

ÅRSRAPPORT 2009

HENDELSER 2009

- Samtaler mellom Storebrand og Gjensidige om en mulig fusjon ble avsluttet i mars.
- Gjensidige Pensjon og Sparing fikk i mai topp-plassering på Norsk Kundebarometer.
- Länsförsäkringars forsikringsportefølje i Baltikum ble overtatt i november.
- I november kjøpte Gjensidige egenkapitalbevis i Sparebank1 SR-Bank til en samlet verdi av 866 millioner kroner, og ble den største enkelteier i banken.
- Avtale om å overta Handelsbankens portefølje i innskuddspensjon ble undertegnet i oktober. Porteføljen ble overtatt i januar 2010.
- Virksomheten i Sverige ble omdannet til filial fra 1. oktober 2009.
- Citibanks virksomhet knyttet til forbruksfinansiering ble i desember overtatt av Gjensidige Bank.

FINANSIELL KALENDER 2010

Dato	Hendelse
23. april	Generalforsamling
12. mai	Publisering av resultat for første kvartal
5. august	Publisering av resultat for andre kvartal
4. november	Publisering av resultat for tredje kvartal
24. november	Representantskapsmøte

2

DETTE ER GJENSIDIGE

- 2 Trygge og fornøye kunder
- 4 Verdier og visjon
- 5 Historien
- 6 Markedene
- 8 Finansielle nøkkeltall
- 9 Ikke-finansielle nøkkeltall
- 10 Strategi og mål

18

VIRKSOMHETEN

- 20 Skadeforsikring Privat
- 24 Skadeforsikring Næringsliv
- 28 Skadeforsikring Norden
- 31 Skadeforsikring Baltikum
- 34 Pensjon og Sparing
- 38 Bank
- 42 Helserelaterte tjenester
- 44 Kapitalforvaltning
- 48 Tilleggsinformasjon

50

PERSPEKTIV

- 51 Menneskene bak tallene
- 54 Gjensidige og samfunnet

58

STYRING

- 59 Styring og kontroll
- 66 Egenkapitalbevis
- 68 Eierstyring og selskapsledelse
- 76 Styret
- 78 Konsernledelsen
- 80 Representantskap, kontrollkomité og valgkomité

82

RESULTATER

- 83 Årsberetning
- 100 Konsernets årsregnskap
- 166 Morselskapets årsregnskap
- 211 Erklæring fra styret og daglig leder
- 212 Revisjonsberetning
- 213 Kontrollkomiteens uttalelse
- 214 Representantskapets uttalelse
- 215 Ord og uttrykk

TRYGGE OG FORNØYDE KUNDER

Enklere, raskere, og bedre er den bærende tanken bak alle de forenklingstiltak som ble gjennomført i Gjensidige, både i 2009 og i tidligere år. Målet er trygge og fornøyde kunder som ønsker å fornye sine avtaler med oss, igjen og igjen.

2009 var fortsatt preget av uroen i finansbransjen. Året var krevende for en rekke aktører i norsk næringsliv, også for Gjensidige. Spesielt merket vi det på inntektssiden. Med solide finansielle muskler kunne vi likevel arbeide relativt uforstyrret av de turbulente omgivelsene. Internt hadde vi tid og ro til å sette vår egen agenda, og holdt frem med det arbeidet vi startet med i 2008, med ytterligere spesialisering og styrking av kundebetjeningen.

Eksternt skapte finanskrisen muligheter for oss. Muligheter vi benyttet aktivt, der andre aktører uten tilsvarende finansiell styrke måtte vente. Bankvirksomheten ble styrket betydelig gjennom overtakelsen av forbrukslåneporteføljen fra CitiBank. Pensjon og sparing inngikk avtale om å overta pensjonsporteføljen fra Handelsbanken, og konsernet gikk inn som en betydelig eier i SpareBank1 SR-Bank.

Økonomisk ble 2009 et svært godt år for Gjensidige, med et resultat som vil gi grunnlag for utbetaling av utbytte både til kunder og Gjensidigestiftelsen som eier av egenkapitalbevisene. Overskuddet skyldes en kombinasjon av tilfredsstillende lønnsomhet i forsikringsvirksomheten og gode finansinntekter. Satsingsområdene bank, pensjon og sparing utviklet seg også i henhold til våre planer, selv om resultatene fortsatt var preget av at de er i en oppstartsfase. Forretningsområdet helse-relaterte tjenester leverte plussresultat.

Konkurransen fra nye aktører og fra banker som vil inn i skadeforsikringsmarkedet er økende, noe som også preget markedet i 2009. Skjerpet konkurranse i kombinasjon med konsernets mål om lønnsomhet i forsikringsporteføljen førte til en noe redusert

markedsandel ved inngangen til 2010 i forhold til foregående år.

Arbeidet med å forenkle rutiner og prosesser har og har hatt høy prioritet. I 2009 arbeidet vi med å tilpasse vår oppgjørsorganisasjon til nye krav om effektivitet. De sentrale stabsdelene ble gjennomgått med tanke på rasjonalisering. Mange av de tiltak og organisasjonsendringer som ble iverksatt i 2008, hadde først full virkning på ressursbruk og kostnader i fjor.

I løpet av andre halvår ble virksomheten i Sverige omgjort til filial, mens virksomheten i Danmark ble filial med virkning fra 1. januar 2010. Gjennom omdanningen til filialer er merkenavnet endret til Gjensidige også i Danmark. Dermed driver vi nesten all vår forsikringsvirksomhet under ett navn, og med Gjensidigevekteren som felles symbol.

KUNDENE

Vekst og utvikling har avgjørende betydning for Gjensidige, på samme måte som for alle bedrifter som ønsker å bevare sin posisjon i markedet. Kampen om å skape den beste kundeopplevelsen, hver eneste gang en kunde er i kontakt med oss, utgjør selve grunnlaget for vår suksess.

Gjensidige har mer enn to millioner kunde-kontakter i løpet av et år. Det er et viktig mål for oss å kunne utnytte disse kontaktpunktene enda mer effektivt for å skape ny forretning gjennom ytterligere bredde i kundeforholdene. En kritisk faktor i så måte er å ha medarbeidere i front som kan gi kunden den gode opplevelsen, samtidig som krav til effektiv kundebehandling oppfylles. Som et verktøy i dette arbeidet har vi med suksess

etablert vår egen treningsarena for salg og merkevarebygging.

Vi har solgt trygghet siden 1820-årene. Vekteren slik vi kjenner den, som en vokter av liv og verdier, har vært vårt symbol siden 1932. I sum representerer dette de verdier og holdninger som tradisjonelt har preget oss innad, og i vår kontakt med omverdenen. Gjensidige fremstår i 2010 som et mer moderne og effektivt selskap enn for bare få år tilbake. Desto viktigere er det for oss at vi klarer å føre videre de kulturelementene som har bidratt til den gode kundeopplevelsen. Solid, profesjonell og trygg er verdier som ikke går ut på dato, og det er disse grunnleggende verdiene vi bygger videre på

MEDARBEIDER- OG LEDERUTVIKLING

Det er hver enkelt medarbeider i Gjensidige som gjennom sin innsats og sitt ansvar bidrar til at vi leverer gode resultater. Den kompetansen og innsatsviljen medarbeiderne besitter må videreutvikles. Gjensidiges leder- og medarbeiderutvikling, der den enkelte har et selvstendig ansvar for egen utvikling, er en viktig satsing for å sikre at konsernet skal være en attraktiv arbeidsplass.

I 2009 etablerte vi Gjensidiges salgs- og merkevareskole som bidrar til raskere opplæring av nye medarbeidere og økt kompetanse hos våre erfarne kunderådgivere og salgsledere. I sum er dette et viktig bidrag til kompetansebygging. Det er også et viktig bidrag i våre anstrengelser for å sikre at det vi gjør alltid skal ha verdi for kunden.

I gjennomgangen av stabsområdene er det søkt å sentralisere flere stabsfunksjoner. En

positiv effekt av dette er at kompetansen samles, og det blir mulig å bygge sterkere fagmiljøer som i seg selv er motiverende og inspirerende.

UTVIKLINGEN I 2010

De endringer som er gjennomført i konsernet de senere årene har skapt en solid plattform for videre vekst og utvikling. Forutsetningen om at Gjensidige skal være et norskbasert og kundestyrte selskap ligger som bakteppe for den videre utviklingen av konsernet.

Modellen for kundestyringen i Gjensidige har i de senere årene blitt gjort mer tydelig. Samtidig er kundenes rettigheter som eiere styrket gjennom innføring av modellen med individuelt utbytte til kundene. Lov om finansieringsvirksomhet ble endret i fjor, og åpner nå for at kundene kan utøve sitt eierskap til Gjensidige gjennom en finansstiftelse. Dersom kundeieierskapet legges inn i en stiftelse, innebærer dette samtidig at Gjensidige Forsikring BA omdannes til et allmennaksjeselskap. Etter initiativ fra kundenes tillitsvalgte i Gjensidige er det utredet løsninger i tråd med de nye mulighetene som lovendringen åpner for.

Med utgangspunkt i de utredninger som er gjennomført, har styret valgt å fremme et forslag om omdanning av Gjensidige Forsikring til et allmennaksjeselskap og at kundestyringen videreføres gjennom en finansstiftelse. Forslaget vil bli behandlet på generalforsamlingen i vår. Blir endringene vedtatt, er det ventet at omdanningen vil være på plass innen utløpet av første halvår 2010.

Som følge av uroen i finansmarkedet har styret ennå ikke gjennomført generalforsam-

lingens beslutning fra 2007 om å børsnotere Gjensidige. Får vi et tilfredsstillende og stabilt aksjemarked fremover, er en børsnotering igjen aktuelt i andre halvår 2010. En omdanning vil innebære at det i så fall er aksjer, ikke egenkapitalbevis, som noteres. En børsnotering vil gjøre Gjensidige til en av de største

finansaktørene på Oslo Børs. Et konsern som fortsatt er kundestyrte og norskbasert, slik det er fastlagt i de strategiske erkennelsene vi har lagt til grunn for vår virksomhet.

VERDIER OG VISJON

Gjensidige er et solid norsk finanskonsern, og en av de ledende aktørene innen skadeforsikring i Norden. Konsernet tilbyr skadeforsikringsprodukter i Norge, Sverige, Danmark og de tre baltiske landene. I tillegg tilbys bank for privatpersoner, pensjons- og spareprodukter, samt helsetjenester i Norge.

Virksomheten

Virksomheten er inndelt i syv segmenter som er nærmere beskrevet på sidene 20-43:

- Skadeforsikring Privat Norge
- Skadeforsikring Næringsliv Norge
- Skadeforsikring Norden
- Skadeforsikring Baltikum
- Pensjon og sparing
- Bank
- Helserelaterte tjenester

Skadeforsikring er konsernets kjernevirksomhet.

Gjensidige er en av Norges mest kjente merkevarer. Både selskapets logo og Vekteren har høy anerkjennelse. Skadevirksomheten har

sine røtter tilbake til 1820-tallet og Vekteren har vært varemerket for forsikringsvirksomhet i mer enn 75 år. Gjennom 2007 og 2008 ble Vekteren også lansert i de øvrige landene hvor Gjensidige driver forsikringsvirksomhet. Helse-satsingen skjer under varemerket Hjelp24.

Visjon

Konsernets visjon er:

Vi skal kjenne
kunden best
og bry oss mest!

Kjerneverdier

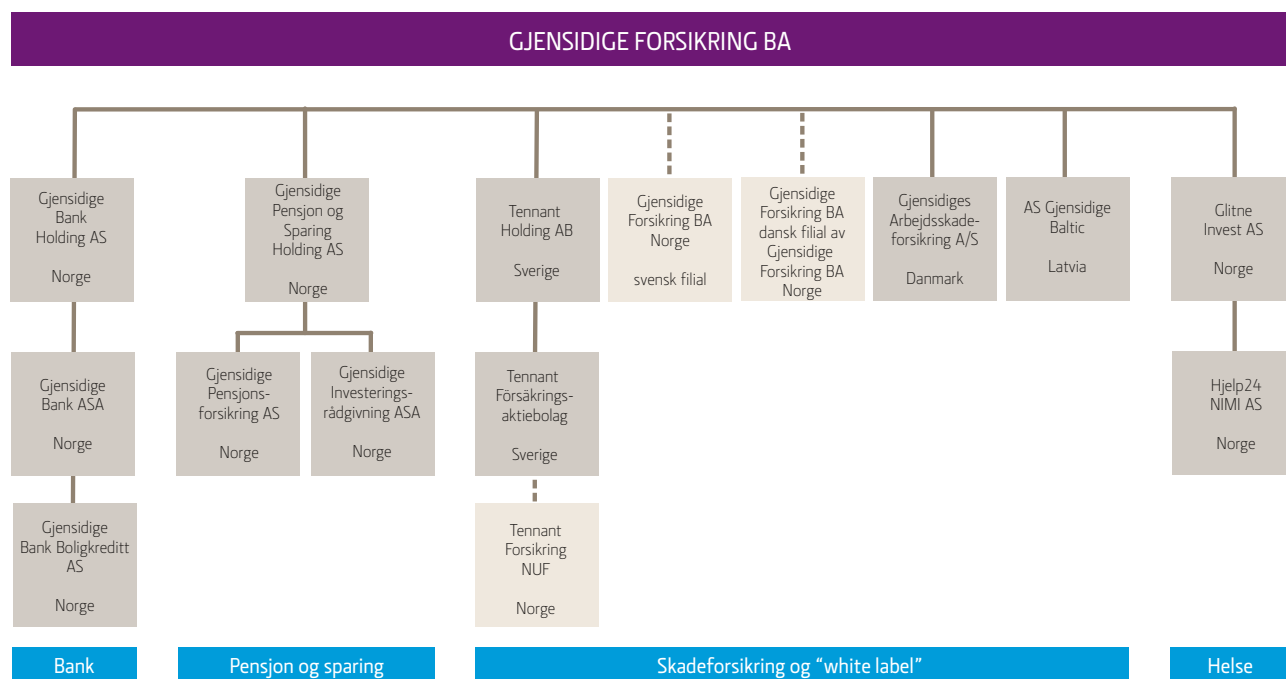
Gjensidige skal fremstå med en tydelig profil basert på kjerneverdiene tilgjengelig og hjelpsom.

Tilgjengelighet

Det betyr at vi er der kundene er, at det er lett å komme i kontakt med oss, at vi er lette å forstå, at vi gjør vanskelige ting enkle, at vi lytter, er personlige og imøtekomende, og får ting raskt unna.

Hjelpsomhet

Det betyr at hver kunde skal føle at han eller hun blir tatt vare på fordi Gjensidige kjenner kundenes behov, interesserer seg og stiller opp.

Figuren viser de mest vesentlige datterselskap og filialer i Gjensidige per 1.1.2010 etter filialisering av den danske virksomheten.

HISTORIEN 1820-2009

Gjensidige har trygget verdier helt fra de første brannkassene ble etablert på 1820-tallet. I dag fremstår Gjensidige som et moderne finanskonsern.

1820–1920

Gjensidige brannkasser ble etablert over hele landet. Hele 260 var i virksomhet frem mot 1920. Formålet var å sikre gunstige forsikringsvilkår og lave premier. Livsforsikringsvirksomhet ble drevet fra 1847.

1921–1985

Rundt 1920 satt mange brannkasser med risikobeløp som langt oversteg deres økonomiske evne. Samtrygd ble etablert som felles gjenforsikringsselskap for brannkassene i 1922.

Vekteren og slagordet «Tiden går, Gjensidige består», ble tatt i bruk fra 1932, og var snart etablert som en solid merkevare. I 1958 fikk Samtrygd konsesjon til forsikringsvirksomhet i alle bransjer, unntatt kredittforsikring.

Samarbeidet mellom Gjensidige Liv og Samtrygd var et faktum fra 1974. Samtrygd byttet navn til Gjensidige Skadeforsikring. Selskapene fikk felles ledelse fra 1985.

1986–1998

Gjensidige utviklet seg til et finanskonsern, med full bredde av produkter i skade-, livs- og pensjonsforsikringer, så vel som bank- og finansprodukter.

Virksomheten ble betydelig utvidet gjennom overtakelsen av Forenede-gruppen i 1993.

1999–2005

Gjensidige Forsikring og Sparebanken NOR samordnet sin virksomhet i det nye finanskonsernet Gjensidige NOR. Hensikten var å skape en slagkraftig og effektiv finansgruppe innen områdene bank, skade- og livsforsikring og eiendomsformidling.

I 2002 ble virksomheten delt opp i to samarbeidende grupper, skadeforsikringsgruppen Gjensidige NOR Forsikring og den børsnoterte bank- og sparegruppen Gjensidige NOR ASA, hvoretter Gjensidige NOR ASA fusjonerte med DnB, under navnet DnB NOR.

Samarbeidet mellom DnB NOR og Gjensidige NOR Forsikring ble avviklet i 2005, og merkenavnet Gjensidige ble igjen tatt i bruk.

2005–2009

Forsikringsvirksomhet ble gjennom oppkjøp av selskaper utvidet til Danmark, Sverige og Baltikum.

Gjennom det nyetablerte selskapet Gjensidige Pensjon og Sparing gikk Gjensidige inn i konkurransen om tjenstepensjon, sparing og investeringer.

Internettbanken Gjensidige Bank ble lansert i 2007.

Samme år ble også egenkapitalbevis utstedt og børsnotering vedtatt. Grunnet finanskrisen ble børsnoteringen i 2008 utsatt på ubestemt tid.

I 2008 ble det gjennomført omfattende organisasjonsendringer, ved at distribusjonen ble endret fra regional- til divisjonsstruktur.

I Latvia ble selskapet RESO Europa ervervet. Merkenavnet Gjensidige og Vekteren ble tatt i bruk i Baltikum og i Skandinavia.

Citibanks virksomhet innen forbruksfinansiering ble overtatt av Gjensidige Bank i desember 2009.

MARKEDENE

De skandinaviske skadeforsikringsmarkedene er konsoliderte markeder. Spesielt gjelder dette for Norge og Sverige, men også for Danmark hvor de tre største aktørene har over 50 prosent av markedet.

De skandinaviske forsikringsmarkedene er preget av kostnadseffektive og disiplinerte aktører, med fokus på lønnsomhet. Dette har likevel ikke hindret nye aktører å komme på banen de senere årene – både etablerte finanskonsern med ny og større produktbredde og utenlandske forsikringsaktører, i tillegg til noen mindre nisjeaktører.

I Baltikum er de største aktørene utenlandske finanskonsern. Kun ett av de fem største selskapene er lokalt eiet. Distribusjonsmodellen avviker til dels fra den skandinaviske, noe som illustreres ved at de baltiske aktørene opererer med en mye høyere kostnadsandel.

NORGE

Produkter

- Skadeforsikring:
Privat- og næringslivskunder, kommuner og kommunal virksomhet
- Pensjon og sparing:
Privat- og næringslivskunder
- Bank: Privatkunder
- Helserelaterte tjenester:
Privat- og næringslivskunder

Gjensidiges markedsandel skadeforsikring

- 28,4 prosent ¹

SVERIGE

Produkter

- Skadeforsikring:
Privat- og næringslivskunder, kommuner og kommunal virksomhet

Gjensidiges markedsandel

- 0,7 prosent ²

DANMARK

Produkter

- Skadeforsikring:
Privat og næringslivskunder, kommuner og kommunal virksomhet

Gjensidiges markedsandel

- 3,0 prosent ³

BALTIKUM

Produkter

- Skadeforsikring:
Privat- og næringslivskunder

Gjensidiges markedsandel

- 9,2 prosent ⁴

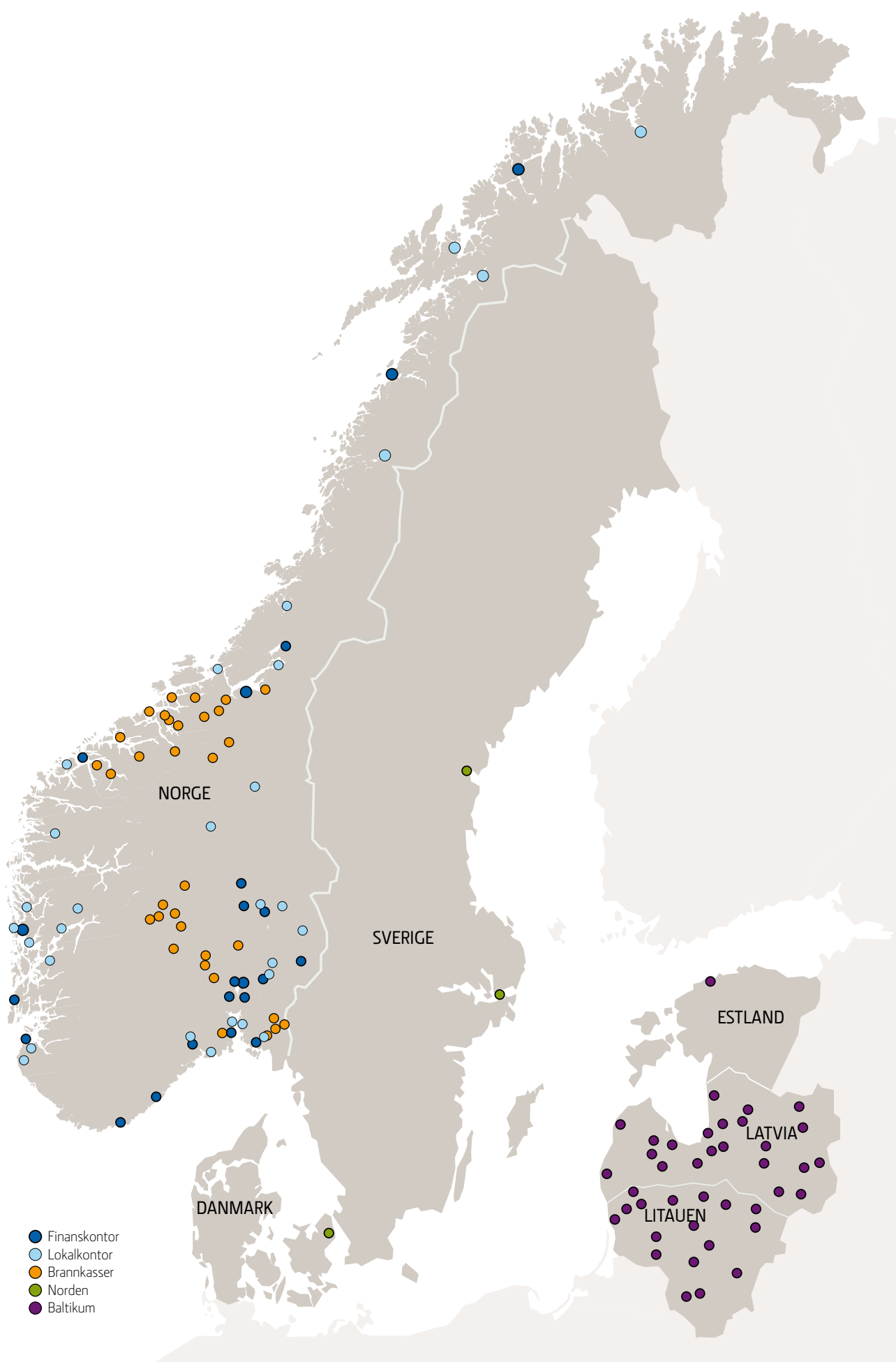
KILDER:

¹ Finansnæringens Fellesorganisasjon (Finance Norway), skadestatistikk 4. kvartal 2009

² Försäkringsförbundet (Swedish Insurance Federation), skadestatistikk 3. kvartal 2009

³ Basert på Gjensidiges egne estimater for 2009

⁴ Insurance Supervisory Commission of the Republic of Lithuania; Latvian Insurers Association; Estonia Statistics; med manuelle korrigeringer, inkl. virksomheter som ble overtatt fra Länsförsäkringar i november 2009.

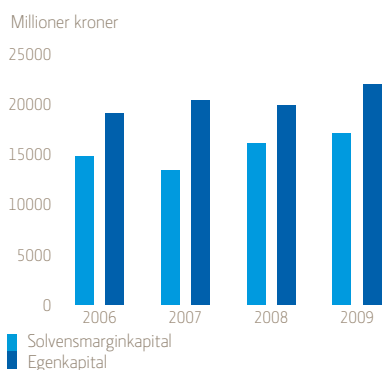

UTVIKLING COMBINED RATIO F.E.R.

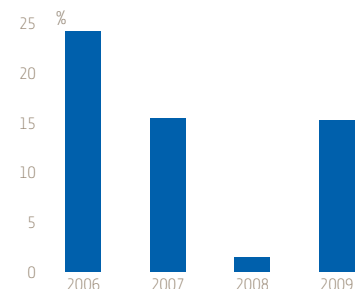
Combined ratio f.e.r. = skadeprosent for egen regning + kostnadsandel for egen regning.

EGENKAPITAL OG SOLVENS-MARGINKAPITAL

Solvensmarginkapital = netto ansvarlig kapital inklusive andel av sikkerhetsavsetninger (basert på selskapsregnskapet for Gjensidige Forsikring BA etter NGAAP)

EGENKAPITALAVKASTNING

Egenkapitalavkastning = resultat før skattekostnad / gjennomsnittlig egenkapital i perioden.

Finansielle nøkkeltall

RESULTAT

		2009	Omarbeidet 2008	2007	2006
Premieinntekter fra skadeforsikring	Millioner kroner	15.660,4	15.481,9	14.848,0	13.188,6
Andre driftsinntekter	Millioner kroner	1.010,3	989,5	481,5	320,2
Netto inntekter fra investeringer	Millioner kroner	2.788,0	(258,7)	2.809,6	3.689,6
Erstatningskostnader fra skadeforsikring	Millioner kroner	(12.071,0)	(11.983,8)	(11.696,5)	(10.031,2)
Andre erstatningskostnader, tap m.v.	Millioner kroner	(390,3)	(393,3)	(90,7)	(4,1)
Driftskostnader fra skadeforsikring	Millioner kroner	(2.771,5)	(2.638,3)	(2.598,9)	(2.487,1)
Andre driftskostnader	Millioner kroner	(1.059,2)	(890,1)	(741,1)	(445,3)
Skattekostnad	Millioner kroner	(861,8)	(55,0)	(541,3)	(138,7)
Årsresultat	Millioner kroner	2.304,8	252,3	2.470,5	4.091,9
Underwriting resultat skadeforsikring ¹	Millioner kroner	817,9	859,8	552,6	670,2
Avviklingsresultater skadeforsikring ²	Millioner kroner	300,0	417,3	49,5	(18,0)
Combined ratio for egen regning ³	Prosent	94,8 %	94,4 %	96,3 %	94,9 %
Skadeprosent for egen regning ⁴	Prosent	77,1 %	77,4 %	78,8 %	76,1 %
Kostnadsandel for egen regning ⁵	Prosent	17,7 %	17,0 %	17,5 %	18,9 %

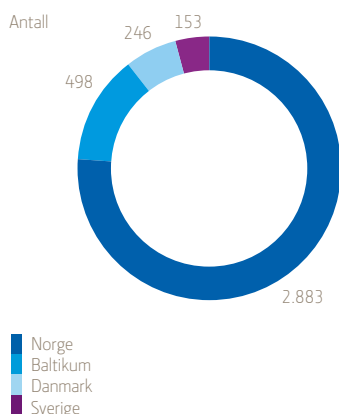
BALANSE

		2009	Omarbeidet 2008	2007	2006
Investeringsportefølje ⁶	Millioner kroner	50.669,1	47.771,8	46.803,0	41.966,0
Premieavsetning brutto	Millioner kroner	7.671,7	6.760,9	6.060,2	5.737,9
Erstatningsavsetning brutto	Millioner kroner	25.857,2	25.561,5	23.147,1	17.556,7
Egenkapital	Millioner kroner	21.968,2	19.585,9	20.302,5	19.017,3
Totalbalanse	Millioner kroner	74.868,9	65.551,4	58.159,9	47.112,7
Solvensmarginkapital ⁷	Millioner kroner	17.127,0	15.409,3	13.423,5	14.760,3
Solvensmargin ⁸	Prosent	713,8	642,2	561,3	645,2
Kapitaldekning ⁹	Prosent	18,9	20,7	26,1	41,6

AVKASTNING

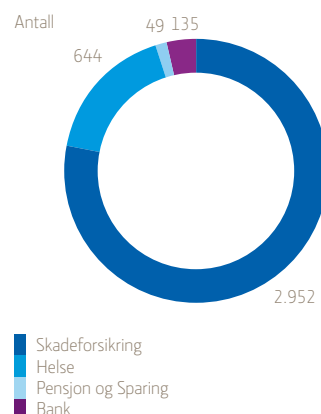
		2009	Omarbeidet 2008	2007	2006
Finansavkastning (ROI) ¹⁰	Prosent	5,5	(0,6)	6,3	9,2
Egenkapitalavkastning (ROE) ¹¹	Prosent	15,2	1,5	15,4	24,2

ANSATTE PER LAND

Konsernet hadde totalt 3.780 ansatte ved utløpet av 2009

ANSATTE PER FORRETNINGSOMRÅDE

Ikke-finansielle nøkkeltall

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET		2009	2008	2007	2006
Sykefravær Gjensidige Forsikring	Prosent	6,1	6,1	5,7	5,0
Skader Gjensidige Forsikring	Antall	0	0	0	0
Turnover ansatte, Gjensidige Forsikring	Prosent	11,4	12,6	19,6	10,0

ANSATTE		2009	2008	2007	2006
Konsernet totalt	Personer	3.780	3.640	3.460	2.033
Gjennomsnittsalder Gjensidige Forsikring	År	44,6	45,1	45,7	45,9
Gjennomsnittlig beløp i kompetanseutvikling per ansatt	Kroner	10.000	5.400	9.300	10.000
Antall kursdøgn	Dager	3.231	4.756	2.485	2.500

DEFINISJONER:

- Underwriting-resultat skadeforsikring = premieinntekter f.e.r. - erstatningskostnader mv. – driftskostnader
- Avviklingsresultat skadeforsikring = estimatavvik fra tidligere perioder
- Combined ratio f.e.r. = skadeprosent f.e.r. + kostnadsandel f.e.r.
- Skadeprosent f.e.r. = erstatningskostnader m.v. / premieinntekter f.e.r.
- Kostnadsandel f.e.r. = driftskostnader / premieinntekter f.e.r.
- Investeringsporteføljen = omfatter alle investeringsmidler i konsernet, med unntak av Pensjon og sparing og Bank.
- Solvensmarginkapital = netto ansvarlig kapital inklusive andel av sikkerhetsavsetninger (basert på selskapsregnskapet for Gjensidige Forsikring BA etter NGAAP)
- Solvensmargin er beregnet på selskapsnivå i henhold til Finanstilsynet sine regler
- Kapitaldekning = netto ansvarlig kapital / risikovektet beregningsgrunnlag, beregnet basert på NGAAP for konsernet
- Finansavkastning = finansresultat i prosent av gjennomsnittlig finansielle eiendeler inkludert eiendom, eksklusive Pensjon og sparing og Bank
- Egenkapitalavkastning = resultat før skattekostnad / gjennomsnittlig egenkapital i perioden

STRATEGI OG MÅL

Gjensidiges overordnede mål er å være et lønnsomt, ledende og kundeorientert skadeforsikringsselskap i det norske markedet. Den norske skadeforsikringsvirksomheten utgjør konsernets kjernevirksomhet.

Gjensidige er i dag en fullverdig leverandør av skade- og personforsikringsprodukter til norske privat- og næringslivskunder. Øvrige satsingsområder - produktbredde i Norge og skadeforsikring i Norden og Baltikum – skal primært støtte kjernevirksomheten gjennom å tilby relasjonsbyggende produkter og tjenester samt skalafordeler.

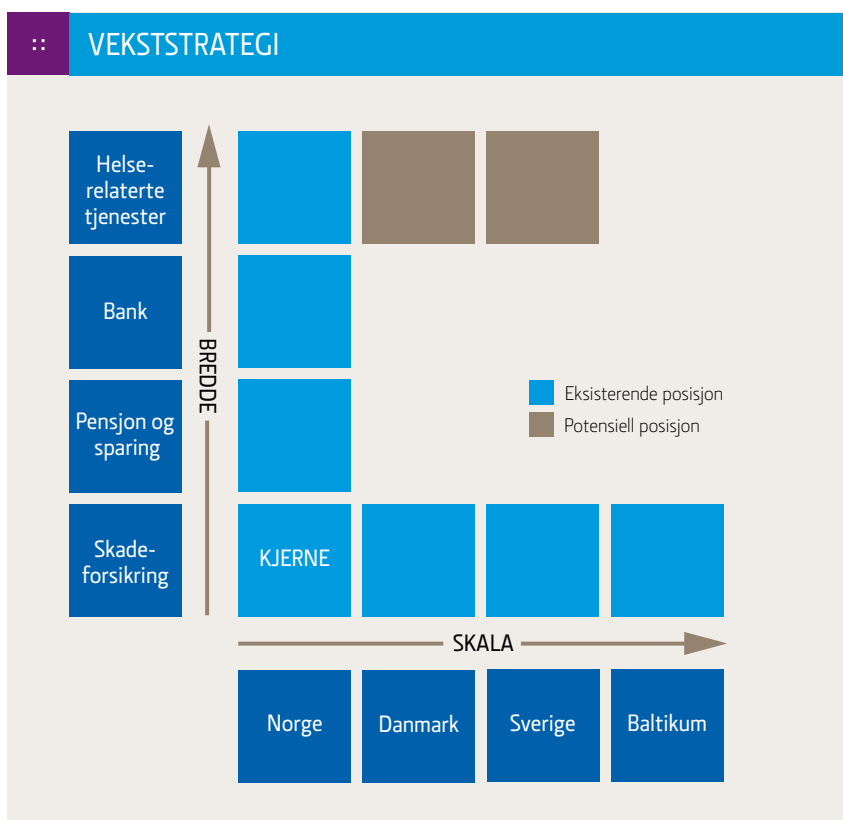
Gjensidiges solide merkevare danner et godt utgangspunkt for salg av nye produkter og tjenester til konsernets nesten én million kunder. Kombinert med en videreutvikling og påbygging av lojalitetsprogrammene i det generelle markedet og mot organisasjonsmarkedet, vil dette bidra til mer fornøyde kunder og redusert avgang. Konsernets egne data viser at kunder som inngår i et kundeprogram i privat- og landbruksmarkedet i gjennomsnitt har et kundeforhold til Gjensidige som varer i overkant av 12 år, mens det for øvrige kunder i gjennomsnitt varer i overkant av fem år.

Konsernets satsing innenfor de mer relasjonsbyggende produkt- og tjenestoområdene bank, pensjon og sparing samt helse skal styrke konkurransekraften og bidra til å utvikle Gjensidige som relasjonsaktør. Konsernets betydelige kundebase utgjør en unik mulighet for å lykkes med lønnsom vekst gjennom kryssalg av nye tjenester til forsikringskundene. En diversifisert produktportefølje gjør at Gjensidige i større grad kan kapitalisere på verdien av eksisterende kundebase og distribusjonsplattform.

Gjennom vekst innen skadeforsikring i Norden og Baltikum skal konsernet realisere skalafordeler i form av synergier som bidrar til den langsiktige verdiskapingen, økt konkurransekraft gjennom tilgang til nye kunder og større risikospredning gjennom en større og mer diversifisert portefølje. Kostnadssynergiene realiseres særlig innenfor områdene reassurans, utvikling og forvaltning av forsikringsprodukter, felles retningslinjer for underwriting, mer effektiv kapitalallokering og felles IKT-løsninger.

I tillegg til organisk vekst vil Gjensidige også fremover søke vekst gjennom oppkjøp av virksomhet som understøtter konsernets vekststrategi innen bredde og geografi, forutsatt at transaksjonene tilfredsstiller konsernets langsiktige egenkapitalavkastningskrav på 15 prosent før skatt.

Gjensidige er og skal være en attraktiv arbeidsplass som tiltrekker seg, utfordrer og utvikler motiverte og kompetente medarbeidere og ledere. Dette oppnås gjennom en sterk satsing på leder- og medarbeiderutvikling, utvikling av gode og rettferdige belønningsmodeller, og et systematisk arbeid med å videreutvikle kompetansen i organisasjonen.

Mål

OMRÅDE

MÅL

KOMMENTARER

KONSERN		
Egenkapitalavkastning, før skatt	> 15 prosent	Egenkapitalavkastning i 2009 på 15,2 prosent
Rating	Opprettholde singel A-rating fra Standard & Poor's	A-rating bekreftet fra Standard & Poor's i oktober 2009
Utbytte	50-80 prosent av årets resultat	Styret foreslår at det utbetales 1.650,0 millioner kroner i utbytte for 2009, tilsvarende 71,6 prosent av konsernets årsresultat
SKADE- OG PERSONFORSIKRINGSVIRKSOMHETEN		
Combined ratio	< 97 prosent	Combined ratio i 2009 på 94,8 prosent
	90-93 prosent	Justert mål med virkning fra og med 2011
Erstatningskostnader	Reduksjon med 400 til 500 millioner kroner (inflasjonsjustert) fra og med 2011	Reduksjon fra 2007-nivå. Reduksjon av erstatningskostnadene er et viktig element for å nå justert mål for combined ratio fra og med 2011
		Prosjektet leverer noe foran plan ved utløpet av 2009
Driftskostnader	Reduksjon med 300 til 400 millioner kroner (inflasjonsjustert) fra og med 2011	Reduksjon fra 2007-nivå. Reduksjon av driftskostnadene er et viktig element for å nå justert mål for combined ratio fra og med 2011
		Prosjektet leverer noe foran plan ved utløpet av 2009
Markedsandel Norden	Tredje største skadeforsikringsselskap i Norden, målt i premieinntekter	Mål i 3-5 års perspektiv Fjerde største aktør ved utløpet av 2009
Markedsandel Danmark	10 prosent	Mål i 3-5 års perspektiv Ved utløpet av 2009 var markedsandelen 3,0 prosent (Gjensidiges eget estimat)
Markedsandel hele Baltikum	10 prosent	En markedsandel ved utløpet av 2009 på 9,2 prosent, inklusive porteføljen overtatt fra Länsförsäkringar i november 2009
PENSJON OG SPARING		
Lønnsomhet	Mål om å nå break even-nivå i løpet av 2011	Et viktig kriterium for å nå målet er ytterligere vekst i kapital til forvaltning
Kapital til forvaltning	Årlig dobling	Mål for perioden 2008-2010 Økt med 112,6 prosent i 2009
BANK		
Lønnsomhet	Mål om å nå break even-nivå i løpet av 2010	Kjøpet av Citibanks norske portefølje av forbrukerfinansiering forventes å bidra til at målet nås
Kjernekapitaldekning	> 12 prosent	Ved utløpet av 2009 var kjernekapitaldekningen på 17,8 prosent
HELSE		
EBITA-margin	6-8 prosent	EBITA-margin på 6,4 prosent i 2009

Å være der før det skjer, er én sak.
Det er når skaden inntreffer at
kunden virkelig trenger oss. Da
betyr rask og god hjelp alt.

Marianne Stenstadvold
Kunderådgiver

Gjensidig
tillit gir
styrke

... Våre kunder viser oss stor tillit når de legger sine mest verdifulle eiendeler i våre hender. Vi gjengjelder den tilliten ved å kjenne kunden best og bry oss mest.

Forsikring blir fort veldig viktig når noe skjer. Jeg vil stole på forsikrings-selskapet mitt i oppgjørets time. Derfor velger jeg Gjensidige.

Alf Tyskeberg Lie
Kunde

Jeg liker å tro at vi bidrar til kundens suksess. Vi tar oss av bekymringene, slik at kunden kan fokusere på det han kan aller best.

Lars Petter Bredahl-Kristiansen
Bedriftsrådgiver

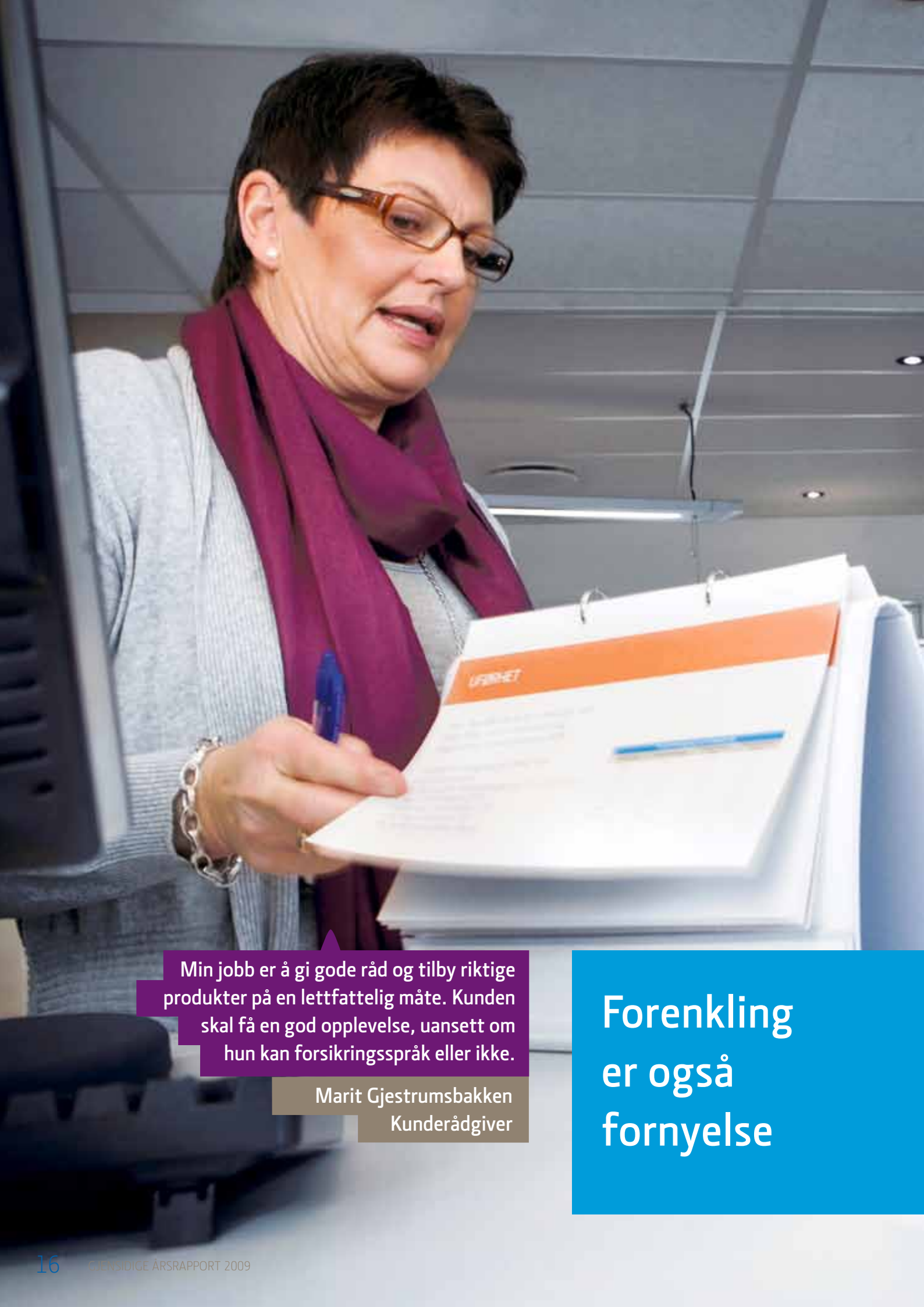
Felles mål
bygger solide
forhold

... Alt vi gjør skal ha verdi for kundene. Vi utvikler produkter og bygger kompetanse som dekker kundenes behov, og vi deler av overskuddet når vi gjør det bra.

Alt vi trenger på ett sted, med hjelp fra én kompetent rådgiver i et selskap vi selv eier en bit av. Det er gode grunner til å velge Gjensidige.

Thomas Winther-Hansen
Daglig leder

Min jobb er å gi gode råd og tilby riktige produkter på en lettfattelig måte. Kunden skal få en god opplevelse, uansett om hun kan forsikringspråk eller ikke.

Marit Gjestrumsbakken
Kunderådgiver

Forenkling
er også
fornyelse

...Forsikring, pensjon og sparing oppleves ofte som vanskelig. Derfor arbeider vi hele tiden for å gjøre produkter, vilkår og språk enklere å forstå.

Det skal være enkelt å være kunde i Gjensidige. Gjennom rollespill ser vi verden gjennom kundens øyne slik at vi kan forbedre vår rådgivning.

Line Bjørshol Eliassen
Kunderådgiver

SEGMENTENE

Virksomheten i Gjensidige er inndelt i syv segmenter; skadeforsikring Privat, Næringsliv, Norden og Baltikum, samt Pensjon og sparing, Helserelaterte tjenester og Bank. I tillegg til de syv segmentene kommer kapitalforvaltning, som forvalter konsernets investeringsportefølje.

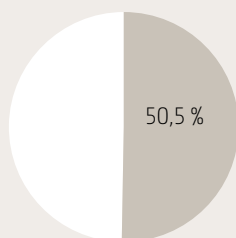
20

SKADEFORSIKRING PRIVAT

Gjensidige er en fullverdig leverandør av skadeforsikringsprodukter til private forbrukere i Norge.

	2009
Forfalt bruttopremie	8.035,3
Underwriting resultat ¹	552,4
Combined ratio (%) ¹	93,0

Andel av forfalt bruttopremie innen skadeforsikring

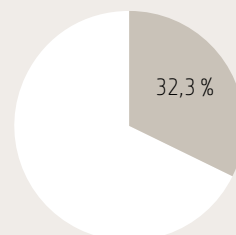
24

SKADEFORSIKRING NÆRINGSLIV

Næringslivsdivisjonen tilbyr fullsortiment skade- og personforsikringsprodukter til norsk næringsliv.

	2009
Forfalt bruttopremie	5.003,8
Underwriting resultat ¹	305,0
Combined ratio (%) ¹	93,6

Andel av forfalt bruttopremie innen skadeforsikring

¹ For definisjoner, se side 9

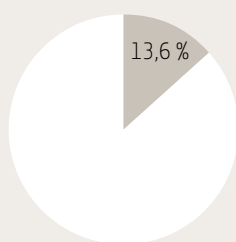
28

SKADEFORSIKRING NORDEN

Konsernet tilbyr forsikringsprodukter i privat- og næringslivsmarkedet i Sverige og Danmark samt forsikringer til kommuner og kommunal virksomhet i Norge, Sverige og Danmark.

	2009
Forfalt bruttopremie	2.657,3
Underwriting resultat ¹	152,9
Combined ratio (%) ¹	93,6

Andel av forfalt bruttopremie innen skadeforsikring

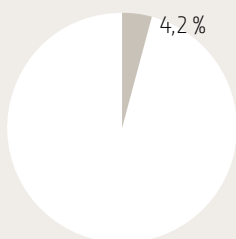
31

SKADEFORSIKRING BALTIKUM

Gjensidige tilbyr skadeforsikring i alle de tre baltiske landene.

	2009
Forfalt bruttopremie	592,2
Underwriting resultat ¹	40,5
Combined ratio (%) ¹	93,9

Andel av forfalt bruttopremie innen skadeforsikring

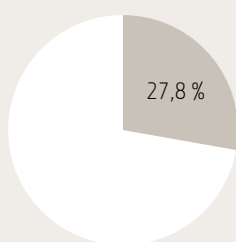
34

PENSJON OG SPARING

Pensjon og Sparing tilbyr et bredt spekter av pensjons-, investerings- og spareprodukter, både til privat- og til næringslivsmarkedet.

	2009
Kapital til forvaltning	6.050,9
Resultat før skatt	(107,8)
Fortjenestemargin sparing (%)	0,9

Sparemidlenes andel av kapital til forvaltning

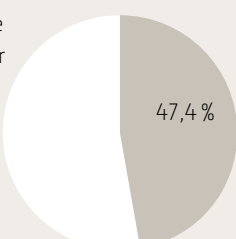
38

BANK

Gjensidige Bank er en landsdekkende nettbank rettet mot privat-, organisasjons- og landbruksmarkedet i Norge.

	2009
Brutto utlån	11.575,6
Innskuddsdekning (%)	56,6
Rentenetto (%)	0,63

Andel av registrerte kunder som også er skadeforsikringskunder

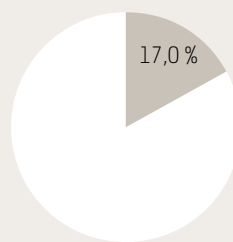
42

HELSERELATERTE TJENESTER

Under merkenavnet Hjelp24 tilbys ulike helsetjenester til privatkunder, bedrifter og til det offentlige.

	2009
Driftsinntekter	509,1
EBITA	32,7
EBITA-margin (%)	6,4

Andel av ansatte i konsernet som arbeider innen helsesatsingen

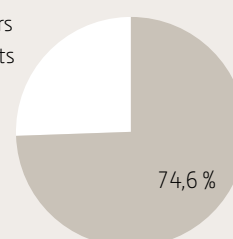
44

KAPITALFORVALTNING

Kapitalforvaltningsfunksjonen forvalter konsernets investeringsportefølje innenfor rammer fastsatt av styret.

	2009
Investeringsportefølje	50.669,1
Finansresultat	2.723,2
Finansavkastning (%)	5,5

Renteinstrumenters andel av konsernets investeringsportefølje

SKADEFORSIKRING PRIVAT NORGE

Gjensidige er markedsleder innen privat- og landbruksforsikringer i Norge. En kombinasjon av et solid merkenavn og god kundetilfredshet er nøkkelen til den ledende posisjonen. Fokus på kontinuerlig forbedring av eksisterende løsninger samt målrettede tiltak for ytterligere å øke kunde verdien sikrer en sterk kundeorientering og -tilfredshet i alle kontaktpunkter med kundene.

VIRKSOMHETEN

Forretningsområdet Privat Norge leverer et bredt spekter av forsikringsprodukter og -tjenester. Dette omfatter hovedgruppene:

- Personforsikringer (uføre- og ulykkesforsikringer, sykdoms- og behandlingsforsikringer, barneforsikringer)
- Boligforsikringer (hus- og fritidsboligforsikring, innboforsikring)
- Motorvognforsikringer (ansvar og kaskoforsikringer for bil, motorsykkel, mopeder og bobiler, kasko for campingvogn, båtforsikringer)
- Landbruksforsikringer (byggnings-, løssøre- og innboforsikringer, forsikring av produksjonsdyr, forsikring av landbruksmaskiner)
- Andre forsikringer (reiseforsikring, husdyrforsikringer m.v.)

Gjensidige tilbyr også bank-, spare- og investeringsprodukter til privat- og landbrukskundene gjennom en multikanal distribusjon, og opplever sterk kundevekst innenfor de nye produktområdene. Kundene kan få dekket alle sine finansielle behov hos Gjensidige.

Best når det gjelder

I løpet av 2009 behandlet forretningsområdet Privat Norge nærmere 320.000 skadeoppgjør. Målet er å være det selskapet som tar best vare på kunden, også etter en skade. Et eksempel på dette er tjenesten Alltid Bil, som er inkludert i kaskoforsikringen på bil. Med denne tjenesten kan kunden få leiebil på skadestedet, og den kan disponeres i hele reparasjonstiden. Gjensidige sørger for at bilen blir reparert på et kvalitetssikret verksted og at reparasjonen blir kvalitetskontrollert av NAF. Det gis også reparasjonsgaranti, slik at Gjensidige tar ansvaret dersom reparasjonen ikke svarer til forventningene.

Solid posisjon i markedet

Målingene viser at Gjensidige har en solid posisjon i privatmarkedet, og er det selskapet med best kjennskap i markedet (kilde: Gjensidiges konkurrent og merkevaremåling, gjennomført av Synovate). I tillegg viser

målingene at Gjensidige ville være det klart mest foretrukne selskapet ved valg av ny forsikringsforbindelse.

Gjensidige har en solid merkevareposisjon. Gjensidige skiller seg positivt ut fra andre selskaper ved å ha den høyeste andelen blant både egne kunder og markedet for øvrig, som mener selskapet passer til beskrivelserne "til å stole på" og "har tilfredse og lojale kunder". For en aktør i en tillitsbasert bransje er dette en svært attraktiv posisjon å være i.

Gjensidige måler hvert år kundenes tilfredshet innen ulike kundegrupper (kilde: Intern KTI-undersøkelse i samarbeid med BI/Norsk Kundebarometer). Blant privatkundene har tilfredsheten med selskapet totalt sett vært bra de seneste årene. Undersøkelsen for 2009 underbygger dette.

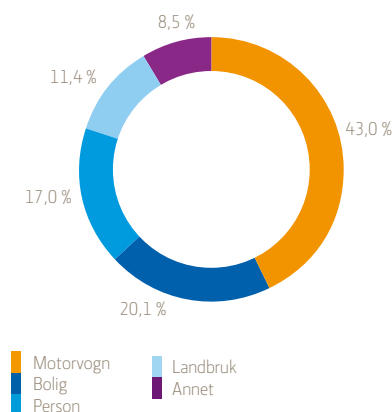
Nøkkeltall

Millioner kroner	2009	2008	2007
Forfalte bruttopremier	8.035,3	8.010,6	7.910,6
Premieinntekter f.e.r.	7.856,2	7.911,4	7.729,8
Erstatningskostnader f.e.r.	(6.007,4)	(5.795,6)	(5.757,2)
Driftskostnader	(1.296,3)	(1.340,8)	(1.376,3)
Underwriting resultat ¹	552,4	775,0	596,3
Skadeprosent f.e.r. ²	76,5 %	73,3 %	74,5 %
Kostnadsandel f.e.r. ³	16,5 %	16,9 %	17,8 %
Combined ratio f.e.r. ⁴	93,0 %	90,2 %	92,3 %

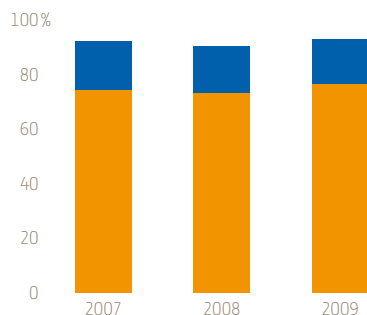
Definisjoner:

- 1 Underwriting resultat = premieinntekter f.e.r. - erstatningskostnader m.v. - driftskostnader
- 2 Skadeprosent f.e.r. = erstatningskostnader m.v. / premieinntekter f.e.r.
- 3 Kostnadsandel f.e.r. = driftskostnader / premieinntekter f.e.r.
- 4 Combined ratio f.e.r. = skadeprosent f.e.r. + kostnadsandel f.e.r.

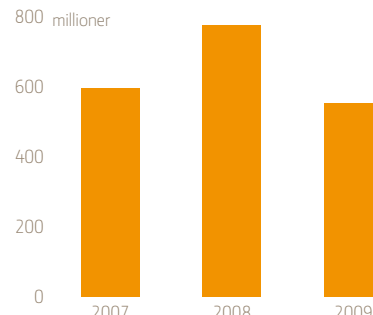
PRODUKTGRUPPER PRIVAT NORGE

Basert på forfalt bruttopremie for 2009

COMBINED RATIO FOR EGEN REGNING
PRIVAT NORGE

Combined ratio for egen regning tilsvarer summen av skadeprosent for egen regning og kostnadsandel for egen regning

UNDERWRITING RESULTAT
PRIVAT NORGE

Underwriting resultat er summen av premieinntekter f.e.r minus erstatningskostnader m.v. minus driftskostnader

Ledende markedsposisjon

Gjensidiges markedsandel innenfor privat- og landbrukssegmentet var 27,5 prosent i 2009. Til tross for en reduksjon fra 2008, er Gjensidige den klart største aktøren i markedet. I landbrukssegmentet har Gjensidige en ledende posisjon med 71,9 prosent av markedet. På produkt-nivå er Gjensidige markedsleder på både person- og bilforsikring.

Omfattende kundeprogram

888.000 privat- og landbrukskunder hadde ved utløpet av 2009 et kundeforhold til Gjensidige. Omkring 330.000 av disse inngår i kunde-programmet Gjensidige Fordel, hvor kundene, i tillegg til en kunderabatt basert på breddeengasjementet, oppnår en rekke fordeler. Om lag 300.000 av kundene inngår i ulike kundeprogram som Gjensidige har med sentrale samarbeidspartnere som Norges Bondelag, Norsk bonde- og småbrukarlag, Norges Fiskarlag, YS, NITO og Tekna. Gjensidiges program- og organisasjonskunder har ofte et langvarig forhold til selskapet. Gjennomsnittlig lengde på kundeforholdene i de to kategoriene er henholdsvis 11,0 og 15,5 år. Dette er betydelig lengre enn for andre kunder hvor kundeforholdet i gjennomsnitt varer i 5,6 år. Gjensidige har også en strategisk samarbeidsavtale med NAF, som blant annet gir felles kunder flere fordeler.

Bredde i kundeengasjementene

Mange forsikringskunder har allerede valgt Gjensidige som sin leverandør av andre finansielle tjenester. Målinger viser at kunder som har flere engasjementer hos Gjensidige er mer tilfreds enn kunder som bare har ett. Det er et prioritert mål for selskapet å heve andelen kunder som samler forsikringer, bank- og pensjonsprodukter hos Gjensidige.

DISTRIBUSJONSKANALER

Gjensidige har en multikanalstrategi hvor produkter og tjenester distribueres via telefon, nettbaserte løsninger og lokale kontor. Kunden får en enhetlig betjening, uavhengig av kanal.

Forsikrings- og finanskontor

Gjensidige har i dag i overkant av 50 forsikringskontorer fordelt utover hele landet. Dette er en reduksjon fra omkring 70 kontorer ved utløpet av 2008. Forsikringskontorene ivaretar funksjoner hvor lokal kunnskap, en-til-en relasjon og personlig kontakt er hensiktsmessig. Kontorene driver aktiv kundeutvikling og rådgivning til breddekunder, samt nysalg. Alle forsikringskontor tilbyr hele produktbredden fra konsernet, men

med ulik grad av stedlig spesialistkompetanse. Gjensidige samarbeider med 20 brannkasser fordelt over hele landet. Disse fungerer på samme måte som forsikringskontorene i Gjensidige Forsikring.

Gjensidiges utvikling til finanskonsern følges av endringer i distribusjonsmodellen for å sikre optimal distribusjon av hele produktspekteret av forsikrings-, pensjons-, spare-, bank- og helsetjenester. Det etableres derfor finanskontorer med komplett tjenestespekter på steder der kunde-grunnet er tilstrekkelig. Totalt er det etablert 22 finanskontorer ved utløpet av 2009.

Kundesenter

Gjensidiges kundesenter har årlig over 1,2 millioner inngående telefonsamtaler. Senteret har også åpent på kveldstid, og er en selvstendig salgs- og relasjonskanal som yter service og selger forsikrings- og finansprodukter til privatkunder på telefon og over Internett.

Gjensidige.no

Finansportalen gjensidige.no blir en stadig viktigere distribusjonskanal for Gjensidiges kontakt med privatkundene. Kunden kan velge full selvbetjening på nettet eller benytte portalen i kombinasjon med eller som et supplement til de øvrige betjeningsformene. Antall selvbetjente kunder har hatt jevn vekst i 2009, og stadig flere kunder fullfører sine kjøp og service over nettet.

Salgssenter

Gjensidige har etablert en spesialisert utadrettet salgskanal som benytter moderne teknologi for høy aktivitet og effektivitet, basert på moderne tekniske løsninger samt forhåndsdefinerte potensielle nye kunder. Kanalen skal bidra til å skape ytterligere vekst for Gjensidige. Salgssenteret preges av sterk målorientering og høy prestasjonskultur.

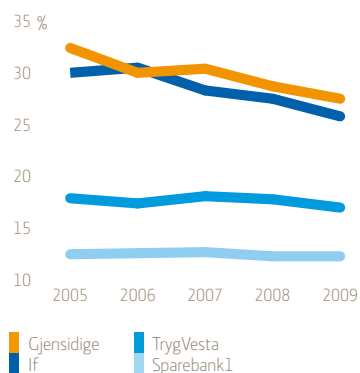
Organisasjonsmarkedet

Gjensidige har avtaler med flere store arbeidstaker- og interesseorganisasjoner og formidler gode forsikringsløsninger samt bank og sparetilbud til organisasjonenes medlemmer.

Agenter og bilforhandlere

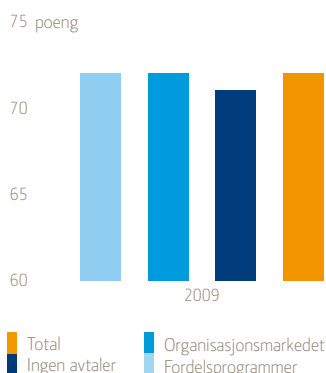
Som et supplement til Gjensidiges egne kanaler distribueres produkter gjennom agenter og firmaagenturer, i tillegg til avtaler med et stort antall bilforhandlere for distribusjon av bilforsikring.

MARKEDSANDELER PRIVAT NORGE

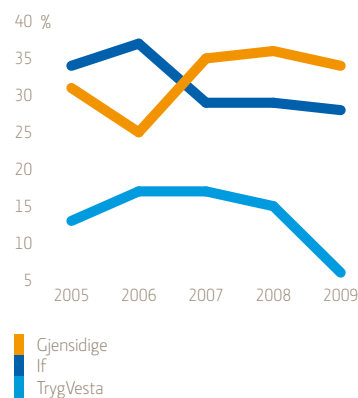
Landbasert forsikring i alt, eksklusiv personforsikring, men inklusive Tennant portefølje

KUNDETILFREDSHET PRIVAT NORGE

Kilde: Intern kundetilfredshetsundersøkelse, utført av TNS Gallup (2006-2008), Norsk kundebarometer/BI (2009)

TOP OF MIND PRIVAT NORGE

Kilde: Gjensidiges konkurranse- og merkevaremåling, TNS Gallup (2005-2008), Synovate (2009)

Distribusjon i landbruksmarkedet

Landbruksmarkedet betjenes fra landbrukssentre og gjennom landbruksassurandører lokalisert på kontor gjennom landet. Landbrukskanalen er en selvstendig informasjons-, distribusjons- og relasjonskanal som betjener inngående henvendelser fra landbrukskundene, og utfører utadrettet service og salg til kundesegmentene innenfor landbruk. Gjensidige har avtaler med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag, som sikrer deres medlemmer ekstra gode forsikringsordninger. Videre gir samarbeid med en rekke andre landbruksorganisasjoner viktige bidrag til faglig styrke og posisjon i landbruksmarkedet.

KUNDEORIENTERING OG EFFEKTIV DRIFT

I 2009 har Gjensidige iverksatt en rekke tiltak for å sikre en ytterligere kundeorientering og effektiv drift av virksomheten. Tiltak er blant annet iverksatt innenfor følgende områder:

Gjensidiges kunde- og merkevareskole

I 2009 etablerte Gjensidige en egen kunde- og merkevareskole for trening og opplæring av alle selgere og salgsledere. Tiltaket er iverksatt for å sikre selskapet en ledende posisjon innen tjenestesalg og derigjennom bygge en moderne salgskultur med høy profesjonalitet i kundedialogen. Gjensidiges kunde- og merkevareskole skal sikre raskere opplæring av nye kundebehandlere, økt kompetanse og ytterligere forbedret kundebehandling.

Produkter og tjenester

Gjensidige har i 2009 styrket sin satsning på produkt- og tjenestee-innovasjon. Hovedmålet har vært å generere nysalg samt øke lojaliteten blant egne kunder, gjennom blant annet nytt toppprodukt på bil, "Bil Pluss", og nytt kundedialogkonsept for personforsikringer. Videre har Gjensidige i 2009 lansert ny tariff for bilforsikringer som vil sikre selskapet økt konkurransekraft, riktigere prissetting og en forventet nedgang i skadefrekvens.

Oppgjør

I oppgjørsorganisasjonen er det iverksatt en rekke tiltak for å redusere erstatningskostnadene og øke kundenes tilfredshet med oppgjørene. I dette arbeidet er det blant annet tilrettelagt for forbedret kundedialog i et nytt prosessstyringsverktøy for oppgjør, som også skal sikre styring av bilreparasjoner til et avtaleverksted.

Helhetlig bilbransjestrategi

I 2009 har Gjensidige iverksatt en helhetlig bilbransjestrategi med det siktemål å styrke selskapets posisjon i bilforhandlermarkedet. Det er etablert avtaler med flere store aktører. Det er lansert nytt "Start produkt", samt utviklet en ny og forbedret salgsportal for bilforhandlere.

Kundescore

Gjensidige har etablert en sterk modell for prediksjon av lønnsomhet på kundenivå. Denne vil fremover bidra til ytterligere økning av lønnsomhet i privatporteføljen.

RESULTATER

Premieinntekter for egen regning beløp seg til 7.856,2 millioner kroner i 2009, en reduksjon på 0,7 prosent fra året før. Utviklingen i premieinntektene i 2009 reflekterer et marked preget av økende konkurranse fra nye aktører, som i stor grad konkurrerer på pris.

Erstatningskostnader for egen regning ble 6.007,4 millioner kroner i 2009, mot 5.795,6 millioner kroner i 2008. Skadeprosenten endte på 76,5 i 2009, mot 73,3 året før. Økningen i skadeprosenten skyldes for en stor del negativ utvikling innen produktet barneforsikring, hvor erstatningskostnadene for 2009 er påvirket av en styrkning av de forsikringstekniske reservene for produktet, både for inneværende og tidligere årganger. For å redusere fremtidige erstatningskostnader og forbedre skadeprosenten, er det igangsatt et organisasjons- og forbedringsarbeid innenfor oppgjørsorganisasjonen. Organisasjonen er nå etablert med nasjonale oppgjørslinjer, mot tidligere regional organisering. Ny organisering forventes å gi betydelige gevinster gjennom lavere erstatningsutbetalinger som følge av bedre prosesser og økt kvalitet i skadebehandling.

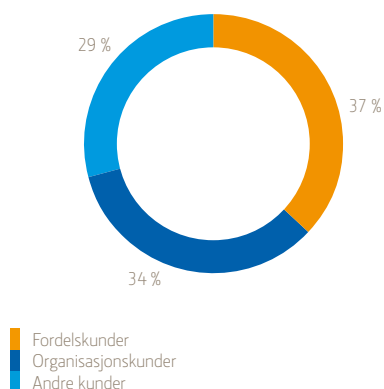
Nivået på storskader* i 2009 var tilnærmet likt 2008. Storskadene beløp seg til 42,7 millioner kroner i 2009, mot 36,5 millioner kroner året før. For begge årene ligger storskadenivået lavere enn det forventede nivået. Imidlertid er resultatet for 2009 belastet med avviklingstap** mens det var en avviklingsgevinst i 2008

Kostnadsandelen endte på 16,5 for 2009, en reduksjon på 0,4 prosentpoeng i forhold til året før. Nominelt er kostnadene redusert med 44,5 millioner kroner i 2009 i forhold til 2008. Reduksjonen kommer som en følge av det igangsatte effektiviseringsarbeid, både innen distribusjon og i oppgjørsorganisasjonen og i stab-/støtteområder.

* Skader over ti millioner kroner

** Avviklingsgevinst/-tap = estimatavvik fra tidligere perioder

PRIVATKUNDER DELT PÅ KUNDESEGMENT

Basert på forfalt bruttopremie for 2009

Combined ratio for 2009 var på 93,0 prosent, mot 90,2 i 2008. Underwriting-resultatet beløp seg til 552,4 millioner kroner i 2009 mot 775,0 millioner kroner året før.

MÅL OG STRATEGIER

Konsernet har som mål at skadeforsikringsvirksomhetens combined ratio reduseres fremover. Konkrete kostnadsreducerende tiltak er igangsatt og gjennomført innen privatsegmentet, og skal gjøre Gjensidige ledende på operasjonell effektivitet.

Gjensidige viderefører satsingen på å utvide privatkundernes engasjement i selskapet, blant annet ved å stimulere til inngåelse av bank-, spare- og pensjonsavtaler. Myndighetenes etablering av Finansportalen har gjort det enklere for kundene å sammenligne både produkter og pris mellom selskapene. Dette, sammen med økt mulighet til å skifte forsikringselskap utenom hovedforfall, har gitt noe større mobilitet blant kundene.

Økt oppmerksomhet fra kundene gir imidlertid også selskapene mulighet til å fremheve kvalitet og dekningsomfang for sine produkter. Dette vil i større grad synliggjøre at valg av forsikringsleverandør innebærer mer enn bare vurdering av pris. Gjensidige vil derfor videreføre sin produktstrategi som gir kundene mulighet til å velge mer omfattende dekninger enn standardløsningen, samtidig som Gjensidige skaper trygghet hos kunden gjennom kvalitet og den beste rådgivningen.

Kundeorientering som satsingsområdet

Gjensidige har som ambisjon å være ledende på kundeorientering. Det legges vekt på at hver enkelt kontakt med kundene skal skape en positiv kundeopplevelse. Dette setter krav til en kundeorientert kultur, kvalitet gjennom standardiserte og effektive arbeidsprosesser samt tydelige og forpliktende kundeløfter.

Ambisjonen er å øke kundetilfredsheten systematisk fra dagens nivå. Dette skal skje gjennom en rekke målrettede tiltak som å øke servicekvaliteten i alle kontaktpunkter med kunden, forenkle og forbedre produkter og rutiner samt øke de ansattes forpliktelse til å levere i henhold til Gjensidiges standarder for kundeorientering.

FREMTIDSUTSIKTER

Det norske skadeforsikringsmarkedet er i endring. Tradisjonelt har det vært preget av sterke merkevarer og fire velposisjonerte aktører. Til-

I FOKUS

Enklere bilforsikring

Det ble enklere for kundene å beregne pris på bilforsikringer fra Gjensidige i 2009. Dette skjedde samtidig som prismodellene ble mer finmaskede, slik at prisene ble riktige sett i forhold til kundenes risiko.

Den nye priskalkulatoren henter opplysninger om bilen fra Statens vegvesens register når kunden legger inn registreringsnummer. Dermed er det ikke lenger nødvendig å velge bilmerke og detaljert modellvariant. I tillegg til at prisberegningen går enklere og raskere, elimineres en betydelig feilkilde. Det er fortsatt mulig å sjekke pris uten å oppgi registreringsnummer for kunder som ønsker det. Gjensidige har omfattende kunnskap om skaderisiko for ulike bilmodeller og kundegrupper, og vi jobber hele tiden for å styrke vår innsikt på dette området. I 2009 ble prismodellen overhålt, slik at det ble bedre samsvar mellom priser og risiko.

Resultatet har blitt et mer rettferdig prissystem. Dette er oppnådd blant annet ved å legge vekt på flere variabler og en mer finmasket geografisk inndeling enn tidligere, men uten å be kunden om flere opplysninger.

fredsstillende lønnsomhet over flere år har medført at nye konkurrenter har etablert seg. Mindre nisjeselskaper har gradvis økt sine markedsandeler, til dels gjennom aggressiv prissetting. Bankene har også entret markedet og konkurrerer med gode breddebetingelser og sin hyppige kundekontakt. Det forventes at konkurransen vil intensiveres ytterligere. Tiltakene som er gjennomført i 2009 innebærer at Gjensidige er godt posisjonert for å møte denne konkurransen.

SKADEFORSIKRING NÆRINGSLIV NORGE

Gjensidige tilbyr næringslivet trygghet for liv, helse og verdier. Selskapet har en særlig sterk posisjon innen markedssegmentet for mindre og mellomstort næringsliv, og er en klar markedsleder innen personforsikringer. Målinger utført av Synovate viser at Gjensidige har de mest lojale næringslivskundene i bransjen. Selskapet har også det beste omdømmet blant egne kunder. Kundetilfredsheten blant næringslivskundene er god, og viser en positiv trend i hele perioden fra 2005 til 2009.

VIRKSOMHETEN

Gjensidige tilbyr norsk næringsliv et bredt spekter av forsikringsløsninger for:

- Person (yrkesskade, annen ulykke og sykdom, bedriftsgruppeliv, behandlingsforsikring, reiseforsikring)
- Motorvogn (firmabil, lastebil, buss, arbeidsmaskiner)
- Bygning (inkl. eiendeler, driftstap)
- Ansvar (bedriftsansvar, formuesansvar, produktansvar og -tilbakekall, styreansvar, kriminalitetsforsikring, rettshjelp)
- Marine/transport (kyst- og fiskebåt, byggerisiko, havbruk, tingforsikring av varer under transport)

I tillegg kan Gjensidige tilby helhetlige løsninger som også dekker næringslivskundenes behov for pensjons- og spareprodukter samt utvalgte helsetjenester. Ved utgangen av 2009 var 65 prosent av pensjonskundene i konsernet også kunder i skadeforsikring.

Markedsleder

Omtrent 93.000 næringslivskunder hadde i 2009 et kundeforhold til Gjensidige. Av disse er ca 66.000 bedrifter, og hver bedrift hadde i gjennomsnitt ca 2,5 forsikringsprodukter. Om lag 3.000 av næringslivskundene betjenes indirekte gjennom forsikringsmeglere. Øvrige kunder betjenes av konsernets direkte distribusjonsapparat.

Ved utløpet av 2009 hadde Gjensidige en markedsandel innen næringslivssegmentet på 30,6 prosent, som er noe lavere (-1,2 prosentpoeng) enn ved utløpet av 2008. Reduksjonen i markedsandel skyldes i hovedsak konkurranse fra nisjeselskaper, som i stor grad konkurrerer på pris. Selv om markedsandelen har gått noe ned, er Gjensidige Norges største leverandør av skadeforsikring innen næringslivssegmentet.

DISTRIBUSJON

Innenfor næringslivssegmentet har Gjensidige et distribusjonsapparat med følgende kanaler:

Bedriftssenter

Bedriftssenter er effektive salg- og kundesenter som sikrer høy tilgjengelighet og enhetlig betjening av små og mellomstore bedriftskunder. Kanalen tilbyr stor grad av standardiserte produkter og priser, og betjener kunden over telefon og nett. I tillegg til høy tilgjengelighet tilbyr kanalen god bransjetilpasset produkt- og rådgivningskompetanse.

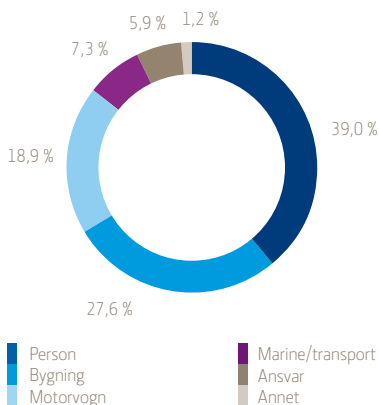
Nøkkeltall

Millioner kroner	2009	2008	2007
Forfalte bruttopremier	5.003,8	5.120,0	5.464,7
Premieinntekter f.e.r.	4.737,3	4.909,7	5.072,7
Erstatningskostnader m.v.	(3.819,0)	(4.219,7)	(4.331,4)
Driftskostnader	(613,3)	(630,4)	(647,7)
Underwriting resultat ¹	305,0	59,7	93,6
Skadeprosent f.e.r. ²	80,6 %	85,9 %	85,4 %
Kostnadsandel f.e.r. ³	12,9 %	12,8 %	12,8 %
Combined ratio f.e.r. ⁴	93,6 %	98,8 %	98,2 %

Definisjoner:

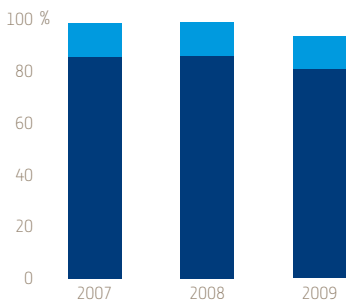
- ¹ Underwriting resultat = premieinntekter f.e.r. - erstatningskostnader m.v. - driftskostnader
- ² Skadeprosent f.e.r. = erstatningskostnader m.v. / premieinntekter f.e.r.
- ³ Kostnadsandel f.e.r. = driftskostnader / premieinntekter f.e.r.
- ⁴ Combined ratio f.e.r. = skadeprosent f.e.r. + kostnadsandel f.e.r.

PRODUKTGRUPPER NÆRINGS LIV NORGE

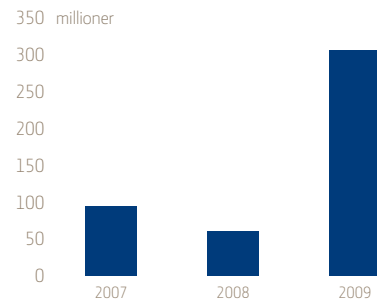
Basert på forfalt bruttopremie for 2009

COMBINED RATIO FOR EGEN REGNING NÆRINGS LIV NORGE

Combined ratio for egen regning tilsvarer summen av skadeprosent for egen regning og kostnadsandel for egen regning

UNDERWRITING RESULTAT NÆRINGS LIV NORGE

Underwriting resultat er summen av premieinntekter f.e.r minus erstatningskostnader m.v. minus driftskostnader

Mellommarked

Mellommarkedet er en relasjonskanal med fokus på standardiserte og spesialtilpassede løsninger for mellomstore og store bedriftskunder. Gjensidige har mye av sin styrke i håndteringen av og relasjonene til lokalt næringsliv. Bedriftene betjenes gjennom assurandører og servicekonsulenter som er til stede i de fleste store byer og tettsteder i Gjensidiges markedsområder.

Konsernkunder/Megler (KKM)

KKM er en nasjonal relasjonskanal mot meglere og Norges største bedrifter. KKM har høy markeds- og fagkompetanse med et sterkt fokus på risikovurdering og -styring. Service- og betjeningskonseptet bygger på relasjoner til kunder og meglere, høy fagkompetanse og ofte med spesialtilpassede løsninger for å dekke kundenes behov.

Pensjonsrådgivere

Pensjonsrådgiverne er en spesialistlinje med høy produktkompetanse. Kompetansen er knyttet til innskuddspensjon, ytelsespensjon, offentlige pensjonsordninger samt god kjennskap til persondekninger. Pensjonsrådgiverne selger pensjon både i samarbeid med øvrige kanaler og på selvstendig basis.

Agenturer/ brannkasser

Kanalen benyttes for å supplere egen distribusjon i vekstområder eller å erstatte egen distribusjon i områder hvor Gjensidige ikke har egne kontor. Agenturene distribuerer kun for Gjensidige og under felles merkevare.

Internett

Gjensidige tilbyr bransjetilpasset rådgivning og salg av produktpakker på åpne internettsider. Videre gir Næringsnett/Pensjonsnett kunden tilgang til oppdatert informasjon om sitt kundeforhold, og mulighet for å melde endringer eller ønske om tilbud på nye produkter ved bruk av standard skjemaer.

SATSINGSOMRÅDER I 2009

Økt kundefokus i oppgjørprosesser

Basert på tilbakemeldinger fra kunder har det i 2009 vært fokus på å sikre bedre informasjon til kunder i oppgjørprosessen. Informasjonsrutiner ved start, underveis og avslutning av skadesaker er forbedret og skriftlig materiell er gjennomgått for å sikre et enklere og mer

kundeorientert språk. Disse tiltakene forventes å få positive effekter i kundetilfredshet innenfor oppgjørsområdet.

Nytt regime for kundemålinger

Gjensidige har i løpet av 2009 omstrukturert sine kundemålinger. Målingene benyttes både i strategiske og operative beslutninger for å sikre kundefokus i alle deler av virksomheten. Kundemålingene gjennomføres på tre nivå:

Kontaktpunktsmålinger – Gjensidige har i løpet av 2009 lagt stor vekt på kontaktpunktsmålinger der kundene gir tilbakemeldinger knyttet til enkeltsituasjoner. Fordelen ved denne type målinger er at tilfredshetsmålingen knyttes tettere opp til konkrete arbeidsprosesser, slik at forbedringstiltak lettere kan defineres.

Strategisk KTI – Undersøkelse der kunden gir tilbakemelding på alle kvalitetsområder, inkludert pris, kundeservice og informasjon.

Konkurrent- og merkevareundersøkelse – Gjennomføres på et representativt utvalg av norsk næringsliv, der tilfredshet, lojalitet og merkevarekjennskap blant Gjensidiges kunder måles opp mot kunder hos konkurrentene.

Lansering av kommunenett

I oktober 2009 lanserte Gjensidige en ny ekstranettløsning for norske kommunekunder. Løsningen vil danne grunnlag for en ny løsning for næringslivssegmentet (Næringsnett), som lanseres første kvartal 2010. Det planlegges også videreutvikling av Næringsnett i 2010 for å gi kunden økte muligheter for selvbetjening.

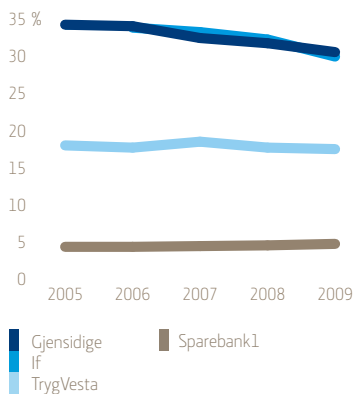
Rådgivning og salg i et konsernperspektiv

Gjensidiges totale produkttilbud til næringsliv omfatter forsikring, pensjon og helsetjenester. Det har i 2009 blitt gjennomført en lang rekke aktiviteter for å gi kunden helhetlig rådgivning. Fra kundetilfredshetsundersøkelsene fremkommer at kunder som har samlet sine forsikrings- og pensjonsordninger er mer fornøyde enn kunder som har splittet kundeforholdet mellom ulike leverandører.

Lønnsom portefølje

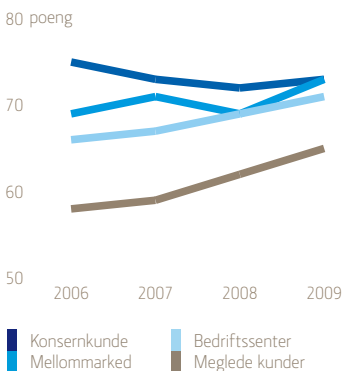
God risikostyring er en viktig suksessfaktor i forhold til lønnsomhet. Kunnskap og dokumentasjon av risikobildet ute hos den enkelte kunde

MARKEDSANDELER NÆRINGS LIV NORGE

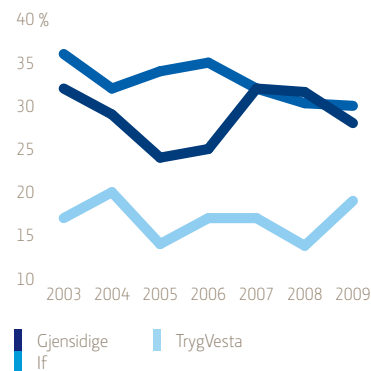
Landbasert forsikring i alt, eksklusiv personforsikring, men inklusive Tennant portefølje

UMIDDELBAR KUNDETILFREDSHET NÆRINGS LIV NORGE

Kilde: Intern kundetilfredshetsundersøkelse, utført av TNS Gallup (2006-2008), Norsk kundebarometer/BI (2009)

TOP OF MIND NÆRINGS LIV NORGE

Kilde: Gjensidiges konkurranse- og merkevaremåling, TNS Gallup (2003-2008), Synovate (2009)

er således et sentralt punkt i forhold til risikostyringen. Divisjon Næringsliv har egne risikorådgivere som besiktiger og kvalitativt vurderer risikoer. De utarbeider løsninger for å redusere skader for kunder. Kunder betaler for tiltakene, men premieres i form av sikkerhetsrabatter på forsikringen. Gjensidiges mål er å ha næringslivskunder som kontinuerlig satser på egen helse, miljø og sikkerhet (HMS). Denne type kunder har god kontroll på eget risikobilde, noe som forhåpentligvis også vil spille Gjensidiges risikoeksponering på en positiv måte.

RESULTATER

Premieinntektene for egen regning ble 4,737,3 millioner kroner i 2009, en reduksjon på 3,5 prosent fra året før. Reduksjonen i premievolum skyldes en tydelig prioritering av lønnsomhet fremfor volum, og på enkelte produkter og kundesegmenter velger Gjensidige ikke å følge dagens markedspriser. Dette, sammen med beslutningen om å avvikle porteføljen innen supply, offshore og utenlandsk fiskefartøy, medfører en høyere avgang og reduksjon i premieinntektene. Videre har den økonomiske utviklingen gjennom 2009 gitt en reduksjon i totalmarkedet for personforsikringer til næringslivet, noe som også påvirker Gjensidige.

Arbeidet med å sikre risikomarginen på bygningsproduktene har pågått over lengre tid, og både ratenivå og premie på disse produktene har økt gjennom 2009. I forbindelse med fornyelsesarbeidet for 2010 har det vært lagt spesiell vekt på å styrke lønnsomheten i person- og motorvognporteføljen.

Erstatningskostnadene for egen regning ble 3.819,0 millioner kroner i 2009, mot 4.219,7 millioner kroner i 2008. For 2009 ble skadeprosenten 80,6, en forbedring fra 85,9 i 2008. Lønnsomhetsfokus innen segmentet har ført til en klar resultatforbedring i den underliggende forretningen. Det ble igangsatt flere lønnsomhetsforbedrende tiltak i 2008 som har gitt positive resultater i 2009:

- Sterkt lederengasjement knyttet til pris og kvalitet rundt salg og fornyelser.
- Nødvendige premieøkninger på flere produkter.
- Sterkere satsing på risikovurdering og implementering av skadeforebyggende tiltak hos næringslivskundene.

Med unntak for personproduktene, er det en klar lønnsomhetsforbedring for alle produkter. Den største lønnsomhetsforbedringen har

skjedd innen bygning og eiendom der i tillegg storskadeomfanget har vært lavt i 2009 sammenlignet med 2008. Nye fokusområder og arbeidsmetoder innen personskadeoppgjør viser resultater i form av kortere saksbehandlingstid, samt økt volum av tilbakeholdte erstatninger som følge av avdekket svik.

Nivået på storskader* er lavere i 2009 enn i 2008, noe som påvirker underwriting-resultatet positivt. Storskadene beløp seg til 193,1 millioner kroner i 2009, mot 544,3 millioner kroner året før. I 2009 ligger storskadenivået lavere enn det forventede nivået. Avviklingsgevinsten** var lavere i 2009 enn i 2008.

Kostnadsandelen endte på 12,9 for 2009, en økning på 0,1 prosentpoeng i forhold til året før. Nominelt er kostnadene redusert med 17,1 millioner kroner i 2009 i forhold til 2008. Ny distribusjonsmodell og et sterkt kostnadsfokus har bidratt til å redusere de nominelle driftskostnadene sammenlignet med 2008, samtidig som et høyere antall konkurser har ført til økning i tap på krav. Det er igangsatt flere tiltak for å redusere tap, blant annet skjerpet finansiell vurdering ved nytegning, hyppigere oppdatering av ekstern finansiell informasjon om kundene, strengere rutiner ved innvilgelse av betalingsutsettelse og tettere oppfølging av premieinnbetalinger.

Combined ratio for 2009 var på 93,6 prosent, mot 98,8 i 2008. Underwriting-resultatet beløp seg til 305,0 millioner kroner i 2009 mot 59,7 millioner kroner året før.

MÅL OG STRATEGI

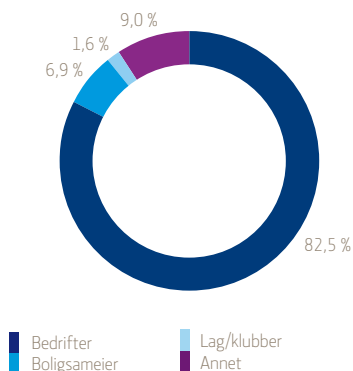
Gjensidige har et mål om at konsernets skadeforsikringsvirksomhet skal ha en combined ratio mellom 90 og 93 fra og med 2011. I næringslivssegmentet har det de to siste årene vært sterkt fokus på å bedre lønnsomheten i porteføljen, noe som har gitt resultater. I tillegg til et sterkt lønnsomhetsfokus har det også vært iverksatt tiltak for å øke effektiviteten.

Gjensidige ønsker å være totalleverandør av trygghet i næringslivssegmentet, med helhetlige løsninger innen forsikring, pensjon og helse.

* Skader over ti millioner kroner

** Avviklingsgevinst/-tap = estimatavvik fra tidligere perioder

NÆRINGSLIVSKUNDER DELT PÅ KUNDESEGMENT

Basert på bestandspremie per 31.12.2009

Kundene skal oppleve å være riktig dekket og godt ivaretatt gjennom:

- Profesjonell, behovsbasert rådgivning.
- Proaktiv oppfølging.
- Relevante produkter med nødvendig fleksibilitet.
- Tydelig og tilstrekkelig kommunikasjon i alle kundeprosesser.

Kunden skal oppleve at Gjensidiges løsninger er en investering i å sikre bedriftens utvikling, verdiskapning og ansatte.

Arbeidet med videreutvikling av konsernets nettløsninger skjer i et marked der flere andre aktører satser på salg og rådgivning over internett. Denne trenden har vært observert internasjonalt og kommer nå til Norge med full tyngde. Gjensidige vil delta aktivt i denne utviklingen. Nettbaserte betjeningsløsninger er et naturlig element i fremtidens betjeningskonsepter for næringslivskunder, noe som også kan bidra til konkurransedyktige priser.

Bruk av teknologi til å automatisere interne og eksterne prosesser gir muligheter for nye samarbeidsformer, blant annet innen informasjonsutveksling. Det vil bli arbeidet med løsninger som gir økt tilgjengelighet av selvbetjeningsløsninger på nett.

FREMTIDSUTSIKTER

Markedsutviklingen for skadeforsikring vil påvirkes av den generelle utviklingen i norsk økonomi og av hvor raskt økonomien henter seg inn igjen etter finanskrisen. Det er grunn til å vente en flat eller svakt positiv utvikling i skadeforsikringsmarkedet i 2010.

Oppmerksomhet rundt risikoseleksjon, prissetting, og skadeforebygging i tett samarbeid med kunden vil fortsatt være viktige suksesskriterier for å sikre langsiktig lønnsomhet og vekst. Gjensidiges solide økonomi og langsiktige perspektiv forventes å være viktige konkurransefortrinn i tiden fremover. Vekstpotensialet innen konsernets nyere forretningsområder pensjon og helsetjenester er fortsatt betydelig. Videreutvikling av disse områdene er satsingsområder også i 2010.

Nye konkurrenter etablerer seg i næringslivsmarkedet. Disse satser primært på distribusjon via forsikringsmeglere og via bransjeavtaler, og bidrar til styrket konkurranse i samtlige segmenter.

ENKLERE

Fjerner produktjungel

Transport er et av de mest skadeutsatte leddene i verdikjeden fra produsent til forbruker. Ved skipshavarier og trafikkulykker vil lasten ofte gå tapt. Lasting, lossing og mellomlagring medfører også betydelig risiko for skader. Ifølge norsk lov og internasjonale konvensjoner er transportørens ansvar for lasten svært begrenset. Derfor velger mange bedrifter å tegne helårs transportforsikring, mens andre nøyer seg med å forsikre hver forsendelse for seg.

I 2009 har vi lagt ned et stort arbeid i å gjøre transportforsikring enklere. Det har resultert i at vi i 2010 lanserer to nye transportforsikringer som erstatter 14 gamle. Dette er utslag av at vi har tenkt nytt og annerledes. Slik dette markedet har utviklet seg tror vi det vil være en fordel for kundene å bli stilt overfor færre valg enn før. Vi reduserer også antall vilkår med over 50 %, og de nye produktene vil ha enklere tegningsregler og noe forbedret dekningsomfang.

I sum innebærer dette en betydelig forenkling for kundene, som lettere vil kunne finne en transportforsikring som dekker deres behov.

SKADEFORSIKRING NORDEN

Gjensidiges nordiske aktiviteter i 2008 gjenspeiler konsernets mål om å levere skreddersydde forsikringsløsninger til ulike kundegrupper. Virksomheten i Danmark er konsernets kompetansesenter for det nordiske kommunale markedet, mens den svenske virksomhetens norske filial utgjør konsernets white label-satsing.

VIRKSOMHETEN

Forretningsområdet Norden omfatter konsernets virksomhet i det danske og svenske privat- og næringslivsmarkedet. Fra 2010 drives virksomheten under Gjensidiges merkenavn.

Privat- og næringslivskunder

Gjensidige tilbyr i dag tilnærmet full produktbredde til segmentets privat- og næringslivskunder. Det arbeides med å utvikle et komplett sortiment innen personforsikringer, samt at det i forbindelse med filialiseringen av den svenske og danske virksomheten vil bli utviklet ett-årig livprodukter basert på norsk konsesjon.

Kommunesegmentet

Gjensidige er en komplett leverandør til skandinaviske kommuner innen skadeforsikring.

White Label-markedet

Innen selskapets whitelabel-virksomhet er det først og fremst produkter til privatmarkedet i Norge som er målgruppen. Foruten standardiserte privatprodukter består porteføljen av noen nisjeprodukter.

Gjensidiges forsikringsvirksomhet i det svenske og danske markedet er fra henholdsvis 1. oktober 2009 og 1. januar 2010 organisert som filialer av det norske skadeforsikringsselskapet. Unntaket er danske arbeidsskadeforsikringer som er organisert i konsernets danske selskap for arbeidsskadeforsikring. Konsernets white label-satsing drives gjennom det svenske datterselskapet Tennant Försäkringsaktiebolag.

ULIKE DISTRIBUSJONSMODELLER

Danmark

Privatmarkedet betjenes primært via telefon av et kundesenter i København. I tillegg selges privatprodukter via samarbeidspartnere, blant annet Kia Motors, FDB (Fællesforeningen for Danmarks brugsforeninger) og fra 2010 Ledernes Hovedorganisasjon.

I det danske næringslivsmarkedet leveres løsninger til utvalgte segmenter, primært i samarbeid med meglere og fortrinnsvis til kunder med premie av en viss størrelse.

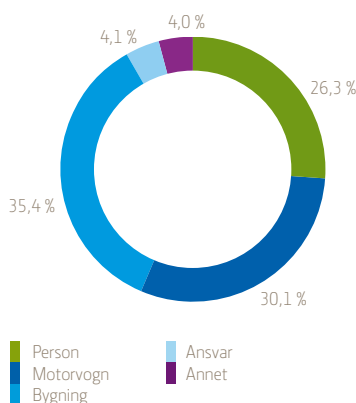
Nøkkeltall

Millioner kroner	2009	2008	2007
Forfalte bruttopremier	2.657,3	2.155,5	1.810,4
Premieinntekter f.e.r.	2.403,5	2.068,4	1.685,3
Erstatningskostnader mv.	(1.833,0)	(1.604,4)	(1.376,8)
Driftskostnader	(417,5)	(350,8)	(360,8)
Underwriting resultat ¹	152,9	113,2	(52,3)
Merverdiavskrivninger – immaterielle eiendeler	(109,9)	(85,3)	(85,7)
Skadeprosent f.e.r. ²	76,3 %	77,6 %	81,7 %
Kostnadsandel f.e.r. ³	17,4 %	17,0 %	21,4 %
Combined ratio f.e.r. ⁴	93,6 %	94,5 %	103,1 %

Definisjoner:

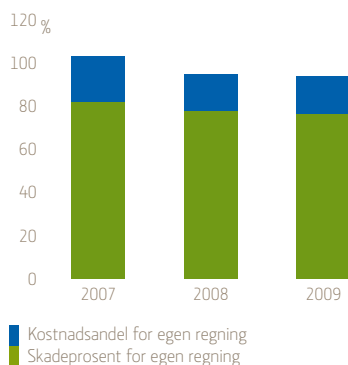
- Underwriting resultat = premieinntekter f.e.r. - erstatningskostnader mv. - driftskostnader
- Skadeprosent f.e.r. = erstatningskostnader m.v. / premieinntekter f.e.r.
- Kostnadsandel f.e.r. = driftskostnader / premieinntekter f.e.r.
- Combined ratio f.e.r. = skadeprosent f.e.r. + kostnadsandel f.e.r.

PRODUKTGRUPPER NORDEN

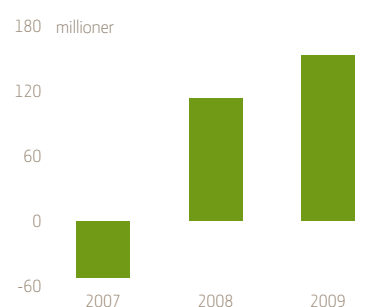
Basert på forfalt bruttopremie for 2009

COMBINED RATIO FOR EGEN REGNING NORDEN

Combined ratio for egen regning tilsvarer summen av skadeprosent for egen regning og kostnadsandel for egen regning

UNDERWRITING RESULTAT NORDEN

Underwriting resultat er summen av premieinntekter f.e.r minus erstatningskostnader m.v. minus driftskostnader

Sverige

I Sverige distribueres skadeforsikringsprodukter til privatpersoner både direkte via telefon og internett og gjennom forsikringsformidlere (partnere og agenter). For næringslivsmarkedet er distribusjonen hovedsakelig via forsikringsmeglere og partnere.

Kommunemarkedet

Distribusjonen i kommunemarkedet foregår enten direkte eller via meglere.

White label-satsningen

Distribusjonen er via partnere både direkte og via forsikringsmeglere.

ÅRET SOM GIKK

I den danske virksomheten er det i løpet av året arbeidet aktivt med å gjøre forretningsmodellen effektiv, og kostnadsprosenten er blitt svært konkurransedyktig i det danske markedet. Fra 1. januar 2010 drives virksomheten under navnet Gjensidige. Veksten innen næringsliv har fortsatt i 2009 og markedsposisjonen er styrket.

I 2009 har Gjensidige Sverige klart å etablere seg etter planen på næringslivsmarkedet.

For Tennant har arbeidet i 2009 vært konsentrert om etablering av en fullverdig white label-virksomhet, og porteføljen fremstår nå som mer balansert.

RESULTATER

Premieinntektene for egen regning ble 2.403,5 millioner kroner i 2009, en økning på 16,2 prosent fra året før. Økningen skyldes vekst innen den danske og svenske næringslivsforretningen, i tillegg til white-label aktivitetene i Norge.

Erstatningskostnadene for egen regning ble 1.833,0 millioner kroner i 2009, mot 1.604,4 millioner kroner i 2008. Økt forretningsvolum gir økte erstatningskostnader. Skadeprosent endte på 76,3 i 2009, mot 77,6 året før. Den underliggende erstatningsutviklingen innebærer et behov for prisjusteringer, og tiltak på privatmarkedet i Sverige er iverksatt i løpet av 2009. I Danmark iverksettes premietiltak i første halvår 2010.

Nivået på storskader* er noe lavere i 2009 enn i 2008, noe som påvirker underwriting-resultatet positivt. Storskadene beløp seg til 77,4

millioner kroner i 2009, mot 105,9 millioner kroner året før. Avviklingsgevinsten* var høyere i 2009 enn i 2008.

Kostnadsandelen endte på 17,4 for 2009, en økning på 0,4 prosentpoeng i forhold til året før. Nominelt er kostnadene økt med 66,7 millioner kroner i 2009 i forhold til 2008. Økningen skyldes i hovedsak kostnader knyttet til veksten i Sverige og en økt andel partnerdistribuert forretning i den norske white label-virksomheten.

Combined ratio for 2009 var på 93,6 prosent, mot 94,5 i 2008.

Underwriting-resultatet beløp seg til 152,9 millioner kroner i 2009 mot 113,2 millioner kroner året før.

* Skader over ti millioner kroner

** Avviklingsgevinst/-tap = estimatavvik fra tidligere perioder

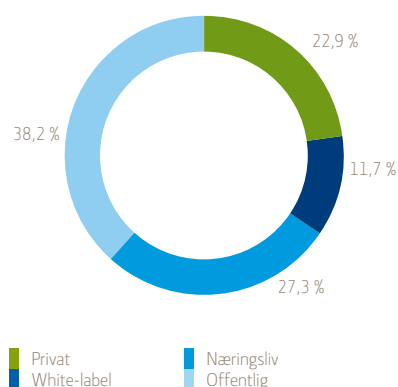
MÅL OG STRATEGI

Gjensidige har et mål om at konsernets skadeforsikringsvirksomhet skal ha en combined ratio mellom 90 og 93 fra og med 2011. Dette nødvendiggjør satsing på tiltak for effektivisering og forenkling i tillegg til reduksjon av drifts- og erstatningskostnadene. For segmentet Norden innebærer dette å utvikle en kostnadseffektiv forretningsmodell og utøve en disiplinert underwriting.

For å styrke fokuset på de tre hovedsegmentene i den danske virksomheten ble en divisjonsinndeling i Privat, Næringsliv og Offentlig innført fra januar 2009. For den private delen av virksomheten vil en ytterligere forbedring og effektivisering av forretningsmodellen fremdeles være prioritert. Dessuten vil fokus fortsatt være rettet mot nye samarbeidspartnere. For næringslivssegmentet vil det fortsatt satses på utvalgte segmenter. Gjennom gode leveranser og nærhet til markedet og kundene er målet å vokse ytterligere. Innen kommunesegmentet dreier det seg mye om prissetting og stordriftsfordeler. Arbeidet med å sikre posisjonen som kommunenes foretrukne samarbeidspartner i Danmark vil bli videreført, samtidig som det vil jobbes med å øke markedsandelen i Norge og Sverige.

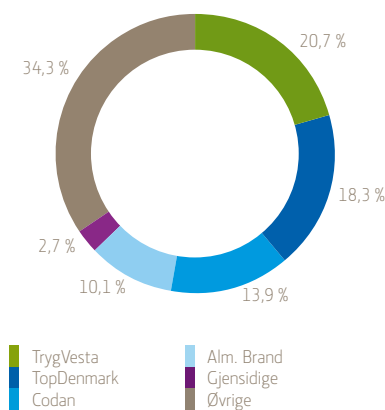
Virksomheten i Sverige er i en vekstfase og lanseringen i næringslivssegmentet har fått en god start. Strategien er å utvikle den svenske delen som en fullstendig leverandør av skadeforsikring til privat- og næringslivskunden, samt å etablere Tennant Försäkringsaktiebolag som konsernets partnerforsikringsleverandør.

Fordeling på kundesegment

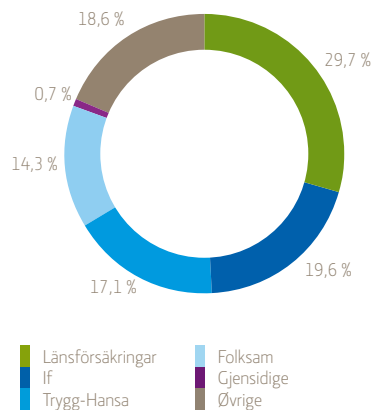
Basert på forfalt bruttopremie for 2009

Markedsandel Danmark 2008

Kilde: Forsikring & Pension, 2008

Markedsandel Sverige 2009

Kilde: Försäkringsförbundet, 3. kvartal 2009

FREMTIDSUTSIKTER

Det svenske privatmarkedet for skadeforsikring har i de seneste årene vært preget av finanskrisen. Både nybilsalg og boligmarkedet har blitt negativt påvirket, noe som også har påvirket Gjensidiges vekst i privatsegmentet. Imidlertid viste utviklingen i løpet av høsten 2009 at bil- og hussalg tar seg opp igjen. For Gjensidige er oppbygging av kjennskapen til merkevaren et av de viktigste fokusområdene i det svenske privatmarkedet fremover. Det er viktig å være synlig i forbindelse med internettdistributørenes prissammenligningstjenester, samt via andre partnere som kan bidra til å øke kjennskap om merket.

I det svenske næringslivssegmentet er det et økende omfang av kunder som bytter forsikringsgiver som følge av prispress i markedet. Det forventes at meglermarkedet vil øke fremover. Som nyetablert utfordrer opplever Gjensidige mye oppmerksomhet i forbindelse med fornyelser. Gjensidige er et kjent varemerke innenfor meglerkanalen, og konsernets A-rating bidrar til at konsernet kommer i posisjon ved større forhandlinger.

Det danske privatmarkedet ser ut til å være inne i en kursendring. Stigende skadeprosenter henger sammen med en markant økning

i tyverier og tydelige tegn på klimarelaterte skader (særlig kraftig regnvær), har fått flere selskaper til å varsle premieøkninger på bolig- og privatforsikringer fra 1. januar 2010. For Gjensidige vil fokus fremover vil være rettet mot effektivisering og forenkling i kundekontakt og service.

Innen næringslivssegmentet oppleves stigende interesse fra nye forsikringsaktører, og eksisterende overkapasitet i kombinasjon med akseptable resultater de seneste årene gjør at det fortsatt er relativt aggressiv konkurranse i markedet.

En rekke forsikringsaktører i det danske markedet er i ferd med å utvikle digitale prosesser og høyere grad av internettbasert kundeservice – denne utviklingen forventes å være av stor betydning for konkurransesituasjonen i de neste to til fem år, særlig i privatmarkedet og i det offentlige markedet.

Med unntak av i det offentlige markedet er Gjensidige i en utfordrerrolle i det danske forsikringsmarkedet. Lønnsom vekst vil være den største utfordringen fremover. Imidlertid supplerer de tre områdene – privat, næring og offentlig – hverandre godt, og danner et godt utgangspunkt for den videre veksten.

SKADEFORSIKRING BALTIKUM

Gjensidiges baltiske virksomhet har økt sin markedsandel gjennom 2009 i et fallende marked. I tillegg til organisk vekst er posisjonen i Baltikum styrket gjennom overtakelsen av Länsförsäkringars baltiske portefølje.

VIRKSOMHETEN

Gjensidiges baltiske virksomhet leverer forsikringsprodukter til privat- og næringslivsmarkedet i Latvia, Litauen og Estland innen hovedgruppene:

- Motorvogn
- Bygning
- Person
- Ansvar
- Øvrig

Gjensidiges satsing i det baltiske markedet skjer gjennom datterselskapet Gjensidige Baltic. Målkundene er personer med middels til høy inntekt i privatmarkedet og små og mellomstore bedrifter i bedriftsmarkedet.

Påvirket av nedgangskonjunkturer

Det baltiske forsikringsmarkedet er i et tidlig utviklingsstadium og en vesentlig andel av markedet er fortsatt uforsikret. Motorforsikringer utgjør det største forsikringsproduktet i disse markedene. De baltiske forsikringsmarkedene ble kraftig rammet av nedgangskonjunkturer i annet halvår 2008 og 2009. Redusert tilgang til kredittfinansiering, synkende eiendomspriser og stadig mindre marked for fast eiendom samt reduksjon i antall nye biler har ført til et kraftig fallende forsikringsmarked. Gjennom 2009 har totalmarkedet i de tre landene falt med 24,1 prosent (kilde: Insurance Supervisory Commission of the Republic of Lithuania; Latvian Insurers Association; Estonia Statistics; med manuelle korrigeringer). Fallet var størst i Latvia (31,2 prosent) og Litauen (25,5 prosent), og mer moderat i Estland (11,5 prosent).

En betydelig pan-baltisk aktør

De baltiske markedene er preget av en rekke store, utenlandske aktører. Av de åtte største forsikringsselskapene er det kun ett som er lokalt eid. I Baltikum sett under ett er Gjensidige den femte største aktøren, med 8,3 prosent markedsandel i 2009, en betydelig forbedring fra 7,7

prosent i 2008. I tillegg kommer virksomheten som ble overtatt fra Länsförsäkringar i november 2009, med en markedsandel på 0,9 prosent i 2009. Gjensidige har sin sterkeste markedsposisjon i Latvia, med en markedsandel på 14,3 prosent. Dette gjør selskapet til det tredje største forsikringsselskapet i landet. I Litauen er Gjensidige den sjette største aktøren, med 6,7 prosent markedsandel. I Estland, er markedsandelen 3,5 prosent.

Distribusjonskanaler

Gjensidige har totalt 49 kontorer i Baltikum og er representert i 40 forskjellige byer. De viktigste distribusjonskanalene er direktesalg og

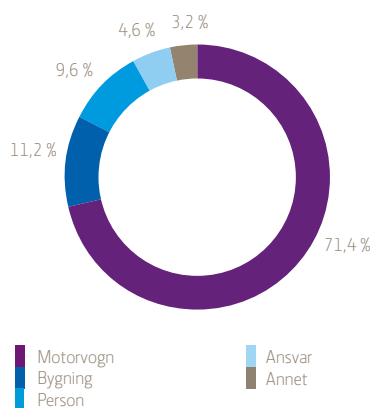
Nøkkeltall

Millioner kroner	2009	2008	2007
Forfalte bruttopremier	592,2	657,7	432,6
Premieinntekter f.e.r.	663,4	592,4	360,2
Erstatningskostnader mv.	(411,5)	(371,3)	(231,0)
Driftskostnader	(211,4)	(183,9)	(113,9)
Underwriting resultat ¹	40,5	37,1	15,2
Merverdiavskrivninger – immaterielle eiendeler	(100,2)	(9,3)	(17,6)
Skadeprosent f.e.r. ²	62,0 %	62,7 %	64,2 %
Kostnadsandel f.e.r. ³	31,9 %	31,0 %	31,6 %
Combined ratio f.e.r. ⁴	93,9 %	93,7 %	95,8 %

Definisjoner:

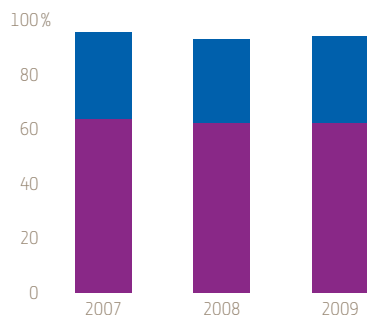
- 1 Underwriting resultat = premieinntekter f.e.r. - erstatningskostnader m.v. - driftskostnader
- 2 Skadeprosent f.e.r. = erstatningskostnader m.v. / premieinntekter f.e.r.
- 3 Kostnadsandel f.e.r. = driftskostnader / premieinntekter f.e.r.
- 4 Combined ratio f.e.r. = skadeprosent f.e.r. + kostnadsandel f.e.r.

PRODUKTGRUPPER BALTISKUM

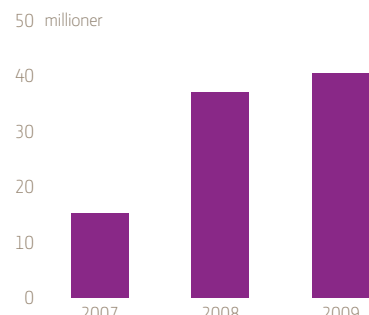
Basert på forfalt bruttopremie for 2009

COMBINED RATIO FOR EGEN REGNING BALTISKUM

Combined ratio for egen regning tilsvarer summen av skadeprosent for egen regning og kostnadsandel for egen regning

UNDERWRITING RESULTAT BALTISKUM

Underwriting resultat er summen av premieinntekter f.e.r minus erstatningskostnader m.v. minus driftskostnader

salg via forsikringsagenter og -meglere. I tillegg er Statoil-stasjonene en viktig distribusjonskanal i Latvia. Salg via internett er nå også i ferd med å øke sin betydning som distribusjonskanal i det baltiske markedet.

FREMANG I KREVENDE ÅR

Til tross for problemene på finansmarkedet og den dype resesjon i de baltiske landene er forsikringsresultatene gode. Bilforsikring er fortsatt det klart viktigste produktet og står for om lag 71 prosent av det totale premievolumet. Andelen trafikkforsikringer har vokst sterkt mens andelen kaskoforsikringer har gått ned, noe som er i tråd med markedsutviklingen.

Selskapet fortsatte å utvikle kjerneforsikringsproduktene i 2009. Både kasko- og eiendomsforsikringsproduktene er forbedret for å dekke nye kundebehov, og tilpasset den lavere kjøpekraften. Gjennom 2009 er det også gjennomført en vellykket tilpasning av kostnadsnivået til redusert premievolum og en tøffere økonomisk og markedsmessig situasjon.

I november 2009 overtok Gjensidige Länsförsäkringars virksomhet i Latvia og Litauen. Overtakelsen er i tråd med konsernets ambisjon om å vokse ytterligere i det baltiske markedet. Hensikten er å utvikle virksomheten videre under varemerket Gjensidige. Länsförsäkringar etablerte seg i det baltiske markedet gjennom 2007, og hadde en premieinntekt på 44 millioner svenske kroner i 2008 og 76 millioner kroner i 2009.

RESULTATET

Premieinntektene for egen regning ble 663,4 millioner kroner i 2009, en økning fra 592,4 millioner kroner året før. Samtidig beløp forfalte bruttopremier seg til 592,2 millioner kroner, en reduksjon fra 657,7 millioner kroner i 2008. Oppkjøpet av RESO Europa er inkludert fra 1. juni 2008, og har bidratt noe til veksten i premieinntekten i 2009. Det seneste ervervet – overtakelsen av Länsförsäkringars litauiske og latviske virksomhet – vil bidra til vekst fremover. Premieinntektene i 2009 er imidlertid i første rekke preget av at totalmarkedet falt med 24,1 prosent i løpet av 2009.

Erstatningskostnadene for egen regning ble 411,5 millioner kroner i 2009, mot 371,3 millioner kroner i 2008. Skadeprosenten endte på 62,0 i 2009, mot 62,7 året før. Så langt har effekten av finanskrisen vært et redusert antall erstatninger og prisfall på reparasjonskostnader.

Det er ikke inntruffet noen storskader* i den baltiske virksomheten, hverken i 2009 eller i 2008. Resultatet for 2009 er påvirket av avviklingsgevinst** mens det var avviklingstap i 2008.

Kostnadsandelen endte på 31,9 for 2009, en økning på 0,9 prosentpoeng i forhold til året før. Nominelt er kostnadene økt med 27,5 millioner kroner i 2009 i forhold til 2008, tilsvarende 15,0 prosent. Økningen i kostnadene skyldes flere forhold, blant annet økte avsetninger for tap på krav (ubetalte premier), integrasjonen av RESO Europa som ble ervervet i 2008 og økt merverdiavgift i Latvia og Litauen. Det er iverksatt flere kostnadsreduserende tiltak i løpet av 2009, herunder reduksjoner i størrelsesorden 15 prosent for bemanningskostnader og 10-15 prosent for husleie- og kontorkostnader.

Combined ratio for 2009 var på 93,9 prosent, mot 93,7 i 2008. Skade- og kostnadsprosenten er fortsatt blant bransjens beste i Baltikum. Underwriting-resultatet beløp seg til 40,5 millioner kroner i 2009 mot 37,1 millioner kroner året før.

* Skader over ti millioner kroner

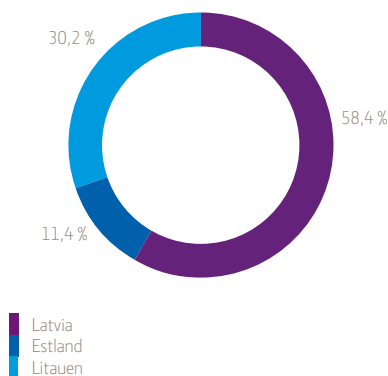
** Avviklingsgevinst/-tap = estimatavvik fra tidligere perioder

ENKLERE FOR KUNDEN

Forsikringskjøp på internett

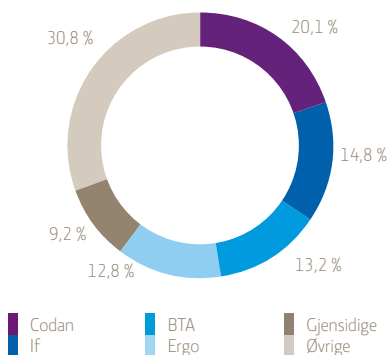
Gjensidige lanserte i 2009 internettsalg for forsikringskunder i Latvia via egen portal, www.labapolise.lv. Befolkningen i Latvia er allerede aktive brukere av nettbank, og bruker nå også internett til å kjøpe forsikring på en praktisk måte, 24 timer i døgnet. Selv om de fleste som kjøper forsikringer via internett er bosatt i og rundt Riga, handles det også bilforsikring fra kunder ute i distriktene. I 2010 vil alle salgskampanjer bli konsentrert rundt internettsalg.

FORDELING PER LAND

Basert på forfalt bruttopremie for 2009

MARKEDSANDEL PAN-BALTISK

Kilde: Insurance Supervisory Commission of the Republic of Lithuania; Latvian Insurers Association; Estonia Statistics; med manuelle korrigeringer

MÅL OG STRATEGI

Selskapet ønsker å utvikle produkter som er tilpasset kundenes behov, og distribuere dem til kundene på den måten som er mest effektiv. Det vil bli lagt vekt på utvikling av kjerneprodukter, effektivitet i salgskanalerne og utvikling av lojalitetsprogrammer. Skadebehandlingsprosessen vil også bli forbedret.

Gjensidige har som mål å bli et av de ledende forsikringsselskapene i Baltikum, med en markedsandel på ti prosent. Etter overtakelsen av Länsförsäkringars virksomhet i Baltikum er den samlede markedsandelen rett i underkant av dette målet. På tross av resesjonen i regionen er målet for 2010 å øke markedsandelen ytterligere gjennom organisk vekst.

Målet for de neste årene er å opprettholde en god lønnsomhet på tross av en utfordrende økonomisk situasjon i de baltiske landene. Dette krever ytterligere effektivitetsforbedringer, videreutvikling av internettsalg som distribusjonskanal, reorganisering av salgsnettverket og sterkt fokus på kostnader. En viktig utfordring i 2010 blir å balansere utviklingen i kostnadene med redusert premienivå og den utfordrende økonomiske situasjonen.

Usikkerheten rundt den fremtidige økonomiske utviklingen og den pågående dype resesjonen i Baltikum er de viktigste risikofaktorene i forhold til å nå målene som er satt.

FREMTIDSUTSIKTER

Det forventes at økonomien i de baltiske landene vil falle videre i 2010 for så å gradvis begynne å vokse igjen de påfølgende årene. Som en følge av den negative økonomiske situasjon, med deflasjon, høy arbeidsledighet, økte skatter og ytterligere reduksjon i kjøpekraft er det forventet at forsikringsmarkedet vil falle ytterligere i 2010. På tross av dette sikter Gjensidige mot sterkere premieutvikling enn for markedet generelt, og derigjennom en økt markedsandel. Det forventes også ytterligere konsolidering i det baltiske forsikringsmarkedet fremover.

De baltiske markedene er fortsatt i et tidlig utviklingsstadium og gitt den vesentlige andelen av både privat- og bedriftssegmentene som fortsatt er uforsikret, forventes det imidlertid ytterligere solid vekst i fremtiden når den generelle økonomiske situasjonen igjen har bedret seg.

ENKLERE FOR KUNDEN

Forenklet skadebehandling

Mens kunder med kaskokader på bilen tidligere måtte komme til et av selskapets kontorer for å få skaden inspisert, og første deretter kunne kjøre til verkstedet for en ny takst, kan kunden nå dra direkte til verkstedet. Skadeomfanget blir vurdert og detaljer rundt reparasjon blir klarlagt. Samtidig ordnes også det formelle med skademelding. Kunden har dermed ikke behov or å ha kontakt med Gjensidiges skadeavdeling, men kan forholde seg til et kontaktpunkt, verkstedet, som også vil ha direkte dialog med kunden om reparasjonen skulle bli forsinket.

Den nye rutinen for å behandle kaskokade på bil har ført til kortere skadebehandlingstid, noe som igjen har gitt høyere kundetilfredshet.

PENSJON OG SPARING

Gjensidige tilbyr et bredt spekter av pensjons-, investerings- og spareprodukter, både til privat- og til næringslivsmarkedet. Produktene omfatter blant annet tjenestepensjonsforsikring, individuell pensjonssparing, forvaltning av fripoliser og fondssparing.

VIRKSOMHETEN

Gjensidiges forretningsområde Pensjon og sparing leverer produkter innen følgende hovedgrupper:

Pensjon

- Individuell pensjon: IPS, "Fondspensjon" (forvaltning av de gamle IPA-ordningene), Livrente Link og Fondskonto Link
- Pensjon for selvstendig næringsdrivende (PSN)
- Kollektiv tjenestepensjon: innskuddsbaserte ordninger med tilknyttede risikoprofiler
- Forvaltning av fripoliser og pensjonskapitalbevis

For næringslivsproduktene med investeringsvalg tilbyr Gjensidige to alternativer for forvaltning av innskuddspensjon: kombinert (kombinasjon av aktiv forvaltede rente- og aksjefond og indeksfond) og aktiv forvaltning (aktiv forvaltede rente- og aksjefond). For hvert av disse alternativene kan kundene velge mellom tre ulike risikoprofiler: Trygg, Balansert og Offensiv, eller selv sette sammen aktivfordelingen i en Åpen profil. Risikoprofilen bestemmes av andelen av aksje- og rentefond. For privatproduktene tilbys profilene VekterSpar som også har de tre ulike risikoprofilene. Alle profilene har automatisk nedvektning frem mot pensjonsalder. Kunden kan også velge enkeltfond fra vårt fondstorg.

Sparing

- Vekterfondene – kombinasjonsfond (aksje- og rentefond) tilpasset kundens investeringshorisont, spareevne og risikovilje:
- Vekterfondet Trygg
- Vekterfondet Balansert
- Vekterfondet Offensiv
- En rekke fond fra velrenommerte forvaltere (aksjefond, obligasjonsfond, rentefond og alternative investeringer)
- Aktiv forvaltning innenfor fondsløsninger

Ytterligere informasjon om pensjons- og spareproduktene finnes på internett. Se www.gjensidige.no/sparing.

Gjensidiges satsing innen pensjon og sparing er organisert med Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS som holdingselskap for Gjensidige Pensjonsforsikring AS og Gjensidige Investeringsrådgivning ASA.

Breddesalg til konsernets forsikringskunder

Pensjons- og spareprodukter distribueres gjennom distribusjonskanalene

Nøkkeltall

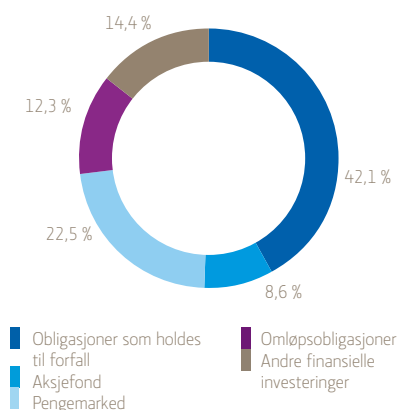
Millioner kroner	2009	2008	2007
Forfalte bruttopremier	2.077,3	1.562,6	496,4
Premieinntekter f.e.r.	116,3	58,1	27,9
Erstatningskostnader mv.	(121,5)	(39,0)	(19,3)
Driftskostnader	(102,7)	(104,9)	(84,9)
Underwriting resultat¹	(107,9)	(85,7)	(76,3)
Forvaltningsinntekter	11,2	14,7	9,4
Netto finansinntekter	48,2	6,3	5,7
Andre inntekter	17,0	2,4	4,2
Andre kostnader	(76,3)	(70,8)	(66,0)
Resultat før skattekostnad	(107,8)	(133,2)	(123,0)

Kapital til forvaltning pensjon, tilgang i året	2.329,8	1.443,4	544,0
Kapital til forvalt. sparing, tilgang i perioden	874,6	193,0	425,2
Kapital til forvaltning pensjon ved årsslutt	4.370,3	2.040,5	597,0
Kapital til forvaltning sparing ved årsslutt	1.680,6	806,0	613,0
Fortjenestemargin sparing i prosent ²	0,90	2,07	1,54

Definisjoner:

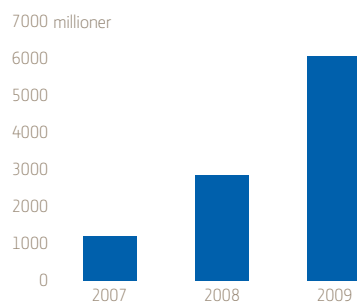
- 1 Underwriting-resultat = premieinntekt f.e.r. - erstatningskostnader mv - driftskostnader
- 2 Fortjenestemargin sparing i prosent = forvaltningsinntekter / gjennomsnittlig kapital til forvaltning sparing

AKTIVAALLOKERING KOLLEKTIVPORTEFØLJEN

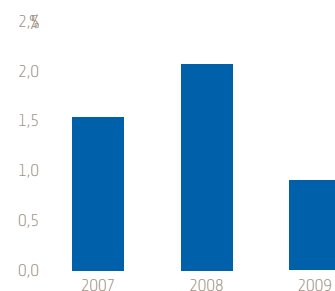
Aktivaallokering ved utløpet av 2009

UTVIKLING I KAPITAL TIL FORVALTNING

Total kapital til forvaltning ved utløpet av perioden

FORTJENESTEMARGIN SPARING

Fortjenestemargin sparing i prosent er periodens forvaltningsinntekter delt på gjennomsnittlig kapital til forvaltning sparing

til Privat Norge og Næringsliv Norge, hvor henholdsvis investerings- og pensjonsrådgivere jobber systematisk med breddevalg til eksisterende kunder. I tillegg selges produktene gjennom samarbeidspartnere, for eksempel Sparebanken Sogn og Fjordane. Fra første kvartal 2010 vil også Handelsbanken distribuere Gjensidiges pensjons- og spareprodukter.

Totalt fikk Pensjon og sparing 18.298 nye kunder i løpet av 2009, og hadde ved årsskiftet 59.325 kunder. En stor andel av kundene, 84,6 prosent, er også forsikringskunder.

ÅRET SOM GIKK

Pensjon

Som beskrevet nærmere ovenfor tilbyr Gjensidige to alternativer for forvaltning av innskuddspensjon for næringslivskundene; kombinert og aktiv forvaltning. Gjennomsnittlig avkastning for de tre risikoprofilene innenfor kombinert forvaltning var 18,7 prosent i 2009, som er 7,5 prosentpoeng bedre enn referanseindeks. Tilsvarende tall for aktiv forvaltning var 19,9 prosent, 8,7 prosentpoeng bedre enn indeks.

Pensjonsprofilene oppnådde i 2009 en gjennomsnittlig avkastning på 19,3 prosent, som er 8,1 prosentpoeng bedre enn indeks.

Den bokførte avkastningen på fripoliseporteføljen var 5,97 prosent i 2009, mens den verdjusterte avkastningen var 7,08 prosent. Dette ansees som et tilfredsstillende resultat. Gjennomsnittlig rentegaranti for fripoliseporteføljen er på 3,7 prosent.

Gjennom 2009 har Gjensidige etablert seg som den desidert største aktøren i flyttemarkedet for private pensjonsordninger. Gjensidiges markedsandel for tilflyttede midler, fondspensjon, utgjorde 55,8 prosent per 3. kvartal 2009. Selskapet er også blant de ledende aktørene innen nytegning av kollektiv premie innen innskuddsbaserte ordninger. Gjensidige var den fjerde største aktøren i dette markedet per 3. kvartal i 2009 med en markedsandel på 13,8 prosent.

I 2009 ble det inngått avtale om overtakelse av Handelsbankens portefølje av innskuddspensjonsordninger. Overføringen skjer fra første kvartal 2010. Overføringen innebærer en anerkjennelse av Gjensidiges systemer og løsninger innenfor pensjonsområdet. Handelsbankens portefølje utgjør om lag 20 prosent av Gjensidiges portefølje, og er et solid bidrag til vekst i kapitalen til forvaltning i 2010.

Sparing

Gjensidiges policy er at alle spareproduktene skal være mest mulig transparente og forståelige. Dette harmonerer også med MiFID-regelverket, som er implementert i hele organisasjonen. Videre er det lagt vekt på at rådgivernes avlønningssystem skal være nøytralt med hensyn til produkt. I 2008 fikk Gjensidige konsesjon til også å drive aktiv forvaltning, noe som har bidratt til at selskapet i enda større grad enn tidligere kan skreddersy løsninger for kunder med særskilte ønsker. Kapital under aktiv forvaltning var 518,1 millioner kroner ved utgangen av 2009. Primært er det store, institusjonelle kunder som etterspør aktiv forvaltning. Totalt har Gjensidige 6.050,9 millioner kroner til forvaltning ved utløpet av 2009. Kapital til forvaltning økt med 113 prosent i løpet av 2009.

RESULTATER

Forfalte bruttopremier i pensjonsvirksomheten består av spareinnskudd til privat kollektiv og individuell pensjon og premie for risikoprodukter knyttet til kollektiv og individuell pensjon. Videre inngår overført premiereserve fra andre selskaper for tilflyttede kontrakter. Forfalte bruttopremier beløp seg til 2.077,3 millioner kroner i 2009 sammenliknet med 1.562,6 millioner kroner i 2008. Av dette var henholdsvis 697,8 millioner kroner forfalte premier og 1.562,6 millioner kroner tilflyttede midler. Veksten i forfalte bruttopremier skyldes økt premiebestand knyttet til kollektiv innskuddspensjon, samt salg av "Fondspensjon" (tidligere I PA- ordninger) og tilflytting av fripoliser.

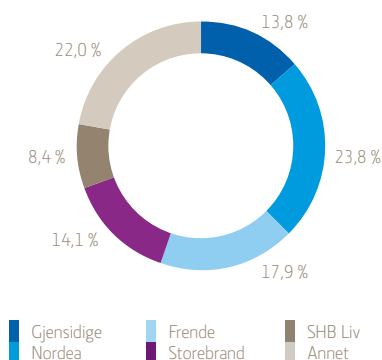
Premieinntekter for egen regning utgjorde 116,3 millioner kroner i 2009, mot 58,1 millioner kroner i 2008.

Forvaltningsinntektene i sparevirksomheten ble 11,2 millioner kroner i 2009 mot 14,7 millioner kroner i 2008. Reduksjonen skyldes først og fremst lavere tegningsprovisjoner som følge av endret produktetterspørsel.

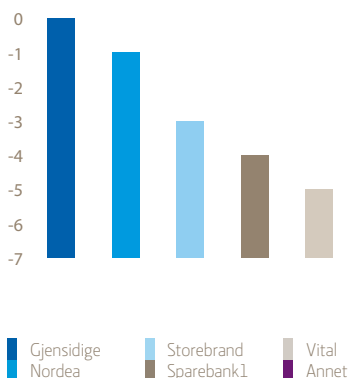
Fortjenestemarginen for sparing ble 0,9 prosent i 2009, mot 2,07 prosent i 2008. Reduksjonen skyldes i hovedsak lavere tegningsprovisjoner og en generell dreining i etterspørsel mot spareprodukter med redusert risiko og lavere forvaltningsgebyrer.

Erstatningskostnadene utgjorde 121,5 millioner kroner i 2009 og 39,0 millioner kroner i 2008. I 2009 er det for første gang satt av 2,0 millioner kroner til risikoutjevnsfondet.

MARKEDSANDEL NYTEGNING INNSKUDDSBASERT PENSJON

KUNDETILFREDSHET PENSJON

Kilde: Finansnæringsens Hovedorganisasjon, 3. kvartal 2009

Totale driftskostnader utgjorde 179,0 millioner kroner i 2009 hvorav 102,7 var forsikringsrelaterte.

Resultat før skattekostnad ble et underskudd på 107,8 millioner kroner i 2009, mot et underskudd på 133,2 millioner kroner i 2008. Den positive utviklingen skyldes i hovedsak inntektsvekst, positiv avkastning på kollektivporteføljen og gjennomførte kostnadsreduksjoner. Virksomheten er fortsatt i en oppbyggingsfase, og resultatet er på linje med det som er forventet.

Kapital til forvaltning

Kapital til forvaltning økte med 3.204,4 millioner kroner i løpet av 2009. Dette fordeler seg med 2.329,8 millioner kroner i pensjonsmidler og 874,6 millioner kroner i sparemidler. Av pensjonsmidlene utgjorde kollektivporteføljen 1.514,6 millioner kroner.

Veksten i pensjonsmidlene skyldes hovedsakelig vekst i pensjonsvirksomheten gjennom salg av fondspensjon og fripoliser, samt en økende premiebestand knyttet til kollektiv innskuddspensjon. Veksten i sparemidlene skyldes et generelt økende salg, samt at selskapet har lykkes med å få flere kunder med større investeringsmidler. Ved utløpet av året utgjorde den totale forvaltningskapitalen 6.050,9 millioner kroner, herav 4.370,3 millioner kroner i pensjonsmidler og 1.680,6 millioner kroner i sparemidler.

Forvaltede pensjonsmidler regnskapsføres i konsernets balanse, mens forvaltede investeringsmidler i sparevirksomheten ikke balanseføres.

Kollektivporteføljen

Kollektivporteføljen utgjorde 1.514,6 millioner kroner ved utløpet av 2009. Det er allokert 9,9 millioner kroner til tilleggsavsetninger for fripolisene i 2009, tilsvarende 50 prosent av realisert avkastning utover garantert rente (gjennomsnittlig 3,7 prosent). Til sammen utgjorde tilleggsavsetningen 18,4 millioner kroner ved årsskiftet, mens kursreguleringsfondet utgjorde 9,6 millioner kroner. Realisert resultat utover garantert rente og avsetning til tilleggskapitalen er fordelt mellom eier og kundene i forholdet 20/80. Eiers resultat av overskuddsdelingen i 2009 ble 2,1 millioner kroner.

MÅL OG STRATEGI

Økt produktbredde for eksisterende skadeforsikringskunder i Norge er et viktig mål for konsernet. Satsingen på pensjon og sparing skal bidra til økt produktbredde, og derigjennom styrking av kunderelasjonen.

Pensjon og sparing skal være lønnsom på egne ben. Målet er at forretningsområdet skal nå "break even"-nivå i løpet av 2011. En viktig suksessfaktor er betydelig vekst i kapital til forvaltning – målet er en årlig doubling i perioden frem til og med 2010. Konsernets kundebase på i underkant rundt en million kunder utgjør en unik mulighet for å lykkes med lønnsom vekst gjennom kryss-salg av produkter innenfor pensjon og sparing. Videreutvikling av rådgiverkorpset og samarbeidende distribusjonskanaler vil være et sentralt satsingsområde i 2010 for å sikre at konsernet lykkes med dette.

Innen næringslivsmarkedet vil satsingen i 2010 være rettet mot overgangsmarkedet fra ytelsesordninger til innskuddsordninger (omdanning) samt flyttemarkedet for kollektive innskuddsordninger. Det vil også satses på sparing og investeringer for næringslivet.

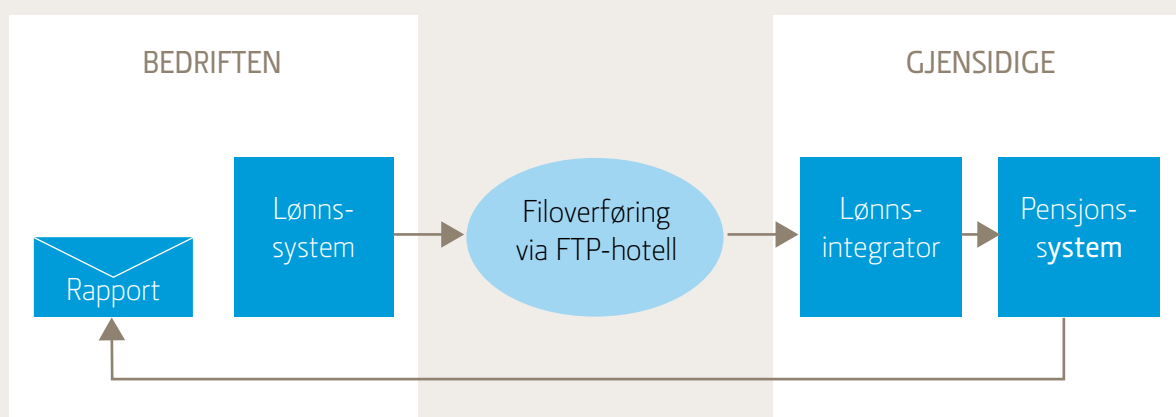
I privatmarkedet vil det i 2010 satses på flytting av pensjons- og sparemidler til Gjensidige, flytting av fripoliser, nytegnning av individuell uførepensjon, verdipapirfond, øvrige spareprodukter, samt på nytegnning av IPS og Fondskonto Link.

FREMTIDSUTSIKTER

Økt fokus på pensjon, blant annet som følge av pensjonsreformen, og økt press på tradisjonelle ytelsesordninger som følge av økt kostnadsfokus i næringslivet vil åpne for et større marked for innskuddsbaserte tjenestepensjonsordninger. Markedet for omdanning fra ytelsespensjon til innskuddspensjon ser imidlertid ut til å begrenses noe i påvente av pensjonsreformen som implementeres 1. januar 2011, samt ny forsikringslovgivning og produktendringer som følger av reformen. Det forventes at markedet for innskuddsbasert pensjon vil øke når uavklarte forhold knyttet til pensjonsreformen er landet.

Kundevennlig pensjonsadministrasjon

Code løsninger for administrasjon av pensjonsordningen for bedriften og ansatte, gir lave kostnader.

Innskuddsbasert tjenstepensjon (ITP) er tradisjonelt en administrativ utfordring for mange bedrifter. Gjensidige har laget en robust IT-løsning som håndterer utfordringen.

Ansatte og synliggjøring

Gjensidige er opptatt av at pensjonsordningen skal synliggjøres blant ansatte slik at den bidrar til at bedriften oppfattes som en god arbeidsgiver. Ansatte får tilgang til «Din side» på vår nettportal. Her kan den ansatte enkelt foreta valg, se hva som er innbetalt, se hvor stor pensjonen vil bli med mer.

Ajourholdsløsning

Vårt siktemål er at ajourholdet skal være effektivt og lite tidkrevende for kunden. For å kunne møte ulike behov har vi utviklet en nettbasert løsning, hvor man enkelt kan melde inn og ut ansatte, endre lønn og stillingsprosent med mer. Her får bedriften en god oversikt over hele pensjonsordningen. I tillegg tilbyr vi full lønnsintegrasjon. Dette gir automatisk oppdatering mellom bedriftens lønssystem og Gjensidiges pensjonssystem.

Gjensidige har god erfaring med å implementere og drifte pensjonsordninger som har elektronisk rapportering av medlemsopplysninger. Vi har utviklet en fleksibel rapporteringsløsning som kan integreres med de fleste lønns- og personalsystemer. Dette minimerer risikoen for feilrapportering og sikrer riktig beregninger.

Det å integrere pensjonsrapporteringen i bedriftens eksisterende lønnsprosess forenkler administrasjon av pensjonsordningen betydelig.

Månedlig filoverføring og rapportering

Ved direkte ajourhold blir kunden og Gjensidige enige om prinsipper for utveksling av informasjon mellom partene. Vår direkte ajourholdsløsning baserer seg på en standard rapport fra lønns-systemet. Rapporten sendes månedlig til Gjensidige via sikker filoverføringsmekanisme. Gjensidige behandler informasjonen i vår lønnsintegrator for så å sende den videre til pensjonssystemet.

Kunden får månedlige detaljerte rapporter som sammenstiller innrapporterte data med data som finnes i Gjensidiges pensjonssystem, herunder premier og kostnader på avtalenivå og medlemsnivå.

Markedsledende

Gjensidiges løsning for behandling av lønnsfiler er markedsledende av følgende grunner:

- Løsningen kvalifiserer automatisk for medlemskap. Dermed slipper kunden å vurdere om ansatte skal, eller ikke skal, være med i pensjonsordningen.
- Hver fil valideres og eventuelle feil og hendelser meldes kunde fortløpende.
- Lønnsintegratoren håndterer parallelle og sekvensielle ansatteforhold innad i konsern.
- Lønnsintegratoren håndterer fusjon, fisjon og endring av organisasjonsnummer.
- Fakturagrunnlag som kombinerer opplysninger fra lønns-systemet med detaljerte premieopplysninger per ansatt.

BANK

Gjensidige Bank er en landsdekkende nettbank rettet mot privat- og landbruksmarkedet i Norge. Banken tilbyr tradisjonelle bankprodukter tilpasset elektronisk distribusjon. I desember 2009 kjøpte banken Citibanks norske virksomhet innen forbrukslån, noe som gjør Gjensidige Bank til en av de største aktørene innen forbruksfinansiering i Norge.

VIRKSOMHETEN

Gjensidige Bank er en bank for kunder i privat- og landbruksmarkedet, og tilbyr følgende hovedprodukter:

- Dagligbanktjenester (brukskonti, sparekonti og Visa kort)
- Lån med sikkerhet (boliglån og billån)
- Forbruksfinansiering (forbrukslån, kredittkort og kontokreditt)

Gjensidige Bank ble lansert i januar 2007 og har hovedkontor i Førde og et avdelingskontor i Oslo. Banken har et langsiktig, strategisk samarbeid med Sparebanken Sogn og Fjordane, som leverer både bankfaglige og stabsrettede tjenester. Gjensidige Bank ASA er et heleid datterselskap av Gjensidige Bank Holding AS, som igjen er heleid datterselskap av Gjensidige Forsikring BA. Gjensidige Bank Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Gjensidige Bank ASA.

Tilfredse kunder

Banktilbudet blir godt mottatt i markedet og kundetilfredshetsmålinger viser at kundene som har byttet til Gjensidige Bank er fornøyde med det banktilbudet de har fått.

(Kilde: Kundetilfredshetsundersøkelse, juni 09).

Distribusjon

Banken tilbyr et selvbetjeningskonsept med attraktive betingelser og enkle kundeprosesser som gir god kundeopplevelse på nett. Distribusjon skjer gjennom konsernportalen gjensidige.no, konsernets finanskontorer og øvrige distribusjonsapparat. I tillegg har banken et eget kundesenter som tilbyr bankens produkter. Gjennom tilknytning til konsernets merkevare, kundebase og distribusjonsapparat differensierer banken seg fra andre aktører i markedet. Gjensidige Bank benytter inntil videre merkevaren Citibank under lisens fra Citigroup Inc når det gjelder forbrukslån.

Banken har avtale med Tekna, YS og NITO om levering av produk-

ter til organisasjonenes medlemmer. I tillegg har banken et tilbud til landbruket, som har en sterk relasjon til Gjensidige Forsikring. Bankens produkter inngår også i konsernets fordelsprogram.

I markedsføringen har banken hovedsakelig fokusert på kommunikasjon til konsernets egne kunder via direkte markedsføring i tillegg til annonsering på internett.

Nøkkeltall

Millioner kroner	2009	2008	2007
Renteinntekter og lignende inntekter	323,3	392,9	75,8
Rentekostnader og lignende kostnader	(265,8)	(347,6)	(64,6)
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	57,5	45,4	11,3
Netto andre driftsinntekter	16,5	11,2	6,1
Driftskostnader	(147,2)	(134,8)	(126,5)
Tap på utlån / garantier	(3,0)	(6,8)	(6,7)
Resultat før skattekostnad	(76,3)	(85,1)	(115,8)
Brutto utlån, tilgang i året	4.864,2	3.330,0	3.381,4
Innskudd, tilgang i året	419,1	4.430,3	1.701,1
Brutto utlån ved årsslutt	11.575,6	6.711,4	3.381,4
Innskudd ved årsslutt	6.550,4	6.131,4	1.701,1
Innskuddsdekning året isolert ¹	8,6	133,0	50,3
Innskuddsdekning ved årsslutt ¹	56,6	91,4	50,3
Rentenetto i prosent ²	0,63	0,74	0,71
Kapitaldekning ³	17,8	18,7	20,8

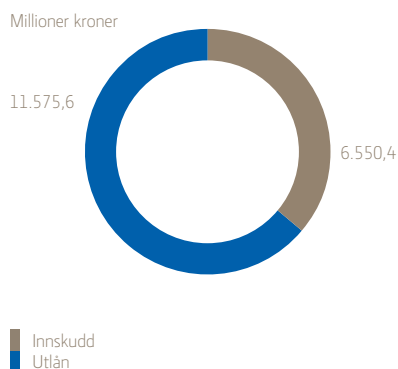
Definisjoner:

1 Innskuddsdekning = innskudd i prosent av brutto utlån

2 Rentenetto i prosent, annualisert = netto rente og kredittprovisjonsinntekter / gjennomsnittlig forvaltningskapital

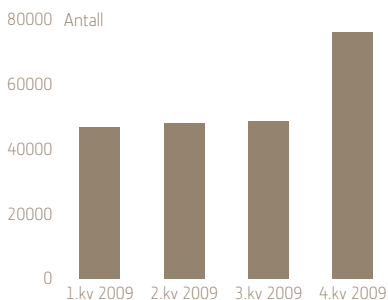
3 Kapitaldekning = ansvarlig kapital / beregningsgrunnlaget for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko

INNSKUDD OG UTLÅN

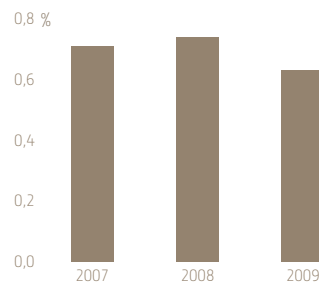
Innskudd og brutto utlån ved utløpet av 2009

KVARTALSVIS KUNDEUTVIKLING

Utvikling i antall registrerte kunder. Registrerte kunder omfatter både kunder som i løpet av de siste tre månedene har registrert seg for å bli kunde (startet bli-kunde prosessen) samt kunder som har tatt banken aktivt i bruk.

RENTENETTO

Rentenetto i prosent = netto rente- og kredittprovisjonsinntekt delt på gjennomsnittlig forvaltningskapital

ÅRET SOM GIKK

Banken hadde ved utløpet av 2009 75.945 kunder, noe som er en vesentlig økning sammenlignet med de to første driftsårene. Kundeveksten i 2009 var på 31.532 kunder. Den organiske veksten i 2009 var noe svakere enn målsatt, men ble innhentet ved strategisk oppkjøp av Citibanks forbruksfinansieringsvirksomhet i Norge. Før det strategiske oppkjøpet ved slutten av året var 63,2 prosent av bankens kunder også kunder i Gjensidige Forsikring. Gjensidiges styrkede satsing på finanskontorer har bidratt til økt salgskraft for banken og flere bankprodukter inngår nå i Gjensidige Forsikrings kundeprogrammer.

I oktober 2009 inngikk Gjensidige Bank avtale om å kjøpe Citibanks norske virksomhet innen forbrukslån. Med 26.000 kunder og et utlånsvolum på 2,7 milliarder kroner er enheten blant de største aktørene i dette markedet i Norge. For Gjensidige Bank er oppkjøpet strategisk viktig. Utlånsporteføljen blir mer diversifisert, med en høyere forventet lønnsomhet. Produktspekteret blir bredere. Organisasjonen blir større og mer slagkraftig, og det utløses betydelige stordriftsfordeler.

Oppkjøpet tilførte i overkant av 80 ansatte til en bank hvor det fra før jobbet 55 årsverk. Dermed var det naturlig å skape en ny organisasjon med en felles kultur. Dette arbeidet startet umiddelbart. I løpet av høsten 2009 ble de to organisasjonene kartlagt, med sikte på å videreføre de beste egenskapene fra hver enhet. Banken får nå to forretningsområder med en felles overbygning. Hovedkontor og nettbank videreføres i Førde, mens forbruksfinansiering i hovedsak drives fra Oslo.

Gjensidige Bank har i 2009 etablert datterselskapet Gjensidige Bank Boligkreditt AS for å kunne utstede obligasjoner med fortrinnsrett og benytte seg av bytteordningen til Norges Bank. Selskapet deltok i sin første auksjon i september 2009.

I mai 2009 ble bankens billånsprodukt forbedret, hvor blant annet låneperioden ble utvidet til 10 år. Betingelsene har i hele perioden vært blant Norges beste, og var Norges beste billån i følge DinSide.no i november 2009. Samme måned lanserte banken en ny SMS varslingstjeneste hvor kunden kan få meldinger om endringer på kontoen. Kunden kan velge å bli varslet om blant annet innbetalt lønn eller

saldo under et forhåndsbestemt nivå. I september lanserte banken barnekonto. Dette er en gebyrfri konto som registreres på barnets navn, og kunden disponerer kontoen inntil barnet fyller 18 år.

I løpet av 2009 har konsernet etablert 18 nye finanskontorer over hele landet. Banken har gjennom høsten hatt opplæring av ca 70 rådgivere som skal tilby bank og bredde gjennom totalt 22 finanskontorer. Banken går dermed inn i 2010 med betydelig økt salgskraft.

RESULTATER

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter beløp seg til 57,5 millioner kroner i 2009, mot 45,4 millioner kroner i 2008. Hovedårsaken til økningen er økte volum og oppkjøp av utlånsporteføljen. Rentenetto i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital var 0,63 prosent i 2009, mot 0,74 prosent året før. Nedgangen i rentenettoen oppstår i fjerde kvartal i forbindelse med kjøp av Citibanks norske virksomhet innen forbrukslån.

Gjensidige Bank har hatt en jevn økning i utlån, og ved utløpet av 2009 utgjorde brutto utlån 11.575,6 millioner kroner. Utlånsporteføljen økte med 4.864,2 millioner kroner i løpet av året, hvorav 2.192,0 millioner kroner ble tilført gjennom organisk vekst. Utlånene består i all hovedsak av utlån med flytende rente. Banken yter kun lån til privatkunder og landbrukskunder, og lånene er i hovedsak sikret med pant i bolig. Gjennomsnittlig engasjement ligger rett i underkant av en million kroner eksklusive produkt rundt forbruksfinansiering. Det er ingen enkelteksponeringer over ti millioner kroner.

Bankens innskudd økte med 419,1 millioner kroner i 2009, til 6.550,4 millioner kroner ved utløpet av året. Innskuddsdekningen ved utgangen av 2009 var 56,6 prosent, noe som vurderes som tilfredsstillende. Ved utløpet av 2008 var innskuddsdekningen 91,4 prosent. Nedgangen i innskuddsdekning forklares med en generell trend i markedet samt oppkjøpet av Citibanks norske virksomhet innen forbrukslån.

Netto finansinntekter ble 16,5 millioner kroner i 2009, og omfatter provisjoner, honorarer og virkelig verdjusteringer. I 2008 var netto finansinntekter 11,2 millioner kroner.

Driftskostnadene utgjorde 147,2 millioner kroner i 2009, mot 134,8 millioner kroner i 2008. Det er primært høyere avskrivninger og andre kostnader som utgjør økning.

I 2009 er det kostnadsført 3,0 millioner kroner i tap på utlån, som består av økning i gruppenedskrivninger på 1,6 millioner kroner og konstaterte tap på 1,4 millioner kroner. Individuelle nedskrivninger knyttet til enkeltengasjementer utgjorde til sammen 0,8 million kroner ved årsskiftet. Nedskrivninger på grupper av utlån utgjorde 14,5 millioner kroner ved utløpet av 2009. Bankens samlede nedskrivning utgjør 0,13 prosent av brutto utlån ved utløpet av 2009.

Resultat før skattekostnad ble et underskudd på 76,3 millioner kroner i 2009, mot et underskudd på 85,1 millioner kroner i 2008. Resultatforbedringen skyldes økte inntekter og lavere tap på utlån. Banken er fortsatt i en oppstartfase, og utviklingen er i tråd med forventningen.

Kapitaldekning

Kapitaldekningen var 17,8 prosent ved utløpet av 2009, mot 18,7 prosent ved utløpet av året før. I løpet av 2009 har banken blitt tilført 508,5 millioner kroner i egenkapital og konsernbidrag fra morselskapet. Behovet for kapitaltilførsel kom som en direkte følge av utlånsvekst, overtakelsen av Citibanks portefølje for forbrukerfinansiering i Norge og underskudd.

Bankens mål er å ha en kjernekapitaldekning på minimum 12 prosent.

MNOK	Gjenstående løpetid per 31.12.2009			SUM
	< 12 mnd	1-3 år	3-5 år	
Sertifikater	2.369,3	0	0	2.369,3
Obligasjoner	0	1.698,1	299,4	1.997,5

Verdipapirgjeld – likviditet

Netto verdipapirgjeld utgjør 4.366,7 millioner kroner ved utgangen av 2009. Av dette utgjør kortsiktig sertifikatgjeld 2.369,3 millioner kroner og obligasjoner med løpetid mellom ett og fem år 1.997,5 millioner kroner. Ved utløpet av 2008 utgjorde netto verdipapirgjeld 549,9 millioner kroner. Økningen i verdipapirgjelden skyldes en kombinasjon av at utlånsvekst i 2009 har vært større enn innskuddsveksten og overtakelse av Citibanks forbrukslånsvirksomhet. Banken har i løpet av høsten deltatt i statens bytteordning, noe som har tilført 513,1 millioner kroner i likvide statskasseveksler.

Ved utgangen av 2009 har Gjensidige Bank ASA en likviditetsbeholdning på 1.992,9 millioner kroner fordelt på 413,9 millioner kroner i bankinnskudd og ca 1.579,0 millioner plassert i obligasjoner, sertifikat og pengemarkedsfond.

MÅL OG STRATEGI

Banken skal bidra til å styrke relasjonen til eksisterende forsikringskunder innen privat- og landbrukssegmentet samt tiltrekke nye kundegrupper til konsernet. I tillegg skal banksatsningen beskytte konsernets markedsandeler mot konkurranse fra bankassuransse.

Banken skal være lønnsom på egne ben. Målet er at banken skal nå «break-even» nivå i løpet av 2010. Det forventes at forbrukslånsvirksomheten vil være en viktig bidragsyter til bankens lønnsomhet fremover.

FREMTIDSUTSIKTER

Siden oppstarten av banken i januar 2007 er det bygd opp en effektiv organisasjon, og alle bankens sentrale funksjoner er på plass. Banken vil prioritere å effektivisere og videreutvikle betjeningsmodeller for salg av bank via distribusjonsapparatet i Gjensidige Forsikring. Gjensidige har etablert 22 finanskontorer over hele landet som tilbyr et bredt spekter av finansielle tjenester, herunder banktjenester. Denne satsingen har gitt banken en betydelig økt salgskraft.

Kjøpet av Citibanks norske virksomhet innen forbruksfinansiering vil styrke bankens posisjon i markedet. Oppkjøpet forventes å gi positive synergier knyttet til kryssalg, produktutvikling og kostnadsbesparelser.

NYHET

Enklere med BankID

Gjensidige Bank har i 2009 brukt store ressurser på å klar- gjøre for BankID og elektronisk signatur. Begge deler vil gjøre tilværelsen mye enklere for kundene når de blir tatt i bruk i løpet av dette året. Det vil bli enklere å bli kunde i banken, men det vil også bli enklere for kundene å flytte fra banken. Som en ung bank i vekst opplever vi ikke fraflytting som et vesentlig problem, men det er helt klart at BankID vil føre til at også vi må være enda mer skjerpet, til beste for kunden.

BankID er en elektronisk legitimasjon som brukes av en rekke banker, så vel som offentlige etater. BankID erstatter fysisk legitimasjon som for eksempel pass. I dag må nye kunder møte opp på postkontor og legitimere seg før de kan etablere kundeforhold i Gjensidige Bank. Dette kravet bortfaller for kunder som har BankID. Kravet om personlig oppmøte er en av de største barrierene for flytting av bankkundeforhold.

BankID fungerer også som elektronisk signatur. Gjensidige Bank vil i år ta i bruk elektronisk signatur ved utstedelse av lån. Det betyr at kundene vil kunne søke og få innvilget lån uten å skrive under på noen papirer. For kunden vil dette medføre umiddelbare fordeler i form av mindre bryderi og kortere ventetid. Det vil også redusere papirforbruk og behov for sending av post.

Gjensidige Banks kunder vil kunne bestille BankID i nett- banken. Kunder som allerede har BankID fra annen bank vil kunne bruke denne også i vår nettbank.

HELSE-RELATERTE TJENESTER

Under merkenavnet Hjelp24 er Gjensidige den største og ledende aktøren innen private helse-tjenester i Norge. Helsefaglig personell er tilgjengelig for kundene 24 timer i døgnet, året rundt.

VIRKSOMHETEN

Virksomheten dekker hele behandlingsskjeden – fra forebygging og risikovurdering til rehabilitering og tilbakeføring til arbeidslivet, og er organisert i fire tjenesteområder:

Bedriftshelsetjenester

Hjelp24 HMS er Norges desidert største rådgivningsmiljø innen HMS (helse, miljø og sikkerhet) med 360 rådgivere. Virksomheten er eneste landsdekkende leverandør og har en markedsandel på ca 20 prosent. Hjelp24 HMS har om lag 4.700 bedriftskunder med om lag 230.000 ansatte.

Privat sykehus og spesialisttjenester

Hjelp24 NIMI er spesialist- og kompetansesenter innen muskel og skjelett og driver spesialistsenter med sykehus i Oslo. På Ringerike har virksomheten også et unikt tilbud for kraftig overvektige.

Trygghetsalarmtjenester

Hjelp24 Respons er Norges største leverandør av trygghetsalarmtjenester og driver en døgnbetjent alarmsentral med flere viktige tjenester, som legevaktsformidling for et ti-talls kommuner, helsesøstertelefon samt formidling og oppfølging av helsetjenester for Gjensidiges norske forsikringsvirksomhet (Helpline).

Arbeidsmiljø

Hjelp24 Sensus leverer arbeidsmiljøkartlegging og rådgivningstjenester knyttet til utvikling og forbedring av arbeidsmiljø i virksomheter.

De helse-relaterte tjenestene leveres til privatkunder, bedrifter og til det offentlige. Av Hjelp24s totale leveranser, skjer over 90 prosent til bedriftsmarkedet, inklusive offentlige sykehus. De siste ti prosentene av omsetningen er til privatkunder – hovedsakelig i Oslo-området – innen trening, livsstil og behandling ved Hjelp24 NIMIs lokaler ved Ullevål stadion og Ekeberg.

Distribusjon

Hjelp24 er landets største og eneste landsdekkende leverandør av HMS og bedriftshelsetjenester (BHT) gjennom ca 40 kontorer. Som landsdekkende kjede gir det Hjelp24 særlig mulighet til å betjene større, landsdekkende kunder.

ÅRET SOM GIKK

Finanskrisen har hatt negative innvirkninger på etterspørselen etter Hjelp24s tjenester gjennom 2009. Dette har spesielt rammet bedriftshelsetjenester. Det var imidlertid tegn til at etterspørsel etter bedriftshelsetjenester tok seg opp igjen i løpet av andre halvår 2009. For å tilpasse virksomheten til et lavere inntektsnivå er det gjennom året arbeidet med reduksjon av kostnadene, inkludert bemanningsreduksjoner. Omtrent 75 prosent av kostnadene innen helseområdet er personalrelaterte. Totalt er bemanningen redusert med 16 årsverk i 2009.

I 2009 er det etablert nye BHT-avdelinger i Haugesund og Kristiansund. I tillegg er NIMI-sykehuset ytterligere oppgradert og kan vise til en solid vekst i aktiviteten på ca 50 prosent sammenlignet med fjoråret.

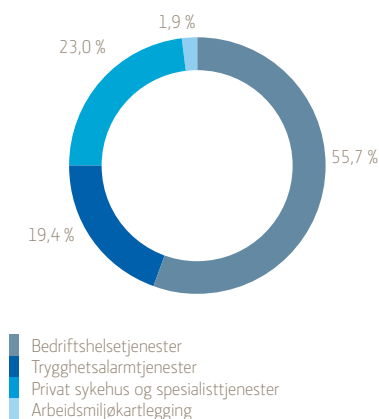
Nøkkeltall

Millioner kroner	2009	2008	2007
Driftsinntekter	509,1	503,9	335,5
Driftskostnader	(476,5)	(462,9)	(309,1)
EBITA¹	32,7	41,0	26,4
Merverdiavskrivninger – immaterielle eiendeler	(6,7)	(12,8)	
EBITA-margin i prosent²	6,4 %	8,1 %	7,9 %

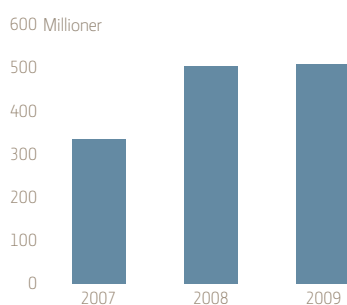
Definisjoner:

- 1 EBITA = resultat før finans, skatt og amortisering
- 2 EBITA-margin i prosent = EBITA / driftsinntekter

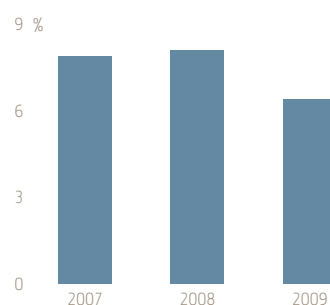
TJENESTER

DRIFTSINNTEKTER

EBITA-MARGIN

EBITA-margin er resultat før finans, skatt og amortisering delt på driftsinntekter

RESULTATER

Helsesatsingen hadde driftsinntekter på 509,1 millioner kroner i 2009, mot 503,9 millioner kroner i 2008. Driftsinntektene for 2009 er påvirket av uroen i finansmarkedene, og spesielt gjelder dette innenfor bedriftshelsetjenester.

Driftskostnadene var 476,5 millioner kroner i 2009, mot 462,9 millioner kroner i 2008. Økningen skyldes en kombinasjon av kostnader knyttet til etablering av nye bedriftshelsetjenestelokasjoner i Haugesund og Kristiansund, kostnader i forbindelse med utbedring av NIMI-sykehuset og effekten av lønnsoppgjøret. Det er gjennomført bemanningsreduksjoner i 2009 som vil gi en lavere kostnadsbase i 2010.

EBITA for 2009 ble 32,7 millioner kroner, mot 41,0 millioner kroner i 2008. Dette ga en EBITA-margin for 2009 på 6,4 prosent, mot 8,1 prosent i 2008. Nedgangen i marginen skyldes primært en kombinasjon av betydelig lavere aktivitet innen bedriftshelsetjenester som følge av redusert etterspørsel samt høyere kostnadsnivå.

MÅL OG STRATEGI

Hjelp24 er et vekstselskap og selskapet arbeider med videre inntektsvekst i 2010 og årene fremover. Veksten vil skje gjennom en kombinasjon av organisk vekst og oppkjøp. Satsingsområder vil blant annet omfatte offshore, oppbygging av allmennhelsetilbud i de større byene samt videre utbygging av HMS-området i regioner hvor Hjelp24 per i dag har liten andel av markedet. I tillegg skal pasientgjennomstrømmingen økes gjennom Hjelp24 NIMI-systemet ved å kanalisere kunder fra henholdsvis HMS-porteføljen (230.000 kundeansatte) samt Gjensidige-kunder (behandlingsforsikring) til NIMI. Økt og forbedret samhandling mellom den norske forsikringsvirksomheten og Hjelp24 er også svært viktig for å realisere sentrale mål.

Det er fastsatt et finansielt mål for forretningsområdet om årlig EBITA-margin på mellom seks og åtte prosent.

FREMTIDSUTSIKTER

Helseområdet har de siste årene vært gjennom en kraftig konsolideringsfase med stor interesse fra private investorer. Økt konkurranse mellom de store aktørene er alltid en risiko.

Fra 1. januar 2010 gjelder en ny og utvidet bransjeforskrift som øker markedsområdet for lovpålagt bedriftshelsetjeneste. Utvidelsen av bransjeforskriften setter Hjelp24 i en unik markedsposisjon for videre vekst. Det arbeides aktivt og målrettet mot de bransjer som nå må innrette seg etter den nye forskriften.

NYHET

En kontakt

Hjelp24 NIMI Ullevål har forbedret sine rutiner for mottak av henvendelser fra forsikringselskapene.

All kontakt med forsikringselskapene som kunder håndteres nå av én person på ett telefonnummer. Det er lagt ned et stort arbeid med tilgjengelighet, kommunikasjon og opplæring av behandlere og leger i hvordan samhandling med forsikringskunder skal fungere. Kjernepunkter er blant annet alltid å ha med seg telefon og å gi god og rask beskjed til det enkelte selskap når pasienten har vært inne til konsultasjon eller behandling. Videre skal det alltid sendes henvisning til det aktuelle selskapet først hvis pasienten henviser videre. Pasienten skal ikke behandles flere ganger enn det som er avtalt i den aktuelle forsikringsordningen.

Tiltak er også gjort for å forbedre samspillet med selskapene, blant annet ved at Hjelp24 NIMI setter seg inn i hva som er av størst betydning for det enkelte selskap. Det er lagt opp til samarbeidsmøter med alle selskapene Hjelp24 NIMI har avtale med, og det distribueres jevnlig oppdatert informasjon via epost til alle brukere av selskapets tjenester. Responsen fra selskapene har vært positivt. De opplever god service, god tilbakemeldinger og at de blir ivarettatt som kunder.

KAPITAL- FORVALTNING

Gjensidiges investeringsportefølje består av investeringer i en rekke aktivaklasser, herunder obligasjoner og pengemarkedsinstrumenter, eiendom, aksjer, private equity og hedgefonds. Investeringene foretas både i Norge og internasjonalt. Ved utløpet av 2009 utgjorde investeringsporteføljen 50.669,1 millioner kroner.

STRATEGISK OG TAKTISK ALLOKERING

Investeringene gjøres i første rekke for å dekke de forsikringstekniske avsetninger, men konsernet er i en kapitalmessig situasjon som gjør at det kan investeres ut fra å maksimere avkastningen gitt konsernets risikotoleranse for egenkapitalen.

I den strategiske allokeringen legges det opp til å ha en veldiversifisert portefølje for over tid å oppnå den beste risikjusterte avkastning. Styret fastsetter en gang i året øvre og nedre grenser per aktivaklasse, samt rammer for rente-, likviditets- og valutarisiko. Konsernets kreditt risiko knyttet til investeringsporteføljer og likviditetsporteføljer, styres gjennom rammefastsettelse fra kredittkomiteen, med utgangspunkt i konsernets kredittpolicy. Aktivaallokering og enkeltplasseringer skal holdes innenfor disse grensene til enhver tid. I tillegg fastsetter styret en minimumsavkastning som skal nås med en gitt grad av sannsynlighet.

Den faktiske aktivaallokeringen vil - innenfor de gitte frihetsgrader - variere gjennom året. Dette for å utnytte markedsmessige muligheter og aktiv forvaltning av ulike aktivaklasser. Implementeringen baserer seg på utstrakt bruk av eksterne forvaltere samt noe intern forvaltning innen nordiske aksjer og taktisk allokering. Eiendomsinvesteringer i Norge gjøres via det heleide eiendomsforvaltningsselskapet Oslo Areal.

INVESTERINGSPORTEFØLJEN

Konsernets investeringsportefølje utgjorde 50.669,1 millioner kroner ved utgangen av 2009, mot 47.771,8 millioner kroner ved utgangen av 2008. Investeringsporteføljen omfatter alle investeringsmidler i konsernet, med unntak av Gjensidige Bank (GB) og Gjensidige Pensjon og Sparing (GPS). De største enkelteksponeringene i aksjeporteføljen er aksjeposten i Storebrand og egenkapitalbevisandelen i SpareBank 1 SR-Bank. Kontoreiendom i Oslo representerer også en betydelig eksponering, i tillegg til eksponering i statsobligasjoner.

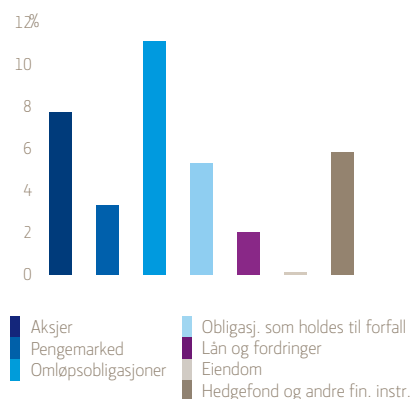
Nøkkeltall

Millioner kroner	2009	2008
RESULTAT		
Aksjer	308,6	(1.458,7)
Pengemarked	357,4	880,1
Omløpsobligasjoner	1.323,0	(229,7)
Obligasjoner som holdes til forfall	801,7	516,6
Lån og fordringer	14,8	
Eiendom	5,8	350,3
Hedgefond og andre finansielle investeringer	83,6	(85,8)
Øvrige finansposter ¹	(100,9)	(207,3)
Forvaltningskostnader	(70,8)	(43,5)
Finansresultat for investeringsporteføljen	2.723,2	(277,9)
BALANSE		
Aksjer	5.608,5	3.801,9
Pengemarked	10.121,8	11.324,3
Omløpsobligasjoner	11.194,1	11.550,9
Obligasjoner som holdes til forfall	15.178,4	13.710,3
Lån og fordringer	1.364,7	
Eiendom	6.030,5	6.324,4
Hedgefond og andre finansielle investeringer	1.244,8	1.243,0
Øvrige finansposter ¹	(73,7)	(183,0)
Balanseført verdi	50.669,1	47.771,8

Definisjoner:

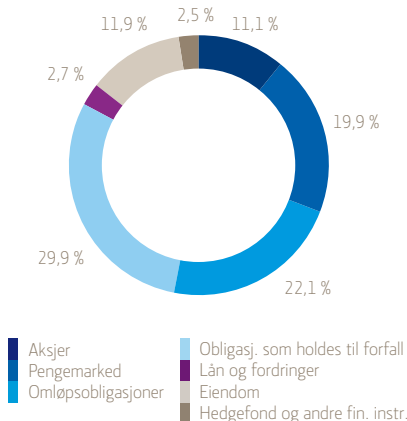
- ¹ Posten består i hovedsak av diskonterings effekter av forsikringsforpliktelsene i Danmark, mismatch mellom rente- og inflasjonsjusteringer av passivasiden i Danmark versus rente- og inflasjonssikring, avskrivning av merverdi på forsikringsporteføljer samt valutasikring av Gjensidige Sverige og Gjensidige Baltic. Balanseført verdi svarer til markedsverdien av rente- og inflasjonsswap i Danmark.

AVKASTNING PER AKTIVAKLASSE

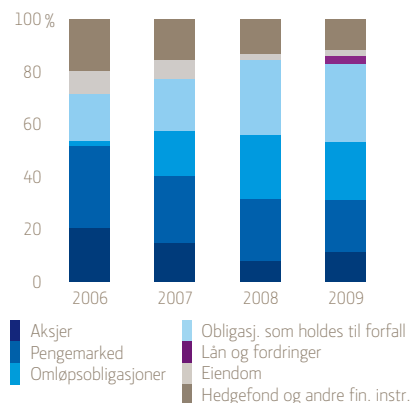
Avkastning i 2009 per aktivaklasse

AKTIVAALLOKERING VED UTLØPET AV ÅRET

Gjensidiges investeringsportefølje fordelt på ulike aktivaklasser ved utløpet av 2009

UTVIKLING I AKTIVAALLOKERING

Utvikling i aktivaallokering ved utløpet av perioden

Renteporteføljen

Renteporteføljen utgjorde 37.859,0 millioner kroner ved utgangen av 2009, mot 36.585,5 millioner kroner ved utløpet av 2008. Renteporteføljen består av fire delporteføljer; pengemarkedspapirer (26,7 prosent), omløpsobligasjoner (29,6 prosent), obligasjoner som holdes til forfall (40,1 prosent) samt lån og fordringer (3,6 prosent). I omløpsobligasjonsporteføljen inngår konvertible obligasjoner med 447,9 millioner kroner og danske realkredittobligasjoner med 4.785,2 millioner kroner. Ut over dette er det internasjonale kredittobligasjonsfond (investment grade og high yield) som utgjør størstedelen av renteporteføljen.

Motpartsrisikoen i renteporteføljen fordeler seg med 14,5 prosent mot stat og annen offentlig sektor, 65,6 prosent mot banker og finansinstitusjoner samt 19,9 prosent mot industri. En oversikt over de ti største utstederne per 31.12.2009 og 31.12.2008 er inntatt i note 3, tabell 23 og 24.

Fordelt på kreditt-rating er 74,8 prosent klassifisert som såkalt "investment grade", 4,0 prosent er klassifisert som "high yield", mens de resterende 21,1 prosentene ikke har offisiell kredittrating. Av de siste er 38,2 prosent utstedt av norske sparebanker, mens resten hovedsakelig er utstedt av kraftprodusenter og kraftdistributører, eiendomsselskaper eller statsgaranterte selskaper. En oversikt over fordeling av renteporteføljen på ratingkategorier finnes i note 3, tabell 21.

Andelen obligasjoner som holdes til forfall var 29,9 prosent som andel av total investeringsporteføljen ved utløpet av 2009 mot 28,7 prosent ved utløpet av 2008.

Oversikt over forfallsstrukturen for renteporteføljen finnes i note 3, tabell 14.

Eiendomsporteføljen

Eiendomsinvesteringene utgjorde 6.030,5 millioner kroner ved utløpet av 2009, mot 6.324,4 millioner kroner ved utløpet av 2008. Nedgangen skyldes salg av noen mindre eiendommer og verdifall. Investeringene er konsentrert om kontoreiendommer i Oslo, men inneholder også kjøpesentre og kontoreiendommer i andre norske byer samt et kontorbygg i København. I tillegg er en mindre del av porteføljen investert i internasjonale eiendomsfond.

Eksponeringen mot de fem største eiendomsinvesteringene per 31.12.2009 og 31.12.2008 er inntatt i note 3, tabell 17.

Aksjer og investeringer i tilknyttede selskap

Ved utløpet av 2009 var aksjeksponeringen på 5.608,5 millioner kroner, og bestod av aksjer i Storebrand, egenkapitalbevis i SpareBank 1 SR-Bank, omløpsaksjer, samt fondsinvesteringer innen private equity. Ved utløpet av 2008 var aksjeporteføljen på 3.801,9 millioner kroner.

Konsernets investeringer i tilknyttede selskaper utgjorde 3.783,3 millioner kroner ved utløpet av 2009 og bestod i hovedsak av investeringene i Storebrand og SpareBank 1 SR-Bank, regnskapsført til henholdsvis 2.903,5 millioner kroner og 877,4 millioner kroner. Investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsføres i henhold til egenkapitalmetoden.

Fondsinvesteringer i private equity er regnskapsført til beste estimat på virkelig verdi. Grunnlaget for verddivurderingen er EVCA (European Venture Capital Association) sine prinsipper for verddivurdering. For å kompensere for sen rapportering, korrigeres det for kjente hendelser som inn- og utbetalinger, kjente verdiendringer som observert børskurs, og eventuelt andre kjente hendelser. Ved utløpet av 2009 utgjorde investeringene i private equity 817,7 millioner kroner, mot 884,6 millioner kroner ved utløpet av 2008. Nedgangen i eksponering mot private equity skyldes verdinedgang.

En oversikt over de ti største aksjeksponeringene per 31.12.2009 og 31.12.2008 er inntatt i note 3, tabell 10 og 11. Oversikt over de fem største private equity-fondene er inntatt i note 3, tabell 13.

Hedgefond

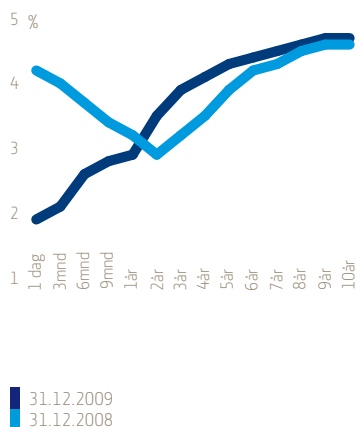
Eksponeringen mot hedgefond utgjorde 532,5 millioner kroner per 31.12.2009, mot 1.142,7 året før. Reduksjonen i investeringene skyldes nedvalg.

Oversikt over de fem største hedgefond-eksponeringene per 31.12.2009 og 31.12.2008 er inntatt i note 3, tabell 18a og 18b.

FINANSAVKASTNINGEN FOR INVESTERINGSORTEFØLJEN

Finansresultatet for investeringsporteføljen ble 2.723,2 millioner kroner i 2009, mot et negativt resultat på 277,9 millioner kroner i 2008.

UTVIKLING RENTEKURVE

KREDITTSREADER 1.1.2000-31.12.2009

Finansavkastningen var 5,5 prosent, mot en negativ finansavkastning på 0,6 prosent i 2008.

Renteporteføljen

Reduserte kredittspreader har gitt en god avkastning i renteporteføljen i 2009 på 6,6 prosent. Som en konsekvens av lavere korte renter og reduserte kredittspreader vil porteføljen få lavere løpende avkastning inn i 2010.

Renteporteføljen har gjennom 2009 ikke vært utsatt for tap som følge av konkurs hos debitorer. Den internasjonale delen av investeringsporteføljen valutasikres tilnærmet 100 prosent.

Eiendomsporteføljen

Eiendomsporteføljen ga et positivt resultat på 5,8 millioner kroner i 2009, mot 350,3 millioner kroner i 2008.

De løpende inntektene i eiendomsporteføljen utgjorde 401,2 millioner kroner i 2009. Det gjennomsnittlige avkastningskravet ved verddivurderingen av eiendomsporteføljen var på 6,75 prosent per 31.12.2009, uendret gjennom året. Samlet sett er verdien av porteføljen redusert med 213,6 millioner kroner, blant annet som følge av nedjustering av markedsleien i 2009 på 2,5 prosent. I de internasjonale eiendomsfondene er resultatet for 2009 negativt med 106,6 millioner kroner i 2009.

Resultatet for eiendomsporteføljen i 2008 inkluderer gevinst på 724,4 millioner kroner ved salg av Gjensidiges hovedkontor på Sollerud.

Aksjer og investeringer i tilknyttede selskap

Til sammen ga investeringen i aksjer og tilknyttede selskaper et resultat på 308,6 millioner kroner i 2009, mot et negativ resultat på 1.458,7 i 2008.

Det er regnskapsført et resultat på 263,3 millioner kroner fra tilknyttede selskap i 2009, hvorav 252,1 millioner kroner kommer fra investeringen i Storebrand. Investeringen i SpareBank 1 SR-Bank ble først gjort med virkning den 17. november 2009. Investeringen er regnskapsført som tilknyttet selskap som følge av Gjensidiges betydelige eierandel. Gjensidige Forsikring er også representert i bankens styre. Det er regnskapsført et resultat på 11,0 millioner kroner fra investeringen i 2009. Private equity-porteføljen ga et tap i 2009 på 26,5 millioner kroner.

Det negative resultatet for 2008 var i stor grad preget av nedskrivninger på investeringen i Storebrand, som til en viss grad ble motvirket av gevinst ved salg av Gjensidiges eierandel i Lindorff.

Effekten på egenkapitalen av mulige scenarier:

Millioner kroner	31.12.2009	31.12.2008
Aksjeporteføljen: 10 prosent fall i aksjekurser ¹	(182,5)	(86,9)
Renteporteføljen: 100 bp parallelt skift opp ²	(347,2)	(295,7)
Eiendomsporteføljen: 10 prosent fall i markedsleie	(409,7)	(426,0)
Eiendomsporteføljen: 25 bp økning i avkastningskrav	(210,2)	(214,0)

¹ Storebrand og SpareBank 1 SR-Bank regnskapsføres som tilknyttet selskap. Et fall i aksjekursen på ti prosent vil ikke medføre nedskrivning av verdien i balansen, og postene er derfor utelatt i sensitivitetsberegningen.

² Inkluderer ikke anleggssporteføljen eller effekten av swapavtalene i Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring (har motsvarende effekt i passiva)

KAPITALMARKEDENE I 2009

Etter det "dramatiske" året for kapitalmarkedene i 2008, ble 2009 året da kapitalmarkedene snudde, og det ble mer optimisme med hensyn til fremtidig økonomisk vekst.

Den økonomiske politikken ble lagt om i betydelig ekspansiv retning i så godt som alle land gjennom 2008 og inn i 2009. Det skjedde gjennom betydelige rentekutt, likviditetstilførsel, kapitaltilførsel og stimulerende etterspørselspolitikk over offentlige budsjetter. I forkant av dette hadde den økonomiske veksten stoppet opp i mange land, og næringslivet iverksatte sterke tiltak for å skalere ned produksjonen som følge av etterspørselsbortfall. Kapitalmarkedene, som ofte ligger i forkant av utviklingen i realøkonomien, falt kraftig, og finansieringskostnadene for næringslivet steg betydelig. I løpet av første kvartal 2009 nådde markedene bunnen verdimessig, noe som kan tilskrives at aktørene etter hvert begynte å se at de historisk sterke tiltakene i den økonomiske politikken ville gi positive effekter.

Den kraftige kreditteksjon i årene frem mot 2007 førte til stor frykt for sterk økning i antall konkurser når veksten begynte å falle i 2008. Dette kom til uttrykk i historisk høye finansieringskostnader for næringslivet, uttrykt som forskjellen mellom statsrenter og renter for næringslivslån. For bedrifter uten rating steg denne forskjellen til over 20 prosentpoeng, noe som indikerer forventninger om et betydelig omfang av konkurser, og at det ikke vil være særlig med verdier igjen etter en konkurs. Fra første kvartal 2009 og frem til utgangen av året falt forskjellen i renten kraftig, i størrelsesorden 12 prosentpoeng, noe som medførte en betydelig avkastning for renteporteføljer med høy grad av kreditteksponering.

Bedringen i utsiktene for den økonomiske utviklingen ga seg også sterke positive utslag i aksjemarkedene, med en stigning på over 100 prosent for enkelte markeder i perioden fra begynnelsen av mars 2009 til utgangen av året. Et særpreg for bedringen i kapi-

talmarkedene nå sammenlignet med tidligere perioder hvor en har kommet ut av resesjon i realøkonomien, er at markeder tilknyttet økonomier som betegnes som utviklende, denne gangen har kommet mye bedre gjennom resesjonen enn utviklede lands markeder. Dette skyldes at forutsetningen for fremtidig vekst og inntjening fremstår som mer lovende i disse markedene enn for de utviklede lands del. Lavere kostnadsnivå, mindre kreditteksponering og bedre demografi fremstår som hovedårsaker til disse utsiktene.

For Norges del blir mye av utviklingen styrt av utviklingen i olje- og andre råvarepriser. Gjennom 2009 økte oljeprisen med nær 100 prosent fra sine laveste nivåer etter fallene i 2008. Videre stabiliserte og økte prisene for en del andre viktige metaller. Dette, sammen med betydelige penge- og finanspolitiske stimuli, bidro til at nedturen i realøkonomien for Norge ble vesentlig mindre enn for mange andre land, og at kapitalmarkedene kom seg betydelig opp igjen gjennom året.

Ved inngangen til 2010 peker de økonomiske indikatorene i retning av en rimelig god vekst internasjonalt, men med betydelige sprik mellom utviklede og utviklende land. De sistnevnte vil ha høyest vekst. Veksten vil være drevet av de betydelig stimulative tiltakene som er iverksatt av myndighetene. Utfordringen for myndighetene ved inngangen til 2010 vil være å avpasse virkemiddelbruken, slik at total etterspørsel ikke blir for stor og dermed inflasjonsdrivende. Offentlig sektor i en rekke land vil opparbeide seg betydelige budsjettunderskudd og gjeld, noe som representerer en fremtidig utfordring for den økonomiske politikken. Slik forholdene ligger til rette ved utgangen av 2009, bør utviklingen på kapitalmarkedene understøtte en tilfredsstillende avkastning og noe stigende renter i 2010.

TILLEGGSINFORMASJON

NØKKELTALL

		2009	2008	2007
KONSERN				
Finansavkastning ¹	%	5,5	(0,6)	6,3
Egenkapital (omarbeidet for 2008)	Millioner kroner	21.968,2	19.585,9	20.302,5
Egenkapitalavkastning - annualisert ² (omarbeidet for 2008)	%	15,2	1,5	15,4
Kapitaldekning ³ (omarbeidet for 2008)	%	18,9	20,7	26,1
Solvensmargin Gjensidige Forsikring ⁴ (omarbeidet for 2008)	%	713,8	642,2	561,3
EGENKAPITALBEVIS				
Utestående egenkapitalbevis ved periodens utløp ⁵	Antall	100.000.000	77.200.000	77.200.000
Periodens resultat per egenkapitalbevis ⁶ (omarbeidet for 2008)	Kroner	5,76	0,63	6,20
Eierbrøk ⁷	%	25,0	25,0	25,0
SKADEFORSIKRING				
Markedsandel non-marine forsikring Norge (FNO)	%	28,4	30,1	31,0
Forfalte bruttopremier				
Privat	Millioner kroner	8.035,3	8.010,6	7.910,6
Næringsliv	Millioner kroner	5.003,8	5.120,0	5.464,7
Sum Norge	Millioner kroner	13.039,1	13.130,6	13.375,3
Norden	Millioner kroner	2.657,3	2.155,5	1.810,4
Baltikum	Millioner kroner	592,2	657,7	432,6
Elimineringer	Millioner kroner	(90,2)	(77,8)	(388,2)
Sum totalt	Millioner kroner	16.198,3	15.866,0	15.230,0
Egenregningsandel ⁸	%	97,5	98,0	98,4
Premieinntekter for egen regning				
Privat	Millioner kroner	7.856,2	7.911,4	7.729,8
Næringsliv	Millioner kroner	4.737,3	4.909,7	5.072,7
Sum Norge	Millioner kroner	12.593,5	12.821,1	12.802,5
Norden	Millioner kroner	2.403,5	2.068,4	1.685,3
Baltikum	Millioner kroner	663,4	592,4	360,2
Sum totalt	Millioner kroner	15.660,4	15.481,9	14.848,0
Skadeprocent for egen regning ⁹				
Privat	%	76,5	73,3	74,5
Næringsliv	%	80,6	85,9	85,4
Sum Norge	%	78,0	78,1	78,8
Norden	%	76,3	77,6	81,7
Baltikum	%	62,0	62,7	64,2
Sum totalt	%	77,1	77,4	78,8
Kostnadsandel for egen regning ¹⁰				
Privat	%	16,5	16,9	17,8
Næringsliv	%	12,9	12,8	12,8
Sum Norge	%	17,0	16,4	15,8
Norden	%	17,4	17,0	21,4
Baltikum	%	31,9	31,0	31,6
Sum totalt	%	17,7	17,0	17,5
Combined ratio ¹¹				
Privat	%	93,0	90,2	92,3
Næringsliv	%	93,6	98,8	98,2
Sum Norge	%	95,0	94,5	94,6
Norden	%	93,6	94,5	103,1
Baltikum	%	93,9	93,7	95,8
Sum totalt	%	94,8	94,4	96,3
Egenkapital				
Norden	Millioner kroner	3.356,2	3.763,0	2.762,7
Baltikum	Millioner kroner	347,9	445,6	97,2
Egenkapitalavkastning - annualisert ²				
Norden	%	6,2	1,6	5,0
Baltikum	%	(5,4)	11,7	24,0

NØKKELTALL

		2009	2008	2007
PENSJON OG SPARING				
Kapital til forvaltning pensjon, tilgang i perioden	Millioner kroner	2.329,8	1.443,4	544,0
Kapital til forvaltning sparing, tilgang i perioden	Millioner kroner	874,6	193,0	425,2
Kapital til forvaltning pensjon ved utløpet av perioden	Millioner kroner	4.370,3	2.040,5	597,0
herav kollektivporteføljen	Millioner kroner	1.514,6	620,1	
Kapital til forvaltning sparing ved utløpet av perioden	Millioner kroner	1.680,6	806,0	613,0
Fortjenestemargin sparing, i prosent ¹²	%	0,90	2,07	1,54
Bokført avkastning fripoliseporteføljen, i prosent ¹³	%	5,97	(3,20)	
Verdijustert avkastning fripoliseporteføljen, i prosent ¹⁴	%	7,08	(3,20)	
Kunder pensjon, tilgang i perioden	Antall	17.988	17.462	9.833
Kunder sparing, tilgang i perioden	Antall	310	1.240	3.184
Kunder pensjon ved utløpet av perioden	Antall	51.655	33.667	16.205
Kunder sparing ved utløpet av perioden	Antall	7.670	7.360	6.120
Kunder pensjon som også er forsikr.kunder ved utløpet av per.	Antall	43.907	28.617	13.126
Kunder sparing som også er forsikr.kunder ved utløpet av per.	Antall	6.282	6.028	5.080
Egenkapital ved utløpet av perioden ¹⁵	Millioner kroner	453,8	390,2	299,0
Egenkapitalavkastning ²	%	(25,5)	(38,6)	(45,9)
BANK				
Brutto utlån, tilgang i perioden	Millioner kroner	4.864,2	3.330,0	3.381,4
Innskudd, tilgang i perioden	Millioner kroner	419,1	4.430,3	1.701,1
Brutto utlån ved utløpet av perioden	Millioner kroner	11.575,6	6.711,4	3.381,4
Innskudd ved utløpet av perioden	Millioner kroner	6.550,4	6.131,4	1.701,1
Innskuddsdekning i perioden isolert ¹⁶	%	8,6	133,0	50,3
Innskuddsdekning ved utløpet av perioden ¹⁶	%	56,6	91,4	50,3
Rentenetto i prosent ¹⁷	%	0,63	0,74	0,71
Registrerte kunder, tilgang i perioden ¹⁸	Antall	31.532	22.169	22.244
Registrerte kunder ved utløpet av perioden ¹⁸	Antall	75.945	44.413	22.244
Reg. kunder som også er forsikr.kunder ved utløpet av perioden	Antall	36.000	23.438	11.516
Egenkapital ved utløpet av perioden ¹⁵	Millioner kroner	1.212,3	758,3	602,0
Egenkapitalavkastning ²	%	(7,7)	(12,5)	(38,5)
Kapitaldekning ¹⁹	%	17,8	18,7	20,8
HELSERELATERTE TJENESTER				
EBITA ²⁰	Millioner kroner	32,7	41,0	26,4
EBITA-margin i prosent ²¹	%	6,4	8,1	7,9
Egenkapital ved utløpet av perioden	Millioner kroner	116,9	96,0	78,8
Egenkapitalavkastning ²	%	23,4	29,1	51,5

¹ Finansavkastning = finansresultat i prosent av gjennomsnittlig finansielle eiendeler inkludert eiendom, eksklusive Pensjon og sparing og Bank

² Egenkapitalavkastning - annualisert = resultat før skattekostnad / gjennomsnittlig egenkapital i perioden

³ Kapitaldekning = netto ansvarlig kapital / risikovektet beregningsgrunnlag, beregnet basert på NGAAP for konsernet

⁴ Solvensmargin er beregnet på selskapsnivå i henhold til Finanstilsynet sine regler

⁵ Egenkapitalbeviskapitalen ble utstedt i desember 2007

⁶ Periodens resultat per egenkapitalbevis = egenkapitalbeviserens andel av periodens resultat / gjennomsnittlig antall utestående egenkapitalbevis i perioden

⁷ Eierbrøk = klasse I-kapital / (klasse I-kapital + klasse II-kapital). Beregnes med utgangspunkt i siste reviderte selskapsregnskap godkjent av generalforsamlingen

⁸ Egenregningsandel = forfalte premier for egen regning / forfalte bruttopremier (skadeforsikring)

⁹ Skadeprosent for egen regning = erstatningskostnader mv. / premieinntekter for egen regning

¹⁰ Kostnadsandel for egen regning = driftskostnader / premieinntekter for egen regning

¹¹ Combined ratio = skadeprosent for egen regning + kostnadsandel for egen regning

¹² Fortjenestemargin sparing, i prosent = forvaltningsinntekter / gjennomsnittlig kapital til forvaltning sparing

¹³ Bokført avkastning fripoliseporteføljen = realisert avkastning på porteføljen

¹⁴ Verdijustert avkastning fripoliseporteføljen = total avkastning på porteføljen

¹⁵ Inkluderer foreslått konsernbidrag

¹⁶ Innskuddsdekning = innskudd i prosent av brutto utlån

¹⁷ Rentenetto i prosent = netto rente- og kredittprovisjonsinntekter / gjennomsnittlig kapital til forvaltning

¹⁸ Registrerte kunder omfatter både kunder som i løpet av de siste tre måneder har registrert seg for å bli kunde (startet bli-kunde-prosessen) og kunder som har tatt banken aktivt i bruk. Målemetode er endret fra 1. januar 2009. Før dette ble kunderegistreringer eldre enn seks måneder trukket ut.

¹⁹ Kapitaldekning = ansvarlig kapital / beregningsgrunnlaget for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko

²⁰ EBITA = resultat før finans, skatt og amortisering

²¹ EBITA-margin i prosent = EBITA / driftsinntekter

MENNESKENE BAK TALLENE

PERSPEKTIV

I Gjensidige la over 4.000 mennesker ned 3.672 årsverk for å gjøre kundenes tilværelse tryggere og enklere i 2009.

Nær én million nordmenn har forsikret bolig, bil eller bedrift i Gjensidige. Om lag 75.000 er kunde i Gjensidige Bank, som tilbyr nettbank, boliglån og forbrukslån. Gjensidige Pensjon og Sparing forvalter tjenstepensjonsordninger for 75.000 arbeidstagere i 11.000 bedrifter. I Danmark, Sverige og Baltikum har flere hundre tusen bedrifter, privatpersoner og offentlige etater valgt Gjensidige som forsikringsselskap.

Alle norske skadeforsikringskunder er medeiere i Gjensidige. Vi er et gjensidig selskap. Det betyr at det er kundene som til syvende og sist bestemmer hvordan selskapet skal drives. Siden 2007 har kundene også hatt rett til utbytte.

Eierskap og kundeforhold er adskilt. Det betyr at eventuelt utbytte utbetales som andel av selskapets overskudd. Det er med andre ord ikke en rabattordning. Det betyr også at kundene har krav på, og forventer, minst like gode priser og service som i konkurrerende selskaper. Gjensidiges gode renommé bekrefter at selskapet har lyktes med dette.

I 2009 ble det igangsatt en prosess for ytterligere å løfte kundenes tilfredshet med Gjensidige. Kundeorientering skal gjennomføres alt vi gjør, fra produktutvikling til erstatningsoppgjør. Det er etablert et eget program som skal identifisere og gjennomføre store og små tiltak som skal gjøre Gjensidige til et av Norges mest kundeorienterte selskaper uansett bransje. Dette er en naturlig følge av vår visjon: Vi skal kjenne kunden best og bry oss mest.

EGEN SKOLE SIKRER KUNDEORIENTERING

Gjensidiges kunde- og merkevareskole (GMS) ble etablert i mars 2009, og er et sentralt element i selskapets merkevarebygging. GMS

spiller en nøkkelrolle i det systematiske arbeidet med å utvikle og vedlikeholde god kundebehandling. I en tjenestebedrift bygges merkevaren i medarbeidernes møte med kundene.

I løpet av året ble 207 medarbeidere på ulike nivåer kurset hos GMS. Hovedtemaer i kursene er kundeopplevelse, treningskultur, beste praksis, coaching og helhetlig rådgivning. All opplæring er kundeorientert og minst halvparten av et kurs på skolen innebærer praktisk trening.

Skolen har en egen leder, og et skolestyre med sterk forankring i konsernledelsen. Den har knyttet til seg 30 interne og 6 eksterne instruktører. Utviklingen så langt vurderes som en suksess, og skolen har etablert seg som et svært attraktivt tilbud innen kompetanseheving for Gjensidiges ansatte.

Skolen spiller også en viktig rolle i å styrke Gjensidiges kultur, som skal være preget av prestasjon og tilbakemelding. Den har bidratt til:

- enhetlig praksis for kundedialog med fokus på kundeorientering og kundeopplevelse
- et standardisert og kompakt kompetanseprogram for ledere og rådgivere
- gode og målrettede arbeidsmetoder blant ledere og rådgivere
- kvalitetsforbedring av rådgivning og kundeopplevelse
- enhetlig tilbakemeldingskultur

ALLE KUNDERÅDGIVERE SERTIFISERES

Gjensidiges kunde- og merkevearskole er et sentralt verktøy i forbindelse med sertifisering av medarbeidere. Av de som ble kurset i 2009, avla 177 eksamen som resulterte i sertifisering etter Finansnæringens Fellesorganisasjons norm.

I løpet av 2010 skal alle Gjensidiges rådgivere for privatmarkedet og deres ledere være sertifisert. Det innebærer at de skal avlegge en kunnskapsprøve og en praktisk prøve som må dokumentere tilstrekkelig kunnskap om

- selskapets produkter
- sikkerhetsforskrifter og skadeforebygging
- skadeårsaker og skadeoppgjør
- etikk, kommunikasjon og kundeorientering
- regelverk og bransjeavtaler.

I 2009 ble nær halvparten av investeringsrådgiverne autorisert i henhold til Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere. Dette er en mer omfattende ordning som krever opplæring tilsvarende omtrent et halvt års heltidsstudium. Kandidatene må dokumentere tilstrekkelig kunnskap om

- Etikk
- Regelverk
- Personlig økonomi
- Makroøkonomi
- Finansmarkeder
- Produktgrupper

I løpet av våren 2010 skal de resterende investeringsrådgiverne autoriseres. De to ordningene medfører et kompetanseløft for ansatte og kvalitetssikring av rådgivningen overfor kundene.

RIKTIGERE OG RASKERE HJELP

Forholdet til forsikringsselskapet settes for alvor på prøve når kunden har opplevd en skade. Gjensidiges ansatte jobber hardt for å tilby rask hjelp, med omsorg for kundens situasjon. For å ta enda bedre vare på kundene ble oppgjørfunksjonen omorganisert i 2009. Det ble også tatt i bruk nye og bedre verktøy. Prosessen medførte at mange ansatte fikk nye eller endrede arbeidsoppgaver. En konsekvens var at produktiviteten i en periode ble lavere enn tidligere, slik at kundene opplevde lengre behandlingstid. Endringene var naturlig nok også en belastning for de medarbeiderne som ble berørt. Allerede mot slutten av året så vi imidlertid forbedringer, og vi er sikre på at vår nye modell vil bidra til en enda bedre kundeopplevelse enn tidligere.

VI GJØR DET ENKLERE Å KLAGE

Det er ikke alltid vi klarer å tilfredsstille kundenes forventninger. Noen ganger er årsaken at vi har gjort for dårlig jobb. Andre ganger er kundens forventninger urealistiske. Som et skritt på veien mot bedre kundeorientering erstattet vi i 2009 vårt klagekontor med et kundeombud. Vi har også gjort det enkelt å klage via internett. Samtidig er det satt i gang et systematisk arbeid for å lære av klagenes,

slik at vi kan bli enda flinkere til å behandle kundene riktig i første omgang.

Ombudet har fått en organisatorisk plassering som skal sikre så sterk uavhengighet som mulig innenfor konsernet. Kunder som ikke får sine saker løst hos oss henvises til ekstern klagenemnd.

GJENSIDIGES TRAINEEPROGRAM

Gjensidige har siden 2001 hatt et traineeprogram med tre-fire deltagere hvert år. Kravet til søkere er at de har en mastergrad eller tilsvarende, og varigheten på programmet er 18 måneder. I løpet av denne perioden utplasseres hver trainee i minst 4 av gruppens forretningsområder/selskaper i Norge, Sverige og Danmark.

Gjennom denne utplasseringen får de solid innsikt i Gjensidiges strategi, virksomhet og kultur, og bidrar til kompetanse- og kunnskapsdeling på tvers av selskapene. Videre får de mulighet til å utvikle både dybde- og breddekunnskap gjennom disse ulike utplasseringene.

LEDERUTVIKLING – 360-GRADERS VURDERING

Gjensidige gjennomfører en 360-graders ledervurdering hvert annet år, og i 2009 ble

denne vurderingen gjennomført for fjerde gang. Vi har hele tiden benyttet de samme spørsmålene, slik at det er mulig for den enkelte leder å se sin utvikling. Undersøkelsen ble gjennomført i løpet av sommeren 2009, og alle ledere hadde tilbakemeldingssamtaler med sin HR-partner i september eller oktober.

360-gradersvurderingen inngår også som et ledd i Gjensidiges lederutviklingsprogram "Veien videre", som en del av modul 4, "Feedback". Her benyttes undersøkelsen som et grunnlag for tilbakemelding fra de andre lederne i ledergruppen man er med i. På den måten ønsker vi å fremme en kultur der tilbakemelding er en naturlig del av en leders verktøykasse, og der det skal være vanlig å gi både positiv og negativ feedback.

SENIORPOLITIKK

I Gjensidige har vi 242 ansatte som er 59 år eller eldre. Vårt ønske er at flest mulig skal stå i jobb til de når pensjonsalderen. Derfor har vi i 2009 lansert et tiltak for denne gruppen. Det går ut på at man enten kan jobbe 90 prosent og få full lønn, eller jobbe 80 prosent og få 90 prosent lønn. Fritiden man opparbeider kan tas ut i samråd med leder. Ved å tilby en litt mindre belastning for dem

som ønsker det, håper Gjensidige at flere vil jobbe fram til de er 67. I tillegg er det naturlig å vente at ordningen bidrar til redusert sykefravær og uførhet i denne aldersgruppen. Ved utgangen av 2009 er det 117 ansatte som har 90 prosent stilling med 100 prosent lønn, 13 som har 80 prosent stilling med 90 prosent lønn, mens 112 ikke har gått inn på noen ordning. Tiltaket er en toårig særavtale, og vil bli evaluert når perioden nærmer seg sin avslutning.

I tillegg til dette ser vi på hvordan vi kan tilrettelegge arbeidet for våre seniorer ved jobbrotasjon, andre typer fleksible arbeidstidsordninger, mulighet for hjemmekontor en del av arbeidsuken og andre tiltak som kan styrke yrkesdeltagelsen.

MANGFOLD OG TOLERANSE

Gjensidige har i 2009 fortsatt sitt arbeid for at integrering og mangfold skal bli en naturlig del av konsernets virksomhet. Gjennom selskapets blokkrekruttering får man mangfold inn som en naturlig del av rekrutteringsgrunnlaget. Våre norske rådgivere kan i dag betjene kunder på 10 forskjellige morsmål.

Det er en balansert kjønns sammensetning i konsernet, med 54 prosent menn og 46 prosent kvinner. Blant lederne er bildet skjevare, med 64 prosent menn og 36 prosent kvinner. Det er iverksatt tiltak som over tid skal gi bedre balanse også på ledernivå.

Gjensidige samarbeider med NAV om arbeidstrening og lønnstilskudd for mennesker som har vært utenfor arbeidslivet, og har hatt flere medarbeidere i arbeidstrening gjennom slike ordninger.

GJENSIDIGE OG SAMFUNNET

Gjensidiges samfunnsoppdrag er å sikre liv og verdier og avlaste kundene for risiko. Verdier for 5.000 milliarder kroner er forsikret i Gjensidige. Dette gjør Gjensidige til en av samfunnets største risikobærere.

I 2009 utbetalte vi 12 milliarder kroner i erstatning til våre kunder. I tillegg til økonomiske tap innebærer større skader ofte praktiske problemer og følelsesmessige belastninger. I mange tilfeller bistår Gjensidige med rådgivning i forbindelse med håndtering av slike skader.

Som en naturlig del av vår virksomhet har vi bygget opp erfaring og ekspertise innen forebygging av ulykker. Gjensidige bidrar aktivt for å hindre branner i hjem og næringsbygg, og for å redusere antall trafikkuulykker. Som eier av Hjelpe24 er vi også en av Norges største aktører innen forebygging av yrkesskader.

Media spiller en viktig rolle i forbindelse med forebygging. I 2009 bidro Gjensidige til 331 avisartikler og innslag på TV og radio om forebygging av skader.

SKADEFOREBYGGING BRANN

Nær 800.000 bygninger, fra eneboliger og hytter til store industribygg, er forsikret i Gjensidige. Vi har lange tradisjoner for å forebygge brann både blant våre kunder og i samfunnet for øvrig. Dette gjør vi både gjennom egne aktiviteter og i samarbeid med offentlige myndigheter. I en årrekke har Gjensidige gjennomført Aksjon Boligbrann i samarbeid med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) og Norsk Brannvernforening.

I gjennomsnitt dør mellom 60 og 70 mennesker i boligbrann i Norge hvert år. Formålet med Aksjon Boligbrann er å redusere antall branner ved å skape bedre kunnskaper og holdninger. Gjensidige er med på å finansiere aksjonen, og bidrar også i planlegging og gjennomføring. Aksjonen består av lokale arrangementer som gjennomføres av Gjensidiges distriktskontorer,

kommunale brann- og feiervesen og lokale el-tilsyn. I forbindelse med aksjonen deler Gjensidige ut nærmere 1 million røykvarslerbatterier.

Gjensidige deltar også i Samarbeidsgruppa for brannvern i skolen. Rundt 200.000 barn og unge bruker hvert år alderstilpassede undervisningsopplegg fra Samarbeidsgruppa. Gjensidige er aktiv deltager i gruppen, og bidrar til finansiering av aktivitetene.

Gjensidige har tatt initiativ til Landbrukets Brannvernkomité, hvor vi samarbeider med offentlige myndigheter, landbruksorganisasjoner og andre forsikringsselskaper.

Gjensidige deltar i en rekke råd og utvalg som arbeider med brannvern. Selskapets ansatte er hyppig brukt som foredragsholdere på seminarer og konferanser om brannsikkerhet. Gjensidige er også en aktiv bidragsyter til forbedring av lover og forskrifter om brann- og elsikkerhet, blant annet gjennom høringsuttalelser.

SKADEFOREBYGGING TRAFIKK

Mer enn hvert fjerde kjøretøy på norske veier er forsikret i Gjensidige. Vi har påtatt oss økonomisk ansvar for mer enn én million personbiler, lastebiler og andre motorvogner. Minst like viktig er ansvaret for førere, passasjerer og medtrafikanter. Med dette utgangspunktet er Gjensidige naturlig nok opptatt av å forebygge ulykker.

Overfor egne kunder bruker vi priser, bonuser og rabattordninger til å premiere trygg adferd i trafikken. Vi har egne premieringstiltak rettet mot ungdom, og i samarbeid med NAF og Autoriserte Trafikkskole Landsforbund har vi et mengdetreningsprogram for denne gruppen.

Overfor næringslivskunder tilbyr Gjensidige rådgivningsprogrammet "Trafikksikkerhet i din bedrift". De fleste bedrifter kan med relativt enkle midler redusere skadeomfanget med 20-30 prosent.

Gjensidige deltar i en rekke aktiviteter som ikke retter seg direkte mot egne kunder. Vi støtter "Jentenes trafikkaksjon", som er et prosjekt i regi av Trygg Trafikk. Prosjektet retter seg i første rekke mot jenter som passasjerer, og hensikten er å motivere dem til å bremse guttene bak rattet.

Gjensidige har bistått SINTEF Teknologi og samfunn med et forskningsprosjekt om utforkjøringer, med sikte på tiltak for å forhindre slike ulykker.

Sammen med blant annet Statens vegvesen har Gjensidige tidligere gjennomført "Ung Trafikk"-prosjektet på Karmøy. 50 ungdommer utstyrte bilen med en enhet som varsler føreren når fartsgrensen overskrides. Gjensidige tror at førerstøttesystemer av denne typen vil spille en stor rolle i fremtiden. Vi viderefører engasjementet på dette området ved å støtte et europeisk prosjekt med Transportøkonomisk institutt som norsk deltaker. Formålet er å registrere og forstå føreratferd med sikte på ulike tiltak som øker sikkerheten.

Høsten 2009 delte Gjensidige ut 20.000 refleksvester til barnehagebarn og førsteklassinger. Prosjektet ble gjennomført av selskapets ansatte som en dugnad. Opplegget skapte stort engasjement og er i tråd med selskapets ønske om at enhver ansatt skal være en skadeforebygger. Flere steder ble utdelingen kombinert med arrangementer med fokus på trafikksikkerhet.

I året som gikk tok Gjensidige for første gang ordet i debatten om norsk samferdselspolitikk. Vårt budskap var at veistandarden må heves, både for å redusere antall ulykker og for å redusere konsekvensene av hver enkelt ulykke. Vi understreket også at denne oppgaven må prioriteres på bekostning av andre ønskelige formål. Gjensidige vil fortsette å spille en aktiv rolle i denne debatten i årene som kommer.

ANNEN SKADEFORBYGGING

Gjensidige samarbeider med Alpinanleggenes landsforening for å øke hjelmbruken i norske alpinanlegg. Hvert år de siste årene har vi sponset cirka 1.000 utleiehjelmer. Dette har bidratt til at hjelmbruken har økt sterkt. Vi sponser også dresser og hjelmer for skipatroljer i alpinanleggene.

Forsikringssvindel er et samfunnsproblem som rammer forsikringsselskaper, ærlige kunder og de som blir tatt. Høsten 2009 arrangerte Gjensidige møter om forsikringssvindel på skoler i flere av landets fylker. Arrangementene var del av et årelangt arbeid for å bekjempe holdninger som ligger til grunn for slik svindel. Undersøkelser Gjensidige har foretatt gjennom mange år avslører uheldige og naive holdninger til konsekvensene av svindel. Det forebyggende arbeidet rettet mot ungdom vil fortsette i 2010.

KLIMA

Gjensidige har i flere år bidratt til å fremskaffe ny kunnskap om konsekvensene av klimaendringer. Allerede i 2001 tok selskapet initiativ til et prosjekt som kartla klimaendringenes påvirkning på forsikringsbransjen. På oppdrag fra Gjensidige har Norsk Regnesentral utarbeidet flere rapporter om mulige konsekvenser av klimaendringer. Rapportene tar utgangspunkt

i offentlige værstatistikker, skadedata fra Gjensidige og internasjonale klimamodeller. De danner først og fremst grunnlag for å rådgi myndigheter og samfunnet for øvrig om mulige tilpasninger til en varmere og våtere fremtid.

I 2008 fikk Gjensidige innfridd støtte fra EU til et fireårig samarbeidsprosjekt sammen med Norsk Regnesentral, London School of Economics og Lloyds London om klimaendringer og forsikring. Kunnskapen som er frembragt i samarbeidet mellom Gjensidige og Norsk Regnesentral spiller en sentral rolle i dette forskningsprosjektet. Et viktig formål er å beskrive lokale effekter av global oppvarming.

Gjensidige er representert i regjeringens klimatilpassingsutvalg, som skal utrede samfunnets sårbarhet og behov for tilpasning til konsekvensene av klimaendringer.

Gjensidige har sluttet seg til Klimaløftet, som er et handlingsprogram i regi av Miljøverndepartementet. Det innebærer blant annet at vi forplikter oss til å gjennomføre et klimaregnskap, utarbeide handlingsplaner og kompensere helt eller delvis for egne utslipp ved å kjøpe klimavoter.

I 2009 har Gjensidige kjøpt 2.200 klimavoter, som tilsvarer utslipp fra 825.000 liter fyringsolje.

MILJØ OG RESSURSBRUK

Jo mindre ressurser vi bruker i vår virksomhet, jo mer kan samfunnet bruke på andre formål. Selskapets egenkapitalavkastning og kostnadsandel gir indikasjoner på ressursbruken.

Kostnadsandelen økte noe som følge av effekter knyttet til engangstiltak. Både i 2009 og de foregående år gjennomførte Gjensidige betydelige tiltak for å effektivisere driften. Dette har blant annet frigjort store arealer som følge av nedbemanning og bedre plassutnyttelse.

Gjensidiges hovedkontor på Lysaker ble sertifisert som Miljøfyrtårn høsten 2008. I 2009 har vårt kontor i Trondheim fått samme status, og det er søkt om sertifisering av to kontorer til. Arbeidet med å sertifisere konsernets kontorer fortsetter i 2010.

For å redusere miljøpåvirkningen fra egen drift reduserer vi energiforbruket i kontorlokale, minsker eget papirforbruk og stiller miljøkrav til leverandører. Miljøtips legges jevnlig ut på konsernets intranett.

Videokonferansebruken har hatt en formidabel vekst i 2009. Det fører til færre reiser, både med fly og bil, noe som øker effektiviteten og reduserer miljøutslippene.

Ved utgangen av 2009 har omtrent 206.000 kunder samtykket i å motta sine forsikringspapirer som e-dokumenter. Målet er å få ytterligere 300.000 kunder med i ordningen i 2010.

ETIKK

Gjensidige setter etikk og omdømme som en grunnleggende forutsetning for sin virksomhet. Konsernets beslutninger og handlinger skal være styrt av normer, verdier og etiske regler som er i overensstemmelse med den alminnelige rettsoppfatning og den posisjon Gjensidige har som en betydelig samfunnsaktør.

Etiske regler er fastsatt av konsernstyret og gjelder hele konsernet.

Ansatte som mottar gaver skal registrere disse i et gaveregister, uten unntak og uavhengig av gavens verdi. Gaver til en verdi av mer enn 500 kroner skal i tillegg meldes til nærmeste leder. Det er strenge regler for kundearrangementer og leverandørkontakt. Det er etablert egen varslingsrutine for misligheter. For ansatte med daglig innsikt i Gjensidiges investeringsbeslutninger gjelder strengere regler for handel med finansielle instrumenter enn lovens krav. Konsernets finansielle investeringer skal skje i tråd med internasjonalt anerkjente standarder for etikk.

Alle leverandører må levere en egenerklæring om samfunnsansvar. Leverandørene må blant annet forplikte seg til ikke å bryte med internasjonalt anerkjente prinsipper og retningslinjer knyttet til menneske- og arbeidstakerrettigheter. De må også påse at det samme gjelder for sine produsenter og underleverandører.

BIDRAG TIL LOKALSAMFUNNET

Gjensidige er hovedsponsor for kvinnelandslaget i håndball. Vi arrangerer Gjensidige Håndballskole i samarbeid med Norges Håndballforbund der 6.000 barn i alderen 6-13 år deltar, og deler ut drakter til barn og unge innen håndball, fotball og langrenn.

Gjensidigestiftelsen er en av Norges største gaveutdelende stiftelser. I 2009 delte stiftelsen ut 130 millioner kroner til tiltak som skaper tryggere lokalmiljøer i hele Norge. Stiftelsen er Gjensidiges største enkelteier. Gaveutdelingen er basert på verdier som er bygget opp gjennom hele selskapets historie.

SAMFUNNSANSVAR

MÅLGRUPPE	TEMA	STATUS 2009	MÅL 2010
VERDISKAPING OG RESSURSBRUK			
Eiere	Egenkapitalavkastning, før skatt	15,2 prosent	> 15 prosent
	Rating	A-rating bekreftet fra Standard & Poor's i oktober 2009	Opprettholde singel A-rating fra Standard & Poor's
	Utbytte	Styret foreslår at det utbetales 1.650,0 millioner kroner i utbytte for 2009, tilsvarende 71,6 prosent av konsernets årsresultat	50-80 prosent av årets resultat
Kunder	Kundetilfredshet (KTI) personmarked	72	74
	KTI Bedriftsmarked	70	72
	Autoriserte finansielle rådgivere	47 prosent	100 prosent
	Sertifiserte forsikringsrådgivere	15 prosent	100 prosent
Miljøet	Energiforbruk i kWh	14,4 millioner	- 10 prosent
	CO ₂ -utslipp i tonn	3.023	- 5 prosent
	Arealbruk i m ²	73.839	-10 prosent
	Kontorer sertifisert som Miljøfyrtårn	2	5 til 7
	Videokonferanser	8423 timer	+20 %
	Papirbruk	342 tonn	-10 %
	Papirløse kunder	200.000	500.000
ARBEIDSMILJØ			
Ansatte	Andel kvinner	46 prosent	Ca. 50 prosent
	Andel kvinnelige ledere	36 prosent	Økning
	Sykefravær	6,05 prosent	Ikke tallfestet
	Kurs/videreutdanning pr. medarbeider	10.000 kroner	11.300 kroner
	Gjennomsnittlig pensjonsalder	62,27 år	Ikke tallfestet
Etikk			
Ansatte	Retningslinjer, tiltak vedrørende habilitet, smøring og etikk	Kontrollrutiner	Videreføres
Leverandører	Rettferdige konkurranser /antikorupsjon	Kontrollrutiner	Videreføres
	Skatter og avgifter – momsregistrert, ikke ulovlig arbeidskraft	Kontrollrutiner	Videreføres
	Egenerklæring miljø og samfunnsansvar for leverandører	Ja	Videreføres
Menneskerettigheter	Kapitalforvaltning	Konsernets egne finansinvesteringer følger internasjonale regler for "Socially responsible investments (SRI)"	

STYRING

59 Styling og kontroll

Risiko og risikostyring en naturlig og kritisk del av Gjensidiges virksomhet, og er et viktig strategisk verktøy som bidrar til økt verdiskaping.

66 Gjensidiges egenkapitalbevis

Gjensidiges egenkapitalbevis er et omsettelig verdipapir med egenskaper som er kjent fra aksjer.

68 Eierstyring og selskapsledelse

Styret har besluttet å følge den til enhver tid gjeldende Norsk anbefaling for styring og selskapsledelse så langt den passer for et gjensidig forsikringsselskap.

76 Styret

Styret er satt sammen i forhold til vedtektenes generelle krav til sammensetning i forhold til kompetanse, kjønn og geografi. Styret har tolv medlemmer.

78 Konsernledelsen

De åtte personene som utgjør konsernledelsen i Gjensidige, har i gjennomsnitt 14 års bransjeerfaring.

80 Representantskap, kontrollkomité og valgkomité

Medlemmene i representantskapet velges fra eierutvalg, brannkasser og sjøtrygdslag, fra eiere av egenkapitalbevis og fra ansatte i konsernet.

STYRING OG KONTROLL

Risikostyring er en integrert del av den daglige virksomheten i Gjensidige. En helhetlig og sterk risikostyring er et viktig strategisk virkemiddel for å øke verdiskapingen, og gjør konsernet i stand til å håndtere usikkerhet, trusler og negative utfall samt å utnytte risikokapasiteten på en optimal måte.

Sentraliserte risikokontrollfunksjoner uavhengige av den forretningsmessige driften er etablert i form av Compliance og Risiko- og kapitalstyring. Internrevisjonsfunksjonen gir et ytterligere, uavhengig kontrollnivå med rapportering rett til styret. Disse funksjonene er organisert etter prinsippet om tre forsvarslinjer, og er illustrert i figuren som står nederst på siden.

Premissene for den forretningsmessige styringen baseres på selskapets visjon og strategi. Med utgangspunkt i overordnede mål og strategier, utarbeides det forretnings- og handlingsplaner for de ulike virksomhetsområdene. Som en integrert del av dette blir det gjennomført vurderinger av risikosituasjonen og behov for tiltak. Disse kommuniseres og forankres internt.

FORRETNINGSMESSIG STYRING

Det er utarbeidet individuelle målkort for selskapets medarbeidere. Disse synliggjør viktige resultatmål, leveranser og tiltak som påvirker konsernets inntjening, verdiutvikling og risikosituasjon. I tillegg til målkort benyttes blant annet budsjetter, ulike målekriterier av både finansiell og ikke-finansiell art, fullmakter og trendanalyser i styringen av konsernet.

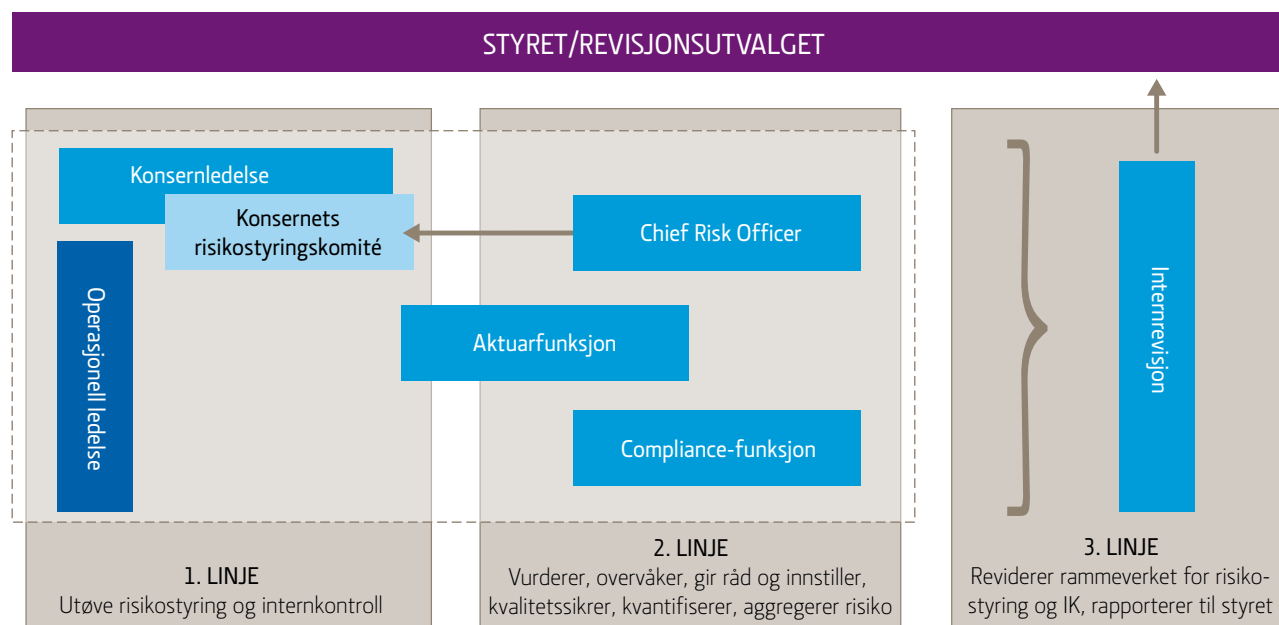
Det er utviklet en egen nettportal hvor selskapets styringsinformasjon er samlet og gjort tilgjengelig.

Den strategiske planen og de mer detaljerte forretningsplanene er viktige premisser for målkortene. Det er lagt stor vekt på at måleindikatorne skal være balanserte, og dekker forhold av finansiell, operasjonell og organisasjonsmessig art, herunder den enkeltes behov for kompetanseutvikling.

Avkastning på egenkapitalen er selskapets overordnede lønnsomhetsmål. Det er tilordnet egenkapital og avkastningskrav til ulike deler av virksomheten. Resultater utover selskapets avkastningskrav er et mål på den reelle verdiskapningen.

OPPFØLGING

Det utarbeides interne rapporter til styret og ledelsen hver måned. Rapporteringen omfatter både finansielle og ikke-finansielle målekriterier, og gir grunnlag for beslutninger om tiltak og ansvar knyttet til en effektiv måloppnåelse. Den månedlige rapporteringen skjer i forhold til styregodkjent budsjett.

Konsernsjef avholder jevnlig resultatsikringsmøter med sine tilrapporterende ledere, hvor det fokuseres på fremtidige tiltak som sikrer resultat og leveranser.

Eksterne rapporter utarbeides kvartalvis i henhold til IFRS og forskrifter fastsatt av Finanstilsynet. Rapportene godkjennes av styret.

COMPLIANCE

Gjensidige skal etterleve alle lover og regler som gjelder virksomheten (compliance). Styret har fastsatt en konsernpolicy for compliance som beskriver hovedprinsippene for complianceansvaret og organiseringen av compliancefunksjonen. Compliancefunksjonen er en uavhengig funksjon som identifiserer, vurderer, gir råd om, overvåker og rapporterer konsernets compliancerisiko. Vurdering av compliance-risikoen inngår i konsernets årlige prosess for risikovurdering. Det er utpekt complianceansvarlige i alle forretnings- og støtteområder samt i datterselskapene.

Group Compliance Officer har ansvaret for konsernets overordnede kontroll med og rapportering av compliancerisiko og eventuelle brudd på regelverk som konsernet er underlagt. Compliancefunksjonen skal bidra til;

- at ledelsen og ansatte har eller tilføres tilstrekkelig innsikt i eller forståelse for compliancerisikoen
- at lover, regler og standarder etterleves, og uoppfordret orientere ledelsen om alle relevante forhold som har eller kan få vesentlig betydning for det aktuelle virksomhetsområdet
- å sikre etterlevelse ved blant annet å undersøke etterlevelse av eksternt og internt regelverk

Leder for funksjonen rapporterer til konsernsjef og styret. Compliancefunksjonen har også ansvaret for konsernets varslingsrutine for eventuelle misligheter og uregelmessigheter, samt for forebygging og utredning av dette.

RISIKOSTYRINGSFUNKSJONEN

Avdeling for risiko- og kapitalstyring ledes av Chief Risk Officer (CRO) og er ansvarlig for overvåking av den totale risikosituasjonen og rammeverket for risikostyring, herunder internkontroll samt kvantifisering og aggregering av risiko. Se mer om risiko- og kapitalstyring nedenfor, og i note 3.

INTERNREVISJON

Konsernet har en egen internrevisjonsfunksjon som dekker alle konsernets selskaper. Konsernrevisjonen er en uavhengig og objektiv overvåkingsfunksjon som på vegne av styrene og toppledelsen ser etter og vurderer hvorvidt det er etablert og gjennomføres en tilstrekkelig, effektiv og hensiktsmessig styring og kontroll i konsernet.

Funksjonen er etablert og fungerer i henhold til internasjonale standarder og kravene nedfelt i forskrift for risikostyring og internkontroll. Leder for Konsernrevisjonen rapporterer til styret og er til stede i styremøtene, samt avgir rapport om risikostyringen og den interne kontrollen. Revisjonsrapportene blir også presentert for kontrollkomiteen og eksterne revisor.

Styret godkjenner konsernrevisjonens ressurser og årsplaner. Leder av konsernrevisjonen ansettes og avsettes av styret.

RISIKO- OG KAPITALSTYRING

Organisering

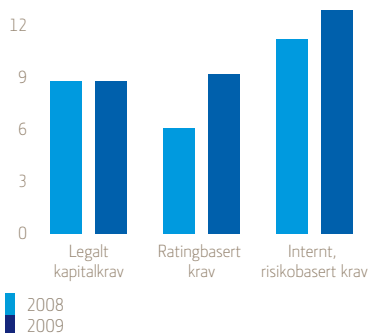
Å håndtere risiko – gjennom identifisering, vurdering, kvantifisering, styring, kontroll og oppfølging - er essensielt for et forsikringselskap. Videre er god internkontroll, det vil si de aktiviteter og systemer som iverksettes for å sikre måloppnåelsen, viktig. I Gjensidige er risikostyring og internkontroll godt integrert i konsernets strategi- og forretningsprosesser for å fremme at konsernets målsetninger nås, og styret har et overordnet ansvar for at risikostyring og internkontroll er hensiktsmessig strukturert og tildelt de rette funksjoner. Det primære ansvaret for god risikostyring og internkontroll ligger hos konsernsjef og øvrig forretningsledelse, mens det er etablert sentraliserte konsernfunksjoner for risikostyring, compliance og aktuar samt en uavhengig internrevisjonsfunksjon som rapporterer til styret.

Gjensidige etablerte i 2008 en risikostyringskomité som fokuserer på den overordnede risikosituasjonen for konsernet. Denne komiteen ledes av Konsernsjef, og skal være et rådgivende og utredende organ vedrørende håndtering av vesentlige risikofaktorer i konsernet.

Risiko- og kapitalstyringsavdelingen er plassert i området for strategi, finans og økonomisk styring som ledes av visekonsernsjefen. Avdelingen for Risiko- og kapitalstyring ledes av CRO, en funksjon som ble etablert i 2009. Ansvar som ligger under CRO inkluderer å sikre et hensiktsmes-

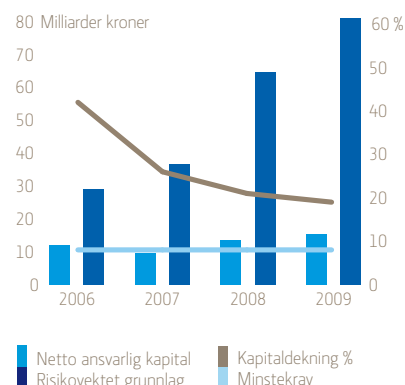
KAPITALOVERSKUDD FRA
ULIKE PERSPEKTIVER

15 Milliarder kroner

Utvikling i overdekningen ut i fra legalt (konsernets kapitaldekning), ratingbasert (nødvendig kapital for en 'A' rating) og risikobasert perspektiv fra 2007 til 2008.

KAPITALDEKNING

Utviklingen på konsernnivå for kapitaldekningsreglene (BIS-reglene)

sig risikostyrings- og internkontrollsystem, optimalisere kapitalisering og kapitalbruk, påse at aktivaallokeringen tilfredsstiller konsernets definerte krav, ha oversikt over den totale risikosituasjonen i konsernet samt kommunisere eventuelle forhold som konsernets risikostyringskomité bør ha kjennskap til.

Kapitaliseringsperspektiver

Forsikringsselskaper må ha tilstrekkelig kapital til å bære risiko, og selskapets soliditet vil derfor være en viktig faktor for kundene. På den annen side er egenkapital kostbart og det er viktig å holde kostnaden knyttet til kapital så lav som mulig. Et sentralt element i konsernets kapitalstyring er å balansere disse to hensynene. Gjensidige har en styrevedtatt kapitalstyringspolicy som dekker kapitalisering, kapitalstruktur og bruken av kapital som styringsverktøy for konsernet.

Hvor mye kapital som er nødvendig kan sees ut i fra tre synsvinkler;

- Lovpålagte krav
- Krav nødvendig for å opprettholde en målsatt rating fra ratingselskaper
- Krav basert på interne risikomodeller

Gjensidige er meget solid kapitalisert, uansett hvilken av de nevnte vinklingene som velges. For ikke å belaste forsvirksomheten med for høy kapitalkostnad, allokeres kun den nødvendige kapitalen basert på det mest bindende av de tre perspektivene. Den øvrige kapitalen holdes enten som en buffer for ytterligere kapitalbehov i forsvirksomheten (overskuddskapital) eller for strategiske formål, herunder kapital bundet opp i konsernets satsing innen bank, pensjon og sparing.

Ratingselskapet Standard & Poor's vurderer konsernet som meget sterkt kapitalisert, og tilegnet Gjensidige Forsikring en rating 'A' med stabile fremtidsutsikter, senest i oktober 2009. Gjensidige har hatt denne ratingen siden 1999. I sin vurdering vektlegger Standard & Poor's også selskapets sterke markedsposisjon og gode forsikringsresultater over flere år.

Det interne kapitalkravet i forsvirksomheten beregnes ut i fra Gjensidiges egenutviklede simuleringsmodell. Modellen er en avansert stokastisk simuleringsmodell av både forsikrings- og investeringsvirksomheten i Gjensidige. Det interne kapitalkravet beregnes som nødvendig kapital for å tåle selv et scenario tilsvarende det 99,97 prosent verste utfallet (eller 3/10.000-års scenariet) over ett år, noe som tilsvarer omtrent

et langsiktig krav for å oppnå en AA rating og er på nivå med det flere andre større skadeforsikringsselskaper har valgt. I denne sammenheng måles både kapitalbehov og tilgjengelig kapital ut i fra en markedsveridibetraktning av både aktiva og passiva. Utfallsrommet normaliseres for forventet utvikling slik at det er avvirket fra forventet utvikling i markedsverdien av aktiva minus passiva som gir kapitalkravet. Modellen anvendes til å måle den samlede effekten av flere risikotyper og hvordan kapitalbehovet kan fordeles til de ulike delene av virksomheten avhengig av hvert enkelt områdes eller risikokildes bidrag til den totale risikoen.

Den interne risikomodellen står sentralt i utarbeidelsen av konsernets reassuranseprogram og fastsettelse av aktivaallokering. Basert på kapitalkostnadsperspektivet og beregning av økonomisk verdiskaping, analyseres ulike aktivaallokeringer og reassuransealternativer på en konsistent måte ut i fra et risikobasert og økonomisk perspektiv. Kapitalbehovet som er beregnet for forsvirksomheten allokeres til de enkelte produkter, basert på deres bidrag til virksomhetens totale risiko. Dette danner grunnlag for måling av lønnsomhet utover det rene forsikringstekniske resultat, slik at også finansinntekter og kapitalkostnader blir tatt hensyn til i målingen av lønnsomhet. Dette gjøres med et langsiktig perspektiv, gjeldende over en syklus i forsikringsmarkedet. I de enkelte år vil lønnsomhetsmålene i budsjettet også påvirkes av den aktuelle markedsituasjon. Samme fremgangsmåte anvendes i de interne resultatrapportene for de ulike forretningsområdene innen forsikring.

Kapitalsituasjon 2009

Alle finansinstitusjoner, deriblant Gjensidige Forsikring og datterselskaper som er finansinstitusjoner, må oppfylle visse lovpålagte krav til kapital. Alle selskaper i konsernet har gjennom 2009 oppfylt disse kravene. Kapitaldekning har vært det mest bindende av de lovpålagte kravene for konsernet i 2009.

Grafen over til venstre viser at det har vært en ulik utvikling i kapital situasjonen avhengig av hvilket perspektiv som velges. Både det risikobaserte og ratingbaserte perspektivet gir en økt overdekning primært på grunn av økt markedsverdi på Storebrand-posten og tilbakeholdt resultat, mens overdekningen i forhold til kapitaldekningskravet er tilnærmet uendret. Kapitaldekning (grafene over til høyre) beregnes som kvoten av netto ansvarlig kapital og risikovektet grunnlag, og minstekravet er åtte prosent. For kapitaldekningsformål konsolideres eierandelene både i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank inn etter at postene ble

reklassifisert til tilknyttet selskap. Dette medfører også for 2009 en økning i både ansvarlig kapital og risikovektet balanse, men siden disse selskapene har en lavere kapitaldekning enn Gjensidige Forsikring i utgangspunktet, synker den prosentuelle kapitaldekningen.

Ytterligere informasjon og tallmateriale vedrørende risiko og kapitalisering finnes i note 3 til regnskapet.

INVESTERINGSSTRATEGI

Investeringsstrategien for konsernet og de enkelte datterselskapene vedtas årlig av henholdsvis styret i Gjensidige Forsikring og i de respektive selskapsstyrrer. Investeringsstrategien skal skape den beste mulige avveining mellom forventet avkastning og risiko, med utgangspunkt i forsikringsvirksomhetens behov for å balansere forventede fremtidige utbetalinger med kontantstrømmer fra investeringer, mens øvrige midler er plassert for å optimalisere avkastningen i forhold til risikonivå. I denne avveiningen legges stor vekt på investeringenes likviditet og øvrige risikoegenskaper. I tillegg til å vedta rammer for aktivaallokeringen, vedtar styret derfor også rammer for likviditet, kreditt-, rente- og valutaeksponering, samt rammer for løpende risikotaking avhengig av resultatutviklingen (dynamisk risikostyring). Den overordnede målsettingen for investeringene er i tillegg til å sikre forsikringsforpliktelsene å oppnå en meravkastning sammenlignet med en pengemarkedsrente med liten risiko.

I tillegg til investeringsstrategi vedtas en kapitalforvaltningspolicy som beskriver de overordnede retningslinjer som gjelder for forvaltningen, herunder organisering og ansvarsforhold, styre- og ledelsesrapportering og ivaretagelse av den uavhengige kontroll. Inkludert i dette ligger også utformingen av stresstester og kriterier for derivatbruk, samt liste for instrumenter godkjent til bruk i forvaltningen.

I 2009 har investeringsavdelingen blitt tillagt konsernansvaret for investeringer, og håndterer investeringene for alle selskapene i konsernet. Ved å sentralisere dette ansvaret oppnås en bedre kontroll med den totale investeringsrisikoen, og en samling av kompetansen innen dette fagområdet. Investeringsavdelingen har med utgangspunkt i investeringsstrategi og kapitalforvaltningspolicy ansvaret for å gjennomføre alle investeringer og å gjøre tilpasninger ut i fra markedssyn innenfor gitte rammer og restriksjoner. Dette innebærer å velge den beste faktiske allokeringen (taktisk allokering) til enhver tid, samt å velge forvaltere og utforme deres forvaltningsmandater.

Som en del av den dynamiske risikostyringen måles utviklingen i finansinntekter opp mot forhåndsdefinerte minimumsnivåer. Risikoen reduseres hvis finansutviklingen er vesentlig svakere enn forutsatt. Formålet med dette er å bidra til stabilitet i finansinntektene og egenkapitalavkastningen, og derigjennom økt sikkerhet for å kunne betale utbytter. I tillegg til den dynamiske risikostyringen skjer absolutt risikooppfølging ved bruk av stresstesting, det vil si å evaluere overdekningen i forhold til kapitalkrav etter spesifiserte tap både i investeringsaktiva og på for-

sikringssiden. Med Gjensidiges soliditet er det høye buffere, selv etter et pessimistisk scenario. Verdifallet i stresstesten er i sum på linje med det man opplevde i finansmarkedene i 2008.

BESKRIVELSE AV DE VIKTIGSTE RISIKOFAKTORER

Nedenfor gis det en overordnet oversikt over de vesentligste risikofaktorer i virksomhetsområdene. Risiko og risikostyring er beskrevet i mer detalj i note 3 (se side 114–134) samt i årsberetningen.

SKADEFORSIKRING

Risikofaktorer

Hovedgrunnlaget for forsikring er overføring av risiko fra forsikrings-taker til forsikringsselskap. Forsikringspremier mottas på forhånd og skal dekke fremtidige skadeutbetalinger. Forvaltningen av disse midlene frem til utbetaling medfører finansiell risiko (se avsnittet Investerings-strategi over).

Forsikringsrisikoen knytter seg til at den beregnede premien ikke dekker de faktiske skadeutbetalingene med tilstrekkelig margin. Dette kan skje enten fordi konkurransesituasjonen ikke tillater dette eller fordi erstatningsbeløpene for inntrufne skader overstiger de estimerte beløp som er avsatt for forsikringsforpliktelser. Dette vil kunne oppstå hvis en økning i skadefrekvensen og/eller erstatnings-kostnadene medfører at de faktiske erstatningskostnadene er større enn de estimerte beløpene. En generell økning i inflasjonen utover det som er forventet vil kunne være en faktor som bidrar til dette. Andre faktorer som kan ha negativ innvirkning på forsikringsrisiko kan være mangel på risikospredning når det gjelder risikotype og forsikringssum, geografisk plassering og art av virksomhet som forsikringen dekker (konsentrasjonsrisiko).

Styring

En viktig del av risikostyringen skjer gjennom tett oppfølging av lønnsomhetsutviklingen for hver forsikringsbransje, gjennom tegnings-strategien, kompetanseutvikling av medarbeiderne, klare fullmakter, samt gjennom aktiv skadebehandling, blant annet for å optimalisere innkjøp. Ved utforming av Gjensidiges tegningsstrategi er det videre tatt sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko samt å oppnå en tilstrekkelig stor forsikringsbestand innenfor hver kategori til å redusere variabiliteten i det forventede resultatet. Gjensidige har også geogra-fisk spredning med tegning av skadeforsikring i Sverige, Danmark og Baltikum, i tillegg til Norge.

Gjensidige kjøper reassuranse for å beskytte konsernets egenkapital, og reassuranse er således primært et kapitalstyringsverktøy. Som hoved-regel kjøpes reassuranse slik at belastningen ved en enkelt skade eller hendelse blir begrenset til 100 millioner kroner i egenregning. Dersom det oppnås fornuftige priser kjøpes det også dekninger med lavere egenregning. Dette har vært tilfelle for de fleste forsikringsbransjene i hvert av de senere årene.

De største enkelthendelsene i forsikring er ofte relatert til naturskader. I Norge er naturskadeeksponeringen ivaretatt gjennom det obligatoriske medlemskapet i Norsk Naturskadepool. Gjennom denne ordningen blir Gjensidige eksponert for sin markedsandel av summen av erstatningene i det norske markedet, istedenfor de skadene som kun rammer selskaps kunders. Selskapene kjøper i fellesskap et eget reassuransesprogram for de eksponeringer som omfattes av poolsamarbeidet, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen. I de øvrige land der Gjensidige har virksomhet er eksponering for naturkatastrofer inkludert i de ordinære reassuransedekningene.

PENSJON OG SPARING

Risikofaktorer

Gjensidiges konsept innen pensjon og sparing er å være en frittstående rådgiver som kun tilbyr eksternt forvaltede fond. Kundene bærer markeds- og kredittrisikoen relatert til spareproduktene.

De innskuddsbaserte pensjonsordningene inkluderer i tillegg risikodekninger som uførehetsforsikring, uførepensjon, samt barne- og ektefellepensjon. Forsikringsrisikoen bæres av Gjensidige, hvor dødelighet og uførerisiko er de to største elementene.

I tillegg forvalter Gjensidige midler relatert til fripoliseporteføljer hvor det største risikoelementet er relatert til avkastningsgarantien for fripolisene (gjennomsnittlig garanti 3,7 prosent), samt "langt-liv"-risiko. Gjensidige tilbyr ikke ytelsesbaserte pensjonsprodukter utover fripoliseporteføljen.

Styring

På samme måte som for skadeforsikring reduseres risikoen relatert til forsikringsdekningene innen dette området gjennom en veldiversifisert portefølje og reassurans for å ta bort effekten av store enkelthendelser.

Midlene i Gjensidige Pensjonsforsikring (GPF) er delt i tre porteføljer med hver sin investeringsstrategi. GPF står ikke selv risiko for investeringsvalgporteføljen som investeres i tråd med kundenes valg. For selskapsporteføljen, som i hovedsak er finansiert av selskapets egenkapital, tas svært liten risiko. Investeringsrisiko for porteføljer med avkastningsgaranti overfor kunden reduseres gjennom en klar investeringsstrategi med rammer for de ulike risikotyper, en veldiversifisert

portefølje av aktiva og handlingsregler for å redusere risikoen avhengig av kapital- og resultatsituasjonen.

BANK

Risikofaktorer

Gjensidige Bank er hovedsakelig eksponert for kreditt-, likviditets- og renterisiko. Kredittrisikoen knytter seg til utlånsporteføljen og utgjør kjernen av bankvirksomheten. Likviditets- og renterisiko oppstår ved eventuell manglende matching av forfall- og reprisingtidspunkt mellom eiendeler og forpliktelser.

Styring

Styret i Gjensidige Bank vedtar selskapets kredittpolitikk samt bevilgningsreglement. Kredittstrategien fastsettes årlig. Styret fastsetter også rammer for rente-, markeds- og likviditetsrisiko.

Utlånsporteføljen består kun av lån til privat- og landbrukskunder i Norge, og består i hovedsak av utlån med flytende rente. Låneporteføljen består for en hoveddel av lån sikret med pant i bolig, mens det gjennom overtagelsen av Citibanks norske portefølje også er en betydelig andel forbrukslån. Boliglån utover 80 prosent av forsvarlig verdi ytes kun til definerte kundegrupper. Det benyttes interne modeller for rangering av kundene. Kvaliteten i eksisterende utlånsportefølje blir fulgt opp jevnlig gjennom egne modeller.

Det er satt krav til likviditetsreserve i form av kortsiktige innskudd, likvide verdipapirer og / eller kommiterte trekkrettigheter som i en periode med lavere likviditetstilgang i markedet skal gi nødvendig omstillingstid for banken.

HELSERELATERTE TJENESTER

Risikofaktorer

Den primære risikoen for Hjelp24 er i stor grad den samme forretningsrisikoen som finnes hos øvrige tjenesteleverandører, det vil si å oppnå et solid forretningsvolum slik at man kan dekke kostnader med tilstrekkelig margin.

Styring

En viktig del av risikostyringen skjer gjennom tett oppfølging av lønnsomhetsutviklingen for hvert av tjenesteområdene i Hjelp24.

SOLVENS II

I regi av EU etableres Solvens II -regelverket, som vil medføre en ny standard for beregning av kapitalkrav, krav til risikostyring og rapportering av risiko- og kapital-situasjon i europeiske forsikringsselskaper.

Solvens II vil bidra til forbedret kvantifisering av risiko og kapitalbehov for forsikringsselskaper, og generelt forsterke risikostyringen. Gjensidige ser derfor positivt på det nye regelverket som forventes å tre i kraft i 2012, og mener dette vil gi større insentiv for selskaper til å måle og styre alle risiki på en konsistent måte.

Som et første steg mot det kommende Solvens II har Finanstilsynet utviklet et nytt rammeverk for risikobasert tilsyn, deriblant stresstestmodell. I Danmark ble det i 2008 innført en individuell solvenstest, som Gjensidige i Danmark har rapportert etter. Gjensidiges svenske datterselskap rapporterer etter den svenske «trafikklysmodellen».

Utviklingen av Solvens II følges tett, og det jobbes aktivt med forberedelser til det kommende regelverket. Gjensidige har deltatt i alle de kvantitative konsekvensberegningene som har vært gjennomført i perioden 2005-2008. I 2010 gjennomføres den femte og siste konsekvensberegningen, og det vil kreves at alle forsikringsselskaper deltar i denne.

I 2008 ble det gjennomført en forstudie for å avdekke hvordan konsernet bør forberede seg for å møte de nye kravene. Konklusjonen fra forstudien er at Gjensidige er godt posisjonert for å tilfredsstille de nye kravene, men at det finnes mangler og forbedringspunkter som det må jobbes med. Med utgangspunkt i forstudien har Gjensidige i 2009 etablert et Solvens II prosjekt som skal sikre at de nødvendige og ønskede tilpasningene gjøres. I dette arbeidet vil Gjensidige fokusere på konsernets totale risikostyring ("Enterprise Risk Management").

Gjensidige har satt opp sin styring etter prinsippet om tre forsvarslinjer, og vil videreutvikle dette med hensyn til ansvarsfordeling og fokus. De fire funksjonene som kreves i et risikostyringssystem under Solvens II, aktuar, risikostyringsfunksjon, compliance og internrevisjon er etablerte. Risikostyringsfunksjonen ble etablert i 2009.

Relevante prosesser og funksjoner i konsernet gjennomgås og vurderes i forhold til nye og eksisterende krav, og endringer implementeres for å sikre en helhetlig risikostyring som er godt integrert med øvrige styringsprosesser. Dette gjelder eksempelvis risikovurderingsprosess og oppfølging av risikoreduserende tiltak, håndtering av styrende dokumenter, intern og ekstern rapportering.

Under Solvens II kan det søkes om å benytte en internmodell for å beregne det regulatoriske kapitalkravet. Dette innebærer at kapitalkravet i størst mulig grad gjenspeiler konsernets egen kvantitative vurdering av risikoen og effekten av de risikoreduserende tiltak som er på plass, for eksempel reassuranse. Gjensidige har siden 2004 utviklet en såkalt ALM (Asset Liability Management) modell som benyttes i den interne kapitalstyringen. Denne modellen videreutvikles både i omfang og bruksområder, og Gjensidige vil søke om å få den godkjent som internmodell. I tillegg til en mer korrekt vurdering av kapitalkravet, anses dette å gi bedret risikostyring gjennom mer konsistent hensyntaken til risiko- og kapitaleffekter i strategiske og operasjonelle beslutninger.

GJENSIDIGES EGENKAPITALBEVIS

Egenkapitalbeviset er et omsettelig verdipapir med egenskaper som er kjent fra aksjer. Nedenfor er det gitt en beskrivelse av egenkapitalbevisene. Dersom generalforsamlingen beslutter å omdanne Gjensidige til et allmennaksjeselskap vil det være aksjer, og ikke egenkapitalbevis, som børsnottes.

EIERBRØK

I 2007 omklassifiserte Gjensidige 25 prosent av den kundestyrt kapitalen til egenkapitalbeviskapital. Dette innebærer at 25 prosent av selskapet er eiet av egenkapitalbevisene, mens 75 prosent av selskapets kapital er styrt av de norske skadeforsikringskundene. Gjensidige-stiftelsen er for tiden ene-eier av egenkapitalbevisene.

Gjensidiges to egenkapitalklasser er:

- Egenkapital tilordnet egenkapitalbevisene, klasse I-kapital
- Egenkapital tilordnet den kundestyrt kapitalen, klasse II-kapital

Eierforholdet mellom de to gruppene betegnes som eierbrøken.

Eierbrøken angir hvor stor andel av kapitalen som er eiet av egenkapitalbevisene, og utgjør forholdet mellom klasse I-kapital og summen av klasse I og klasse II -kapital. Beregningen gjøres med utgangspunkt i siste reviderte selskapsregnskap som er godkjent av generalforsamlingen.

Eierbrøken vil kunne endre seg over tid, blant annet som følge av:

- Kapitalforhøyelse gjennom utstedelse av nye egenkapitalbevis
- Fusjon med annet gjensidig selskap
- Tilbakekjøp av egenkapitalbevis
- Årsunderskudd

RETT TIL UTBYTTE

Som for aksjer gir egenkapitalbeviset eierne rett til en forholdsmessig andel av selskapets årsresultat tilsvarende eierbrøken. Egenkapitaleiernes andel av årsresultatet vil enten bli utbetalt i form av utbytte, dersom dette besluttes, eller tilordnet egenkapitalbevisenes utjevningsfond.

Størrelsen på utbyttet vil bli foreslått av styret, og vil ligge innenfor konsernets utbyttepolitikk. Gjensidige har som målsetting at mellom 50 og 80 prosent av konsernets overskudd etter skatt skal deles ut som utbytte. Utbytte vil bli fordelt mellom egenkapitalbevisene og forsikringskundene i samsvar med eierbrøken.

Bedre beskyttelse av kapitalen

Dersom Gjensidige realiserer et negativt årsresultat, vil underskuddet i hovedsak belastes den kundestyrt kapitalen. Dette fordi underskuddet fordeles mellom de to egenkapitalklassene forholdsmessig innenfor de tre hovedkapitalgruppene (se figur nedenfor). Et eventuelt underskudd vil først bli fordelt forholdsmessig mellom klasse I-kapital med lavest prioritet (utjevningsfond og annen egenkapital tilordnet klasse I) og klasse II kapital med lavest prioritet (opptjent egenkapital og annen egenkapital tilordnet klasse II). Dersom dette ikke er tilstrekkelig til å dekke underskuddet, vil resterende underskudd fordeles forholdsmessig innenfor neste prioritetsklasse(r) inntil underskuddet er dekket.

Effekten av at et underskudd ikke fordeles mellom de to kapitalklassene i samsvar med eierbrøken, er at eierbrøken endres. For å motvirke denne

EGENKAPITALKLASSER		
	EGENKAPITALBEVISKAPITAL (KLASSE I-KAPITAL)	KUNDESTYRT KAPITAL (KLASSE II-KAPITAL)
HOVEDKAPITAL- GRUPPER (Prioritet)	Pålydende egenkapitalbeviskapital	
	Overkursfond	Kompensasjonsfond
	Utjevningsfond	Opptjent egenkapital
	Annen egenkapital tilordnet klasse I	Annen egenkapital tilordnet klasse II

effekten inneholder vedtektene bestemmelser om at den kundestyrte kapitalen kan bygge opp igjen sin eierandel gjennom – helt eller delvis – å holde tilbake sin andel av årlig utbytte, begrenset oppad til over en periode på tre år.

Møterett på generalforsamlingen

Eierne av egenkapitalbevisene har rett til å møte på generalforsamlingen og vil til en hver tid kontrollere 25 prosent av stemmene i generalforsamlingen. Hvert av egenkapitalbevisene har en stemme. Stemmean delen til egenkapitalbeviserne vil bli fordelt forholdsmessig mellom de egenkapitalbeviserne som møter opp og stemmer på generalforsamlingen, slik at disse til sammen har 25 prosent av stemmene.

Ingen utvanningsproblematikk

I motsetning til det som er tilfelle ved tradisjonelle grunnfondsbevis, vil det ikke skje noen økonomisk utvanning av den kundestyrte selskaps kapitalen eller egenkapitalbeviserne ved innhenting av ny egenkapitalbevis kapital eller ved utbetaling av utbytte.

Ved kapitalforhøyelser vil overkursen fordeles forholdsmessig mellom de to egenkapitalklassene (henholdsvis overkursfond og kompensasjonsfond) og ikke tillegges egenkapitalbevis kapitalen alene. På denne måten vil endringer i eierbrøken reflektere de økonomiske realitetene i transaksjonen.

Ved utbytte utbetales dette til begge egenkapitalklasser etter eierbrøken. På denne måten unngås det at den ene egenkapitalklassen (den kundestyrte kapitalen) får "kjøpe" andeler i selskapet til bokførte verdier gjennom å la utbytte ligge igjen i selskapet. Det er ett unntak fra denne reglen: I underskuddssituasjoner belastes den kundestyrte kapitalen for en relativt større andel av årsunderskuddet enn det eierbrøken skulle tilsi. Som beskrevet ovenfor åpner vedtektene for at den kundestyrte kapitalen kan holde tilbake utbytte helt eller delvis innen for en periode på tre år for å kunne gjenopprette eierbrøken til det samme nivået som før årsunderskuddet.

I FOKUS

Aksjelige verdipapirer

Egenkapitalbeviset er regulert i finansieringsvirksomhetsloven etter en lovendring som trådte i kraft 1. juli 2009. Lovendringen innebærer at de tidligere grunnfondsbevisene beveger seg i retning av å bli mer aksjelige verdipapirer. Lovgivningen gir imidlertid rom for noe fleksibilitet, noe som gjør at det vil være ulike grader av hvor aksjelige egenkapitalbevisene er.

Gjennom vedtektsbestemmelser er Gjensidiges egenkapitalbevis strukturert på en måte som gjør at de – så langt lovgivningen tillater – har de samme egenskaper som aksjer. Herunder har Gjensidige åpnet opp for at alle egenkapitalbeviserne kan møte i generalforsamling. På noen få, men vesentlige områder gir imidlertid lovgivningen løsninger som gjør at egenkapitalbevisene avviker fra aksjer:

- Egenkapitalbevis kapitalen er bedre beskyttet enn aksjekapitalen i en underskuddssituasjon. Prioritetsrekkefølge for nedskrivning av kapitalen innebærer at et eventuelt underskudd først vil bli belastet den kundestyrte kapitalen samt egenkapitaleierne utjevningsfond. Underskuddet belastes proratarisk mellom de to kapitalelementene, før eventuelle andre kapitalelementer må belastes.
- Egenkapitalbeviserne vil ha 25 prosent av stemmene på generalforsamlingen, uavhengig av eierandel. Dette innebærer at egenkapitalbeviserne både vil kunne ha en større eller en mindre andel av stemmene på generalforsamlingen enn det eierandelen skulle tilsi.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Gjensidige Forsikring BA har utstedt egenkapitalbevis som er forutsatt børsnotert. Styret har derfor besluttet å forholde seg til den til enhver tid gjeldende Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse så langt det passer for et gjensidig forsikringsselskap.

Gjensidige Forsikring BA (heretter kalt Gjensidige) har to eiergrupperinger – skadeforsikringskundene og egenkapitalbevisiere:

- Den kundestyrte kapitalen (klasse II-kapitalen) utgjør 75 prosent av egenkapitalen i Gjensidige. Kundene kan ikke overføre sin «eierandel» til andre, men har noen eierrettigheter i selskapet knyttet til kundeforholdet (se nærmere omtale i egen sak).
- Egenkapitalbeviskapitalen (klasse I-kapitalen) utgjør 25 prosent av egenkapitalen i Gjensidige. Egenkapitalbevisene kan omsettes fritt. En andel av de organisatoriske og økonomiske eierrettighetene i selskapet er knyttet til egenkapitalbeviset på samme måte som for en aksje.

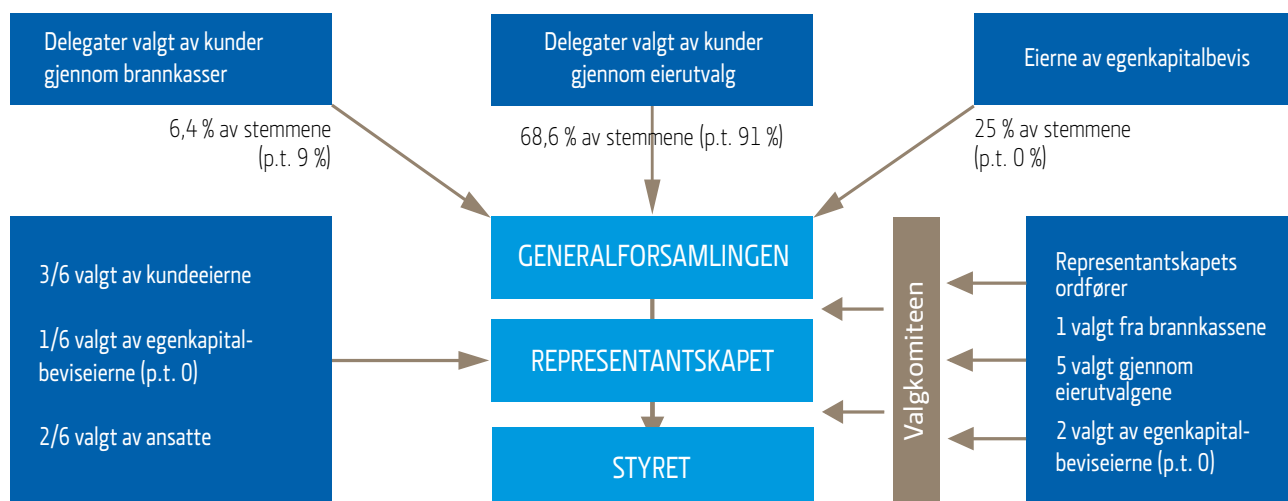
Egenkapitalbevisene eies i sin helhet av Gjensidigestiftelsen – en allmennnyttig stiftelse med fokus på trygghet og helse. Stiftelsen er pålagt å selge egenkapitalbevisene etter instruksjon fra Gjensidige. Planen er å selge disse i kombinasjon med børsnotering av bevisene på Oslo Børs eller på annen måte som ledd i en strukturell løsning. Gjensidigestiftelsen vil i perioden frem til en børsnotering ikke utøve sine organisatoriske rettigheter som eier av egenkapitalbevisene.

Eierstyring og selskapsledelse i Gjensidige skal ivareta eierinteressene til begge eiergrupperingene.

Nedenfor følger en nærmere redegjørelse for hvordan Gjensidige har innrettet seg etter Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse av 21. oktober 2009 (heretter kalt anbefalingen).

ANBEFALINGENS PUNKT	AVVIK	KOMMENTARER
1. Redegjørelse	Nei	
2. Virksomhet	Nei	
3. Selskapskapital og utbytte	Ingen avvik utover det som følger av lov ¹⁾	Den gjensidige selskapsformen gir noe mindre grad av fleksibilitet i forbindelse med kapitalisering og utbytte
4. Likebehandling	Ingen avvik utover det som følger av lov ¹⁾	Gjensidige har to eiergrupperinger med ulike eierrettigheter i selskapet. Finansieringsvirksomhetsloven gir et øvre tak for egenkapitalbeviserens stemmerett (40 prosent) samtidig som egenkapitalbeviskapitalen har bedre sikkerhet ved underskudd og avvikling.
5. Fri omsettelighet	Ingen avvik utover det som følger av lov ¹⁾	Den kundestyrte kapitalen er ikke omsettelig
6. Generalforsamling	Nei	
7. Valgkomité	Nei	
8. Representantskap og styre	Nei	
9. Styrets arbeid	Nei	
10. Risikostyring og intern-kontroll	Nei	
11. Godtgjørelse til styret	Nei	
12. Godtgjørelse til ledende ansatte	Nei	
13. Informasjon og kommunikasjon	Ja	Det er for tiden ikke fastsatt retningslinjer for kontakt med eiere utenom generalforsamling. Retningslinjer vil bli fastsatt av styret i forkant av børsnotering
14. Selskapsovertakelse	Ingen avvik utover det som følger av lov ¹⁾	Den gjensidige selskapsformen medfører at selskapet ikke kan overtas eller kjøpes. Det er derfor ikke utarbeidet prinsipper for opptreden ved overtakeselstilbud.
15. Revisor	Nei	

¹⁾ Styret i Gjensidige har besluttet å foreslå for generalforsamlingen den 23. april 2010 at selskapet omdannes til allmennaksjeselskap. Etter en eventuell omdanning vil ovennevnte avvik ikke lenger være aktuelle. Imidlertid må det i så fall utarbeides prinsipper for styrets opptreden ved overtakeselstilbud.

1. REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Styret i Gjensidige er ansvarlig for å påse at selskapet har god eierstyring og selskapsledelse og at det årlig redegjøres for etterlevelse av hvert enkelt punkt i anbefalingen.

Som følge av den gjensidige selskapsformen og tilhørende lovbestemmelser kan Gjensidige ikke etterleve anbefalingen på enkelte punkter; se nærmere redegjørelse i punkt 3 om selskapskapital og utbytte, punkt 4 om likebehandling, punkt 5 om fri omsettelighet og punkt 14 om selskapsovertakelser.

Det er for tiden ikke fastsatt regningslinjer for kontakt med eiere utenom generalforsamling. Slike retningslinjer vil bli fastsatt av styret i forkant av børsnotering.

For øvrige punkter i anbefalingen har Gjensidige innrettet seg etter anbefalingen.

Verdigrunnlag og etiske retningslinjer

Gjensidige setter etikk og omdømme som en grunnforutsetning for sin virksomhet. All aktivitet skal gjenspeile gjensidig ærlighet og respekt. Beslutninger og handlinger skal være styrt av normer, verdier og etiske regler som er i overensstemmelse med den alminnelige rettsoppfatning og den posisjon Gjensidige har som en betydelig samfunnsaktør og som skadeforsikringsselskap.

Gjensidiges virksomhet er avhengig av tillit fra alle hold. Tillit er ikke noe som kan besluttes, den må opparbeides. Alle aktiviteter i Gjensidige skal tåle dagens lys. Det forventes derfor at medarbeidere og tillitsvalgte opptrer med aktsomhet, redelighet og respekt.

Det er utarbeidet etiske retningslinjer som gjelder samtlige medarbeidere, tillitsvalgte, vikarer og innleide konsulenter i konsernet. Retningslinjene er tilgjengelige på konsernets hjemmeside www.gjensidige.com (samfunnsansvar). En egen varslingsplakat med rutiner for hvordan varslings skal skje inngår som del av de etiske retningslinjene. I tillegg er det opprettet en egen etikk-postkasse hvor relevante saker kan meldes. De etiske retningslinjene er fastsatt av styret.

Gjensidige har definert et sett av etiske kriterier som spesifiserer hva selskapene det investeres i, ikke skal drive med. Sammen med andre store investorer kan Gjensidige bidra til å sette fokus på selskaper som ikke tilfredsstiller konsernets krav til etisk virksomhet, og motivere disse til å endre sin atferd.

2. VIRKSOMHETEN

Formål

Selskapets formål er forankret i vedtektene som er tilgjengelige i sin helhet på konsernets hjemmeside www.gjensidige.com (styring). Formålet er å dekke kundenes trygghetsbehov ved å tilby konkurransedyktige forsikringsprodukter og andre tjenester som naturlig henger sammen med dette. Selskapet skal drive skadeforebyggende arbeid innenfor de områder som omfattes av selskapets virksomhet.

Virksomhet

I samsvar med vedtektene kan Gjensidige eie selskap som driver skadeforsikrings-, livsforsikrings-, bank-, finansierings- og verdipapirvirksomhet, eller annet selskap i samsvar med finansieringsvirksomhetsloven eller forsikringsloven, og annen virksomhet som naturlig henger sammen med dette.

Mål og hovedstrategier

Etter vedtektene er det representantskapet som fastsetter, og har fastsatt, retningslinjer for selskapets virksomhet. Styret fastsetter, og har fastsatt, strategien for å nå selskapets mål. Selskapets mål og hovedstrategier er nærmere beskrevet i årsberetningen, se side 83 til 85.

3. SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Egenkapital

Selskapet har to klasser av egenkapital; egenkapitalbeviskapital og kundestyrt kapital. Eierbrøken (25 prosent) utgjør forholdet mellom egenkapitalbeviskapital og summen av egenkapitalbeviskapital og kundestyrt kapital etter siste reviderte selskapsregnskap godkjent av generalforsamlingen. Totalt utgjorde konsernets egenkapital etter IFRS 22,0 milliarder kroner ved utløpet av 2009.

Hvor mye kapital som er nødvendig kan sees fra ulike synsvinkler:

- Legale krav fra myndigheter (kapitaldekning og solvensmargin)
- Nødvendig kapital for å opprettholde en målsatt rating fra rating-selskaper
- Krav basert på interne risikomodeller

I tillegg må konsernet ha nødvendig kapital for å realisere sine mål og strategier.

Konsernet har i dag overskuddskapital, både i forhold til legale krav, risikoprofil og målet om "A"-rating fra S&P. Risiko og kapitalstyring er nærmere omtalt på side 60-64 i årsrapporten. Som følge av den gjensidige selskapsformen har ikke Gjensidige anledning til å dele ut overskuddskapitalen, og kan derfor i mindre grad enn for eksempel aksjeselskaper optimalisere kapitalstrukturen. Gjensidige offentliggjør kvartalsvise oversikter som viser selskaps egne beregninger av kapitalen i forhold til det mest bindende kravet ("A"-rating fra S&P).

Utbytte

Styret har vedtatt en utbyttepolitikk som danner grunnlaget for de utbytteforslag som fremmes for generalforsamlingen.

Gjensidige skal ha en konkurransedyktig utbyttepolitikk i forhold til sammenlignbare investeringer. Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt konsernets mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at mellom 50 og 80 prosent av årets resultat etter skatt utdeles som utbytte.

Ved utforming av utbyttepolitikken er det tatt hensyn til konsernets overkapitalisering (jfr ovenfor) i kombinasjon med finansieringsvirksomhetslovens tak for hvor mye som kan deles ut som utbytte (dvs. årets overskudd etter korrigering for overføringer til eller fra fond for vurderingsforskjeller samt for avsetninger til fond for urealiserte gevinster og overføringer fra fond for urealiserte gevinster som tidligere er resultatført).

Det utbyttet som besluttes utdelt fordeles mellom kundene og egenkapitalbeviserne i samsvar med eierbrøken. Den innbyrdes fordeling av utbyttet til kundene fordeles mellom kundene etter regler og prinsipper fastsatt av generalforsamlingen. Styrets forslag til utdeling av utbytte for regnskapsåret 2009 er nærmere kommentert i årsberetningen.

Styrefullmakter

Det er for tiden ikke gitt fullmakt til styret om kapitalutvidelse eller kjøp av egne egenkapitalbevis.

4. LIKEBEHANDLING

Selskapet har to klasser av egenkapital; egenkapitalbeviskapital og kundestyrt kapital. De økonomiske og organisatoriske rettighetene er for tiden identiske innenfor hver av de to kapitalklassene.

Kapitalklassene likebehandles økonomisk, men egenkapitalbeviserne vil ha fortrinn (bedre sikkerhet) fremfor den kundestyrt kapitalen ved avvikling. Videre vil egenkapitalbeviskapitalen ha bedre beskyttelse i en underskuddssituasjon. Dersom Gjensidige realiserer et negativt årsresultat, vil underskuddet i hovedsak belastes den kundestyrt kapitalen. Forholdet er nærmere beskrevet på side 66-67 i årsrapporten. Egenkapitalbeviskapitalens prioritet over den kundestyrt kapitalen følger av bestemmelser i finansieringsvirksomhetsloven.

De organisatoriske rettighetene er for tiden likt fordelt mellom egenkapitalbeviserne og kundene i forhold til andel kapital i selskapet (25 vs. 75 prosent), men ved eventuelle fremtidige emisjoner vil egenkapitalbevisernes organisatoriske rettigheter kunne bli utvannet. Det følger av finansieringsvirksomhetsloven at egenkapitalbeviserne maksimalt kan utøve 40 prosent av stemmene i generalforsamlingen. Som beskrevet ovenfor er den kundestyrt kapitalen dårligere sikret enn egenkapitalbeviskapitalen, og det er dette som er grunnlaget for en eventuell senere skjevdeling av de organisatoriske rettighetene.

Ved utstedelse av nye egenkapitalbevis har eksisterende egenkapitalbeviserne fortrinnsrett. Generalforsamlingen kan med tilslutning fra minst 2/3 av det antall stemmer som er representert på generalforsamlingen beslutte å fravike fortrinnsretten. En slik beslutning krever i tillegg tilslutning fra minst 2/3 av det antall egenkapitalbevisstemmer som er representert på generalforsamlingen. Tilsvarende gjelder dersom generalforsamlingen vedtar at egenkapitalbevis skal utstedes som oppgjør for overtakelse av et forsikringselskap eller annen finansinstitusjon.

Det foreligger for tiden ikke fullmakt om kjøp av egne egenkapitalbevis.

Ved inngåelse av ikke uvesentlige avtaler mellom selskapet og egenkapitalbevisere, styremedlemmer eller medlemmer av ledelsen eller nærstående av disse, skal styret innhente uavhengig tredjeparts vurdering. Det samme gjelder avtaler med selskaper i konsernet som har minoritetsaksjonærer. Dette følger av styreinstruksen, som er tilgjengelig på www.gjensidige.com (styring).

Ethvert styremedlem og medlem av ledelsen skal umiddelbart varsle styret skriftlig dersom vedkommende direkte eller indirekte har en interesse i en transaksjon eller avtale som er eller vurderes inngått av selskapet. Dette gjelder selv om styremedlemmet anses inhabil i behandling av saken. Bestemmelsene er nedfelt i styreinstruksen.

5. FRI OMSETTELIGHET

Egenkapitalbevisene er fritt omsettelige. Kundenes rettigheter kan ikke overdras eller på annen måte disponeres over rettslig, og de opphører når kundeforholdet avsluttes.

6. GENERALFORSAMLINGEN

Generalforsamlingen er det øverste organ i Gjensidige. Organstrukturen under generalforsamlingen følger strukturen til finansinstitusjoner i Norge med representantskap, styre med arbeidsutvalg, kontrollkomité og valgkomité.

Generalforsamlingen er åpen og tilgjengelig for egenkapitalbeveiere (som samlet stemmer for 25 prosent, men innbyrdes slik at ett bevis har én stemme), mens kundene velger utsendinger (som samlet stemmer for 75 prosent). Ordinær generalforsamling skal holdes hvert år innen utløpet av mai.

Generalforsamlingen legges opp i tråd med anbefalingen:

- Det er vedtektsfestet en innkallingsfrist på tre uker. Innkalling og saksdokumenter vil bli gjort tilgjengelig på konsernets hjemmeside www.gjensidige.com. Protokollen vil bli publisert samme sted så snart den foreligger.
- Saksdokumentene skal være utførlige nok til at de gir grunnlag for å kunne ta stilling til de saker som reises.
- Egenkapitalbeveiere som vil delta på generalforsamlingen, skal melde dette skriftlig til selskapet senest tre dager før møtet. Påmeldingsfristen er praktisk begrunnet i gjennomføringen av generalforsamlingen.
- I forbindelse med generalforsamlingens valg vil det bli lagt til rette for at det kan stemmes for en og en kandidat.
- Styret, leder av valgkomiteen og eksterne revisorer skal være til stede i generalforsamlingen.
- Etter vedtektene skal generalforsamlingen ledes av representantskapets ordfører eller annen valgt møteleder.

I FOKUS

Kundenes eierrettigheter i Gjensidige Forsikring BA

Skadeforsikringskundene i Gjensidige har eierrettigheter i selskapet:

- Kundene har rettigheter i forhold til styringen av konsernet. Rettighetene utøves gjennom elektroniske valg hvor kundene velger sine representanter inn i selskapets styrende organer.
- I tillegg har kundene rett til utbytte i tråd med regler fastsatt av generalforsamlingen.

Hver kunde har én stemme uavhengig av størrelse på kundeforholdet, mens et eventuelt utbytte i utgangspunktet fordeles mellom kundene i forhold til kundeforholdets størrelse, dvs. forsikringspremien.

Rettighetene får kundene i kraft av å være skadeforsikringskunde med fast tilknytning til Norge. Rettighetene opphører straks kundeforholdet i skadeforsikringsselskapet avvikles. Det er således ikke krav om kapitalinnskudd av noen art eller at kundene påtar seg noe ansvar utover de plikter man har som kunde. Kunderettighetene kan ikke overføres eller på annen måte disponeres over rettslig.

Egenkapitalbeviserne kan møte ved fullmektig. Pt er egenkapitalbevisene i sin helhet eiet av Gjensidigestiftelsen. Som kommentert ovenfor vil Gjensidigestiftelsen i perioden frem til en børsnotering ikke utøve sine organisatoriske rettigheter som eier av egenkapitalbevisene.

7. VALGKOMITÉ

Gjensidige har vedtektsfestet at selskapet skal ha en valgkomité bestående av ni medlemmer valgt av generalforsamlingen. Etter vedtektene skal valgkomiteen ledes av representantskapets ordfører. Vedkommende velges direkte av generalforsamlingen. Valgkomiteens medlemmer er på valg hvert år og kan ikke sitte i vervet i mer enn seks perioder.

For tiden er det avtalt med Gjensidigestiftelsen, som eiere av egenkapitalbevisene, at de ikke skal være representert i valgkomiteen. Etter en børsnotering vil egenkapitalbeviserne være sikret representasjon i valgkomiteen. På generalforsamlingen skal egenkapitalene særskilt velge to av valgkomiteens medlemmer. I tillegg er øvrige interessenter i selskapet representert i valgkomiteen. Alle medlemmene er uavhengige av styret og øvrige ledende ansatte. Kun to av medlemmene er også medlemmer av representantskapet, herunder representantskapets ordfører. Valgkomiteens medlemmer fremgår av årsrapporten side 81, og på internett www.gjensidige.com (styring).

Representanter for ansattes medlemmer i representantskapet deltar i valgkomiteens arbeid med nominasjon av leder og nestleder i styret.

Valgkomiteen skal foreslå kandidater – unntatt de ansattes representanter – til:

- representantskapet, herunder ordfører og varaordfører,
- styret, herunder leder og nestleder,
- kontrollkomiteen, herunder leder og nestleder
- revisor

Begrunnet innstilling med relevante personopplysninger skal normalt følge innkallingen til det valgmøtet forslaget fremmes overfor.

Valgkomiteen skal foreslå alle godtgjørelser som skal fastsettes av generalforsamlingen eller representantskapet, herunder godtgjørelse til valgkomiteens medlemmer som fastsettes av generalforsamlingen.

Det er utarbeidet instruks for valgkomiteens arbeid som er vedtatt av generalforsamlingen. Instruksen er tilgjengelig på www.gjensidige.com (styring).

8. REPRESENTANTSKAP OG STYRE, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Representantskapets sammensetning

Representantskapet i Gjensidige skal bestå av 36 medlemmer eller et høyere antall, delelig med seks. Funksjonstiden er to år for hvert medlem og halvparten av medlemmene er på valg hvert år. Representantskapets ordfører og varaordfører velges av generalforsamlingen for et år.

Etter en børsnotering skal kundeeierne velge 3/6-deler av medlemmene, egenkapitalbeviserne 1/6-del av medlemmene og de ansatte 2/6-del. For tiden består representantskapet av 45 medlemmer, 30 valgt av kundeeierne og 15 valgt av de ansatte. 53 prosent av de kundevalgte medlemmene er kvinner. Representantskapets medlemmer fremgår av side 80 i årsrapporten, samt av hjemmesiden www.gjensidige.com (styring).

Representantskapets uavhengighet

Representantskapet er bredt sammensatt, og flertallet av medlemmene er uavhengig av særinteresser (direkte, indirekte eller gjennom ansettelse) i selskapet.

Styrets sammensetning

Styret i Gjensidige skal bestå av 9-12 medlemmer. I finansinstitusjoner krever loven at styret velges av representantskapet. Styremedlemmer velges for to år av gangen. Styrets leder og nestleder velges av representantskapet for et år.

Styret i Gjensidige skal være bredt sammensatt. Det vises i den sammenheng til valgkomiteens instruks som gir føringer for valgkomiteens arbeid med valg av kandidater:

- Det skal legges vekt på å sikre de kvalifikasjoner som er nødvendige for en profesjonell forvaltning av selskapet med forankring i egenkapitalbeviser og kundenes felles interesse.
- Det er et mål at hvert kjønn skal være representert med minst 40 prosent av medlemmene.

- Styret bør sammensettes slik at det kan handle uavhengig av særinteresser. Minst halvparten av medlemmene i styret bør være uavhengige av selskapets daglige ledelse og vesentlige forretningsforbindelser. Minst to av de kunde-/eiervalgte medlemmene skal være uavhengige av eierutvalgene og egenkapitalbevisiere som eier ti prosent eller mer av egenkapitalbevisene.
- Fem av styrets medlemmer rekrutteres fra de fem eierutvalgene – ett fra hvert eierutvalg.
- Minst ett styremedlem skal velges etter forslag fra egenkapitalbevisiernes medlemmer i valgkomiteen.

Dagens styre består av 12 medlemmer, hvorav fire er valgt av de ansatte. 25 prosent av de kundevalgte medlemmene er kvinner. Det vises til nærmere presentasjon av styremedlemmene, deres kompetanse og deltakelse i styremøter i 2009 på sidene 76-77 i årsrapporten, samt presentasjon av styremedlemmene på selskapets hjemmeside www.gjensidige.com (styring).

I forbindelse med børsnotering av Gjensidige vil styremedlemmer og ledende ansatte bli oppfordret til å kjøpe egenkapitalbevis i selskapet.

Styrets uavhengighet

Ingen fra den daglige ledelse er medlem av styret. Samtlige av de eiervalgte styremedlemmene er uavhengige av ledende ansatte. Ett av de eiervalgte styremedlemmene representerer Norges Bondelag. Gjensidige har avtale om leveranse av produkter og tjenester til Bondelagets medlemmer. Øvrige styremedlemmer er uavhengig av vesentlige forretningsforbindelser.

Selskapet har i dag ingen «hovedaksjonær», og kundenes organisatoriske rettigheter er fordelt på mange enheter som fungerer uavhengig av hverandre.

9. STYRETS ARBEID

Styrearbeidet følger en fastsatt årsplan og styrer i samsvar med fastsatt styreinstruks. Styreinstruksen er tilgjengelig på www.gjensidige.com (styring). Videre har styret fastsatt instruks for daglig leder som regulerer intern ansvars- og oppgavefordeling.

Styret har jevnlig fysiske styremøter og har ni faste møter hvert år. Avhengig av sak og situasjon avholdes det ytterligere møter. Disse kan

være telefonmøter. I 2009 er det avholdt til sammen 16 styremøter, hvorav et av møtene var et todagers strategimøte.

Styret har en nestleder som fungerer som leder diskusjonene i de saker der styreleder er eller har vært aktivt engasjert.

Styret har etablert to arbeidsutvalg – et kompensasjonsutvalg som ledes av styreleder og et revisjonsutvalg som ledes av nestleder. Utvalgenes oppgaver og krav til sammensetning er nærmere regulert i styreinstruksen. Samtlige medlemmer av de to utvalgene er uavhengige av virksomheten og dens daglige ledelse. Oversikt over medlemmene i de to utvalgene finnes på www.gjensidige.com (styring).

Styret gjennomfører en årlig egenevaluering.

10. RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Styret er opptatt av risikostyring og internkontroll, og dette inngår i styrets planmessige arbeid. Styret har vedtatt «Konsernpolicy – Risiko-styring og internkontroll». Dokumentet beskriver blant annet hovedprinsipper for risikostyring og internkontroll samt at det inneholder en klar beskrivelse av ansvarsdelingen. Dokumentet er tilgjengelig på www.gjensidige.com (styring).

Styret gjennomgår årlig konsernets viktigste risikoområder og den interne kontroll.

Gjensidige har etablert en compliance-funksjon. Funksjonen skal sikre forsvarlig etterlevelse (compliance) av lover, forskrifter, bransjestandarder, interne regler samt styrets og ledelsens bestemmelser.

Finansinstitusjoner er pålagt å ha egen valgt kontrollkomité. Kontrollkomiteen er uavhengig av styret og administrasjon, og har jevnlig møter. Den påser at selskapet følger gjeldende lover, forskrifter og andre myndighetsfastsatte regler, selskapets vedtekter og vedtak i besluttsende organer. Komiteen har fullt innsyn i virksomheten og består av tre medlemmer. Oversikt over kontrollkomiteens medlemmer samt kontrollkomiteens instruks er tilgjengelig på www.gjensidige.com (styring).

Konsernets risikostyring og internkontroll er beskrevet nærmere flere steder i årsrapporten, og det vises særskilt til sidene 59-64 og note 3.

11. GODTGJØRELSE TIL STYRET

Valgkomiteen foreslår godtgjørelse til styret som fastsettes av representantskapet. Godtgjørelsen er ikke resultatavhengig. Ingen styremedlemmer har opsjoner.

Ingen i styret har særskilte oppgaver for selskapet, men enkelte styremedlemmer har i 2009, sammen med andre tillitsvalgte i Gjensidige, deltatt i en egen arbeidsgruppe som har utredet alternativ modell for kundenes eierorganisering. For dette gis det godtgjørelse i tråd med prinsipper og satser fastsatt av representantskapet.

Godtgjørelse for 2009 for det enkelte styremedlem fremgår av note 19.

12. GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Styrets retningslinjer for fastsettelse av godtgjørelse til ledende ansatte fremgår av note 19. Retningslinjene angir hovedprinsippene for lederlønnspolitikken og fremlegges for generalforsamlingen.

Retningslinjene for fastsettelse av godtgjørelse til konsernsjef og øvrige ledende ansatte skal til enhver tid understøtte gjeldende strategi og verdigrunnlag, og bidra til konsernets måloppnåelse. Godtgjørelsen skal være i samsvar med prinsippene i konsernets belønningspolitikk.

I henhold til belønningspolitikken som gjelder for alle ansatte i konsernet, skal Gjensidige ikke være lønnsledende, men ha en konkurranse-dyktig avlønning. Det forventes at de ansatte har et helhetlig syn på hva selskapet tilbyr av lønn og goder. Konsernets belønningssystemer skal være åpne, prestasjonsbaserte, rettferdige og forutsigbare. Belønning skal knyttes til oppnåelse av selskapets uttrykte strategiske og økonomiske mål.

Konsernsjefens lønn og øvrige økonomiske ytelser fastsettes av styret på bakgrunn av en helhetlig vurdering, og hensyntatt Gjensidiges belønningspolitikk. Grunnlønnen vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt. Variabel lønn (bonus) fastsettes av styret basert på avtalte mål og leveranser, og kan maksimalt utgjøre 50 prosent av den faste årslønnen. Konsernsjefen gis ikke resultatbaserte ytelser utover nevnte bonus.

Konsernsjefen fastsetter økonomiske betingelser for øvrige ledende ansatte etter rammer som er drøftet med kompensasjonsutvalget.

Gjensidiges belønningspolitikk legges til grunn. Den totale godtgjørelsen fastsettes ut fra behovet for å gi konkurransedyktige betingelser i de ulike forretningsområdene, og skal bidra til å tiltrekke seg og beholde ledere som fremmer konsernets vekst og lønnsomhet.

Grunnlønnen for øvrige ledende ansatte vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt. Variabel lønn (bonus) til ledende ansatte kan gis basert på konkret resultatmåling av definerte målområder og diskresjonær vurdering fastsatt i målkort og avledet av selskapets strategier og mål. Det settes et øvre tak på utbetaling av bonus på 30 prosent av årslønnen. Konsernsjefen kan i etter samråd med kompensasjonsutvalget gjøre avvik for spesielle stillinger hvis det er nødvendig for å gi konkurransedyktige betingelser.

Det er ingen ledende ansatte som har opsjoner.

Den samlede godtgjørelse for hvert enkelt medlem av konsernledelsen fremgår av note 19.

13. INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

I forbindelse med forberedelser til en børsnotering er det lagt vekt på at Gjensidige skal opptre som et børsnotert selskap med hensyn til informasjon og kommunikasjon. Gjensidige skal ha en åpen dialog med alle interessenter. Egenkapitalbeveiere, potensielle investorer og øvrige finansmarkedsaktører skal ha tilgang til relevant og utfyllende informasjon om konsernets strategier og finansielle mål, økonomiske utvikling og finansielle stilling. Styret har vedtatt retningslinjer for rapportering av finansiell og annen informasjon. Retningslinjene er tilgjengelig på www.gjensidige.com (investor).

Gjensidige har samlet all relevant eierinformasjon om konsernet på www.gjensidige.com. Dette er det viktigste verktøyet for å gi lik, samtidig og relevant informasjon til alle. På siden publiseres også finansiell kalender med datoer for offentliggjøring av finansiell informasjon, generalforsamling og representantskap.

Selskapet har opprettet en egen IR-funksjon som er sentralt plassert i selskapets ledelse, og har som mål at informasjonsarbeidet til enhver tid er i samsvar med beste praksis.

Det er ikke fastsatt regningslinjer for kontakt med eiere utenom generalforsamling. Slike retningslinjer vil bli utarbeidet og vedtatt i forkant av en børsnøtering av Gjensidige.

14. SELSKAPSOVERTAKELSE

Gjensidige er et gjensidig selskap og kan derfor ikke overtas eller kjøpes uten egen medvirkning. Selskapet har derfor ikke utarbeidet hovedprinsipper for bruk ved eventuelle overtakelsestilbud.

15. REVISOR

Revisor skal årlig presentere hovedtrekkene i revisjonsplanen for styret, samt delta på styremøter når årsregnskapet behandles. Revisors vurdering av internkontrollen knyttet til finansiell rapportering, behandles av styret.

Det avholdes minst ett møte årlig mellom styret og revisor hvor daglig leder eller andre ledende ansatte ikke er til stede.

Ekstern revisor velges av representantskapet etter innstilling fra selskapets valgkomité. Styret har fastsatt policy og retningslinjer for forholdet til den valgte revisor. Minst hvert syvende år skal det normalt innhentes tilbud fra flere revisjonsselskap til å utføre den lovpålagte revisjonen.

Den valgte revisor skal møte minimum to ganger årlig i selskapets kontrollkomité. Med dagens praksis møter ekstern revisor på alle møtene i kontrollkomiteen.

Selskapets retningslinjer setter rammer for kjøp av tilleggstenester fra den valgte revisor. Videre skal revisjonsutvalget overvåke revisors uavhengighet, herunder hvilke andre tjenester enn revisjon som er levert av revisor. Fordelingen mellom revisjonshonorar og rådgivningshonorar fremkommer i note 18. Representantskapet godkjenner revisors godtgjørelse. I møtet orienteres det om revisors godtgjørelse fordelt på revisjon og andre tjenester.

STYRET

Styret i Gjensidige har 12 medlemmer, hvorav fire er valgt av og blant de ansatte. Styrets leder og nestleder velges særskilt av representantskapet. Styret er satt sammen i forhold til vedtektenes generelle krav til sammensetning i forhold til kompetanse, kjønn og geografi. I 2009 ble det holdt 16 styremøter.

INGE K. HANSEN
Styreleder

Hansen tiltrådte som styreleder i Gjensidige i 2008. Hansen er nå rådgiver, og har tidligere blant annet vært konserndirektør i Statoil og konsernsjef i Aker Kværner. Han er styreleder i Avinor AS, NorSun AS, NorWind AS og ved Bertel O. Steen AS, og styremedlem i Hydro, Jiffy International AS, Sissener AS og Master Marine AS. Hansen er siviløkonom fra Norges Handelshøyskole. Hansen har møtt på 16 styremøter.

TROND VEGARD ANDERSEN
Styremedlem

Andersen tiltrådte som styremedlem i Gjensidige i 2009. Andersen er administrerende direktør i Fredrikstad Energi AS (FEAS). Han er styreleder i alle datterselskapene i FEAS og styremedlem i Værste AS (Bydelsutvikling i Fredrikstad). Andersen er statsautorisert revisor og siviløkonom fra Norges Handelshøyskole og har 13 års erfaring fra revisjon og rådgivning i PricewaterhouseCoopers, hvor han i hovedsak arbeidet med selskaper innen bank/finans og energisektoren. Andersen har møtt på 8 styremøter.

KAREN MARIE HJELMESETER
Styremedlem

Hjelmeseter tiltrådte som styremedlem i Gjensidige i 2008. Hun er bonde, og jobber i tillegg deltid i Sogndal kommune. Hjelmeseter er medlem av kommunestyret i Sogndal og har tidligere vært ordfører og varaordfører. Hun er styreleder i Alarmsentralen i Sogn og Fjordane IKS, Taxi Transport Service Sogn og Fjordane AS og Sogn og Fjordane Kunstmuseum, og styremedlem i Sognekraft AS. Hjelmeseter har møtt på 15 styremøter.

RANDI B. SÆTERS HAGEN
Nestleder

Sætershagen tiltrådte som styremedlem i Gjensidige i 2005. Hun er nå bedriftsrådgiver, og har tidligere vært administrerende direktør i Swix Sport AS, markedsdirektør i Norsk Tipping AS, Norske Skog Flooring AS og Moelven Bolig. Sætershagen er siviløkonom fra Handelshøyskolen BI og har 20 års ledererfaring fra virksomheter nasjonalt og internasjonalt. Hun er styreleder i Kunnskapsparken Hedmark AS, samt styremedlem i Elsikkerhet Norge AS og Briskeby Eiendom 1 AS. Sætershagen har møtt på 16 styremøter.

PER ENGBRETH ASKILSRUD
Styremedlem

Askildsrud tiltrådte som styremedlem i Gjensidige i 2009. Han arbeider som advokat med egen praksis. Askildsrud er utdannet jurist. Askildsrud har møtt på 9 styremøter.

TOR ØVRE
Styremedlem

Øvre tiltrådte som styremedlem i Gjensidige i 2003. Han har erfaring fra ledelse, salg, systemutvikling og programmering, og har vært administrerende direktør i Kommunedata Nord-Norge AS og direktør i IBM. Øvre er bedriftsøkonom fra Handelshøyskolen BI og Nordnorsk Lederutvikling (NNL). Øvre har møtt på 16 styremøter.

Varamedlemmer for Hansen, Hjelmeseter, Andersen, Askildsrud, Sætershagen og Øvre

1. Valborg Lippestad
2. Sissel Monsvold

HANS ELLEF WETTRE
Styremedlem

Wettre tiltrådte som styremedlem i Gjensidige i 2005 som representant for Norges Bondelag. Han er bonde i Asker, og styreleder i Norsk Landbruksrådgivning Østafjells og styremedlem i Norsk Landbruksmuseum samt prosjektleder i Norges Bondelag. Wettre har møtt på 15 styremøter.

Personlig varamedlem for Wettre
Harald Milli

GUNNHILD H. ANDERSEN
Styremedlem

Andersen tiltrådte som ansattrepresentant i Gjensidiges styre i 2008. Hun er kunderådgiver i Gjensidige. Andersen er medlem av styret i Finansforbundets geografiske avdeling Østfold. Andersen har møtt på 15 styremøter.

KJETIL KRISTENSEN
Styremedlem

Kristensen tiltrådte som ansattrepresentant i Gjensidiges styre i 2008. Han er senior kunderådgiver i Gjensidige. Kristensen er hovedtillitsvalgt for Divisjon Privat, og sitter også i forbundsstyret i Finansforbundet. Kristensen har IT og økonomiutdanning fra Høyskolen i Finnmark. Kristensen har møtt på 16 styremøter.

HANS-ERIK F. ANDERSSON
Styremedlem

Andersson tiltrådte som styremedlem i Gjensidige i 2008. Andersson er nå rådgiver, og har tidligere vært administrerende direktør i forsikringsselskapet Skandia, Norden-sjef for Marsh & McLennan og Executive Director i Mercantile & General Re. Andersson er styreleder i Semcon AB, Erik Penser Bankaktiebolag og Canvisa AB, og styremedlem i Cision AB. Andersson har møtt på 14 styremøter.

Personlig varamedlem for Andersson
John Ove Ottestad

MARIANNE BØ ENGBRETSSEN
Styremedlem

Engebretsen tiltrådte som ansattrepresentant i Gjensidiges styre i 2007. Hun er leder for Sikkerhetsbutikken, Gjensidiges butikk for sikkerhetsprodukter, og har tidligere arbeidet med markedsføring og produktutvikling i Gjensidige. Engebretsen er medlem av kontrollkomiteen i NBBL. Hun har en bachelorgrad i markeds kommunikasjon. Engebretsen har møtt på 13 styremøter.

GUNNAR MJÅTVÆDT
Styremedlem

Mjåtvædt tiltrådte som ansattrepresentant i Gjensidiges styre i 2007. Han er hovedtillitsvalgt i Gjensidige. Mjåtvædt har bakgrunn fra salg og ledelse, og har nærmere 20 års erfaring fra bransjen. Mjåtvædt har møtt på 16 styremøter.

Varamedlemmer for Andersen, Engebretsen, Kristensen og Mjåtvædt
1. Ingvild Sollie Andersen
2. Christian Kristensen

KONSERNLEDELSEN

Gjensidiges konsernledelse på åtte personer har i gjennomsnitt 14 års bransjeeerfaring. Fem av disse har vært i konsernledelsen de siste åtte årene. I denne perioden har Gjensidige utviklet seg til et finanskonsern med virksomhet i Norge, Sverige, Danmark og i Baltikum

1 HELGE L. BAASTAD

Konsernsjef

Baastad tiltrådte som konsernsjef i 2003. Han begynte i Gjensidige i 1998 som direktør i Gjensidige Forsikring og har hatt ulike lederstillinger i konsernet, blant annet som konserndirektør i Gjensidige Forsikring. Baastad har vært medlem av konsernledelsen siden 2001. Før han kom til Gjensidige, hadde han ulike lederstillinger i Jordan AS fra 1987 til 1998 og i Denofa og Lilleborg Fabrikker, en enhet i Orkla ASA, fra 1984 til 1987. Baastad har flere styreverv, blant annet i Finansnærings Fellesorganisasjon og Jordan AS. I tillegg er han styreleder i Gjensidige Bank Holding AS, Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS og Gjensidige Pensjonsforsikring AS. Baastad er siviløkonom fra Norges Handelshøyskole.

2 TOR M. LØNNUM

Visekonsernsjef og finansdirektør

Lønnum tiltrådte som visekonsernsjef og finansdirektør i 2004. Han kom til Gjensidige i 1999 og har hatt ulike lederstillinger i konsernet, blant annet som konserndirektør for strategi og konsernutvikling. Lønnum har vært medlem av konsernledelsen siden 2001. Før han kom til Gjensidige, hadde han ulike lederstillinger, blant annet som økonomidirektør i Skipper Electronics AS fra 1991 til 1993 og manager i KPMG fra 1996 til 1999. Han er styremedlem i Gjensidige Pensjon og Spa-

ring Holding AS og Sparebank 1 SR-Bank, samt styreleder i Glitne Invest AS. Lønnum er statsautorisert revisor fra Norges Handelshøyskole og revisor fra Handelshøyskolen BI, og har dessuten en executive MBA fra University of Bristol og Ecole Nationale des Ponts et Chaussées.

3 BJØRN WALLE

Konserndirektør Næringsliv

Walle tiltrådte som konserndirektør næringsliv i 2008. Han har vært medlem av konsernledelsen siden han begynte i Gjensidige i 2003 som konserndirektør region Syd. Før han begynte i Gjensidige, hadde han ulike lederstillinger i offentlig og privat sektor fra 1983, blant annet som fylkesrådmann i Vestfold fra 1988 til 1993 og administrerende direktør i Sparebanken NOR/Gjensidige NOR Sparebank fra 1998 til 2000. Han er også nestleder/styremedlem i sykehusstyrene i Vestfold og Telemark. Walle er siviløkonom fra Norges Handelshøyskole.

4 BJØRN ASP

Konserndirektør Pensjon og sparing

Asp tiltrådte som konserndirektør pensjon og sparing i 2005. Han begynte i Gjensidige i 1982 og har hatt ulike lederstillinger i konsernet. Asp har vært medlem av konsernledelsen siden 2001. Asp er handelsøkonom fra Handelsakademiet.

5 MARTIN DANIELSEN

Konserndirektør Produkt Underwriting

Danielsen tiltrådte som konserndirektør for Produkt Underwriting i 2009. Han begynte i Gjensidige i 2006, og har vært medlem av konsernledelsen fra 2009. Han har hatt flere lederstillinger i konsernet, blant annet som viseadministrerende direktør i Gjensidige Pensjon og Sparing. Før han begynte i Gjensidige har Danielsen blant annet arbeidet i McKinsey og hatt lederstillinger i BearingPoint, Storebrand og If. Danielsen er utdannet Bachelor of Science in Business Administration fra University of Bath og cand. jur. fra universitetet i Oslo.

6 PETTER BØHLER

Konserndirektør Internasjonal skadeforsikring

Bøhler tiltrådte som konserndirektør Internasjonal skadeforsikring i 2007. Han begynte i Gjensidige i 1998 og har vært medlem av konsernledelsen siden 2004. Han har hatt ulike lederstillinger i konsernet. Før han begynte i Gjensidige, hadde han ulike lederstillinger i Samvirke Forsikring fra 1989 til 1998. Bøhler er leder av Supervisory Board i Gjensidige Baltic, Administrerende direktør i Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S, Styreleder i Tennant Holding AB og Tennant Försäkringsaktiebolag, Generalagent i Gjensidige Forsikring BA, dansk filial. Bøhler er cand.mag. med statistikk fra Universitetet i Oslo.

7 TROND DELBEKK

Konserndirektør Privat

Delbekk tiltrådte som konserndirektør privat i 2008. Han begynte i Gjensidige i 1997 og har hatt ulike lederstillinger i konsernet, blant annet som konserndirektør for Region Øst og Strategiske styringsstaber. Delbekk har vært medlem av konsernledelsen siden 2001. Han har også hatt banksjefstillinger i Nordea og Sparebanken NOR. Han er styreleder i Hjelp24 NIMI AS og Fredrikstad Stadion AS og styremedlem i Integrasjonspartner AS. Delbekk er både diplomøkonom og Master of Management fra Handelshøyskolen BI.

8 JØRGEN RINGDAL

Konserndirektør Konsernstab/fellestjenester

Ringdal tiltrådte som konserndirektør Konsernstab/fellestjenester i 2006. Han begynte i Gjensidige i 1996 og har vært medlem av konsernledelsen siden 1996 blant annet som økonomi-/finansdirektør. Før han begynte i Gjensidige, hadde han ulike lederstillinger, herunder som assisterende revisjonssjef i Norges Bank fra 1989 til 1992 og som manager i KPMG fra 1993 til 1996. Han er også daglig leder i Gjensidige Bank Boligkreditt AS, styreleder i Gjensidige Pensjonskasse og styremedlem i Gjensidige Bank Holding AS. Ringdal er siviløkonom og statsautorisert revisor fra Norges Handelshøyskole.

REPRESENTANTSKAP KONTROLLKOMITÉ OG VALGKOMITÉ

REPRESENTANTSKAPET

Ordfører Kirsten Indgjerd Værdal

Varaordfører Trond Bakke

MEDLEMMER FRA EIERUTVALG OG BRANNKASSER

Øst

Anne Lovise Eriksen

Atle Vidar Hansen, personlig varamedlem

Marit Frogner

Ragnhild Lunde Di Leo, personlig varamedlem

Marthe Sondov

Jarle Øien, personlig varamedlem

Innlandet

Trond Bakke

Hans Løvehaug, personlig varamedlem

Bjørn Iversen

Arne Mohn, personlig varamedlem

Kari Skramstad

Brynhild Foss, personlig varamedlem

Syd

Lilly T. Stakkeland

Tone Standal, personlig varamedlem

Ivar Kvinlaug

Karl Tore Pedersen, personlig varamedlem

Ingunn Vik Launes

Hanne S. Fretheim, personlig varamedlem

Vestlandet

Anne Lise Hessen Følsvik

Kristian Westad, personlig varamedlem

Magny Husetuft Myklebust

Per Hilleren, personlig varamedlem

Tone Marie Ramsli

Per Bergøy, personlig varamedlem

Nord

Sidsel Helene Meyer

Johan Petter Røssvoll, personlig varamedlem

Kirsten Indgjerd Værdal

Britt Elin Strand, personlig varamedlem

Jon Øverås

Hallvard Strømme, personlig varamedlem

Brannkasser

Gunn Ellen Dybvik, Eidsberg Gjensidige

Brannkasse

Astrid Myro Rust,

Gjensidige Hallingdal, personlig varamedlem

Arne G. Krog, Marker Gjensidige Brannkasse

Lars Muribø, Indre Sunnmøre Gjensidige Brann-
trygdslag, personlig varamedlem

MEDLEMMER FRA SAMARBEIDSORGANISASJONER

Norges Automobil-Forbund

Jarl E. Jakobsen

Knut F. Jenssen, personlig varamedlem

Svein Rasen

Finn Wollebæk, personlig varamedlem

Magne Revheim

Kjersti Løge, personlig varamedlem

Odd Samuelson

Jan M. Jansen, personlig varamedlem

Norges Bondelag

Åse Ingebjørg Homme

Arna Høyland, personlig varamedlem

Berit Hundåla

Hans Edvard Torp, personlig varamedlem

Eli Reistad

Erik Hørlück Berg, personlig varamedlem

Harald Velsand

Toril Wikesland, personlig varamedlem

NITO

Erik Prytz

Odd Brede Gundersen, personlig varamedlem

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Vegard Vigdenes

John Petter Løvstad, personlig varamedlem

YS

Tore Holme

Bjørn Tore Stølen, personlig varamedlem

Tore Eugen Kvalheim

ANSATTES MEDLEMMER

Jon Aniksdal, Trondheim

Kari Balke, Gjøvik

Ellen Kristin Enger, Skien

Lars Foyn, Sollerud

Anne Morken Hassel, Trondheim

Harry Helmersen, Hamar

Harald Kilvæ, Lillehammer

Elisabeth Katai Knudsen, Sollerud

Børge Rydningen, Tromsø

Vibeke Thomassen, Sollerud

Lasse Vold, Sollerud

Tore Vågsmyr, Drammen

Roger Warud, Drammen

Hanne Årstadvold, Steinkjer

Petter Aasen, Sollerud

Varamedlemmer

1. Ottar Bergsrønning, Melhus

2. Karl-Erling Nordlund, Sortland

3. Tor Erik Silset, Sollerud

4. Frank Nilsen, Fredrikstad

5. Siv Dammyr, Sollerud

VALGKOMITEEN

Representantskapets ordfører er leder av valgkomiteen.

Kirsten Indgjerd Værdal, leder

Jan Eyolf Brustad, Øst

Sigmund Lereim, personlige varamedlem

Clara Eline Faraasen, Innlandet

Ola M. Qvale, personlige varamedlem

Ivar Kvinlaug, Syd

Bente R. Tangen, personlige varamedlem

Gøril Guddal, Vestlandet

Sjur Aarestrup, personlige varamedlem

Arne-Julius Maske, Nord

Karin Hovde, personlige varamedlem

Ivar Arnstad, brannkassene

Halvor Ulven, personlige varamedlem

Representanter for ansattes medlemmer i representantskapet som deltar i valgkomiteens arbeid med nominasjon av leder og nestleder i styret m.m.

Ellen Enger

Per Clausen

Karl-Erling Nordlund, vararepresentant

KONTROLLKOMITEEN

Marit Tønsberg, leder

Snorre Inge Roald, nestleder

Tove Melgård

Varamedlem

Joar Kavli

RESULTATER

83	Årsberetning
100	Konsernets årsregnskap
166	Morselskapets årsregnskap
211	Erklæring fra styrets medlemmer og daglig leder
212	Revisjonsberetning
213	Kontrollkomiteens uttalelse
214	Representantskapets uttalelse

ÅRSBERETNING

Gjensidige-konsernet oppnådde et solid resultat før skatt på 3.166,5 millioner kroner i 2009. Combined ratio for skadevirksomheten ble 94,8 prosent, mens finansavkastningen for konsernets investeringsportefølje var på 5,5 prosent. Styret foreslår at det utbetales 1.650 millioner kroner i utbytte for 2009, tilsvarende 71,6 prosent av årets resultat etter skatt.

Konsernets skadeforsikringsvirksomhet oppnådde tilfredsstillende lønnsomhet i 2009 selv om premieveksten var noe lavere enn året før. Igangsatte tiltak for å redusere kostnadene ga de planlagte resultater, og både kostnadsandelen og skadeprocenten ble redusert gjennom året. Forretningsområdene pensjon og sparing og bank utviklet seg positivt, selv om også disse områdene ble preget av lavere vekst. Driftsinntekter i helsesatsingen økte svakt fra 2008 til 2009, og forretningsområdet leverte positive resultater og en tilfredsstillende EBITA-margin. Den største bidragsyteren til konsernets årsresultat for 2009 var netto inntekter fra investeringer, som ble betydelig forbedret fra året før.

VIRKSOMHETEN

Gjensidige Forsikring BA ("Gjensidige Forsikring") har hovedkontor i Oslo. Virksomhetens formål er å dekke kundenes trygghetsbehov ved å tilby konkurransedyktige forsikringsprodukter og andre tjenester som naturlig henger sammen med dette. Gjensidige Forsikring er morselskap i Gjensidige-konsernet ("Gjensidige").

Konsernets kjernevirksomhet er skadeforsikring, og rundt 80 prosent av denne virksomheten, målt i premieinntekter, er knyttet til Norge. Gjensidige er den største norske skadeforsikringsaktør i de norske, danske, svenske og baltiske forsikringsmarkedene.

Skadeforsikringsvirksomheten omfatter både skade- og personforsikringsprodukter. Den norske skadeforsikringsvirksomheten omfatter i tillegg livsforsikringer som er rene risikoforsikringer av høyst ett års varighet, herunder gruppelivsforsikringer, som er det største produktet. I privatmarkedet, som i Norge også inkluderer landbruksmarkedet, tilbyr konsernet forsikringsprodukter knyttet til motorvogn, bolig, person, landbruk og andre forsikringsprodukter som reise og fritidsforsikringer. I næringslivsmarkedet, som også omfatter kommuner og kommunal virksomhet, tilbys forsikringsprodukter knyttet til motorvogn, bygning, person, ansvar og marine/transport.

I Norge tilbyr Gjensidige i tillegg produkter innen pensjon og sparing til privat- og næringslivskunder, samt banktjenester til privatpersoner. Videre tilbys det helsetjenester under merkenavnet Hjelp24. Hjelp24 leverer produkter og tjenester innen arbeidsmiljøkartlegging, bedriftshelsetjenester, trygghetsalarmtjenester, operasjoner ved private sykehus og enkelte spesialisttjenester.

Mål og strategi

Gjensidiges overordnede mål er å være et lønnsomt, ledende og kundeorientert skadeforsikringsselskap i det norske markedet. Den norske skadeforsikringsvirksomheten utgjør konsernets kjernevirksomhet. Konsernets øvrige satsingsområder skal primært understøtte kjernevirksomheten gjennom å tilby relasjonsbyggende breddeprodukter og -tjenester som bank, pensjon og sparing til de norske skadeforsikringskundene, samt å realisere skalafordeler gjennom satsing på skadeforsikring i Norden og Baltikum.

Gjensidiges forretningsmodell er basert på en integrert verdikjede, fra produksjon av finansielle tjenester og produkter til distribusjon og eierskap til kunderelasjonen. Dette muliggjør strømlinjeforming av alle prosesser og leveranser, noe som igjen bidrar til høy effektivitet og lave kostnadsandeler. Sammen med et sterkt merkenavn og en kundebase på nesten en million kunder, gir dette Gjensidige en solid posisjon i det norske skadeforsikringsmarkedet.

For å videreutvikle kjernevirksomheten prioriteres det å kunne tilby kundene et bredt spekter av skade- og personforsikringsprodukter. Gjensidige er i dag totalleverandør av slike produkter til norske privat- og næringslivskunder. Videreutvikling og påbygging av fordels- og organisasjonskundeprogrammene er viktig for å utvide eksisterende kunderelasjoner både i dybde og bredde. Dette bidrar til mer fornøyde kunder og redusert avgang, samt at det understøtter ulike tiltak for å selge bank-, pensjons- og spareprodukter til forsikringskundene. Konsernets egne data viser at kunder som inngår i et kundeprogram i privat- og landbruksmarkedet, i gjennomsnitt har et kundeforhold til Gjensidige som varer i overkant av 12 år, mens øvrige kunder i gjennomsnitt har et kundeforhold som varer i overkant av fem år.

Kundebetjening i Norge er samlet i to divisjoner, Privat og Næringsliv, noe som gir distribusjonskraft og gode muligheter for kryssalg av produkter og tjenester. Variasjon og bredde i distribusjonsleddet er viktig for å kunne møte de ulike kundegruppenes ønsker, og for å kunne håndtere nysalg, fornyelser og kryss-salgaktiviteter bedre. Konsernet investerer betydelige midler i utvikling av teknologibaserte og mer effektive distribusjonskanaler, som for eksempel telefonbaserte salgs- og kundesentre og en integrert internettportal. Nysalg vil i større grad enn tidligere foregå gjennom slike distribusjonskanaler.

Konsernets satsing innenfor de mer relasjonsbyggende produkt- og tjenesteområdene bank, pensjon og sparing, samt helse, skal styrke

konkurranseskraften og bidra til å utvikle Gjensidige som relasjonsaktør. Konsernets betydelige kundebase utgjør en unik mulighet for å lykkes med lønnsom vekst gjennom kryssalg av nye tjenester til forsikringskundene. En diversifisert produktportefølje gjør at Gjensidige i større grad kan kapitalisere på verdien av eksisterende kundebase og distribusjonsplattform.

Gjensidiges helsesatsning Hjelp 24 har vokst betydelig siden oppstarten i 2004, og er i dag den største og ledende aktøren innen private helsetjenester i Norge. Målet er ytterligere ekspansjon gjennom en kombinasjon av organisk vekst og oppkjøp. Dagens virksomhet er avgrenset til det norske markedet, men et tydelig potensial for skalfordeler gjør at både det svenske og danske markedet vurderes som interessant fremover.

Gjensidige har en lang historie innen livs- og pensjonsforsikringsvirksomhet, først direkte gjennom Gjensidige Livsforsikring, senere Gjensidige NOR Spareforsikring, og indirekte i Vital gjennom eierandelen i DnB NOR. I 2006 startet Gjensidige på nytt opp egen pensjonsforsikringsvirksomhet i Gjensidige Pensjon og Sparing. Samme år kjøpte konsernet den første aksjeposten i Storebrand. Gjensidige eier i dag 24,33 prosent av aksjene i selskapet. Aksjekjøpene reflekterer Gjensidiges tro på livsforsikringsmarkedet generelt og de underliggende verdiene i Storebrand spesielt. Eierandelen i Storebrand vurderes som en langsiktig strategisk investering, og sammen med Gjensidiges egen satsing i pensjonsmarkedet gir den konsernet en betydelig eksponering i det norske og svenske livsforsikringsmarkedet.

Gjennom vekst innen skadeforsikring i Norden og Baltikum skal konsernet realisere skalfordeler i form av synergier som bidrar til den langsiktige verdiskapingen, økt konkurransekraft gjennom tilgang til nye kunder, og større risikospredning gjennom en større og mer diversifisert portefølje. Kostnadssynergiene realiseres særlig innenfor områdene reassuranse, utvikling og forvaltning av forsikringsprodukter, felles retningslinjer for underwriting, mer effektiv kapitalallokering og felles IKT-løsninger. Det er også et tydelig potensial for synergier på inntektssiden. For eksempel har den danske delen av virksomheten ledende kompetanse innen forsikringsløsninger til kommunesektoren, noe som er en verdifull plattform for konsernets utvikling av tilsvarende tilbud i de øvrige nordiske landene. Videre utgjør Gjensidiges kompetanse innen multidistribusjonskanaler et betydelig konkurransefortrinn som også skal utnyttes i de øvrige markedene.

I tillegg til organisk vekst vil Gjensidige også fremover søke vekst gjennom oppkjøp av virksomhet som understøtter konsernets vekststrategi innen bredde og geografi, forutsatt at transaksjonene tilfredsstiller konsernets langsiktige egenkapitalavkastningskrav på 15 prosent før skatt.

Konsernets kapitalstyring baseres på Gjensidiges interne, risikobaserte kapitalmodell, og skal sikre at kapitalkostnaden tas hensyn til ved beslutninger om allokering av kapital. På denne måten kan ledelsen vurdere forholdet mellom risiko i investerings- og forsikringsvirksomheten, samtidig som det sikrer at prisingen av forsikringsproduktene reflekterer kapitalkostnaden og de langsiktige lønnsomhetskravene.

For å sikre tilgang på kapital til å finansiere fremtidig vekst og utvikling, besluttet Gjensidige høsten 2007 å utstede egenkapitalbevis gjennom omklassifisering av 25 prosent av egenkapitalen til egenkapitalbeviskapital. Etter planen skulle egenkapitalbevisene noteres på Oslo Børs høsten 2007/våren 2008, men som følge av turbulensen i kapitalmarkedene, ble noteringen utsatt.

I styremøtet 10. mars 2010 vedtok styret å fremme forslag for generalforsamlingen om å omdanne Gjensidige Forsikring BA til et allmennaksjeselskap med sikte på å børsnotere aksjene på Oslo Børs i løpet av annet halvår 2010. Hensikten med børsnoteringen er å gi konsernet større handlefrihet og muligheter til å delta i de strukturendringene som preger finansbransjen i Norden. En børsnotering vil gi konsernet et verdipapir som kan benyttes ved eventuelle oppkjøp eller på annen måte til å finansiere vekststrategien, både innen bredde og geografi, samtidig som det settes en verdi på Gjensidige.

Gjensidige er og skal være en attraktiv arbeidsplass som tiltrekker seg, utfordrer og utvikler motiverte og kompetente medarbeidere og ledere. Dette oppnås gjennom en sterk satsing på leder- og medarbeiderutvikling, utvikling av gode og rettfærdige lønnsmodeller, og et systematisk arbeid med å videreutvikle kompetansen i organisasjonen.

Finansielle mål

Gjensidiges overordnede finansiell mål er en egenkapitalavkastning på 15 prosent før skatt. I tillegg skal konsernet ha en kapitalisering som sikrer en A-rating. Gjensidige har betydelige kapitalbuffer, både i forhold til interne risikomodeller, legale kapitaldekningskrav og i forhold til en A-rating. Konsernets egenkapitalavkastning før skatt endte på 15,2 prosent i 2009, noe over målsatt nivå. Konsernets A-rating ble senest bekreftet fra Standard & Poor's i oktober 2009.

Den solide kapitaliseringen har vært avgjørende ved utforming av styrets utbyttepolitikk. Målet er at mellom 50 og 80 prosent av årets resultat etter skatt skal utdeles som utbytte. Utbyttepolitikken og styrets forslag til utbytte for regnskapsåret 2009 er nærmere kommentert i avsnittet om disponering av resultat.

Frem til 2008 hadde konsernet et mål om en gjennomsnittlig combined ratio for den norske skadevirksomheten på 97 prosent. I forbindelse med styrets evaluering av konsernets strategi og finansielle mål i 2008, ble målet redusert til en combined ratio på mellom 90 og 93 for den

samlede skadeforsikringsvirksomheten, gjeldende fra og med 2011. Som en følge av det skjerpede combined ratio-målet, er ambisjonene at erstatningskostnadene skal reduseres med 400 til 500 millioner kroner (fra 2007-nivå, inflasjonsjustert) og driftskostnadene med 300 til 400 millioner kroner (fra 2007-nivå, inflasjonsjustert), begge deler med full effekt fra og med 2011. En viktig konsekvens av det reviderte resultat-målet er at konsernet vil prioritere forsikringslønnssomhet fremfor økte markedsandeler. Dersom premienivået utvikler seg svakere enn forutsatt, vil både erstatnings- og driftskostnadene måtte reduseres ytterligere.

Combined ratio for skadeforsikringsvirksomheten endte på 94,8 prosent i 2009. Imidlertid ble det i 2009 foretatt en regnskapsmessig avsetning på 72,1 millioner kroner knyttet til pågående omstillingsprosesser innen stabs- og støtteområdene i konsernet, samt i forbindelse med en fortetting i flere lokasjoner. Justert for engangsavsetningen og avsetning til kollektiv bonus til de ansatte på 46,0 millioner kroner, var combined ratio 94,0 prosent i 2009, en forbedring fra 94,4 i 2008, og i tråd med målsatt utvikling frem mot 2011.

Både pensjons- og sparevirksomheten og Gjensidige Bank er foreløpig i en oppstartsfase. Målet er at banken skal nå et nullresultat i 2010, mens tilsvarende mål for pensjon og sparing er 2011. Begge virksomheter skal på sikt levere avkastning i samsvar med konsernets langsiktige avkastningsmål. For helsevirksomheten er målet et EBITA-nivå på mellom seks og åtte prosent. I 2009 oppnådde helsevirksomheten en EBITA på 6,4 prosent. Dette er tilfredsstillende i et år hvor inntekts-siden har vært betydelig preget av finanskrisen.

Markedsposisjon

Gjensidige var den ledende aktøren innen norsk landbasert skadeforsikring i 2009, med en markedsandel på 28,4 prosent av et totalmarked på 40.878,3 millioner kroner. (Kilde: Finansnærings Fellesorganisasjon, FNO.) Sammenlignet med 2008 er markedsandelen redusert med 1,2 prosentpoeng (fra 29,6 prosent i 2008). Endringen skyldes i hovedsak økende konkurranse, både fra etablerte finanskonsern med ny og større produktbredde, og fra utenlandske forsikringsaktører.

For privatbransjene, som også inkluderer forsikringsprodukter til landbruket, hadde selskapet en markedsandel på 27,5 prosent. I landbruksmarkedet isolert sett var markedsandelen på 71,9 prosent av et totalmarked på 1.131,7 millioner kroner. Innen næringslivssegmentet utgjorde markedsandelen 30,6 prosent ved årsskriftet.

I det baltiske skadeforsikringsmarkedet har Gjensidige en markedsandel på 9,2 prosent inklusive porteføljen som ble overtatt fra Länsförsäkringar i november 2009 (kilde: Insurance Supervisory Commission of the Republic of Lithuania; Latvian Insurers Association; Statistics Estonia), som er noe under det målsatte nivået på ti prosent markedsandel. Markedsandelene i Danmark og Sverige er henholdsvis 3,0 prosent

(Gjensidiges eget estimat per årsslutt) og 0,7 prosent per tredje kvartal 2009 (kilde: FörsäkringsFörbundet).

I et tre til fem års perspektiv har Gjensidige et mål om å være det tredje største skadeforsikringsselskap i Norden, målt i premieinntekter. Ved utløpet av 2009 var konsernet den fjerde største aktøren (kilde: Gjensidiges egne beregninger).

Kundeorientering

Gjensidige har valgt kundeorientering som strategisk retning for konsernet, forankret i selskapets visjon "vi skal kjenne kunden best, og bry oss mest". Konsekvensen av dette er at det satses systematisk på å utvikle relasjonen med kundene. Gjensidige gjennomfører kontinuerlig målinger av hvordan kundene oppfatter den service som ytes. Kundetilfredsheten måles og følges opp på månedlig basis. For å få en ekstern benchmark av resultatene, har Gjensidige valgt å delta i den bransjeuavhengige undersøkelsen Norsk Kundebarometer. De senere årene har kundetilfredshetsscoren ligget mellom 72 og 74 poeng. Dette viser at Gjensidige er i toppsjiktet blant bank- og forsikringsselskapene. Ambisjonen er å forbedre denne prestasjonen ytterligere.

I et konkurranseutsatt marked vil kundetilfredshet bli stadig viktigere for å holde på kundene, og for å utvikle engasjementet til den enkelte kunde. Gjensidige jobber systematisk med å bedre kundetilfredsheten. Det er iverksatt et konsernovergripende program for å identifisere og forbedre den opplevde verdien ved å være kunde i Gjensidige.

Distribusjon

Gjensidige har i underkant av en million kunder i Norge, om lag 890.000 privatkunder og 93.500 næringslivskunder. Privatkundene betjenes via ulike distribusjonskanaler som lokalkontorer, kunde- og salgssentra og Internett, mens næringslivskundene betjenes via telefon, bedriftssentre og gjennom lokale representanter. De 500 største næringslivskundene betjenes av en egen organisasjonsenhet sammen med kunder via meglerapparatet.

Rolledelingen mellom de ulike kanalene er endret og tydeliggjort i løpet av de siste årene. Dette har blant annet medført en reduksjon i antall lokalkontorer, fra 141 ved utløpet av 2005 til 53 ved utløpet av 2009. Samtidig er det etablert salgssentre (utgående telefonsentre) for å effektivisere nysalget.

Ved utløpet av 2009 er til sammen 22 av lokalkontorene oppgradert til finanskontorer, som er fullsortimentskontorer som kan ta seg av kundenes totale behov innen forsikring, bank, pensjon og sparing. Kundene tilbys nå produkter og tjenester via ett kontaktpunkt, noe som i stor grad styrker muligheten for økt salg av et bredere produktspekter.

Gjensidige har gode og effektive løsninger for salg gjennom Internett. Gjensidige.no er en komplett finansportal for forsikring, bank, pensjon og sparing. Kundene får tilgang til og informasjon om produkter og tjenester på ett sted gjennom «din side». De fleste forsikringsskader meldes elektronisk gjennom Internett. Det var 5,5 millioner besøk på gjensidige.no i 2009, en økning på 14 prosent fra 2008. Salget via Internett økte med nesten 50 prosent fra 2008 til 2009. Det forventes fortsatt sterk vekst i denne distribusjonskanalen.

I det danske privatmarkedet foregår distribusjonen primært via telefon. I tillegg selges privatprodukter via samarbeidspartnere, blant annet Kia Motor, FDB (Fællesforeningen for Danmarks brugsforeninger) og fra 2010 Ledernes Hovedorganisasjon. I det danske næringslivsmarkedet foregår distribusjonen i første rekke i samarbeid med meglere. I det svenske privatmarkedet foregår distribusjon både direkte via telefon og Internett og gjennom forsikringsformidlere (partnere og agenter). I næringslivsmarkedet er distribusjonen hovedsakelig via forsikringsmeglere og partnere. De viktigste distribusjonskanalene i det baltiske markedet er direktesalg og salg via forsikringsagenter og -meglere. I tillegg er Statoil-stasjonene en viktig distribusjonskanal i Latvia. Salg via Internett er nå også i ferd med å øke sin betydning i det baltiske markedet.

I kommunemarkedet foregår distribusjonen enten direkte eller via meglere. Gjensidige har også posisjonert seg for produktleveranser tilpasset ulike distribusjonskanaler («White Label»), både i Norge og resten av Norden. Salget foregår gjennom strategiske partnere som selger produktene under eget eller Tennants varemerke.

ÅRET 2009

Viktige hendelser

I løpet av 2009 er det igangsatt en rekke tiltak som skal bidra til at det reviderte målet for combined ratio på mellom 90 og 93 kan nås fra og med 2011. På premiesiden er det primært igangsatt tiltak som forventes å øke markedskraften på noe sikt. Dette inkluderer blant annet oppstart av en egen kunde- og merkevareskole for trening og opplæring av selgere og selgerledere. Etableringen skal bidra til å gi Gjensidige en ledende posisjon innenfor konsepter for tjenestesalg gjennom en moderne salgskultur og høy profesjonalitet i kunde-dialogen. Gjensidiges kunde- og merkevareskole har også utviklet opplæringsprogrammer for oppgjørsledere og oppgjørsmedarbeidere. Det arbeides med nye tariffmodeller for å sikre riktig prising av forsikringsrisikoen. Blant annet tok Gjensidige i september 2009 i bruk en ny biltariff som forventes å gjøre selskapet mer konkurransedyktig i de ulike kundesegmentene gjennom å gi en riktigere prising av risiko. I desember ble arbeidet med en ny boligtariff igangsatt, noe som vil bidra ytterligere til å gjøre selskapet mer konkurransedyktig gjennom en riktigere prising av risiko.

For å redusere nivået på erstatningskostnadene med mellom 400 og 500 millioner kroner (fra 2007-nivå, inflasjonsjustert) fra 2011, er det i 2009 iverksatt en rekke prosjekter - til sammen omlag 350 ulike tiltak som kan deles inn i tre hovedkategorier:

- Tiltak for å redusere behandlingstiden for skadesaker, noe som blant annet vil gi lavere kompensasjon for inntektstap, skatt og renter.
- Tiltak for å redusere skadebehandlingskostnadene gjennom økt effektivitet innen oppgjørsorganisasjonen. Innføring av ny teknologi og nye betjeningsløsninger skal understøtte effektiviseringsambisjonene.
- Tiltak for å forhindre eller redusere erstatningskostnadene gjennom styrket fokus på avdekking av svik og større utnyttning av avkortings- og regressmuligheter.

Det er gjort et betydelig arbeid med å redusere erstatningskostnadene, og ved utløpet av 2009 er prosjektet noe foran planen.

I tillegg skal driftskostnadene reduseres med mellom 300 og 400 millioner kroner (fra 2007-nivå, inflasjonsjustert) fra 2011. Dette skal skje gjennom effektivisering av stabs- og støttefunksjonene, blant annet gjennom reduksjon av antall årsverk. Det er også vedtatt en fortetting ved flere kontorer, noe som innebærer behov for ombygging og utkjøp av eksisterende kontrakter. Styret vedtok derfor i 2009 å avsette 72,1 millioner kroner til omstillingsprosessen. Ved utløpet av 2009 er prosessen med å redusere driftskostnadene noe foran planen.

Fra 1. oktober 2009 er den svenske forsikringsvirksomheten organisert som en filial av det norske morselskapet. Tilsvarende gjelder for den danske skadevirksomheten fra 1. januar 2010. Unntaket er danske arbeidsskadeforsikringer, som er organisert i konsernets danske selskap for arbeidsskadeforsikring. Etablering av filialer forsterker forutsetningene for å arbeide på tvers av landegrensene samtidig som en forenklet beslutningsstruktur bidrar til mer effektiv drift. Filialiseringen er et positivt bidrag i forhold til målet om reduserte kostnader.

I første kvartal 2009 ble det ført samtaler om en mulig sammenslåing av Gjensidige og Storebrand. Det ble gjennomført due diligence av begge selskapene uten at det ble gjort vesentlige funn. Samtalene ble imidlertid avsluttet uten resultater i mars.

I november 2009 overtok Gjensidige Länsförsäkringars virksomhet i Latvia og Litauen. Overtakelsen er i tråd med konsernets ambisjon om å vokse ytterligere i det baltiske markedet. Hensikten er å utvikle virksomheten videre under varemerket Gjensidige. Länsförsäkringar etablerte seg i det baltiske markedet gjennom 2007, og hadde en premieinntekt på 44 millioner svenske kroner i 2008 og 76 millioner kroner i 2009.

I november 2009 investerte Gjensidige om lag 866 millioner kroner i egenkapitalbevis i Sparebank1 SR-Bank, tilsvarende i overkant av 17 prosent av egenkapitalbevisene i banken. Kjøpet representerer en langsiktig finansiell investering i en lønnsom og konkurransedyktig bank som opererer i et markedsområde med gode økonomiske utsikter.

Gjensidige Bank overtok Citibanks norske virksomhet innen forbruksfinansiering i desember 2009. Overtakelsen omfatter 2,7 milliarder kroner i utestående forbrukslån, i tillegg til i overkant av 80 medarbeidere med verdifull kompetanse. Oppkjøpet styrker Gjensidige Banks satsing på personmarkedet i Norge, og gjør banken til en betydelig aktør innen forbrukslån i Norge. Oppkjøpet ventes å styrke Gjensidige Banks lønnsomhet, blant annet som følge av betydelige muligheter for kryssalg og produktutvikling. På kostnadssiden vil det bli realisert besparelser blant annet som følge av samordning av IT-systemer. Oppkjøpet er finansiert gjennom en kombinasjon av ny egenkapital fra morselskapet og utstedelse av sertifikat- og obligasjonslån i det norske kapitalmarkedet.

Handelsbanken besluttet i 2009 å avslutte salget av innskuddspensjon i Norge med virkning fra første kvartal 2010. I den sammenheng overlot banken porteføljen til Gjensidige, blant annet som følge av Gjensidiges gode tekniske løsninger. Handelsbankens portefølje av obligatorisk tjenestepensjon (OTP) tilsvarer omtrent 20 prosent av Gjensidiges, og overtakelsen innebærer en solid vekst i pensjonskapital til forvaltning. Samtidig skal Handelsbanken fremover formidle innskuddspensjon fra Gjensidige til egne kunder gjennom sine 48 kontorer. Dette innebærer en betydelig økning i konsernets distribusjonskraft. Avtalen må sees som ledd i den konsolidering som har pågått som følge av at nærmere 30 selskaper startet opp som tilbydere i OTP-markedet i 2006.

Endringer i rammebetingelser

I juli 2009 ble det gjennomført endringer i finansieringsvirksomhetsloven som åpner for en alternativ modell for kundestylingen i Gjensidige. Som en følge av lovendringen har det vært gjennomført et utredningsarbeid for å vurdere alternativ modell for organisering av kundenes eierskap. Dette har ledet frem til styrets forslag om å omdanne Gjensidige til et allmennaksjeselskap.

Gjensidige har gjennom hele 2009 jobbet med forberedelser til Solvens II-regelverket, som vil medføre en ny standard for beregning av kapitalkrav, krav til risikostyring og rapportering av risiko- og kapitalstatus i europeiske forsikringselskaper. Solvens II-regelverket er fortsatt under utvikling, og forventes å tre i kraft ultimo 2012.

Konsernet har gjort en vurdering av hvilke forberedelser som bør gjøres for å møte de nye kravene i Solvens II. Gjensidige er godt posisjonert for å tilfredsstille de nye kravene, men det finnes forbedringspunkter som det skal jobbes videre med frem mot regelverkets

ikrafttreden. Styret blir løpende informert om relevante tema vedrørende Solvens II. Prosesser og funksjoner i konsernet gjennomgås og vurderes i forhold til nye og eksisterende krav, og endringer gjennomføres for å sikre en helhetlig risikostyring som er godt integrert med øvrige styringsprosesser.

Gjensidige tar sikte på å søke om godkjenning av en internmodell for å beregne det regulatoriske kapitalkravet under Solvens II. Siden 2004 har Gjensidige utviklet en såkalt ALM-(Asset Liability Management) modell som benyttes i kapitalstyringen. Denne modellen videreutvikles både i omfang og bruksområder. Ut fra den informasjon som foreligger om Solvens II, antas det at det nye regelverket vil føre til krav om høyere kapitalisering, samtidig som kravene til god risikostyring skjerpes og rapporteringskravene til myndigheter og markedet vil kunne bidra i synliggjøringen av selskapets verdiskaping. Gjensidige søker å benytte de forestående lovendringene på en konstruktiv måte, for å styrke den helhetlige risikostyringen i konsernet ytterligere.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Gjensidige rapporterer konsolidert finansiell informasjon i henhold til internasjonale regnskapsstandarder (IFRS).

Som følge av endringer i IAS 1 Presentasjon av finansregnskap er regnskapsoppstillingenes format endret fra 2009. Resultatregnskapet er endret for å reflektere de ulike virksomhetsområdene i konsernet bedre. Det presenteres en egen oppstilling over endringer i egenkapital. Øvrige transaksjoner som innregnes i egenkapitalen, inngår i oppstillingen over andre resultatkomponenter, som tidligere het innregnede inntekter og kostnader. Endringene har ingen konsekvens for måling og innregning av de enkelte regnskapsposter. Sammenligningstallene er omarbeidet tilsvarende.

Årsregnskapet for 2008 har blitt omarbeidet. Det vises til note 27 i årsregnskapet for nærmere omtale.

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at betingelsene for å avlegge regnskapet ut fra fortsatt drift, er til stede, og at dette er lagt til grunn ved utarbeidelsen av årsregnskapet.

Resultat

Gjensidige Forsikring konsern hadde et underwriting-resultat for skadeforsikringsvirksomheten på 817,9 millioner kroner i 2009, mot 859,8 millioner kroner i 2008. Resultat etter skatt for konsernet ble 2.304,8 millioner kroner, mot 252,3 millioner kroner i 2008. Årsresultatet tilsvarer en egenkapitalavkastning før skatt på 15,2 prosent, mot 1,5 prosent i 2008. Resultat per egenkapitalbevis (basis og utvannet) ble 5,76 i 2009, en forbedring fra 0,63 i 2008.

Combined ratio ble 94,8 prosent mot 94,4 i 2008. Justert for engangs-

avsetning på 72,1 millioner kroner og kollektiv bonus til ansatte på 46,0 millioner kroner, var combined ratio på 94,0 i 2009. Den underliggende forsikringsdriften viser et tilfredsstillende resultat, mens det er det solide resultatet fra konsernets investeringsvirksomhet som er den største bidragsyteren til det gode resultatet for året.

Driftsinntekter

Premieinntektene for egen regning fra skadeforsikringsvirksomheten var 15.660,4 millioner kroner i 2009 mot 15.481,9 millioner kroner i 2008, tilsvarende en økning på 1,2 prosent. Mesteparten av veksten kommer fra den danske og svenske virksomheten, særlig innenfor næringslivssegmentet. I den norske virksomheten falt premieinntektene med 1,8 prosent i 2009. Utviklingen i Norge er blant annet påvirket av sterk konkurranse i privatmarkedet. Det er igangsatt flere tiltak i 2009, både på premie-, salgs- og distribusjonssiden, som forventes å øke markedskraften i privatmarkedet på litt sikt. I det norske næringslivssegmentet har Gjensidige prioritert lønnsomhet fremfor vekst. Sammen med beslutningen om å avvikle porteføljen innen supplyskip, offshore og utenlandske fiskefartøyer, har dette medført høyere avgang og reduksjon i premieinntektene. I Baltikum har totalmarkedet falt med 24 prosent i 2009, mens Gjensidige har hatt en vekst i premieinntekter for egen regning på 10,0 prosent. Gjensidige har dermed økt sin pan-baltiske markedsandel fra 7,7 prosent i 2008 til 8,3 prosent i 2009. Oppkjøpet av RESO Europa er inkludert fra 1. juni 2008, og har bidratt noe til veksten i premieinntekten i 2009. Videre overtok Gjensidige i 2009 Länsförsäkringars baltiske portefølje i tråd med konsernets ambisjon om å vokse ytterligere i det baltiske markedet. Inklusive denne virksomheten var den baltiske markedsandelen på 9,2 prosent. Totalt bidro skadeforsikringsvirksomheten utenfor Norge med 3.066,9 millioner kroner i premieinntekter i 2009, mot 2.660,8 millioner kroner i 2008.

Premieinntektene for egen regning fra pensjonsvirksomheten økte fra 58,1 millioner kroner i 2008 til 116,3 millioner kroner i 2009. Veksten skyldes først og fremst vekst i porteføljen. Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter for bankvirksomheten var 57,5 millioner kroner i 2009, mot 45,4 millioner kroner i 2008. Økningen skyldes et høyere volum, oppkjøp av utlånsportefølje og tilførsel av egenkapital. For helsevirksomheten er driftsinntektene for 2009 påvirket av uroen i finansmarkedene. Dette gjelder spesielt innenfor bedriftshelsetjenester.

Utviklingen innenfor de ulike segmentene er nærmere beskrevet senere i beretningen.

Netto inntekter fra investeringer

Konsernets netto inntekter fra investeringer var 2.788,0 millioner kroner i 2009, mot et netto tap fra investeringer på 258,7 millioner kroner året før. Ved utløpet av 2009 var verdien av konsernets investeringsportefølje 50.669,1 millioner kroner. 11,1 prosent av investeringspor-

teføljen var plassert i aksjer, 19,9 prosent i pengemarkedsinstrumenter, 22,1 prosent i omløpsobligasjoner, 29,9 prosent i obligasjoner som holdes til forfall, 2,7 prosent i obligasjoner klassifisert som lån og fordringer, 11,9 prosent i eiendom og 2,5 prosent i hedgefond og andre finansielle eiendeler.

Reduserte kredittspreader har gitt en god avkastning i renteporteføljen, 6,5 prosent i 2009, mot 3,3 prosent i 2008. Renteporteføljen har ikke vært utsatt for tap som følge av konkurs hos debitorer i 2009. Den internasjonale delen av investeringsporteføljen valutasikres tilnærmet 100 prosent. Resultatet for 2008 var preget av utgang i kreditt-spreadene.

Eiendomsporteføljen ga et positivt resultat på 5,8 millioner kroner i 2009, mot 350,3 millioner kroner i 2008. De løpende leieinntektene i eiendomsporteføljen utgjorde 401,2 millioner kroner i 2009. Det gjennomsnittlige avkastningskravet i eiendomsporteføljen er på 6,75 prosent, uendret gjennom året. Samlet sett er verdien av porteføljen redusert med 213,6 millioner kroner, blant annet som følge av nedjustering av markedsleien i 2009 på 2,5 prosent. I de internasjonale eiendomsfondene er det negativ avkastning på 106,6 millioner kroner i 2009. Resultatet for 2008 ble påvirket positivt av gevinst på 724,4 millioner kroner ved salg av Gjensidiges hovedkontor på Sollerud, mens det ble negativt påvirket av nedskrivninger av eiendomsverdiene med om lag 12 prosent.

Til sammen ga investeringen i aksjer og tilknyttede selskaper et resultat på 308,6 millioner kroner i 2009, mot et negativt resultat på 1.458,7 i 2008. Eksponeringen mot aksjemarkedene var lav ved inngangen til 2009, men økte noe gjennom året, i hovedsak som følge av investeringen på 866 millioner kroner i egenkapitalbevis i SpareBank1 SR-Bank. Aksjeeksponeringen ved utløpet av 2009 består i hovedsak av postene i Storebrand og Sparebank1 SR-Bank, samt konsernets private equity-portefølje og omløpsaksjer. Av resultatet for 2009 utgjør resultat fra tilknyttede selskaper 263,3 millioner kroner, hvorav 252,1 millioner kroner kommer fra investeringen i Storebrand. Investeringen i Sparebank1 SR-Bank ble først gjort med virkning fra 17. november 2009, og har bidratt med 11,0 millioner kroner av resultatet fra tilknyttede selskaper i 2009. Det negative resultatet for 2008 var i stor grad preget av nedskrivninger på investeringen i Storebrand, som til en viss grad ble motvirket av gevinst ved salg av Gjensidiges eierandel i Lindorff.

Finansavkastningen var 5,5 prosent i 2009. Finansavkastningen er beregnet som netto finansielle inntekter og kostnader (eksklusive finansinntekter i Gjensidige Bank og Gjensidige Pensjon og Sparing) i prosent av investeringsporteføljen (omfatter alle investeringsmidler i konsernet eksklusive midler i Gjensidige Bank og Gjensidige Pensjon og Sparing). Tilsvarende tall i 2008 var negativ finansavkastning på 0,6 prosent.

Erstatningskostnader, tap m.v.

Erstatningskostnader for egen regning for skadeforsikringsvirksomheten utgjorde 12.071,0 millioner kroner, en tilnærmet flat utvikling sammenlignet med 11.983,8 millioner kroner i 2008. Skadeprosenten er redusert med 0,3 prosentpoeng i forhold til 2008, og endte på 77,1.

Beløpet av storskader var lavere i 2009 enn i 2008, noe som påvirker utviklingen i underwriting-resultatet positivt. Storskadene beløp seg til 313,2 millioner kroner i 2009, mot 686,7 millioner kroner året før. Tallene for 2008 var preget av flere større branner og andre storskader innen næringslivsforsikring.

Avviklingsgevinsten for tidligere skadeårganger var noe lavere i 2009 enn i 2008, noe som har en negativ påvirkning på utviklingen i underwriting-resultatet. I 2009 var netto avviklingsgevinst 300,0 millioner; 1,9 prosent av premieinntekter for egen regning. Tilsvarende tall i 2008 var henholdsvis 417,4 millioner (gevinst) og 2,7 prosent. Avviklingsgevinsten i 2009 knytter seg primært til positiv utvikling for personforsikringer, både i den norske og danske virksomheten. På den annen side er avviklingsresultatet negativt påvirket av en styrking av de forsikringstekniske reservene knyttet til produktet barneforsikring.

I 2008 og 2009 har det vært arbeidet med å videreutvikle oppgjørsprosessene, se også kommentarer ovenfor. Målet er å forbedre kundenes tilfredshet samtidig som selskapet reduserer sine samlede erstatningsutbetalinger. Dette skal blant annet oppnås gjennom å komme raskere i kontakt med kunden etter skade, samtidig som saksbehandlingstiden reduseres betydelig gjennom forbedrede interne prosesser.

Rentekostnader og tap på utlån og garantier fra bankdrift var 268,8 millioner kroner i 2009 mot 354,4 millioner kroner i 2008. Utviklingen skyldes primært en større portefølje. Konstaterte tap på utlån utgjorde 1,2 millioner kroner i 2009. Det var ingen konstaterte tap i 2008. Det er foretatt individuelle nedskrivninger knyttet til enkelten-gasjementer på 1,2 millioner kroner i 2009. Ved utløpet av 2009 utgjorde avsetningen for individuelle nedskrivninger 0,8 millioner kroner. Tapsavsetningen for grupper av utlån, som skal dekke potensielle tap på utlån som ikke individuelt er identifisert som tapsutsatte, økte med 1,6 millioner kroner i året, og utgjorde 14,5 millioner kroner ved utløpet av 2009.

Driftskostnader

Kostnadsandelen for skadeforsikring (driftskostnadene fra skadeforsikring i forhold til opptjent premie for egen regning) utgjorde 17,7 prosent i 2009, mot 17,0 prosent året før. De nominelle driftskostnadene fra skadeforsikring utgjorde 2.771,5 millioner kroner mot 2.638,3 millioner kroner i 2008, en økning på 5,1 prosent. Som kommentert ovenfor er driftskostnadene belastet med en regnskapsmessig avset-

ning på 72,1 millioner kroner i fjerde kvartal 2009. Avsetningen knytter seg til pågående omstillingsprosess innen stabs- og støtteområdene i konsernet. Videre er det besluttet en fortetting i flere lokasjoner, noe som innebærer behov for ombygging og utkjøp av eksisterende kontrakter. Justert for engangsavsetningen samt avsetning til kollektiv bonus til de ansatte på 46,0 millioner kroner, utgjorde kostnadsandelen 16,9 prosent i 2009.

Det igangsatte effektiviseringsarbeidet innen stabs- og støtteområdene samt innen distribusjon og i oppgjørorganisasjonen har gitt resultater. I de to norske segmentene, Privat og Næringsliv, ble de nominelle driftskostnadene redusert med henholdsvis 44,5 millioner kroner og 17,1 millioner kroner i 2009. De nominelle driftskostnadene økte noe i de to øvrige segmentene, Norden og Baltikum. Deler av økningen i segmentet Norden skyldes vekst i den svenske virksomheten og økt andel partnerdistribuert forretning i den norske white label-virksomheten. Det er iverksatt tiltak i den baltiske virksomheten for å redusere driftskostnadene fremover, noe som gav gode resultater allerede i andre halvdel av 2009.

Pensjons- og sparevirksomheten hadde totale driftskostnader på 179,0 millioner kroner i 2009, hvorav 102,7 millioner kroner var knyttet til forsikringsvirksomheten. Tilsvarende tall for 2008 var henholdsvis 175,7 og 104,9 millioner kroner. Driftskostnadene for bankvirksomheten var 142,7 millioner kroner i 2009, mot 134,8 i 2008. Tilsvarende tall for helsesegmentet var henholdsvis 476,5 og 462,9 millioner kroner.

Av- og nedskrivninger på merverdier knytter seg til immaterielle verdier, herunder ervervede verdier knyttet til kunderelasjoner og merkevarer ved virksomhetssammenslutninger, samt verdien av internt utviklede IT-systemer. Av- og nedskrivningene utgjorde 216,7 millioner kroner i 2009, mot 107,4 millioner kroner i 2008. Økningen skyldes nedskrivning av goodwill i Gjensidige Baltic på 107,7 millioner kroner, 22,5 millioner kroner i Gjensidige Sverige og en inntektsføring av negativ goodwill på 14,7 millioner kroner i Gjensidige Baltic. Nedskrivningen av goodwill i Gjensidige Baltic gjøres på grunn av ustabil makroøkonomisk situasjon og generell usikkerhet knyttet til fremtidig utvikling i Gjensidige Baltic. Nedskrivningen av goodwill i Gjensidige Sverige er av teknisk art da det i 2009 har blitt utnyttet skattemessige fremførbare underskudd som det på oppkjøpstidspunktet var usikkerhet ved, og som resulterte i at det ikke ble balanseført en tilsvarende utsatt skattefordel. Den negative goodwillen på 14,7 millioner kroner stammer fra ervervet av Länsförsäkringars virksomhet i Latvia og Litauen.

Gjensidiges konsernregnskap er ikke belastet med kostnader til forskning og utvikling i 2009. Det er heller ikke aktivert slike utgifter i løpet av regnskapsåret. Morselskapet har videreført samarbeidet med Norsk Regnesentral og SFI (Statistics for Innovation), hvor det gjennomføres prosjekter innenfor klima og priselastisitet.

Skatt

Konsernet hadde en skattekostnad på 861,8 millioner kroner i 2009, mot en omarbeidet skattekostnad på 55,0 millioner kroner i 2008. Den effektive skattesatsen utgjorde 27,2 prosent i 2009.

Den omarbeidede lave skattekostnaden i 2008 skyldes i hovedsak inntektsføring av en engangspost på 554,4 millioner kroner som følge av endring i den skattemessige behandlingen av Naturskedefondet.

Balanse og kapitalforhold

Konsernet hadde en totalbalanse ved utløpet av 2009 på 74.868,9 millioner kroner, mot 65.551,4 millioner kroner i 2008. Veksten skyldes i hovedsak vekst i segmentene Pensjon og sparing og Bank. Gjensidiges egenkapital utgjorde 21.968,2 millioner kroner per 31. desember 2009, mot 19.585,9 millioner kroner ved foregående årsskifte. Dette tilsvarer en økning i egenkapitalen på 12,2 prosent gjennom 2009.

Kapitaldekningen for konsernet var 18,9 prosent ved utløpet av 2009, mot 20,7 prosent ved utløpet av 2008. Det lovmessige kravet er åtte prosent.

I tillegg til å teste kapitalen i forhold til legale krav, foretas det på kvartalsvis basis en beregning av krav til økonomisk kapital for konsernets virksomhet. Beregningen gjøres i konsernets interne risikomodell, som baserer seg på en økonomisk verdsettelse av aktiva og passiva. Prinsippene er konsistente med det som forventes å bli gjeldende etter innføring av Solvens II. Kapital utover dette utgjør konsernets økonomiske overskuddskapital. For å komme frem til den endelige overskuddskapitalen gjøres det fradrag for beregnet krav til tilleggs kapital for å opprettholde konsernets A-rating fra Standars & Poor's, som senest ble bekreftet i oktober 2009. Ved utløpet av 2009 er overskuddskapitalen beregnet til 9,2 milliarder kroner, hensyntatt foreslått utbytte på 1.650,0 millioner kroner.

Styret vurderer konsernets kapital situasjon og soliditet som sterk.

Ikke balanseførte forpliktelser og derivater

Som del av konsernets investeringsvirksomhet er det inngått avtale om å plassere inntil 946,0 millioner kroner i ulike private equity-investeringer og eiendomsfond utover de beløp som er balanseført. Gjensidige er utad ansvarlig for ethvert forsikringskrav som oppstår i de samarbeidende brannkassers brannforsikringsvirksomhet.

For å øke effektiviteten i kapitalforvaltningen og risikostyringen inngår konsernet jevnlig finansielle derivatkontrakter. Disse er nærmere beskrevet i noter til regnskapet.

Kontantstrøm

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var negativ med 3.914,5 millioner kroner i 2009, mot en negativ kontantstrøm på 59,1 millioner kroner i 2008. Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter består i hovedsak av innbetalinger i form av premie og vederlag ved salg av investeringsaktiva og utbetalinger i form av skadeoppgjørskostnader, kjøp av reassuranse, administrasjonskostnader og skatt.

Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter var negativ med 174,7 millioner kroner i 2009, mot en positiv kontantstrøm på 694,3 millioner kroner i 2008. Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter består i hovedsak av inn- og utbetalinger ved kjøp av datterselskaper, eierbenyttet eiendom, samt anlegg og utstyr. Netto kontantstrøm i 2008 inkluderer blant annet vederlag for salg av hovedkontoret på Sollerud.

Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter var positiv med 4.288,6 millioner kroner i 2009, mot en negativ kontantstrøm på 1.901,7 millioner kroner i 2008. Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter består i hovedsak av inn- og utbetalinger knyttet til ekstern lånefinansiering og fra eierne, dvs. egenkapitalbeveiere. Netto kontantstrøm i 2009 er påvirket av opptak av ekstern finansiering i Gjensidige Bank på 2,7 milliarder kroner i forbindelse med kjøpet av Citibanks portefølje av forbruksfinansiering. Netto kontantstrøm i 2008 var påvirket av utbetaling av utbytte til kunder og egenkapitalbeveiere for regnskapsåret 2007.

SEGMENTENE

Privat Norge

Privatområdet tilbyr skadeforsikringer tilknyttet motorvogn, bolig, person og landbruk i det norske privat- og landbruksmarkedet.

Premieinntekter for egen regning var 7.856,2 millioner kroner i 2009, en svak nedgang fra året før. Utviklingen i premieinntektene i 2009 reflekterer et markert preget av økende konkurranse fra nye aktører.

Erstatningskostnader for egen regning ble 6.007,4 millioner kroner i 2009, mot 5.795,6 millioner kroner i 2008. Skadeprosenten endte på 76,5 i 2009, mot 73,3 året før. Økningen i skadeprosenten skyldes for en stor del negativ utvikling innen produktet barneforsikring. Erstatningskostnadene for 2009 er påvirket av en styrking av de forsikrings tekniske reserveene for produktet, både for inneværende og tidligere årganger. For å redusere fremtidige erstatningskostnader og forbedre skadeprosenten, er det igangsatt et organisasjons- og forbedringsarbeid innenfor oppgjørsorganisasjonen som forventes å gi betydelige gevinster gjennom lavere erstatningsutbetalinger som følge av bedre prosesser og økt kvalitet i skadebehandlingen.

Nivået på storskader var tilnærmet uendret fra 2008 til 2009. Storskadene var 42,7 millioner kroner i 2009, mot 36,5 millioner kroner året før. For begge årene ble storskadenivået lavere enn forventet. Skade-

kostnadene er negativt påvirket av et avviklingstap i 2009, i hovedsak som følge av effekten av styrking av de forsikringstekniske reservene for produktet barneforsikring, mot en avviklingsgevinst i 2008.

Kostnadsandelen endte på 16,5 for 2009, en reduksjon på 0,4 prosentpoeng i forhold til året før. Nominelt er kostnadene redusert med 44,5 millioner kroner i 2009 i forhold til 2008. Reduksjonen kommer som en følge av det igangsatte effektiviseringsarbeid, både innen distribusjon og i stabs- og støtteområdene.

Combined ratio for 2009 var på 93,0 prosent, mot 90,2 i 2008. Underwriting-resultatet beløp seg til 552,4 millioner kroner i 2009 mot 775,0 millioner kroner året før.

Næringsliv Norge

Næringslivsområdet tilbyr skadeforsikringsprodukter innen ansvar, bygning, person og motorvogn, samt innenfor marine/transport.

Premieinntektene for egen regning ble 4.737,3 millioner kroner i 2009, en reduksjon på 3,5 prosent fra året før. Reduksjonen i premievolum skyldes primært en tydelig prioritering av lønnsomhet fremfor volum, samt beslutningen om å avvikle porteføljen innen supplyskip, offshore og utenlandske fiskefartøy. Videre har den økonomiske utviklingen gjennom 2009 gitt en reduksjon i totalmarkedet for personforsikringer til næringslivet, noe som også påvirker Gjensidige.

Erstatningskostnadene for egen regning ble 3.819,0 millioner kroner i 2009, mot 4.219,7 millioner kroner i 2008. For 2009 ble skadeprocenten 80,6, en forbedring fra 85,9 i 2008. Tiltak for å forbedre lønnsomheten i segmentet har ført til en klar resultatforbedring i den underliggende forretningen. Med unntak av personproduktene, er det en klar lønnsomhetsforbedring for alle produkter. Nye arbeidsmetoder innen personskadeoppgjør viser resultater i form av kortere saksbehandlingstid, samt økt volum av tilbakeholdte erstatninger som følge av avdekket svik.

Nivået på storskader er betydelig lavere i 2009 enn i 2008, noe som påvirker underwriting-resultatet positivt. Storskadene var 193,1 millioner kroner i 2009, mot 544,3 millioner kroner året før. For begge årene ler storskadenivået lavere enn forventet. På den annen side var avviklingsgevinsten betydelig lavere i 2009 enn i 2008.

Kostnadsandelen endte på 12,9 for 2009, en økning på 0,1 prosentpoeng i forhold til året før. Nominelt er kostnadene redusert med 17,1 millioner kroner i 2009 i forhold til 2008. Ny distribusjonsmodell og et sterkt kostnadsfokus har bidratt til å redusere de nominelle drifts-kostnadene sammenlignet med 2008, samtidig som et høyere antall konkurser har ført til økning i tap på krav. Det er igangsatt flere tiltak for å redusere tap.

Combined ratio for 2009 var på 93,6 prosent, mot 98,8 i 2008. Underwriting-resultatet ble 305,0 millioner kroner i 2009 mot 59,7 millioner kroner året før.

Norden

Forretningsområdet Norden omfatter konsernets virksomhet i det danske og svenske privat- og næringslivsmarkedet. Fra 2010 drives virksomheten under Gjensidiges merkenavn. Området omfatter også skadeforsikringsprodukter til kommuner og kommunal virksomhet i Skandinavia. I tillegg inkluderer området konsernets white label-virksomhet, hvor det primært er privatmarkedet i Norge som er målgruppen.

Premieinntektene for egen regning ble 2.403,5 millioner kroner i 2009, en økning på 16,2 prosent fra året før. Økningen skyldes vekst innen den danske og svenske næringslivsforretningen, i tillegg til valutaeffekter.

Erstatningskostnadene for egen regning ble 1.833,0 millioner kroner i 2009, mot 1.604,4 millioner kroner i 2008. Økt forretningsvolum gir økte erstatningskostnader. Skadeprocenten endte på 76,3 i 2009, mot 77,6 året før. Den underliggende erstatningsutviklingen innebærer behov for prisjusteringer, og tiltak på privatmarkedet i Sverige er iverksatt i løpet av 2009. Nivået på storskader er noe lavere i 2009 enn i 2008, noe som påvirker underwriting-resultatet positivt. Storskadene ble 77,4 millioner kroner i 2009, mot 105,9 millioner kroner året før. Avviklingsgevinsten var noe høyere i 2009 enn i 2008.

Kostnadsandelen endte på 17,4 for 2009, en økning på 0,4 prosentpoeng i forhold til året før. Nominelt er kostnadene økt med 66,7 millioner kroner i 2009 i forhold til 2008. Økningen skyldes i hovedsak kostnader knyttet til veksten i Sverige, og en økt andel partnerdistribuert forretning i den norske white label-virksomheten.

Combined ratio for 2009 var på 93,6 prosent, mot 94,5 i 2008. Underwriting-resultatet ble 152,9 millioner kroner i 2009 mot 113,2 millioner kroner året før.

Baltikum

Gjensidiges baltiske virksomhet selger skadeforsikringsprodukter til privat- og næringslivsmarkedet i Latvia, Litauen og Estland.

Premieinntektene for egen regning ble 663,4 millioner kroner i 2009, en økning fra 592,4 millioner kroner året før. Samtidig var forfalte bruttopremier 592,2 millioner kroner i 2009, en reduksjon fra 657,7 millioner kroner i 2008. Oppkjøpet av RESO Europa ble inkludert fra 1. juni 2008, og har bidratt noe til veksten i premieinntekten i 2009. Overtakelsen av Länsförsäkringars litauiske og latviske virksomhet i november 2009, vil bidra til vekst fremover. Premieinntektene i 2009 er i første rekke preget av at premievolumet i forsikringsmarkedene i Baltikum har vært sterkt fallende.

Erstatningskostnadene for egen regning ble 411,5 millioner kroner i 2009, mot 371,3 millioner kroner i 2008. Skadeprosenten endte på 62,0 i 2009, mot 62,7 året før. Så langt har effekten av finanskrisen ført til redusert antall erstatninger og prisfall på reparasjonskostnader. Det har ikke inntruffet noen storskader i den baltiske virksomheten, hverken i 2009 eller i 2008. Erstatningskostnadene i 2009 er påvirket av avviklingsgevinst, mens det var et avviklingstap i 2008.

Kostnadsandelen endte på 31,9 for 2009, en økning på 0,9 prosentpoeng i forhold til året før. Nominelt har kostnadene økt med 27,5 millioner kroner i 2009 i forhold til 2008, tilsvarende 15,0 prosent. Målt i lokal valuta har kostnadene økt med 8,5 prosent. Økningen i kostnadene skyldes flere forhold, blant annet økte avsetninger for tap på krav (ubetalte premier), integrasjonen av RESO Europa som ble ervervet i 2008, og økt merverdiavgift i Latvia og Litauen. Det er iverksatt flere kostnadsreducerende tiltak i løpet av 2009, herunder reduksjoner i størrelsesorden 15 prosent for bemanningskostnader og 10-15 prosent for husleie- og kontorkostnader.

Combined ratio for 2009 var på 93,9 prosent, mot 93,7 i 2008. Skade- og kostnadsprosenten er fortsatt blant bransjens beste i Baltikum. Underwriting-resultatet var 40,5 millioner kroner i 2009 mot 37,1 millioner kroner året før.

Pensjon og sparing

Gjensidige tilbyr et bredt spekter av pensjons-, investerings- og spareprodukter til privat- og næringslivsmarkedet. Pensjonsproduktene omfatter blant annet tjenstepensjonsforsikring, individuell pensjonsparing, uførepensjon og forvaltning av fripoliser. Vekterfondene utgjør kjernen av spareproduktene.

Premieinntekter for egen regning utgjorde 116,3 millioner kroner i 2009, mot 58,1 millioner kroner i 2008. Forvaltningsinntektene i sparevirksomheten ble 11,2 millioner kroner i 2009 mot 14,7 millioner kroner i 2008. Reduksjonen skyldes først og fremst lavere tegningsprovisjoner som følge av endret produktetterspørsel og produktsammenstilling. Fortjenestemarginen for sparing ble 0,9 prosent for året som helhet, mot 2,1 prosent i 2008. Nedgangen skyldes først og fremst lavere tegningsprovisjoner og en generell dreining i etterspørselen mot spareprodukter med redusert risiko og lavere forvaltningsgebyrer. Verdijustert avkastning på fripoliseporteføljen viste imidlertid en positiv utvikling, fra minus 3,2 prosent i 2008 til positive 7,1 i 2009. Dette ansees som et tilfredsstillende resultat, og er over gjennomsnittet i bransjen.

Erstatningskostnadene utgjorde 121,5 millioner kroner i 2009 og 39,0 millioner kroner i 2008. I tillegg er det i 2009, for første gang, satt av 2,0 millioner kroner til risikoutjevnsfond.

Det er allokert 9,9 millioner kroner til tilleggsavsetninger for fripoliseporteføljen i 2009, tilsvarende 50 prosent av realisert avkastning utover garantert rente (gjennomsnittlig 3,7 prosent). Til sammen utgjorde tilleggsavsetningen 18,4 millioner kroner ved årsskiftet, mens kursreguleringsfondet utgjorde 9,6 millioner kroner. Realisert resultat utover garantert rente og tilleggsavsetning er fordelt mellom eier og kundene i forholdet 20/80. Eiers resultat av overskuddsdelingen i 2009 ble 2,1 millioner kroner, mens kundene fikk 9,5 millioner kroner.

Totale driftskostnader utgjorde 179,0 millioner kroner i 2009 hvorav 102,7 millioner kroner var forsikringsrelaterte.

Resultat før skattekostnad ble et underskudd på 107,8 millioner kroner i 2009, mot et underskudd på 133,2 millioner kroner i 2008. Den positive utviklingen skyldes i hovedsak inntektsvekst, positiv avkastning på kollektivporteføljen og gjennomførte kostnadsreduksjoner. Virksomheten er fortsatt i en oppbyggingsfase, og resultatet er som forventet.

Bank

Gjensidige Bank er en bank for kunder i privat- og landbruksmarkedet i Norge. Banken tilbyr dagligbanktjenester, lån mot sikkerhet og forbruksfinansiering.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter beløp seg til 57,5 millioner kroner i 2009, mot 45,4 millioner kroner i 2008. Økningen skyldes et høyere volum, oppkjøp av utlånsportefølje og tilførsel av egenkapital. Rentenetto i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital var 0,63 prosent i 2009, mot 0,74 prosent året før.

Innskuddsdekningen ved utgangen av 2009 var 56,6 prosent, noe som vurderes som tilfredsstillende. Ved utløpet av 2008 var innskuddsdekningen 91,4 prosent. Nedgangen i innskuddsdekningen skyldes blant annet oppkjøpet av Citibanks portefølje av forbrukslån på 2,7 milliarder kroner.

Netto finansinntekter ble 16,5 millioner kroner i 2009, og omfatter provisjoner, honorarer og virkelig verdjusteringer. I 2008 var netto finansinntekter 11,2 millioner kroner.

Driftskostnadene utgjorde 147,2 millioner kroner i 2009, mot 134,8 millioner kroner i 2008. Det er primært høyere lønns- og administrasjonskostnader som utgjør forskjellen.

Konstaterte tap på utlån utgjorde 1,2 millioner kroner i 2009. Det var ingen konstaterte tap i 2008. Det er foretatt individuelle nedskrivninger knyttet til enkeltengasjementer på 1,2 millioner kroner i 2009. Ved utløpet av 2009 utgjorde avsetning for individuelle nedskrivninger samlet 0,8 millioner kroner. Nedskrivning på grupper av utlån ble økt med 1,6 millioner kroner i 2009, og utgjorde 14,5 millioner kroner ved

utløpet av 2009. Gruppenedskrivningen skal dekke potensielt tap på utlån i porteføljen som ikke individuelt er identifisert som tapsutsatte. Ved årsskiftet utgjorde gruppenedskrivningene 14,5 millioner kroner. Avsetningene anses tilstrekkelige.

Resultat før skattekostnad ble et underskudd på 76,3 millioner kroner i 2009, mot et underskudd på 85,1 millioner kroner i 2008. Resultatforbedringen skyldes økte inntekter og lavere tap på utlån. Banken er fortsatt i en oppstartfase, og utviklingen er i tråd med forventningen.

Helserelaterte tjenester

Gjensidige er en ledende aktør innen private helsetjenester i Norge under merkenavnet Hjelp24. Tilbudet omfatter bedriftshelsetjenester, trygghetsalarmtjenester, private sykehus- og spesialisttjenester, samt arbeidsmiljøkartlegging. Tjenestene leveres til privatkunder, bedrifter og til det offentlige.

Helserelaterte tjenester hadde driftsinntekter på 509,1 millioner kroner i 2009, mot 503,9 millioner kroner i 2008. Driftsinntektene for 2009 er påvirket av uroen i finansmarkedene, og spesielt gjelder dette innenfor bedriftshelsetjenester.

Driftskostnadene var 476,5 millioner kroner i 2009, mot 462,9 millioner kroner i 2008. Økningen skyldes en kombinasjon av kostnader knyttet til etablering av nye bedriftshelsetjenestelokasjoner i Haugesund og Kristiansund, kostnader i forbindelse med utbedring av NIMI-sykehuset og effekten av lønnsoppgjøret. Det er gjennomført bemanningsreduksjoner i 2009 som vil gi en lavere kostnadsbase i 2010.

EBITA for 2009 ble 32,7 millioner kroner, mot 41,0 millioner kroner i 2008. Dette ga en EBITA- margin for 2009 på 6,4 prosent, mot 8,1 prosent i 2008. Nedgangen i marginen skyldes primært en kombinasjon av betydelig lavere aktivitet innen bedriftshelsetjenester som følge av redusert etterspørsel samt høyere kostnadsnivå.

RISIKOFORHOLD

Risiko defineres som muligheten for at en hendelse kan påvirke konsernets måloppnåelse. For å forstå og håndtere risiko vurderes derfor både sannsynligheten for at hendelsen kan inntreffe og konsekvensene av hendelsen. Gjennom konsernets risikostyring og internkontroll er det etablert en struktur som på en systematisk måte identifiserer, vurderer, kommuniserer og håndterer risiko gjennom hele konsernet. Risikostyring tar utgangspunkt i fastsatte mål og strategier, samt de rammer for risikoeksponering som er fastsatt av styret.

Det primære ansvaret for god risikostyring og internkontroll ligger i førstelinjen, hos konsernsjef og alle ledere og ansatte i de operasjonelle enhetene, gjennom å utføre arbeidet i tråd med de fullmakter,

instrukser og retningslinjer som påligger den enkelte. Det er etablert en risikostyringsfunksjon på konsernnivå som er ansvarlig for å overvåke konsernets system for risikostyring, og som skal ha oversikt over de risikoer konsernet er eller kan bli eksponert for. Risikostyringsfunksjonen skal sørge for at konsernledelsen og styret til enhver tid er tilstrekkelig informert om konsernets risikoprofil. Konsernet har en moderat risikoprofil der ingen enkelthendelser etter styrets mening skal kunne skade selskapets finansielle stilling i alvorlig grad.

Strategisk risiko

Gjensidiges strategi, holdt opp mot resultater, markeds- og konkurransemessige forandringer og endringer i rammebetingelsene, følges opp fortløpende. Faktorer som er identifisert som kritiske for selskapets måloppnåelse, overvåkes særskilt. Den strategiske risikoen styres gjennom løpende konkurrent- og markedsovervåking, produktutvikling og planprosesser for å sikre at Gjensidige er i forkant av utviklingen innenfor forsikring.

Gjensidige har bak seg et år med god forsikringslønnsomhet og betydelig vekst. I markedet utfordres Gjensidige både av tradisjonelle norske finansaktører, som i sterkere grad satser på salg av skadeforsikring, og av nye aktører. Bortfall av forretning kombinert med en svekkelse av forsikringslønnsomheten vil påvirke egenkapitalavkastningen og sentrale nøkkeltall negativt. Det legges derfor vekt på at Gjensidige raskt kan tilpasse seg forbrukernes ønsker om betjening i nye kanaler, og benytte moderne teknologi og støttesystemer effektivt. Det arbeides kontinuerlig med å utvikle nye og kundetilpassede produkter og betjeningsløsninger, samtidig som organisasjon, prosesser og verdikjeder gjennomgås og standardiseres for å redusere kostnader og oppnå økt effektivitet.

Kundene stiller stadig større krav til kompetanse hos medarbeiderne. Det er en risiko for at manglende eller ikke tilpasset kompetanse vil redusere mulighetene til å realisere forretnings- og strategiske ambisjoner. Det er også konkurranse om å tiltrekke seg og beholde dyktige medarbeidere. Det arbeides derfor aktivt og målrettet med kompetanseheving på alle nivåer i organisasjonen, og kompetansekrav for ulike roller er definert. Gjensidige har, som tidligere beskrevet, etablert en egen kunde- og merkevareskole i 2009. Resultatbaserte belønningsmodeller er innført for grupper av medarbeidere, og det er innført individuelle målkort. Det arbeides målrettet med kultur- og lederutvikling og forankring av krav og forventninger til ledere og medarbeidere.

Forsikringsrisiko

Forsikringsrisikoen knyttet til store enkeltskader eller hendelser styres gjennom den ordinære virksomhetens fullmakter og rapporteringslinjer. Det er etablert klare retningslinjer for hvilke forsikringer som kan tegnes. Risikoen for at premienivået generelt ikke er tilfredsstillende overvåkes løpende i produkt- og aktuaravdelingen, og det utvikles bedre metoder for å sette riktige priser.

Styret fastsetter årlig rammer for konsernets reassuransesprogram. Rammene fastsettes ut fra behovet for å beskytte egenkapitalen mot skadehendelser utover et beløp som anses forsvarlig, samt behovet for å redusere resultatsvingninger. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reassuransedekninger konsernet har kjøpt. Reassuransesprogrammet er nærmere beskrevet i note 3 til konsernet årsregnskap.

Konsernets aktuarfunksjon foretar beregninger og vurderinger av de forsikringstekniske avsetningene, herunder utvikler og vedlikeholder adekvate modeller og metoder for å estimere skader som er inntruffet, men ennå ikke innrapportert til konsernet. Det er en betydelig iboende risiko for at avsetningene ikke er tilstrekkelige, men konsernet jobber kontinuerlig med å forbedre de aktuarielle metoder, og benytter tidvis eksterne aktuarer for uavhengige gjennomganger av avsetningene.

Finansiell risiko

Gjensidige har 50,7 milliarder kroner i finansielle investeringer (forsikringsvirksomheten). Disse består hovedsakelig av rentebærende plasseringer, eiendom, aksjer og strategiske og finansielle eierposter i tilknyttede selskaper, og er utsatt for endringer i makroøkonomiske faktorer.

Gjennom styrets fastsettelse av strategisk aktivaallokering og en dynamisk risikostyringsmodell, er det gitt rammer som muliggjør en rask tilpasning av risiko til endrede makroøkonomiske forutsetninger.

Oppfølgingen av kurs-, rente- og valutarisiko foregår dels gjennom «stresstester» der bufferkapitalen til enhver tid skal være tilstrekkelig til å tåle samtidige kraftige fall i aksje- og obligasjonskurser. For nærmere opplysninger om renterisiko og stresstester vises det til note 3 i årsregnskapet.

Det er utarbeidet rammer for nødvendig tilgang på likvide midler. Disse blir det tatt hensyn til i den strategiske aktivaallokeringen. Likviditetsrisikoen anses som meget lav.

Konsernet er utsatt for kredittrisiko gjennom plasseringer i obligasjons- og pengemarkedet og i utlån. Styret har gitt rammer for kredittvirksomheten. Kreditt-tapene har til nå vært helt ubetydelige. Utestående krav mot konsernets reassurandører kan også representere en betydelig kredittrisiko. Motpartsrisiko i reassuransemarkedet vurderes løpende. Konsernets reassurandører skal minimum ha en Standard & Poor's rating A eller tilsvarende fra et av de andre velrenommerede ratingselskapene.

Styret har vurdert risikoen for tap på utlån, garantiansvar og andre fordringer, og det er foretatt nødvendige avsetninger i regnskapet.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes svakheter eller feil ved prosesser og systemer, feil begått av ansatte, eller eksterne hendelser. For å redusere risikoen er det lagt vekt på å organisere virksomheten med veldefinerte og klare rapporteringslinjer og ansvarsforhold. Det er etablert faste rutiner for gjennomføring av risikovurderingen, og styret behandler årlig status i den etablerte internkontrollen. Det er etablert en uavhengig compliance-funksjon som skal bidra til at konsernet ikke pådrar seg offentlige sanksjoner, økonomiske tap eller tap av omdømme som følge av at lover, regler og standarder ikke etterleves. Compliance-funksjonen identifiserer, vurderer, gir råd om, overvåker og rapporterer konsernets compliance-risiko.

Etiske problemstillinger diskuteres i ledergrupper og på medarbeidersamlinger. Dette skal redusere risikoen for brudd på rutiner og retningslinjer, samtidig som det bidrar til å skape et godt arbeidsmiljø. Ansatte har også undertegnet egen datadisiplinerklæring knyttet til bruk av konsernets informasjons- og IT-systemer.

Gjensidiges interne revisjonsfunksjon er på vegne av styret gitt rollen å se etter og vurdere hvorvidt risikostyringen og internkontrollen fungerer som forutsatt.

For ytterligere beskrivelse av selskapets risikostyring vises det til eget kapittel om risiko- og kapitalstyring i årsrapporten.

GOD VIRKSOMHETSSTYRING

God eierstyring og selskapsledelse er et prioritert område for styret. I forbindelse med utstedelse av egenkapitalbevis og forberedelse til den planlagte børsnoteringen, er det foretatt betydelige endringer i styringsmodellen. Det er gjort et omfattende arbeid for å tilpasse Gjensidiges styringsmodell og vedtekter til en situasjon med nye eiere og krav til transparens. Styret har lagt Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse til grunn i arbeidet, og har tilpasset seg denne innenfor alle områder så langt det er mulig. Det er lagt stor vekt på at de to eiergruppene – norske skadeforsikringskunder og egenkapitalbevisiere – skal likebehandles økonomisk.

En utdypende redegjørelse for hvordan Gjensidige oppfyller den norske anbefalingen er gitt i eget kapittel i årsrapporten.

SAMFUNNSANSVAR

Gjensidiges samfunnsansvar berører ledelse og styring av konsernet, mennesker og kompetanse, forvaltning, drift og forretning. Gjensidige skal kjennetegnes av høy etisk standard. Gjensidiges samfunnsansvar har basis i selve grunntanken for opprettelsen av selskapet: Å gi kundene økonomisk trygghet og sikring.

En beskrivelse av Gjensidiges sosiale og miljømessige samfunnsbidrag fremgår av egen omtale i årsrapporten.

EKSTERNT MILJØ

Forurensning av det ytre miljøet som en følge av konsernets virksomhet, er minimal. Konsernets miljøtiltak er rettet mot energioptimalisering, redusert reisevirksomhet gjennom økt bruk av videomøter, standardiserte printere/kopimaskiner med tosidig trykk og en ansvarlig behandling av avfall. For å redusere papirforbruket og skape miljømessige gevinster, arbeides det også med tiltak for å øke bruk av elektroniske forsikringsdokumenter.

Gjensidiges hovedkontor på Sollerud ble miljøfyrtårnsertifisert allerede i løpet av 2008. I 2009 har andre kontorer fått samme status, og arbeidet med å sertifisere konsernets kontorer fortsetter i 2010. Gjensidige arbeider kontinuerlig med å skaffe seg kunnskap om klimaendringer og konsekvensene disse kan medføre. Gjensidige har kjøpt klimavoter for å bli klimanøytral for den norske virksomheten.

Styret er ikke kjent med at Gjensidiges bygg og anlegg inneholder PCB-holdige produkter.

Når det gjelder arbeid og tiltak rundt miljø, vises det også til egen beskrivelse i årsrapporten.

PERSONALOMRÅDET

Demografi og likestilling

Konsernet hadde 3.780 medarbeidere ved utløpet av 2009. I den norske skadeforsikringsvirksomheten var det 2.055 medarbeidere per 31. desember 2009. Antall ansatte i Gjensidige Bank har økt betydelig i løpet av 2009, i første rekke som følge av oppkjøpet av Citibanks norske forbrukslånsportefølje.

Kjønnsfordelingen i Gjensidige Forsikring var 53,7 prosent menn og 46,3 prosent kvinner ved utløpet av 2009. Andelen menn har økt noe i forhold til 2008 (52,2 prosent menn). I 2009 ble det ansatt 236 nye medarbeidere utenom ansatte i oppkjøpte virksomheter. Av de nyansatte var 147 menn og 89 kvinner, med en gjennomsnittsalder på 33,3 år. I samme periode sluttet 237 medarbeidere (117 kvinner og 120 menn), hvilket gir en turnover på 11,4 prosent.

Bemanning	Gjensidige	Gjensidige konsern
2009	2.055	3.780
2008	2.060	3.640
2007	2.033	3.460
2006	2.242	3.497
2005	2.272	2.611
2004	2.261	2.451

Gjennomsnittsalderen i morselskapet er 44,6 år (45,1 år i 2008), og gjennomsnittsansieniteten er 12,4 år (12,9 i 2008).

Samarbeidet med ansatte og Finansforbundet har vært godt. Det har vært avholdt regelmessige møter i Samarbeids- og arbeidsmiljøutvalget. Styret anser det interne arbeidsmiljøet for å være godt.

Det er et mål å øke andelen kvinnelige ledere i de øverste ledergruppene. Flere kvinner i Gjensidige har derfor deltatt i Futura, som er finansnæringsens eget lederutviklingsprogram for kvinnelige toppledere.

Ved utløpet av 2009 er det ingen kvinner blant konsernledelsens åtte medlemmer. Ved utløpet av 2008 var det en kvinne i konsernledelsen. I styret er kvinneandelen 33 prosent ved utløpet av 2009 (4 av 12). Tilsvarende tall i 2008 var 42 prosent (5 av 12). Blant representantene som ikke er ansattevalgte, er kvinneandelen 25 prosent (2 av 8). Av 212 ledere er 35,8 prosent kvinner, som er tilsvarende nivå som i 2008 (35,7 prosent kvinnelige ledere).

Attraktiv arbeidsplass

Gjensidige skal fremstå som en attraktiv arbeidsgiver både internt og eksternt.

For å understøtte tiltak knyttet til arbeidsmiljø, medarbeiderutvikling, ledelsesutvikling og belønning, benyttes ulike typer målinger. Målet er at ledelsen i størst mulig grad kan fatte sine beslutninger på bakgrunn av forskningsbasert kunnskap, og etablere tiltak som stimulerer de driverne som har størst effekt på arbeidsmiljø og resultater.

Personaltilfredshetsundersøkelsen for 2009 viser en svak nedgang i medarbeidertilfredshetsindeksen. Konsernet har vært gjennom betydelige omstillinger de senere årene, og nedgangen har vært mest markant i de områdene som har hatt de største omstillingsprosessene det siste året.

Det er gjennomført en undersøkelse i samarbeid med Handelshøyskolen BI om effekten av Gjensidiges bonussystem for selgere innenfor privat- og næringslivsmarkedet. Formålet med selgerbonus-systemet er at det skal føre til økt motivasjon og økt salg. Undersøkelsen ble første gang gjennomført våren 2007, og ble avsluttet våren 2009. Resultatene av undersøkelsen viser at bonussystemet både har positive og negative sider motivasjonsmessig. I tillegg til selgerbonus-systemet, vil erfaringene fra undersøkelsen bli benyttet til å evaluere hele belønningssystemet med sikte på å skape et forutsigbart og fremtidsrettet system. I 2008 og 2009 ble det også gjennomført en undersøkelse sammen med Handelshøyskolen BI som så på sammenhengen mellom medarbeidernes indre motivasjon og deres opplevde mulighet for trening og utvikling (OMU). Undersøkelsen konkluderer med at medarbeidernes OMU er positiv og stigende gjennom perioden, og den er sterkt relatert til indre motivasjon, sosiale relasjoner og

samarbeidsklima. Konsekvensen av dette er igjen økt arbeidsinnsats og arbeidskvalitet.

Kompetanseutvikling

Det gjennomføres en betydelig intern opplæringsaktivitet, og antall kursdøgn i 2009 var 3.231 (4.756 i 2008). Nedgangen i antallet skyldes at det i 2008 ble avholdt samlinger for alle ansatte, og disse samlingene utgjorde over 1.700 døgn. Gjensidiges kunde- og merkevareskole (GKM) ble etablert i mars 2009. Alle nyansatte selgere får sin opplæring her, en opplæring som ender med en sertifiseringstest. Denne testen er utarbeidet etter føringer fra Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO). Gjensidige har valgt å heve kravene til prøven i forhold til hva FNO legger opp til. I tillegg til grunnopplæring av selgere, har også GKM kurs for salgs- og oppgjørsledere, der de sertifiseres i en praktisk prøve som inneholder elementene presentasjonsteknikk, tilbakemeldingsteknikk og coaching. Skolen er nå i gang med å bygge opp en linje for Gjensidiges oppgjørsmedarbeidere.

E-læringskurs er en mye benyttet opplæringsmetode, og Gjensidige har en base på ca 50 kurs. I løpet av 2009 ble 8.510 kurs bestått. Konsernet har også en læringsportal som benyttes til opplæring for markedsmessige kampanjer. Leder kan følge med på aktiviteten underveis, og kravet er at 100 prosent av medarbeiderne skal ha vært gjennom denne opplæringen før markedsaktivitetene starter.

Medarbeidere deltar også på eksterne kurs og opplæringsaktiviteter, blant annet studiepoeng-givende kurs i regi av Handelshøyskolen BI og andre høyskoler/universitet. Betingelsen for å få økonomisk støtte til slike utviklingstiltak, er at det finnes en konkret plan for hvordan Gjensidige skal nyttiggjøre seg den kompetansen den enkelte får.

Ledelsesutvikling

Ledelsesutvikling har sterk oppmerksomhet fra styre og ledelse. Ledelse er en nøkkelfaktor for å kunne omgjøre strategi til handling, og ledelsesutvikling utgjør derfor et viktig ledd i Gjensidiges organisasjonsutviklingsarbeid. Hver enkelt leder har utviklet en ledelsesplattform. Denne er et sentralt verktøy for utvikling av egen ledelse og utgjør kjernen i Gjensidiges lederutviklingsprogram "Veien videre". I 2009 var temaet feedback, og arbeid med den enkelte leders 360-graders undersøkelse inngikk som en del av kurset.

Systematisk Helse-, Miljø- og Sikkerhetsarbeid (HMS)

Et kontinuerlig fokus på tilrettelegging og oppfølging i alle områder har bidratt til at sykefraværet i Gjensidige ikke har økt i 2009. Arbeidsmiljøutvalget (AMU) har gjennomført fire kvartalsmøter, samt besluttet opprettelse av HMS-utvalg i divisjonene Privat og Næringsliv og Øvrige forretningsområder. Aktivitetene i disse utvalgene er kommet godt i gang. 2009 har også vært preget av krevende omorganiseringer og jobbskifter for mange medarbeidere. I forbindelse med disse omstil-

lingene har det vært behov for systematikk i HMS-arbeidet, og samarbeidet mellom leder, medarbeider, Hjelp24 og NAV har fungert godt. Elektronisk Personal-, HMS- og Lederhåndbok har blitt videreutviklet i perioden, og bidratt til å forenkle systemer og prosedyrer. Intern HMS-revisjon ble gjennomført høsten 2009 i divisjon Privat. Konklusjonen etter denne revisjonen er at det drives et kvalitetssikret og systematisk HMS-arbeid på alle nivåer.

Ved utløpet av 2009 lå gjennomsnittlig sykefravær på 6,0 prosent i den norske virksomheten og er uendret fra fjoråret. Selskapets målsetting om et sykefravær på fire prosent ligger fast. Det har ikke vært skader eller ulykker av betydning i 2009.

Mangfold

Gjensidige har i 2009 fortsatt sitt arbeid for at integrering og mangfold skal bli en naturlig del av konsernets virksomhet. Selskapets rekruttering har vært preget av mangfold i flere år. Konsernets norske kunderådgivere kan i dag betjene kunder på 10 forskjellige morsmål. Det er en balansert kjønns sammensetning i konsernet, med 54 prosent menn og 46 prosent kvinner. Blant lederne er bildet skjevare, med 64 prosent menn og 36 prosent kvinner. Det er iverksatt tiltak som over tid skal gi bedre balanse også på ledernivå.

Gjensidige samarbeider med NAV om arbeidstrening og lønnstilskudd for mennesker som har vært utenfor arbeidslivet, og har hatt flere medarbeidere i arbeidstrening gjennom slike ordninger.

Likestilling og tilgjengelighet

Som IA-bedrift legger Gjensidige til rette for å rekruttere flere med nedsatt funksjonsevne. Gjensidige er også opptatt av å stimulere til mangfold gjennom rekruttering, samt en balansert alderssammensetning, kjønnsfordeling og bredde i etnisk tilhørighet.

Det er opprettet et likestillings- og inkluderingsutvalg i virksomheten. Utvalget består av to representanter fra arbeidsgiver- og arbeidstakersiden. (Arbeidsgiver stiller i tillegg sekretærressurser til rådighet for utvalget.) Utvalget kan om ønskelig innkalle en representant fra Bedriftshelsetjenesten til møtene. Utvalget skal utarbeide en handlingsplan for likestillings- og inkluderingsarbeidet i Gjensidige Forsikring som skal godkjennes av samarbeidsutvalget. Handlingsplanen skal spesielt ivareta ønsket om at:

- Det iverksettes konkrete tiltak for å bedre likestillings- og inkluderingsarbeidet i Gjensidige Forsikring.
- Alle ansatte gis de samme muligheter til personlig og faglig utvikling og skal stilles likt, uansett kjønn, alder, etnisk opprinnelse og funksjonsevne.

Det utarbeides lønnsstatistikker for å synliggjøre eventuelle lønnsforskjeller for samme arbeid eller arbeid av lik verdi på grunnlag av kjønn,

alder, etnisk opprinnelse eller redusert funksjonsevne, og utvalget skal påse at det iverksettes tiltak for å utjevne eventuelle forskjeller.

FREMTIDSUTSIKTER

Konkurransen i det norske skadeforsikringsmarkedet ble ytterligere skjerpet i 2009, og det er forventet at denne utviklingen vil fortsette. De små forsikringsselskapene har gradvis økt sine markedsandeler gjennom å etablere seg i nisjer i markedet, og til dels gjennom aggressiv prissetting. I tillegg har flere av de etablerte finansaktørene startet skadeforsikringsselskaper. Disse har ikke tidligere drevet med skadeforsikring, men har tilgrensende virksomhet og distribusjonskanaler. Tiltakene som er gjennomført i 2009 innebærer imidlertid at Gjensidige er godt posisjonert for å møte denne konkurransen. Vekst i premievolum i Gjensidiges norske skadeforsikringsvirksomhet i 2010 ventes likevel i hovedsak å komme fra gjennomførte og planlagte premietiltak. Det vil først og fremst være den danske og svenske skadeforsikringsvirksomheten som bidrar til veksten i 2010. De økonomiske utsiktene for de baltiske landene er fortsatt negative, og det forventes en nedgang i totalmarkedet for skadeforsikring også i 2010.

Fra 2011 skal de samlede erstatningskostnader være redusert med 400 til 500 millioner kroner (inflasjonsjustert) sammenlignet med 2007-nivået. Tilsvarende reduksjon for driftskostnadene er 300 til 400 millioner kroner. Arbeidet med å redusere erstatnings- og driftskostnadene fra 2011 vil gi resultateffekter også i 2010.

De etablerte satsingene innenfor pensjon, sparing og bank har utviklet seg i tråd med forventningene, og vil på sikt styrke konsernets posisjon og gi vekstgrunnlag i Norge. Det er målsatt at pensjons- og sparevirksomheten skal nå et nullresultat i løpet av 2011, mens tilsvarende mål for Gjensidige Bank er 2010. Oppkjøpet av Citibanks forbrukerfinansiering vil bidra positivt, både gjennom økt lønnsomhet, produktbredde og kundebase.

Organiseringen av den norske distribusjonsmodellen i to divisjoner er en viktig bidragsyter for å sikre distribusjonskraft for breddeproduktene. Produkter innen pensjon og sparing, bank samt helse er en naturlig del av dialogen med kundene. Gjensidige viderefører satsingen på å utvide privatkundernes engasjement i selskapet, blant annet ved å stimulere til inngåelse av bank-, spare- og pensjonsavtaler. Myndighetenes etablering av Finansportalen har gjort det enklere for kundene å sammenligne både produkter og pris mellom selskapene. Dette, sammen med økt mulighet til å skifte forsikringsselskap utenom hovedforfall, har gitt noe større mobilitet blant kundene. Økt oppmerksomhet fra kundene gir imidlertid også selskapene mulighet til å fremheve kvalitet og dekningsomfang for sine produkter. Dette vil i større grad synliggjøre at valg av forsikringsleverandør innebærer mer enn bare vurdering av pris. Gjensidige vil derfor videreføre sin produktstrategi som gir kundene mulighet til å velge mer omfattende dekninger enn standardløsningen.

Gjensidige skal være et av Norges mest kundeorienterte selskaper. Etableringen av Gjensidiges Kunde- og Merkevaerskole er et viktig tiltak i denne forbindelse. Skolen bidrar til raskere opplæring av nye kundebehandlere, gir økt kompetanse og forbedret kundebehandling.

Avkastningen i finansmarkedene har vært god i 2009. De fleste børsene har hatt en markant oppgang i løpet av året, og det har også vært en betydelig reduksjon i kreditt-spreader med god avkastning i kredittporteføljene. Det er knyttet usikkerhet til i hvilken grad den positive utviklingen vil fortsette. Særlig gjelder dette i forhold til virkningene av myndighetenes forventede nedbygging av de finans- og pengepolitiske tiltak som har vært iverksatt som følge av finanskrisen.

Som kommentert ovenfor har styret vedtatt å fremme forslag for generalforsamlingen om å omdanne Gjensidige Forsikring BA til et allmennaksjeselskap med sikte på å børsnotere aksjene på Oslo Børs i løpet av annet halvår 2010. Hensikten med børsnoteringen er å gi konsernet større handlefrihet og muligheter til å delta i de strukturendringene som preger finansbransjen i Norden. En børsnotering vil gi konsernet et verdipapir som kan benyttes ved eventuelle oppkjøp eller på annen måte finansiere vekststrategien innen bredde og geografi, samtidig som det setter en verdi på Gjensidige.

Endring i rammevilkår vil generelt kunne påvirke Gjensidiges virksomhet. Det er ikke vedtatt nye rammebetingelser i 2009 som vil få stor betydning for virksomheten, men det er en rekke initiativ som over tid vil få betydning. Det gjelder særlig EUs solvensprosjekt for forsikringsselskaper Solvens II. I regi av EU pågår Solvens II-prosjektet, som vil medføre en komplett ny standard for solvens og regulering av europeiske forsikringsselskaper. Solvens II vil bidra til forbedret kvantifisering av risiko og kapitalbehov for forsikringsselskaper, og generelt forsterke risikostyringen. Det nye regelverket, som forventes å tre i kraft i 2012, vil gi større insitament for selskaper til å måle og styre alle risikoer på en konsistent måte. Gjensidige følger utviklingen aktivt, og har blant annet deltatt i de kvantitative konsekvensberegningene. Konklusjonen fra forstudien er at Gjensidige er godt posisjonert for å tilfredsstille de nye kravene. Solvens II vil også innebære nye krav til hvordan risikostyringen i virksomheten organiseres og gjennomføres, og krav til rapportering.

Det er normalt en betydelig usikkerhet knyttet til vurderinger av fremtidige forhold, men styret er av den oppfatning at konsernet står godt rustet til å møte konkurransen i årene fremover.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

8. mars 2010 inngikk Gjensidige avtale om kjøp av Nykredit Forsikring A/S (Nykredit Forsikring) for 2,5 milliarder danske kroner. Kjøpet vil styrke Gjensidiges konkurransekraft i det danske markedet og bidra til å realisere ytterligere kostnadssynergier gjennom stordriftsfordeler.

Samtidig inngikk Gjensidige og Nykredit Realkredit et langsiktig strategisk partnerskap som innebærer at Nykredit-konsernet skal selge og distribuere Gjensidiges skadeforsikringsprodukter i det danske markedet. Nykredit er et av Danmarks største finanskonsern, med aktiviteter innen bank, forsikring, pensjon og eiendomsmegling. Konsernet har omfattende distribusjon, inkludert 70 rådgivningskontorer og to eiendomsmeglerkjeder med totalt 310 kontorer.

Starten på 2010 har vært uvanlig kald, noe som har medført et større antall skader enn normalt. Dette gjør det nødvendig å vurdere pristiltak.

Utover dette har det ikke inntrådt noen vesentlige hendelser etter utløpet av 2009.

DISPONERING AV RESULTAT FØR ANDRE RESULTATKOMPONENTER

Konsernets årsresultat etter skattekostnad utgjør 2.304,8 millioner kroner. Styret har vedtatt en utbyttepolitikk som danner grunnlaget for de utbytteforslag som fremmes for generalforsamlingen. Gjensidige skal ha en konkurransedyktig utbyttepolitikk i forhold til sammenlignbare investeringer. Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at mellom 50 og 80 prosent av årets resultat etter skatt utdeles som utbytte. Styret foreslår at det utbetales 1.650,0 millioner kroner i utbytte for regnskapsåret 2009, tilsvarende 71,6 prosent av konsernets årsresultat.

Morselskapets resultat før andre resultatkomponenter på 2.943,6 millioner kroner foreslås disponert som følger:

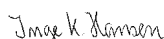
Utbytte	1.650,0
Overføring til utjevningsfond (klasse I)	178,2
Overføring til annen egenkapital (klasse I)	145,2
Overføring til opptjent egenkapital (klasse II)	534,7
Overføring til annen egenkapital (klasse II)	435,5

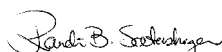
Disponert 2.943,6

Andre resultatkomponenter, som fremgår av resultatoppstillingen på side 167, inngår ikke i resultatdisponeringen. Etter disponering av resultat før andre resultatkomponenter utgjør morselskapets frie egenkapital 13.362,5 millioner kroner.

Styret vil takke de ansatte for innsatsen og deres bidrag til selskapets resultat i 2009. Styret har besluttet å gi hver ansatt en bonus på 20.000 kroner for fulltidsansatte.

10. mars 2010
Styret i Gjensidige Forsikring BA

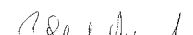

Inge K. Hansen
Styreleder

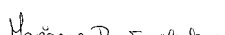

Randi B. Sætershagen
Nestleder

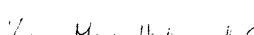

Gunnhild H. Andersen

Trond Vegard Andersen

Hans-Erik F. Andersson

Per Engebretsen Askilsrud

Marianne Bø Engebretsen

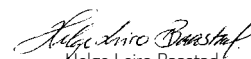

Karen Marie Hjelmseter

Kjetil Kristensen

Gunnar Mjåtvædt

Hans Ellef Wettre

Tor Øvre

Helge Leiro Baastad
Konsernsjef

REGNSKAP OG NOTER 2009

GJENSIDIGE FORSIKRING KONSERN

	Side
Konsolidert resultatregnskap.....	100
Konsolidert oppstilling over andre resultatkomponenter	101
Konsolidert balanse.....	102
Konsolidert oppstilling over endringer i egenkapital	103
Konsolidert kontantstrømoppstilling	104
Regnskapsprinsipper	105

Noter

1 Egenkapitalfond	112
2 Bruk av estimater	113
3 Styring av forsikringsrisiko og finansiell risiko	114
4 Segmentinformasjon.....	135
5 Immaterielle eiendeler	137
6 Aksjer i tilknyttede selskaper.....	139
7 Eiendom, anlegg og utstyr	140
8 Investerings eiendommer	141
9 Finansielle eiendeler og forpliktelser	142
10 Finansielle derivater og sikringsbokføring	144
11 Utlån og fordringer	146
12 Kontanter og kontantekvivalenter	147
13 Aksjer og andeler.....	147
14 Forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel	149
15 Pensjon	150
16 Avsetninger og andre forpliktelser	153
17 Skatt.....	154
18 Kostnader	155
19 Lønn og godtgjørelser	156
20 Netto inntekter fra investeringer	159
21 Betingede forpliktelser.....	160
22 Transaksjoner med nærstående parter.....	160
23 Hendelser etter balansedagen	163
24 Kapitaldekning.....	163
25 Solvensmargin	164
26 Bundne midler	164
27 Omarbeiding av skatt for 2008	164
28 Oppkjøp av Citibank International PLC, Norway Branch forbrukslånportefølje.....	165

GJENSIDIGE FORSIKRING BA

	Side
Resultatregnskap.....	166
Balanse.....	168
Oppstilling over endringer i egenkapital.....	170
Kontantstrømoppstilling.....	171
Regnskapsprinsipper	172

Noter

1 Egenkapitalfond	178
2 Bruk av estimater	179
3 Styring av forsikringsrisiko og finansiell risiko	179
4 Premieinntekter og erstatningskostnader mv. i skadeforsikring	180
5 Immaterielle eiendeler	182
6 Aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper.....	184
7 Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr.....	186
8 Investerings eiendommer	187
9 Finansielle eiendeler og forpliktelser	189
10 Finansielle derivater	190
11 Utlån og fordringer	191
12 Kontanter og kontantekvivalenter	192
13 Aksjer og andeler.....	192
14 Forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel	194
15 Pensjon	195
16 Avsetninger og andre forpliktelser	198
17 Skatt.....	198
18 Kostnader	200
19 Lønn og godtgjørelser	201
20 Netto inntekter fra investeringer	204
21 Betingede forpliktelser.....	205
22 Transaksjoner med nærstående parter.....	205
23 Hendelser etter balansedagen	208
24 Kapitaldekning.....	208
25 Solvensmargin	209
26 Bundne midler	209
27 Prinsippendring og omarbeiding av skatt for 2008.....	210

Erklæring fra styret og daglig leder.....	211
Revisjonsberetning.....	212
Kontrollkomiteens uttalelse	213
Representantskapets uttalelse	214

Ord og uttrykk.....	215
---------------------	-----

KONSOLIDERT RESULTATREGNSKAP

Millioner kroner	Noter	1.1.-31.12.2009	Omarbeidet 1.1.-31.12.2008
Driftsinntekter			
Premieinntekter fra skadeforsikring		15.660,4	15.481,9
Premieinntekter fra pensjon		116,3	58,1
Rente- og kredittprovisjonsinntekter fra bankdrift		323,3	392,9
Driftsinntekter fra helserelaterte tjenester		509,1	503,9
Andre inntekter inkludert eliminerings		61,5	34,6
Sum driftsinntekter	4	16.670,7	16.471,4
Netto inntekter fra investeringer			
Inntekter fra investeringer i tilknyttede selskaper	6	263,3	188,2
Netto driftsinntekt fra eiendom		401,2	427,6
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		1.385,9	1.693,6
Netto urealiserte verdiendringer på investeringer (inkl. eiendom)		773,3	(3.609,9)
Netto realisert gevinst og tap på investeringer		120,1	1.188,8
Kostnader knyttet til investeringer	18	(155,9)	(147,0)
Sum netto inntekter fra investeringer	20	2.788,0	(258,7)
Sum driftsinntekter og netto inntekter fra investeringer		19.458,7	16.212,7
Erstatningskostnader, tap mv.			
Erstatningskostnader mv. fra skadeforsikring		(12.071,0)	(11.983,8)
Erstatningskostnader mv. fra pensjon		(121,5)	(39,0)
Rentekostnader o.l. og tap på utlån/garantier fra bankdrift		(268,8)	(354,4)
Sum erstatningskostnader, rentekostnader, tap mv.		(12.461,4)	(12.377,1)
Driftskostnader			
Driftskostnader fra skadeforsikring		(2.771,5)	(2.638,3)
Driftskostnader fra pensjon		(102,7)	(104,9)
Driftskostnader fra bankdrift		(147,3)	(134,8)
Driftskostnader fra helserelaterte tjenester		(476,5)	(462,9)
Andre driftskostnader		(116,1)	(80,1)
Merverdiav- og nedskrivninger – immaterielle eiendeler		(216,7)	(107,4)
Sum driftskostnader	18	(3.830,8)	(3.528,4)
Sum kostnader		(16.292,1)	(15.905,5)
Årets resultat før skattekostnad	4	3.166,5	307,2
Skattekostnad	17, 27	(861,8)	(55,0)
ÅRETS RESULTAT		2.304,8	252,3
Resultat per egenkapitalbevis, kroner (basis og utvannet)		5,76	0,63

KONSOLIDERT OPPSTILLING OVER ANDRE RESULTATKOMPONENTER

Millioner kroner	1.1.-31.12.2009	1.1.-31.12.2008
Årets resultat	2.304,8	252,3
Andre resultatkomponenter		
Valutakursdifferanser	(102,5)	152,6
Endring i eiendeler tilgjengelig for salg		105,9
Andel av andre resultatkomponenter i tilknyttede selskaper	(8,6)	(89,4)
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon	442,7	(407,9)
Skatt på andre resultatkomponenter	(254,1)	291,4
Sum andre resultatkomponenter	77,5	52,6
ÅRETS TOTALRESULTAT	2.382,3	304,9

DETTE ER GJENSIDIGE

VIRKSOMHETEN

PERSPEKTIV

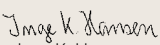
STYRING

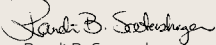
RESULTATER

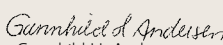
KONSOLIDERT BALANSE

Millioner kroner	Noter	31.12.2009	Omarbeidet 31.12.2008
EIENDELER			
Goodwill	5	1.507,5	1.763,4
Andre immaterielle eiendeler	5	847,1	1.027,6
Aksjer i tilknyttede selskaper	6	3.783,3	2.662,9
Eierbenyttet eiendom	7	282,2	330,7
Anlegg og utstyr	7	316,1	324,7
Investeringseiendommer	8	5.509,9	5.618,9
Finansielle eiendeler			
Finansielle derivater	9, 10	203,2	289,8
Aksjer og andeler	9	7.728,6	6.376,2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9	15.562,4	17.171,7
Obligasjoner som holdes til forfall	9	15.816,0	13.683,7
Utlån og andre fordringer	9, 11	13.349,5	7.170,2
Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg	11	2.823,4	1.421,7
Gjenforsikringsdepoter		0,6	0,7
Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring	14	239,3	390,8
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikring	11	3.435,8	3.213,3
Andre fordringer	11	303,5	436,0
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	11	56,9	657,7
Kontanter og kontantekvivalenter	12, 26	3.103,5	3.011,6
SUM EIENDELER		74.868,9	65.551,4
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE			
Egenkapital			
Egenkapitalbeviskapital		1.000,0	3.860,0
Annen egenkapital		20.968,2	15.725,9
Sum egenkapital		21.968,2	19.585,9
Avsetning for forpliktelser			
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	14	7.671,7	6.760,9
Brutto erstatningsavsetning	14	25.857,2	25.561,5
Avsetning til premierabatter		41,6	45,1
Pensjonsforpliktelser	15	774,4	1.426,3
Andre avsetninger for forpliktelser	16	172,1	94,8
Finansielle forpliktelser			
Finansielle derivater	9, 10	93,1	863,7
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder	9, 16	6.550,4	6.131,4
Rentebærende forpliktelser	9, 16	4.916,1	605,9
Andre forpliktelser	9, 16	1.245,9	1.019,0
Forpliktelser ved periodeskatt	27	921,7	407,9
Forpliktelser ved utsatt skatt	17, 27	1.205,6	987,4
Forpliktelser i forbindelse med forsikring	9, 16	346,4	357,6
Avsatt ikke utbetalt utbytte		74,8	81,6
Avsetning i livsforsikring med investeringsvalg	16	2.823,4	1.421,7
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	9, 16	206,3	200,9
Sum forpliktelser		52.900,7	45.965,5
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE		74.868,9	65.551,4

10. mars 2010
Styret i Gjensidige Forsikring BA

Inge K. Hansen
Styreleder

Randi B. Sætershagen
Nestleder

Gunnhild H. Andersen

Trond Vegard Andersen

Hans-Erik F. Andersson

Per Engebretsen Askilrud

Marianne Bø Engebretsen

Karen Marie Hjelmseter

Kjetil Kristensen

Gunnar Mjåtvædt

Hans Elløf Wettre

Tor Øvre

Helge Leiro Baastad
Konsernsjef

KONSOLIDERT OPPSTILLING OVER ENDRINGER I EGENKAPITAL

Millioner kroner	Klasse I-kapital					Klasse II-kapital				Total egenkapital
	Egenkapitalbevis-kapital	Overkurs-fond	Utnjevnings-fond	Annen egenkapital	Sum klasse I-kapital	Kompensasjons-fond	Opptjent egenkapital	Annen egenkapital	Sum klasse II-kapital	
Egenkapital per 31.12.2007	3.860,0		464,3	751,3	5.075,6		12.974,0	2.252,9	15.226,9	20.302,5
Eierbrøk					25 %				75 %	
1.1.-31.12.2008										
Årets resultat omarbeidet			(85,6)	148,7	63,1		(256,8)	446,0	189,2	252,3
Andre resultatkomponenter										
Valutakursdifferanser				38,2	38,2			114,5	114,5	152,6
Endring i eiendeler tilgjengelig for salg				26,5	26,5			79,4	79,4	105,9
Andel av andre resultatkomponenter i tilknyttede selskaper				(22,4)	(22,4)			(67,1)	(67,1)	(89,4)
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon				(102,0)	(102,0)			(305,9)	(305,9)	(407,9)
Skatt på andre resultatkomponenter				72,9	72,9			218,6	218,6	291,4
Sum andre resultatkomponenter				13,2	13,2			39,5	39,5	52,6
Årets totalresultat omarbeidet			(85,6)	161,8	76,2		(256,8)	485,5	228,7	304,9
Utbetalt utbytte			(255,4)		(255,4)		(766,1)		(766,1)	(1.021,5)
Egenkapital per 31.12.2008 omarbeidet	3.860,0		123,3	913,1	4.896,5		11.951,1	2.738,4	14.689,5	19.585,9
Eierbrøk					25 %				75 %	
1.1.-31.12.2009										
Årets resultat			590,7	(14,5)	576,2		1.772,2	(43,6)	1.728,6	2.304,8
Andre resultatkomponenter										
Valutakursdifferanser				(25,6)	(25,6)			(76,9)	(76,9)	(102,5)
Andel av andre resultatkomponenter i tilknyttede selskaper				(2,2)	(2,2)			(6,5)	(6,5)	(8,6)
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon				110,7	110,7			332,0	332,0	442,7
Skatt på andre resultatkomponenter				(63,5)	(63,5)			(190,6)	(190,6)	(254,1)
Sum andre resultatkomponenter				19,4	19,4			58,1	58,1	77,5
Årets totalresultat			590,7	4,9	595,6		1.772,2	14,5	1.786,7	2.382,3
Kapitalnedsettelse	(2.860,0)	1.430,0	1.430,0							
Egenkapital per 31.12.2009	1.000,0	1.430,0	2.144,0	917,9	5.492,1		13.723,3	2.752,9	16.476,2	21.968,2
Eierbrøk					25 %				75 %	
Antall egenkapitalbevis					100.000.000					
Resultat per egenkapitalbevis, kroner, basis og utvannet (årets resultat/antall egenkapitalbevis)					5,76					

DETTE ER GJENSIDIGE

VIRKSOMHETEN

PERSPEKTIV

STYRING

RESULTATER

KONSOLIDERT KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Millioner kroner

1.1.-31.12.2009 1.1.-31.12.2008

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Netto innbetalte premier	17.565,2	17.445,7
Netto utbetalte erstatninger	(11.061,3)	(11.011,8)
Betalte driftskostnader inklusive provisjoner	(3.879,6)	(2.896,2)
Netto innbetalinger/utbetalinger på utlån og innskudd	(4.388,3)	1.181,9
Netto innbetalinger/utbetalinger fra investeringer		
Aksjer og andeler	(956,2)	3.266,2
Obligasjoner og sertifikater	(2.975,5)	(6.633,2)
Finansielle derivater og andre finansielle instrumenter	(704,1)	(2.163,1)
Investerings eiendommer	(5,7)	(427,8)
Renter og øvrige finansinntekter	2.074,8	985,9
Netto innbetalinger/utbetalinger eiendomsdrift	267,9	258,7
Netto andre inntekter og kostnader	549,6	76,0
Betalte skatter	(401,4)	(141,2)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	(3.914,5)	(59,1)
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Utbetalinger ved kjøp av datterselskaper		(525,1)
Netto kjøp og salg av eierbenyttet eiendom		1.445,9
Netto kjøp og salg av anlegg og utstyr	(174,7)	(226,5)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(174,7)	694,3
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Utbetalt utbytte	(3,6)	(939,9)
Utbetaling av renter på innlån	(36,7)	(62,9)
Netto innbetalinger/utbetalinger vedrørende lån	4.328,9	(899,0)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	4.288,6	(1.901,7)
Netto kontantstrøm for perioden	199,4	(1.266,5)
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter	(110,4)	122,0
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	89,0	(1.144,6)
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	3.011,6	4.092,3
Innfusjonerte, kjøpte og solgte selskaper	2,8	63,9
Korrigert beholdning ved periodens begynnelse	3.014,5	4.156,2
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	3.103,5	3.011,6
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	89,0	(1.144,6)

REGNSKAPSPRINSIPPER

RAPPORTERINGSENHET

Gjensidige Forsikring BA er et gjensidig eid selskap hjemmehørende i Norge. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Drammensveien 288, Oslo, Norge. Konsernregnskapet til Gjensidige Forsikring konsern (konsernet) per 31. desember 2009 og for året som helhet består av Gjensidige Forsikring BA og datterselskaper og konsernets andeler i tilknyttede selskaper. Aktivitetene i konsernet er skadeforsikring, pensjon og sparing, bank og helserelaterte tjenester. Konsernet driver virksomhet i Norge, Sverige, Danmark, Latvia, Litauen og Estland.

Regnskapsprinsippene som benyttes i konsernregnskapet er beskrevet nedenfor. Prinsippene er konsistente i hele konsernet, med unntak av en tillatt forskjell etter IFRS 4 om forsikringskontrakter. Se beskrivelse under punktet vedrørende *Brutto erstatningsavsetning*.

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE

Samsvarserklæring

Konsernregnskapet er avlagt i samsvar med EU-godkjente IFRS'er og tilhørende fortolkningsuttalelser som skal anvendes per 31. desember 2009, samt de ytterligere opplysningskrav som følger av årsregnskapsforskriften for forsikringselskaper (FOR 1998-12-16 nr 1241) med hjemmel i regnskapsloven.

De IFRS'er og fortolkningsuttalelser som er utgitt frem til 10. mars 2010 og som ikke er obligatoriske å anvende per 31. desember 2009, det vil si IFRS 9 og IFRIC 19, endringer i IFRIC 14, IFRS 2, IFRS 1 og revidert IAS 24, samt forbedringer i IFRS'er, antas, basert på de vurderinger som er gjort så langt, ikke å få vesentlig effekt for rapporterte tall.

Som følge av endringer i IAS 1 Presentasjon av finansregnskap er regnskapsoppstillingenes format endret fra første kvartal 2009. Sammenligningstallene er omarbeidet tilsvarende. Resultatregnskapet er endret for bedre å reflektere de ulike virksomhetsområdene i konsernet. Det presenteres en egen oppstilling over endringer i egenkapital. Øvrige transaksjoner som innregnes i egenkapitalen inngår i oppstillingen over andre resultatkomponenter, som tidligere het innregnede inntekter og kostnader. Endringene har ingen konsekvens for måling og innregning av de enkelte regnskapsposter. Periodens resultat og egenkapital er med andre ord uberørt av endringene.

Grunnlag for måling

Konsernregnskapet er utarbeidet på grunnlag av historisk kost, med unntak av følgende

- derivater måles til virkelig verdi
- finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi
- finansielle eiendeler tilgjengelige for salg måles til virkelig verdi
- investeringseiendommer måles til virkelig verdi

Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner, som er Gjensidige Forsikring sin funksjonelle valuta. All finansiell informasjon er presentert i norske kroner, med mindre annet er angitt.

Som følge av avrundingsdifferanser kan det være at tall og prosentsatser ikke alltid lar seg summere helt nøyaktig.

SEGMENTRAPPORTERING

I henhold til IFRS 8 fastsettes virksomhetssegmentene basert på konsernets interne organisasjonsmessige ledelsesstruktur og den interne rapporteringsstrukturen til konsernets øverste beslutningstaker. I Gjensidige Forsikring konsern er konsernledelsen ansvarlig for å evaluere og følge opp segmentenes resultater og er definert som konsernets øverste beslutningstaker i betydningen til IFRS 8. Gjensidige rapporterer syv virksomhetssegmenter, som uavhengig følges opp av ledere som er ansvarlige for de respektive segmentene avhengig av hvilke produkter og tjenester som tilbys, distribusjons- og oppgjørskanaler, merkenavn og kunde profiler. Identifikasjonen av segmentene baseres på at det finnes ledere per segment som rapporterer direkte til konsernledelsen/konsernsjef og som er ansvarlige for segmentresultatene under deres ledelse. Basert på dette presenterer Gjensidige følgende virksomhetssegmenter

- Skadeforsikring Privat Norge
- Skadeforsikring Næringsliv Norge
- Skadeforsikring Norden
- Skadeforsikring Baltikum
- Pensjon og sparing
- Bank
- Helserelaterte tjenester

Prinsipper for innregning og måling i Gjensidiges segmentrapportering baseres på regnskapsprinsippene etter IFRS slik de er fastsatt i konsernregnskapet.

Prisfastsetting mellom segmentene gjennomføres på armlengdes avstand.

KONSOLIDERINGSPRINSIPPER

Datterselskaper

Datterselskaper er selskaper der Gjensidige Forsikring har bestemmende innflytelse, som vil være selskaper der Gjensidige Forsikring enten direkte eller indirekte via datterselskaper eier mer enn 50 prosent av de stemmeberettigede aksjene. Datterselskapene inkluderes i konsernregnskapet fra den dagen kontroll oppnås og til den opphører. Datterselskapenes regnskapsprinsipper er endret ved behov, for å samsvare med konsernets valgte prinsipper.

Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper hvor konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, over finansielle og driftsmessige prinsipper. Normalt vil dette foreligge når konsernet har mellom 20 og 50 prosent av stemmerettene i et annet selskap. Tilknyttede selskaper regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden og førstegangsinnges til anskaffelseskost. Konsernets investering inkluderer goodwill ved overtakelse, redusert for akkumulert tap ved verdifall. Konsernregnskapet inkluderer konsernets andel av inntekter, kostnader og egenkapitalbevegelser, etter omarbeiding til konsernets regnskapsprinsipper, fra det tidspunkt betydelig innflytelse ble etablert, og frem til innflytelsen opphører.

Transaksjoner eliminert ved konsolidering

Konserninterne mellomværende og transaksjoner, samt urealiserte inntekter og kostnader fra konserninterne transaksjoner, elimineres i konsernregnskapet. Urealiserte gevinster fra transaksjoner med

selskaper som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden elimineres mot investeringen, i samsvar med konsernets eierandel. Urealiserte tap elimineres på samme måte, men kun i den grad det ikke er påviste verdifall.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Anskaffelseskost for virksomhetssammenslutningen måles til virkelig verdi, på dato for overtakelsen, av overtatte eiendeler, pådratte forpliktelser og egenkapitalinstrumenter utstedt av konsernet i bytte for kontroll av overtatte selskap, og eventuelle kostnader direkte henførbare til virksomhetssammenslutningen.

Hvis verdien, etter en revurdering av konsernets andel i netto virkelig verdi av identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser overstiger anskaffelseskostnaden ved virksomhetssammenslutningen, innregnes det overskytende umiddelbart i resultatregnskapet.

KONTANTSTRØMOPPSTILLINGEN

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

INNREGNING AV INNTEKTER OG KOSTNADER

Driftsinntekter og driftskostnader består av inntekter og kostnader i tilknytning til driften av de ulike forretningsområdene, jf. nedenfor.

Premieinntekter fra skadeforsikring

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Premieinntekter fra skadeforsikring omfatter forfalte bruttopremier og premier for gjenforsikring.

Forfalte bruttopremier omfatter alle beløp selskapet har mottatt eller har tilgode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning. Ved periodeslutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres.

Premie for avgitt gjenforsikring reduserer forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden. Premie for mottatt gjenforsikring klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Premieinntekter fra pensjon

Premieinntekter fra pensjon omfatter opptjent risikopremie og administrasjonskostnader tilknyttet forsikringskontraktene.

Rente- og kredittprovisjonsinntekter fra bankdrift

Renteinntekter og rentekostnader beregnes og innregnes på grunnlag av effektiv rente-metoden. Beregningen hensyntar alle direkte og henførbare kostnader som er en integrert del av den effektive renten. Inntektsføring av renter etter effektiv rente-metoden blir benyttet både for balanseposter som vurderes til amortisert kost og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet. Renteinntekter på nedskrevne engasjement beregnes som effektiv rente av nedskrevet verdi.

Provisjonsinntekter fra ulike kundetjenester innregnes avhengig av hvilket formål som ligger til grunn. Gebyrer innregnes som inntekt når tjenestene er levert eller når en betydelig del er utført. Gebyrer som mottas for utførte tjenester innregnes som inntekt i den perioden tjenestene ble utført. Provisjoner som mottas i forbindelse med etablering av lån så vel som provisjoner mottatt som betaling for visse oppgaver, innregnes som inntekt når oppgaven er utført. Provisjonskostnader er transaksjonsbasert og innregnes i perioden tjenestene ble mottatt.

Driftsinntekter fra helserelaterte tjenester

Kontraktene varierer mellom fastprisavtaler som i stor grad blir forskuddsfakturert, og oppdragsavtaler som faktureres etter gjennomført oppdrag/medgått tid. Den delen av inntekten som forskuddsfaktureres, blir periodisert over den perioden fakturaen gjelder for.

Driftsinntektene er fratrukket merverdiavgift, rabatter, bonuser og fakturerte fraktkostnader.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnadene består av betalte bruttoerstatninger redusert med gjenforsikringsandel, i tillegg til endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert med gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingstap/-gevinst basert på tidligere års avsetninger.

Driftskostnader

Driftskostnader består av lønns-, administrasjons- og salgskostnader.

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader, redusert med mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler.

Netto inntekter fra investeringer

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntekter innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån som ikke er en del av bankdriften, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, verdifall på finansielle eiendeler og tap på finansielle derivater. Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta

Hvert selskap i konsernet fastsetter sin funksjonelle valuta, og transaksjoner i enhetenes regnskap er målt i datterselskapets funksjonelle valuta.

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta for de respektive konsernselskapene med valutakurs på transaksjonstidspunktet.

Monetære valutaposter omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på rapporteringstidspunktet. Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til historisk kost omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på transaksjonstidspunktet. Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til virkelig verdi omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på det tidspunkt da virkelig verdi ble fastsatt.

Valutakursdifferanser knyttet til omregningen innregnes i resultatet, med unntak av differanser som oppstår ved omregning av finansielle instrumenter øremerket til sikring av nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet som tilfredsstiller kriteriene for sikringsbokføring. Disse innregnes i andre resultatkomponenter.

Utenlandsk virksomhet

Utenlandske virksomheter som har andre funksjonelle valutaer omregnes til norske kroner ved å omregne resultatregnskapet til gjennomsnittskurser for perioden, og ved å omregne balansen til valutakurs på rapporteringstidspunktet. Valutakursdifferanser innregnes som en separat del av egenkapitalen. Ved avhendelse av den utenlandske virksomheten innregnes den akkumulerte valutakursdifferansen som er innregnet i andre resultatkomponenter relatert til den avhendede virksomheten, i resultatet, når gevinst eller tap ved salget innregnes.

Valutagevinst eller -tap på fordringer og gjeld mot en utenlandsk virksomhet, hvor oppgjør verken er planlagt eller sannsynlig i overskuelig fremtid, vurderes som en del av nettoinvesteringen i den utenlandske virksomheten, og innregnes i andre resultatkomponenter.

Goodwill som oppstår ved oppkjøp av en utenlandsk virksomhet, og virkelig verdi justeringer på balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser som oppstår ved oppkjøp av den utenlandske virksomheten, behandles som eiendeler og forpliktelser i den utenlandske virksomheten.

MATERIELLE EIENDELER

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrasket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeltdele har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av Gjensidige i utøvelsen av sin virksomhet. Hvis eiendommene brukes både til selskaps egen bruk og som investeringseiendommer, klassifiseres eiendommene basert på faktisk bruk av eiendommene.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte konsernet, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart i resultatet når de påløper.

Gjensidige kan komme til å delta i renovering, vesentlige oppgraderinger og nye byggprosjekter. Kostnaden på disse innregnes etter samme prinsipper som for en kjøpt eiendel.

Avskrivning

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter avskrives ikke. Den forventede utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger

- eierbenyttet eiendom 10-50 år
- anlegg og utstyr 3-10 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi fastsettes årlig. En eiendels balanseførte verdi nedskrives hvis gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

Investeringseiendommer

Eiendom som leies ut eller er rene investeringsobjekter, eller begge deler

klassifiseres som investeringseiendommer. Disse eiendommene benyttes ikke i produksjon, levering av varer eller tjenester, eller til administrative formål.

Ved førstegangsinnregning vurderes investeringseiendommene til kost, det vil si kjøpesum inkludert direkte henførbare kostnader ved kjøpet. Investeringseiendommer avskrives ikke.

Investeringseiendommer vurderes deretter til virkelig verdi, og alle verdiendringer innregnes i resultatet.

Virkelig verdi baseres på markedspriser, eventuelt justert for forskjeller i type, lokasjon eller tilstand til den enkelte eiendom. Der markedspriser ikke er tilgjengelig vurderes eiendommene individuelt ved at forventet fremtidig netto kontantstrøm diskonteres med avkastningskravet for den enkelte investering. I netto kontantstrøm hensyntas eksisterende leiekontrakter og forventninger om fremtidige leieinntekter basert på dagens utleiemarked. Avkastningskravet fastsettes ut fra forventet fremtidig risikofri rente og en individuelt fastsatt risikopremie, avhengig av utleiesituasjonen og byggets beliggenhet og standard. Det foretas også en vurdering mot observerte markedspriser. Verdsettelsen utføres både av eksternt og intern ekspertise, som har betydelig erfaring i å verdsette tilsvarende eiendommer i geografiske områder hvor konsernets investeringseiendommer er lokalisert.

Ved bruksendring og reklassifisering til eierbenyttet eiendom, benyttes virkelig verdi på reklassifiseringstidspunktet som anskaffelseskost for etterfølgende måling.

IMMATERIELLE EIENDELER

Goodwill

Goodwill som oppstår ved overtakelse av datterselskaper representerer anskaffelseskost ved overtakelsen fratrasket virkelig verdi av konsernets andel av det overdratte selskaps identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser på oppkjøpstidspunktet. Goodwill innregnes første gang til kostpris og vurderes i etterfølgende perioder til anskaffelseskost fratrasket akkumulerte tap ved verdifall.

Goodwill som oppstår ved overtakelse av datterselskaper avskrives ikke, men testes for verdifall årlig eller oftere, dersom det er indikasjoner på verdifall.

For investeringer som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden, er balanseført verdi av goodwill inkludert i investerings balanseførte verdi.

Andre immaterielle eiendeler

Andre immaterielle eiendeler omfatter kundeporteføljer, varemerker, internt utviklede IT-systemer og andre immaterielle eiendeler som er anskaffet separat eller som en gruppe, vurderes til anskaffelseskost fratrasket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Nye immaterielle eiendeler balanseføres kun i den grad fremtidige økonomiske fordeler knyttet til eiendelen er sannsynlig og kostnad knyttet til eiendelen kan måles pålitelig.

Utviklingskostnader (både internt og eksternt generert) aktiveres bare dersom utviklingskostnaden kan måles pålitelig, produktet eller prosessen er teknisk og økonomisk mulig, det vil generere fremtidige økonomiske fordeler og konsernet har intensjon om og tilstrekkelige ressurser til å ferdigstille utviklingen og til å bruke eller selge eiendelen.

Avskrivning

Immaterielle eiendeler, med unntak av goodwill, avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid, fra det tidspunkt de er tilgjengelige for bruk.

Den estimerte utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger

- kundeporteføljer 10 år
- varemerker 1–10 år
- internt utviklede IT-systemer 5–8 år
- andre immaterielle eiendeler 5–10 år

Avskrivningsperiode og avskrivningsmetode revurderes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

VERDIFALL PÅ IKKE-FINANSIELLE EIENDELER

Indikatorer på verdifall knyttet til balanseført verdi av materielle og immaterielle eiendeler vurderes på hvert rapporteringstidspunkt. Dersom slike indikatorer eksisterer estimeres gjenvinnbart beløp for en eiendel eller en kontantstrømgenererende enhet. Indikatorer som vurderes som vesentlige for konsernet og som kan utløse testing for verdifall er som følger

- vesentlig resultatsvikt i forhold til historiske eller forventede fremtidige resultater
- vesentlige endringer i konsernets bruk av eiendelene eller overordnet strategi for virksomheten
- vesentlige negative trender for bransjen eller økonomien
- andre eksterne eller interne indikatorer

Goodwill testes for verdifall årlig. Den årlige testingen av goodwill utføres i tredje kvartal.

Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrasket salgsgjeld og bruksverdi. Ved vurdering av bruksverdi neddiskonteres estimerte fremtidige kontantstrømmer til nåverdi med en markedsbasert diskonteringsrente før skatt, som reflekterer tidsverdien av penger og eiendelsspesifikk risiko. I vurderingen grupperes eiendeler i den minste identifiserbare gruppen av eiendeler som genererer inngående kontantstrømmer som i all vesentlighet er uavhengige av inngående kontantstrømmer fra andre eiendeler eller grupper av eiendeler (kontantstrømgenererende enhet). Goodwill allokteres til den kontantstrømgenererende enheten som forventes å få fordeler av virksomhets-sammenslutningen.

Tap ved verdifall innregnes i resultatet dersom balanseført verdi for en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger beregnet gjenvinnbart beløp. Ved innregning av tap ved verdifall knyttet til kontantstrømgenererende enheter reduseres først balanseført verdi av goodwill og deretter foretas en forholdsmessig fordeling på balanseført verdi av hver enkelt eiendel i den kontantstrømgenererende enheten. Tidligere innregnede tap ved verdifall reverseres dersom forutsetningene for tap ved verdifall ikke lenger er til stede. Tap ved verdifall reverseres kun i den utstrekning gjenvinnbart beløp ikke overstiger det som ville vært balanseført verdi på reverseringstidspunktet dersom et tap ved verdifall ikke hadde vært innregnet.

Tap ved verdifall på goodwill reverseres ikke i etterfølgende perioder. Ved avhendelse av en kontantstrømgenererende enhet vil tilhørende goodwill inkluderes i beregningen av gevinst eller tap ved avhendelse.

FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

For forsikringer innen gruppeliv i næringslivsmarkedet består avsetningen for ikke opptjent bruttopremie i tillegg av avsetning for fullt betalt dødsfallsforsikring (etter utbetaling av uførekapital).

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS – reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR – incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato). Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etteranmeldte skader. Model-lens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etteranmeldte skader og etteranmeldte skader som er estimert av modellen.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med selskapets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret selskapet har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntruffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Avsetninger i livsforsikring

Forsikringstekniske avsetninger for livs- og pensjonsforsikring i Gjensidige Pensjonsforsikring er premiereserve, erstatningsavsetning og tilleggsavsetning.

De forsikringstekniske avsetningene knyttet til investeringsvalgporteføljen bestemmes av markedsverdien på de finansielle eiendelene. Investeringsvalgporteføljen er ikke utsatt for investeringsrisiko relatert til kundemidlene, da det ikke garanteres noen avkastning overfor kundene. I tillegg kommer en portefølje med fripoliser som har en gjennomsnittlig årlig avkastningsgaranti på 3,8 prosent på eiendelene.

Gjenforsikringsandel av brutto

forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning i skadeforsikring inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis for verdifall.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle derivater
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når Gjensidige blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom

- klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

Gjensidige har en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning, og som løpende styres og måles til virkelig verdi. Dette er i tråd med styrets godkjente risiko- og investeringsstrategi og informasjon basert på virkelig verdi rapporteres regelmessig til konsernledelsen og styret.

Bankvirksomheten har i fjerde i kvartal 2009 tatt opp fastrentelån, der deler av lånet er sikret gjennom rentebytteavtaler. I regnskapet er verdien av rentebytteavtaler vurdert til virkelig verdi i henhold til gjeldende regelverk. For å unngå mismatch i måling/innregning er derfor også tilhørende innlån vurdert til virkelig verdi. Andre innlån regnskapsføres fortsatt til amortisert kost.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivative finansielle eiendeler som ved førstegangsinnregning har blitt plassert i denne kategorien, eller som ikke har blitt plassert i noen annen kategori. Etter førstegangsinnregning måles finansielle eiendeler i denne kategorien til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre resultatkomponenter, med unntak av tap ved verdifall, som innregnes i resultatet.

Konsernet har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien, etter at investeringer i Storebrand ble omklassifisert til tilknyttet selskap.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall med unntak av

- de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førstegangsinnregning
- de som tilfredsstiller definisjonen på utlån og fordringer

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

Som et skadeforebyggende tiltak er det gitt rentefrie lån til finansiering av brannvarslingsanlegg i landbruket. Lånene nedbetales gjennom å benytte den rabatt på forsikringen som innvilges ved installering av brannvarslingsanlegg.

I kategorien utlån og fordringer inngår klassene utlån, fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikringer, andre fordringer, forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter, kontanter og kontantekvivalenter og obligasjoner klassifisert som lån og fordringer

Finansielle derivater

Finansielle derivater benyttes i styringen av aksje-, rente- og valutaeksponeringen for å oppnå ønsket risiko og avkastning. Instrumentene benyttes både til handelsformål og for å sikre andre balanseposter. All handel av finansielle derivater foregår innenfor strengt definerte rammer.

Konsernet bruker finansielle derivater, blant annet til å sikre valutarisiko som oppstår gjennom eierskap av utenlandske datterselskaper med annen funksjonell valuta.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Etter førstegangsinnregning måles derivatene til virkelig verdi og endringer i verdien innregnes i resultatet.

Sikringsbokføring benyttes på det største datterselskapet. Gevinster og tap på sikringsinstrumentet relatert til den effektive andelen av sikringen innregnes direkte i egenkapitalen, mens eventuelle gevinster og tap relatert til den ineffektive andelen innregnes i resultatet. Dersom datterselskapet avhendes vil de akkumulerte verdiene av gevinster og tap innregnet i andre resultatkomponenter overføres til resultatet. Der hvor sikringsbokføring ikke er implementert, medfører det en usymmetrisk behandling av sikringsobjekt og sikringsinstrument.

I kategorien finansielle derivater inngår klassene finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet og finansielle derivater som sikringsbokføres.

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Der hvor tidshorisonten for den finansielle forpliktelses forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost.

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene innskudd fra og forpliktelser overfor kunder, rentebærende forpliktelser, andre forpliktelser, forpliktelser i forbindelse med forsikring og påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter. Rentebærende forpliktelser omfatter hovedsakelig utstedt sertifikat- og obligasjonsgjeld, samt tilbakekjøp av egne utstedte obligasjoner.

Definisjon av virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse kan gjøres opp til i en transaksjon gjennomført på armlengdes avstand mellom velinformerte, villige parter. Alle finansielle instrumenter måles til virkelig verdi ved førstegangsinnregning. Normalt vil virkelig verdi av et finansielt instrument ved førstegangsinnregning være transaksjonsprisen. Det beste estimatet på virkelig verdi er kvoterte priser i et aktivt marked. I etterfølgende perioder vil den virkelige verdien av finansielle instrumenter måles til virkelig verdi basert på kvoterte priser i aktive markeder, som er basert på kjøpspriser for eiendeler og salgspri-
ser for utstedte forpliktelser.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi, se note 9.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

VERDIFALL PÅ FINANSIELLE EIENDELER

Utlån, fordringer og investeringer som holdes til forfall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjonen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittrisikokarakteristikk grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med den opprinnelige effektive renten.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet.

Tilgjengelig for salg

For finansielle eiendeler tilgjengelig for salg foretas en vurdering av hvorvidt eiendelene er utsatt for tap ved verdifall hvert kvartal.

Dersom en reduksjon i virkelig verdi av en eiendel klassifisert som tilgjengelig for salg, sammenlignet med anskaffelseskost, er vesentlig (20 prosent) eller har vart mer enn ni måneder, blir akkumulerte tap ved verdifall – målt til forskjellen mellom anskaffelseskost og nåværende virkelig verdi, fratrasket tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har blitt innregnet i resultatet – fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt fraregnet.

Tap ved verdifall som er innregnet i resultatet reverseres ikke i resultatet, men i andre resultatkomponenter.

UTBYTTE

Utbytte fra investeringer innregnes når konsernet har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Avgitt utbytte innregnes som en forpliktelse fra det tidspunkt generalforsamlingen vedtar utbytteutdelingen.

AVSETNINGER

Avsetninger innregnes når konsernet har en lovmessig eller underforstått plikt som et resultat av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at dette vil medføre en utbetaling eller overføring av andre eiendeler for å gjøre opp forpliktelsen, og forpliktelsen kan måles pålitelig.

Betingede eiendeler opplyses om i note dersom en tilførsel av økonomiske fordeler er sannsynlig. En betinget forpliktelse opplyses om i note med mindre det er lite sannsynlig at den medfører en utgående kapitalstrøm.

Restrukturering

Avsetning for restrukturering innregnes når konsernet har godkjent en detaljert og formell restruktureringsplan, og omstruktureringen er påbegynt eller er kunngjort. Avsetninger foretas ikke for fremtidige kostnader i tilknytning til driften.

PENSJONER

Gjensidige har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte.

Den innskuddsbaserte pensjonsordningen er en ordning hvor Gjensidige betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd. Pliktige innskudd innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktsmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Pensjonsforpliktelser beregnes basert på en lineær opptjening og benytter forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, samt aktuarielle forutsetninger for dødelighet, frivillig avgang med mer.

Pensjonsmidler måles til virkelig verdi, og er fratrasket i netto pensjonsforpliktelse i balansen. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes.

Alle aktuarielle gevinster og tap relatert til den ytelsesbaserte pensjonsordningen innregnes i andre resultatkomponenter.

SKATT

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

Periodeskatt

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

Utsatt skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattemessige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for midlertidige forskjeller som følge av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper, unntatt i de tilfeller hvor konsernet er i stand til å kontrollere reversering av midlertidige forskjeller, og det er sannsynlig at den midlertidige forskjellen ikke vil reverseres i overskuelig fremtid. Eiendeler ved utsatt skatt som oppstår fra skattereduserende midlertidige forskjeller ved slike investeringer innregnes kun i den grad det er sannsynlig at det vil være tilstrekkelig skattemessig inntekt til å utnytte fordelen av den midlertidige forskjellen, og de er forventet å reversere i overskuelig fremtid.

Periodeskatt og utsatt skatt

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre resultatkomponenter, hvor skatten da innregnes i andre resultatkomponenter, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhetssammenslutning. Ved virksomhetssammenslutninger beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhetssammenslutning og deres balanseførte verdi. Goodwill innregnes netto uten avsetning for utsatt skatt.

TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Konserninterne mellomværende og transaksjoner elimineres ved utarbeidelse av det konsoliderte regnskapet.

Leverandør av konserninterne tjenester, som ikke er forutsatt å være kjerneaktiviteter, vil som hovedregel allokere alle sine kostnader basert på en kostnadsbidragsordning som beskrevet i kapittel 8 i OECD retningslinjene og på basis av paragraf 13-1 i den norske skatteloven.

Identifiserte funksjoner som kategoriseres som kjerneaktiviteter prises med et fortjenestepåslag eller alternativt markedspris dersom sammenlignbare identifiserbare priser eksisterer.

TRANSAKSJONER MED SAMARBEIDENDE SELSKAPER

Brannkassene opererer som agenter på vegne av Gjensidige. For disse tjenestene betales det provisjoner. For de tjenester Gjensidige yter brannkassene ved å drifte og reassurerer deres egen brannforretning, mottas kostnadsrefusjoner. Som en følge av reassuranseordningen for brannforsikring forvalter Gjensidige midler for brannkassene. Brannkassene godskrives renter for disse midlene.

NOTER

1 – EGENKAPITALFOND

Summen av klasse I-kapital (eid av egenkapitalbeviserne) og klasse II-kapital (eid av kundene) utgjør selskapets egenkapital. Forholdet mellom klassene avgjør fordelingen av selskapets verdier og verdiskapning mellom klassene (eierbrøk). For å sikre riktig verdifordeling (som er lik og uavhengig av risikofordelingen) og risikofordeling (som er ulik) er klassene delt opp i korresponderende fond.

KLASSE I-KAPITAL (EGENKAPITALBEVISEIERNES KAPITAL)

Egenkapitalbeviskapital

Egenkapitalbeviskapital er pålydende grunnfondsbeviskapital. Kapitalen er bunden egenkapital, og er minst tapsutsatt (lavest risiko). Per 31. desember 2009 utgjør egenkapitalbeviskapitalen 1.000.000.000 kroner, fordelt på 100.000.000 egenkapitalbevis á kroner 10. Eierfordelingen mellom egenkapitalbeviserne bestemmes gjennom antall bevis som eies.

Overkursfond

Overkursfond er bunden egenkapital som øker enten ved overføring fra egenkapitalbeviskapital eller ved innbetaling ved nyemisjoner. Formålet med dette fondet er som for aksjeselskaper å sikre en riktig verdifordeling mellom nye og gamle egenkapitalbevis, og fungerer på samme måte som overkurs i aksjeselskaper, dog slik at en andel av den innbetalte overkursen skal tilføres kompensasjonsfond (klasse IIs korresponderende fond) for å motvirke uønsket endring av eierbrøken til ugunst for den kundeeide kapitalen. Fondet har lik prioritet med kompensasjonsfondet og foran alle andre fond unntatt egenkapitalbeviskapitalen.

Utjevningsfond

Utjevningsfond er fri egenkapital, og består av egenkapitalbevisernes andel av årets overskudd som ikke utbetales som utbytte. Utjevningsfondet kan brukes til å opprettholde utbytte til egenkapitalbeviserne. Fondet har lavest prioritet, er sideordnet klasse II-fondet "opptjent egenkapital" og belastes forholdsmessig.

Annen egenkapital

Annen egenkapital består av alle andre egenkapitalposter og fordeles forholdsmessig i samsvar med eierbrøken mellom klasse I- og klasse II-kapitalen. Endringer i disse fondene vil være aktuelt ved egenkapitalposter som følger av endring av regnskapsprinsipp, korrigering av tidligere årsregnskap og andre lignende poster som ikke regnskapsføres i henhold til kongruensprinsippet. Klasse I og klasse II behandles likt (i forhold til eierbrøk) og rangering av disse fondene risikomessig/prioritetsmessig er derfor uten betydning.

KLASSE II-KAPITAL (KUNDENES KAPITAL)

Kompensasjonsfond

Kompensasjonsfond er bunden egenkapital og øker ved nyemisjoner av egenkapitalbevis hvor det innbetales overkurs. Generalforsamlingen som beslutter en eventuell emisjon beslutter også andelen av overkursen som skal tilføres kompensasjonsfondet. Formålet er å sikre den kundeeide kapitalen mot uønsket endring av eierbrøken. Fondet har lik prioritet med overkursfondet og foran alle andre fond unntatt egenkapitalbeviskapitalen.

Opptjent egenkapital

Opptjent egenkapital er kundenes balanseførte egenkapital. Kapitalen er opptjent og således fri egenkapital. Kundenes eierskap til kapitalen er begrenset til korresponderende utbytte til egenkapitalbeviserne fordelt mellom kundene etter regler fastsatt av generalforsamlingen. Andel av årets overskudd som ikke utbetales som utbytte tilføres fondet for opptjent egenkapital.

Annen egenkapital

Annen egenkapital består av alle andre egenkapitalposter og fordeles forholdsmessig i samsvar med eierbrøken mellom klasse I- og klasse II-kapitalen. Endringer i disse fondene vil være aktuelt ved egenkapitalposter som følger av endring av regnskapsprinsipp, korrigering av tidligere årsregnskap og andre lignende poster som ikke regnskapsføres i henhold til kongruensprinsippet. Klasse I og klasse II behandles likt (i forhold til eierbrøk) og rangering av disse fondene risikomessig/prioritetsmessig er derfor uten betydning.

ANNEN EGENKAPITAL FOR KLASSE I OG II INKLUDERER FØLGENDE BUNDNE FOND

Naturskadefond

Naturskadefond er et fond til dekning av fremtidige naturskader. Fondet ble reklassifisert fra gjeld til egenkapital ved endret årsregnskapsforskrift for forsikring av 4. april 2008. Fondet er bunden egenkapital.

Garantiordning

Garantiordning er en avsetning for å gi sikkerhet for at forsikringstakerne etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen. Fondet ble reklassifisert fra gjeld til egenkapital ved endret årsregnskapsforskrift for forsikring av 4. april 2008. Fondet er bunden egenkapital.

Fond for vurderingsforskjeller

Fond for vurderingsforskjeller består av positive differanser mellom balanseført verdi og anskaffelseskost på selskapsinvesteringer i datterselskap og tilknyttet selskap som regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden.

2 – BRUK AV ESTIMATER

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelse av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimatenes og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlige basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimatenes og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av Gjensidige hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Virkelig verdi baseres på markedspriser og på allment aksepterte verdsettelsesmodeller hvor markedspriser ikke foreligger. Et sentralt parameter i verddivurderingen er det langsiktige avkastningskrav for den enkelte eiendom. En nærmere beskrivelse av prissikoen knyttet til eiendommer og en sensitivitetsanalyse for investeringseiendommer er inntatt i note 8.

VARIGE DRIFTSMIDLER, EIERBENYTTET EIENDOM OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler, eierbenyttet eiendom og immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at avskrivningsmetoden og avskrivningsperioden som brukes er i samsvar med økonomisk levetid. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi. Det blir foretatt nedskrivninger når det foreligger verdifall. Det foretas en løpende vurdering av disse eiendommene på lik linje med investeringseiendommer.

Goodwill testes årlig for verdifall, eller oftere dersom det er indikasjoner på verdifall. Testingen for verdifall innebærer å fastsette gjenvinnbart beløp for den kontantstrømgenererende enheten. Normalt fastsettes gjenvinnbart beløp ved bruk av budsjetterte kontantstrømmer basert på forretningsplaner. Forretningsplanene bygger på tidligere erfaringer samt forventet markedsutvikling. Se note 5 og 7.

VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel unoterte aksjer) fastsettes ved hjelp av allment aksepterte verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene er i

hovedsak basert på markedsforholdene på rapporteringstidspunktet. Se note 9.

TAP PÅ FINANSIELLE EIENDELER

For finansielle eiendeler som ikke er innregnet til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi. Se note 11.

FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Bruk av estimater ved beregning av forsikringstekniske avsetninger gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper; bransjer med kort eller med lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt og oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse.

For langhalede bransjer er risikoen forbundet med det forhold at det endelige omfanget av inntrufne skader må estimeres på bakgrunn av erfaring og empiriske data. Innen enkelte personbransjer kan det ta ti til 15 år før alle skader som er inntruffet i et kalenderår er meldt selskapet. I tillegg vil det i mange tilfeller ikke være tilstrekkelige opplysninger når skaden meldes til å foreta en korrekt avsetning. Dette kan skyldes uklarheter om årsakssammenheng og usikkerhet om skadelidtes fremtidig arbeidsevne o.l. Mange personskader prøves i rettssystemet og erstatningsnivået har over tid økt. Dette får også betydning for skader som er inntruffet i tidligere år, men som ennå ikke er avsluttet. Risikoen knyttet til avsetningene i personrelaterte bransjer er dermed påvirket av eksterne forhold. For å redusere denne risikoen foretar selskapet beregning av erstatningsansvaret etter ulike metoder og følger opp at de registrerte avsetningene knyttet til pågående erstatningssaker til enhver tid er basert på gjeldende beregningsregler. Se note 3 og 14.

PENSJONER

Beregning av nåverdi av pensjonsforpliktelser baseres på flere aktuarielle og økonomiske forutsetninger. Enhver endring i forutsetningene påvirker den beregnede forpliktelsen. Endringer i diskonteringsrenten har den vesentligste påvirkning. Diskonteringsrenten og andre forutsetninger gjennomgås normalt en gang i året når den aktuarielle beregningen foretas, med mindre det har vært vesentlige endringer i løpet av året. Se note 15.

3 – STYRING AV FORSIKRINGSRISIKO OG FINANSIELL RISIKO

OVERSIKT

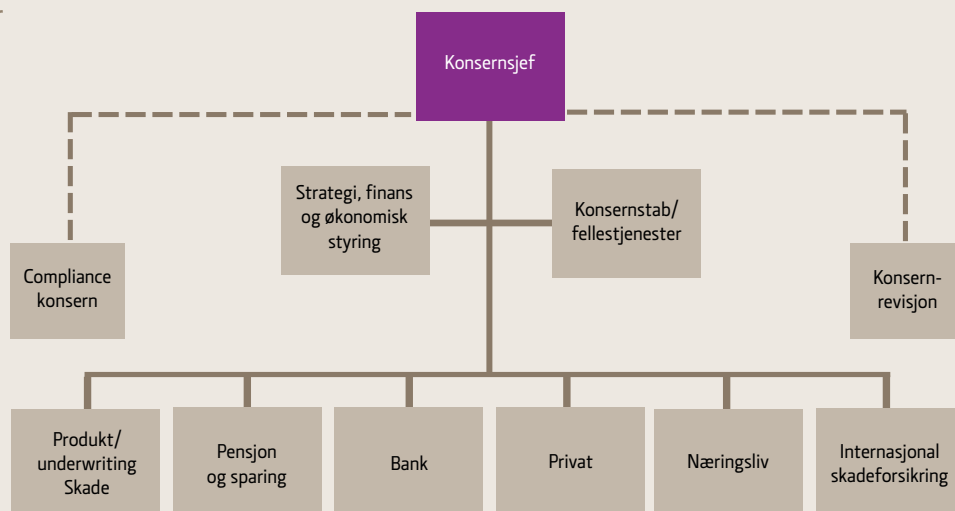
Risikostyring er en del av den daglige virksomheten i Gjensidige. Identifisering, vurdering, styring og kontroll av risikoeksponering, samt analyser av mulige strategiske beslutningers effekt på risikonivå er en helt vesentlig del av virksomheten for å sikre at risikonivået er i tråd med vedtatt risikoappetitt og for å støtte verdiskapningen.

En helhetlig styring av risiko sikrer at ulike risikoer vurderes og håndteres på en konsistent måte. Formålet med risikostyring i Gjensidige er to-delt. For det første skal risikoeksponeringen ikke overstige risikoevnen. For det andre, men like viktig, er at en helhetlig risikostyring skal bidra til verdiskaping for kunder og eiere. Gjennom en sterk risikostyring vil

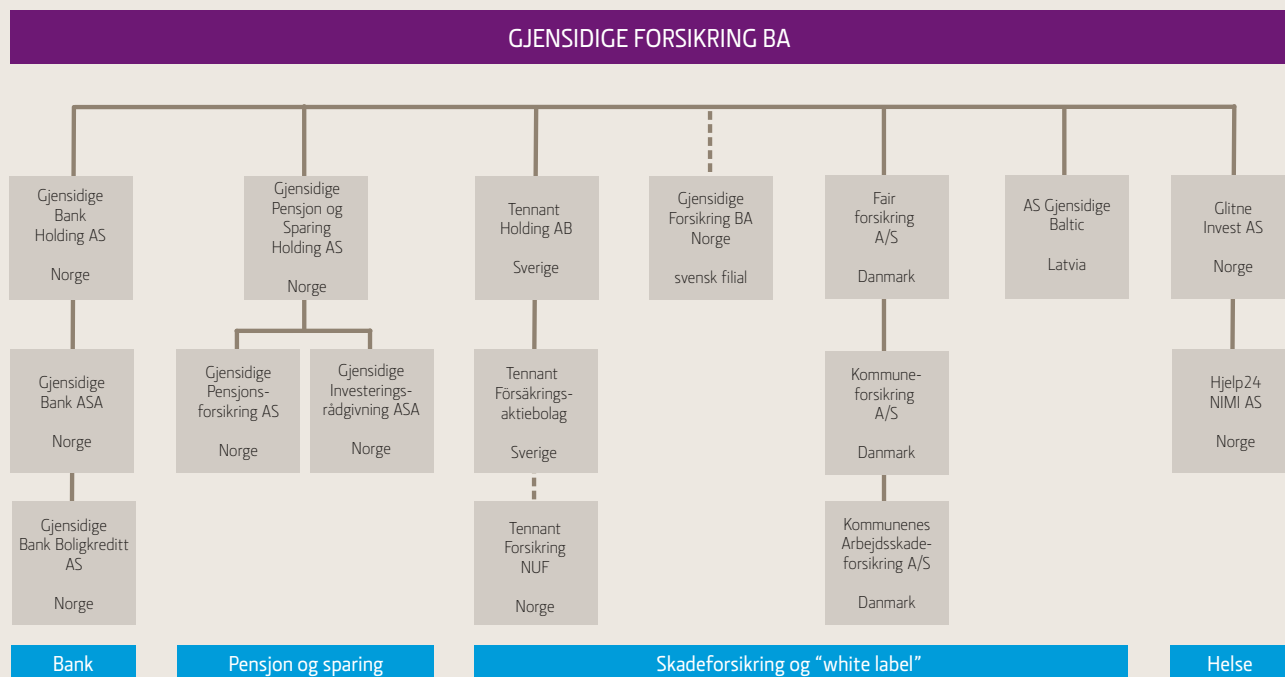
risikoer identifiseres, analyseres, kvantifiseres og styres både med sikte på å redusere usikkerhet og store økonomiske tap, samt å maksimere avkastning i forhold til risiko.

Skadeforsikring utgjør den største delen av virksomhet og risiko i konsernet, gjennom Gjensidige Forsikring i Norge og datterselskaper og filialer i Sverige, Danmark og Baltikum. Gjensidige tilbyr også pensjons-, investerings- og spareprodukter gjennom datterselskapene Gjensidige Pensjonsforsikring (GPF) og Gjensidige Investeringsrådgivning (GIR). Videre tilbyr Gjensidige banktjenester gjennom Gjensidige Bank, og ulike helserelaterte tjenester i Norge gjennom Hjelpt24.

Figur 1 – Operasjonell struktur

Figur 2 – Virksomhetsstruktur

Hovedgrunnlaget for forsikring er overføring av risiko fra forsikrings-taker til forsikringsselskap. Gjensidige mottar forsikringspremie fra et stort antall forsikringstakere, og til gjengjeld forplikter man seg som forsikringsgiver til å betale erstatning dersom en skade inntreffer. Forsikringsrisiko vil derfor utgjøre en stor del av den totale risikoeksponeringen for konsernet. Forsikringspremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. De forsikringstekniske avsetningene samt selskapets egenkapital investeres, og følgelig vil konsernet være eksponert mot markeds- og kredittrisiko.

Gjensidige tilbyr mange ulike forsikringsprodukter rettet mot privatkunder, landbruk og næringsliv i Norge. I Sverige tilbys privat- og næringslivsforsikringer, fra 1. oktober 2009 organisert som svensk filial av Gjensidige Forsikring BA. Det gjenværende selskap i Sverige, Gjensidige Sverige Försäkringsaktiebolag AB i 2009 (Tennant Försäkringsaktiebolag AB fra 2010), driver i all hovedsak konsernets white label-virksomhet i Norge gjennom egen filialstruktur. Konsernet driver også skadeforsikring i Danmark, gjennom datterselskapene Fair Forsikring og Kommune-Forsikring, og i Baltikum gjennom datterselskapet Gjensidige Baltic.

Innen områdene pensjon, sparing og investeringsrådgivning er den forsikringsmessige og finansielle risikoen til stede i datterselskapet GPF. GPF tilbyr både innskuddsbasert pensjon, med tilhørende risikodekninger som uførehetsforsikring, uførepensjon, samt barne- og ektefellepensjon. I tillegg forvalter GPF midler relatert til fripolisepor porteføljer. Dødelighet og uførehetsrisiko er de to største forsikringsrisikoene for GPF, mens den største finansrisikoen er relatert til avkastningsgarantien for fripolisene.

Gjensidige Bank tilbyr bankprodukter primært til privatpersoner og organisasjoner i det norske markedet. Gjensidige Bank er hovedsakelig eksponert mot kreditt- og likviditetsrisiko.

I tillegg til forsikrings- og bankvirksomhet har konsernet gjennom datterselskapet Hjelp24 NIMI AS en ledende posisjon innen bedriftshelsetjenester, og tilbyr også trygghetsalarmtjenester, private sykehus- og spesialisttjenester og arbeidsmiljøkartlegging. Helsesatsingen er gjort

for å forsterke konsernets konkurranseevne som en helhetsleverandør innen trygghet og personlig helse. Den primære risikoen for Hjelp24 NIMI er i stor grad den samme forretningsrisikoen som finnes hos øvrige tjenesteleverandører, det vil si å oppnå et solid forretningsvolum slik at man kan dekke kostnader med tilstrekkelig margin.

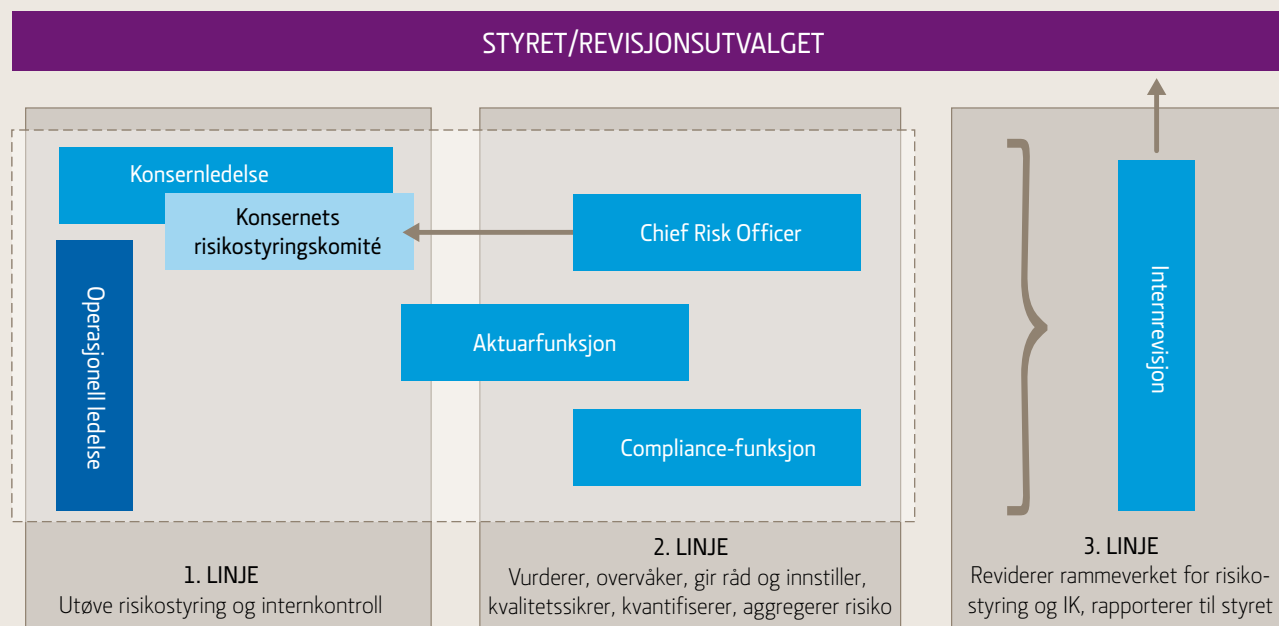
Gitt den operative og rapporteringsmessige inndelingen av virksomheten har konsernet valgt å dele opp informasjonen også i denne noten etter forretningsområdene skadeforsikring, livsforsikring/sparing og bank, unntatt i enkelte sammenhenger der det har vært naturlig å aggregere på tvers av disse områdene. For beskrivelsen av styring av finansiell risiko er fokuset på konsernets totale skadeforsikringsvirksomhet og det er ikke satt opp egne tabeller for Gjensidige Forsikring BA. Dette reflekterer hvordan den finansielle risikoen styres.

ORGANISERING

Styret har det overordnede ansvar for at risikonivået i konsernet er tilfredsstillende sett i forhold til konsernets soliditet og risikovilje. Dette innebærer å sikre at det eksisterer nødvendige policies, rutiner og rapportering for en tilfredsstillende risikostyring og for at lover og forskrifter etterleves, samt at arbeidet med risikostyring og internkontroll er hensiktsmessig organisert og dokumentert.

Konsernsjef er ansvarlig for den overordnede risikostyringen i konsernet. Konsernets risikostyringskomité, ledet av konsernsjef, har en overvåkende rolle i forhold til konsernets totale risikosituasjon og en rådgivende rolle overfor konsernsjef innenfor risikostyring. Ansvar for å legge til rette for risikostyringskomitéens arbeid og fasilitere konsernets internkontrollprosess tilligger Chief Risk Officer. Tilsvarende har leder for Compliance konsern, som rapporterer faglig til konsernsjef, ansvaret for konsernets prosess for å forebygge og avdekke etterlevelsrisiko ift. lover og forskrifter, samt interne policies og instruksjoner. Ansvar for den løpende risikostyringen tilligger de ansvarlige linjeledere innenfor sine områder. Gjensidige har sentraliserte risikokontrollfunksjoner som risikostyring, compliance og aktuar. Dessuten har konsernet en uavhengig internrevisjonsfunksjon som overvåker at risikostyring og internkontroll fungerer og rapporterer direkte til styret.

Figur 3 – Styringssystemet er organisert med tre forsvarslinjer

Innen organisasjonen til visekonsernsjef ligger ansvaret for både den overordnede risikostyringen i konsernet og gjennomføring av investeringer for forsikringsvirksomheten, mens funksjonen for overvåking og rapportering av finansavkastning og etterlevelse av rammer i forvaltningen for forsikringsvirksomheten rapportert i linje til konserndirektørstab for å ivareta en uavhengig oppfølging. Chief Risk Officer har i tillegg en uavhengig rapporteringslinje til konsernets risikostyringskomité.

Ansvaret for all kapitalforvaltning ligger sentralt i konsernets investeringsavdeling. Ansvaret for reservesettingen i forsikringselskapene er tilsvarende sentralisert til konsernets aktuaravdeling. Alle interne retningslinjer og krav for risikotaking er basert på overordnede konsernpolicies og er gjenstand for styregodkjenning i hvert selskap der dette følger av lokal lovgivning. Det er etablert en konsernomfattende kredittkomité ledet av visekonsernsjef, for å sette kredittgrenser mot enkeltutstedere samt generelle retningslinjer for motpartsrisiko.

KAPITALSTYRING

Kjernen i forsikring er overføring av risiko, og konsernet er eksponert for risiko både innen forsikrings- og investeringsvirksomheten. Identifisering, kvantifisering og styring av risiko utgjør en vesentlig del av virksomheten. Risiko og kapital er og må holdes nært sammenknyttet. Ethvert forsikringselskap må tilpasse risikoeksponeringen til kapitalbasen. På den annen side har solvenskapital - eller egenkapital - en kostnad. Et viktig mål for kapitalstyring er å balansere disse to aspektene. Gjensidiges mål for kapitalstyring er først å sikre tilstrekkelig kapitalisering i forhold til negative utfall uten at det skaper en vanskelig finansiell situasjon, og for det andre å sørge for at konsernets kapital anvendes på en mest mulig effektiv måte.

Gjensidiges minimum kapitalbehov fastsettes ut fra det strengeste av tre kriterier: regulatoriske krav, ratingbaserte krav og interne risikobaserte krav. Konsernet har en meget sterk kapitalisering, uansett hvilket av disse perspektivene man tar.

Forsikrings- og bankvirksomhet er underlagt myndighetsbestemte kapitalkrav. Kapitaldekning og solvenssituasjon rapporteres for konsernet og datterselskaper til finansielle tilsynsmyndigheter. I beregningene av overskuddskapital er det hensyntatt et antatt utbytte på 1.650,0 millioner kroner for regnskapsåret 2009, noe som reduserer overdekningen tilsvarende fra alle tre perspektiver. For konsernet er kapitaldekningsreglene (BIS-regler) mest bindende og per 31. desember 2009 var overskuddskapitalen på 8.794,6 millioner kroner, tilsvarende en kapitaldekningsgrad på 18,9 prosent. Som tilknyttede selskaper er eierandelene i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank konsolidert inn ved beregning av kapitaldekning. Konsernets overdekning over solvensmarginkravet var per 31. desember 2009 på 11.341,4 millioner kroner. Gjensidige Forsikring BA hadde en regulatorisk solvensgrad på 713,8 prosent per 31. desember 2009, tilsvarende en overdekning på 14.727,7 millioner kroner. Gjensidige Baltic hadde 170 prosent i regulatorisk solvensgrad ved samme tidspunkt, tilsvarende en overdekning på 88,1 millioner kroner. Datterselskapet RESO Europa i Litauen ble fusjonert inn i 2009. Solvensmarginen i Gjensidige Baltic inkluderer ikke årets resultat før regnskapet for 2009 er ferdig revidert. Gjensidige i Danmark (Fair konsern) hadde 378 prosent i regulatorisk solvensgrad per 31. desember 2009, som tilsvarer en overdekning på 1.124,3 millioner kroner. I Danmark er det innført en individuell solvens beregning som er tilpasning til det kommende Solvens II regelverket. Etter årsskiftet er virksomheten i Fair Forsikring AS og KommuneForsikring AS overført til en filial av Gjensidige Forsikring BA, mens Kommunernes Arbejdsskade-forsikring AS (fra 1. januar 2010 Gjensidige Arbejdsskade-forsikring AS)

består som eget selskap. For Gjensidige Arbejdsskade-forsikring AS var overdekningen i individuell solvens beregning 217,6 millioner kroner ved årsskiftet. Virksomheten i Gjensidige Sverige ble overført til en filial av Gjensidige Forsikring BA 1. oktober 2009, mens Tennant Forsäkrings-aktiebolag AB, som har konsernets white label satsing, består som eget selskap eid av holdingselskapet Tennant Holding AB. I Sverige er det innført en Trafikljus beregning som tilpasning til det kommende Solvens II regelverket. Tennant Holding AB (konsernet) hadde en overdekning i forhold til dette regelverket på 241,2 millioner kroner. Gjensidige Bank hadde en kapitaldekningsgrad på 17,8 prosent (Gjensidige Bank konsern), som sees opp mot et minimumsnivå på 8 prosent. Gjensidige Pensjon og Sparing (konsern) sin kapitaldekningsgrad var 22,7 prosent, mot minimum 8 prosent. Gjensidige Forsikring og alle datterselskaper oppfylte alle regulatoriske kapitalkrav gjennom 2009.

Gjensidige Forsikring har som målsetting å ha en kredittvurdering ('financial strength rating') 'A' fra Standard & Poor's eller tilsvarende fra et annet ratingselskap. Dette er oppfylt ved at selskapet har rating 'A' fra Standard & Poor's (uendret siden 1999, sist oppdatert 26. oktober 2009). Vurderingen er gjenstand for årlig gjennomgang. Standard & Poor's ratingmodell benyttes som en tilnærming til kapitalkravet fra dette perspektivet, selv om en rekke andre faktorer også har betydning ved fastsettelse av ratingen for konsernet. Basert på data per 31. desember 2009 estimeres overdekningen ift. målsatt A rating til 9.220,4 millioner kroner. Datterselskapene har ingen egen, interaktiv rating, selv om ratingen for Gjensidige Forsikring er basert på konsernets finansielle posisjon.

Det interne kapitalkravet er satt i konsernets kapitalstyringspolicy som er vedtatt av styret. Det er definert som den kapital som er nødvendig for å ha en sannsynlighet på 99,97 prosent målt over ett år for ikke å bruke opp all kapital, inklusive alle skade-forsikringskonsernets aktiva og passiva, og uten å telle med den forventede resultatutvikling over perioden som tilgjengelig kapital. I denne sammenheng måles både resultater og tilgjengelig kapital etter økonomiske prinsipper selv om dette måtte avvike fra regnskapsprinsippene, i tråd med forslagene som foreligger til Solvens II regelverk. Dette betyr blant annet at forsikringstekniske reserver vurderes til diskontert verdi i stedet for bokført (nominell) verdi. Både metode og sannsynlighetsnivå er på linje med det som synes å ha etablert seg som en bransjestandard i Europa. Det interne kravet måles ved bruk av Gjensidiges interne modell.

Gjensidige har utviklet en intern simuleringsmodell basert på avansert modelleringsteknologi. Modellen, ofte benevnt ALM- ('Asset Liability Management') eller DFA- ('Dynamic Financial Analysis') modell, er utviklet over flere år. Modellen er individuelt tilpasset Gjensidiges risikoprofil og simulerer stokastisk både forsikrings- og investerings-siden. Modellen er et nøkkelverktøy for den aggregerte risikomålingen og kapitalstyringen siden den gir oversikt over den totale risikoen. De viktigste anvendelses-områdene for modellen er

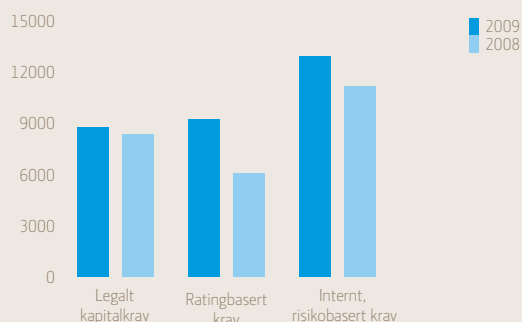
- Totalrisiko og kapitalbehov
- Kapitalallokering
- Kapitalkonsekvenser av aktivaallokering
- Behov for og optimalisering av gjenforsikring (reassurans)

Ved bruk av den interne modellen, og gitt definisjonen av internt kapitalbehov som spesifisert ovenfor, var det interne kapitalkravet per utgangen av 2009 11.400 millioner kroner for forsikring konsern sammenlignet med 7.300 millioner kroner per utgangen av 2008. Kapitalbehovet har økt som følge av vekst i balansen, kjøp av låneportefølje fra Citibank og større investeringsrisiko. De viktigste bidragsytene er

postene i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank, i tillegg til en aktivallokering med høyere aksjeandel.

Overdekningen ift kapitaldekningskravet er noe økt. Tilbakeholdt resultat for 2009 kompenserer for vekst i balansen. For ratingkravet og det interne kravet skyldes den økte overdekningen primært tilbakeholdt resultat for 2009 sammen med den urealiserte gevinsten knyttet til aksjer i Storebrand.

Figur 4 – Kapitaloverskudd fra ulike perspektiver

Den nødvendige kapitalen for forsikringsvirksomheten allokteres ut på produktene for å sette en mer korrekt kapitalkostnad for prissetting og lønnsomhetsvurderinger. Den overskytende kapitalen ift det mest bindende av kapitalkravene betraktes som en buffer og er tilgjengelig for finansiering av konsernets vekstambisjoner.

Den interne modellen er et viktig verktøy i analyser og beslutninger vedrørende strategisk aktivallokering og kjøp av gjenforsikring. Ved hjelp av den interne modellen analyseres effekten, både i forhold til risiko og avkastning for et stort antall ulike aktivaallokeringer eller ulike egenregningsnivåer. I evalueringen av ulike aktivaallokeringer eller reasuransesstrukturer tas det hensyn til kapitalkostnaden, og hovedfokuset er å optimalisere den økonomiske verdien for selskapet.

Gjensidige Forsikring har startet arbeidet med å tilpasse seg de kommende Solvens II reglene som både vil erstatte dagens kapitalregelverk og sette krav til god risikostyring og rapportering. Et av elementene i det nye regelverket er at det, etter klart definerte kriterier, åpnes opp for å benytte konsernets egen modell for å sette det legale kapitalkravet. Gjensidiges modell antas å være et godt utgangspunkt og skal videreutvikles for dette formålet.

FORSIKRINGSRISIKO

Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten med hensyn til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at denne risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

For en portefølje av forsikringskontrakter hvor det anvendes sannsynlighetsteori ved beregning av pris og forsikringstekniske avsetninger, er den største risiko som konsernet står overfor i forbindelse med sine forsikringskontrakter at de aktuelle erstatningsbeløpene, hhv. pensjonsutbetalingene, overstiger de beløp som er avsatt for forsikringsforpliktelser. Dette vil kunne oppstå hvis en økning i skadefrekvensen og/eller erstatnings- og pensjonskostnadene medfører at de faktiske erstatningskostnadene er større enn de estimerte beløpene. Forsikringshendelser rammer tilfeldig, og de observerte antall og erstatnings-/pensjonsbeløp vil variere fra år til år i forhold til det nivå som er beregnet ved statistiske teknikker.

Erfaring viser at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil den relative variabiliteten omkring det forventede resultat være. Dessuten vil en mer diversifisert portefølje ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Ved utforming av Gjensidiges tegningspolicy er det tatt sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko samt å oppnå en tilstrekkelig stor forsikringsbestand innenfor hver kategori til å redusere variabiliteten i det forventede resultatet.

Faktorer som kan ha negativ innvirkning på forsikringsrisiko kan være mangel på risikospredning når det gjelder risikotype og forsikringssum, geografisk plassering og art av næringsvirksomhet som forsikringen dekker. Uventet økning i inflasjonen vil også ha negativ effekt, både på skade- og pensjonsutbetalinger. Gjensidige tegner skadeforsikring i Norge, Sverige, Danmark og Baltikum. Skadeforsikring i disse landene har flere likhetstrekk. Beskrivelsen av risiko i forbindelse med forsikringsvirksomhet er, med noen få unntak, felles for konsernet. I de tilfeller der det er ulikheter av betydning, blir disse kommentert spesielt.

SKADEFORSIKRING

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse, gjennomsnittsskade, kan påvirkes av flere faktorer. De ulike faktorene vil være avhengige av produktene, eller forsikringsbransjene man betrakter.

En økning i skadefrekvens kan være sesongbetont eller skyldes mer varig påvirkning. I vintersesongen vil snø og kaldt vær føre til økning i skadefrekvens for motorvognforsikring. For forsikring av bygninger, inventar og løsøre vil vinterkulde føre til økt skadefrekvens på grunn av frosne vannrør og økt bruk av elektrisk strøm og fyring for oppvarming av hus. Mer varige endringer i skadefrekvensnivå kan oppstå for eksempel på grunn av endret kundeatferd og nye skadetyper. En varig endring i skadefrekvensnivå vil ha stor påvirkning på lønnsomheten. Når det gjelder for eksempel motorvognforsikring i Norge, vil en endring i skadefrekvensnivå på ett prosentpoeng øke skadeprosenten med fire prosentpoeng.

Størrelsen på erstatningsbeløpene påvirkes av flere faktorer. I noen forsikringsbransjer, med relativt få skader, kan storskader få stor påvirkning på erstatningskostnadene. Antall storskader i løpet av et år viser stor variasjon fra et år til et annet. Dette gjelder spesielt for næringslivsmarkedet. De fleste bransjer vil ha en underliggende utvikling i gjennomsnittlig erstatningsbeløp på grunn av inflasjon.

Faktorer som påvirker gjennomsnittsskaden, kan være utviklingen i konsumprisindeks, lønnsøkninger, sosial inflasjon og priser for deler og arbeid som kjøpes i forbindelse med erstatningsoppgjør. Når det gjelder forsikring av bygninger, vil endringer i gjennomsnittsskade påvirkes av generelle prisendringer og spesifikt av økning i byggekostnader. Historisk har skadeinflasjon for bygning vært noe høyere enn konsumprisindeksen. For personforsikringer deles porteføljen i to hovedgrupper, en med fast forsikringssum og en annen del med inflasjonsregulering av erstatningsbeløpene (i Norge: G - Folketrygdens grunnbeløp). Dette gjelder for eksempel yrkesskadeforsikring. Konsernet tegner yrkesskadeforsikring i Norge og Danmark. Lovgivningen for denne forsikringsbransjen er ulik i de to landene. I Norge dekker yrkesskadeforsikring både yrkesskade og yrkessykdom; i Danmark dekkes yrkessykdom gjennom en offentlig ordning. Erstatningsutbetaling i Norge gjøres kun ved engangserstatning; i Danmark kan erstatninger utbetales både som engangsbeløp og som annuitetsutbetalinger. Annuitetsbeløpene

beregnes på grunnlag av antagelser om dødelighet, rente og pensjonsalder. For personskader påvirkes også erstatningsbeløpenes størrelse av domstolsavgjørelser, som kan gi økning i erstatningsnivå som er større enn den generelle inflasjonen. Dette er også en betydningsfull faktor, siden disse skadene generelt har lang oppgjørstid.

Gjensidige håndterer disse risikoene hovedsakelig gjennom tett oppfølging av utviklingen for hver forsikringsbransje, tegningsstrategi og aktiv skadebehandling. Den månedlige resultatoppfølgingen for hver forsikringsbransje består av en oversikt over både premier og erstatningsutvikling. Hvis lønnsomheten viser en negativ utvikling, vil nødvendige tiltak bli iverksatt. Dette innebærer blant annet nødvendig premieøkning for å sikre at lønnsomheten er innenfor det nivå som er satt som tilfredsstillende. Lønnsomhetsanalysen kan følges ytterligere på mer detaljert nivå – for ulike kundegrupper og delporteføljer. Tegningspolicyen tar sikte på å sikre god spredning av de risikoene som tegnes, når det gjelder risikotype og forsikret beløp, type næringsvirksomhet og geografisk plassering av riskene. Det er klart definerte retningslinjer for hvilke forsikringsrisikoer og hvor store forsikringssummer som kan tegnes. Dette skal sikre at de rette kriterier benyttes ved risikoseleksjon og at risiko som selskapet påtar seg er innenfor grensene for de gjeldende reassuransekontraktene.

Ved fornyelse av forsikringsavtaler kan premier, egenandeler og enkeltelementer i vilkårene endres. Videre har Gjensidige rett til å nekte utbetaling ved skadekrav som er forsikringssvindel. Selskapet har rett til å si opp forsikringsavtalen ved forsikringssvindel, og i enkelte tilfeller gir lovgivning og forsikringsvilkår selskapet rett til å si opp forsikringsavtalen hvis det foreligger særlige grunner som gjør at oppsigelse er rimelig. Har selskapet erstattet et tap, kan det kreve utbetalingen erstattet fra en eventuell ansvarlig skadevolder (regress). Tegningspolicy og -retningslinjer i alle selskapene i konsernet er innenfor det felles aksepterte risikonivå.

Prosedyrene for behandling av skadeoppgjør inneholder også en klar strategi og rutiner for optimalisering av innkjøp av ting og tjenester. Den gjeldende saksgangen er at det skal benyttes innkjøpsavtaler for å sikre kvaliteten i erstatningene til våre kunder og redusere inflasjonsrisikoen.

Konsentrasjon av forsikringsrisiko

Gjensidige konsern sin forsikringsportefølje er fortsatt konsentrert i det norske skadeforsikringsmarkedet, med virksomhet i øvrige nordiske land og i Baltikum.

Tabell 1 – Brutto forfalt premie 2008 og 2009 per geografisk område

Millioner kroner	Forfalt premie 2009	Prosent av total	Forfalt premie 2008	Prosent av total
Privat Norge	8.035,3	44,0 %	8.010,6	46,0 %
Næringsliv Norge	5.003,8	27,4 %	5.120,0	29,4 %
Pensjon og sparing	2.077,3	11,4 %	1.562,6	9,0 %
Norden	2.657,3	14,5 %	2.155,5	12,4 %
Baltikum	592,2	3,2 %	657,7	3,8 %
Konsernelimineringer	(90,2)	(0,5 %)	(77,8)	(0,4 %)
Sum	18.275,6	100,0 %	17.428,6	100,0 %
Sum Gjensidige Forsikring BA	13.153,9	72,0 %	13.130,6	75,3 %

Konsernelimineringer gjelder intern reassuranse.

Tabell 2a – Brutto forfalt premie 2008 og 2009 per forsikringsprodukt for Gjensidige konsern

Millioner kroner	Forfalt premie 2009	Prosent av total	Forfalt premie 2008	Prosent av total
Personforsikring	1.270,7	7,0 %	1.460,2	8,4 %
- Yrkesskadeforsikring				
Øvrig personforsikring	2.667,8	14,6 %	2.483,6	14,3 %
Motorvogn trafikkforsikring	2.655,2	14,5 %	2.689,7	15,4 %
Øvrig motorvognforsikring	3.000,0	16,4 %	2.873,0	16,5 %
Sjøforsikring, luftfart, transport	378,8	2,1 %	424,5	2,4 %
Brannforsikring og annen skade på eiendom	5.108,2	28,0 %	4.726,8	27,1 %
Ansvarsforsikring	426,0	2,3 %	515,4	3,0 %
Øvrig skadeforsikring	691,6	3,8 %	692,8	4,0 %
Pensjon og sparing	2.077,3	11,4 %	1.562,6	9,0 %
Sum	18.275,6	100,0 %	17.428,6	100,0 %

Tabell 2b – Brutto forfalt premie 2008 og 2009 per forsikringsprodukt for Gjensidige Forsikring BA

Millioner kroner	Forfalt premie 2009	Prosent av total	Forfalt premie 2008	Prosent av total
Personforsikring	791,5	6,0 %	744,4	5,7 %
- Yrkesskadeforsikring				
Øvrig personforsikring	2.394,8	18,2 %	2.476,7	18,9 %
Motorvogn trafikkforsikring	1.798,5	13,7 %	1.856,7	14,1 %
Øvrig motorvognforsikring	2.703,0	20,5 %	2.658,4	20,2 %
Sjøforsikring, luftfart, transport	367,2	2,8 %	413,9	3,2 %
Brannforsikring og annen skade på eiendom	4.142,8	31,5 %	4.007,2	30,5 %
Ansvarsforsikring	288,9	2,2 %	284,4	2,2 %
Øvrig skadeforsikring	667,2	5,1 %	689,0	5,2 %
Sum	13.153,9	100,0 %	13.130,6	100,0 %

Reassuranseprogrammet for Gjensidige konsern, hovedsakelig ikke-proporsjonal reassuranse, er basert på beregnet eksponering, skadehistorikk og kapitalstruktur. Styret fastsetter årlig rammene for konsernets reassuranseprogram. Reassuranse er en konsernfunksjon og administreres i Gjensidige Forsikring BA, som også inkluderer administrasjon av reassuranseprogrammet for de samarbeidende brannkassenes brannforsikring. I Norge begrenses naturskadeeksponeringen gjennom Gjensidiges obligatoriske medlemskap i Norsk Naturskadepool; poolen kjøper på vegne av medlemmene et eget reassuranseprogram, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reassuransedekninger konsernet har kjøpt.

Øvrig konsentrasjonsrisiko er hovedsakelig kumulerisiko innenfor brannforsikring og yrkesskadeforsikring. Disse risikotypene vurderes ved å analysere historiske hendelser og studere den eksponerte forsikringsverdien. Eksponeringen beskyttes gjennom konsernets reassuranseprogram.

Fra 2007 har Gjensidige Forsikring BA vært hovedreassurandør for datterselskap, og deres reassuranseeksponering er tatt med i Gjensidige konsern sitt avgitte reassuranseprogram.

Kilder til usikkerhet ved estimering av fremtidige erstatningsutbetalinger

Gjensidige er ansvarlig for erstatningsutbetaling ved forsikrede hendelser som oppstår i løpet av avtaleperioden, også hvis skaden først

oppdages etter utløpet av avtaleperioden, og erstatning utbetales i henhold til forsikringsvilkårene på hendelsestidspunktet for skaden. Som resultat av dette vil erstatningsoppgjør kunne strekke seg over en lang tidsperiode, og det er et element i erstatningsavsetningen som ivaretar inntruffe, men ikke rapporterte skader (IBNR).

Flere faktorer påvirker størrelsen på og tidspunktene for kontantstrømmer fra forsikringskontrakter. Disse faktorene har hovedsakelig sammenheng med egenskaper ved de ulike risikotyper som dekkes og de tilsvarende prosedyrer for risikohåndtering. Erstatningsutbetalingene er i henhold til vilkår som er spesifisert i forsikringsavtalen. Erstatningsbeløp for personskader beregnes som nåverdien av inntektstap, rehabiliteringskostnader og andre kostnader som skadelidte vil pådra seg som følge av ulykken eller sykdommen. I de fleste tilfeller i Norge, og også i de øvrige land der Gjensidige har virksomhet, betales personskadeerstatninger i form av engangsutbetaling. Et unntak fra dette er yrkesskadeerstatningssaker i Danmark, der erstatning kan bli utbetalt som annuitetsbeløp; beregningene i forbindelse med slike saker vil også ta hensyn til erstatningens størrelse, dødelighetsrater, antall år frem til pensjonsalder og antagelser om fremtidig sosial inflasjon. Dødelighetsrater hentes fra tabeller som er godkjent av tilsynsmyndighetene.

De beregnede erstatningskostnadene innbefatter også kostnader forbundet med erstatningsoppgjør, etter fradrag av forventede regressbeløp og andre kostnadsreduksjoner. Gjensidige gjør alle rimelige tiltak for å sikre at man har tilstrekkelig og relevant informasjon om skadeeksponeringen. På grunn av usikkerheten som er forbundet med fastsettelse av erstatningsavsetninger, er det imidlertid sannsynlig at det endelige resultatet for erstatningsbeløpenes størrelse vil bli forskjellig fra de opprinnelige beregnede erstatningsforpliktelsene. Forpliktelsene i regnskapet i forbindelse med disse kontraktene inneholder en avsetning for IBNR, en avsetning for rapporterte, ennå ikke utbetalte skadesaker (RBNS) og en avsetning for fremtidig risiko for løpende forsikringskontrakter på balansedagen. Beløpet for personskader er spesielt følsomt for erstatningsnivået ved rettsavgjørelser og for rettsavgjørelser som skaper presedens for erstatningsnivået for tilsvarende saker.

Forsikringsavtaler innen ansvarsforsikring kan også være eksponert for nye, ukjente skadetyper, men det er ikke gjort avsetning for slike skadetyper ved denne regnskapsavslutningen.

Beregningen av IBNR er forbundet med mer usikkerhet enn beregning av erstatningskostnader for skadesaker som allerede er rapportert (RBNS), der man har informasjon om skaden. Det kan være slik at IBNR-skader ikke blir kjent for sikrede før mange år etter hendelsen som gav opphav til erstatningskravet.

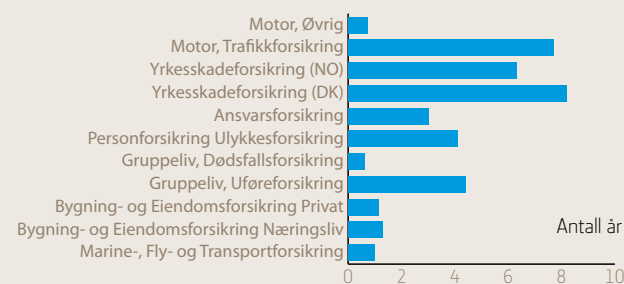
Ved beregning av avsetning for skadesaker som er rapportert til selskapet, men ennå ikke utbetalt, tar Gjensidige hensyn til informasjon fra takstmenn, oppgjørsmedarbeidere og informasjon om oppgjørskostnader for lignende skadesaker i tidligere perioder. Oppgjørsmedarbeiderne beregner en avsetning per skadesak for alle skadesaker. Skadesaker der det erfaringsmessig er vanskelig å forutsi utviklingen, behandles separat, og det gjøres en tilleggsavsetning (for eksempel personskadesaker innen motorvognforsikring). Der det er mulig, anvender Gjensidige flere ulike teknikker for beregning av tilstrekkelig avsetningsnivå. Dette gir bedre forståelse for underliggende trender i de erfaringsdata som fremskrives. Fremskrivningsberegningene fra de ulike metodene gir også et bilde av variasjonsbredden for mulige resultater. Den best egnede estimeringsmetoden velges ved at det tas hensyn til forsikringsproduktets egenart og hvor langt utviklingen er kommet for hvert skadeinntreffelsesår.

Tabell 5a og b viser utviklingen i beregnet endelig erstatningskostnad for skader inntruffet i et gitt skadeår. Dette gir en indikasjon om hvor gode Gjensidiges estimeringsteknikker for erstatningsutbetalinger er.

Forsikringskontrakter klassifiseres ofte som korthalet og langhalet risiko. Korthalet risiko karakteriseres ved at tidsperioden mellom skadetidspunkt, skaderapportering og endelig erstatningsoppgjør er kort. Langhalet risiko er det motsatte; det kan gå lang tid fra skadetidspunktet til rapportering og endelig erstatningsoppgjør. For forsikring av eiendom og motorvognforsikring (unntatt personskadesaker) blir skadene rapportert kort tid etter at de er inntruffet, mens skader innen personforsikringer kan bli rapportert flere år etter at de inntraff, og endelig erstatningsoppgjør kan finne sted flere år etter at skaden ble meldt. IBNR-avsetningene for korthalet risiko er relativt små; for langhalet risiko kan IBNR utgjøre en stor andel av de totale erstatningsavsetningene.

Avviklingstid (gjennomsnittlig tid mellom skadeinntreffelse og endelig erstatningsoppgjør) varierer sterkt mellom de ulike typer forsikringsrisiko som betraktes. Lang avviklingstid vil gjøre at selskapet blir mer eksponert for inflasjon. Innen motorvognforsikring, materiell skade, er avviklingstiden mindre enn ett år, mens avviklingstiden for personskader innen motorvognforsikring er nesten åtte år. For forsikring av eiendom er gjennomsnittlig avviklingstid ett til to år; for yrkesskade i Norge er til sammenlikning avviklingstiden seks år. For gruppelevsforbikring er avviklingstiden svært forskjellig for forsikringstypene dødsfall- og uføredekning. Yrkesskadeforsikring i Danmark har spesielt lang avviklingstid på grunn av at en del av erstatningene utbetales som annuiteter. For øvrige forsikringsprodukter i datterselskapene er avviklingstiden på samme nivå som for tilsvarende produkter i Norge. I Baltikum er avviklingstiden vesentlig kortere på grunn av få personskadesaker.

Figur 5 – Gjennomsnittlig avviklingstid per forsikringsprodukt

Fremgangsmåte som er brukt for å ta beslutninger om forutsetninger

Risiko i forbindelse med forsikringskontrakter er sammensatt og påvirkes av en rekke faktorer som gjør at kvantitativ sensitivitetsanalyse blir komplisert.

Gjensidige anvender standard aktuarmodeller basert på statistisk informasjon.

Avsetningene i forbindelse med rapporterte skadesaker beregnes og registreres for hver enkelt skadesak i forsikringsdatasystemet av oppgjørsmedarbeiderne. Utviklingen i erstatningsavsetningene for rapporterte skader følges opp i oppgjørsavdelingene.

Ved negativ utvikling blir det satt inn nødvendige tiltak. IBNR-avsetninger baseres på erfaringsdata, der en tar utgangspunkt i den tiden det tar fra skadetidspunktet (skadedato) til skaden blir rapportert til selska-

pet (skademeldingsdato). For å beregne omfanget av erstatningsbeløp for etteranmeldte skader bygges det opp statistiske modeller basert på erfaringstall og informasjon om porteføljeutvikling. Modelltilpasningen måles ved å se på avviket mellom etteranmeldte skader i tidligere perioder og de tilsvarende beløp som beregnes i modellen.

Hovedtyper av statistiske modeller som benyttes

- Log-lineære metoder, der en benytter eksponeringsdata og historiske data for å estimere meldingsmønsteret for etteranmeldte skader ved beregning av IBNR-avsetninger.
- "Chain ladder"-metoder, der en benytter historiske data for å estimere hvor stor andel av de beregnede endelige erstatningskostnadene som er betalt, henholdsvis meldt, hittil på betraktningstidspunktet.
- "Forventet skadeprosent"-metoder (Bornhuetter-Ferguson), der en benytter Gjensidiges forventede skadeprosent for det aktuelle forsikringsproduktet.

Valg av beregningsmetoder vil være avhengig av forsikringsprodukt og hvor mange års skadehistorikk som er tilgjengelig. I den utstrekning disse metodene er basert på data for historisk erstatningsutvikling blir det forutsatt at det historiske mønsteret for erstatningsutvikling vil fortsette i fremtiden. Det finnes årsaker til at dette ikke vil være tilfelle, og i de tilfeller har man tatt hensyn til dette ved å modifisere de parametrene som inngår i modellene. Slike årsaker kan være

- Økonomiske trender, endringer i lovgivning, samfunnsmessig utvikling og sosial inflasjon (for eksempel endring i erstatningsnivå ved rettsavgjørelser)
- Endringer i porteføljesammensetningen for inngåtte forsikringsavtaler
- Storskaders påvirkning

IBNR-avsetninger og avsetninger for rapporterte skadesaker blir beregnet på bruttonivå, og det gjøres egne beregninger av beløp for gjenforsikringsandelen av erstatningskostnadene. Gjensidiges avgitte gjenforsikringsprogram består praktisk talt utelukkende av "excess of loss" (skadesum)-reassuranse med så høy skadegrense for egen regning at det bare blir beregnet gjenforsikringsandel av erstatningsbeløpene for relativt få, store skadesaker.

De aktuarene i Gjensidige konsernet som arbeider med forsikringstekniske avsetninger, møtes regelmessig som en del av arbeidet med å opprettholde et høyt faglig nivå, og de har tilgang til et felles datasystem for aktuarberegning av erstatningsavsetninger.

Gjensidige har de siste årene hatt prosesser der eksterne aktuarfirmaer beregner "beste estimat" for de forsikringstekniske avsetningene. Dette blir gjort for å få en mer objektiv beregning av avsetningsnivået fra utenforstående anerkjente firmaer. Avviket mellom Gjensidiges egne beregninger av erstatningsavsetningene og de beregningene som er gjort av de eksterne firmaene ligger på ca. to prosent for konsernet totalt.

Sensitivitetsanalyse – tegningsrisiko

Tegningsrisiko er risikoen for at selskapet ikke krever tilstrekkelig premie for forsikringsavtalene. Prissettingsprosessen for de ulike forsikringsproduktene innbefatter anslag for fremtidig skadefrekvens og erstatningsbeløp, basert på forsikringskonsernets egen statistikk og statistikk fra eksterne kilder. Selv om man har kriterier for tegning av forsikring som er velegnet for formålet, og premieberegningene gjøres ut fra godt statistikkgrunnlag, kan erstatningskostnadene avvike fra det forventede nivået – på grunn av storskader, naturkatastrofer etc.

Gjensidige Forsikring BA og datterselskapene har detaljerte retningslinjer for tegning av forsikringer, for å sikre god kvalitet ved bedømmelse og beregninger i forbindelse med risiko som forsikres, definere risikotyper og øvre grenser for forsikringssummer som kan tegnes; dette gjøres for å sikre at en har kontroll med risikoeksponeringen i forsikringsporteføljen.

Tabell 3 nedenfor viser hvordan endringer i Combined Ratio (CR) har innvirkning på inntekter eller kostnader i årets økonomiske resultat og dermed på egenkapital ved årets utgang. Beregningene ser bort fra skatt. CR er det kriteriet som oftest benyttes for å måle lønnsomhet innen skadeforsikring. Beregningene viser effekten av ett prosentpoeng endring i CR for hvert område. En økning i CR kan være en følge av økt skadefrekvens og/eller økning i erstatningsnivå, gjennomsnittsskade. For noen forsikringsprodukter kan det være en sammenheng mellom skadefrekvens og erstatningsnivå, på en slik måte at en økning i den underliggende forsikringsrisikoen kan få innvirkning både på skadefrekvens og erstatningsnivå.

Tabell 3 – Sensitivitetsanalyse forsikring

Millioner kroner	2009	2008
Endring i CR (1 %-poeng)		
Privat Norge	78,6	79,1
Næringsliv Norge	47,4	49,1
Sum Gjensidige Forsikring BA	125,9	128,2
Norden	24,0	20,7
Baltikum	6,6	5,9
Pensjon og sparing	1,2	0,6
Sum	157,8	155,4
Endring i skadefrekvens (1 %-poeng)		
Privat Norge	860,9	805,9
Næringsliv Norge	794,6	847,6
Sum Gjensidige Forsikring BA	1.655,5	1.653,5
Endring i gjennomsnittsskade (+10 %)		
Privat Norge	600,8	579,3
Næringsliv Norge	381,9	421,8
Sum Gjensidige Forsikring BA	982,7	1.001,1

Også i 2009 er Gjensidiges personforsikringsportefølje noe redusert i forhold til 2008 innen området næringslivsforsikringer. Dette har ført til at skadefrekvensen for næringslivsområdet er økt fra 2008 til 2009, mens gjennomsnittsskaden er redusert. Effekten av økning i både skadefrekvens og gjennomsnittsskade vil da være mindre i 2009 enn i 2008.

Sensitivitetsanalyse - avsetningsrisiko

Beregning av forsikringstekniske avsetninger for en forsikringsportefølje innebærer at man skal finne et anslag for verdien av de fremtidige konstantstrømmer for erstatningsutbetaling, og det vil alltid være elementer av usikkerhet ved slike beregninger. Det er denne type usikkerhet som forbindes med avsetningsrisiko. Usikkerheten vil være avhengig av egenskaper ved risikotypen. Risiko med kort durasjon er mindre eksponert for endringer som påvirker erstatningsutbetalinger i fremtiden. Erstatningsbeløp for personsaker er på den annen side svært følsomme for endringer i for eksempel inflasjon og erstatningsnivå ved rettsavgjørelser. Effekten av rettsavgjørelser tas inn i beregningene så snart de er kjent. I tilfeller der det ennå ikke foreligger rettskraftig dom, beregnes virkningen på erstatningsavsetningen ved et sannsynlighetsvektet estimat for de mulige utfall.

Inflasjonsrisiko ligger latent i de fleste forsikringsprodukter. Effekten vil variere som følge av produktenes utforming og de vilkår som gjelder ved skadeoppgjør. For langhalede forsikringsprodukter vil effekten av ett prosentpoeng inflasjonsøkning være betydelig og være proporsjonal med gjennomsnittlig avviklingstid (målt i antall år).

Renterisiko er en vesentlig risikofaktor knyttet til erstatningsavsetningen for yrkesskadeforsikring i Danmark. Den er et uttrykk for tap/gevinst som følge av endringer i markedsrenten. Det er både rente- og inflasjonsrisiko knyttet til forpliktelsene (forsikringstekniske avsetninger). Denne risikoen er avdekket ved bruk av rente- og inflasjonsbytteavtaler.

Sensitivitetsanalysen viser hvordan inflasjonsendring på ett prosentpoeng vil få effekt på erstatningsavsetningen. Effekt av inflasjons-swap er ikke tatt med i beregningene.

Tabell 4 – Sensitivitetsanalyse erstatningsavsetning

ENDRING I INFLASJON (+/-1 %-POENG)	2009	2008
Millioner kroner		
Privat Norge	445,6	415,7
Næringsliv Norge	405,7	378,6
Sum Gjensidige Forsikring BA	851,3	794,3
Norden	703,6	748,9
Baltikum	3,8	3,3
Sum	1.558,7	1.546,5

Tabell 5a – Analyse av erstatningsutvikling – Gjensidige konsern

Millioner kroner	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Sum
BRUTTO									
Beregnete erstatningskostnader									
Per utgangen av skadeåret	8 671,9	9 575,6	9 861,3	10 744,4	10 941,6	11 531,2	11 648,8	11 196,4	
– Ett år senere	8 706,2	9 642,2	9 822,9	10 734,5	10 856,9	11 515,5	11 774,0		
– To år senere	8 722,6	9 646,4	9 838,5	10 712,1	10 838,3	11 433,8			
– Tre år senere	8 737,6	9 682,9	9 762,9	10 670,9	10 676,2				
– Fire år senere	8 791,9	9 647,1	9 733,8	10 504,7					
– Fem år senere	8 771,8	9 589,7	9 626,5						
– Seks år senere	8 747,7	9 547,1							
– Syv år senere	8 768,9								
Beregnet beløp per 31.12.2009	8 768,9	9 547,1	9 626,5	10 504,7	10 676,2	11 433,8	11 774,0	11 196,4	
Totalt utbetalt hittil	8 200,5	8 656,7	7 971,9	8 429,9	8 002,0	8 311,3	7 609,0	4 897,7	62 079,0
Erstatningsavsetning	568,3	890,5	1 654,6	2 074,8	2 674,2	3 122,5	4 165,0	6 298,7	21 448,7
Erstatningsavsetning for tidligere års skader									2 908,0
Gjensidige Baltic									217,0
Oppgjørskostnader									1 181,6
Sum									25 755,3
FOR EGEN REGNING									
Beregnete erstatningskostnader									
Per utgangen av skadeåret	8 137,8	9 365,7	9 752,7	10 565,8	10 862,0	11 340,0	11 527,8	11 171,5	
– Ett år senere	8 126,6	9 413,4	9 706,5	10 553,8	10 773,7	11 325,1	11 663,3		
– To år senere	8 171,7	9 421,7	9 697,4	10 528,0	10 713,3	11 226,5			
– Tre år senere	8 172,7	9 465,0	9 626,2	10 493,6	10 544,9				
– Fire år senere	8 207,3	9 433,5	9 587,7	10 328,1					
– Fem år senere	8 204,2	9 379,9	9 479,4						
– Seks år senere	8 206,1	9 346,0							
– Syv år senere	8 296,0								
Beregnet beløp per 31.12.2009	8 296,0	9 346,0	9 479,4	10 328,1	10 544,9	11 226,5	11 663,3	11 171,5	
Totalt utbetalt hittil	7 731,1	8 457,7	7 843,7	8 260,7	7 884,4	8 139,0	7 575,3	4 886,4	60 778,3
Erstatningsavsetning	564,9	888,3	1 635,8	2 067,4	2 660,5	3 087,5	4 088,0	6 285,1	21 277,5
Erstatningsavsetning for tidligere års skader									2 855,5
Gjensidige Baltic									200,5
Oppgjørskostnader									1 181,6
Sum									25 528,7

Virksomheten i Danmark og Sverige er inkludert i tabellen fra og med 2002. Erstatningsavsetningen i Gjensidige Baltic per 31. desember 2009 er vist på egen linje.

Tabellen på neste side viser tilsvarende oversikt kun for Gjensidige Forsikring BA.

Tabell 5b – Analyse av erstatningsutvikling – Gjensidige Forsikring BA

Millioner kroner	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Sum
BRUTTO									
Beregnete erstatningskostnader									
Per utgangen av skadeåret	7.552,6	8.464,3	8.510,7	9.326,9	9.609,3	10.237,5	10.378,8	9.866,1	
– Ett år senere	7.609,5	8.489,2	8.485,3	9.318,1	9.539,0	10.228,1	10.506,2		
– To år senere	7.615,8	8.492,6	8.480,2	9.291,6	9.510,2	10.246,9			
– Tre år senere	7.638,0	8.532,9	8.450,8	9.268,7	9.480,0				
– Fire år senere	7.663,1	8.505,7	8.415,9	9.240,8					
– Fem år senere	7.637,5	8.461,5	8.376,6						
– Seks år senere	7.610,5	8.430,2							
– Syv år senere	7.591,4								
Beregnet beløp per 31.12.2009	7.591,4	8.430,2	8.376,6	9.240,8	9.480,0	10.246,9	10.506,2	9.866,1	
Totalt utbetalt hittil	7.207,3	7.709,5	7.138,5	7.534,8	7.224,7	7.533,9	6.922,7	4.430,2	55.701,6
Erstatningsavsetning	384,0	720,7	1.238,1	1.705,9	2.255,3	2.713,0	3.583,5	5.435,9	18.036,4
Erstatningsavsetning for tidligere års skader									1.114,0
Oppgjørskostnader									1.064,9
Sum									20.215,4
FOR EGEN REGNING									
Beregnete erstatningskostnader									
Per utgangen av skadeåret	7.043,7	8.305,2	8.467,6	9.283,6	9.582,8	10.168,7	10.296,5	9.866,1	
– Ett år senere	7.063,2	8.314,3	8.433,9	9.276,8	9.512,5	10.166,7	10.423,4		
– To år senere	7.099,0	8.320,1	8.402,3	9.250,5	9.446,5	10.185,6			
– Tre år senere	7.110,0	8.369,3	8.375,9	9.232,6	9.416,6				
– Fire år senere	7.114,2	8.345,7	8.339,3	9.204,3					
– Fem år senere	7.109,7	8.304,7	8.304,4						
– Seks år senere	7.108,3	8.281,6							
– Syv år senere	7.157,5								
Beregnet beløp per 31.12.2009	7.157,5	8.281,6	8.304,4	9.204,3	9.416,6	10.185,6	10.423,4	9.866,1	
Totalt utbetalt hittil	6.774,1	7.561,9	7.073,4	7.501,1	7.162,0	7.505,1	6.910,3	4.430,2	54.918,1
Erstatningsavsetning	383,4	719,7	1.231,0	1.703,2	2.254,6	2.680,5	3.513,0	5.435,9	17.921,4
Erstatningsavsetning for tidligere års skader									1.074,6
Oppgjørskostnader									1.064,9
Sum									20.061,0

Gjensidige Sverige AB ble delvis filialisert fra fjerde kvartal 2009, da den svenske privat- og næringslivsporteføljen ble overdratt til svensk filial av Gjensidige Forsikring BA fra 1. oktober 2009. Tabellen er oppdatert, også for tidligere år.

LIVSFORSIKRING

Forsikringsrisiko

Gjensidige Pensjonsforsikring sin virksomhet er primært konsentrert rundt innskuddspensjon innen næringslivssegmentet, forvaltning av premiereserver for fripoliser og individuelle fondspensjoner; hvorav de siste ikke er premiebetalende. I tillegg er det tilknyttet risikodekninger til de bedriftsrelaterte innskuddspensjonene samt en mindre andel rene risikoforsikringer med uføredeknninger.

For de produkter som Gjensidige Pensjonsforsikring tilbyr ville disse begivenhetene primært være arbeidsuførhet og dødsfall med bortfall av inntekt for forsikringstaker eller de etterlatte, alternativt langt liv med tilhørende fare for at oppspart pensjon ikke er tilstrekkelig livet ut.

Risikoen i den enkelte kontrakt er dermed sannsynligheten for at den omtalte hendelsen skal inntreffe og usikkerheten til hvilket forsikringsbeløp den aktuelle personen var dekket for. I noen kontrakter står den forsikrede fritt til å velge forsikringssum og det skapes dermed en variasjon i porteføljens risiko. I andre kontrakter er forsikringssummen forhåndsbestemt, men dette kan enten være en helt fast sum eller være en faktor relatert til en annen variabel størrelse. Denne variable stør-

relsen vil i tjenstepensjonskontrakter typisk være lønn og gjenstående tjenestetid, og dermed skapes igjen en tilfeldig variasjon i porteføljens risiko.

I de aktuelle porteføljer benyttes velkjente metoder for sannsynlighetsberegning og teori for å beregne hvilken forsikringspremie som er nødvendig for å kunne oppfylle de fremtidige forpliktelser. Videre vil det for en stor portefølje også benyttes forsikringstekniske avsetningsmetoder for å sikre et godt estimat på de fremtidige forpliktelsene. For mindre porteføljer vil det i en oppstartsperiode være tilstrekkelig, og nødvendig på grunn av lite datagrunnlag, å benytte forenklete avsetningsmetoder med et konservativt estimat.

Utfordringen vil for denne type forretning være å kreve inn tilstrekkelig risikopremie fra kundene for å bygge opp tilstrekkelige erstatningsreserver for de fremtidige forpliktelser. Ved et inntråd erstatningstilfelle er det ingen automatikk i at utilstrekkelig erstatningsreserve kan dekkes inn ved ekstra forsikringspremie fra den friske bestanden.

Den største forsikringsrisikoen Gjensidige Pensjonsforsikring står overfor vil være at de faktiske pensjonsutbetalinger overstiger de beløp

som er satt av til å dekke de inngåtte forsikringsforpliktelsene. Dette vil inntreffe hvis arbeidsuførheten blant de forsikrede blir høyere enn forutsatt, dødeligheten stiger blant de forsikrede som har forsørgerdekninger eller alderspensjonistene lever lengre enn forventet. Dette vil også inntreffe hvis et flertall av de skadelidte har avtalte pensjonsbeløp som er høyere enn gjennomsnittlige pensjonsbeløp i forsikringsporteføljen. Det ligger i forsikringens natur at forsikringshendelsen kunden har dekket seg for rammer tilfeldig både i forhold til hvem som rammes og hvilke dekninger som er avtalt, og dette vil gi variasjoner innen et sannsynlighetsintervall fra år til år.

For at forsikringsvirksomheten skal kunne drives med en tilstrekkelig grad av sikkerhet bør porteføljen både være av en viss størrelse, samt være tilstrekkelig homogen i forhold til risikospredning mellom beste og dårligste risiko og mellom minste og største risiko. Desto større porteføljen er og desto mer homogen den aktuelle risiko er, desto større sannsynlighet er det for å kunne innfri de fremtidige forpliktelsene.

I tillegg til de omtalte faktorene som uføresannsynlighet, dødelighet og langt liv vil en konsentrasjon rundt gitte yrkesgrupper, eller få men store risiki kunne ha en negativ innvirkning på forsikringsresultatet.

Dødsrisikoen i produktene er først og fremst relatert til etterlattedekninger tilknyttet innskuddspensjon, og da som ektefelle-, samboer- eller barnepensjon. Etterlattedekningene er i all hovedsak tilknyttet innskuddsdekninger som har innskuddsplan utover den lovpålagte grensen på to prosent i obligatorisk tjenstepensjon (OTP). Det er også en eksponering mot etterlattedekninger i fripolisebestanden, men av et klart mindre omfang (målt i forsikret sum for hver forsikret). Etterlattedekninger under innskuddspensjon har i all hovedsak en begrenset utbetalingsperiode, mens etterlattedekninger under fripoliser har utbetaling så lenge pensjonsmottaker lever (livsvarig).

Tabellen nedenfor viser antall medlemmer og kontrakter fordelt på obligatorsik tjenstepensjon og øvrig innskuddspensjon.

Tabell 6 – Antall medlemmer og kontrakter

	Antall medlemmer	Antall kontrakter
Obligatorisk tjenstepensjon	52.886	13.388
Øvrig innskuddspensjon	21.845	4.670
Sum	74.731	18.058
Obligatorisk tjenstepensjon	71 %	74 %
Øvrig innskuddspensjon	29 %	26 %

Siden de fleste kontrakter er basert på regelverket for innskuddspensjon med a konto utbetalinger i en ti års periode etter oppnådd pensjonsalder, har selskapet en svært liten eksponering i "langt liv risiko" under ordinær tjenstepensjon. De fleste fripoliser som er tilflyttet selskapet har livsvarig utbetaling for alderspensjonisten og har således en langt liv risiko. Risikotariffen for denne dekningen er også beregnet ut i fra K2005 grunnlaget og da inkludert sikkerhetsmarginer i henhold til pålegg fra Finanstilsynet.

Uførerisikoen er relatert til innskuddsfritak for avtalt årlig innskudd fra det enkelte medlem samt uførepensjon. Siden innskuddsfritak er en obligatorisk dekning under obligatorisk tjenstepensjon, vil den største delen av denne dekningen antallsmessig være tilknyttet pensjonsinnskudd basert på to prosent av lønn. Pensjonsavtaler utover lovens minimumskrav har tilsvarende større dekninger. Pensjonsavtaler for selvstendige næringsdrivende (PSN) har også mulighet til å ha tilknyttet

innskuddsfritak ved arbeidsuførhet. Uførepensjon er både tilknyttet innskuddsordninger samt fripoliseforsikringene. Risikopremien for uførerisikoen er basert på en intern risikotariff utarbeidet i samarbeid med Gjensidige Forsikring og er basert på både nasjonale erstatningstall (folketrygden) og egne erstatningstall, primært i Gjensidige Forsikring.

For fripoliser er det i tillegg tilknyttet en årlig garantert minimumsavkastning som i gjennomsnitt utgjør 3,7 prosent.

Antall individer som er eksponert for dødsrisiko og/eller langt liv risiko er svært beskjedent målt opp i mot uførerisikoeksponeringen.

Forsikringsrisikoen anses per 31. desember 2009 som tilfredsstillende, og usikkerheten rundt ikke meldte saker er ivarettatt gjennom erstatningsavsetningene. I tillegg har selskapet en reassuranseavtale med Gjensidige Forsikring BA som gir en tilfredsstillende dekning ved større fluktuasjoner. Gjensidige Forsikring BA har en betydelig portefølje innen både individuell og kollektiv personrisiko med uførerisiko, og gjennom et tett samarbeid med fagmiljøene i dette selskapet vil man tidlig kunne oppdage trendsifter i uføreutviklingen både i samfunnet og i forsikringsbestanden.

De faktiske utbetalte erstatninger i 2009 utover kontraktsfestede utbetalinger av alderspensjon er av beskjedent omfang og beløper seg til under tre millioner kroner. I tillegg er avsetningene for fremtidige forpliktelser til forsikringstakere som har mottatt erstatningsutbetaling i 2009 øket gjennom året og utgjør nå 20 millioner kroner. I dette beløpet inngår også erstatningsreserve mottatt fra andre selskap på pensjonskontrakter som er flyttet til Gjensidige Pensjonsforsikring. IBNR-avsetningene er for 2009 fortsatt den dominerende andel av erstatningsbildet og vil være det i flere år fremover. De faktiske erstatninger er innenfor det beløpsintervall som var forventet.

De faktiske utbetalinger forventes å øke noe i volum de neste årene, siden en stadig større andel av forsikringstakerne nå har oppfylt kravet til 12 måneders karenstid og således er berettiget til utbetaling av uførepensjon og innskuddsfritak. Antall alderspensjonister forventes å være veldig lavt med meget beskjedne ytelser. Utbetalingene vil enten komme fra oppspart konto på innskuddspensjon eller overført premie-reserve fra fripoliser og individuelle fondspensjoner.

Sensitivitetsanalyse pensjonsforsikring

Gjensidige Pensjonsforsikring har drevet sin virksomhet i fire år, som er en meget kort periode sammenlignet med de øvrige aktørene innen pensjonsforsikring. Selv om porteføljen er klart voksende, er antall forsikringstilfeller fortsatt veldig få. Antall meldte uføretifeller har økt gjennom 2009, noe som er forventet siden bestanden har vokst samt at antall risikoår er økt fra tre til fire. Det er imidlertid fortsatt noe for tidlig å kunne gjøre omfattende analyser av hvorvidt de beregnede premier og erstatningstilfeller er tilstrekkelig til å dekke de fremtidige forpliktelser.

Dødsrisikodekningene gjelder medlemmer av en tjenstepensjonsordning, og disse gir grunnlag for en eventuell ektefelle-, samboer- eller barnepensjon. Risikoperioden er begrenset til medlemmets tjenestetid og høyst til øverste aldersgrense som er 67 år. Det innhentes ikke spesifikk informasjon om medlemmets familiesituasjon på tegningstidspunktet. Premien beregnes derfor med forutsetninger om dødelighet, sivilstand, antall barn samt kunnskap om alder og kjønn. For Gjensidige Pensjonsforsikring er disse beregningene basert på et nytt beregningsgrunnlag, benevnt K2005, som forsikringsbransjen i Norge har

utviklet i fellesskap gjennom Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO). Grunnlaget er i tillegg styrket med sikkerhetsmarginer i henhold til krav fra Finanstilsynet, og vil videre bli oppdatert ved endringer i forutsatt dødelighet i befolkningen og i samlet forsikringsbestand i Norge.

Avtaleverket med bedriftene er videre av ettårig karakter slik at risikopremien kan endres ved hvert hovedforfall. Samlet gir dette et meget robust premiegrunnlag med liten sannsynlighet for at oppsamlet premie og avsatte erstatningsreserver ikke skal være tilstrekkelig til å dekke fremtidige forpliktelser. Siden porteføljen fortsatt er av begrenset størrelse settes hoveddelen av den årlige risikopremie av til erstatningsreserve. Hver risikoårgang blir etter noe tid vurdert i forhold til innmeldte forsikringstilfeller og antatt meldemønster. Siden dette er bedriftsrelaterte pensjonsordninger legges det til grunn at tiden fra et forsikringstilfelle inntreffer, i dette tilfelle et dødsfall, til saken blir meldt selskapet vil være begrenset i tid.

Sensitiviteten for denne delen av forsikringsbestanden vil derfor være proporsjonal med hvilken faktor man velger å benytte som erstatningsreserve målt mot årets risikopremie.

Langt liv-problematikken, som kun vil omfatte selskapets fripolisebestand av de kommende alderspensjonister, har en omvendt avhengighet til dødeligheten i forsikringsbestanden i forhold til de omtalte etterlattedekningene. Selskapets risiko er her at alderspensjonistene som har avtalt livsvarige alderspensjoner lever lenger enn forutsatt. Også her benyttes det nye dødelighetsgrunnlaget K2005, men da med utgangspunkt i overlevelsessannsynlighet og sikkerhetsmarginer "den andre veien". I tillegg har Finanstilsynet også her satt krav om ekstra sikkerhetsmarginer. Tilstrekkeligheten av disse marginene vil løpende bli vurdert ved de årlige revisjonene av pensjonsreservene. En eventuell styrking av reservene vil måtte finansieres gjennom det overskudd som selskapet har i porteføljen alternativt ved bruk av egenkapitalen. Basert på at beregningsgrunnlaget er fra 2005 med tilhørende sikkerhetsmarginer både i selve grunnlaget og gjennom Finanstilsynets pålegg ansees det som svært lite sannsynlig at det på kort sikt vil være behov for å styrke reservene. Antall fripolisekunder som mottar alderspensjon i dag er fortsatt lavt og vil være det de neste årene.

Risikoen for uførhet gjelder uførepensjon og/eller fritak for innbetaling av avtalt årlig beløp i henhold til pensjonsavtalen. Utbetalingene opphører senest ved oppnådd årlig pensjonsalder, som vanligvis er 67 år. Eventuelle erstatningskrav kommer første etter en 12 måneders uavbrutt sykemeldingsperiode. Risikosummen blir da avhengig av de avtalte pensjonsbeløp og total utbetalingstid frem til senest pensjonsalder. Gjensidige Pensjonsforsikring bruker her forutsetninger fra det samme beregningsgrunnlaget, K2005, samt egenutviklede uføretabeller basert på grunnlag av nylig oppdatert norsk uførestatistikk. Tabellene er utviklet i nært samarbeid med Gjensidige Forsikring som har en betydelig portefølje med uførerisiko og tar videre hensyn til forskjeller mellom befolkningsuførheten i forhold til uførheten i en forsikringsbestand. Forsikringsbestanden er som regel underlagt en eller annen form for risikovurdering ved overtakelse av en uførerisiko. For tjenestepensjonsordningene benyttes det også en inndeling av arbeidsgiverne i ulike risikogrupper etter virksomhetens art. De kunder som tegner individuell uførepensjon er underlagt ordinære regler om individuell risikovurdering basert på den forsikredes egenekklæring om helse.

Antall forsikrede som mottar en form for uføererstatning, enten uførepensjon og/eller fritak for avtalt innskudd, er fortsatt beskjedent målt opp i mot antall forsikrede. Det benyttes derfor også her forenklete

avsetningsmetoder ved at hoveddelen av årets risikopremie settes av til erstatningsreserve. Hver risikoårgang blir etter noe tid vurdert i forhold til innmeldte forsikringstilfeller og antatt meldemønster. Siden mesteparten av den aktuelle uførerisiko er relatert til bedriftsrelaterte pensjonsordninger legges det til grunn at tiden fra et forsikringstilfelle inntreffer, i dette tilfelle en arbeidsuførhet som har vart mer enn 12 måneder, til saken blir meldt selskapet vil være begrenset i tid.

REASSURANSE

Gjensidige kjøper reassuranse for å beskytte konsernets egenkapital, og reassuranse er således primært et kapitalstyringsverktøy. Ved analyse av hvilke reassuranseprogrammer som skal kjøpes, benyttes de samme modeller og metodikk som ved evaluering av ulike aktivaallokeringer og ved den risikobaserte beregningen av de interne kapitalbehov.

Maksimalt egenregningsnivå vedtas av styret, og det er reassuranseavdelingen som har ansvaret for innkjøpet og oppfølgingen av reassuranseaktivitetene.

Gjensidiges reassuranseprogram består hovedsakelig av ikke-proporsjonal reassuranse. Maksimalt egenregningsnivå per hendelse for konsernet, vedtatt av styret, var i 2009 250 millioner kroner. Som hovedregel kjøpes reassuranse slik at belastningen i individuelle bransjer ved en enkelt skade eller hendelse blir begrenset til 100 millioner kroner. 2009 representerte et marked der det var noe premiereduksjoner og det ble derfor kjøpt reassuransedekninger som reduserte egenregningene slik at egenregningsnivået varierer mellom 20 og 100 millioner kroner for de ulike forsikringsprodukter. Fastsettelsen av reassuranseprogrammet er basert på analyse av eksponering, skadehistorikk, modellsimulering og Gjensidiges kapitalstruktur.

Gjensidige Forsikring BA ivaretar en konsernfunksjon med hensyn til reassuranse, både som reassurandør for datterselskapene og ved at deres eksponering er inkludert i det avgitte reassuranseprogrammet. Reassuranseprogrammet for forsikring av eiendom inkluderer også de samarbeidende brannkassene. Datterselskapenes reassuranseprogram har generelt lavere egenregning enn Gjensidige Forsikring BA, siden selskapene er mindre i størrelse og kapitalisering. Forskjellen mellom egenregningsnivåene holdes for egen regning av Gjensidige Forsikring BA.

I Norge er naturskadeeksponeringen ivaretatt gjennom det obligatoriske medlemskapet i Norsk Naturskadepool. Gjennom denne ordningen blir Gjensidige eksponert for sin markedsandel av summen av erstatningene i det norske markedet. Poolen kjøper på vegne av medlemmene et eget reassuranseprogram, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen til medlemsselskapene. Som i 2008, deltar Gjensidige også i 2009 på ti prosent av Naturskadepoolens program. Denne eksponeringen er inkludert i det avgitte reassuranseprogrammet, noe som gir synergieffekter med hensyn til størrelse og risikospredning i Gjensidiges avgitte reassuranseprogram. I de øvrige land der Gjensidige har virksomhet er eksponering for naturkatastrofer inkludert i de ordinære reassuransedekningene for tingskade. En skadehendelse som rammer flere av landene der Gjensidige har virksomhet, vil bli regnet som én skadehendelse i reassuransedekningene.

STYRING AV FINANSIELL RISIKO - SKADEFORSIKRINGSVIRKSOMHETEN

Finansiell risiko er et samlebegrep for flere typer risiko i forbindelse med finansielle eiendeler. De ulike finansielle risikotypene beskrives nærmere under. Den operasjonelle risikoen i forvaltningen overvåkes og styres også.

Aksjekursrisiko defineres som verdifall som følge av reduserte aksjepriiser. Dette gjelder tilsvarende for risiko i forbindelse med eiendomspriser. Se beløp nedenfor i stresstest og sensitivitetsanalyse. Renterisiko defineres som verdifall som følge av endring i rentenivå, og det betraktes både separat fra et rent aktivaperspektiv og i forhold til rentefølsomhet på passivasiden. Styret fastsetter grense for renterisiko for rentepor-teføljen (med unntak av anleggsobligasjoner og swappene i Gjensidige Arbejdsskadeforsikring) og denne øvre grensen var 500 millioner kroner i 2009 (gitt en forskyvning på 100 basispunkter i rentekurven) for skadeforsikringsvirksomheten.

Valutarisiko defineres som tapet som følge av endringer i valutakurser. Valutarisiko er hovedsakelig sikret 100 prosent, med en ramme på +/- ti prosent, unntatt for mindre mandater hvor aktiv valutaforvaltning er en del av plasseringen.

Kredittrisiko defineres som tap som oppstår hvis en utsteder ikke oppfyller sine forpliktelser eller pga økte risikopremier for obligasjoner med kredittrisiko. Kredittrisiko håndteres både ved øvre kredittgrenser for navngitte motparter, ved begrensninger basert på offisiell rating fra ratingbyråer og krav om diversifisering ved plassering i selskapsobligasjoner. Kredittrisiko i forbindelse med reassurans håndteres ved krav om minimum rating for Gjensidiges reassurandører og tett oppfølging av fordringene.

Likviditetsrisiko defineres ved manglende evne til å møte betalinger ved forfall, eller ved at en må realisere investeringer til en høy kostnad for å kunne utføre betalinger. Styret har fastsatt minimumsgrenser for beløp som skal kunne realiseres uten for store transaksjonskostnader innenfor ulike tidsrammer, basert på analyser av aktiviteter i forbindelse med forsikringsvirksomheten. Den faktiske aktivaallokeringen er betydelig mer likvid enn det som kreves i henhold til grensene i styrevedtaket.

Forsikringsvirksomheten er eksponert for disse risikotypene gjennom konsernets investeringsaktiviteter, og de styres på aggregert nivå og ivaretas gjennom kapitalforvaltningspolicy og investeringsstrategier som er utarbeidet for Gjensidige konsern og datterselskaper og vedtak i konsernets kredittkomité. I tillegg begrenses kredittrisiko i gjenforsikring gjennom konsernets reassuranspolicy.

Selv om kapitalforvaltningen – og styringen og risikohåndteringen i den forbindelse – stadig blir forsøkt forbedret, er det ikke skjedd vesentlige endringer i Gjensidiges risikohåndtering på dette området i forhold til tidligere perioder. Investeringsstrategi og andre policyer for risikohåndtering vedtas av styret i hvert enkelt selskap, men er tett koordinert med morselskapets overordnede policyer. Hovedregelen er at aktivaallokeringen i datterselskapene innen skadeforsikring kun benyttes til å sikre forpliktelsene mot rente- og valutarisiko med overskytende midler plassert i rentepapirer med lav risiko. Eksponeringer mot markedsrisiko tas i balansen til Gjensidige Forsikring BA. Dette gjøres for å effektivisere kapitalforvaltning og kapitalisering i konsernet.

Risikoeksponeringen i investeringsvirksomheten presenteres for styret minimum årlig i forbindelse med at investeringsstrategien blir vedtatt. Styret fastsetter her øvre og nedre grenser per aktivaklasse, overordnet risikotoleranse relatert til finansresultatet og spesifikke rammer for rente-, likviditets- og valutarisiko. Aktivaallokeringen skal holdes innenfor disse grensene til enhver tid. Tabellen nedenfor viser aktivaallokeringen for forsikringsvirksomheten ved utgangen av 2008 og 2009. Den faktiske aktivaallokeringen vil variere gjennom året og følge bevegelser i markedet, taktisk allokering og risikosituasjonen. Her nevnes spesielt

at allokeringen til aksjer som følge av den negative markedsutviklingen ble sterkt redusert i løpet av 2008, slik at gjenværende aksjeholdning ved starten av 2009 primært bestod av unoterte aksjer (fondsandeler i private equity fond) og innehavet i Storebrand. I løpet av 2009 ble allokeringen til ordinære omløpsaksjer noe økt, samtidig som det ble gjort en investering i SpareBank1 SR-Bank.

Når det gjelder konsentrasjonsrisiko representerer investeringene i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank samt eksponeringen i kontoreiendommer i Oslo-området de viktigste risikoområdene. Ytterligere analyse av konsentrasjonsrisiko finnes under de ulike typene markedsrisiko.

Tabell 7 – Aktivaallokering skadeforsikring

	31.12.2009		31.12.2008	
	Mill. kroner	Prosent	Mill. kroner	Prosent
Pengemarked	10.121,8	20,0 %	11.324,3	23,7 %
Obligasjoner som holdes til forfall	15.178,4	30,0 %	13.710,3	28,7 %
Lån og fordringer	1.364,7	2,7 %		
Omløpsobligasjoner	11.194,1	22,1 %	11.550,9	24,2 %
Aksjer	5.608,5	11,1 %	3.801,9	8,0 %
Eiendom	6.030,5	11,9 %	6.324,4	13,2 %
Hedgefond	532,5	1,1 %	1.142,7	2,4 %
Øvrig ¹	638,6	1,3 %	(82,7)	(0,2 %)
Sum	50.669,1	100,0 %	47.771,8	100,0 %

¹ Øvrig inkluderer derivater, lån etc.

Gjensidiges investeringsstrategi vedtas årlig av styret. Hovedmålet for aktivaallokeringen er å optimalisere balansen mellom forventet finansinntekt og risiko. Utgangspunktet er forsikringsvirksomhetens behov for å balansere forventet fremtidig utbetalingsstrøm med innbetalingsstrømmer fra investeringer, mens øvrige midler innen forsikringsvirksomheten investeres på en veldiversifisert måte med sikte på å få best mulig egenkapitalavkastning gitt vedtatt risikopolje.

Utviklingen i resultatet måles kontinuerlig i forhold til de mål og risikorammer styret har satt. Ved en betydelig negativ utvikling i resultatet vil rammen for plassering i risikable aktiva reduseres. Resultatutviklingen opp mot risikorammene rapporteres regelmessig til ledelsen og styret.

STRESSTESTING

Forøvrig gjøres stresstesting av verdien av de investerte eiendelene mot markeds-, kreditt- og valutarisiko samt negative scenarier på forsikrings-siden målt i forhold til bufferkapitalen (som defineres som overskytende kapital over myndighetenes minstekrav), med regelmessig rapportering til styret. Hensikten med stresstesten er ikke å analysere resultateffekten eller virkningen på bokført egenkapital, men heller effekten på bufferkapitalen.

Denne stresstesten basert på tall ved utgangen av året vises nedenfor (tall for konsernet). Bufferkapitalen relateres her til kapitaldekningskravet for Gjensidige-konsernet, som beregnes etter norske regnskapsregler. For kapitaldekningsformål konsolideres Gjensidiges eierandeler i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank inn, slik at et eventuelt fall i kursen for disse ikke vil ha effekt på bufferkapitalen. Derimot tas deres resultater inn i Gjensidiges regnskap via egenkapitalmetoden, og påvirker på denne måten selskapets og konsernets bufferkapitalsituasjon. Videre hensyntas den underliggende svingningsrisikoen for forsikringsresultatet kun i den grad en svekkelse av combined ratio bringer denne over 100 prosent. Til sist inkluderes risikoen i døtre utenom skadeforsikring (GPS og Gjensidige Bank) gjennom å anta en svekkelse av egenkapitalavkastning for disse med ti prosentpoeng, og å inkludere det negative resultat dette eventuelt måtte medføre.

Den store overdekningen av kapital er representativt for situasjonen gjennom hele året, selv om beløpene viser variasjon som følge av endringer i aktivaallokeringen og inntekter gjennom året.

Tabell 8 – Stresstest finansielle aktiva

		Verdifall	
Millioner kroner	Scenario	2009	2008
Aktivaklasse/risiko			
Aksjer	20 % fall	(365,0)	(193,4)
Renterisiko	100 bp ¹ endring	(347,2)	(295,7)
Eiendom	12 % fall	(723,7)	(769,0)
Hedgefond	12 % fall	(63,9)	(137,1)
Valuta	10 % endring mot NOK	(25,4)	(70,3)
Kredittspread			
AAA	0,15 %	(16,0)	(13,7)
AA	0,15 %	(5,3)	(27,9)
A	0,62 %	(46,9)	(23,9)
BBB	0,75 %	(33,3)	(6,9)
BB	2,03 %	(43,4)	(33,9)
B	3,36 %	(54,8)	(52,7)
CCC eller lavere	6,72 %	(32,4)	(25,8)
Ingen rating	1,20 %	(181,8)	(29,0)
Underwriting resultat	3 prosentpoeng svakere CR		
Erstatningsavsetninger	2 % styrking	(517,1)	(511,2)
Katastrofe	135 millioner kroner	(135,0)	(135,0)
Storebrand og Sp.Bank1 SR-Bank	1,3 std.avvik	(422,3)	(490,1)
Reassuranse fordringer	2 % tap	(5,8)	(7,9)
Resultat døtre (GPS og Bank)	10 % fall i ROE	(281,4)	(263,3)
Totalt verdifall i stresstest		(3.300,7)	(3.086,9)
Bufferkapital		8.794,6	8.213,6
Kapital/overskudd i stress scenario		5.493,9	5.126,7

¹ bp = basispunkter

En annen måte som nedsiderisikoen i finansinntektene evalueres på er ved hjelp av value at risk, VaR ('verdi på spill'), som måler hvor mye svakere enn forventningen finansinntekten kan bli ved ulike sannsynlighetsnivåer (for eksempel er det 90 prosent sannsynlighet for at finansinntekten neste 12 måneder ikke blir mer enn 2.504,9 millioner kroner svakere enn forventningen). Beregningen forutsetter at det ikke gjøres allokeringssendringer i perioden, og at alle aktiva måles til markedsverdi, også anleggsobligasjoner og investeringene i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank.

Tabell 9 – Value at risk, finansinntekter

Millioner kroner	31.12.2009	31.12.2008
Konfidensnivå		
90,0 prosent	2.504,9	1.579,0
95,0 prosent	3.265,8	1.989,0
97,5 prosent	4.050,6	2.318,0
99,0 prosent	5.024,0	2.759,0

Økningen i VaR fra 2008 til 2009 kommer i hovedsak fra postene i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank, i tillegg til en aktivaallokering med høyere aksjeandel.

AKSJEKURSRISIKO

Aksjeporteføljen i Gjensidige er i 2009 noe økt fra året før. De største eksponeringene er mot Storebrand, SpareBank1 SR-Bank og private equity fond. Konsentrasjonsrisikoen er vist i tabellen under. Størstedelen av den geografiske eksponeringen er mot norske aksjer.

Tabell 10 – Største aksjeeksponeringer

Millioner kroner	31.12.2009
Selskap	
Storebrand ASA	2.903,5
SpareBank1 SR-Bank	877,4
Orkla ASA	25,3
Apply Group AS (tidl. Sørco Gruppen AS)	23,4
ELIXA Nordic ASA	22,6
European Travel Interactive AB	22,0
TARCO	21,5
Spotify Technology Sarl	18,4
Reno Norden Holding AS	17,6
VIA Travel Group ASA	17,5
Sum ti største	3.949,1
Sum aksjer	5.608,5

Tabell 11 – Største aksjeeksponeringer

Millioner kroner	31.12.2008
Selskap	
Storebrand ASA	2.660,6
BecoTek Metal Group	39,0
Elixia Holding	30,0
Wema	28,3
Sørco Gruppen AS	26,4
Technor Holding	25,1
Sector Asset Management	24,8
VIA Travel Group ASA	24,3
Noble Denton Holdings Limited	20,7
Novo Nordisk	19,9
Sum ti største	2.899,1
Sum aksjer	3.801,9

For å vise aksjeporteføljens sensitivitet for et fall i aksjekurser, viser tabellen nedenfor effekten av et mulig scenario. Tallene viser effekt på egenkapital, men tar ikke hensyn til skatteeffekter. Det er tatt hensyn til at Storebrand og SpareBank1 SR-Bank per 31. desember 2009 regnskapsføres som et tilknyttet selskap og at et fall på ti prosent i aksjekursen derfor ikke fører til en nedskrivning av verdien i balansen, og postene er derfor utelatt i sensitivitetsberegningen. Som tabellen viser er sensitiviteten vesentlig økt fra 2008. Dette skyldes som tidligere nevnt økning i aksjebeholdningen.

Tabell 12 – Sensitivitetsanalyse aksjeportefølje

Millioner kroner	31.12.2009	31.12.2008
10 prosent fall i aksjekurser	(182,5)	(86,9)
Eksklusive eierandel i Storebrand ASA og SpareBank1 SR-Bank.		

Gjensidige Forsikring investerer i flere private equity fond så vel som fond-av-fond. Fokus så langt har vært i den nordiske regionen og Gjensidige vil søke å ta en aktiv rolle gjennom plass i styret eller rådgivende komiteer i de ulike fondene. Porteføljen er en sammensetning av venture- og oppkjøpsstrategier. For investeringer utenfor Norden, vil Gjensidige generelt investere gjennom fond-av-fond.

Tabell 13 – Største private equity fond i 2009 og 2008

Millioner kroner	31.12.2009
Fond	
HitecVision Private Equity IV LP	79,1
FSN Capital II LP	76,9
Altor Fund II LP	54,5
Northzone V KS	53,1
Norvestor IV LP	51,8
Sum fem største	315,4
Sum private equity	817,7

Millioner kroner	31.12.2008
Fond	
HitecVision Private Equity IV LP	110,7
FSN Capital II LP	78,6
Altor Fund II LP	62,1
Northzone V KS	57,6
Norvestor IV LP	49,1
Sum fem største	358,3
Sum private equity	884,6

I tillegg til de investerte beløpene har Gjensidige per 31. desember 2009 kommitterte, ikke-investerte beløp på 775 millioner kroner.

RENTERISIKO

I konsernets forsikringsselskaper vil eksponering mot renterisiko reduseres ved å tilpasse porteføljen av renteinstrumenter til den totale durasjonen og utbetalingsprofilen for de forsikringstekniske avsetningene. Siden de forsikringstekniske avsetningene generelt ikke er diskonterte i balansen, vil disse følgelig være eksponert mot inflasjonsendringer (men ikke direkte til renter). Et økonomisk perspektiv derimot vil tale for en sikring av renterisiko ut i fra at nåverdien av avsetningene vil være eksponert mot endringer i realrenter. Fra et regnskapsmessig perspektiv er risikoen ved å velge en slik sikringsstrategi redusert da en stor del av obligasjonsporteføljen er klassifisert som holde til forfall eller lån og fordringer (heretter bare benevnt anleggsporteføljen). Videre, fra et økonomisk perspektiv, er inflasjonsrisikoen også delvis redusert ved at en andel av disse obligasjonene har en kupong knyttet opp mot utviklingen i konsumprisindeksen.

I en del av den danske virksomheten, Gjensidige Arbejdsskadeforsikring, er den langhalede yrkesskadeporteføljen sikret mot endringer i realrenten gjennom swapavtaler. Realrenterisikoen relaterer seg til premie- og erstatningsavsetninger tilsvarende omtrent 3.600 millioner kroner (diskontert verdi), hvor en stor andel av skadene betales ut som annuiteter hvor utbetalingene er knyttet opp mot dansk arbeidsskadeindeks (myndighetsfastsett, en funksjon av lønnsutvikling). Risikoen i nåverdien av disse annuitetene er sikret gjennom en serie av swapavtaler som strekker seg over 40 år frem, og dekker inflasjons- og renterisiko separat slik at realrenterisiko er fjernet. Swapavtalene nullstilles en gang i året samt at det stilles sikkerhet for uestående markedsverdi partene imellom, noe som reduserer motpartsrisikoen, og medfører en begrenset bokført verdi. Renteporteføljen i Gjensidige Arbejdsskadeforsikring er investert med en lav durasjon.

Tabellen nedenfor viser forfallsprofilen av konsernets renteportefølje. Ovennevnte swapavtaler, som har en begrenset balanseført verdi, er ikke inkludert. I stedet er den faktiske renteporteføljen som ligger i Gjensidige Arbejdsskadeforsikring inkludert.

Tabell 14 – Forfallsprofil (antall år) renteportefølje

Millioner kroner	31.12.2009	31.12.2008
Forfall		
0-1	14.949,5	16.170,4
1-2	5.477,1	4.454,2
2-3	3.211,7	3.169,9
3-4	4.771,3	2.267,5
4-5	3.927,1	4.549,4
5-6	1.089,7	384,6
6-7	1.089,6	771,7
7-8	986,9	564,4
8-9	1.128,3	717,1
9-10	210,8	1.028,4
>10	1.016,8	2.507,9
Sum	37.859,0	36.585,5

Videre vises rentesensitiviteten i renteporteføljen i tabellen under.

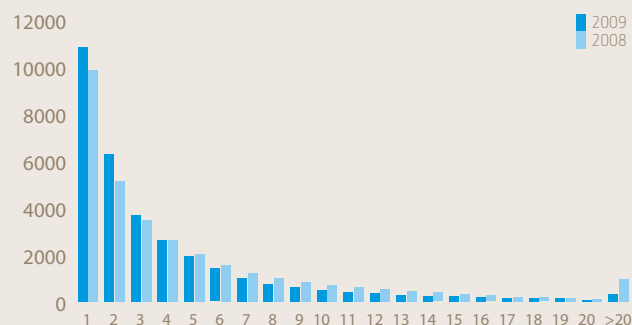
Denne tabellen inkluderer ikke anleggsporteføljen, og effekt av swapavtalene i Gjensidige Arbejdsskadeforsikring er heller ikke inkludert fordi disse har en motsvarende effekt i passiva. Effekten på resultat og egenkapital er den samme, og det er sett bort fra skatteeffekter.

Tabell 15 – Sensitivitet renteportefølje

Millioner kroner	31.12.2009	31.12.2008
100 bp parallelt skift opp	(347,2)	(295,7)

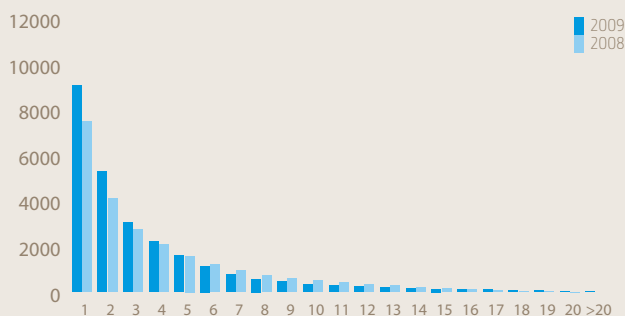
Diagrammet nedenfor viser den forventede utbetalingsprofilen for konsernets premie- og erstatningsavsetninger, henholdsvis per utgangen av 2009 og 2008. Omtrent en tredjedel av avsetningene forventes utbetalt i løpet av ett år, og gjennomsnittlig tid til utbetaling er omtrent tre og et halvt år. En portefølje av finansaktiva vil matche disse kontantstrømmene, men konsernet har ingen formell retningslinje på maksimalt tillatt avvik.

Figur 6a – Utbetalingsmønster forsikringstekniske avsetninger, Gjensidige konsern

Den neste figuren viser tilsvarende utbetalingsmønster for Gjensidige Forsikring BA. Gjennomsnittlig utbetalingstid for Gjensidige Forsikring BA er noe kortere enn for konsernet.

Figur 6b – Utbetalingsmønster forsikringstekniske avsetninger, Gjensidige Forsikring BA

En annen måte å vise renterisiko, er å se på avtalt restløpetid av porteføljen, og fokus i den sammenheng er ikke på den umiddelbare effekten på verdien som ovenfor men på effekten på renteinntekter i det kommende året. Forsikringsvirksomheten har, fra et regnskapsmessig perspektiv, ikke rentesensitive forsikringstekniske avsetninger med unntak av dansk yrkesskade. Renterisiko i dansk yrkesskade er som nevnt tidligere sikret gjennom swapavtaler. Følgelig inneholder tabellen nedenfor i hovedsak kun aktivasisden.

Tabell 16 – Rentebindingstid forsikring

Millioner kroner	Uten avtalt restløptid	0-1 mnd	1-3 mnd	3 mnd - 1 år	1-5 år	Over 5 år	Sum
Finansielle eiendeler							
Obligasjoner og sertifikater	7,4	1.547,5	462,5	2.489,8	4.840,1	2.633,1	11.980,3
Bankkonto og termininnskudd	1.959,1	509,9	1.474,5	5.283,4	406,4	1,0	9.634,2
Obligasjoner som holdes til forfall		105,7	64,6	1.069,5	12.054,1	2.927,3	16.221,2
Utlån		24,9		0,0	0,3		25,2
Aksjer og andeler	5.576,2	32,2					5.608,5
Hedgefond	532,7						532,7
Ikke klassifisert	5.815,1	773,8	54,9				6.643,8
Derivater med positiv verdi	34,9		53,6	107,2	1,6	6,0	203,2
Sum 2009	13.925,4	2.994,1	2.110,1	8.949,8	17.302,5	5.567,3	50.849,1
Sum 2008	11.389,3	2.343,8	3.010,9	10.925,5	14.504,0	6.351,2	48.524,7
Finansielle forpliktelser							
Derivater med negativ verdi	(73,7)			(17,1)		(0,6)	(91,4)
Andre finansielle forpliktelser		(88,6)					(88,6)
Sum 2009	(73,7)	(88,6)		(17,1)		(0,6)	(180,1)
Sum 2008		(12,4)	(431,3)	(118,6)	(3,9)	(186,7)	(752,8)

EIENDOMSRISIKO

Eiendom utgjør en betydelig del av Gjensidige Forsikrings investeringsportefølje. Motivasjonen for dette er primært å øke risikojustert avkastning, ved at forventet avkastning ligger mellom rentepapirer og aksjer, og videre at det er en beskjeden korrelasjon med de to andre aktivaklassene.

Konsernet eier i hovedsak sine eiendommer direkte, dog er en mindre andel av porteføljen investert i eiendomsfond utenfor Norge. Utenom de investerte beløpene via fond er det kommittert ytterligere 171 millioner kroner som ikke er trukket. Forvaltningen av direkte eid eiendom utføres av det heleide datterselskapet Oslo Areal. Porteføljen består av både eiendom til eget bruk og investeringseiendom. Eiendomsporteføljen er konsentrert til kontoreiendommer i Oslo-området, men inneholder også eiendommer i andre større byer i Norge og en betydelig andel kjøpesentre.

Tabell 17 – Største eiendomsinvesteringer

Millioner kroner	31.12.2009	31.12.2008
Sum fem største enkelteiendommer	2.460,9	2.465,5
Sum eiendom	6.030,5	6.324,4

HEDGEFOND

Hedgefond er en samlebetegnelse på fond som investerer i de fleste typer aktivaklasser med få begrensninger i bruk av derivater, shortsalg eller belåning for å oppnå en avkastning som er delvis uavhengig fra (har lav samvariasjon med) tradisjonelle markedsindekser. Gjensidige anvender hedgefond for å ta ut aktiv risiko i de enkelte aktivaklasser og for å ta allokeringsrisiko mellom de enkelte aktivaklasser/risikopremier. Det benyttes både fond-av-fond og enkeltfond. Fond-av-fond

Et øyeblikkelig fall i rentene på ett prosentpoeng vil redusere netto renteinntekter fra instrumenter med flytende rente over de nærmeste 12 måneder med omtrent 78,9 millioner kroner. Imidlertid vil dette motvirkes av en øyeblikkelig økning i verdien av renteinstrumenter med fast rente med 347,2 millioner kroner som vil påvirke resultatet. Disse beregningene tar ikke hensyn til eventuelle effekter som kan påvirke verdien på andre eiendeler som eiendom og aksjer. Sensitivitetene er før skatt.

forvalteren utfører utvelgelsen og oppfølgingen av de underliggende hedgefondene, noe som reduserer den operasjonelle risikoen.

Tabell 18a – Største hedgefond 2009

Millioner kroner	31.12.2009
Horizon Tactical Trad USD-B	137,1
The Winton Evolution Fund	107,7
Sector Healthcare - A USD	74,4
Sector EuroPower Fund Class A EUR	72,0
Sector Speculare IV Fund Class A USD	51,4
Sum fem største hedgefond	442,6
Sum hedgefond	532,5

Tabell 18b – Største hedgefond 2008

Millioner kroner	31.12.2008
Horizon Tactical Trad USD-B	342,8
Sector Polaris	272,5
The Winton Evolution Fund	125,8
Russell Alt. Strat. Fund II Total Designated Inves	95,2
Sector EuroPower Fund Class A EUR	86,0
Sum fem største hedgefond	922,3
Sum hedgefond	1.142,7

VALUTARISIKO

Valutarisiko er definert som økonomiske tap som følge av endringer i valutakurser. Generelt er valutarisiko i investeringsporteføljen sikret opp mot 100 prosent, med tillatt ramme +/- ti prosent, med unntak av mindre mandater hvor aktiv valutaforvaltning er inkludert.

Morselskapet sikrer investeringene, men ikke fremtidige inntekter, i datterselskapene mot valutarisiko. For Gjensidige Baltic er sikringen gjort i EUR pga. periodevis lav likviditet i markedet for LVL. For å motvirke den risikoen som da oppstår er en andel av Gjensidige Baltics rentepapirer plassert i EUR. For Tennant Forsäkringsaktiebolag er sikringen i SEK. I begge tilfellene føres resultatet av sikringen over resultatet mens verdiendringen i sikringsobjektet føres direkte mot egenkapitalen. For Fair Forsikring er sikringen i DKK og det anvendes sikringsbokføring, der kun den ineffektive delen av sikringen føres over resultatet. Dette gir en mer konsistent føring av sikring og sikret objekt. Sikringen gjennomføres med valutaswapper der beløpet justeres kvartalsvis.

Konsernet tegner forsikring i Skandinavia og de baltiske landene, og har følgelig forsikringstekniske forpliktelser i disse valutaene. Valutarisikoen, både på konsern- og selskapsnivå, er generelt sikret ved at investeringene gjøres i samme valuta som de forsikringstekniske avsetningene. I Gjensidige Baltic er det som nevnt over investeringer i EUR-denominerte rentepapirer som ikke motsvares av forpliktelser i EUR.

Tabellen nedenfor viser valutaeksponeringen per valuta. Brutto valuta-posisjon viser eksponering etter å ta hensyn til valutaforordningen av forsikringstekniske forpliktelser og inkluderer videre investeringene i datterselskapene som er bokført i morselskapet. I nettoposisjonen er sikringene av datterselskapene inkludert.

En styrking av NOK på ti prosent mot alle andre valutaer vil påvirke egenkapitalen positivt med 89,9 millioner kroner. Siden omregningseffekten relatert til datterselskaper innregnes i andre resultatkomponenter, mens valutasikringene for Gjensidige Baltic og Tennant innregnes over resultatet, blir resultateffekten positiv med 16,9 millioner kroner.

I motsatt tilfelle, ved en ti prosent svekkelse av NOK mot alle andre valutaer, vil effekten ut i fra situasjonen per 31. desember 2009 være omtrent den samme beløpsmessig, men med motsatt fortegn, forutsatt at alle andre variable holdes konstant.

Valutatransaksjoner utføres innenfor strengt definerte grenser og anvendes både i den ordinære forvaltningen og for å sikre finansielle instrumenter. Tabellen under viser både brutto- og nettoposisjon. Valutasikring (utenom sikring av investeringer i datterselskaper) gjøres ved bruk av valutaterminer eller swapper, og valutaposisjon måles kontinuerlig mot en totalgrense.

Tabell 19 – Valutaeksponering

Millioner	Brutto posisjon i valuta	Brutto posisjon i NOK	Valuta-kontrakter	Nettoposisjon i valuta	Nettoposisjon i NOK
AUD	0,0	0,1		0,0	0,1
CAD	(0,3)	(1,4)		(0,3)	(1,4)
CHF	0,1	0,3		0,1	0,3
DKK	2.463,4	2.788,6	(2.396,0)	67,4	76,3
EEK	(69,6)	(37,5)		(69,6)	(37,5)
EUR	295,6	2.490,6	(307,1)	(11,5)	(97,0)
GBP	(0,5)	(4,3)	(1,6)	(2,1)	(19,5)
HKD	0,0	0,0		0,0	0,0
LVL	(3,2)	(38,3)		(3,2)	(38,3)
LTL	(37,7)	(92,1)		(37,7)	(92,1)
JPY	26,8	1,7	(26,9)	(0,0)	(0,0)
NZD	0,0	0,0		0,0	0,0

PLN	(4,1)	(8,2)		(4,1)	(8,2)
RUB	(2,7)	(0,5)		(2,7)	(0,5)
SEK	210,3	169,7	(277,8)	(67,5)	(54,5)
SGD	0,0	0,0		0,0	0,0
USD	682,7	3.908,7	(689,1)	(6,4)	(36,6)
Sum		9.177,6			(308,9)

KREDITTRISIKO

Gjensidige er eksponert mot kreditt risiko, det vil si risiko for at en motpart ikke kan gjøre opp sin forpliktelse ved forfall eller risiko for at kredittmarginene øker (kreditttriskopremie). Konsernet er primært eksponert mot kreditt risiko på investeringssiden i forsikringselskapene, gjennom fordringer mot forsikringskundene og reassurandørene.

På investeringssiden settes risikobegrensninger for kreditt risiko på flere måter. Som et utgangspunkt finnes det en kredittbegrensning på navngitte motparter. For utstedere med en offisiell kreditt rating av et anerkjent ratingbyrå anvendes generelt dette som kriterium. Listen med kredittbegrensninger godkjennes av visekonferansen, og anvendes for alle separate mandater og for derivatmotparter. Videre setter den styrevedtatte aktivaallokeringen begrensninger på globale obligasjoner, både obligasjoner med høy kredittvurdering ('investment grade') og øvrige obligasjoner ('high yield'). Konsernets totale renteportefølje per 31. desember 2009 (inkludert både anleggsporeteføljen, øvrige obligasjoner, sertifikater og innskudd) på 37.859,0 millioner kroner, besto av 5.493,4 millioner kroner utstedt av offentlig sektor og 32.365,5 millioner kroner ikke-offentlig sektor. Den største delen av sistnevnte kategori var finansielle institusjoner. Andelen utstedt av offentlig sektor er redusert betydelig fra 2008, etter at den ble holdt høy gjennom de finansielle urolighetene det året. Fordelingen er vist i tabellen nedenfor.

Tabell 20 – Fordeling rentepapirer per sektor

	31.12.2009	31.12.2008
Offentlig	14,5 %	22,7 %
Bank og finansinstitusjoner	65,6 %	62,2 %
Industri	19,9 %	15,1 %
Sum	100,0 %	100,0 %

Følgende tabeller viser fordeling per ratingkategori for renteporteføljen per utgangen av 2009 og 2008

Tabell 21 – Renteportefølje fordelt på ratingkategori

Millioner kroner	31.12.2009	31.12.2008
Rating		
AAA	8.642,9	12.362,8
AA	6.457,8	8.487,7
A	10.393,8	5.348,1
BBB	2.815,0	1.936,5
BB	729,1	484,7
B	590,3	513,4
CCC eller lavere	196,7	271,9
Ingen rating	8.033,3	7.180,4
Sum	37.859,0	36.585,5

Tabell 22 – Renteportefølje per ratingkategori, internrating inkludert

Millioner kroner	31.12.2009	31.12.2008
Rating		
AAA	9.076,3	12.414,9
AA	7.016,4	8.693,2
A	12.350,4	8.017,6
BBB	6.068,3	4.497,4
BB	729,1	484,7
B	590,3	513,4
CCC eller lavere	196,7	271,9
Ingen rating	1.831,5	1.692,4
Sum	37.859,0	36.585,5

En betydelig andel av den norske renteporteføljen består av utstedere uten offisiell rating fra et ratingselskap. Mange forvaltere og meglere gjør derimot sin vurdering av kredittverdigheten, og angir ratingkategorier på samme måte som ratingselskapene. For å gi et helhetsbilde, inkluderer den andre tabellen den interne ratingen satt av Gjensidiges hovedforvalter, Storebrand Kapitalforvaltning. Tabellene viser at andelen rentepapirer med kreditt risiko er vesentlig høyere enn ved utløpet av 2008.

Følgende tabeller viser de største enkeltutstederne, henholdsvis per 31. desember 2009 og 31. desember 2008

Tabell 23 – Ti største utstedere 2009

Millioner kroner	31.12.2009
Utsteder	
Den Norske Stat	3.893,6
Danske Bank	2.062,2
Nykredit Realkredit A/S	1.861,5
DnB NOR Bank ASA	1.506,6
Dansk Landbrugs Realkreditfond	990,7
Realkredit Danmark	912,4
BRF Kredit	773,1
Barclays Bank Plc	738,6
Svenska Handelsbanken Stockholm	638,3
UBS AG Jersey Branch	569,3
Sum ti største utstedere	13.946,3
Sum renteportefølje	37.859,0

Oversikten over største enkeltutstedere inkluderer også rentebærende verdipapirer i GPF og Gjensidige Bank. Dette fordi enkeltmotpartsrisikoen overvåkes på konsernnivå. Sum renteportefølje er kun for skadeforsikring.

Tabell 24 – Ti største utstedere 2008

Millioner kroner	31.12.2008
Utsteder	
Den Norske Stat	5.575,4
Danske Bank Realkredit	1.984,5
Nykredit Realkredit	1.923,4
DnB NOR Bank ASA	1.571,4
Dansk Landbrugs Realkreditfond	1.008,7
Skandinaviska Enskilda Banken	953,2
BRF Kredit	856,1
Statkraft	817,8
Citigroup	740,3
Barclays Bank Plc	727,1
Sum ti største utstedere	16.157,9
Sum renteportefølje	36.585,5

KREDITTRISIKO I FORSIKRINGSFORDRINGENE

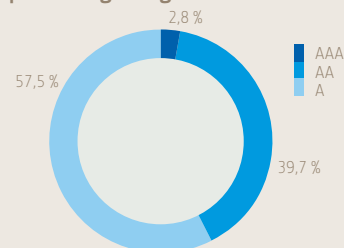
Tabellen nedenfor viser aldersfordelingen for fordringer i direkte forsikring og mot reassurandører.

Tabell 25 – Aldersfordeling fordringer forsikring

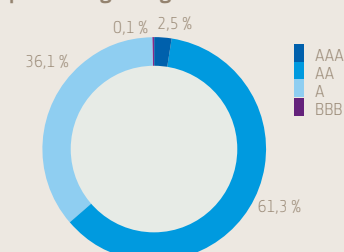
Millioner kroner	Direkte forsikring	Gjenforsikring
31.12.2009		
Ikke forfalt	2.871,9	1,9
<35 dager	289,8	30,9
35-90 dager	90,8	8,1
> 90 dager	92,1	21,0
Sum	3.344,6	62,0
31.12.2008		
Ikke forfalt	2.656,3	16,3
<35 dager	249,9	90,7
35-90 dager	87,5	
> 90 dager	64,7	26,5
Sum	3.058,5	133,5

Reassuranse anvendes for å håndtere forsikringsrisiko. Reassuranse vil derimot ikke avlaste Gjensidige noe ansvar som direkte forsikringsgiver. Dersom en reassurandør ikke klarer å gjøre opp en skade, uavhengig av årsak, vil Gjensidige fortsatt være ansvarlig for oppgjør mot forsikringstaker. Kredittverdigheten hos reassurandører vil derfor tas i betraktning ved plassering av reassuranse. Gjensidige har rutiner for å vurdere kredittverdigheten til reassurandører ved bruk av rating gitt av offisielle ratingbyråer eller annen offisiell finansiell informasjon. Informasjon med detaljer om nylig betalingshistorikk og status for eventuelle forhandlinger mellom selskaper i konsernet og disse tredjepartene anvendes for oppdatering av innkjøpsstrategi for reassuranse. Et generelt krav for alle reassurandører er at det kreves en kreditt rating på 'A-' eller bedre fra S&P (eller tilsvarende fra Moody's eller AM Best) ved inngåelse av kontrakt med Gjensidige. For korthalede forsikringsprodukter har unntaksvis en 'BBB'-rating blitt akseptert. Figuren viser fordelingen av den kjøpte reassuransekapasiteten for 2009 og 2008, dvs ratingen til de reassurandørene som ville blitt trukket på om skadene hadde inntruffet.

Figur 7a – Potensiell kreditteksponering reassuranse 2009 per ratingkategori

Figur 7b – Potensiell kreditteksponering reassuranse 2008 per ratingkategori

Følgende tabeller viser en oversikt over fordelingen av fordringer i forbindelse med reassurandører og reassurandørenes andel av erstatningsavsetningen. Eksponeringen mot motparter uten rating relaterer seg hovedsakelig til tidligere års reassurans og er fordelt mot et stort antall motparter. I mange tilfeller er selskapene satt i avløp ('run-off'), og har ikke lenger en offisiell rating.

Tabell 26 - Fordringer på reassurandører og reassurandørenes andel av erstatningsavsetninger

Rating	2009		2008	
	Mill. kroner	Prosent	Mill. kroner	Prosent
AAA	3,9	1,3 %	6.2	1.3 %
AA	114,7	39,7 %	242.5	48.9 %
A	110,4	38,3 %	161.4	32.5 %
BBB	0,4	0,1 %	2.1	0.4 %
BB	0,7	0,2 %	0.9	0.2 %
Ingen rating	58,6	20,3 %	83.1	16.7 %
Sum	288,7	100,0 %	496.2	100.0 %

LIKVIDITETSRISIKO

For de fleste skadeforsikringsselskaper er likviditetsrisiko relativt begrenset. Premien betales på forhånd, og skader betales ut på et senere tidspunkt. Fremtidige skadeutbetalinger er ikke basert på kontraktsfestede betalingsdatoer, men utbetales avhengig av skadetidspunkt og varighet av skadehåndtering. Det vises til tidligere presentert figur på utbetalingsmønster.

For et igangværende selskap vil dette medføre en positiv kontantstrøm under normale forhold. Store netto utbetalinger vil generelt oppstå i forbindelse med oppkjøp eller oppkapitalisering av datterselskaper. Ved større individuelle skader eller katastrofehendelser vil utbetalinger skje noe tid etter selve hendelsen, og reassurandør vil i de fleste tilfeller dekke en stor andel kort tid etter at skadeutbetaling til skadelidt har blitt foretatt. I et ekstremtilfelle, kan det tenkes at reassurandører ikke møter sine forpliktelser i forbindelse med en katastrofehendelse.

Styret har for 2009, basert på et slikt scenario, satt et likviditetskrav på minimum 4.000 millioner kroner i mest likvide midler, definert som bankinnskudd, obligasjoner og sertifikater utstedt av OECD-stater eller garantert av slike, samt pengemarkedspapirer med rating 'A' eller bedre og med forfall innen seks måneder. Nåværende allokering tilfredsstiller disse kravene. Tabellen nedenfor viser den anvendte klassifiseringen og beløp per 31. desember 2009 for Gjensidige Forsikring BA.

Tabell 27 – Likviditet investeringsaktiva, Gjensidige Forsikring BA

Millioner kroner	Inkl. obligasjoner som holdes til forfall	Ekskl. obligasjoner som holdes til forfall	Minimumsramme
Bankinnskudd	752,7	752,7	
Obligasjoner og sertifikater utstedt av, eller garantert av, OECD-stater	3.793,6	2.509,5	
Rentepapirer med rating A eller bedre og forfall innen 6 måneder	1.741,2	1.444,9	
	6.287,5	4.707,1	4.000,0

STYRING AV FINANSIELL RISIKO – GJENSIDIGE PENSJONSFORSIKRING

Gjensidige Pensjonsforsikring (GPF) har en egen styrevedtatt kapitalforvaltningsstrategi, som beskriver mål og rammer for samt organisering av kapitalforvaltningsaktiviteten. Et eget investeringsutvalg med representanter både fra GPF, Gjensidige Investeringsrådgivning (GIR) og konsernets investerings- og kapitalstyringsavdelinger gir råd til administrerende direktør i forvaltnings- og risikostyringsspørsmål. Gjennomføringen av forvaltningen inklusive opphandling av eksterne mandater er sentralisert til konsernets investeringsavdeling.

Midlene i Gjensidige Pensjonsforsikring (GPF) har egne strategier for hver portefølje – investeringsvalgs-, fripolise-, øvrig kollektiv- og selskapsporteføljene. GPF står ikke egen risiko for investeringsvalgporteføljen, her går både positiv og negativ avkastning uavkortet til kundene. De øvrige porteføljene eksponerer selskapets egenkapital for risiko. For selskaps- og øvrig kollektivporteføljene tas svært lite risiko, midlene er hovedsakelig plassert i bankinnskudd og rentepapirer med høy kredittverdighet. Selskapsporteføljen er finansiert av selskapets egenkapital, og inkluderer i tillegg en liten handelsportefølje for å understøtte inn-/utflyt av midler i kundeporteføljene. Øvrig kollektivportefølje er finansiert av premiereserve, erstatningsavsetninger for ikke meldte/oppgjorte skader og risikoutjevnsfondet. Fripolisene gir en minimums garantert rente til kundene, samtidig som kundene får en andel av eventuell meravkastning utover dette. For fripoliseporteføljen er målsettingen derfor å over tid kunne tilby kundene en konkurransedyktig avkastning samtidig som risikoen ift å belaste egenkapitalen holdes på et målsatt lavt nivå, og det følges en balansert strategi der risikotagningen styres av den til enhver tid gjeldende situasjonen for bufferkapitalen. Virksomheten innenfor pensjon og sparing har størstedelen av sin balanse i innskuddsbaserte produkter, men fripolisebestanden er voksende. GPF er derfor også eksponert for risikotypene nevnt ovenfor, og har en egen styrevedtatt kapitalforvaltningsstrategi som setter rammene for eksponeringen. Porteføljene stresstestes på samme måte som for forsikringsvirksomheten (se tidligere avsnitt) for å måle hvorvidt bufferkapitalen tåler et gitt verdifall. Fripoliseporteføljen utgjorde per 31. desember 2009 1.389,5 millioner kroner med en gjennomsnittlig garantert rente på 3,7 prosent. Øvrig kollektivportefølje utgjorde 135,0 millioner kroner (hovedsakelig midler uten rentegaranti) mens selskapsporteføljen hadde 256,3 millioner kroner i finansaktiva. Alle beløp målt til markedsverdi, også anleggsobligasjoner.

Tabell 28 – Aktivaallokering Gjensidige Pensjonsforsikring, eksklusive investeringsvalgporteføljene

Millioner kroner	31.12.2009	31.12.2008
Pengemarked	349,9	121,9
Bankinnskudd	442,8	336,4
Obligasjoner som holdes til forfall	637,7	279,1
Omløpsobligasjoner	201,6	
Aksjer	148,5	41,7
Hedgefond	0,3	
Sum	1.780,8	779,2

GPF er eksponert for aksjeprisrisiko gjennom investeringen i aksjer. Den regnskapsmessige renterisikoen i GPFs aktiva er svært begrenset gjennom at obligasjonene er klassifisert som anlegg og at øvrige rentepapirer har kort durasjon. Følgende tabell viser effekten av et ti prosent fall i aksjemarkedet og en ett prosentpoeng økning i rentenivået på egenkapitalen i GPF. Beregningene hensyntar ikke skatteeffekter.

Tabell 29 – Sensitivitet renteportefølje og aksjeportefølje Gjensidige Pensjonsforsikring

Millioner kroner	31.12.2009	31.12.2008
100 bp parallelt skift opp	9,0	9,0
10 % fall i aksjeverdi	(14,9)	(4,2)

En stor del av renteporteføljen i GPF er uten offisiell rating. Disse papirene er i hovedsak plassert i norske banker og finansinstitusjoner.

Tabell 30 – Renteportefølje fordelt på rating Gjensidige Pensjonsforsikring

Millioner kroner	2009	2008
Rating		
AAA	99,3	
AA	73,0	18,0
A	590,8	415,8
BBB	121,0	
BB	15,6	
B	0,3	
CCC eller lavere	0,1	
Ingen rating	732,0	303,7
Sum	1.632,0	737,5

De største enkelteksponeringer per motpart er tatt med i konsernets tabell foran.

STYRING AV FINANSIELL RISIKO – GJENSIDIGE BANK

Bankvirksomheten er eksponert for kredittrisiko i utlånsporteføljen og dessuten likviditets- og renterisiko ved eventuell manglende matching av forfall- og reprisingstidspunkt mellom eiendeler og forpliktelser. Banken investerer ikke i egenkapitalinstrumenter eller har valutaposisjoner. Styret i Gjensidige Bank vedtar selskapets kredittpolitikk samt bevilgningsreglement. Årlig fastsettes også en kredittstrategi. Styret fastsetter også rammer for markeds- og likviditetsrisiko.

Kredittrisiko utgjør kjernen i bankvirksomhet. I 2009 har Gjensidige Bank overtatt porteføljen til Citibanks norske virksomhet. Kreditvirksomheten er etter dette delt i to hoveddeler – boliglån og forbrukslån. Den overtatte porteføljen av forbrukslån har en høyere kredittrisiko enn den eksisterende porteføljen. Risikoen blir imidlertid priset gjennom en risikoprisingsmodell som gir et godt bilde av risikojustert avkastning, porteføljeutviklingen blir fulgt nøye opp gjennom grundige og kontinuerlige analyser, og porteføljen viser god lønnsomhet. Gjensidige Banks eksisterende portefølje består hovedsakelig av boliglån innenfor 80 prosent av forsvarlig verdi, lån utover dette gis kun til definerte kundegrupper, og kundens bæreevne stresstestet med en rentøkning på 4,5 prosentpoeng. Gjensidige Bank har gjennom sitt samarbeid med Sparebanken Sogn og Fjordane utviklet interne modeller for rangering av kunder, både i lånesøknadsprosessen og for å måle kredittrisiko på løpende engasjement. Utlånsporteføljen består kun av lån til kunder i Norge.

Gjensidige Bank har i 2009 også opprettet et eget boligkreditselskap, Gjensidige Bank Boligkreditt, som har overtatt en andel av boliglånsporteføljen. Utlånsporteføljen (før tapsavsetninger) i Gjensidige Bank Boligkreditt var per 31. desember 2009 1.681,6 millioner kroner, i Gjensidige Bank (utenom forbrukslånsporteføljen) 7.221,7 millioner kroner og forbrukslånsporteføljen utgjorde 2.672,2 millioner kroner.

Risikoen i utlånsporteføljen måles månedlig ved den interne modellen. Kundene kategoriseres i tre hovedgrupper, avhengig av risiko. Klassifiseringskriteriene er forskjellige i de to hoveddelene, men er aggregert for Gjensidige Bank konsern i tabellen nedenfor. Tabellen viser engasjement, dvs inklusive ikke-optrukne tildelte rammer, og summen er derfor høyere enn den totale utlånsporteføljen.

Tabell 31a – Risikoklassifisering bankvirksomhet 2009

Millioner kroner	Brutto utlån	Prosent	Individuell nedskrivning	Gruppe-nedskrivning
Lav risiko	9.825,7	75,7 %		6,3
Middels risiko	2.263,6	17,4 %		4,9
Høy risiko	897,1	6,9 %	0,8	2,0
Sum	12.986,4	100,0 %	0,8	14,5

Tabell 31b – Risikoklassifisering bankvirksomhet 2008

Millioner kroner	Brutto utlån	Prosent	Individuell nedskrivning	Gruppe-nedskrivning
Lav risiko	5.292,3	79,2 %		5,6
Middels risiko	1.193,3	17,9 %		4,0
Høy risiko	198,2	3,0 %	0,7	3,3
Sum	6.683,7	100,0 %	0,7	12,9

Det totale engasjement overfor kunder per 31. desember 2009 var 12.986,4 millioner kroner, mot 6.683,7 millioner kroner året før. Følgende tabell viser forfalte, ikke betalte restanser og overtrekk.

Tabell 32 – Forfalte, ikke betalte restanser

Millioner kroner	31.12.2009	31.12.2008
10-30 dager	9,9	17,0
30-90 dager		1,7
Over 90 dager	7,9	4,0
Sum	17,8	22,6

For å måle renterisiko i bankvirksomheten, hensyntas at både aktiva- og passivasiden er rentesensitive. Reprisingstrukturen er vist i tabellen nedenfor. Effekten av en øyeblikkelig ett prosentpoeng økning eller fall i rentenivå på netto renteinntekter over de neste 12 månedene er beregnet til to millioner kroner. Styret har vedtatt at maksimalt tap ved en ett prosentpoeng renteendring skal være syv millioner kroner. Utnyttelse av denne rammen rapporteres månedlig til styret.

Tabell 33a – Rentebindingstid bankvirksomhet 2009

Millioner kroner	< 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Mer enn 5 år	Uten forfall	Sum
EIENDELER							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	264,5						264,5
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	149,4						149,4
Utlån til og fordringer på kunder		11.496,0	2,4	66,5	10,6		11.575,6
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder						(0,8)	(0,8)
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder						(14,5)	(14,5)
Netto utlån til kunder og kredittinstitusjoner	413,9	11.496,0	2,4	66,5	10,6	(15,3)	11.974,2
Rentebærende verdipapirer	293,4	214,7	69,4				577,5
Aksjer og andeler	88,0						88,0
Immaterielle eiendeler						43,3	43,3
Eiendom, anlegg og utstyr						5,2	5,2
Utsatt skattefordel						21,7	21,7
Andre eiendeler						21,7	21,7
Sum eiendeler	795,4	11.710,7	71,8	66,5	10,6	76,6	12.731,7
FORPLIKTELSE							
Gjeld til kredittinstitusjoner	513,1						513,1
Innskudd fra og gjeld til kunder	6.550,4						6.550,4
Verdipapirgjeld	511,0	2.356,8	1.199,5	299,4			4.366,7
Annen gjeld	77,7						77,7
Avsetninger						12,5	12,5
Sum forpliktelser	7.652,3	2.356,8	1.199,5	299,4		12,5	11.520,5

Tabell 33b – Rentebindingstid bankvirksomhet 2008

Millioner kroner	< 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Mer enn 5 år	Uten forfall	Sum
EIENDELER							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	176,5						176,5
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	179,1						179,1
Utlån til og fordringer på kunder		6.669,9		34,5	7,0		6.711,4
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder						(0,7)	(0,7)
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder						(12,9)	(12,9)
Netto utlån til kunder og kredittinstitusjoner	355,6	6.669,9		34,5	7,0	(13,6)	7.053,5
Rentebærende verdipapirer	340,3						340,3
Immaterielle eiendeler						41,5	41,5
Eiendom, anlegg og utstyr						3,2	3,2
Utsatt skattefordel						24,9	24,9
Andre eiendeler						14,3	14,3
Sum eiendeler	695,9	6.669,9		34,5	7,0	70,3	7.477,6
FORPLIKTELSE							
Innskudd fra og gjeld til kunder	6.131,4						6.131,4
Verdipapirgjeld		350,0		199,9			549,9
Annen gjeld	37,2						37,2
Avsetninger						1,0	1,0
Sum forpliktelser	6.168,5	350,0		199,9		1,0	6.719,3

På grunn av varslingsfrister i Finansavtaleloven er utlån til kunder plassert i intervallet en til tre måneder, mens innskudd fra kunder er plassert i intervallet under en måned. En bank kan endre utlåns- og innskuddsrentene ettersom man ser det nødvendig ut i fra konkurranse situasjonen og er ikke bundet til å endre rentenivå kun i forbindelse med endringer i markedsrenter eller sentralbankenes renter. Følgelig er innplasseringen av lån og innskudd i spesifikke intervall som ovenfor noe vilkårlig.

I bankvirksomheten har aktiva og passiva kontraktsfestede forfall. På passivasiden kan kundene generelt ta tilbake sine innskudd på kort tidshorisont noe som resulterer i kort tid til forfall. Styret har satt krav til likviditetsreserve i form av kortsiktige innskudd, likvide verdipapirer og/eller kommitterte trekkrettigheter som i en periode med lavere likviditetstilgang i markedet skal gi nødvendig omstillingstid i tråd med retningslinjer gitt av Finanstilsynet. Ut ifra disse kriteriene var kravet til likviditetsreserve per 31. desember 2009 988 millioner kroner mot en faktisk reserve på 1.908 millioner kroner.

Tabell 34a – Likviditetsprofil bankvirksomhet 2009

Millioner kroner	< 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Mer enn 5 år	Uten forfall	Sum
EIENDELER							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	264,5						264,5
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	149,4						149,4
Utlån til og fordringer på kunder	2.772,9	29,5	133,0	1.393,7	7.246,5		11.575,6
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder						(0,8)	(0,8)
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder						(14,5)	(14,5)
Netto utlån til kunder og kredittinstitusjoner	3.186,8	29,5	133,0	1.393,7	7.246,5	15,3	11.974,2
Rentebærende verdipapirer	5,0	128,9	324,6	118,9	0,1		577,5
Aksjer og andeler	88,0						88,0
Derivater				1,1			1,1
Immaterielle eiendeler						43,3	43,3
Eiendom, anlegg og utstyr						5,2	5,2
Utsatt skattefordel						21,7	21,7
Andre eiendeler						20,6	20,6
Sum eiendeler	3.279,8	158,4	457,6	1.513,7	7.246,6	75,5	12.731,7
FORPLIKTELSE							
Gjeld til kredittinstitusjoner				513,1			513,1
Innskudd fra og gjeld til kunder	6.550,4						6.550,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	494,2	1.874,2		1.998,3			4.366,7
Derivater				1,7			1,7
Annen gjeld	76,0						76,0
Avsetninger						12,5	12,5
Sum forpliktelser	7.120,7	1.874,2		2.513,1		12,5	11.520,5

Tabell 34b – Likviditetsprofil bankvirksomhet 2008

Millioner kroner	< 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Mer enn 5 år	Uten forfall	Sum
EIENDELER							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	176,5						176,5
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	179,1						179,1
Utlån til og fordringer på kunder	2.618,3	18,9	86,6	500,3	3.487,3		6.711,4
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder						(0,7)	(0,7)
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder						(12,9)	(12,9)
Netto utlån til kunder	2.973,9	18,9	86,6	500,3	3.487,3	13,6	7.053,5
Rentebærende verdipapirer			100,6	154,4			255,1
Aksjer og andeler	85,2						85,2
Immaterielle eiendeler						41,5	41,5
Eiendom, anlegg og utstyr						3,2	3,2
Utsatt skattefordel						24,9	24,9
Andre eiendeler						14,3	14,3
Sum eiendeler	3.059,1	18,9	187,2	654,7	3.487,3	70,3	7.477,6
FORPLIKTELSE							
Innskudd fra og gjeld til kunder	6.131,4						6.131,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	150,0	100,0		299,8			549,9
Annen gjeld	37,2						37,2
Avsetninger						1,0	1,0
Sum forpliktelser	6.318,5	100,0		299,8		1,0	6.719,3

4 – SEGMENTINFORMASJON

SKADEFORSIKRING

Privat Norge

Gjensidige er en fullverdig leverandør av skadeforsikringsprodukter til private forbrukere i Norge. Selskapet er markedsleder innen motorforsikringer, personforsikringer og landbruksforsikringer, og har i tillegg en solid posisjon innen øvrige privatforsikringer.

Næringsliv Norge

Gjensidige tilbyr fullsortiment skadeforsikringsprodukter til norsk næringsliv. Selskapet har en særlig sterk posisjon innen markedet for mellomstort næringsliv, og er en klar markedsleder innen personforsikringer.

Norden

Segmentet tilbyr forsikringsprodukter i privat- og næringslivsmarkedet i Sverige og Danmark. I Sverige drives virksomheten under Gjensidiges merkenavn, mens virksomheten i Danmark drives under merkenavnet Fair Forsikring.

Virksomheten i Danmark er også konsernets kompetansesenter for forsikringer til kommuner og kommunal virksomhet i Norge, Sverige og Danmark, under merkenavnet KommuneForsikring. Den svenske virksomhetens norske filial er konsernets white label satsing.

Baltikum

Det baltiske forsikringsmarkedet er i et tidlig utviklingsstadium og en vesentlig andel av markedet er fortsatt uforsikret. Motorvognforsikringer utgjør det største forsikringsproduktet i disse markedene. Konsernet har virksomhet i alle de tre baltiske landene.

Pensjon og sparing

Segmentet tilbyr et bredt spekter av pensjons-, investerings- og spareprodukter, både til privat- og til næringslivsmarkedet. Produktene som tilbys omfatter blant annet tjenestepensjonsforsikring, individuell pensjonssparing, forvaltning av fripoliser og fondssparing.

Bank

Gjensidige Bank er en landsdekkende nettbank rettet mot privat- og organisasjonsmarkedet, og landbruksmarkedet i Norge. Banken tilbyr tradisjonelle bankprodukter tilpasset elektronisk distribusjon.

Helserelaterte tjenester

Under merkenavnet Hjelp24 tilbys ulike helsetjenester. Tilbudet omfatter bedriftshelsetjenester, trygghetsalarmtjenester, private sykehus- og spesialisttjenester, og arbeidsmiljøkartlegging. Tjenestene leveres til privatkunder, bedrifter og til det offentlige.

BESKRIVELSE AV SEGMENTENES INNTEKTER OG KOSTNADER, EIENDELER OG FORPLIKTELSER

Segmentinntekter defineres som premieinntekter f.e.r. for skadeforsikring, premieinntekter f.e.r. forvaltningsinntekter og andre inntekter for Pensjon og sparing, rente- og kredittprovisjonsinntekter for Bank, og driftsinntekter for Helserelevante tjenester.

Segmentkostnader defineres som erstatningskostnader for skadeforsikring og for Pensjon og sparing, rentekostnader mm. for Bank, driftskostnader for samtlige segmenter, samt netto inntekter fra investeringer for Pensjon og sparing og Bank.

Segmentresultat defineres som underwriting resultat for skadeforsikring, resultat før skattekostnad for Pensjon og sparing og Bank, og EBITA for Helserelevante tjenester.

Segmenteiendeler består for skadeforsikringssegmentene i Norge av eiendeler som er direkte henførbare til skadeforsikringsproduktene, hovedsakelig fordringer og gjenforsikringsandeler. For de øvrige segmentene består segmenteiendelene av sum eiendeler.

Segmentforpliktelser består for skadeforsikringssegmentene i Norge av forpliktelser som er direkte henførbare til skadeforsikringsproduktene, hovedsakelig forsikringsforpliktelser. For de øvrige segmentene består segmentforpliktelsene av sum forpliktelser.

4 – SEGMENTINFORMASJON (FORTS.)

Millioner kroner	SKADEFORSIKRING				Pensjon og sparing	Bank	Helse-relaterte tjenester	Elimineringer mv. ¹	Sum
	Privat Norge	Næringsliv Norge	Norden	Baltikum					
2009									
Segmentinntekter									
Segmentinntekter – eksterne	7.856,2	4.737,3	2.403,5	663,4	144,5	323,3	509,1	33,4	16.670,7
Segmentinntekter – konsern ²									
Sum segmentinntekter	7.856,2	4.737,3	2.403,5	663,4	144,5	323,3	509,1	33,4	16.670,7
- Erstatningskostnader, rentekostnader, tap mv.	(6.007,4)	(3.819,0)	(1.833,0)	(411,5)	(121,5)	(268,8)			(12.461,4)
- Driftskostnader	(1.296,3)	(613,3)	(417,5)	(211,4)	(179,0)	(142,7)	(476,5)	(489,6)	(3.830,8)
+ Netto inntekter fra investeringer					48,2	16,5		2.723,2	2.788,0
Segmentresultat/ resultat før skattekostnad	552,4	305,0	152,9	40,5	(107,8)	(76,3)	32,7	2.267,0	3.166,5
Nedskrivning goodwill			(22,5)	(107,7)					(130,2)
Segmenteiendeler	1.772,5	1.289,8	10.088,8	898,1	4.921,8	12.732,9	268,1	(11,8)	31.960,3
Øvrige eiendeler ³									42.908,6
Sum eiendeler									74.868,9
Segmentforpliktelser	13.011,7	12.703,6	6.732,6	550,3	4.468,0	11.520,6	151,2	(11,8)	49.126,2
Øvrige forpliktelser ³									3.774,5
Sum forpliktelser									52.900,7
Millioner kroner	SKADEFORSIKRING				Pensjon og sparing	Bank	Helse-relaterte tjenester	Elimineringer mv. ¹	Sum
	Privat Norge	Næringsliv Norge	Norden	Baltikum					
2008									
Segmentinntekter									
Segmentinntekter – eksternt	7.911,4	4.909,7	2.068,4	592,4	75,2	392,9	503,9	17,5	16.471,4
Segmentinntekter – konsern ²									
Sum segmentinntekter	7.911,4	4.909,7	2.068,4	592,4	75,2	392,9	503,9	17,5	16.471,4
- Erstatningskostnader, rentekostnader, tap mv.	(5.795,6)	(4.219,7)	(1.604,4)	(371,3)	(39,0)	(354,4)		7,2	(12.377,1)
- Driftskostnader	(1.340,8)	(630,4)	(350,8)	(183,9)	(175,7)	(134,8)	(462,9)	(249,1)	(3.528,4)
+ Netto inntekter fra investeringer					6,3	11,2		(276,1)	(258,7)
Segmentresultat/ resultat før skattekostnad	775,0	59,7	113,2	37,1	(133,2)	(85,1)	41,0	(500,4)	307,2
Segmenteiendeler	1.578,7	1.622,0	11.136,8	1.138,7	2.527,9	7.477,6	278,4	(404,4)	25.355,7
Øvrige eiendeler ³									40.195,7
Sum eiendeler									65.551,4
Segmentforpliktelser	11.773,8	13.311,5	7.372,6	693,1	2.137,7	6.719,3	182,4	(315,8)	41.874,5
Øvrige forpliktelser ³									4.090,9
Sum forpliktelser									45.965,5

¹ Elimineringer mv. består av konserninterne elimineringer samt øvrige inntekter og kostnader som ikke er direkte henførbare til det enkelte segment.

² Det er ingen betydelige inntekter mellom segmentene på dette nivået i 2008 og 2009.

³ Øvrige eiendeler og forpliktelser er ikke direkte henførbare til ett segment, og det er heller ikke mulig å gjennomføre en fornuftig allokering til det enkelte segment.

Det er i 2009 foretatt en nedskrivning av goodwill i to segmenter; Norden og Baltikum. For mer informasjon, se note 5.

5 – IMMATERIELLE EIENDELER

Millioner kroner	Goodwill ¹	Kunde- porteføljer	Vare- merke	Internt utviklede IT-systemer	Andre immater. eiendeler	Sum
Anskaffelseskost						
Per 1. januar 2008	1.458,6	440,2	143,1	299,3	1.144,0	3.485,2
Reklassifiseringer	0,1			263,7	(214,5)	49,2
Tilganger				61,0	4,6	65,7
Tilganger ved virksomhetssammenslutning	172,3	7,7		5,4	4,5	189,9
Tilganger ved intern utvikling	(26,1)			76,5	40,9	91,3
Avhendinger				(128,1)	(0,3)	(128,4)
Valutakursdifferanser	192,3	83,4	26,2	34,4	3,9	340,1
Per 31. desember 2008	1.797,1	531,3	169,3	612,2	983,2	4.093,0
Prosjekter i arbeid				43,7		43,7
Per 31. desember 2008, inklusiv prosjekter i arbeid	1.797,1	531,3	169,3	655,9	983,2	4.136,7
Avskrivning og tap ved verdifall						
Per 1. januar 2008	(33,7)	(47,3)	(45,3)	(19,8)	(939,7)	(1.085,8)
Reklassifiseringer				(96,9)	69,7	(27,2)
Avskrivning i perioden		(43,6)	(19,1)	(112,1)	(54,2)	(229,0)
Avhendinger				35,3		35,3
Valutakursdifferanser		(15,6)	(7,5)	(12,7)	(3,3)	(39,1)
Per 31. desember 2008	(33,7)	(106,5)	(71,9)	(206,1)	(927,5)	(1.345,8)
Balanseført verdi						
Per 1. januar 2008	1.424,9	392,9	97,8	327,0	204,3	2.447,1
Per 31. desember 2008	1.763,4	424,8	97,3	449,8	55,7	2.790,9
Anskaffelseskost						
Per 1. januar 2009	1.797,1	531,3	169,3	612,2	983,2	4.093,0
Reklassifiseringer		30,9	10,0	3,0	(43,9)	0,0
Tilganger	2,5			43,1		45,6
Tilganger ved virksomhetssammenslutning	13,2					13,2
Tilganger ved intern utvikling				20,7	3,0	23,7
Avhendinger				(0,8)	(31,8)	(32,6)
Valutakursdifferanser	(150,6)	(67,2)	(23,5)	(29,5)	(3,4)	(274,1)
Per 31. desember 2009	1.662,2	495,0	155,8	648,7	907,0	3.868,7
Prosjekter i arbeid				84,4		84,4
Per 31. desember 2009, inklusiv prosjekter i arbeid	1.662,2	495,0	155,8	733,0	907,0	3.953,1
Avskrivning og tap ved verdifall						
Per 1. januar 2009	(33,7)	(106,5)	(71,9)	(206,1)	(927,5)	(1.345,8)
Reklassifiseringer		(16,0)	4,4	(2,9)	14,6	0,0
Avskrivning i perioden	(22,5)	(53,6)	(12,6)	(118,9)	(21,0)	(228,6)
Avhendinger				0,3	31,8	32,1
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden	(107,7)					(107,7)
Valutakursdifferanser	9,4	19,2	9,9	10,5	2,5	51,5
Per 31. desember 2009	(154,7)	(156,9)	(70,3)	(317,1)	(899,6)	(1.598,5)
Balanseført verdi						
Per 1. januar 2009	1.763,4	424,8	97,3	449,8	55,7	2.790,9
Per 31. desember 2009	1.507,5	338,1	85,5	416,0	7,5	2.354,6
Avskrivningsmetode	I/A	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	
Utnyttbar levetid (år)	I/A	10	1-10	5-8	5-10	

¹ Goodwill avskrives som en følge av at tidligere nedvurdert utsatt skattefordel i Sverige nå har blitt utnyttet. I henhold til IFRS 3 er derfor goodwill avskrevet med samme beløp.

Konsernets immaterielle eiendeler er enten ervervet eller internt utviklet. Goodwill, kundeporteføljer og varemerke er alle ervervet gjennom virksomhetssammenslutninger, og er et resultat av allokering av kostpris ved overtakelsen. Internt utviklede IT-systemer er utviklet for bruk i forsikringsvirksomheten. Ekstern og intern bistand til utviklingsarbeid i forbindelse med innføring eller vesentlig oppgradering av EDB-programvare, herunder tilpasning av standardsystemer aktiveres som immaterielle eiendeler. Avskrivning er inkludert i regnskapslinjen *Driftkostnader* for de ulike segmentene.

Andre immaterielle eiendeler er hovedsakelig overtatte forsikrings-

porteføljer, og avskrivningstiden er basert på den forventede tidshorisonten for uttak av synergieffekter og forsikringsporteføljens fremtidige inntjening. Ingen av de immaterielle eiendelene har ubestemt utnyttbar levetid. Det er i 2009 innregnet tap ved verdifall på immaterielle eiendeler i Gjensidige Baltic, samt foretatt en teknisk nedskrivning av goodwill i Gjensidige Sverige.

VERDIVURDERING AV GOODWILL

Balanseført goodwill i konsernet utgjør per 31. desember 2009 1.507,5 millioner kroner. Denne er hovedsakelig knyttet til kjøp av ulike datterselskaper/porteføljer i perioden 2006 til 2009, jf. tabell.

5 – IMMATERIELLE EIENDELER (FORTS.)

Millioner kroner	2009	2008
Datterselskaper/porteføljer		
Glitne Invest	165,4	164,6
Oslo Areal	266,9	266,9
Fair Forsikring	673,5	790,6
Gjensidige Baltic	69,8	188,2
Gjensidige Sverige	330,4	353,2
Gjensidige Bank	1,5	
Sum	1.507,5	1.763,4

Gjensidige Baltic og Gjensidige Sverige ansees for å være egne kontantstrømgenererende enheter, mens Fair Forsikring består av tre ulike kontantstrømgenererende enheter. Offentlig forsikring, Privat forsikring og Næringslivsforsikring. Næringslivsforsikring var ikke en del av Fair Forsikring eller KommuneForsikring på oppkjøpstidspunktet, og har derfor ikke tilknyttet goodwill. I Oslo Areal er hver underliggende eiendom definert som en kontantstrømgenererende enhet, og goodwill relatert til Oslo Areal oppstår som en følge av avsetning til utsatt skatt på midlertidige forskjeller (Tax amortisation benefit). I Glitne Invest er hvert segment i datterselskapet Hjelp24 NIMI en kontantstrømgenererende enhet. Goodwill i Gjensidige Bank er etablert ved oppkjøpet av Citibanks norske portefølje av forbrukslån.

Årlig vurdering av tap ved verdifall ble gjennomført i tredje kvartal 2009. Det er også foretatt en indikationsvurdering i fjerde kvartal for å vurdere om det er nye forhold som tilsier at det må foretas en ny vurdering av verdifall.

På grunn av ustabil makroøkonomisk situasjon og generell usikkerhet knyttet til fremtidig utvikling i Baltikum, er det innregnet et tap ved verdifall på goodwill på 107,7 millioner kroner i fjerde kvartal.

Det er foretatt en nedskrivning av goodwill i Gjensidige Sverige på 22,5 millioner kroner. Nedskrivningen er av teknisk art da det i 2009 har blitt utnyttet skattemessige fremførbare underskudd som det på oppkjøpstidspunktet var usikkerhet ved, og som resulterte i at det ikke ble balanseført en tilsvarende eiendel ved utsatt skatt.

Det er ikke behov for nedskrivning av goodwill eller immaterielle eiendeler relatert til øvrige virksomhetssammenslutninger/porteføljer.

Gjennvinnbart beløp for de kontantstrømgenererende enhetene fastsettes ut fra en vurdering av bruksverdi. Bruksverdien baseres på en diskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer, med en relevant diskonteringsrente som tar hensyn til løpetid og risiko.

Budsjetter/prognoser og perioden kontantstrømmene er fremskrevet

Fremskrivningen av kontantstrømmene for de svenske, danske og baltiske selskapene er basert på budsjetter for de neste tre årene gjennomgått av ledelsen og godkjent av styrene. I perioden etter 2012, er det i hovedsak lagt til grunn en årlig vekst på tre prosent fram til 2018 i Gjensidige Sverige og Fair Forsikring, og fra åtte til 12 prosent i Gjensidige Baltic. Terminalverdien er beregnet i år 2018. Veksten i Gjensidige Sverige og Fair Forsikring begrunnes med at selskapene i utgangspunktet er mindre selskaper, med et solid morselskap som gir gode mulighetene til å øke markedsandelene. I Gjensidige Baltic er det forventet at markedsveksten vil øke når finanskrisen er over. Kontantstrømmene er estimert til et normalnivå før det er beregnet en

terminalverdi. Gjensidige bruker som utgangspunkt en tiårs horisont på sine modeller, siden selskapene er i en vekstperiode og en kortere periode vil gi et mindre korrekt bilde av forventede kontantstrømmer.

Ledelsens metode

Så langt det er mulig har ledelsen søkt å dokumentere de forutsetningene som modellene er basert på ved hjelp av ekstern informasjon. Ekstern informasjon er først og fremst benyttet i vurderingen av diskonteringsrente og valutakurser. Når det gjelder fremtidige kontantstrømmer har ledelsen også vurdert i hvilken grad man historisk har oppnådd sine budsjetter. Dersom man ikke har oppnådd forventet budsjettet resultat, har ledelsen gjennomført en avviksanalyse. Disse avviksanalysene er gjennomgått av styret i de respektive datterselskapene, samt ledelsen i Gjensidige Forsikring.

Nivå på combined ratio (CR)

Det forventede CR-nivået er vurdert å være noe høyere i vekstperioden enn ved beregning av terminalverdien, jf. tabell.

	CR-nivå i vekstperiode	CR-nivå ved beregning av terminalverdi
Kontantstrømgenererende enheter		
Fair Forsikring Offentlig	94,8-95,3 %	94,8 %
Fair Forsikring Privat	98,1-102,2 %	95,0 %
Gjensidige Baltic	95,0-96,0 %	95,0 %
Gjensidige Sverige	95,0-101,2 %	95,0 %

Vekstraten

Vekstraten er fastsatt til 3,0 prosent. Dette er basert på følgende forutsetninger

Langsiktig reell BNP vekst	2-3 %
Langsiktig forventet inflasjon	2-3 %
Sum nominell vekstforventning	4-6 %

Basert på en overordnet vurdering har ledelsen likevel valgt å legge seg på 3,0 prosent, da dette anses å være mer i tråd med markedets forventninger.

Diskonteringsrente

Diskonteringsrenten er før skatt og er sammensatt av en risikofri rente og et risikopåslag. Den risikofrie renten tilsvarer gjennomsnittlig femårig rente på statsobligasjoner i de respektive landene som datterselskapene opererer i. Der femårsrente ikke kan identifiseres, er det benyttet et gjennomsnitt av treårsrente og åtteårsrente. Dette gjelder Baltikum. Den risikofrie renten for vurdering av tap ved verdifall i 2009, er 3,1 prosent for Danmark, 4,2 prosent for Sverige og 15,3 prosent for Baltikum. I tillegg er det tillagt et risikopåslag på henholdsvis 5,5 prosentpoeng i Danmark og Sverige og 6,0 prosentpoeng i Baltikum.

Følsomhetsanalyse for nøkkelforutsetninger

Merverdiene knyttet til oppkjøpene av de enkelte datterselskapene er basert på ulike nøkkelforutsetninger. Dersom disse forutsetningene utvikler seg vesentlig forskjellig fra det som er forutsatt i modellene for vurdering av tap ved verdifall, kan dette medføre behov for nedskrivning. Modellene som er brukt er særlig følsomme for avvik fra forventet CR, jf. tabell.

5 – IMMATERIELLE EIENDELER (FORTS.)

SENSITIVITETSTABELL	Diskonteringsrente øker med 1 %	Vekst reduseres med 2 % i for- hold til forventet neste 3 år	CR øker med 2 % neste 3 årene	Alle 3 forhold inntreffer samtidig
Fair Forsikring				
Privat	Ikke nedskrivningsbehov	Ikke nedskrivningsbehov	Mulig nedskrivningsbehov med ca. 60 mill. kr.	Mulig nedskrivningsbehov med ca. 165 mill. kr.
Næring	Ikke nedskrivningsbehov	Ikke nedskrivningsbehov	Ikke nedskrivningsbehov	Ikke nedskrivningsbehov
Gjensidige Baltic	Ikke nedskrivningsbehov	Ikke nedskrivningsbehov	Ikke nedskrivningsbehov	Mulig nedskrivningsbehov med ca. 20 mill. kr.
Gjensidige Sverige ¹	Ikke nedskrivningsbehov	Ikke nedskrivningsbehov	Ikke nedskrivningsbehov	Ikke nedskrivningsbehov

¹ Inkluderer portefølje som er solgt til Gjensidige Forsikring BA, filial Sverige.

6 – AKSJER I TILKNYTTETE SELSKAPER

Millioner kroner	Forretnings- kontor	Eierandel	Kostpris 31.12.2009	Balanseført verdi 31.12.2009	Kostpris 31.12.2008	Balanseført verdi 31.12.2008
Storebrand ASA	Oslo	24,3 %	2.567,4	2.903,5	2.567,4	2.660,6
SpareBank1 SR-Bank	Stavanger	10,8 %	866,4	877,4		
Bilskadeinstituttet AS	Oslo	29,5 %	0,3	1,4	0,3	1,4
Forsikring og Finans Sandnes AS	Sandnes	34 %		0,1		0,1
Forsikringskontoret Johansen og Torkelsen AS	Sandnes	34 %	0,1	0,2	0,1	0,2
Fossmark Assurans AS	Stavanger	34 %				0,1
Vervet AS inkludert ansvarlig lån ¹	Tromsø	25 %	30,3	0,3	30,0	0,3
Botrygt Prinsegården AS	Fetsund	50 %	0,3	0,4	0,3	0,2
Sum aksjer i tilknyttede selskaper			3.464,8	3.783,3	2.598,1	2.662,9

¹ Ansvarlig lån 24 millioner kroner er inkludert i kostpris.

TILLEGGSINFORMASJON

For hele selskapet 2009

Millioner kroner	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter	Resultat	Resultat inntekstført ²	Andel av børsverdi
Storebrand ASA	366.159,0	17.217,0	348.942,0	48.236,0	934,0	252,1	4.330,2
SpareBank1 SR-Bank	124.909,0	8.073,0	116.836,0	2.674,0	1.111,0	11,0	1.035,7
Bilskadeinstituttet AS	5,3	4,8	0,5	1,6	0,2		I/A
Forsikring og Finans Sandnes AS	0,7	0,4	0,3	2,1	0,1		I/A
Forsikringskontoret Johansen og Torkelsen AS	4,0	0,6	3,4	6,7			I/A
Fossmark Assurans AS	0,7	0,1	0,6	2,0	(0,6)		I/A
Vervet AS	107,6	11,7	95,9	0,8	0,1		I/A
Botrygt Prinsegården AS	0,8	0,8				0,2	I/A
Sum aksjer i tilknyttede selskaper	491.187,1	25.308,4	465.878,7	50.923,2	2.044,8	263,3	

TILLEGGSINFORMASJON

For hele selskapet 2008

Millioner kroner	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter	Resultat	Resultat inntekstført ²	Andel av børsverdi
Storebrand ASA	372.636,4	16.158,1	356.478,3	28.004,8	(2.220,7)	182,6	1.833,4
Bilskadeinstituttet AS	5,3	0,5	1,6	1,6	0,2		I/A
Forsikring og Finans Sandnes AS	0,3				0,1	0,1	I/A
Forsikringskontoret Johansen og Torkelsen AS	0,5						I/A
Fossmark Assurans AS	0,2				(0,6)		I/A
Vervet AS	104,0	7,0	97,0	0,7	0,1	(28,5)	I/A
Botrygt Prinsegården AS	0,9	0,5	0,4				I/A
Lindorff AB (solgt i 2008)						34,0	I/A
Sum aksjer i tilknyttede selskaper	372.747,6	16.166,1	356.577,3	28.007,1	(2.220,9)	188,2	

² Resultatandel er korrigert for Gjensidiges mer-/mindre verdier, samt regnskapsprinsipper.

Investeringen i SpareBank1 SR-Bank er klassifisert som tilknyttet selskap og regnskapsføres i henhold til egenkapitalmetoden. Gjensidige Forsikring BA eier 17,13 prosent av egenkapitalbeviskapitalen og 10,8 prosent av egenkapitalen i banken og har ikke, basert på eierandelen alene, betydelig innflytelse. Siden november 2009 har imidlertid Gjensidige vært representert i styret til SpareBank1 SR-Bank og Gjensidige vil tre inn i valgkomiteen ved første ordinære møte. Dette gjør at Gjensidige Forsikring BA har betydelig innflytelse og dermed mulighet til å delta i de finansielle og driftsmessige prinsippavgjørelsene til banken.

Allokering av kjøpspris på oppkjøpet av SpareBank1 SR-Bank er foreløpig per 31. desember 2009.

Gjensidige eier i tillegg obligasjoner i SpareBank1 SR-Bank, balanseført til 323,4 millioner kroner.

For samtlige investeringer tilsvarer stemmeandel eierandel.

7 – EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

Millioner kroner	Eierbenyttet eiendom	Anlegg og utstyr ¹	Sum
Anskaffelseskost			
Per 1. januar 2008	1.265,0	913,7	2.178,7
Omklassifiseringer		(31,7)	(31,7)
Overført til investeringseiendom	(88,6)		(88,6)
Anskaffelser i forbindelse med virksomhetssammenslutninger	2,5	13,5	16,0
Tilganger	30,2	200,2	230,4
Avhendinger	(849,3)	(438,3)	(1.287,6)
Valutakursdifferanser	25,3	10,1	35,3
Per 31. desember 2008	385,1	667,6	1.052,8
Prosjekter i arbeid		66,4	66,4
Per 31. desember 2008, inklusiv prosjekter i arbeid	385,1	734,0	1.119,2
Avskrivning og tap ved verdifall			
Per 1. januar 2008	(247,8)	(616,9)	(864,7)
Omklassifiseringer		9,8	9,8
Overført til investeringseiendom	22,4		22,4
Årets avskrivning	(15,7)	(100,3)	(116,0)
Avhendinger	187,0	304,0	490,9
Valutakursdifferanser	(0,2)	(5,7)	(6,0)
Per 31. desember 2008	(54,4)	(409,3)	(463,7)
Balanseført verdi			
Per 1. januar 2008	1.017,5	366,9	1.384,3
Per 31. desember 2008	330,7	324,7	655,4
Anskaffelseskost			
Per 1. januar 2009	385,1	667,6	1.052,8
Tilganger	1,8	124,7	126,5
Avhendinger	(0,9)	(5,7)	(6,6)
Valutakursdifferanser	(20,3)	(9,0)	(29,3)
Per 31. desember 2009	365,8	777,6	1.143,4
Prosjekter i arbeid		19,3	19,3
Per 31. desember 2009, inklusiv prosjekter i arbeid	365,8	797,0	1.162,7
Avskrivning og tap ved verdifall			
Per 1. januar 2009	(54,4)	(409,3)	(463,7)
Årets avskrivning	(9,4)	(79,9)	(89,3)
Avhendinger	0,3	2,3	2,6
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden	(21,4)	0,2	(21,2)
Valutakursdifferanser	1,4	5,9	7,3
Per 31. desember 2009	(83,5)	(480,8)	(564,4)
Balanseført verdi			
Per 1. januar 2009	330,7	324,7	655,4
Per 31. desember 2009	282,2	316,1	598,4
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	
Utnyttbar levetid (år)	10-50	3-5	

¹ Anlegg og utstyr består hovedsakelig av maskiner, biler, inventar og møbler.

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter avskrives ikke. Estimert utnyttbar levetid for inneværende periode og sammenligningsperioder er mellom ti og 50 år for eierbenyttet eiendom, hvorav tekniske installasjoner innehar høyeste avskrivningssats, og mellom tre og fem år for anlegg og utstyr.

Det foreligger ingen restriksjoner på eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr. Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr er heller ikke stilt som sikkerhet for forpliktelser.

Markedsverdien av tomter og eierbenyttede eiendommer overskrider balanseført verdi som vist nedenfor. For anlegg og utstyr er det ikke noe vesentlig avvik mellom balanseført verdi og markedsverdi. Enkelte driftsmidler, som for eksempel møbler, er fullt avskrevet, men fortsatt i bruk.

Millioner kroner	2009	2008
Markedsverdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	348,7	369,3
Balanseført verdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	282,2	330,7
Merverdier utover balanseført verdi	66,5	38,6

8 – INVESTERINGSEIENDOMMER

Millioner kroner	2009	2008
Resultatregnskapet		
Leieinntekter fra investeringseiendommer	374,6	381,7
Andre inntekter fra investeringseiendommer		2,1
Direkte kostnader i tilknytning til investeringseiendommer som genererer leieinntekter i perioden	(75,0)	(84,5)
Sum	299,6	299,3
Netto gevinst/(tap) ved justeringer av virkelig verdi	(190,9)	(719,8)
Sum inntekter fra investeringseiendommer	108,7	(420,6)
Balansen		
Per 1. januar	5.618,9	6.041,7
Tilganger	2,6	
Tilganger som resultat av etterfølgende utgifter	85,2	114,7
Tilganger som resultat av virksomhetssammenslutninger		356,8
Avhendinger	(5,9)	(244,8)
Netto gevinst/(tap) ved justeringer av virkelig verdi	(190,9)	(719,8)
Overføringer til/(fra) eierbenyttet eiendom		70,3
Per 31. desember	5.509,9	5.618,9

Gjensidige Forsikring konsern anvender virkelig verdi for sine investerings-eiendommer. Investerings-eiendommer består av næringseiendommer som leies ut til aktører utenfor Gjensidige Forsikring konsern og som er anskaffet i tråd med konsernets kapitalplasseringsstrategi. Eiendommer som benyttes av konsernets egen virksomhet er klassifisert som eierbenyttet eiendom, jf note 7. I eiendommer som både leies ut til aktører utenfor konsernet og benyttes av konsernets egen virksomhet, er utleiedelene som kan seksjoneres klassifisert som investeringseiendom.

Investerings-eiendommene er hovedsakelig lokalisert i Oslo og omegn, samt Stavanger, Bergen og Trondheim. I 2008 og 2009 eide konsernet ingen investerings-eiendommer utenfor Norge. Gjennomsnittlig leieperiode er 5,8 år og eiendomsporteføljen omfatter kontorer, kjøpesentre og undervisningsbygg.

I 2008 og 2009 har konsernets egen verdsettelsesmodell blitt lagt til grunn, både i kvartalsregnskapene og ved årsslutt. Ved årsslutt er det i tillegg innhentet uavhengige verddivurderinger fra to ulike eksterne rådgivere for utvalgte deler av porteføljen, slik at mer enn 90 prosent av de balanseførte verdiene har blitt vurdert opp mot en eller to eksternt vurderte verdier.

Konsernets verdsettelsesmodell verdsetter hver eiendom for seg selv. De viktigste parametrene er avkastningskrav, markedsleie, kontraktsfestet leie, eventuelle ledige lokaler, eiendommens langsiktige normaliserte driftskostnader og eventuelle investeringsbehov. Avkastningskravet fastsettes med utgangspunkt i et normalavkastningskrav som justeres for eiendommens beliggenhet, type, tekniske standard og kontraktene. Normalavkastningskravet fastsettes ut fra det avkastningskravet som kan avledes gjennom transaksjoner i markedet, samt forventninger om rentenivå og risikopåslag. Markedsleien fastsettes ut fra eksisterende kontrakter på eiendommen og sammenlignbare eiendommer, observasjoner fra kontraktsforhandlinger, tilbudsforespørsler og opplysninger fra eiendomsneiglere om inngåtte leiekontrakter på sammenlignbare eiendommer.

Ut fra markedsleie, kontraktsfestet leie, eventuelle ledige lokaler og eiendommens langsiktige normaliserte driftskostnader, beregnes en netto årlig leie som diskonteres med avkastningskravet for å fastsette eiendommens virkelige verdi. I tillegg gjøres det korrigering for betydelige oppgraderingsbehov eller planlagte ombygginger eller rehabiliteringer.

For 2009 er følgende parametre lagt til grunn for porteføljen som gir følgende gjennomsnittlige verdi per kvadratmeter.

Kroner	Avkastningskrav	Gjennomsnittlig markedsleie	Gjennomsnittlig kontraktsfestet leie	Gjennomsnittlig verdi per kvm
Kontor og undervisning	6,77 %	1.391,0	1.273,0	17.713,0
Kjøpesentre	6,37 %	1.248,0	1.181,0	17.380,0
Samlet portefølje	6,68 %	1.357,0	1.251,0	17.124,0

Fastsettelsen av de ovennevnte parametre inneberer betydelig grad av skjønn. Det etterstrebes at dette skjønnet er konsistent med det som observeres i markedet og at skjønnet anvendes konsekvent fra periode til periode. I tabellen under fremgår det hvordan sensitiviteten på avkastnings-

kravet og markedsleien påvirker verdien av den samlede eiendomsporteføljen (investerings-eiendommer og eierbenyttet eiendom), slik den foreligger per 31. desember 2009.

Millioner kroner	Markedsleie reduseres med 10 %	Markedsleie per 31.12.2009	Markedsleie øker med 10 %
Avkastningskrav øker med 0,25 %	5.137,4	5.526,1	5.795,4
Avkastningskrav 6,68 %	5.326,6	5.736,3	6.021,1
Avkastningskrav reduseres med 0,25 %	5.530,3	5.962,7	6.265,4

Det foreligger ingen restriksjoner med hensyn til salg eller på bruk av inntekter og kontantstrømmer fra investeringseiendommer.

Konsernet har ingen investerings-eiendommer for leasing eller som er klassifisert som tilgjengelig for salg.

Det foreligger kontraktsmessige forpliktelser til utvikling av investerings-eiendommer på 140 millioner kroner, samt en forpliktelse til å investere 61,0 millioner kroner i et boligutviklingsprosjekt. Sistnevnte forpliktelse forfaller i perioden 2010 til 2013 avhengig av fremdrift i prosjektet.

Det er ingen lån med sikkerhet i investerings-eiendommer i 2008 eller 2009.

9 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Millioner kroner	Noter	Balanseført verdi per 31.12.2009	Virkelig verdi per 31.12.2009	Balanseført verdi per 31.12.2008	Virkelig verdi per 31.12.2008
Finansielle eiendeler					
<i>Finansielle derivater</i>					
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet	10	138,1	138,1	289,8	289,8
Finansielle derivater benyttet til sikringsbokføring	10	65,1	65,1		
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>					
Aksjer og andeler	13	7.728,6	7.728,6	6.376,2	6.376,2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		15.562,4	15.562,4	17.171,7	17.171,7
<i>Finansielle eiendeler som holdes til forfall</i>					
Obligasjoner som holdes til forfall		15.816,0	16.321,2	13.683,7	12.843,2
<i>Lån og fordringer</i>					
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer	11	1.364,7	1.379,1		
Utlån	11	11.984,8	11.987,5	7.170,2	7.172,9
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikring	11	3.435,8	3.435,8	3.213,3	3.213,3
Andre fordringer	11	303,5	303,5	436,0	436,0
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	11	56,9	56,9	657,7	657,7
Kontanter og kontantekvivalenter	12, 26	3.103,5	3.103,5	3.011,6	3.011,6
Sum finansielle eiendeler		59.559,5	60.081,7	51.720,3	50.882,6
Finansielle forpliktelser					
<i>Finansielle derivater</i>					
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet	10	92,9	92,9	712,3	712,3
Finansielle derivater benyttet til sikringsbokføring	10	0,2	0,2	151,4	151,4
<i>Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>					
Rentebærende forpliktelser målt til virkelig verdi over resultatet		1.348,9	1.348,9		
<i>Finansielle forpliktelser til amortisert kost</i>					
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder, bank	16	6.550,4	6.550,4	6.131,4	6.131,4
Rentebærende forpliktelser		3.567,2	3.570,8	605,9	602,1
Andre forpliktelser	16	1.245,9	1.245,9	1.019,0	1.019,0
Forpliktelser i forbindelse med forsikring		346,4	346,4	357,6	357,6
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	16	206,3	206,3	200,9	200,9
Sum finansielle forpliktelser		13.358,2	13.361,8	8.314,8	8.311,0
Ikke resultatført gevinst/(tap)			518,6		(833,9)

VERDSETTELSESHIERARKI

Tabellen viser en fordeling av finansielle eiendeler/forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet, i tre nivåer basert på verdsettelsesmetode.

Millioner kroner	NIVÅ 1 Koterte priser i aktive markeder	NIVÅ 2 Verdsettelses- teknikk basert på observerbare markedsdata	NIVÅ 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke-observerbare markedsdata	Sum
Finansielle eiendeler				
<i>Finansielle derivater</i>				
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet	0,5	137,6		138,1
Finansielle derivater benyttet til sikringsbokføring		65,1		65,1
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>				
Aksjer og andeler	2.148,6	4.379,1	1.200,9	7.728,6
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9.241,0	6.312,4	9,0	15.562,4
Finansielle forpliktelser				
<i>Finansielle derivater</i>				
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet	73,7	19,2		92,9
Finansielle derivater benyttet til sikringsbokføring		0,2		0,2
<i>Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>				
Rentebærende forpliktelser målt til virkelig verdi over resultatet		1.348,9		1.348,9

VIRKELIG VERDI

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en transaksjon gjennomført på armlengdes avstand. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser måles til virkelig verdi ved førstegangsinnregning, og dette vil normalt være lik transaksjonsprisen.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i et av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

Kvoterte priser i aktive markeder

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdpapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet

- Valutaterminer, aksjeopsjoner, fremtidige renteavtaler og valutawapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonspringsmodeller etc.).
- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt på bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.
- Sertifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategori-

ene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.

- Rentebærende forpliktelser (bankdrift) målt til virkelig verdi. De rentebærende forpliktelsene verdsettes basert på observerbare rentekurver.

Verdsettelse basert på ikke-observerbare markedsdata

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedsdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet

- Unoterte private equity-investeringer (PE). PE-investeringene som ikke er organisert som fond verdsettes ved hjelp av kontantstrømsanalyser, pris-multipler og nylige markedstransaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier (Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association. NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den/ de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporteringsdato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.
- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. Der urealiserte verdiøkninger rapportert fra fondene ikke hensyntar salgskostnader inntektsføres kun 80 prosent av fondets urealiserte verdistigning, mens urealisert verdinedgang fullt ut resultatføres.
- Gjensidiges innskudd i Gjensidige Pensjonskasse. Innskuddet er verdsatt til verdi lik innskutt egenkapital.

SENSITIVITET FINANSIELLE EIENDELER NIVÅ TRE

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata viser resultateffekten av realistiske og plausible markedsutfall. Et verdifall på ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

9 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE (FORTS.)

AVSTEMMING FINANSIELLE EIENDELER SOM VERDSETTES BASERT PÅ IKKE-OBSERVERBARE MARKEDSDATA (NIVÅ 3)

Millioner kroner	Per 1.1. 2009	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Netto gevinst innregnet i andre resultat-komp.	Kjøp	Salg	Utstedelser	Realisasjoner	Overføring til/fra nivå 3	Per 31.12. 2009	Andel av netto realisert/urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies per 31.12.2009
Aksjer og andeler	1.360,1	(309,0)		295,0	(97,4)		(47,9)		1.200,9	(183,0)
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3,6	5,4							9,0	5,4
Sum	1.363,8	(303,6)		295,0	(97,4)		(47,9)		1.209,9	(177,6)

SENSITIVITET FINANSIELLE EIENDELER SOM VERDSETTES BASERT PÅ IKKE-OBSERVERBARE MARKEDSDATA (NIVÅ 3)

Millioner kroner	Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10 % 120,1
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10 % 0,9
Sum	121,0

10 – FINANSIELLE DERIVATER OG SIKRINGSBOKFØRING

	Nominelt 31.12. 2009	Nominelt gj.snitt 2009	Markedsverdi 31.12.2009		Hvorav markedsverdi sikring 31.12.2009		Nominelt 31.12. 2008	Nominelt gj.snitt 2008	Markedsverdi 31.12.2008		Hvorav markedsverdi sikring 31.12.2008	
			Eiendel	For- pliktelse	Eiendel	For- pliktelse			Eiendel	For- pliktelse	Eiendel	For- pliktelse
Millioner kroner												
Renterelaterte kontrakter												
Fremtidige renteavtaler	22.614,8	16.105,1	41,8	(2,9)			17.667,2	47.254,3	43,4	(138,7)		
Rentefutures	1.885,4	1.204,4					1.585,4	1.194,5				
Rentebytteavtaler	5.363,5	4.225,4	4,8	(75,4)			4.797,2	6.412,1	51,7	(116,8)		
Valutarelaterte kontrakter												
Valutaterminer	9.770,6	10.370,4	150,3	(14,8)	65,1	(0,2)	9.997,3	14.760,1	131,0	(603,1)		(151,4)
Valutaopsjoner							25,0	66,3	3,3	(5,1)		
Egenkapitalrelaterte kontrakter												
Aksjeopsjoner	715,7	42,1	6,4				285,1	793,4	60,4			
Aksjeterminer								36,2				
Aksjefutures								308,0				
Sum finansielle derivater	40.350,0	31.947,4	203,2	(93,1)	65,1	(0,2)	34.357,2	70.825,0	289,8	(863,7)		(151,4)

Derivater benyttes i tråd med «Forskrift om skadeforsikringsselskapers kapitalforvaltning» til å effektivisere forvaltning og risikostyring.

Det nominelle volumet av derivater er angitt som bruttostørrelse, og er et mål på omfanget av derivater innen de ulike typer kontrakter. Nominelt gjennomsnitt er det gjennomsnittlige brutto nominelle volum gjennom året.

Markedsverdi eiendeler og forpliktelser angir den verdi som derivatkontraktene er balanseført med per 31. desember.

Innenfor hver enkelt aktivaklasse benytter de enkelte forvaltere derivater som er tilpasset aktivaklassen, og de fleste typer av finansielle derivater nevnt under benyttes jevnlig. Derivatbruken er begrenset i avtalen med den enkelte forvalter, og det stilles krav til godkjente produktlister og tilstrekkelig kompetanse og systemer hos forvalter. Generelt tillates ikke udekkede posisjoner, det vil si ikke salgspålegg

på papirer som selskapet ikke allerede eier eller kjøpsplikt uten å ha tilstrekkelige likvide midler til å gjennomføre kjøpet.

Forvalter for hver aktivaklasse kan aldri eksponere selskapet for et større beløp enn det som er gitt til forvaltning.

Valutarisikoen i selskapet totalt sikres tilnærmet 100 prosent ved hjelp av valutaterminer. Finansielle derivater som inngår i hedgefond er ikke med i oversikten.

Renterelaterte kontrakter omfatter i hovedsak

- Rentebytteavtaler (renteswapper), som er avtaler om å bytte rentebetingelser på nominelle beløp med kunder eller banker.
- Fremtidige renteavtaler, som er avtaler som fastsetter en rentesats på et nominelt beløp for en fremtidig periode.
- Rentefutures (IRF), som er avtaler som sikrer kjøper en bestemt rente på et beløp for en fremtidig periode.

- Obligasjonsopsjoner, som er avtaler (rettighet/forpliktelse) om å kjøpe eller selge obligasjoner til en fastsatt pris innen, eller på et bestemt tidspunkt i fremtiden.
- Obligasjonsfutures, som er avtaler om å kjøpe eller selge obligasjoner til en bestemt pris på et bestemt tidspunkt i fremtiden.

Valutarelaterte kontrakter omfatter i hovedsak

- Valutaterminforretninger, som er avtaler om å kjøpe eller selge et bestemt valutabeløp på et fremtidig tidspunkt til en avtalt vekslingskurs mot en annen valuta.
- Valutabytteavtaler (valutaswapper), som er avtaler med banker om å bytte valutabeløp til en på forhånd avtalt kurs og forrente disse for en avtalt periode.
- Valutaopsjoner, som er avtaler (rettighet/forpliktelse) om å kjøpe eller selge valuta på et fremtidig tidspunkt til en på forhånd avtalt kurs.

Egenkapitalrelaterte kontrakter omfatter i hovedsak

- Aksjeopsjoner, som er avtaler (rettighet/forpliktelse) om å kjøpe eller selge aksjer til en fastsatt pris innen eller på et bestemt tidspunkt i fremtiden.

- Aksjebytteavtaler (aksjeswapper), som er avtaler om å bytte aksjer til en bestemt pris på et bestemt tidspunkt i fremtiden.
- Aksjefutures, som er avtaler om å kjøpe eller selge aksjer til en bestemt pris på et bestemt tidspunkt i fremtiden.

Varerelaterte kontrakter omfatter i hovedsak

- Råvareopsjoner, som er avtaler (rettighet/forpliktelse) om å kjøpe eller selge råvarefutures til en fastsatt pris innen eller på et bestemt tidspunkt i fremtiden.

Disse transaksjonene gjøres hovedsakelig med banker. Kredittrisikoen med denne virksomheten anses som liten. Såvel rente- som valutaforretninger gjøres innenfor definerte posisjonsrammer.

Sikringsbokføring

Gjensidige Forsikring BA sikrer nettoinvestering i utenlandsk virksomhet, og det er nettoinvestering i valuta som sikres.

Sikringseffektiviteten måles per sikringsobjekt. Sikringsderivatene rulles fortløpende slik at de til enhver tid har tilnærmet lik nominell verdi som sikringsobjektet.

Millioner kroner	Kontrakt/nominell verdi	Markedsverdi per 31.12.09		Ineffektivitet innregnet i resultatet
		Eiendel	Forpliktelse	
Valutaswapper	2.806,9	65,1	(0,2)	
Underliggende objekt	2.732,2			
	1. kv.	2. kv.	3. kv.	4. kv.
Sikringseffektivitet - prospektivt	100,8 %	100,1 %	100,6 %	100,6 %
Sikringseffektivitet - retrospektivt	100,6 %	115,8 %	100,6 %	102,0 %

Gjensidige Forsikring BA initierte den 10. april 2008 sikringsbokføring av valutainvesteringen i det heleide datterselskapet Fair Forsikring A/S. Nettoinvesteringen i Fair Forsikring valutasikres ved å inngå swap-kontrakter som fornyes hvert kvartal på et beløp tilsvarende verdien av investeringen i Fair Forsikring i Gjensidiges konsernregnskap. Kredittrisikoen for-

bundet med sikringsinstrumentene er innenfor Gjensidiges kredittpolicy.

Effekten av sikringsbokføringen er et tap på sikringsinstrumentene på 464,7 millioner kroner som er innregnet i valutakursdifferanse på nettoinvesteringen.

11 – UTLÅN OG FORDRINGER

Millioner kroner	2009	2008
Pantelån	8.904,7	6.716,3
Andre utlån	461,9	531,2
Tapsavsetninger	(21,6)	(18,9)
Nedskrivning til virkelig verdi	(42,1)	(59,8)
Ansvarlig lån	9,6	1,3
Forbrukslån	2.672,2	
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer	1.364,7	
Sum utlån og andre fordringer	13.349,5	7.170,2

Pantelån består i hovedsak av utlån fra Gjensidige Bank konsernet. I det alt vesentlige er dette lån med flytende rente gitt til kunder i privatmarkedet.

Andre utlån utgjøres i det alt vesentlige av rentefrie lån til landbrukskunder. Lånene har i sin helhet gått til installasjon av brannvarslingsanlegg hos disse kundene. Det er ikke knyttet pant til lånene og løpetiden varierer fra to år til over 20 år. Gjensidige Forsikring har ikke tilbudt denne lånetypen til sine kunder verken i 2009 eller 2008. Misligholdsraten er på 0,76 prosent ved årsslutt, mot 1,13 prosent i 2008.

Neddiskontering er gjort for å hensynta rentefriheten. Som diskonteringssats er benyttet 4,66 prosent.

15. desember 2009 kjøpte Gjensidige Bank Citibanks norske portefølje av forbrukslån, og forbrukslånsporteføljen per 31. desember 2009 består i all hovedsak av denne porteføljen. Forbrukslånsporteføljen er fordelt over hele landet.

Obligasjoner er verdipapirer som er klassifisert som lån og fordringer iht. IAS 39.

Millioner kroner	2009	2008
Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg	2.823,4	1.421,7
Sum eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg	2.823,4	1.421,7

Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg består av aksjefond, pengemarkedsfond, obligasjonsfond, kombinasjonsfond og bankinnskudd. Disse eiendelene tilhører kundene og kundene bærer alene all risiko

knyttet til investeringene. Tilsvarende beløp er derfor balanseført som gjeld under posten *Avsetning i livsforsikring med investeringsvalg*.

Millioner kroner	2009	2008
Fordringer overfor forsikringstakere	3.373,8	3.060,9
Fordringer overfor mellommenn		18,9
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	62,0	133,5
Sum fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikring	3.435,8	3.213,3

Gjensidige anser kreditt- og likviditetsrisikoen i tilknytning til fordringer overfor forsikringstakere som liten, da det i hovedsak dreier seg om relativt små enkeltbeløp per kunde. Det er gjort avsetninger for eventuelle tap på krav.

Fordringer i forbindelse med gjenforsikring oppstår når Gjensidige fremmer krav overfor reassurandørene i samsvar med inngåtte gjenforsikringsavtaler. Det er gjort avsetninger for eventuelle tap på krav.

Millioner kroner	2009	2008
Fordringer i forbindelse med eiendom	26,8	118,6
Fordringer i forbindelse med kapitalforvaltning	154,8	79,1
Andre fordringer og eiendeler	121,9	238,3
Sum andre fordringer	303,5	436,0

En vesentlig del av fordringer i forbindelse med kapitalforvaltning per 31. desember 2009 er kortsiktige fordringer vedrørende salg av verdipapirer.

Millioner kroner	2009	2008
Opptjente, ikke mottatte renteinntekter	16,0	573,9
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	40,9	83,8
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	56,9	657,7

12 – KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Millioner kroner	2009	2008
Innskudd hos kredittinstitusjoner	268,7	283,8
Kontanter og bankinnskudd	2.834,8	2.727,9
Sum	3.103,5	3.011,6

Kontanter og bankinnskudd er kassebeholdninger og bankinnskudd benyttet i den løpende driften. Innskudd hos kredittinstitusjoner består av valutainnskudd og andre kortsiktige innskudd.

Beregnet gjennomsnittrente opptjent på kontanter, bankinnskudd og innskudd hos kredittinstitusjoner er ca. 3,3 prosent (2008: ca. 5,2 prosent).

13 – AKSJER OG ANDELER

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2009
GJENSIDIGE FORSIKRING BA		
Norske finansaksjer		
DnB NOR ASA		11,0
Indre Sogn Sparebank		0,3
Sum norske finansaksjer		11,3
Andre norske aksjer		
Orkla ASA		25,3
Norsk Hydro ASA		15,6
Statoil ASA		12,6
Royal Caribbean Cruises		11,9
Petroleum Geo-Services ASA		11,1
Renewable Energy Corporation ASA		9,6
Schibsted ASA		7,8
Yara International ASA		7,1
Stolt Nielsen		3,1
Sum andre norske aksjer		104,3
Andre utenlandske aksjer		
Investor AB-B		15,1
Øvrige utenlandske aksjer		0,1
Sum andre utenlandske aksjer		15,2
Aksjefond		
DnB NOR Globalspar II		0,2
Sum aksjefond		0,2
ETF		
ISHARES S&P 500 INDEX FUND		360,3
DB-x-Trackers MSCI EME TRN Index ETF USD		229,2
DB X-Trackers MSCI Europe TRN		136,0
Sum ETF		725,4
Andeler private equity-investeringer		
HitecVision Private Equity IV LP		79,1
FSN Capital II LP		76,9
Altor Fund II LP		54,5
Northzone V KS		53,1
Norvestor IV LP		51,8
Energy Ventures II KS		46,2
HitecVision Private Equity V LP		42,3
Northzone IV KS	10,8 %	37,3
Partners Group European Buyout 2005 (A) LP		34,1
Norvestor V LP		27,9
Teknoinvest VIII KS (inkl. Teknoinv. VII (GPS) KS)	13,9 %	27,6
Viking Venture II AS		24,4
Partners Group Direct Investments 2006 LP		24,4
Energy Ventures III LP		24,0
Verdane Capital VI KS	10,0 %	22,0
Convexa Capital VIII AS - klasse B	11,0 %	19,5

13 – AKSJER OG ANDELER (FORTS.)

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2009
LGT Crown European Private Equity PLC		17,5
NeoMed Innovation IV LP		15,6
Energy Ventures IS	17,5 %	14,1
BaltCap PEF LP		10,3
Fjord Invest AS		8,9
Verdane Capital V B KS		8,8
Viking Venture AS		8,7
Convexa Capital VI AS - klasse B		8,7
Convexa Capital VIII AS - klasse A	11,0 %	8,5
Finansnæringens Hus AS		7,7
Teknoinvest VIII B DIS	15,7 %	7,5
Viking Venture III DIS		5,3
Helgeland Vekst AS		4,0
Kapnord Fond AS		3,9
Tun Media (Landbrukets Medieselskap AS)		3,7
Verdane Capital VII		3,4
BTV Investeringsfond AS		3,0
Convexa Capital IV - klasse B		2,9
Norchip AS		2,5
Rogaland Kunnskapsinvest AS	14,7 %	2,5
Nordic PEP 1 IS (Altor fund III)	14,5 %	2,3
Norinova AS		2,1
Convexa Capital IV - klasse C		1,9
Berger Eiendom AS		1,7
CapMan BO IX		1,5
Såkkorninvest Sør AS		1,5
Nortura Hå Eiendom AS		1,5
Norinova Invest AS		1,3
Midvest I S - klasse A		1,2
Energy Ventures II B IS		1,2
Øvrige andeler private equity-investeringer		5,8
Sum andeler private equity-investeringer		814,9
Hedgefond		
Sector Polaris		137,1
The Winton Evolution Fund		107,7
Sector Healthcare - A USD		74,4
Sector EuroPower Fund Class A EUR		72,0
Sector Speculare IV Fund Class A USD		51,4
Russell Alt. Strat. Fund II Total Designated Inves		30,2
HORIZON TACTICAL TRAD USD-B		22,4
Sector Speculare III Fund Class A USD		21,5
Sector Speculare II Fund Class A USD		15,7
Sum hedgefond		532,5
Eiendomsfond		
CEREP II		103,4
CEREP		65,2
CEREP III		37,0
La Salle		6,4
Sum eiendomsfond		212,0
Obligasjonsfond		
Vanguard Investment USD		1.558,8
Putnam Global High Yield Bond Fund		1.114,5
Vanguard Investment - EUR		517,1
Storebrand Likviditet		116,6
Sum obligasjonsfond		3.307,0
Kombinasjonsfond		
FORTIS L FUND-BD CONV WRLD-I		447,9
Sum kombinasjonsfond		447,9

13 – AKSJER OG ANDELER (FORTS.)

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2009
Øvrige investeringer		
Gjensidige Pensjonskasse	94,7 %	111,0
Sum øvrige investeringer		111,0
SUM AKSJER OG ANDELER EID AV GJENSIDIGE FORSIKRING BA		6.281,6
ØVRIGE KONSRNSELKAPER		
Aksjer og andeler eid av Gjensidige Pensjonsforsikring AS		692,8
Aksjer og andeler eid av Gjensidige Bank ASA		87,3
Aksjer og andeler eid av Gjensidige Bank Boligkreditt AS		1,1
Aksjer og andeler eid av Glitne Invest AS		139,1
Aksjer og andeler eid av Oslo Areal AS		31,3
Aksjer og andeler eid av KommuneForsikring NUF		356,8
Aksjer og andeler eid av Tennant Försäkringsaktiebolag AB		135,8
Aksjer og andeler eid av Fair Forsikring AS		2,8
SUM AKSJER OG ANDELER EID AV ØVRIGE KONSRNSELKAPER		1.447,0
SUM AKSJER OG ANDELER EID AV GJENSIDIGE FORSIKRING KONSERN		7.728,6

14 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSE OG GJENFORSIKRINGSANDEL

Millioner kroner	2009	2008
Kortsiktige forsikringer, brutto		
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	7.671,7	6.760,9
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	13.609,7	13.246,0
Inntrufne, ikke meldte skader	12.247,5	12.315,5
Sum brutto erstatningsavsetning	25.857,2	25.561,5
Sum forsikringsforpliktelser brutto	33.528,9	32.322,4
Kortsiktige forsikringer, gjenforsikringsandel		
Gjenforsikringsandel av andre avsetninger		12,5
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	12,6	15,6
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	218,6	306,3
Inntrufne, ikke meldte skader	8,1	56,5
Sum gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	226,7	362,7
Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser	239,3	390,8
Kortsiktige forsikringer, for egen regning		
Andre avsetninger		(12,5)
Avsetning for ikke opptjent premie	7.659,1	6.745,3
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	13.391,1	12.939,7
Inntrufne, ikke meldte skader	12.239,4	12.259,0
Sum erstatningsavsetning for egen regning	25.630,5	25.198,8
Sum forsikringsforpliktelser for egen regning	33.289,6	31.931,6

14 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSE OG GJENFORSIKRINGSANDEL (FORTS.)

Endringer i forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel	2009			2008		
	Brutto	Gjenforsikr.	F.e.r. ¹	Brutto	Gjenforsikr.	F.e.r. ¹
(a) Skader og skadebehandlingskostnader						
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	13.246,0	(306,3)	12.939,7	11.915,5	(186,7)	11.728,8
Inntrufne, ikke meldte skader	12.315,5	(56,5)	12.259,0	11.231,6	(111,2)	11.120,4
Sum per 1. januar	25.561,5	(362,7)	25.198,8	23.147,1	(297,9)	22.849,2
Tilgang ved oppkjøp	31,3	(5,1)	26,2	47,2	(5,1)	42,1
Betalte skader, tidligere årganger	(5.672,0)	181,5	(5.490,5)	(5.237,8)	287,6	(4.950,2)
Økning i forpliktelser						
Fra årets skader	12.456,0	(28,6)	12.427,4	12.331,2	(36,5)	12.294,7
- herav betalt	(5.602,3)	12,2	(5.590,1)	(5.848,1)	3,1	(5.845,0)
Fra tidligere år (avvikling)	(292,8)	(17,3)	(310,2)	(408,9)	(8,4)	(417,3)
Andre endringer inkludert diskonteringseffekter	283,4	0,4	283,8	266,5	(292,4)	(25,9)
Valutakursdifferanse	(907,8)	(7,1)	(914,9)	1.264,3	(13,2)	1.251,1
Sum per 31. desember	25.857,2	(226,7)	25.630,5	25.561,5	(362,7)	25.198,8
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	13.609,7	(218,6)	13.391,1	13.246,0	(306,3)	12.939,7
Inntrufne, ikke meldte skader	12.247,5	(8,1)	12.239,4	12.315,5	(56,5)	12.259,0
Sum per 31. desember	25.857,2	(226,7)	25.630,5	25.561,5	(362,7)	25.198,8
(b) Avsetning for ikke opptjent bruttopremie, kortsiktige forsikringer						
Per 1. januar	6.760,9	(15,6)	6.745,3	6.060,2	(4,7)	6.055,5
Økning i perioden	(4.938,2)	(4,1)	(4.942,2)	6.098,0	(80,0)	6.018,1
Opptjent i perioden	5.964,5	4,6	5.969,2	(5.411,4)	71,8	(5.339,6)
Valutakursdifferanse	(115,5)	2,4	(113,2)	14,0	(2,7)	11,3
Sum per 31. desember	7.671,7	(12,6)	7.659,1	6.760,9	(15,6)	6.745,3

¹ For egen regning.

15 – PENSJON

YTTELSESBASERT PENSJONSORDNING

Gjensidige Forsikring har tjenstepensjonsforsikring etter skatteloven (TPES), med generell pensjonsalder 67 år. Gjensidige Forsikring er også forpliktet til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets ordning oppfyller lovens krav. For assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Alderspensjonen utgjør 70 prosent av pensjonsgrunnlaget basert på antall opptjeningsår og lønnsnivå ved pensjonsalder. Videre inngår i ordningen ektefellepensjon, barnpensjon og uførepensjon etter nærmere bestemte regler. I tillegg har Gjensidige Forsikring pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere utover den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12G og tilleggspensjoner.

Det er mulig å søke om avtalefestet pensjon (AFP) fra fylte 62 år. AFP er klassifisert som en ikke-fondsbasert ytelse.

Den regnskapsmessige effekten av den nye AFP-ordningen vil medføre en vesentlig inntektsføring. Lovendring må imidlertid vedtas før virkningen av overgang til ny AFP-ordning kan regnskapsføres. Lovendringen ble vedtatt 19. februar 2010.

Pensjonsforpliktelser er vurdert til nåverdi av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på balansedagen. Fremtidige pensjonsytelser er beregnet med utgangspunkt i forventet lønn på pensjonstidspunktet. Ved måling av påløpt pensjonsforpliktelse

benyttes estimert forpliktelse ved regnskapsavslutning. Pensjonsmidler er vurdert til markedsverdi (flyttverdi). Ved verdsettelse av pensjonsmidlene benyttes estimert verdi ved regnskapsavslutningen. Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse/estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelse/faktisk verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre resultatkomponenter.

Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelsen og verdien av pensjonsmidlene. I henhold til standarden er det tatt hensyn til arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for *Pensjonsforpliktelser*.

Pensjonsordningen ble i 2006 lukket for nye ansatte, og er overført til Gjensidige Pensjonskasse.

I beregningen for 2008 ga kombinasjonen av en høyere lønnsvekst enn forventet og endrede aktuarielle forutsetninger - herunder en reduksjon i diskonteringsrenten - en negativ egenkapitaleffekt på i overkant av 400 millioner kroner. I 2009 ga kombinasjonen av implementering av en ny og avtagende lønns- og avgangskurve, samt en høyere diskonteringsrente, en positiv egenkapitaleffekt på over 400 millioner kroner.

Enkelte av datterselskapene til Gjensidige Forsikring har tilsvarende ytelsesbaserte pensjonsordninger som Gjensidige Forsikring, og disse er også forvaltet i Gjensidige Pensjonskasse.

15 – PENSJON (FORTS.)

Millioner kroner	2009	2008
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen		
Per 1. januar	3.100,7	2.746,8
Korreksjon av åpningsbalansen	(9,9)	(5,5)
Årets opptjening	88,2	101,1
Rentekostnad	105,6	118,6
Aktuarielle gevinster og tap	(412,7)	261,4
Utbetalte ytelser	(138,9)	(133,1)
Kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening	0,4	
Virksomhetssammenslutninger	41,3	
Kursendringer i utenlandsk valuta	(9,1)	11,3
Per 31. desember	2.765,6	3.100,7
Beløp innregnet i balansen		
Nåverdi av ikke-fondbasert ordning	503,9	597,0
Nåverdi av fondbasert ordning	2.261,7	2.503,7
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	2.765,6	3.100,7
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	(2.080,7)	(1.858,1)
Netto pensjonsforpliktelse	684,9	1.242,6
Arbeidsgiveravgift	89,5	183,6
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	774,4	1.426,3
Virkelig verdi av pensjonsmidlene		
Per 1. januar	1.858,1	1.660,5
Korreksjon av åpningsbalansen	(12,5)	(0,3)
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	106,6	96,5
Aktuarielle gevinster og tap	(23,7)	(81,4)
Bidrag fra arbeidsgiver	256,5	313,4
Utbetalte ytelser	(135,9)	(130,7)
Virksomhetssammenslutninger	31,6	
Per 31. desember	2.080,7	1.858,1
Pensjonskostnad innregnet i resultatet		
Årets pensjonsopptjening	88,2	101,1
Rentekostnad	105,6	118,6
Forventet avkastning på pensjonsmidler	(106,6)	(96,5)
Aktuarielle gevinster og tap		(0,3)
Kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening	0,4	
Virksomhetssammenslutninger	1,4	
Administrasjonskostnader		0,6
Arbeidsgiveravgift	12,9	17,4
Pensjonskostnad	101,9	140,9
Kostnaden er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet		
Sum driftskostnader	101,9	140,9
Aktuarielle gevinster og tap innregnet i andre resultatkomponenter		
Akkumulert beløp per 1. januar	(2.448,6)	(2.040,7)
Innregnet i perioden	442,7	(407,9)
Akkumulert beløp per 31. desember	(2.005,9)	(2.448,6)
Pensjonsmidlene består av		
Sertifikater	11,7 %	15,4 %
Aksjer	11,1 %	3,8 %
Obligasjoner	70,9 %	47,9 %
Pengemarkedsfond	5,7 %	13,5 %
Eiendom		12,8 %
Andre	0,6 %	6,6 %
Totale pensjonsmidler	100,0 %	100,0 %
Forventet avkastning på pensjonsmidlene		
Sertifikater	2,0 %	4,3 %
Aksjer	9,0 %	8,0 %
Obligasjoner	5,0 %	7,0 %
Pengemarkedsfond	2,5 %	4,3 %
Eiendom	6,0 %	5,6 %
Andre	10,0 %	6,0 %

DETTE ER GJENSIDIGE

VIKRSOMHETEN

PERSPEKTIV

STRYKING

RESULTATER

15 – PENSJON (FORTS.)

Den totale forventede avkastning er basert på forventet avkastning for hver eiendelskategori og aktuell fordeling av eiendeler. Den forventede avkastning er satt opp i samarbeid med eksterne rådgivere og hensyntar både nåværende og fremtidige markedsforventninger når disse er tilgjengelig, samt historisk avkastning. Den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene utgjorde 12,52 prosent.

Ved beregning av pensjonskostnader og netto pensjonsforpliktelse er følgende forutsetninger lagt til grunn. Diskonteringsrenten er satt på basis av tiårig statsobligasjon. Lønnsnivå, pensjonsreguleringer og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Den avtagende lønnskurven som er benyttet for Gjensidige Forsikring for 2009 viser gjennomsnittlig lønnsvekst på 3,8 prosent.

	2009	2008
Aktuarielle forutsetninger		
Diskonteringsrente	4,20 %	3,90 %
Forventet avkastning	5,80 %	5,80 %
Lønnsregulering	3,80 %	3,80 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp	3,70 %	3,75 %
Pensjonsregulering	2,10 %	2,00 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %
Turnover før/etter fylte 40 år	Avtagende	Avtrappende
Uttakssannsynlighet AFP	31,00 %	40,00 %

Diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen.

Sensitivitet	+ 1 % diskont- eringsrente	- 1 % diskont- eringsrente	+ 1 % lønns- justering	- 1 % lønns- justering
2009				
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	(17,7 %)	17,0 %	14,4 %	(15,0 %)
Endring i pensjonsforpliktelse	(12,1 %)	13,1 %	5,1 %	(5,7 %)
2008				
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	(20,1 %)	26,9 %	17,5 %	(13,7 %)
Endring i pensjonsforpliktelse	(18,0 %)	24,0 %	14,7 %	(11,3 %)

Millioner kroner	2009	2008	2007	2006	2005
Historisk informasjon					
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	2.765,6	3.100,7	2.746,8	2.177,3	2.386,9
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	(2.080,7)	(1.858,1)	(1.660,5)	(1.357,0)	(1.873,7)
Underskudd i ordningen	684,9	1.242,6	1.086,3	820,3	513,2

Konsernet forventer å bidra med 205,8 millioner kroner til den ytelsesbaserte pensjonsordningen i 2010.

INNSKUDDSBASERT PENSJONSORDNING

Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen er 69,6 millioner kroner.

Konsernets tilskudd til den innskuddsbaserte ordningen innregnes som en kostnad i det året bidraget er betalt. I morselskapet er de ansatte gitt tilskudd i henhold til grensen for skattefritt tilskudd, for tiden fem prosent av lønn fra 1 til 6 G og åtte prosent fra 6 til 12 G.

16 – AVSETNINGER OG ANDRE FORPLIKTELSER

Millioner kroner	2009	2008
Restrukturerings-/omstillingskostnader ¹	72,1	8,0
Andre avsetninger	100,0	86,8
Sum andre avsetninger for forpliktelser	172,1	94,8
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder uten avtalt løpetid	6.417,3	6.050,4
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder med avtalt løpetid	133,1	80,9
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder, bank	6.550,4	6.131,4
Mellomværende med brannkasser	165,2	170,5
Leverandørgjeld	68,0	171,6
Forpliktelser i forbindelse med eiendomsdriften	63,6	29,4
Forpliktelser i forbindelse med kapitalforvaltningen	200,7	
Forpliktelser overfor offentlige myndigheter	359,3	425,1
Annen gjeld	389,0	222,4
Sum andre forpliktelser	1.245,9	1.019,1
Kassekreditt	36,2	56,0
Sertifikater og andre kortsiktige låneinstrumenter	513,1	549,9
Langsiktig gjeld, bank	4.366,7	
Sum rentebærende forpliktelser	4.916,1	605,9
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	288,8	283,9
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	57,6	73,7
Sum forpliktelser i forbindelse med forsikring	346,4	357,6
Avsetning i livsforsikring med investeringsvalg	2.823,4	1.421,7
Sum avsetning i livsforsikring med investeringsvalg	2.823,4	1.421,7
Skyldige offentlige avgifter	20,9	20,6
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	185,4	180,3
Sum påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	206,3	200,9
Restrukturerings-/omstillingskostnader ¹		
Avsetning per 1. januar	8,0	120,4
Tilbakeført ubenyttede avsetninger	72,1	(69,6)
Avsetninger benyttet i løpet av året	(8,0)	(42,8)
Avsetning per 31. desember	72,1	8,0

¹ I 2006 ble det besluttet å omorganisere selskapet for å oppnå en reduksjon i driftskostnadene med 350,0 millioner kroner med effekt fra 2008. I løpet av 2009 er restavsetningen fra 2008 på 8,0 millioner kroner benyttet til sluttpakker for overtallige. Tilsvarende beløp for 2008 utgjorde 42,8 millioner kroner. I 2009 er det ved årsslutt besluttet å gjøre en ny avsetning på 29,7 millioner kroner i tilknytning til den pågående omstillingsprosessen innen stabs- og støtteområdene i konsernet, samt en avsetning på 42,4 millioner kroner vedrørende restrukturering av koncernettet. Prosessen er kommunisert ut til alle enhetene i konsernet.

Millioner kroner

2009

Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	(796,6)	(476,0)
Formuesskatt	(36,0)	(36,0)
Korreksjon tidligere år	0,1	88,9
Endring i utsatt skatt	(29,3)	368,2
Sum skattekostnad	(861,8)	(55,0)

Forpliktelser ved utsatt skatt og eiendeler ved utsatt skatt

Forpliktelser ved utsatt skatt og eiendeler ved utsatt skatt nettoføres når det foreligger en juridisk rett til å motregne slike eiendeler/forpliktelser, og når forpliktelser ved utsatt skatt/eiendeler ved utsatt skatt tilhører det samme skatteregimet. Motregnede beløp er som følger

Skatteøkende midlertidige forskjeller

Aksjer, obligasjoner og øvrige verdipapirer	129,7	
Immaterielle eiendeler	429,2	513,9
Eiendommer	1.258,9	1.284,8
Sikkerhetsavsetninger etc.	2.974,9	2.988,3
Gevinst- og tapskonto	496,8	618,6
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	5.289,5	5.405,6

Skattereduserende midlertidige forskjeller

Aksjer, obligasjoner og tilsvarende eiendeler		(106,6)
Utlån og fordringer	(148,0)	(87,0)
Driftsmidler	(124,8)	(199,6)
Avsetninger etter god regnskapsskikk	(69,1)	(18,0)
Erstatningsavsetning	(23,4)	(78,1)
Andre skattereduserende forskjeller	(1,7)	(17,0)
Pensjonsforpliktelse	(708,5)	(1.355,5)
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	(1.075,6)	(1.861,9)

Netto midlertidige forskjeller	4.213,9	3.543,7
Fremførbart underskudd	(15,8)	(178,6)
Nedvurdering av eiendeler ved utsatt skatt	137,0	257,5
Netto skatteøkende midlertidige forskjeller	4.335,2	3.622,6

Forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved utsatt skatt)	1.205,6	987,4
--	----------------	--------------

Avstemming av skattekostnad

<i>Resultat før skattekostnad</i>	<i>3.166,5</i>	<i>307,2</i>
Beregnet skatt av resultat før skattekostnad (28 %)	(886,6)	(86,0)
<i>Skatteeffekten av</i>		
Skattesats forskjellig fra 28 % og endring i skattesats	8,0	4,5
Nedvurdering og reversering av fremførbart underskudd i datterselskaper	22,5	(30,6)
Mottatt utbytte	(0,1)	27,1
Skattefrie inntekter og kostnader	(17,1)	(594,6)
Tilknyttede selskaper	73,7	52,7
Nedskrevet goodwill og inntektsført negativ goodwill	(22,5)	
Ikke fradragsberettigede kostnader	(3,8)	(14,9)
Engangseffekt av naturskadebond		554,4
Engangseffekt av overgang til full skatteplikt ¹		(20,3)
Formuesskatt	(36,0)	(36,0)
Korreksjon tidligere år	0,1	88,9
Sum skattekostnad	(861,8)	(55,0)
Effektiv skattesats	27,2 %	17,9 %

Fremførbart underskudd og fremførbare godtgjørelse

2012	0,2	
2013	0,3	
2014	0,2	0,9
2015	0,2	1,0
2016	0,2	0,9
Senere eller ingen utløpstid	3,3	46,9
Sum fremførbart underskudd og fremførbare godtgjørelse	4,5	49,8

17 – SKATT (FORTS.)

Millioner kroner	2009	Omarbeidet 2008
Endring i utsatt skatt		
Forpliktelser ved utsatt skatt per 1. januar	987,4	1.424,1
Endring utsatt skatt innregnet i resultatet	29,3	(368,2)
<i>Endring utsatt skatt innregnet direkte i balansen</i>		
Pensjoner	124,0	(113,3)
Sikringsbokføring	71,8	(53,5)
Kjøpte og solgte selskaper	(2,5)	91,7
Valutakursdifferanser	(4,4)	6,7
Forpliktelser ved utsatt skatt per 31. desember	1.205,6	987,4
Skatt innregnet i andre resultatkomponenter		
Pensjoner	(124,0)	113,3
Utsatt skatt sikringsbokføring	(71,8)	53,5
Betalbar skatt sikringsbokføring	(58,4)	112,1
Betalbar skatt på utbyttekostnader		12,3
Sum skatt innregnet i andre resultatkomponenter	(254,1)	291,3

¹ Gjensidige Forsikring har frem til og med 2007 hatt skattefritak for inntekt og formue som skriver seg fra brann- og husdyrforsikring. I Regjeringens statsbudsjett for 2009 oppheves skattefritaket for gjensidige brann- og husdyrforsikringsselskap med virkning fra inntektsåret 2008. Dette innebærer engangseffekter i 2008 som vises på egen linje i forklaring til skatte- kostnad. Inkludert i engangseffekter ligger også effekt av at det ikke er beregnet utsatt skatt på naturskadefond fra og med 2008.

18 – KOSTNADER

DRIFTSKOSTNADER

Millioner kroner	2009	2008
Avskrivning og verdiendringer (note 5 og 7) ekskl. avskrivning eiendommer	399,2	292,8
Lønns- og personalkostnader (note 19)	1.772,0	1.675,1
Honorarer tillitsvalgte	6,9	5,1
IKT-kostnader	336,2	321,1
Revisjonshonorar	15,0	15,1
Diverse honorarer andre	109,4	84,7
Provisjonskostnader	416,4	380,7
Andre kostnader	775,6	753,8
Sum driftskostnader	3.830,8	3.528,4

KOSTNADER KNYTTET TIL INVESTERINGER

Millioner kroner	2009	2008
Avskrivning og verdiendringer (note 5 og 7)	47,7	52,2
Lønns- og personalkostnader (note 19)	14,9	12,8
IKT-kostnader	0,8	
Revisjonshonorar	1,8	1,8
Diverse honorarer andre	2,1	
Andre kostnader	88,5	80,2
Sum kostnader knyttet til investeringer	155,9	147,0

ØVRIGE SPESIFIKASJONER

Millioner kroner	2009	2008
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)		
Lovpålagt revisjon	11,2	9,1
Rådgivning – annen rådgivning	4,3	6,4
Rådgivning – skatt	1,4	1,5
Sum	16,8	16,9
Lønn og personalkostnader		
Lønn	1.366,9	1.301,9
Arbeidsgiveravgift	243,7	193,5
Pensjonskostnader - innskuddsbasert pensjonsordning (note 15 inkl. arbeidsgiveravgift)	69,6	51,6
Pensjonskostnader - ytelsesbasert pensjonsordning (note 15 inkl. arbeidsgiveravgift)	101,9	140,9
Sum	1.782,1	1.687,9

	2009	2008
Gjennomsnittlig antall ansatte	3.750	4.071

STYRETS ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL DAGLIG LEDER OG ANDRE LEDENDE ANSATTE

Gjensidiges belønningssystem

Retningslinjene for fastsettelse av godtgjørelse til konsernsjef og øvrige ledende ansatte skal til enhver tid understøtte gjeldende strategi og verdigrunnlag og bidra til konsernets måloppnåelse. Godtgjørelsen skal være i samsvar med prinsippene i konsernets belønningssystem.

I henhold til belønningssystemet som gjelder for alle ansatte i konsernet, skal Gjensidige ikke være lønnsledende, men ha en konkurranse-dyktig avlønning. Det forventes at de ansatte har et helhetlig syn på hva selskapet tilbyr av lønn og goder. Konsernets belønningssystemer skal være åpne, prestasjonsbaserte, rettferdige og forutsigbare. Belønning skal knyttes til oppnåelse av selskapets uttrykte strategiske og økonomiske mål. Total godtgjørelse består av grunnlønn (hovedelement), variabel lønn, pensjoner og naturalitytser.

Beslutningsprosess

Styret har opprettet et kompensasjonsutvalg med tre medlemmer, styrets leder og to styremedlemmer. Kompensasjonsutvalget skal forberede saker for styret, og har i hovedsak ansvar for

- Årlig vurdering og forslag til godtgjørelse til konsernsjef
- Årlig å utarbeide forslag til målkort for konsernsjef
- Være rådgiver for konsernsjef vedrørende den årlige vurderingen av godtgjørelse til resten av de øvrige ledende ansatte
- Erklæringen om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte
- Andre vesentlige personalrelaterte forhold for ledende ansatte

VEILEDENE RETNINGSLINJER FOR DET KOMMENDE REGNSKAPSÅRET

Godtgjørelse til konsernsjef

Konsernsjefens lønn og øvrige økonomiske ytelser fastsettes av styret på bakgrunn av en helhetlig vurdering og hensyntatt Gjensidiges belønningssystem.

Grunnlønnen vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt. Variabel lønn (bonus) fastsettes av styret basert på avtalte mål og leveranser, og kan maksimalt utgjøre 50 prosent av den faste årslønnen. Konsernsjefen gis ikke resultatbaserte ytelser utover nevnte bonus.

Konsernsjefen kan i tillegg gis naturalitytser som firmabil og dekning av mobiltelefon og bredbånd. Tildeling av naturalitytser skal ha sammenheng med konsernsjefens funksjon i konsernet og for øvrig være i tråd med markedsmessig praksis.

Konsernsjefen har pensjonsalder på 62 år. Det gis åpning for å fratre ved fylte 60 år dersom styret eller konsernsjefen selv ønsker det. Konsernsjefen har pensjonsrettigheter i henhold til Gjensidiges lukkede ytelsespensjonsordning. I henhold til hans ansettelsesavtale har han rett til en pensjon på 100 prosent av årslønnen ved avgang ved fylte 62 år, og deretter nedtrappende til 70 prosent av lønn fra fylte 67 år.

Ved fratreden ved 60 år er det tilsvarende avtalefestet nedtrapping fra 100 prosent ved fratreden til 70 prosent ved fylte 67 år. Bilordning og øvrige goder opprettholdes frem til fylte 67 år.

Konsernsjefen har ingen avtale om etterlønn ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder.

Godtgjørelse til øvrige ledende ansatte

Konsernsjefen fastsetter økonomiske betingelser for øvrige ledende ansatte etter rammer som er drøftet med kompensasjonsutvalget. Gjensidiges belønningssystem legges til grunn.

Den totale godtgjørelsen fastsettes ut fra behovet for å gi konkurransedyktige betingelser i de ulike forretningsområdene, og skal bidra til å tiltrekke seg og beholde ledere som fremmer konsernets vekst og lønnsomhet.

Grunnlønnen vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt.

Variabel lønn (bonus) til ledende ansatte kan gis basert på konkret resultatmåling av definerte målområder og diskresjonær vurdering fastsatt i målkort og avledet av selskapets strategier og mål. Det settes et øvre tak på utbetaling av bonus på 30 prosent av årslønnen. Konsernsjefen kan etter samråd med kompensasjonsutvalget gjøre avvik for spesielle stillinger hvis det er nødvendig for å gi konkurransedyktige betingelser.

Tildeling av naturalitytser til ledende ansatte skal ha sammenheng med deres funksjon i konsernet og for øvrig være i tråd med markedsmessig praksis.

Medlemmer av konsernledelsen har en pensjonsalder på 62 år. Alle nåværende medlemmer av konsernledelsen, med unntak av en, er medlemmer av den lukkede ytelsespensjonsordningen. Disse har ved full opptjening rett til en pensjon på 70 prosent. Selskapet vil opprettholde tidligere inngåtte individuelle pensjons-avtaler for to medlemmer av konsernledelsen.

Visekonsernsjef har en bonusavtale tilsvarende konsernsjefens avtale, hvor bonus maksimalt kan utgjøre 50 prosent av den faste årslønnen. Det eksisterer ingen etterlønsordning for ledere som fratrer sin stilling i Gjensidige.

Bindende retningslinjer vedrørende tildeling av tegningsretter m.v. for det kommende regnskapsåret

Konsernsjef og ledende ansatte vil på lik linje med øvrige ansatte i Gjensidige få adgang til å delta i eventuelle tegningsprogrammer for ansattes kjøp av egenkapitalbevis.

Redegjørelse for lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår

Styret bekrefter at retningslinjene om lederlønn for 2009 gitt i fjorårets erklæring, har blitt fulgt.

19 – LØNN OG GODTGJØRELSE 2009 (FORTS.)

LØNN OG ANDRE GODER TIL KONSERNLEDELSE OG STYRENDE ORGANER

Tusen kroner	Fast lønn/ honorar	Variabel lønn	Beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter	Opptjente rettigheter i regnskapsåret for pensjons- ordning ⁹	Lån, forskudds- betalinger, sikkerhets- stillelser, utestå. beløp	Rente- sats ⁷	Gjeldende vilkår og avdragsplan	Fra- tred- elses- vilkår
Godtgjørelse til								
Konsernledelsen								
Helge Leiro Baastad, konsernsjef	4.004,2	1.220,8	231,4	1.839,6				²
Bjørn Asp, konserndirektør	2.014,4	10,5	200,9	562,5	5.704,8	2,6-2,7 %	20.07.2033	³
Petter Bøhler, konserndirektør	2.019,3	314,6	190,0	962,6	821,6	2,6 %	20.11.2012	³
Trond Delbekk, konserndirektør	2.241,2	434,7	207,9	813,1				³
Tor Magne Lønnum, visekonsernsjef	2.782,8	538,2	204,9	964,4				³
Jørgen Inge Ringdal, konserndirektør	2.100,5	322,9	156,8	820,9	479,5	2,6 %	04.06.2019	²
Bjørn Walle, konserndirektør	1.895,2	224,8	234,0	610,6				⁴
Erica Blakstad, konserndirektør	1.866,1	294,8	191,2	1.388,4				³
Martin Danielsen (10.09.09-31.12.09) ¹ , konserndirektør	634,4	151,3	54,0	272,8	4.406,0	2,6-2,9 %	28.04.2019	³
Styret ⁶								
Inge K. Hansen, leder	380,0		1,5					
Randi B. Sætershagen, nestleder	384,8		8,7			3,2 %	19.02.2018	
Hans Erik Andersson	250,0		4,3					
Karen Marie Hjelmseter	210,8		2,3					
Hans Ellef Wettre	195,0		1,5					
Tor Øwre	319,3		13,3					
Cato Litangen (01.01.09-31.03.09) ¹	65,0		4,5					
Marianne Lie (01.01.09-31.03.09) ¹	61,3		1,5					
Trond V. Andersen (01.04.09-31.12.09) ¹	177,5		1,7		141,2	5,3 %	20.08.2014	
Per Engebret Askilsrud (01.04.09-31.12.09) ¹	222,8		2,3					
Gunnar Mjåtvæd, ansatterepresentant	185,0							
Gunnhild H. Andersen, ansatterepresentant	185,0							
Kjetil Kristensen, ansatterepresentant	185,0							
Marianne Bø Engebretsen, ansatterepresentant	185,0							
Styret, vararepresentanter ⁶								
Valborg Lippestad	23,0							
Harald Milli	14,5							
John Ove Ottestad	18,0							
Trine Vekseth (01.01.09-31.03.09) ¹	9,3		0,6					
Sissel Johanne Monsvold (01.04.09-31.12.09) ¹	13,5							
Ingvild Sollie Andersen, ansatterepresentant	11,0							
Christian Kristensen (01.01.09-31.03.09) ¹ , ansatterepresentant	2,8							
Knut Bertil Øygard (01.04.09-31.12.09) ¹	8,3							
Kontrollkomité ⁶								
Marit Tønsberg, leder	115,2		0,6					
Snorre Inge Roald, nestleder	68,7		3,7					
Tove Melgård	80,5		4,0					
Representantskap ⁵								
Kirsten Indgjerd Værdal, ordfører	119,5		5,4					
Trond Bakke, varaordfører	39,5		0,6					

I forbindelse med fratreden for et medlem av konsernledelsen er det avtalt sluttvederlag på 2,2 millioner kroner.

I tillegg

43 representanter fra selskapet/brannkasser/organisasjoner/ansatte. ⁵

¹ Oppgitt godtgjørelse gjelder perioden vedkommende har innehatt posisjonen/vervet.

² 62 år, 100 prosent lønn avtrappende til 70 prosent ved 67 år i henhold til opptjeningstid.

³ 62 år, 70 prosent lønn til 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

⁴ 60 år, 70 prosent lønn til 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

⁵ Årshonorar tre tusen kroner i tillegg til honorar per møte. Det er avholdt to ordinære møter med honorar på henholdsvis tre tusen og tre tusen fem hundre kroner i løpet av 2009.

⁶ Honoraret inkluderer honorar for datterselskaper.

⁷ Rentesatsen er 2,6 nominell med mindre annet er opplyst særskilt.

⁸ For ansatterepresentanter er kun godtgjørelsen for det gjeldende verv oppgitt.

⁹ Alle i konsernledelsen har pensjonsordninger, ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte.

19 – LØNN OG GODTGJØRELSE 2008 (FORTS.)

LØNN OG ANDRE GODER TIL KONERNLEDELSE OG STYRENDE ORGANER

Tusen kroner	Fast og variabel lønn	Beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter	Opptjente rettigheter i regnskapsåret etter ytelsesbasert pensjonsordning ⁹	Lån, forskuddsbetalinger, sikkerhetsstillelser utestående beløp	Rentesats ⁷	Gjeldende vilkår og avdragsplan	Fratredelsesvilkår
Godtgjørelse til							
Konsernledelsen							
Helge Baastad, konsernsjef	4.892,1	251,9	1.888,8				²
Tor Lønnum, visekonsernsjef	3.294,3	210,0	1.010,1				³
Bjørn Asp, konserndirektør	2.379,0	172,1	559,9	5.743,2	5,6	20.7.2033	³
Erica Blakstad, konserndirektør	1.790,2	191,0	1.430,7				³
Petter Bøhler, konserndirektør	2.149,9	184,2	997,1	1.078,8	4,8	20.5.2013	³
Trond Delbekk, konserndirektør	2.431,9	194,7	756,6				³
Jørgen Ringdal, konserndirektør	2.435,2	193,2	839,3				²
Bjørn Walle, konserndirektør	1.817,6	220,3	1.723,8				⁴
Hege Toft Karlsen, konserndirektør (01.01 - 01.06) ¹	665,9	61,4	179,2	2.420,0	4,8	20.4.2017	³
Odd Røste, konserndirektør (01.01 - 01.06) ¹	700,3	72,1	136,8	1.401,2	4,8	15.5.2018	³
Geir Bergskaug, konserndirektør (01.01 - 01.06) ¹	914,2	82,3	338,2	2.976,0	4,8	25.8.2017	³
Ove Adland, konserndirektør (01.01 - 01.06) ¹	824,7	66,8	292,0				³
Nils Arne Fagerli, konserndirektør (01.01 - 01.06) ¹	657,6	67,2	212,5	3.678,9	4,8	20.3.2029	³
Styret ⁶							
Inge K. Hansen, leder (26.03 - 31.12) ¹	266,0	1,5					
Jørgen Tømmerås, leder (01.01 - 26.03) ¹	129,5	17,7					
Jorund Stellberg, nestleder (01.01 - 19.11) ¹	320,6	25,4					
Magne Revheim (01.01 - 26.03) ¹	51,3	0,2					
Randi B. Sætershagen	304,1	20,7					
Hans Ellef Wettre	196,0	11,0					
Tor Øwre	310,3	24,9					
Cato Litangen	225,0	15,9					
Marianne Lie	211,8	12,6					
Hans-Erik F. Andersson (26.03 - 31.12) ¹	153,8	3,8					
Karen Marie Hjelmseter (26.03 - 31.12) ¹	18,7	0,5					
Gunnhild Heggen Andersen, ansatterep. (26.03 - 31.12) ⁸	138,8						
Kjetil Kristensen, ansatterepresentant (26.03 - 31.12) ⁸	141,5						
Odd Kristian Hamborg, ansatterepresentant (01.01 - 26.03) ⁸	51,3						
Petter Aasen, ansatterepresentant (01.01 - 26.03) ⁸	46,3						
Marianne Bø Engebretsen, ansatterepresentant ⁸	185,0						
Gunnar Mjåtvedt, ansatterepresentant ⁸	186,5						
Styret, vararepresentanter ⁶							
Tove Jebens (01.01 - 26.03) ¹	2,8	1,3					
Harald Milli	11,0						
Odd Samuelsen (01.01 - 26.03) ¹	2,8	3,5					
Valborg Lippestad	28,5						
Christian Kristensen, ansatterepresentant (26.03 - 31.12) ¹	8,3						
John Ove Ottestad (26.03 - 31.12) ¹	8,3						
Trine Vekseth (26.03 - 31.12) ¹	34,3	1,3					
Ingvild Solli Andersen, ansatterepresentant	11,0						
Kontrollkomité ⁶							
Marit Tønsberg, leder (19.04 - 31.12) ¹	94,5	0,4					
Kåre Lund, leder (01.01 - 19.04) ¹	137,0	2,2					
Snorre Inge Roald (nestleder)	3,5	1,4					
Tove Melgård	88,0	3,5					
Representantskap							
Kirsten Indgjerd Værdal, ordfører (19.04 - 31.12) ¹	104,0	4,3					
Randi Braathe, ordfører (01.01 - 19.04) ¹	76,0						
Trond Bakke, varaordfører	34,3	0,1					

I tillegg

41 representanter fra selskapet/brannkasser/organisasjoner/ansatte. ⁵

¹ Oppgitt godtgjørelse gjelder perioden vedkommende har innehatt posisjonen/vervet.

² 62 år, 100 prosent lønn avtrappende til 70 prosent ved 67 år.

³ 62 år, 70 prosent lønn til 67 år, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

⁴ 60 år, 70 prosent lønn til 67 år, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

⁵ Årshonorar tre tusen kroner i tillegg til honorar per møte. Det er avholdt to ordinære møter med honorar på henholdsvis tre tusen og tre tusen, fem hundre kroner i løpet av 2008.

⁶ Honoraret inkluderer honorar for datterselskaper.

⁷ Rentesatsen er 4,8 nominell med mindre annet er opplyst særskilt.

⁸ For ansatterepresentanter er kun godtgjørelsen for det gjeldende verv oppgitt

⁹ Alle i konsernledelsen har ytelsesbaserte pensjonsordninger.

20 – NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER

Millioner kroner	2009	2008
Inntekter fra investeringer i tilknyttede selskaper	263,3	188,2
Netto gevinst ved realisasjon av tilknyttede selskaper		935,9
Netto andre finansinntekter/(kostnader)	(223,0)	(252,7)
Diskontering av erstatningsavsetning klassifisert som rentekostnad	(123,7)	(139,4)
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra eiendom		
Inntekter fra investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom, eksklusive urealisert gevinst/(tap)	401,2	427,6
Netto verdiregulering eiendom	(212,4)	(719,8)
Netto gevinst/(tap) ved realisasjon av investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom	4,4	780,8
Administrasjonskostnader knyttet til eiendom	(85,1)	(108,1)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra eiendom	108,2	380,5
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket		
Netto renteinntekt/(-kostnad) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket	633,6	1.069,9
Utbytteinntekter	5,7	42,6
Netto gevinst/(tap) fra aksjer og andeler	364,5	(2.171,1)
Netto gevinst/(tap) fra obligasjoner og sertifikater	(283,5)	(65,8)
Netto gevinst/(tap) fra derivater	1.249,2	600,2
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket	1.969,5	(524,3)
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		
Utbytteinntekter		68,9
Urealisert tap på aksjer tilgjengelig for salg over resultatet		(1.716,8)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		(1.647,8)
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler som holdes til forfall		
Netto renteinntekt på obligasjoner som holdes til forfall	849,7	546,4
Netto gevinst/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall	(22,8)	(53,7)
Netto gevinst/(tap) fra valutaomregning av obligasjoner som holdes til forfall	(32,9)	82,6
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler som holdes til forfall	794,0	575,3
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra utlån og fordringer		
Netto renteinntekt/(-kostnad) fra lån og fordringer	77,5	166,5
Netto gevinst/(tap) fra utlån	17,1	19,2
Netto gevinst/(tap) fra valutaomregning av lån og fordringer	(100,3)	69,6
Sum netto inntekter og gevinster fra utlån og fordringer	(5,7)	255,3
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle forpliktelser målt til amortisert kost		
Netto gevinst/(tap) fra valutaomregning av forpliktelser i forbindelse med forsikring	5,4	(29,5)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	5,4	(29,5)
Sum netto inntekter fra investeringer	2.788,0	(258,7)
Renteinntekt og -kostnad for finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet		
Samlet renteinntekt for finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet	928,7	716,8
Samlet rentekostnad for finansielle forpliktelser som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet	(1,5)	(4,0)
Spesifikasjon av andre finansrelaterte inntekter og kostnader ikke innregnet i netto inntekter fra investeringer		
Provisjon som følge av forvaltningsaktiviteter livsforsikring	11,2	14,7

DETTE ER GJENSIDIGE

VIRKSOMHETEN

PERSPEKTIV

STYRING

RESULTATER

21 – BETINGEDE FORPLIKTELSER

Millioner kroner	2009	2008
Garantier og kommittert kapital		
Brutto garantier	0,6	0,6
Kommittert kapital, ikke innbetalt	946,0	1.091,0

Selskapet har som ledd i den løpende finansforvaltningen forpliktet seg til å investere inntil 946,0 millioner kroner i ulike private equity- og eiendomsfondsinvesteringer, utover de beløp som er innregnet i balansen. Investeringer i private equity og eiendomsfond utgjør 901,6 millioner kroner ved utløpet av året.

Tidspunktet for utbetaling av kapital er avhengig av når det enkelte fond foretar kapitalinnkallinger fra sine investorer. Gjennomsnittlig gjenværende levetid for fondene er mellom fem og ti år.

Det foreligger kontraktsmessige forpliktelser til utvikling av investerings-eiendommer på 140,0 millioner kroner, samt en forpliktelse til å investere 61,0 millioner kroner i et boligutviklingsprosjekt. Sistnevnte forpliktelse forfaller i perioden 2010 til 2013 avhengig av fremdrift i prosjektet.

Gjensidige Forsikring er utad ansvarlig for ethvert forsikringskrav som oppstår i de samarbeidende brannkassenes brannforsikringsvirksomhet.

22 – TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

OVERSIKT OVER NÆRSTÅENDE PARTER

Gjensidige Forsikring BA er konsernets morselskap. Per 31. desember 2009 er følgende parter å anse som nærstående parter.

	Forretningskontor	Eierandel
Datterselskaper		
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	Oslo, Norge	100 %
Gjensidige Bank Holding AS	Førde, Norge	100 %
Clitne Invest AS	Oslo, Norge	100 %
Oslo Areal AS	Oslo, Norge	100 %
Fair Forsikring A/S	København, Danmark	100 %
Gjensidige Baltic	Riga, Latvia	100 %
Tenant Holding AB	Stockholm, Sverige	100 %
Gjensidige Norge AS	Oslo, Norge	100 %
Lokal Forsikring AS	Oslo, Norge	100 %
Strandtorget Eiendom AS	Oslo, Norge	100 %
Strandtorget Drift AS	Oslo, Norge	100 %
Samtrygd Eignedom AS	Førde, Norge	100 %
Tilknyttede selskaper		
Storebrand ASA	Oslo, Norge	24,3 %
Sparebank1 SR-Bank ¹	Stavanger, Norge	10,8 %
Bilskadeinstituttet AS	Oslo, Norge	29,5 %
Forsikring og Finans Sandnes AS	Sandnes, Norge	34,0 %
Forsikringskontoret Johansen og Torkelsen AS	Sandnes, Norge	34,0 %
Fossmark Assurans AS	Stavanger, Norge	34,0 %
Vervet AS	Tromsø, Norge	25,0 %
Andre nærstående parter		
Brannkassene	Hele landet, Norge	
Gjensidige Pensjonskasse	Oslo, Norge	94,7 %

¹ Gjensidige eier i tillegg obligasjoner i SpareBank1 SR-Bank for 323,4 millioner kroner.

Stemmeandel er lik eierandel.

22 – TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER (FORTS.)

TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

RESULTATREGNSKAPET

Oversikten nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter som er innregnet i resultatregnskapet.

Millioner kroner	2009		2008	
	Inntekt	Kostnad	Inntekt	Kostnad
Netto premieinntekter				
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	0,2		0,1	
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper	68,5		58,0	
Gjensidige Baltic	10,8		12,0	
Tennant Försäkringsaktiebolag AB (eid av Tennant Holding AB)	10,7		8,3	
Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie				
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper		0,1	53,1	
Gjensidige Baltic		0,3		
Tennant Försäkringsaktiebolag AB (eid av Tennant Holding AB)				1,7
Netto erstatningskostnader				
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper		96,7		2,2
Gjensidige Baltic		0,7		6,1
Tennant Forsikring NUF (filial av Tennant Försäkringsaktiebolag AB)		24,3		13,6
Gjenforsikringsandel av betalte bruttoerstatninger				
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper			237,8	
Endring i brutto erstatningsavsetning				
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper	76,2			18,9
Gjensidige Baltic		0,0	6,8	
Tennant Försäkringsaktiebolag AB (eid av Tennant Holding AB)				5,6
Tennant Forsikring NUF (filial av Tennant Försäkringsaktiebolag AB)	22,3			
Provisjoner				
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)			0,2	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)			0,8	
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)	2,5		3,9	
Administrasjonskostnader				
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	11,8		4,4	
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	22,5		10,4	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	44,4		22,0	
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)	9,3		16,1	
Glitne Invest AS	0,1		0,4	
Hjelp24 NIMI AS (eid av Glitne Invest AS)	5,4			
Oslo Areal AS	0,1	4,1		7,0
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper	1,2			
Tennant Holding AB		1,1		
Tennant Forsikring NUF (filial av Tennant Försäkringsaktiebolag AB)	4,9			
KommuneForsikring NUF (filial av KommuneForsikring AS, eid av Fair Forsikring A/S)	23,1		19,6	
Annen inntekt				
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)			5,6	
Sum	314,2	127,2	459,5	55,1

22 – TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER (FORTS.)

KONSERNBIDRAG OG UTBYTTE

Oversikten nedenfor viser en oppsummering av konsernbidrag/utbytte til/fra datterselskaper.

Millioner kroner	2009		2008	
	Mottatt	Avgitt	Mottatt	Avgitt
Konsernbidrag				
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		75,2		66,9
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		44,9		52,1
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)		74,0		82,0
Glitne Invest AS	18,1		1.079,5	
Gjensidige Norge AS	0,1		0,4	
Oslo Areal AS	73,2		146,5	
Strandtorget Eiendom AS		0,1		
Tennant Försäkringsaktiebolag AB	41,6			
Utbytte				
Oslo Areal AS			119,9	
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper	176,3			
Gjensidige NOR Forsikring Eiendom AS (avviklingsutbytte)	0,2			
Sum konsernbidrag og utbytte	309,5	194,2	1.346,3	201,0

KJØP OG SALG AV EIENDELER

Privat- og næringslivsporteføljen til Tennant Försäkringsaktiebolag AB ble solgt til Gjensidige Forsikring BA, svensk filial per 1. oktober 2009. Kjøpesum SEK 197,5 millioner kroner. Det var ingen kjøp og salg av eiendeler innad i konsernet i 2008.

MELLOMVÆRENDE

Oversikten nedenfor viser en oppsummering av fordring/forpliktelse på/til datterselskaper, tilknyttede selskaper og nærstående parter.

Millioner kroner	2009		2008	
	Fordring	Forpliktelse	Fordring	Forpliktelse
Innen konsernet				
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper	12,7		214,0	90,1
Gjensidige Baltic	3,8		6,9	0,3
Gjensidige Sverige AB			1,0	24,9
Gjensidige Norge AS	0,1		0,4	
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)	5,3	74,0	2,0	82,0
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	(0,2)		1,9	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	10,0	75,2	6,4	66,9
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	9,5	44,9	2,8	51,2
Glitne Invest AS	17,9		1.079,5	
Hjelp 24 NIMI AS (eid av Glitne Invest AS)	1,6		4,7	
Glitne Oppgjørssentral AS (eid av Glitne Invest AS)			0,2	
Oslo Areal AS	73,2		146,5	3,7
Tennant Holding AB	38,7			
Tennant Försäkringsaktiebolag AB (eid av Tennant Holding AB)	41,2	2,8		
KommuneForsikring NUF (filial av KommuneForsikring AS, eid av Fair Forsikring A/S)	7,4			
Tennant Assurance AB (eid av Tennant Försäkringsaktiebolag AB)		0,9		
Tennant Forsikring NUF (filial av Tennant Försäkringsaktiebolag AB)	1,6	15,9		
Sum mellomværende innen konsernet (forfall under ett år)	222,7	213,7	1.466,1	319,1
Samarbeidende selskaper¹ og øvrige nærstående parter				
Brannkassene		165,2		170,5
Sum mellomværende	222,7	378,9	1.466,1	489,6

¹ Samarbeidende selskaper er definert som selskaper hvor Gjensidige Forsikring har inngått en langsiktig strategisk samarbeidsavtale.

GARANTIER

Gjensidige Forsikring er ansvarlig eksternt for forsikringskrav som følge av forsikringsvirksomheten til brannkassene, jf. note 21.

23 – HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

8. mars 2010 inngikk Gjensidige avtale om kjøp av Nykredit Forsikring A/S (Nykredit Forsikring) for 2,5 milliarder danske kroner. Kjøpet vil styrke Gjensidiges konkurransekraft i det danske markedet og bidra til å realisere ytterligere kostnadssynergier gjennom stordriftsfordeler. Samtidig inngikk Gjensidige og Nykredit Realkredit et langsiktig strategisk partnerskap som innebærer at Nykredit-konsernet skal selge og distribuere Gjensidiges skadeforsikringsprodukter i det danske markedet. Nykredit er et av Danmarks største finanskonsern, med akti-

viteter innen bank, forsikring, pensjon og eiendomsmegling. Konsernet har omfattende distribusjon, inkludert 70 rådgivningskontorer og to eiendomsmegeklerkjeder med totalt 310 kontorer.

Januar 2010 har vært uvanlig kald, noe som har medført et større antall skader enn normalt. Dette gjør det nødvendig å vurdere pristiltak.

Utover dette har det ikke inntrådt noen vesentlige hendelser etter balansedagen.

24 – KAPITALDEKNING

Millioner kroner	2009	Omarbeidet 2008
Egenkapital	21.968,2	19.585,9
Administrasjonsavsetning	1.054,1	1.054,1
Sikkerhetsavsetning	(2.467,7)	(2.462,2)
Utbytte	(1.650,0)	
Skatteeffekter	829,2	394,2
Egenkapital NGAAP	19.733,9	18.572,2
Fondsobligasjoner i tilknyttede selskaper, andel	417,3	366,4
Effekt av adm.avs., garantiavs. og naturskadeavsetning	(3.966,6)	(3.827,2)
Goodwill	(1.507,5)	(1.763,4)
Eiendeler ved utsatt skatt		(441,4)
Andre immaterielle eiendeler	(847,1)	(1.027,6)
Investerings eiendommer, urealiserte gevinster, andel	(278,1)	(392,0)
Reassuransavsetning, minstekrav	(5,6)	(5,5)
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon, andel		195,5
Kjernekapital	13.546,3	11.677,0
Fondsobligasjoner i tilknyttede selskaper, andel	11,4	65,7
Ansvarlige lån i tilknyttede selskaper, andel	1.702,2	1.470,7
45 % av investerings eiendommer, urealiserte gevinster, andel	125,2	176,4
Tilleggs kapital	1.838,8	1.712,8
Ansvarlig kapital	15.385,1	13.389,8
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(108,6)	
Netto ansvarlig kapital (A)	15.276,5	13.389,8
Eiendeler med risikovekt 0 %	6.038,6	40.632,9
Eiendeler med risikovekt 10 %	931,6	5.041,2
Eiendeler med risikovekt 20 %	27.843,0	34.237,8
Eiendeler med risikovekt 35 %	8.285,4	16.428,2
Eiendeler med risikovekt 50 %	1.498,3	6.866,1
Eiendeler med risikovekt 100 %	27.614,0	47.986,6
Eiendeler med risikovekt 150 %	100,3	100,7
Andre ikke vektete eiendeler		
Goodwill	1.507,5	1.763,4
Eiendeler ved utsatt skatt		441,4
Andre immaterielle eiendeler	847,1	1.027,6
Derivater	203,2	222,4
Sum eiendeler ¹	74.868,9	154.748,1
Eiendeler med risikovekt 0 %	0,0	0,0
Eiendeler med risikovekt 10 %	93,2	504,1
Eiendeler med risikovekt 20 %	5.568,6	6.847,6
Eiendeler med risikovekt 35 %	2.899,9	5.749,9
Eiendeler med risikovekt 50 %	749,1	3.433,1
Eiendeler med risikovekt 100 %	27.614,0	47.986,6
Eiendeler med risikovekt 150 %	150,5	151,1
Netto beregningsgrunnlag for institusjoner som rapporterer etter Basel II og som ikke er fordelt etter risikovekt	44.038,0	
Sum risikovektede eiendeler	81.113,3	64.672,2

¹ Sum eiendeler i 2008 inkluderer eiendeler fra tilknyttede selskaper. I 2009 inngår tilsvarende eiendeler i posten *Netto beregningsgrunnlag for institusjoner som rapporterer etter Basel II og som ikke er fordelt etter risikovekt*.

24 – KAPITALDEKNING (FORTS.)

Millioner kroner	2009	Omarbeidet 2008
Vektet reinvesteringskostnad derivater	33,2	43,0
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(108,6)	
Tapsavsetninger	(14,5)	(20,0)
Risikovektet beregningsgrunnlag (B)	81.023,4	64.695,2
Kapitaldekning (A/B)	18,9 %	20,7 %
Finanstilsynets minstekrav	8,0 %	8,0 %

25 – SOLVENSMARGIN

Millioner kroner	2009	Omarbeidet 2008
Netto ansvarlig kapital	15.276,5	13.389,8
Andel av sikkerhetsavsetning	1.207,5	1.108,0
Andel av naturskadefond (inntil 25 % av naturskadefondet medregnes)	597,5	562,7
Solvensmarginkapital	17.081,4	15.060,5
Solvensmargin minstekrav	5.740,0	5.658,8
Overdekning	11.341,4	9.401,7
Solvensmarginkapital i prosent av minstekrav	297,6 %	266,1 %

26 – BUNDNE MIDLER

Millioner kroner	2009	2008
Bundne bankinnskudd		
Skattetrekkskonti	74,7	73,0
Verdipapirer deponert som sikkerhet for forsikringsvirksomhet	14,8	17,6
Innskudd deponert som sikkerhet for forsikringsvirksomhet		1,1
Sum	89,5	91,7

27 – OMARBEIDING AV SKATT FOR 2008

Gjennom arbeidet med skattenoten for 2009 ble det oppdaget at grunnlaget for skattenoten i 2008 ikke var fullstendig, hvilket medførte vesentlige forskjeller mellom skattenoten og innsendte ligningspapirer for 2008. I henhold til IAS 8 korrigeres feilen i 2008 med tilbakevirkende kraft ved å omarbeide sammenligningstallene.

Omarbeidelse av skatt for 2008 har medført følgende korreksjoner av berørte poster i finansregnskapet, samt på basisresultat og utvannet resultat per egenkapitalbevis.

Millioner kroner	Før 1.1.-31.12. 2008	Korreksjon 1.1.-31.12. 2008	Omarbeidet 1.1.-31.12. 2008
Konsolidert resultatregnskap			
Skattekostnad	179,1	(234,1)	(55,0)
Årets resultat	486,3	(234,1)	252,3
Resultat per egenkapitalbevis, kroner (basis og utvannet)	1,22	(0,59)	0,63
Konsolidert oppstilling over andre resultatkomponenter			
Årets resultat	486,3	(234,1)	252,3
Årets totalresultat	538,9	(234,1)	304,9

27 – OMARBEIDING AV SKATT FOR 2008 (FORTS.)

Millioner kroner	Før 31.12.2008	Korreksjon 31.12.2008	Omarbeidet 31.12.2008
Konsolidert balanse			
Annen egenkapital	19.820,0	(234,1)	19.585,9
Forpliktelser ved periodeskatt	479,3	(71,4)	407,9
Forpliktelser ved utsatt skatt	681,9	305,5	987,4
Konsolidert oppstilling over endringer i egenkapital			
Årets resultat	486,3	(234,1)	252,3
Årets totalresultat	538,9	(234,1)	304,9
Egenkapital	19.820,0	(234,1)	19.585,9

28 – OPPKJØP AV CITIBANK INTERNATIONAL PLC, NORWAY BRANCH FORBRUKSLÅNPORTEFØLJE

15. desember 2009 fikk Gjensidige Bank ASA kontroll over den norske forbrukslånporteføljen til Citibank, noe som har gitt banken en større markedsandel i forbrukslånsegmentet.

I det følgende oppsummeres de viktigste elementene i det overførte vederlaget, samt innregnede anskaffede eiendeler og overtatte forpliktelser på overtakelsestidspunktet.

Overført vederlag	
Kontanter med videre	2.689,7

VERDSETTELSE

Ved verdsettelse av overtatt utlånsportefølje har man lagt til grunn kontraktsfestede kontantstrømmer redusert med forventet tap basert på mislighold, samt interne og eksterne erfaringsdata. For øvrige eiendeler og forpliktelser er nominell/pålydende verdi i hovedsak lagt til grunn da dette er vurdert å i best mulig grad reflektere virkelig verdi.

Identifiserbare anskaffede eiendeler og overtatte forpliktelser

Eiendeler	
Utlånsportefølje	2.710,2
Andre fordringer	0,8
Goodwill	1,5
Sum eiendeler	2.712,5

GJELD

Annen kortsiktig gjeld	15,3
------------------------	------

GOODWILL

Goodwill knytter seg i hovedsak til ansattes kompetanse og ferdigheter i den overtatte virksomheten, og den synergien som er forventet oppnådd ved å samordne overtatt virksomhet med Gjensidige Bank sin eksisterende virksomhet.

IDENTIFISERTE IMMATERIELLE EIENDELER SOM IKKE ER INNREGNET

Det er identifisert software og kunderelasjoner som representerer immaterielle eiendeler. Disse er ikke innregnet da virkelig verdi av disse er vurdert som uvesentlig. I tillegg er det identifisert kompetanse og ferdigheter til ansatte i den overtatte virksomheten, men i samsvar med IFRS 3 er dette ikke innregnet separat fra goodwill.

Utlånsportefølje

Virkelig verdi	2.710,2
Brutto utlånsportefølje	3.064,9
Kontraktsmessige kontantstrømmer som ikke forventes innkrevet	354,7

TRANSAKSJONSKOSTNADER SOM IKKE ER EN DEL AV VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGEN

Konsernet har pådratt seg overtakelseskostnader på 7,3 millioner kroner knyttet til eksterne juridiske honorarer og due diligence kostnader.

OVERTATT VIRKSOMHET – MEDTATT I REGNSKAPET 2009

Brutto renteinntekter og gebyrinntekter for perioden 16.-31. desember 2009 utgjorde 17,5 millioner kroner.

PROFORMA FINANSIELL INFORMASJON SOM OM VIRKSOMHET VAR OVERTATT PER 1. JANUAR 2009

Brutto renteinntekter og gebyrinntekter for 2009 ville utgjort i størrelsesorden 435,1 millioner kroner knyttet til forbrukslånporteføljen.

Således ville brutto renteinntekter og gebyrinntekter for 2009 utgjort 771,7 millioner kroner for Gjensidige Bank konsern inklusiv den overtatte virksomheten.

RESULTATREGNSKAP GJENSIDIGE FORSIKRING BA

Omarbeidet

Millioner kroner	Noter	1.1.-31.12.2009	1.1.-31.12.2008
Premieinntekter mv.			
Forfalte bruttopremier	4	13.153,9	13.130,6
Avgitte gjenforsikringspremier		(368,7)	(300,7)
Forfalte bruttopremier for egen regning		12.785,1	12.829,9
Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie		(102,5)	48,5
Endring i gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie		1,8	(57,3)
Sum premieinntekter for egen regning		12.684,5	12.821,1
Allokert investeringsavkastning overført fra ikke-teknisk regnskap		729,6	1.211,1
Erstatningskostnader i skadeforsikring			
Betalte bruttoerstatninger	4	(9.070,4)	(9.162,2)
Gjenforsikringsandel av betalte bruttoerstatninger		130,7	258,3
Endring i brutto erstatningsavsetning	4	(616,6)	(675,8)
Endring i gjenforsikringsandel av bruttoerstatningsavsetninger		(101,8)	(142,8)
Sum erstatningskostnader for egen regning		(9.658,1)	(9.722,6)
Premierabatter og andre gevinstavtaler		3,0	(4,2)
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forsikringsrelaterte adm. kostnader inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	4, 18	(2.425,5)	(2.342,7)
Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler		7,2	7,7
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		(2.418,4)	(2.335,0)
Resultat av teknisk regnskap før sikkerhetsavsetninger		1.340,6	1.970,4
Endringer i sikkerhetsavsetninger mv. i skadeforsikring			
Endring i sikkerhetsavsetning		(5,5)	(42,6)
Sum endringer i sikkerhetsavsetninger mv.		(5,5)	(42,6)
Resultat av teknisk regnskap for skadeforsikring		1.335,1	1.927,8

Omarbeidet

Millioner kroner	Noter	1.1.-31.12.2009	1.1.-31.12.2008
Netto inntekter fra investeringer			
Inntekter fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	27	309,5	1.346,3
Nedskrivning av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	27	(3,7)	(29,9)
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		1.260,5	1.753,8
Netto driftsinntekt fra eiendom		70,3	106,0
Verdiendringer på investeringer		808,2	(2.895,2)
Realisert gevinst og tap på investeringer	27	564,3	(322,9)
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader	5	(185,6)	(379,5)
Sum netto inntekter fra investeringer	20	2.823,5	(421,4)
Allokert investeringsavkastning overført til teknisk regnskap		(729,6)	(1.211,1)
Andre inntekter		12,8	
Andre kostnader	18	(12,1)	
Resultat av ikke-teknisk regnskap		2.094,7	(1.632,5)
Resultat før skattekostnad		3.429,8	295,2
Skattekostnad	17, 27	(486,2)	34,7
RESULTAT FØR ANDRE RESULTATKOMPONENTER		2.943,6	329,9
Andre resultatkomponenter			
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger – ytelser til ansatte		434,6	(399,9)
Valutakursdifferanser fra utenlandsk virksomhet		0,4	
Gevinster og tap på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg			105,9
Skatt på andre resultatkomponenter		(121,7)	124,3
TOTALRESULTAT		3.257,0	160,3

BALANSE GJENSIDIGE FORSIKRING BA

Millioner kroner	Noter	31.12.2009	31.12.2008	Omarbeidet 1.1.2008 ¹
EIENDELER				
Immaterielle eiendeler				
Goodwill		152,0		
Andre immaterielle eiendeler		235,2	221,5	285,0
Sum immaterielle eiendeler	5	387,1	221,5	285,0
Investeringer				
Bygninger og andre faste eiendommer				
Investeringseiendommer	8	1.163,5	1.170,7	2.011,1
Eierbenyttet eiendom	7	182,9	190,7	904,8
Datterselskaper og tilknyttede selskaper				
Aksjer i datterselskaper	6, 27	10.565,1	10.173,8	8.722,9
Aksjer i tilknyttede selskaper	6, 27	3.434,8	2.568,1	6,8
Fordringer på tilknyttede selskaper				24,0
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost				
Obligasjoner som holdes til forfall	9	14.856,5	13.127,6	8.830,7
Utlån	9, 11	1.693,0	384,6	447,0
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi				
Aksjer og andeler	9, 13	6.281,6	5.794,9	9.388,2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9	8.448,7	8.350,0	10.363,2
Finansielle derivater	9, 10	166,9	222,4	278,5
Gjenforsikringsdepoter		0,6	0,7	0,6
Sum investeringer		46.793,6	41.983,5	40.977,8
Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring				
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	14	0,5	2,1	59,3
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	14	154,4	261,0	398,8
Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring		154,9	263,1	458,1
Fordringer				
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	9	2.924,3	2.587,3	2.629,7
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	9	51,9	133,5	139,8
Fordringer på datterselskaper og tilknyttede selskaper	22	222,7	1.466,1	126,2
Andre fordringer	11	188,8	311,8	223,2
Sum fordringer		3.387,7	4.498,7	3.118,8
Andre eiendeler				
Anlegg og utstyr	7	243,9	247,9	301,5
Kontanter og kontantekvivalenter	9, 12, 26	1.143,9	939,6	3.050,3
Eiendeler ved utsatt skatt	17, 27	16,4		
Sum andre eiendeler		1.404,1	1.187,4	3.351,8
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter				
Opptjente, ikke mottatte renteinntekter			416,0	324,3
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		7,8	2,5	(4,8)
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		7,8	418,6	319,5
SUM EIENDELER		52.135,1	48.572,8	48.511,0

¹ Bakgrunnen for omarbeidingen er omtalt i note 27.

Millioner kroner	Noter	31.12.2009	31.12.2008	Omarbeidet 1.1.2008 ¹
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE				
Innskutt egenkapital				
Egenkapitalbeviskapital		1.000,0	3.860,0	3.860,0
Overkursfond		1.430,0		
Sum innskutt egenkapital		2.430,0	3.860,0	3.860,0
Opptjent egenkapital				
Fond mv.				
Fond for urealiserte gevinster		200,3	225,7	464,2
Administrasjonsavsetning		1.054,1	759,0	742,9
Avsetning til naturskedefondet		2.418,2	2.250,8	1.575,4
Avsetning til garantiordningen		494,3	376,1	395,0
Annen opptjent egenkapital		13.362,5	10.880,9	11.154,7
Sum opptjent egenkapital		17.529,3	14.492,4	14.332,2
Sum egenkapital		19.959,3	18.352,4	18.192,2
Forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring				
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	4, 14	5.620,2	5.368,5	5.416,8
Brutto erstatningsavsetning	4, 14	19.161,2	18.343,4	17.618,0
Avsetning for premierabatter og andre gevinstavtaler		41,6	45,1	38,4
Sikkerhetsavsetning	4	2.467,7	2.462,2	2.419,6
Sum forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring		27.290,8	26.219,1	25.492,7
Avsetninger for forpliktelser				
Pensjonsforpliktelser	15	656,3	1.301,3	1.123,4
Forpliktelser ved periodeskatt	27	881,5	364,7	154,0
Forpliktelser ved utsatt skatt	17, 27		245,6	675,1
Andre avsetninger for forpliktelser	16	69,1	18,0	169,1
Sum avsetninger for forpliktelser		1.606,8	1.929,6	2.121,5
Forpliktelser				
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	9	249,0	212,0	189,3
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	9	51,9	62,1	34,1
Finansielle derivater	9, 10	17,7	674,1	39,6
Avsatt ikke utbetalt utbytte		1.724,8	81,6	1.021,5
Andre forpliktelser	16	892,5	716,9	788,9
Forpliktelser til datterselskaper og tilknyttede selskaper	22	213,7	203,9	520,9
Sum forpliktelser		3.149,6	1.950,6	2.594,2
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter				
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	16	128,6	121,1	110,4
Sum påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		128,6	121,1	110,4
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE		52.135,1	48.572,8	48.511,0

¹ Bakgrunnen for omarbeidingen er omtalt i note 27.

OPPSTILLING OVER ENDRINGER I EGENKAPITAL GJENSIDIGE FORSIKRING BA

Millioner kroner	Klasse I-kapital				Klasse II-kapital					Total egenkapital
	Egenkapitalbevis-kapital	Overkurs-fond	Utejevnings-fond	Annen egenkapital	Sum klasse I-kapital	Kompensasjons-fond	Opptjent egenkapital	Annen egenkapital	Sum klasse II-kapital	
Egenkapital per 31.12.2007	3.860,0		449,6	504,3	4.813,9		12.929,8	1.512,7	14.442,5	19.256,4
Endring av regnskapsprinsipp og omarbeidet feil										
Avsatt utbytte			(255,4)		(255,4)		(766,1)		(766,1)	(1.021,5)
Tilbakeføring av egenkapitalmetoden			14,7	(25,4)	(10,7)		44,2	(76,3)	(32,1)	(42,8)
Egenkapital per 1.1.2008	3.860,0		209,0	478,9	4.547,8		12.207,9	1.436,4	13.644,3	18.192,2
Resultat før andre resultatkomponenter omarbeidet			(85,6)	168,1	82,5		(256,8)	504,3	247,5	329,9
Andre resultatkomponenter										
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon				(100,0)	(100,0)			(299,9)	(299,9)	(399,9)
Gevinster og tap på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				26,5	26,5			79,4	79,4	105,9
Skatt på andre resultatkomponenter omarbeidet				31,1	31,1			93,2	93,2	124,3
Sum andre resultatkomponenter omarbeidet				(42,4)	(42,4)			(127,2)	(127,2)	(169,7)
Totalresultat omarbeidet			(85,6)	125,7	40,1		(256,8)	377,1	120,2	160,3
Egenkapital per 31.12.2008	3.860,0		123,3	604,6	4.587,9		11.951,1	1.813,5	13.764,5	18.352,4
Resultat før andre resultatkomponenter			590,7	145,2	735,9		1.772,2	435,5	2.207,7	2.943,6
Andre resultatkomponenter										
Valutakursdifferanser				0,1	0,1			0,3	0,3	0,4
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon				108,7	108,7			326,0	326,0	434,6
Skatt på andre resultatkomponenter				(30,4)	(30,4)			(91,3)	(91,3)	(121,7)
Sum andre resultatkomponenter				78,3	78,3			235,0	235,0	313,3
Totalresultat			590,7	223,5	814,2		1.772,2	670,5	2.442,7	3.257,0
Kapitalnedsettelse	(2.860,0)	1.430,0	1.430,0							
Avsatt utbytte			(412,5)		(412,5)		(1.237,5)		(1.237,5)	(1.650,0)
Egenkapital per 31.12.2009	1.000,0	1.430,0	1.731,5	828,0	4.989,6		12.485,7	2.483,9	14.969,7	19.959,3
Eierbrøk					25 %				75 %	
Herav bundne midler										
Naturskadefond				604,6	604,6			1.813,7	1.813,7	2.418,2
Administrasjonsavsetning				263,5	263,5			790,6	790,6	1.054,1
Garantiordning				123,6	123,6			370,7	370,7	494,2
Sum bundne midler				991,6	991,6			2.974,9	2.974,9	3.966,5
Andre fond										
Fond for urealiserte gevinster eiendom – netto etter skatt				50,1	50,1			150,2	150,2	200,3
Sum andre fond				50,1	50,1			150,2	150,2	200,3
Endring i bundne midler og fond										
Endring naturskadefond				41,9	41,9			125,6	125,6	167,4
Endring garantiordning ¹				73,8	73,8			221,3	221,3	295,1
Endring administrasjonsavsetning ¹				29,5	29,5			88,6	88,6	118,1
Endring i urealiserte gevinster eiendom – netto etter skatt				(6,4)	(6,4)			(19,1)	(19,1)	(25,4)

¹ Inkluderer inntektsføring av utsatt skatt.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING GJENSIDIGE FORSIKRING BA

DETTE ER GJENSIDIGE

VIRKSOMHETEN

PERSPEKTIV

STRUKTUR

RESULTATER

Millioner kroner

1.1.-31.12.2009 1.1.-31.12.2008

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Netto innbetalte premier	12.539,0	12.787,5
Netto utbetalte erstatninger	(8.986,2)	(9.380,5)
Betalte driftskostnader inklusive provisjoner	(1.907,2)	(1.960,1)
Netto innbetalinger/utbetalinger på utlån og innskudd	56,9	81,6
Netto innbetalinger/utbetalinger fra investeringer		
Aksjer og andeler	(547,2)	2.191,1
Obligasjoner og sertifikater	(1.307,3)	(4.715,8)
Finansielle derivater og andre finansielle instrumenter	(618,9)	(1.119,9)
Investeringseiendommer	32,1	98,7
Netto konsernbidrag og avviklingsutbytte	890,5	244,1
Renter og øvrige finansinntekter	1.853,7	818,2
Netto innbetalinger/utbetalinger eiendomsdrift	16,7	25,1
Betalte skatter	(298,1)	(7,5)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1.724,1	(937,5)
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Utbetalinger ved kjøp av datter- og tilknyttede selskaper	(866,4)	
Utbetalinger ved kjøp av portefølje	(135,0)	
Netto kjøp og salg av eierbenyttet eiendom		1.445,9
Netto kjøp og salg av anlegg og utstyr	(95,6)	(144,9)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(1.097,0)	1.300,9
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Utbetalt utbytte	(6,8)	(939,9)
Netto innbetalinger/utbetalinger egenkapitaltransaksjoner i datterselskaper	(500,3)	(1.534,3)
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	(507,1)	(2.474,2)
Netto kontantstrøm for perioden	120,0	(2.110,7)
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	939,6	3.050,3
Innfusjonerte, kjøpte og solgte selskaper	84,3	
Korrigert beholdning ved periodens begynnelse	1.023,9	3.050,3
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	1.143,9	939,6
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	120,0	(2.110,7)

REGNSKAPSPRINSIPPER

RAPPORTERINGSENHET

Gjensidige Forsikring BA er et gjensidig eid selskap hjemmehørende i Norge. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Drammensveien 288, Oslo, Norge. Aktivitetene i selskapet er skadeforsikring. Selskapet driver virksomhet i Norge, og i Sverige fra 1. oktober 2009.

Regnskapsprinsippene som benyttes i selskapsregnskapet er beskrevet nedenfor.

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE

Samsvarserklæring

Selskapsregnskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper (FOR 1998-12-16 nr 1241). Årsregnskapsforskriften bygger i stor grad på EU-godkjente IFRSer og tilhørende fortolkningsuttalelser.

Grunnlag for måling

Selskapsregnskapet er utarbeidet på grunnlag av historisk kost, med unntak av følgende

- derivater måles til virkelig verdi
- finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi
- finansielle eiendeler tilgjengelige for salg måles til virkelig verdi
- investeringseiendommer måles til virkelig verdi

Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Selskapsregnskapet presenteres i norske kroner, som er Gjensidige Forsikring sin funksjonelle valuta. All finansiell informasjon er presentert i norske kroner, med mindre annet er angitt.

Som følge av avrundingsdifferanser kan det være at tall og prosentsetser ikke alltid lar seg summere helt nøyaktig.

SEGMENTRAPPORTERING

I henhold til IFRS 8 fastsettes virksomhetssegmentene basert på konsernets interne organisasjonsmessige ledelsesstruktur og den interne rapporteringsstrukturen til konsernets øverste beslutningstaker. I Gjensidige Forsikring konsern er konsernledelsen ansvarlig for å evaluere og følge opp segmentenes resultater og er definert som konsernets øverste beslutningstaker i betydningen til IFRS 8. Gjensidige rapporterer to virksomhetssegmenter, som uavhengig følges opp av ledere som er ansvarlige for de respektive segmentene avhengig av hvilke produkter og tjenester som tilbys, distribusjons- og oppgjørskanaler, merkenavn og kunde profiler. Identifikasjonen av segmentene baseres på at det finnes ledere per segment som rapporterer direkte til konsernledelsen/ konsernsjef og som er ansvarlige for segmentresultatene under deres ledelse. Basert på dette presenterer Gjensidige følgende virksomhetssegmenter

- Skadeforsikring Privat Norge
- Skadeforsikring Næringsliv Norge

Prinsipper for innregning og måling i Gjensidiges segmentrapportering baseres på regnskapsprinsippene etter IFRS slik de er fastsatt i selskapsregnskapet.

Prisfastsetting mellom segmentene gjennomføres på armlengdes avstand.

DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER

Datterselskaper og tilknyttede selskaper regnskapsføres ved bruk av kostmetoden.

KONTANTSTRØMOPPSTILLINGEN

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

INNREGNING AV INNTEKTER OG KOSTNADER

Premieinntekter mv.

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Forfalte bruttopremier omfatter alle beløp selskapet har mottatt eller har tilgode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning. Ved periodeslutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres under Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie i resultatregnskapet.

Premie for avgitt gjenforsikring reduserer forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden. Premie for mottatt gjenforsikring klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Allokert investeringsavkastning

Allokert investeringsavkastning beregnes på grunnlag av gjennomsnittet av de forsikringstekniske avsetningene gjennom året. Ved beregningen benyttes gjennomsnittlig rente på statsobligasjoner med gjestående løpetid lik tre år. Gjennomsnittlig forsikringsteknisk rente for 2009 og 2008 er av Finanstilsynet beregnet til henholdsvis 4,7 prosent og 4,6 prosent. Allokert investeringsavkastning overføres fra det ikke-tekniske til det tekniske regnskapet.

Erstatningskostnader i skadeforsikring

Erstatningskostnader består av betalte bruttoerstatninger redusert med gjenforsikringsandel, i tillegg til endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert med gjenforsikringsandel. Direkte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingstap/-gevinst basert på tidligere års avsetninger.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader, redusert med mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler.

Netto inntekter fra investeringer

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntekter innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, resultatført verdifall på finansielle eiendeler og resultatført tap på finansielle derivater. Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på transaksjonstidspunktet.

Monetære valutaposter omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på rapporteringstidspunktet. Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til historisk kost omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på transaksjonstidspunktet. Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til virkelig verdi omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på det tidspunkt da virkelig verdi ble fastsatt.

Valutakursdifferanser knyttet til omregningen innregnes i resultatet.

Utenlandsk filial

Utenlandske filialer som har andre funksjonelle valutaer omregnes til norske kroner ved å omregne resultatregnskapet til gjennomsnittskurser for perioden, og ved å omregne balansen til valutakurs på rapporteringstidspunktet. Valutakursdifferanser innregnes som en separat del av egenkapitalen. Ved avhendelse av den utenlandske filialen innregnes den akkumulerte valutakursdifferansen som er innregnet i andre resultatkomponenter relatert til den avhendede filialen, i resultatet, når gevinst eller tap ved salget innregnes.

Valutagevinst eller -tap på fordringer og gjeld mot en utenlandsk filial, hvor oppgjør verken er planlagt eller sannsynlig i overskuelig fremtid, vurderes som en del av nettoinvesteringen i den utenlandske filialen, og innregnes i andre resultatkomponenter.

Goodwill som oppstår ved oppkjøp av en utenlandsk portefølje, og virkelig verdi justeringer på balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser som oppstår ved oppkjøp av den utenlandske filialen, behandles som eiendeler og forpliktelser i den utenlandske filialen.

MATERIELLE EIENDELER

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrasket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeltdele har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av Gjensidige i utøvelsen av sin virksomhet. Hvis eiendommene brukes både til selskapets egen bruk og som investeringseiendommer, klassifiseres eiendommene basert på faktisk bruk av eiendommene.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte konsernet, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart i resultatet når de påløper.

Gjensidige kan komme til å delta i renovering, vesentlige oppgraderinger og nye byggeprosjekter. Kostnaden på disse innregnes etter samme prinsipper som for en kjøpt eiendel.

Avskrivning

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter avskrives ikke. Den forventede utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger

- eierbenyttet eiendom 10-50 år
- anlegg og utstyr 3-10 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi fastsettes årlig. En eiendels balanseførte verdi nedskrives hvis gjennvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

Investeringseiendommer

Eiendom som leies ut eller er rene investeringssubjekter, eller begge deler klassifiseres som investeringseiendommer. Disse eiendommene benyttes ikke i produksjon, levering av varer eller tjenester, eller til administrative formål.

Ved førstegangsinnregning vurderes investeringseiendommene til kost, det vil si kjøpesum inkludert direkte henførbare kostnader ved kjøpet. Investeringseiendommer avskrives ikke.

Investeringseiendommer vurderes deretter til virkelig verdi, og alle verdiendringer innregnes i resultatet.

Virkelig verdi baseres på markedspriser, eventuelt justert for forskjeller i type, lokasjon eller tilstand til den enkelte eiendom. Der markedspriser ikke er tilgjengelig vurderes eiendommene individuelt ved at forventet fremtidig netto kontantstrøm diskonteres med avkastningskravet for den enkelte investering. I netto kontantstrøm hensyntas eksisterende leiekontrakter og forventninger om fremtidige leieinntekter basert på dagens utleiemarked. Avkastningskravet fastsettes ut fra forventet fremtidig risikofri rente og en individuelt fastsatt risikopremie, avhengig av utleiesituasjonen og byggets beliggenhet og standard. Det foretas også en vurdering mot observerte markedspriser. Verdsettelsen utføres både av eksterne og intern ekspertise, som har betydelig erfaring i å verdsette tilsvarende eiendommer i geografiske områder hvor konsernets investeringseiendommer er lokalisert.

Ved bruksendring og reklassifisering til eierbenyttet eiendom, benyttes virkelig verdi på reklassifiseringstidspunktet som anskaffelseskost for etterfølgende måling.

IMMATERIELLE EIENDELER

Goodwill

Goodwill som oppstår ved oppkjøp av porteføljer representerer anskaffelseskost ved oppkjøpet fratrasket virkelig verdi av selskapets andel av den overdratte porteføljens identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser på oppkjøpstidspunktet. Goodwill innregnes første gang til kostpris og vurderes i etterfølgende perioder til anskaffelseskost fratrasket akkumulerte tap ved verdifall.

Goodwill som oppstår ved oppkjøp av porteføljer avskrives ikke, men testes for verdifall årlig eller oftere, dersom det er indikasjoner på verdifall.

Andre immaterielle eiendeler

Andre immaterielle eiendeler omfatter kundeporteføljer, varemerker, internt utviklede IT-systemer og andre immaterielle eiendeler som er anskaffet separat eller som en gruppe, vurderes til anskaffelseskost fratrasket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall.

Nye immaterielle eiendeler balanseføres kun i den grad fremtidige økonomiske fordeler knyttet til eiendelen er sannsynlig og kostnad knyttet til eiendelen kan måles pålitelig.

Utviklingskostnader (både internt og eksternt generert) aktiveres bare dersom utviklingskostnaden kan måles pålitelig, produktet eller prosessen er teknisk og økonomisk mulig, det vil generere fremtidige økonomiske fordeler og konsernet har intensjon om og tilstrekkelige ressurser til å ferdigstille utviklingen og til å bruke eller selge eiendelen.

Avskrivning

Immaterielle eiendeler, med unntak av goodwill, avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid, fra det tidspunkt de er tilgjengelige for bruk. Den estimerte utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger

- kundeporteføljer 10 år
- varemerker 1–10 år
- internt utviklede IT-systemer 5–8 år
- andre immaterielle eiendeler 5–10 år

Avskrivningsperiode og avskrivningsmetode revurderes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjennvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

VERDIFALL PÅ IKKE-FINANSIELLE EIENDELER

Indikatorer på verdifall knyttet til balanseført verdi av materielle og immaterielle eiendeler vurderes på hvert rapporteringstidspunkt. Dersom slike indikatorer eksisterer estimeres gjennvinnbart beløp for en eiendel eller en kontantstrømgenererende enhet. Indikatorer som vurderes som vesentlige for selskapet og som kan utløse testing for verdifall er som følger

- vesentlig resultatsvikt i forhold til historiske eller forventede fremtidige resultater
- vesentlige endringer i selskapets bruk av eiendelene eller overordnet strategi for virksomheten
- vesentlige negative trender for bransjen eller økonomien
- andre eksterne eller interne indikatorer

Goodwill testes for verdifall årlig. Den årlige testingen av goodwill utføres i tredje kvartal.

Gjennvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Ved vurdering av bruksverdi neddiskonteres estimerte fremtidige kontantstrømmer til nåverdi med en markedsbasert diskonteringsrente før skatt, som reflekterer tidsverdien av penger og eiendelsspesifikk risiko. I vurderingen grupperes eiendeler i den minste identifiserbare gruppen av eiendeler som genererer inngående kontantstrømmer som i all vesentlighet er uavhengige av inngående kontantstrømmer fra andre eiendeler eller grupper av eiendeler (kontantstrømgenererende enhet). Goodwill allokteres til den kontantstrømgenererende enheten som forventes å få fordeler av oppkjøpet.

Tap ved verdifall innregnes i resultatet dersom balanseført verdi for en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger beregnet gjennvinnbart beløp. Ved innregning av tap ved verdifall knyttet til kontantstrømgenererende enheter reduseres først balanseført verdi av goodwill og deretter foretas en forholdsmessig fordeling på balanseført verdi av hver enkelt eiendel i den kontantstrømgenererende enheten. Tidligere innregnede tap ved verdifall reverseres dersom forutsetningene for tap ved verdifall ikke lenger er til stede. Tap ved verdifall reverseres kun i den utstrekning gjennvinnbart beløp ikke overstiger det som ville vært balanseført verdi på reverseringstidspunktet dersom et tap ved verdifall ikke hadde vært innregnet.

Tap ved verdifall på goodwill reverseres ikke i etterfølgende perioder. Ved avhendelse av en kontantstrømgenererende enhet vil tilhørende goodwill inkluderes i beregningen av gevinst eller tap ved avhendelse.

FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

For forsikringer innen gruppelev i næringslivsmarkedet består avsetningen for ikke opptjent bruttopremie i tillegg av avsetning for fullt betalt dødsfallsforsikring (etter utbetaling av uførekapital).

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS – reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR – incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato). Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etteranmeldte skader. Modellens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etteranmeldte skader og etteranmeldte skader som er estimert av modellen.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med selskapets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret selskapet har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntruffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis for verdifall.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle derivater
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når Gjensidige blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom

- klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

Gjensidige har en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning, og som løpende styres og måles til virkelig verdi. Dette er i tråd med styrets godkjente risiko- og investeringsstrategi og informasjon basert på virkelig verdi rapporteres regelmessig til konsernledelsen og styret.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivative finansielle eiendeler som ved førstegangsinnregning har blitt plassert i denne kategorien, eller som ikke har blitt plassert i noen annen kategori. Etter førstegangsinnregning måles finansielle eiendeler i denne kategorien til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre resultatkomponenter, med unntak av tap ved verdifall, som innregnes i resultatet.

Selskapet har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien, etter at investeringen i Storebrand ble omklassifisert til tilknyttet selskap.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall med unntak av

- de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førstegangsinnregning
- de som tilfredsstiller definisjonen på utlån og fordringer

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

Som et skadeforebyggende tiltak er det gitt rentefrie lån til finansiering av brannvarslingsanlegg i landbruket. Lånene nedbetales gjennom å benytte den rabatt på forsikringen som innvilges ved installering av brannvarslingsanlegg.

I kategorien utlån og fordringer inngår klassene utlån, fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikringer, andre fordringer, forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter, kontanter og kontantekvivalenter og obligasjoner klassifisert som lån og fordringer

Finansielle derivater

Finansielle derivater benyttes i styringen av aksje-, rente- og valutaeksponeringen for å oppnå ønsket risiko og avkastning. Instrumentene benyttes både til handelsformål og for å sikre andre balanseposter. All handel av finansielle derivater foregår innenfor strengt definerte rammer.

Selskapet bruker finansielle derivater, blant annet til å sikre valutarisiko som oppstår gjennom eierskap av utenlandske filialer med annen funksjonell valuta.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Etter førstegangsinnregning måles derivatene til virkelig verdi og endringer i verdien innregnes i resultatet.

I kategorien finansielle derivater inngår klassene finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Der hvor tidshorisonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost.

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene innskudd fra, og forpliktelser overfor kunder, andre forpliktelser, forpliktelser i forbindelse med forsikring og påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter.

Definisjon av virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse kan gjøres opp til i en transaksjon gjennomført på armlengdes avstand mellom velinformerte, villige parter. Alle finansielle instrumenter måles til virkelig verdi ved førstegangsinnregning. Normalt vil virkelig verdi av et finansielt instrument ved førstegangsinnregning være transaksjonsprisen. Det beste estimatet på virkelig verdi er kvoterte priser i et aktivt marked. I etterfølgende perioder vil den virkelige verdien av finansielle instrumenter måles til virkelig verdi basert på kvoterte priser i aktive markeder, som er basert på kjøpspriser for eiendeler og salgspriser for utstedte forpliktelser.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi, se note 9.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

VERDIFALL PÅ FINANSIELLE EIENDELER

Utlån, fordringer og investeringer som holdes til forfall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjonen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittrisikokarakteristikk grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med den opprinnelige effektive renten.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet.

Tilgjengelig for salg

For finansielle eiendeler tilgjengelig for salg foretas en vurdering av hvorvidt eiendelene er utsatt for tap ved verdifall hvert kvartal.

Dersom en reduksjon i virkelig verdi av en eiendel klassifisert som tilgjengelig for salg, sammenlignet med anskaffelseskost, er vesentlig (20 prosent) eller har vart mer enn ni måneder, blir akkumulerte tap ved verdifall – målt til forskjellen mellom anskaffelseskost og nåværende virkelig verdi, fratrasket tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har blitt innregnet i resultatet – fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt fraregnet.

Tap ved verdifall som er innregnet i resultatet reverseres ikke i resultatet, men i andre resultatkomponenter.

UTBYTTE

Utbytte fra investeringer innregnes når selskapet har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Avgitt utbytte innregnes som en forpliktelse i samsvar med regnskapslovens bestemmelser, i henhold til forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandards (FOR 2008-01-21 nr. 57). Dette innebærer at utbytte fraregnes i egenkapitalen i det regnskapsåret det avsettes for.

AVSETNINGER

Avsetninger innregnes når konsernet har en lovmessig eller underforstått plikt som et resultat av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at dette vil medføre en utbetaling eller overføring av andre eiendeler for å gjøre opp forpliknelsen, og forpliknelsen kan måles pålitelig.

Betingede eiendeler opplyses om i note dersom en tilførsel av økonomiske fordeler er sannsynlig. En betinget forpliktelse opplyses om i note med mindre det er lite sannsynlig at den medfører en utgående kapitalstrøm.

Restrukturering

Avsetning for restrukturering innregnes når konsernet har godkjent en detaljert og formell restruktureringsplan, og omstruktureringen er påbegynt eller er kunngjort. Avsetninger foretas ikke for fremtidige kostnader i tilknytning til driften.

PENSJONER

Gjensidige har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte.

Den innskuddsbaserte pensjonsordningen er en ordning hvor Gjensidige betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd. Pliktige innskudd innregnes som personal-kostnader i resultatet når de påløper.

Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktsmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Pensjonsforpliktelser beregnes basert på en lineær opptjening og benytter forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, samt aktuarielle forutsetninger for dødelighet, frivillig avgang med mer.

Pensjonsmidler måles til virkelig verdi, og er fratrasket i netto pensjonsforpliktelse i balansen. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes.

Alle aktuarielle gevinster og tap relatert til den ytelsesbaserte pensjonsordningen innregnes i andre resultatkomponenter.

SKATT

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

Periodeskatt

Periodeskatt på skattepliktig inntekt for året er basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

Utsatt skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er

en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattemessige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Forplikelser ved utsatt skatt innregnes for midlertidige forskjeller som følge av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper, unntatt i de tilfeller hvor konsernet er i stand til å kontrollere reversering av midlertidige forskjeller, og det er sannsynlig at den midlertidige forskjellen ikke vil reverseres i overskuelig fremtid. Eiendeler ved utsatt skatt som oppstår fra skattereduserende midlertidige forskjeller ved slike investeringer innregnes kun i den grad det er sannsynlig at det vil være tilstrekkelig skattemessig inntekt til å utnytte fordelene av den midlertidige forskjellen, og de er forventet å reversere i overskuelig fremtid.

Periodeskatt og utsatt skatt

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre resultatkomponenter, hvor skatten da innregnes i andre resultatkomponenter, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhetssammenslutning. Ved virksomhetssammenslutninger beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhetssammenslutning og deres balanseførte verdi. Goodwill innregnes netto uten avsetning for utsatt skatt.

TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Konserninterne mellomværende og transaksjoner elimineres ved utarbeidelse av det konsoliderte regnskapet.

Leverandør av konserninterne tjenester, som ikke er forutsatt å være kjerneaktiviteter, vil som hovedregel allokere alle sine kostnader basert på en kostnadsbidragsordning som beskrevet i kapittel 8 i OECD retningslinjene og på basis av paragraf 13-1 i den norske skatteloven.

Identifiserte funksjoner som kategoriseres som kjerneaktiviteter prises med et fortjenestepåslag eller alternativt markedspris dersom sammenlignbare identifiserbare priser eksisterer.

TRANSAKSJONER MED SAMARBEIDENDE SELSKAPER

Brannkassene opererer som agenter på vegne av Gjensidige. For disse tjenestene betales det provisjoner. For de tjenester Gjensidige yter brannkassene ved å drifte og reassurerer deres egen brannforretning, mottas kostnadsrefusjoner. Som en følge av reassuransordningen for brannforsikring forvalter Gjensidige midler for brannkassene. Brannkassene godskrives renter for disse midlene.

NOTER

1 – EGENKAPITALFOND

Summen av klasse I-kapital (eid av egenkapitalbeviserne) og klasse II-kapital (eid av kundene) utgjør selskapets egenkapital. Forholdet mellom klassene avgjør fordelingen av selskapets verdier og verdiskapning mellom klassene (eierbrøk). For å sikre riktig verdifordeling (som er lik og uavhengig av risikofordelingen) og risikofordeling (som er ulik) er klassene delt opp i korresponderende fond.

KLASSE I-KAPITAL (EGENKAPITALBEVISEIERNES KAPITAL)

Egenkapitalbeviskapital

Egenkapitalbeviskapital er pålydende grunnfondsbeviskapital. Kapitalen er bunden egenkapital, og er minst tapsutsatt (lavest risiko). Per 31. desember 2009 utgjør egenkapitalbeviskapitalen 1.000.000.000 kroner, fordelt på 100.000.000 egenkapitalbevis á kroner 10. Eierfordelingen mellom egenkapitalbeviserne bestemmes gjennom antall bevis som eies.

Overkursfond

Overkursfond er bunden egenkapital som øker enten ved overføring fra egenkapitalbeviskapital eller ved innbetaling ved nyemisjoner. Formålet med dette fondet er som for aksjeselskaper å sikre en riktig verdifordeling mellom nye og gamle egenkapitalbevis, og fungerer på samme måte som overkurs i aksjeselskaper, dog slik at en andel av den innbetalte overkursen skal tilføres kompensasjonsfond (klasse IIs korresponderende fond) for å motvirke uønsket endring av eierbrøken til ugunst for den kundeide kapitalen. Fondet har lik prioritet med kompensasjonsfondet og foran alle andre fond unntatt egenkapitalbeviskapitalen.

Utjevningsfond

Utjevningsfond er fri egenkapital, og består av egenkapitalbevisernes andel av årets overskudd som ikke utbetales som utbytte. Overføringer fra fond for urealiserte gevinster kan også avsettes til utjevningsfondet. Utjevningsfondet kan brukes til å opprettholde utbytte til egenkapitalbeviserne. Fondet har lavest prioritet, er sideordnet klasse II-fondet "opptjent egenkapital" og belastes forholdsmessig.

Annen egenkapital

Annen egenkapital består av alle andre egenkapitalposter og fordeles forholdsmessig i samsvar med eierbrøken mellom klasse I- og klasse II-kapitalen. Endringer i disse fondene vil være aktuelt ved egenkapitalposter som følger av endring av regnskapsprinsipp, korrigering av tidligere årsregnskap og andre lignende poster som ikke regnskapsføres i henhold til kongruensprinsippet. Klasse I og klasse II behandles likt (i forhold til eierbrøk) og rangering av disse fondene risikomessig/prioritetsmessig er derfor uten betydning.

KLASSE II-KAPITAL (KUNDENES KAPITAL)

Kompensasjonsfond

Kompensasjonsfond er bunden egenkapital og øker ved nyemisjoner av egenkapitalbevis hvor det innbetales overkurs. Generalforsamlingen som beslutter en eventuell emisjon beslutter også andelen av overkursen som skal tilføres kompensasjonsfondet. Formålet er å sikre den kundeide kapitalen mot uønsket endring av eierbrøken. Fondet har lik prioritet med overkursfondet og foran alle andre fond unntatt egenkapitalbeviskapitalen.

Opptjent egenkapital

Opptjent egenkapital er kundenes balanseførte egenkapital. Kapitalen er opptjent og således fri egenkapital. Kundenes eierskap til kapitalen er begrenset til korresponderende utbytte til egenkapitalbeviserne fordelt mellom kundene etter regler fastsatt av generalforsamlingen. Andel av årets overskudd som ikke utbetales som utbytte tilføres fondet for opptjent egenkapital.

Annen egenkapital

Annen egenkapital består av alle andre egenkapitalposter og fordeles forholdsmessig i samsvar med eierbrøken mellom klasse I- og klasse II-kapitalen. Endringer i disse fondene vil være aktuelt ved egenkapitalposter som følger av endring av regnskapsprinsipp, korrigering av tidligere årsregnskap og andre lignende poster som ikke regnskapsføres i henhold til kongruensprinsippet. Klasse I og klasse II behandles likt (i forhold til eierbrøk) og rangering av disse fondene risikomessig/prioritetsmessig er derfor uten betydning.

ANNEN EGENKAPITAL FOR KLASSE I OG II INKLUDERER FØLGENDE BUNDNE FOND

Naturskadefond

Naturskadefond er et fond til dekning av fremtidige naturskader. Fondet ble reklassifisert fra gjeld til egenkapital ved endret årsregnskapsforskrift for forsikring av 4. april 2008. Fondet er bunden egenkapital.

Administrasjonsavsetning

Administrasjonsavsetning er en avsetning til dekning av de administrasjonskostnader som vil påløpe i forbindelse med skadeoppgjør ved en eventuell avvikling av selskapet. Fondet ble reklassifisert fra gjeld til egenkapital ved endret årsregnskapsforskrift for forsikring av 4. april 2008. Fondet er bunden egenkapital.

Garantiordning

Garantiordning er en avsetning for å gi sikkerhet for at forsikringstakerne etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen. Fondet ble reklassifisert fra gjeld til egenkapital ved endret årsregnskapsforskrift for forsikring av 4. april 2008. Fondet er bunden egenkapital.

Fond for urealiserte gevinster

Fond for urealiserte gevinster består av forskjellen mellom virkelig verdi og anskaffelseskost på eiendeler som regnskapsføres til virkelig verdi, i henhold til NRS (V) Fond for urealiserte gevinster. I Gjensidige Forsikring BA består fondet av urealisert verdistigning på investeringseiendommer. Fondet reduserer utbyttegrunnlaget til selskapet.

2 – BRUK AV ESTIMATER

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelse av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimatenes og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlige basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimatenes og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av Gjensidige hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Virkelig verdi baseres på markedspriser og på allment aksepterte verdsettelsesmodeller hvor markedspriser ikke foreligger. Et sentralt parameter i verddivurderingen er det langsiktige avkastningskrav for den enkelte eiendom. En nærmere beskrivelse av prissikoen knyttet til eiendommer og en sensitivitetsanalyse for investeringseiendommer er inntatt i note 8.

VARIGE DRIFTSMIDLER, EIERBENYTTET EIENDOM OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler, eierbenyttet eiendom og immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at avskrivningsmetoden og avskrivningsperioden som brukes er i samsvar med økonomisk levetid. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi. Det blir foretatt nedskrivninger når det foreligger verdifall. Det foretas en løpende vurdering av disse eiendommene på lik linje med investeringseiendommer.

Goodwill testes årlig for verdifall, eller oftere dersom det er indikasjoner på verdifall. Testingen for verdifall innebærer å fastsette gjenvinnbart beløp for den kontantstrømgenererende enheten. Normalt fastsettes gjenvinnbart beløp ved bruk av budsjetterte kontantstrømmer basert på forretningsplaner. Forretningsplanene bygger på tidligere erfaringer samt forventet markedsutvikling. Se note 5 og 7.

VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel unoterte aksjer) fastsettes ved hjelp av allment aksepterte verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene er i

hovedsak basert på markedsforholdene på rapporteringstidspunktet. Se note 9.

TAP PÅ FINANSIELLE EIENDELER

For finansielle eiendeler som ikke er innregnet til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi. Se note 11.

FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Bruk av estimater ved beregning av forsikringstekniske avsetninger gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper; bransjer med kort eller med lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt og oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse.

For langhalede bransjer er risikoen forbundet med det forhold at det endelige omfanget av inntruffne skader må estimeres på bakgrunn av erfaring og empiriske data. Innen enkelte personbransjer kan det ta ti til 15 år før alle skader som er inntruffet i et kalenderår er meldt selskapet. I tillegg vil det i mange tilfeller ikke være tilstrekkelige opplysninger når skaden meldes til å foreta en korrekt avsetning. Dette kan skyldes uklarheter om årsakssammenheng og usikkerhet om skadelidtes fremtidig arbeidsevne o.l. Mange personskader prøves i rettssystemet og erstatningsnivået har over tid økt. Dette får også betydning for skader som er inntruffet i tidligere år, men som ennå ikke er avsluttet. Risikoen knyttet til avsetningene i personrelaterte bransjer er dermed påvirket av eksterne forhold. For å redusere denne risikoen foretar selskapet beregning av erstatningsansvaret etter ulike metoder og følger opp at de registrerte avsetningene knyttet til pågående erstatningssaker til enhver tid er basert på gjeldende beregningsregler. Se note 3 og 14.

PENSJONER

Beregning av nåverdi av pensjonsforpliktelser baseres på flere aktuarielle og økonomiske forutsetninger. Enhver endring i forutsetningene påvirker den beregnede forpliktelsen. Endringer i diskonteringsrenten har den vesentligste påvirkning. Diskonteringsrenten og andre forutsetninger gjennomgås normalt en gang i året når den aktuarielle beregningen foretas, med mindre det har vært vesentlige endringer i løpet av året. Se note 15.

3 – STYRING AV FORSIKRINGSRISIKO OG FINANSIELL RISIKO

For informasjon om styring av forsikringsrisiko og finansiell risiko henvises det til note 3 i notene til konsernregnskapet, som er dekkende både for Gjensidige Forsikring BA og Gjensidige Forsikring konsern.

4 – PREMIEINNTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER MV. I SKADEFORSIKRING

For informasjon om segmenter iht. IFRS 8 henvises det til note 4 i konsernregnskapet. Informasjonen nedenfor er utarbeidet iht. kravene i årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper.

LANDBASERTE FORSIKRINGER – PRIVAT

Millioner kroner	Kombinerte	Motorvogn	Herav trafikk	Herav øvrige	Fritidsbåt	Ulykke	Reise	Øvrige landbaserte	Sum privat
Forsikringsteknisk resultat									
Forfalte bruttopremier	1.586,4	3.769,4	1.578,7	2.190,7	195,9	529,0	377,5	126,5	6.584,9
Opptjente bruttopremier	1.542,2	3.762,4	1.544,8	2.217,6	193,1	512,0	369,9	119,9	6.499,4
Påløpne bruttoerstatningskostnader	(1.238,2)	(2.610,2)	(1.148,0)	(1.462,3)	(153,0)	(289,0)	(235,3)	(89,1)	(4.614,7)
Brutto driftskostnader	(291,5)	(718,8)	(296,0)	(422,8)	(51,0)	(105,7)	(92,9)	(31,6)	(1.291,5)
Forsikringsteknisk resultat	12,5	433,4	100,8	332,6	(10,9)	117,3	41,7	(0,9)	593,1
Påløpne brutto erstatningskostnader									
Inntruffet i år	(1.230,2)	(2.740,1)	(1.194,4)	(1.545,7)	(132,8)	(323,3)	(243,5)	(90,2)	(4.760,1)
Inntruffet tidligere år	(8,0)	129,9	46,4	83,4	(20,2)	34,3	8,2	1,2	145,4
Påløpne brutto erstatningskostnader	(1.238,2)	(2.610,2)	(1.148,0)	(1.462,3)	(153,0)	(289,0)	(235,3)	(89,1)	(4.614,7)
Forsikringstekniske avsetninger									
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	781,9	1.913,8	795,4	1.118,4	84,4	101,9	175,1	64,6	3.121,7
Brutto erstatningsavsetning	866,1	4.158,1	3.626,7	531,3	66,2	1.794,0	105,7	18,1	7.008,2
Brutto erstatningsansvar	647,0	2.772,9			52,4	1.429,4	105,3	16,9	5.023,8

LANDBASERTE FORSIKRINGER - NÆRINGSLIV

Millioner kroner	Industri	Kombi- nerte	Motor- vogn	Herav trafikk	Herav øvrige	Ansvar	Yrkes- skade	Trygg- het	Husdyr	Fiske- opp- drett	Tran- sport	Øvrige land- baserte	Ettårige risiko- forsik- ringe	Sum nær- ingsliv
Forsikringsteknisk resultat														
Forfalte bruttopremier	956,7	1.026,9	731,4	219,8	511,6	288,9	791,5	403,7	71,9	60,3	83,4	13,9	1.462,1	5.890,6
Opptjente bruttopremier	924,0	1.016,3	728,6	218,5	510,1	284,4	785,2	413,2	73,0	56,1	79,5	14,1	1.462,0	5.836,5
Påløpne bruttoerstatningskostnader	(685,3)	(680,9)	(595,6)	(202,5)	(393,1)	(274,1)	(702,1)	(324,4)	(65,3)	(34,8)	(18,3)	(9,9)	(1.345,8)	(4.736,3)
Brutto driftskostnader	(157,0)	(193,9)	(155,5)	(47,0)	(108,5)	(46,6)	(101,7)	(53,5)	(15,8)	(8,5)	(12,1)	(1,8)	(339,2)	(1.085,7)
Forsikringsteknisk resultat	81,7	141,4	(22,4)	(31,0)	8,6	(36,3)	(18,5)	35,3	(8,1)	12,8	49,2	2,4	(223,0)	14,4
Påløpne brutto erstatningskostnader														
Inntruffet i år	(659,5)	(764,3)	(628,6)	(215,0)	(413,6)	(185,9)	(706,1)	(371,3)	(56,1)	(29,7)	(42,8)	(8,7)	(1.263,2)	(4.716,2)
Inntruffet tidligere år	(25,8)	83,4	33,0	12,5	20,5	(88,2)	4,0	46,9	(9,2)	(5,0)	24,5	(1,1)	(82,6)	(20,2)
Påløpne brutto erstatningskostnader	(685,3)	(680,9)	(595,6)	(202,5)	(393,1)	(274,1)	(702,1)	(324,4)	(65,3)	(34,8)	(18,3)	(9,9)	(1.345,8)	(4.736,3)
Forsikringstekniske avsetninger														
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	412,7	479,2	362,0	109,8	252,2	116,4	221,9	68,2	32,7	10,3	19,9	1,4	614,1	2.338,8
Brutto erstatningsavsetning	641,3	645,4	716,8	621,6	95,2	473,9	4.615,6	2.181,2	52,6	19,0	39,1	35,4	2.117,1	11.537,4
Brutto erstatningsansvar	595,2	576,1	458,8			447,6	4.114,0	1.526,8	36,7	14,9	19,6	35,4	2.117,1	9.942,2

4 – PREMIEINNTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER MV. I SKADEFORSIKRING (FORTS).

Millioner kroner	SJØFORSIKRINGER OG ENERGIFORSIKRINGER			MOTTATTE GJENFORSIKRINGER			ØVRIGE	Sum Gjensidige Forsikring
	Storkasko	Kystkasko	Energi	Sum sjø- og energiforsikringer	Proporsjonale	Ikke-proporsjonale	Sum mottatte gjenforsikringer	
Forsikringsteknisk resultat								
Forfalte bruttopremier		283,8		283,8	5,0	101,9	106,9	13.153,9
Opptjente bruttopremier		319,8		319,8	5,0	100,9	105,9	13.051,4
Påløpne bruttoerstatningskostnader		(258,1)		(258,1)	(4,0)	(28,0)	(32,0)	(9.687,0)
Brutto driftskostnader		(44,1)		(44,1)	(0,6)	(3,5)	(4,1)	(2.425,5)
Forsikringsteknisk resultat		17,6		17,6	0,4	69,4	69,8	939,0
Påløpne brutto erstatningskostnader								
Inntruffet i år		(198,4)		(198,4)	(4,0)	(28,0)	(32,0)	(9.750,0)
Inntruffet tidligere år		(59,7)		(59,7)				63,1
Påløpne brutto erstatningskostnader		(258,1)		(258,1)	(4,0)	(28,0)	(32,0)	(9.687,0)
Forsikringstekniske avsetninger								
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie		33,3		33,3				5.620,2
Brutto erstatningsavsetning	22,7	325,1	55,4	403,2		35,4	35,4	19.161,2
Brutto erstatningsansvar	20,4	158,5	47,8	226,7		35,4	35,4	15.405,1
Sikkerhetsavsetning								2.467,7
Finanstilsynets minstekrav								2.467,7

Millioner kroner	AVSETNING FOR IKKE OPPTJENT PREMIE		ERSTATNINGSAVSETNING	
	Brutto	For egen regning	Brutto	For egen regning
Pool-ordninger				
Norsk Naturskadepool	126,4	126,4	67,3	67,3
Yrkesskadeforsikringsforeningen			72,2	72,2
Trafikkadeforsikringsforeningen			33,6	33,6
Legemiddelpoolen			3,7	3,7
Sum	126,4	126,4	176,7	176,7

DETTE ER GJENSIDIGE

VIKRSOMHETEN

PERSPEKTIV

STYRING

RESULTATER

5 – IMMATERIELLE EIENDELER

Millioner kroner	Goodwill	Kundeporteføljer	Internt utviklede IT-systemer	Andre immater. eiendeler	Sum
Anskaffelseskost					
Per 1. januar 2008			211,3	881,2	1.092,6
Reklassifiseringer			49,2		49,2
Tilgangar ved intern utvikling			79,3		79,3
Avhendinger			(94,7)		(94,7)
Per 31. desember 2008			245,1	881,2	1.126,3
Prosjekter i arbeid			41,0		41,0
Per 31. desember 2008, inklusiv prosjekter i arbeid			286,0	881,2	1.167,2
Avskrivning og tap ved verdifall					
Per 1. januar 2008			(27,7)	(827,5)	(855,2)
Reklassifiseringer			(27,2)		(27,2)
Avskrivning i perioden			(62,0)	(36,9)	(98,8)
Avhendinger			35,6		35,6
Per 31. desember 2008			(81,3)	(864,4)	(945,7)
Balanseført beløp					
Per 1. januar 2008			231,2	53,7	284,9
Per 31. desember 2008			204,7	16,8	221,5
Anskaffelseskost					
Per 1. januar 2009			245,1	881,2	1.126,3
Tilgangar	155,3	16,2	7,5		179,0
Tilgangar ved intern utvikling			20,7		20,7
Avhendinger			(0,8)		(0,8)
Valutakursdifferanser	(3,3)	(0,3)	(0,2)		(3,8)
Per 31. desember 2009	152,0	15,8	272,4	881,2	1.321,4
Prosjekter i arbeid			82,0		82,0
Per 31. desember 2009, inklusiv prosjekter i arbeid	152,0	15,8	354,4	881,2	1.403,4
Avskrivning og tap ved verdifall					
Per 1. januar 2009			(81,3)	(864,4)	(945,7)
Avskrivning i perioden		(1,8)	(52,3)	(16,9)	(71,0)
Avhendinger			0,3		0,3
Tap ved verdifall reversert i resultatet i perioden					0,1
Per 31. desember 2009		(1,8)	(133,3)	(881,3)	(1.016,3)
Balanseført beløp					
Per 1. januar 2009			204,7	16,8	221,5
Per 31. desember 2009	152,0	14,1	221,1		387,1
Avskrivningsmetode	I/A	Lineær	Lineær	Lineær	
Utnyttbar levetid (år)	I/A	1-10	5-8	5-10	

Selskapets immaterielle eiendeler er enten ervervet eller internt utviklet. Goodwill og kundeporteføljer er ervervet gjennom oppkjøp av porteføljer, og er et resultat av allokering av kostpris ved oppkjøpet. Internt utviklede IT-systemer er utviklet for bruk i forsikringsvirksomheten. Ekstern og intern bistand til utviklingsarbeid i forbindelse med innføring eller vesentlig oppgradering av EDB-programvare, herunder tilpasning av standardsystemer aktiveres som immaterielle eiendeler. Avskrivning er inkludert i *Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader*.

Andre immaterielle eiendeler er hovedsakelig overtatte forsikringsporteføljer, og avskrivningstiden er basert på den forventede tidshorisonen for uttak av synergieffekter og forsikringsporteføljens fremtidige inntjening. Ingen av de immaterielle eiendelene har ubestemt utnyttbar levetid.

VERDIVURDERING AV GOODWILL

Balanseført goodwill i selskapet utgjør per 31. desember 2009 152,0 millioner kroner. Denne er knyttet til Gjensidige Forsikring BA, filial Sverige, sitt kjøp av forsikringsportefølje fra datterselskapet Tennant Försäkringsaktiebolag 1.oktober 2009, og er en egen kontantstrømgenererende enhet.

Årlig vurdering av tap ved verdifall vil fremover bli gjennomført i tredje kvartal. I fjerde kvartal er det foretatt en indikasjonsvurdering for å vurdere om det er nye forhold som tilsier at det må foretas en vurdering av verdifall.

Gjenvinnbart beløp for den kontantstrømgenererende enheten fastsettes ut fra en vurdering av bruksverdi. Bruksverdien baseres på en diskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer, med en relevant diskonteringsrente som tar hensyn til løpetid og risiko.

Budsjetter/prognoser og perioden kontantstrømmene er fremskrevet

Fremskrivningen av kontantstrømmene er basert på budsjetter for de neste tre årene gjennomgått av ledelsen og godkjent av styret. I perioden etter 2012 er det i hovedsak lagt til grunn en årlig vekst på tre prosent fram til 2018 i Gjensidige Sverige. Terminalverdien er beregnet i år 2018. Veksten i Gjensidige Sverige begrunnes med at selskapene i utgangspunktet er mindre selskaper, med et solid morselskap som gir gode mulighetene til å øke markedsandelene. Kontantstrømmene er estimert til et normalnivå før det er beregnet en terminalverdi. Gjensidige bruker som utgangspunkt en tiårs horisont på sine modeller, siden selskapet er i en vekstperiode og en kortere periode vil gi et mindre korrekt bilde av forventede kontantstrømmer.

Ledelsens metode

Så langt det er mulig har ledelsen søkt å dokumentere de forutsetningene som modellene er basert på ved hjelp av ekstern informasjon. Ekstern informasjon er først og fremst benyttet i vurderingen av diskonteringsrente og valutakurser. Når det gjelder fremtidige kontantstrømmer har ledelsen også vurdert i hvilken grad man historisk har oppnådd sine budsjetter. Dersom man ikke har oppnådd forventet budsjettet resultat, har ledelsen gjennomført en avviksanalyse. Disse avviksanalysene er gjennomgått av styret i de respektive datterselskapene, samt ledelsen i Gjensidige Forsikring.

Nivå på combined ratio (CR)

Det forventede CR-nivået i vekstperioden er vurdert til å være fra 95,0 til 101,2 og 95,0 ved beregning av terminalverdien.

Vekstraten

Vekstraten er fastsatt til 3,0 prosent. Dette er basert på følgende forutsetninger

Langsiktig reell BNP-vekst	2-3 %
Langsiktig forventet inflasjon	2-3 %
Sum nominell vekstforventning	4-6 %

Basert på en overordnet vurdering har ledelsen likevel valgt å legge seg på 3,0 prosent, da dette anses å være mer i tråd med markedets forventninger.

Diskonteringsrente

Diskonteringsrenten er før skatt, og er sammensatt av en risikofri rente og et risikopåslag. Den risikofrie renten tilsvarer gjennomsnittlig femårig rente på statsobligasjoner og er på 4,2 prosent. I tillegg er det tillagt et risikopåslag på 5,5 prosentpoeng.

Følsomhetsanalyse for nøkkelforutsetninger

Merverdiene knyttet til oppkjøpet er basert på ulike nøkkelforutsetninger. Dersom disse forutsetningene utvikler seg vesentlig forskjellig fra det som er forutsatt i modellene for vurdering av tap ved verdifall, kan dette medføre behov for nedskrivning, jf. tabell.

SENSITIVITETSTABELL

	Diskonteringsrenten øker med 1 %	Vekst reduseres med 2 % i forhold til forventet neste 3 år	CR øker med 2 % neste 3 år	Alle 3 forhold inntreffer samtidig
Gjensidige Forsikring BA, filial Sverige ¹	Mulig nedskrivningsbehov med ca. 24 mill. kr.	Ikke nedskrivningsbehov	Ikke nedskrivningsbehov	Mulig nedskrivningsbehov med ca. 37 mill. kr.

¹ Gjelder kun Gjensidige Forsikring BA. Verdien for konsernet er inkludert i Gjensidige Sverige. Dette følger operasjonell struktur.

I Gjensidige Forsikring BA regnskapsføres datterselskaper til kostpris. Valutakursendringer kan dermed medføre verdiendringer som gir verdifall på selskapsnivå. Tabellen nedenfor viser effekt på selskapsregnskapet.

SENSITIVITETSTABELL

	Valutakurs reduseres med 10 %
Fair Forsikring	Ikke nedskrivningsbehov
Gjensidige Baltic	Mulig nedskrivningsbehov med ca. 15 mill. kr.
Gjensidige Sverige	Ikke nedskrivningsbehov

6 – AKSJER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER

DATTERSELSKAPER Millioner kroner	Forretnings- kontor	Eierandel	Kostpris		Balanseført verdi		Omarbeidet	
			31.12.2009	31.12.2009	31.12.2009	31.12.2009	Kostpris 31.12.2008	Balanseført verdi 31.12.2008
Fair Financial Ireland Limited (avviklet i 2009)	København	100 %					229,3	229,3
Fair Forsikring AS	København	100 %	2.668,7	2.668,7			2.668,7	2.668,7
Gjensidige Bank Holding AS	Førde	100 %	1.590,4	1.491,7			1.088,1	988,4
Gjensidige NOR Forsikring Eiendom AS (solgt)	Oslo	100 %					0,1	0,1
Gjensidige Norge AS	Oslo	100 %	195,7	7,0			195,7	7,0
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	Oslo	100 %	732,0	732,0			595,5	595,5
Glitne Invest AS	Oslo	100 %	340,1	340,1			340,1	340,1
Oslo Areal AS	Oslo	100 %	4.403,1	4.403,1			4.403,1	4.403,1
Gjensidige Baltic	Riga	100 %	351,5	347,8			351,5	351,5
Samtrygd Eigedom AS	Førde	100 %	5,8	5,8			5,8	5,8
Storgata 90 AS (solgt)	Tromsø	100 %					15,7	15,7
Strandtorget Drift AS	Oslo	100 %	0,4	0,4			0,1	0,1
Strandtorget Eiendom AS	Oslo	100 %	0,1	0,1			0,1	0,1
Gjensidige Sverige AB	Stockholm	100 %	568,3	568,3			568,3	568,3
Sum aksjer i datterselskaper			10.856,2	10.565,1			10.464,6	10.173,8

TILKNYTTETE SELSKAPER Millioner kroner	Forretnings- kontor	Eierandel	Kostpris		Balanseført verdi		Omarbeidet	
			31.12.2009	31.12.2009	31.12.2009	31.12.2009	Kostpris 31.12.2008	Balanseført verdi 31.12.2008
Storebrand ASA	Oslo	24,3 %	2.567,4	2.567,4			2.567,4	2.567,4
SpareBank1 SR-Bank	Stavanger	10,8 %	866,4	866,4				
Bilskadeinstituttet AS	Oslo	29,5 %	0,3	0,3			0,3	0,3
Forsikring og Finans Sandnes AS	Sandnes	34 %						
Forsikringskontoret Johansen og Torkelsen AS	Sandnes	34 %	0,1	0,1			0,1	0,1
Fossmark Assurans AS	Stavanger	34 %						
Vervet AS inkludert ansvarlig lån ¹	Tromsø	25 %	30,3	0,5			30,0	0,3
Sum aksjer i tilknyttede selskaper			3.464,5	3.434,8			2.597,9	2.568,1

¹ Ansvarlig lån på 24 millioner kroner er inkludert i kostpris.

DATTERSELSKAPER – TILLEGGSINFORMASJON						Andel av
Millioner kroner	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter ²	Resultat	børsverdi
For hele selskapet 2009						
Fair Financial Ireland Limited (avviklet i 2009)				36,2	33,4	I/A
Fair Forsikring AS (konsern)	8.639,5	2.774,9	5.864,6	1.824,8	210,7	I/A
Gjensidige Bank Holding (konsern)	12.757,6	1.241,3	11.516,4	344,1	(51,6)	I/A
Gjensidige Norge AS	7,2	7,1	0,1	0,1	0,1	I/A
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding (konsern)	4.921,8	453,8	4.468,0	28,2	(73,9)	I/A
Glitne Invest (konsern)	565,7	396,4	169,3	550,3	44,9	I/A
Oslo Areal AS	4.627,3	4.376,7	250,6	313,2	75,0	I/A
Gjensidige Baltic	853,9	310,2	543,6	664,8	58,7	I/A
Samtrygd Eigedom AS	4,9	4,9		0,1	(0,1)	I/A
Strandtorget Drift AS	1,5	0,5	1,0			I/A
Strandtorget Eiendom AS	0,1	0,1				I/A
Gjensidige Sverige AB (konsern)	946,3	508,5	437,7	648,8	92,8	I/A
Sum datterselskaper	33.325,8	10.074,4	23.251,4	4.410,7	390,0	

² Driftsinntekter. For selskaper hvor finansinntekter er driftsinntekter er dette inkludert i inntekter. For annen virksomhet er finansinntekter ikke inkludert.

6 – AKSJER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER (FORTS.)

DATTERSELSKAPER – TILLEGGSINFORMASJON

Millioner kroner	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter ³	Resultat	Andel av børsverdi
For hele selskapet 2008						
Fair Financial Ireland Limited	224,3	223,8	0,5	13,7	(12,0)	I/A
Fair Forsikring AS (konsern)	9.891,6	3.214,9	6.676,6	1.673,2	(5,3)	I/A
Gjensidige Bank Holding AS	7.562,0	842,5	6.719,5	408,3	(60,6)	I/A
Gjensidige NOR Forsikring Eiendom AS	0,3	0,3				I/A
Gjensidige Norge AS	7,5	7,1	0,4	0,4	0,3	I/A
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding (konsern)	2.527,9	390,2	2.137,7	75,2	(99,3)	I/A
Clitne Invest (konsern)	1.628,2	359,6	1.268,6	1.750,0	1.194,1	I/A
Oslo Areal AS	4.642,3	4.353,8	288,5	283,9	(196,0)	I/A
Gjensidige Baltic	1.013,9	327,1	686,8	597,6	33,7	I/A
Samtrygd Eigedom AS	5,0	5,0		0,1	(0,1)	I/A
Storgata 90 AS	0,1	0,1				I/A
Strandtorget Drift AS	1,5	0,2	1,3			I/A
Strandtorget Eiendom AS	0,1	0,1				I/A
Gjensidige Sverige AB (konsern)	1.245,2	548,0	697,1	413,1	(15,5)	I/A
Sum datterselskaper	28.749,9	10.272,8	18.477,0	5.215,5	839,3	

³ Driftsinntekter. For selskaper hvor finansinntekter er driftsinntekter er dette inkludert i inntekter. For annen virksomhet er finansinntekter ikke inkludert.

TILKNYTTETE SELSKAPER – TILLEGGSINFORMASJON

Millioner kroner	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter ³	Resultat	Andel av børsverdi
For hele selskapet 2009						
Storebrand ASA	366.159,0	17.217,0	348.942,0	48.236,0	934,0	4.330,2
SpareBank1 SR-Bank	124.909,0	8.073,0	116.836,0	2.674,0	1.111,0	1.035,7
Bilskadeinstituttet AS	5,3	4,8	0,5	1,6	0,2	I/A
Forsikring og Finans Sandnes AS	0,7	0,4	0,3	2,1	0,1	I/A
Forsikringskontoret Johansen og Torkelsen AS	4,0	0,6	3,4	6,7		I/A
Fossmark Assurans AS	0,7	0,1	0,6	2,0	(0,6)	I/A
Vervet AS	107,6	11,7	95,9	0,8	0,1	I/A
Sum tilknyttede selskaper	491.186,3	25.307,6	465.878,7	50.923,2	2.044,8	

TILKNYTTETE SELSKAPER - TILLEGGSINFORMASJON

Millioner kroner	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter ³	Resultat	Andel av børsverdi
For hele selskapet 2008						
Storebrand ASA	372.636,4	16.158,1	356.478,3	28.004,8	(2.220,7)	1.833,4
Bilskadeinstituttet AS	5,3	0,5	1,6	1,6	0,2	I/A
Forsikring og Finans Sandnes AS	0,3				0,1	I/A
Forsikringskontoret Johansen og Torkelsen AS	0,5					I/A
Fossmark Assurans AS	0,2				(0,6)	I/A
Vervet AS	104,0	7,0	97,0	0,7	0,1	I/A
Sum tilknyttede selskaper	372.746,7	16.165,6	356.576,9	28.007,1	(2.220,9)	

Investeringen i SpareBank1 SR-Bank er klassifisert som tilknyttet selskap og regnskapsføres til kostpris. Gjensidige Forsikring BA eier 17,13 prosent av egenkapitalbeviskapitalen og 10,8 prosent av egenkapitalen i banken, og har ikke, basert på eierandelen alene, betydelig innflytelse. Siden november 2009 har imidlertid Gjensidige vært representert i styret til SpareBank1 SR-Bank og Gjensidige vil tre inn i valgkomitéen ved første ordinære møte. Dette gjør at Gjensidige Forsikring BA har

betydelig innflytelse og dermed mulighet til å delta i de finansielle og driftsmessige prinsippavgjørelsene til banken.

Gjensidige eier i tillegg obligasjoner i SpareBank1 SR-Bank, balanseført til 323,4 millioner kroner.

For samtlige investeringer tilsvarer stemmeandel eierandel.

7 – EIERBENYTTET EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

Millioner kroner	Eierbenyttet eiendom	Anlegg og utstyr ¹	Sum
Anskaffelseskost			
Per 1. januar 2008	1.152,0	789,5	1.941,5
Omklassifiseringer		(49,2)	(49,2)
Overført til investeringseiendom	(88,6)		(88,6)
Tilganger	28,3	166,8	195,1
Avhendinger	(848,7)	(407,2)	(1.255,9)
Per 31. desember 2008	243,0	499,9	742,9
Prosjekter i arbeid		66,4	66,4
Per 31. desember 2008, inklusiv prosjekter i arbeid	243,0	566,3	809,3
Avskrivning og tap ved verdifall			
Per 1. januar 2008	(247,2)	(558,1)	(805,3)
Omklassifiseringer		27,2	27,2
Overført til investeringseiendom	22,4		22,4
Årets avskrivning	(15,2)	(74,8)	(90,0)
Avhendinger	187,7	287,2	474,8
Per 31. desember 2008	(52,3)	(318,4)	(370,8)
Balanseført verdi			
Per 1. januar 2008	904,8	301,5	1.206,3
Per 31. desember 2008	190,7	247,9	438,6
Anskaffelseskost			
Per 1. januar 2009	243,0	499,9	742,9
Tilganger	1,8	98,7	100,5
Avhendinger	(0,9)	(3,9)	(4,8)
Valutakursdifferanser		(0,2)	(0,2)
Per 31. desember 2009	243,9	594,6	838,5
Prosjekter i arbeid		19,3	19,3
Per 31. desember 2009, inklusiv prosjekter i arbeid	243,9	613,9	857,8
Avskrivning og tap ved verdifall			
Per 1. januar 2009	(52,3)	(318,4)	(370,8)
Årets avskrivning	(9,0)	(53,3)	(62,4)
Avhendinger	0,3	1,7	2,1
Per 31. desember 2009	(61,0)	(370,0)	(431,1)
Balanseført verdi			
Per 1. januar 2009	190,7	247,9	438,6
Per 31. desember 2009	182,9	243,9	426,7
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	
Utnyttbar levetid (år)	10-50	3-5	

¹ Anlegg og utstyr består hovedsakelig av maskiner, biler, inventar og møbler.

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter avskrives ikke. Estimert utnyttbar levetid for inneværende periode og sammenligningsperioder er mellom ti og 50 år for eierbenyttet eiendom, hvorav tekniske installasjoner innehar høyeste avskrivningssats, og mellom tre og fem år for anlegg og utstyr.

Det foreligger ingen restriksjoner på eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr. Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr er heller ikke stilt som sikkerhet for forpliktelser.

Markedsverdien av tomter og eierbenyttede eiendommer overskrider balanseført verdi som vist nedenfor. For anlegg og utstyr er det ikke noe vesentlig avvik mellom balanseført verdi og markedsverdi. Enkelte driftsmidler, som for eksempel møbler, er fullt avskrevet, men fortsatt i bruk.

Millioner kroner	2009	2008
Markedsverdi av tomter og eierbenyttet eiendom	249,4	229,2
Balanseført verdi av tomter og eierbenyttet eiendom	182,9	190,7
Merverdi utover balanseført verdi	66,5	38,6

8 – INVESTERINGSEIENDOMMER

Millioner kroner	2009	2008
Resultatregnskapet		
Leieinntekter fra investeringseiendommer	84,9	118,7
Andre inntekter fra investeringseiendommer		2,1
Direkte kostnader i tilknytning til investeringseiendommer som genererer leieinntekter i perioden	(18,0)	(29,1)
Sum	66,8	91,7
Netto gevinst/(tap) ved justeringer av virkelig verdi	(37,3)	(231,0)
Sum inntekter fra investeringseiendommer	29,5	(139,4)
Balansen		
Per 1. januar	1.170,7	2.011,1
Tilgang som resultat av etterfølgende utgifter	32,4	87,8
Avhendinger	(2,3)	(767,5)
Netto gevinst/(tap) ved justeringer av virkelig verdi	(37,3)	(231,0)
Overføringer til/(fra) eierbenyttet eiendom		70,3
Per 31. desember	1.163,5	1.170,7

Gjensidige Forsikring anvender virkelig verdi for sine investeringseiendommer. Investeringseiendommer består av næringseiendommer som leies ut til aktører utenfor Gjensidige Forsikring konsern og som er anskaffet i tråd med konsernets kapitalplasseringsstrategi. Eiendommer som benyttes av konsernets egen virksomhet er klassifisert som eierbenyttet eiendom, jf. note 7. I eiendommer som både leies ut til aktører utenfor konsernet og benyttes av konsernets egen virksomhet er utleidelene som kan seksjoneres klassifisert som investeringseiendom.

Gjensidige Forsikring eier ingen investeringseiendommer utenfor Norge. Gjennomsnittlig leieperiode er 4,17 år og eiendomsporteføljen omfatter kontorer, kjøpesentre og undervisningsbygg.

I 2008 og 2009 har konsernets egen verdsettelsesmodell blitt lagt til grunn både i kvartalsregnskapene og ved årsslutt. Ved årsslutt er det i tillegg innhentet uavhengige verddivurderinger fra to ulike eksterne rådgivere for utvalgte deler av porteføljen, slik at mer enn 90 prosent av de balanseførte verdiene har blitt vurdert opp mot en eller to eksternt vurderte verdier.

Gjensidige Forsikrings verdsettelsesmodell verdsetter hver eiendom

for seg selv. De viktigste parametrene er avkastningskrav, markedsleie, kontraktsfestet leie, eventuelle ledige lokaler, eiendommens langsiktige normaliserte driftskostnader og eventuelle investeringsbehov. Avkastningskravet fastsettes med utgangspunkt i et normalavkastningskrav som justeres for eiendommens beliggenhet, type, tekniske standard og kontraktene. Normalavkastningskravet fastsettes ut fra det avkastningskravet som kan avledes gjennom transaksjoner i markedet, samt forventninger om rentenivå og risikopåslag. Markedsleien fastsettes ut fra eksisterende kontrakter på eiendommen og sammenlignbare eiendommer, observasjoner fra kontraktsforhandlinger, tilbudsforespørsler og opplysninger fra eiendomsめglere om inngåtte leiekontrakter på sammenlignbare eiendommer.

Ut fra markedsleie, kontraktsfestet leie, eventuelle ledige lokaler og eiendommens langsiktige normaliserte driftskostnader, beregnes en netto årlig leie som diskonteres med avkastningskravet for å fastsette eiendommens virkelige verdi. I tillegg gjøres det korrigering for betydelige oppgraderingsbehov eller planlagte ombygginger eller rehabiliteringer.

For 2009 er følgende parametre lagt til grunn for porteføljen som gir følgende gjennomsnittlige verdi per kvadratmeter.

Kroner	Avkastningskrav	Gjennomsnittlig markedsleie	Gjennomsnittlig kontraktsfestet leie	Gjennomsnittlig verdi per kvm
Samlet portefølje	6,73 %	1.190,0	1.173,0	16.221,0

Fastsettelsen av de ovennevnte parametre innebærer betydelig grad av skjønn. Det etterstrebes at dette skjønn er konsistent med det som observeres i markedet, og at skjønn anvendes konsekvent fra periode til periode.

I tabellen under fremgår det hvordan sensitiviteten på avkastningskravet og markedsleien påvirker verdien av den samlede eiendomsporteføljen (investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom), slik den foreligger per 31. desember 2009.

Millioner kroner	Markedsleie reduseres med 10 %	Markedsleie per 31.12.2009	Markedsleie øker med 10 %
Avkastningskrav øker med 0,25 %	1.254,0	1.341,9	1.429,9
Avkastningskrav 6,73 %	1.296,9	1.389,6	1.482,3
Avkastningskrav reduseres med 0,25 %	1.343,1	1.441,0	1.538,8

Det foreligger ingen restriksjoner med hensyn til salg eller på bruk av inntekter og kontantstrømmer fra investeringseiendommer.

Gjensidige Forsikring har ingen investeringseiendommer for leasing eller som er klassifisert som tilgjengelig for salg.

Det foreligger kontraktsmessige forpliktelser til å utvide kjøpesenteret Strandtorget på 100,0 millioner kroner.

Det er ingen lån med sikkerhet i investeringseiendommer i 2008 eller 2009.

9 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Millioner kroner	Noter	Balanseført verdi per 31.12.2009	Virkelig verdi per 31.12.2009	Balanseført verdi per 31.12.2008	Virkelig verdi per 31.12.2008
Finansielle eiendeler					
<i>Finansielle derivater</i>					
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet	10	166,9	166,9	222,4	222,4
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>					
Aksjer og andeler	13	6.281,6	6.281,6	5.794,9	5.794,9
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		8.448,7	8.448,7	8.350,0	8.350,0
<i>Finansielle eiendeler som holdes til forfall</i>					
Obligasjoner som holdes til forfall		14.856,5	15.341,3	13.127,6	12.315,0
<i>Lån og fordringer</i>					
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer	11	1.364,7	1.379,1		
Utlån	11	328,3	328,3	384,6	384,6
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikring		2.976,2	2.976,2	2.720,8	2.720,8
Fordringer på datterselskaper og tilknyttede selskaper	22	222,7	222,7	1.466,1	1.466,1
Andre fordringer	11	188,8	188,8	311,8	311,8
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	11	7,8	7,8	418,6	418,6
Kontanter og kontantekvivalenter	12,26	1.143,9	1.143,9	939,6	939,6
Sum finansielle eiendeler		35.986,1	36.485,3	33.736,2	32.923,6
Finansielle forpliktelser					
<i>Finansielle derivater</i>					
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet	10	17,7	17,7	674,1	674,1
<i>Finansielle forpliktelser til amortisert kost</i>					
Andre forpliktelser	16	892,5	892,5	716,9	716,9
Forpliktelser i forbindelse med forsikring og gjenforsikring		300,9	300,9	274,1	274,1
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	16	128,6	128,6	121,1	121,1
Forpliktelser til datterselskaper og tilknyttede selskaper	22	213,7	213,7	203,9	203,9
Sum finansielle forpliktelser		1.553,4	1.553,4	1.990,2	1.990,2
Ikke resultatført gevinst/(tap)			499,2		(812,6)

VERDSETTELSESHIERARKI

Tabellen viser en fordeling av finansielle eiendeler/forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet, i tre nivåer basert på verdsettelsesmetode.

Millioner kroner	NIVÅ 1 Kvoterte priser i aktive markeder	NIVÅ 2 Verdsettelses- teknikk basert på observerbare markedsdata	NIVÅ 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke-observerbare markedsdata	Sum
Finansielle eiendeler				
<i>Finansielle derivater</i>				
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		166,9		166,9
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>				
Aksjer og andeler	855,9	4.287,9	1.137,8	6.281,6
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	2.704,8	5.734,9	9,0	8.448,7
Finansielle forpliktelser				
<i>Finansielle derivater</i>				
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		17,7		17,7

VIRKELIG VERDI

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en transaksjon gjennomført på armlengdes avstand. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser måles til virkelig verdi ved førstegangsinnregning, og dette vil normalt være lik transaksjonsprisen.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i et av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

9 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER (FORTS.)

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

Kvoterte priser i aktive markeder

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdpapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet

- Valutaterminer, aksjeopsjoner, fremtidige renteavtaler og valutawapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonspringsmodeller etc.).
- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt på bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.
- Sertifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.

Verdsettelse basert på ikke-observerbare markedsdata

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare mar-

kedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedsdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet

- Unoterte private equity-investeringer (PE). PE-investeringene som ikke er organisert som fond verdsettes ved hjelp av kontantstrømsanalyser, pris-multipler og nylige markedstransaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier (Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association. NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den/de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporteringsdato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.
- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. Der urealiserte verdiøkninger rapportert fra fondene ikke hensyntar salgskostnader inntektsføres kun 80 prosent av fondets urealiserte verdistigning, mens urealisert verdinedgang fullt ut resultatføres.
- Gjensidiges innskudd i Gjensidige Pensjonskasse. Innskuddet er verdsatt til verdi lik innskutt egenkapital.

SENSITIVITET FINANSIELLE EIENDELER NIVÅ TRE

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata viser resultateffekten av realistiske og plausible markedsutfall. Et verdifall på ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

AVSTEMMING FINANSIELLE EIENDELER SOM VERDSETTES BASERT PÅ IKKE-OBSERVERBARE MARKEDSDATA (NIVÅ 3)

Millioner kroner	Per 1.1.2009	Netto realisert/urealisert gevinst over resultatet	Netto gevinst innregnet i andre resultat-komp.	Kjøp	Salg	Utstedelser	Realisasjoner	Overføring til/fra nivå 3	Per 31.12.2009	Andel av netto urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies per 31.12.2009
Aksjer og andeler	1.316,6	(315,0)		281,4	(97,4)		(47,9)		1.137,8	(189,0)
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3,6	5,4							9,0	5,4
Sum	1.320,3	(309,5)		281,4	(97,4)		(47,9)		1.146,8	(183,6)

9 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE (FORTS.)

SENSITIVITET FINANSIELLE EIENDELER SOM VERDSETTES BASERT PÅ IKKE-OBSERVERBARE MARKEDSDATA (NIVÅ 3)

Millioner kroner		Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10 %	113,8
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10 %	0,9
Sum		114,7

10 – FINANSIELLE DERIVATER

Millioner kroner	Nominelt 31.12.2009	Nominelt gj.snitt 2009	Markedsverdi 31.12.2009		Nominelt 31.12.2008	Nominelt gj.snitt 2008	Markedsverdi 31.12.2008	
			Eiendel	Forpliktelse			Eiendel	Forpliktelse
Renterelaterte kontrakter								
Fremtidige renteavtaler	18.550,0	11.990,3	7,1	(2,9)	13.000,0	42.587,1	43,4	(13,4)
Rentefutures	1.885,4	1.204,4			1.585,4	1.194,5		
Rentebytteavtaler	350,0	402,9	3,7		752,1	2.366,9	51,7	(59,1)
Valutarelaterte kontrakter								
Valutaterminer	9.682,1	10.287,3	149,8	(14,8)	9.997,3	14.760,1	123,1	(596,5)
Valutaopsjoner					25,0	66,3	4,1	(5,1)
Egenkapitalrelaterte kontrakter								
Aksjeopsjoner	715,7	42,1	6,4			508,4		
Aksjeterminer						36,2		
Aksjefutures						308,0		
Sum finansielle derivater	31.183,2	23.927,0	166,9	(17,7)	25.359,8	61.827,5	222,4	(674,1)

Derivater benyttes i tråd med «Forskrift om skadeforsikringsselskapers kapitalforvaltning» til å effektivisere forvaltning og risikostyring.

Det nominelle volumet av derivater er angitt som bruttostørrelse, og er et mål på omfanget av derivater innen de ulike typer kontrakter. Nominelt gjennomsnitt er det gjennomsnittlige brutto nominelle volum gjennom året.

Markedsverdi eiendeler og forpliktelser angir den verdi som derivatkontraktene er balanseført med per 31. desember.

Innenfor hver enkelt aktivaklasse benytter de enkelte forvaltere derivater som er tilpasset aktivaklassen, og de fleste typer av finansielle derivater nevnt under benyttes jevnlig. Derivatbruken er begrenset i avtalen med den enkelte forvalter, og det stilles krav til godkjente produktlister og tilstrekkelig kompetanse og systemer hos forvalter. Generelt tillates ikke udekkede posisjoner, det vil si ikke salgspålegg på papirer som selskapet ikke allerede eier eller kjøpsplikt uten å ha tilstrekkelige likvide midler til å gjennomføre kjøpet.

Forvalter for hver aktivaklasse kan aldri eksponere selskapet for et større beløp enn det som er gitt til forvaltning.

Valutarisikoen i selskapet totalt sikres tilnærmet 100 prosent ved hjelp av valutaterminer. Finansielle derivater som inngår i hedgefond er ikke med i oversikten.

Renterelaterte kontrakter omfatter i hovedsak

- Rentebytteavtaler (renteswapper), som er avtaler om å bytte rentebetingelser på nominelle beløp med kunder eller banker.
- Fremtidige renteavtaler, som er avtaler som fastsetter en rentesats på et nominelt beløp for en fremtidig periode.
- Rentefutures (IRF), som er avtaler som sikrer kjøper en bestemt rente på et beløp for en fremtidig periode.
- Obligasjonsopsjoner, som er avtaler (rettighet/forpliktelse) om å kjøpe eller selge obligasjoner til en fastsatt pris innen, eller på et bestemt tidspunkt i fremtiden.
- Obligasjonsfutures, som er avtaler om å kjøpe eller selge obligasjoner til en bestemt pris på et bestemt tidspunkt i fremtiden.

Valutarelaterte kontrakter omfatter i hovedsak

- Valutaterminforretninger, som er avtaler om å kjøpe eller selge et bestemt valutabeløp på et fremtidig tidspunkt til en avtalt vekslingskurs mot en annen valuta.
- Valutabytteavtaler (valutaswapper), som er avtaler med banker om å bytte valutabeløp til en på forhånd avtalt kurs og forrente disse for en avtalt periode.
- Valutaopsjoner, som er avtaler (rettighet/forpliktelse) om å kjøpe eller selge valuta på et fremtidig tidspunkt til en på forhånd avtalt kurs.

10 – FINANSIELLE DERIVATER (FORTS.)

Egenkapitalrelaterte kontrakter omfatter i hovedsak

- Aksjeopsjoner, som er avtaler (rettighet/forpliktelse) om å kjøpe eller selge aksjer til en fastsatt pris innen eller på et bestemt tidspunkt i fremtiden.
- Aksjebytteavtaler (aksjeswapper), som er avtaler om å bytte aksjer til en bestemt pris på et bestemt tidspunkt i fremtiden.
- Aksjefutures, som er avtaler om å kjøpe eller selge aksjer til en bestemt pris på et bestemt tidspunkt i fremtiden.

Varerelaterte kontrakter omfatter i hovedsak

- Råvareopsjoner, som er avtaler (rettighet/forpliktelse) om å kjøpe eller selge råvarefutures til en fastsatt pris innen eller på et bestemt tidspunkt i fremtiden.

Disse transaksjonene gjøres hovedsakelig med banker. Kredittrisikoen med denne virksomheten anses som liten. Såvel rente- som valutaforretninger gjøres innenfor definerte posisjonsrammer.

11 – UTLÅN OG FORDRINGER

UTLÅN

Millioner kroner	2009	2008
Pantelån	2,5	4,9
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer	1.364,7	
Andre utlån	373,4	444,6
Nedskrivning til virkelig verdi	(42,1)	(59,8)
Ansvarlig lån	1,9	1,3
Tapsavsetning med objektive bevis	(7,5)	(6,4)
Sum utlån	1.693,0	384,6

Obligasjoner er verdipapirer som er klassifisert som lån og fordringer iht. IAS 39.

Andre utlån utgjøres i det alt vesentlige av rentefrie lån til landbrukskunder. Lånene har i sin helhet gått til installasjon av brannvarslingsanlegg hos disse kundene. Det er ikke knyttet pant til lånene og løpetiden

varierer fra to til over 20 år. Gjensidige Forsikring har ikke tilbudt denne lånetypen til sine kunder i 2009 eller 2008. Misligholdsraten er på 0,76 prosent ved årsslutt, mot 1,13 prosent i 2008. Neddiskontering er gjort for å hensynta rentefriheten. Som diskonteringsrate er benyttet 4,66 prosent

Millioner kroner	Pålydende verdi		Kostpris		Markedsverdi	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Ansvarlige lån						
Four Seasons Venture III AS	2,8	2,8	2,8	2,8	1,3	1,3
Norinova Invest	0,6		0,6		0,6	
Vervet AS ¹	24,0	24,0	24,0	24,0		
Sum ansvarlige lån	27,3	26,7	27,3	26,7	1,9	1,3

¹ Vervet AS er eid med 25 prosent av Gjensidige Forsikring og er i balansen klassifisert som fordring på tilknyttede selskaper. Fordringen ble innregnet som tap ved verdifall i resultatet fra tilknyttede selskaper i 2008. Det påløper ingen rente på de ansvarlige lånene.

Millioner kroner	2009	2008
Tapsavsetning med objektive bevis		
Tapsavsetning med objektive bevis per 1. januar	(6,4)	(4,4)
Periodens endring i tapsavsetninger basert på objektive bevis	(1,1)	(2,0)
Tapsavsetning med objektive bevis per 31. desember	(7,5)	(6,4)

Innregning av tap ved verdifall gjøres ved objektive bevis på de enkelte lån, og det gjøres derfor ikke vurderinger på grupper av utlån.

Utover det ansvar som følger av inngåtte forsikringskontrakter, har ikke selskapet gitt noen garantier som det er gjort avsetninger for.

ANDRE FORDRINGER

Millioner kroner	2009	2008
Fordringer i forbindelse med eiendomsdrift		95,6
Fordringer i forbindelse med kapitalforvaltning	148,9	72,7
Innskudd i Gjensidige Pensjonskasse		81,0
Mellomværende SOS International	19,1	32,5
Andre fordringer	20,7	30,0
Sum andre fordringer	188,8	311,8

12 – KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Millioner kroner	2009	2008
Kontanter og bankinnskudd	1.143,9	939,6
Sum	1.143,9	939,6

Kontanter og bankinnskudd er kassebeholdninger og bankinnskudd benyttet i den løpende driften.

Beregnet gjennomsnittrente opptjent på kontanter og bankinnskudd er ca. 3,3 prosent (2008: ca. 5,2 prosent).

13 – AKSJER OG ANDELER

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2009
Norske finansaksjer		
DnB NOR ASA		11,0
Indre Sogn Sparebank		0,3
Sum norske finansaksjer		11,3
Andre norske aksjer		
Orkla ASA		25,3
Norsk Hydro ASA		15,6
Statoil ASA		12,6
Royal Caribbean Cruises		11,9
Petroleum Geo-Services ASA		11,1
Renewable Energy Corporation ASA		9,6
Schibsted ASA		7,8
Yara International ASA		7,1
Stolt Nielsen		3,1
Sum andre norske aksjer		104,3
Andre utenlandske aksjer		
Investor AB-B		15,1
Øvrige utenlandske aksjer		0,1
Sum andre utenlandske aksjer		15,2
Aksjefond		
DnB NOR Globalspar II		0,2
Sum aksjefond		0,2
ETF		
ISHARES S&P 500 INDEX FUND		360,3
DB-x-Trackers MSCI EME TRN Index ETF USD		229,2
DB X-Trackers MSCI Europe TRN		136,0
Sum ETF		725,4
Andeler private equity-investeringer		
HitecVision Private Equity IV LP		79,1
FSN Capital II LP		76,9
Altor Fund II LP		54,5
Northzone V KS		53,1
Norvestor IV LP		51,8
Energy Ventures II KS		46,2
HitecVision Private Equity V LP		42,3
Northzone IV KS	10,8 %	37,3
Partners Group European Buyout 2005 (A) LP		34,1
Norvestor V LP		27,9
Teknoinvest VIII KS (inkl. Teknoinv. VII (GPS) KS)	13,9 %	27,6
Viking Venture II AS		24,4
Partners Group Direct Investments 2006 LP		24,4
Energy Ventures III LP		24,0

13 – AKSJER OG ANDELER (FORTS.)

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2009
Verdane Capital VI KS	10,0 %	22,0
Convexa Capital VIII AS - klasse B	11,0 %	19,5
LGT Crown European Private Equity PLC		17,5
NeoMed Innovation IV LP		15,6
Energy Ventures IS	17,5 %	14,1
BaltCap PEF LP		10,3
Fjord Invest AS		8,9
Verdane Capital V B KS		8,8
Viking Venture AS		8,7
Convexa Capital VI AS - klasse B		8,7
Convexa Capital VIII AS - klasse A	11,0 %	8,5
Finansnæringens Hus AS		7,7
Teknoinvest VIII B DIS	15,7 %	7,5
Viking Venture III DIS		5,3
Helgeland Vekst AS		4,0
Kapnord Fond AS		3,9
Tun Media (Landbrukets Medieselskap AS)		3,7
Verdane Capital VII		3,4
BTV Investeringsfond AS		3,0
Convexa Capital IV - klasse B		2,9
Norchip AS		2,5
Rogaland Kunnskapsinvest AS	14,7 %	2,5
Nordic PEP 1 IS (Altor fund III)	14,5 %	2,3
Norinova AS		2,1
Convexa Capital IV - klasse C		1,9
Berger Eiendom AS		1,7
CapMan BO IX		1,5
Såkorinvest Sør AS		1,5
Nortura Hå Eiendom AS		1,5
Norinova Invest AS		1,3
Midvest I S - klasse A		1,2
Energy Ventures II B IS		1,2
Øvrige andeler private equity-investeringer		5,8
Sum andeler private equity-investeringer		814,9
Hedgefond		
Sector Polaris		137,1
The Winton Evolution Fund		107,7
Sector Healthcare - A USD		74,4
Sector EuroPower Fund Class A EUR		72,0
Sector Speculare IV Fund Class A USD		51,4
Russell Alt. Strat. Fund II Total Designated Inves		30,2
HORIZON TACTICAL TRAD USD-B		22,4
Sector Speculare III Fund Class A USD		21,5
Sector Speculare II Fund Class A USD		15,7
Sum hedgefond		532,5
Eiendomsfond		
CEREP I		103,4
CEREP II		65,2
CEREP III		37,0
La Salle		6,4
Sum eiendomsfond		212,0
Obligasjonsfond		
Vanguard Investment USD		1.558,8
Putnam Global High Yield Bond Fund		1.114,5
Vanguard Investment - EUR		517,1
Storebrand Likviditet		116,6
Sum obligasjonsfond		3.307,0

DETTE ER GJENSIDIGE

VIKRSOMHETEN

PERSPEKTIV

STYRING

RESULTATER

13 – AKSJER OG ANDELER (FORTS.)

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2009
Kombinasjonsfond		
FORTIS L FUND-BD CONV WRLD-I		447,9
Sum kombinasjonsfond		447,9
Øvrige investeringer		
Gjensidige Pensjonskasse	94,7 %	111,0
Sum øvrige investeringer		111,0
SUM AKSJER OG ANDELER		6.281,6

14 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSE OG GJENFORSIKRINGSANDEL

Millioner kroner	2009	2008
Kortsiktige forsikringer, brutto		
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	5.620,2	5.368,5
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	8.976,7	8.962,8
Inntrufne, ikke meldte skader	10.184,5	9.380,6
Sum brutto erstatningsavsetning	19.161,2	18.343,4
Sum forsikringsforpliktelser brutto	24.781,5	23.711,9
Kortsiktige forsikringer, gjenforsikringsandel		
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	0,5	2,1
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	146,3	214,9
Inntrufne, ikke meldte skader	8,1	46,1
Sum gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	154,4	261,0
Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser	154,9	263,1
Kortsiktige forsikringer, for egen regning		
Avsetning for ikke opptjent premie	5.619,8	5.366,4
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	8.830,4	8.747,8
Inntrufne, ikke meldte skader	10.176,4	9.334,5
Sum erstatningsavsetning for egen regning	19.006,8	18.082,4
Sum forsikringsforpliktelser for egen regning	24.626,6	23.448,8

Endringer i forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel	2009			2008		
	Brutto	Gjenforsikret	F.e.r. ¹	Brutto	Gjenforsikret	F.e.r. ¹
(a) Skader og skadebehandlingskostnader						
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	8.962,8	(214,9)	8.747,8	8.581,1	(305,8)	8.275,3
Inntrufne, ikke meldte skader	9.380,6	(46,1)	9.334,5	9.036,9	(93,0)	8.943,9
Sum per 1. januar	18.343,4	(261,0)	18.082,4	17.618,0	(398,8)	17.219,2
Tilgang ved oppkjøp	260,9	(0,4)	260,5			
Betalte skader, tidligere årganger	(4.697,8)	135,9	(4.561,9)	(4.337,1)	234,7	(4.102,4)
Økning i forpliktelser						
Fra årets skader	9.748,0		9.748,0	10.097,4	(111,8)	9.985,5
- herav betalt	(4.371,9)		(4.371,9)	(4.825,1)	3,1	(4.822,0)
Fra tidligere år (avvikling)	(63,8)	1,5	(62,3)	(259,4)	(3,6)	(262,9)
Andre endringer inkl. diskonterings effekter	2,6		2,6			
Valutakursdifferanse	(60,3)	(30,4)	(90,6)	49,6	15,3	65,0
Sum per 31. desember	19.161,2	(154,4)	19.006,8	18.343,4	(261,0)	18.082,4
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	8.976,7	(146,3)	8.830,4	8.962,8	(214,9)	8.747,8
Inntrufne, ikke meldte skader	10.184,5	(8,1)	10.176,4	9.380,6	(46,1)	9.334,5
Sum per 31. desember	19.161,2	(154,4)	19.006,8	18.343,4	(261,0)	18.082,4

14 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSE OG GJENFORSIKRINGSANDEL (FORTS.)

Endringer i forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel	2009			2008		
	Brutto	Gjenforsikret	F.e.r. ¹	Brutto	Gjenforsikret	F.e.r. ¹
(b) Avsetning for ikke opptjent bruttopremie, kortsiktige forsikringer						
Per 1. januar	5.368,5	(2,1)	5.366,4	5.416,8	(59,3)	5.357,5
Økning i perioden	(5.101,6)	(0,5)	(5.102,1)	5.368,5	(2,1)	5.366,4
Opptjent i perioden	5.368,5	2,1	5.370,6	(5.416,8)	59,3	(5.357,5)
Valutakursdifferanse	(15,1)		(15,1)			
Sum per 31. desember	5.620,2	(0,5)	5.619,7	5.368,5	(2,1)	5.366,4

¹ For egen regning.

15 – PENSJON

YTELSESBASERT PENSJONSORDNING

Gjensidige Forsikring har tjenstepensjonsforsikring etter skatteloven (TPES) med generell pensjonsalder 67 år. Gjensidige Forsikring er også forpliktet til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets ordning oppfyller lovens krav. For assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Alderspensjonen utgjør 70 prosent av pensjonsgrunnlaget basert på antall opptjeningsår og lønnsnivå ved pensjonsalder. Videre inngår i ordningen ektefellepensjon, barnpensjon og uførepensjon etter nærmere bestemte regler. I tillegg har Gjensidige Forsikring pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere utover den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12G og tilleggspensjoner.

Det er mulig å søke om avtalefestet pensjon (AFP) fra fylte 62 år. AFP er klassifisert som en ikke-fondsbasert ytelse.

Den regnskapsmessige effekten av den nye AFP-ordningen vil medføre en vesentlig inntektsføring. Lovendring må imidlertid vedtas før virkningen av overgang til ny AFP-ordning kan regnskapsføres. Lovendringen ble vedtatt 19. februar 2010.

Pensjonsforpliktelser er vurdert til nåverdi av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på balansedagen. Fremtidige pensjonsytelser er beregnet med utgangspunkt i forventet

lønn på pensjonstidspunktet. Ved måling av påløpt pensjonsforpliktelse benyttes estimert forpliktelse ved regnskapsavslutning. Pensjonsmidler er vurdert til markedsverdi (flyttverdi). Ved verdsettelse av pensjonsmidlene benyttes estimert verdi ved regnskapsavslutningen. Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse/estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarieregnet pensjonsforpliktelse/faktisk verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre resultatkomponenter.

Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelsen og verdien av pensjonsmidlene. I henhold til standarden er det tatt hensyn til arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for *Pensjonsforpliktelser*.

Pensjonsordningen ble i 2006 lukket for nye ansatte, og ordningen er overført til Gjensidige Pensjonskasse.

I beregningen for 2008 ga kombinasjonen av en høyere lønnsvekst enn forventet og endrede aktuarielle forutsetninger - herunder en reduksjon i diskonteringsrenten - en negativ egenkapitaleffekt på 400 millioner kroner. I 2009 ga kombinasjonen av implementering av en ny og avtagende lønns- og avgangskurve, samt en høyere diskonteringsrente, en positiv egenkapitaleffekt på over 400 millioner kroner.

15 – PENSJON (FORTS.)

Millioner kroner	2009	2008
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen		
Per 1. januar	2.894,7	2.553,1
Korreksjon av åpningsbalansen		(4,5)
Årets pensjonsopptjening	75,5	84,3
Rentekostnad	100,1	111,8
Aktuarielle gevinster og tap	(408,2)	278,2
Utbetalte ytelser	(133,6)	(128,1)
Per 31. desember	2.528,4	2.894,7
Beløp innregnet i balansen		
Nåverdi av ikke-fondbasert ordning	473,7	560,3
Nåverdi av fondbasert ordning	2.054,8	2.334,4
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	2.528,4	2.894,7
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	(1.953,3)	(1.754,2)
Netto pensjonsforpliktelse	575,2	1.140,5
Arbeidsgiveravgift	81,1	160,8
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	656,3	1.301,3
Virkelig verdi av pensjonsmidlene		
Per 1. januar	1.754,2	1.568,5
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	100,7	90,9
Aktuarielle gevinster og tap	(15,2)	(72,3)
Bidrag fra arbeidsgiver	192,3	295,2
Utbetalte ytelser	(78,7)	(128,1)
Per 31. desember	1.953,3	1.754,2
Pensjonskostnad innregnet i resultatet		
Årets pensjonsopptjening	75,5	84,3
Rentekostnad	100,1	111,8
Forventet avkastning på pensjonsmidler	(100,7)	(90,9)
Arbeidsgiveravgift	10,6	14,8
Pensjonskostnad	85,4	120,1
Kostnaden er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet		
Forsikringsrelaterte adm. kostnader inkl. provisjon for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	85,4	120,1
Aktuarielle gevinster og tap innregnet i andre resultatkomponenter		
Akkumulert beløp per 1. januar	(2.163,7)	(1.763,8)
Innregnet i perioden	434,6	(399,9)
Akkumulert beløp per 31. desember	(1.729,0)	(2.163,7)
Pensjonsmidlene består av		
Sertifikater	11,7 %	15,4 %
Aksjer	11,1 %	3,8 %
Obligasjoner	70,9 %	47,9 %
Pengemarkedsfond	5,7 %	13,5 %
Eiendom		12,8 %
Andre	0,6 %	6,6 %
Sum pensjonsmidler	100,0 %	100,0 %
Forventet avkastning på pensjonsmidlene		
Sertifikater	2,0 %	4,3 %
Aksjer	9,0 %	8,0 %
Obligasjoner	5,0 %	7,0 %
Pengemarkedsfond	2,5 %	4,3 %
Eiendom	6,0 %	5,6 %
Andre	10,0 %	6,0 %

15 – PENSJON (FORTS.)

Den totale forventede avkastning er basert på forventet avkastning for hver eiendelskategori og aktuell fordeling av eiendeler. Den forventede avkastning er satt opp i samarbeid med eksterne rådgivere og hensyntatt både nåværende og fremtidige markedsforventninger når disse er tilgjengelig, samt historisk avkastning. Den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene utgjorde 12,52 prosent.

Ved beregning av pensjonskostnader og netto pensjonsforpliktelse er følgende forutsetninger lagt til grunn. Diskonteringsrenten er satt på basis av tiårig statsobligasjon. Lønnsnivå, pensjonsreguleringer og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Den avtagende lønnskurven som er benyttet for 2009 viser gjennomsnittlig lønnsvekst på 3,8 prosent.

	2009	2008
Aktuarielle forutsetninger		
Diskonteringsrente	4,20 %	3,90 %
Forventet avkastning	5,80 %	5,80 %
Lønnsregulering	3,80 %	3,80 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp	3,70 %	3,75 %
Pensjonsregulering	2,10 %	2,00 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %
Turnover før/etter fylte 40 år	Avtagende	Avtrappende
Uttakssannsynlighet AFP	31,00 %	40,00 %

Diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen.

Sensitivitet	+ 1 % diskon- teringrente	- 1 % diskon- teringrente	+ 1 % lønns- justering	- 1 % lønns- justering
2009				
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	(14,7 %)	18,8 %	16,2 %	(13,7 %)
Endring i pensjonsforpliktelse	(11,2 %)	13,9 %	5,8 %	(4,9 %)
2008				
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	(19,0 %)	25,1 %	20,2 %	(15,9 %)
Endring i pensjonsforpliktelse	(12,0 %)	17,3 %	10,1 %	(6,2 %)

Millioner kroner	2009	2008	2007	2006	2005
Historisk informasjon					
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	2.528,4	2.894,7	2.553,1	2.096,0	2.316,9
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	1.953,3	1.754,2	1.568,5	1.295,9	1.813,7
Underskudd i ordningen	575,2	1.140,5	984,6	800,1	503,2

Selskapet forventer å innbetale 192,3 millioner kroner til den ytelsesbaserte pensjonsordningen i 2010.

INNSKUDDSBASERT PENSJONSORDNING

Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen utgjør 35,2 millioner kroner.

Selskapets tilskudd til den innskuddsbaserte pensjonsordningen innregnes som en kostnad i det året bidraget er betalt. Tilskuddene er i henhold til grensene for skattefrie tilskudd, for tiden fem prosent av lønn fra 1 til 6 G og åtte prosent fra 6 til 12 G.

16 – AVSETNINGER OG ANDRE FORPLIKTELSE

Millioner kroner	2009	2008
Restrukturerings-/omstillingskostnader ¹	64,4	8,0
Andre avsetninger	4,7	10,0
Sum andre avsetninger for forpliktelser	69,1	18,0
Mellomværende med brannkasser	165,2	170,5
Leverandørgjeld	40,7	70,5
Forpliktelser i forbindelse med eiendomsdriften	24,3	9,7
Forpliktelser i forbindelse med kapitalforvaltningen	200,7	
Forpliktelser overfor offentlige myndigheter	344,7	403,7
Engangsutbetaling til ansatte	46,0	
Annen gjeld	70,9	62,6
Sum andre forpliktelser	892,5	716,9
Påløpte personalkostnader	126,3	121,1
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	2,4	
Sum andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	128,6	121,1
Restrukturerings-/omstillingskostnader ¹		
Avsetning per 1. januar	8,0	120,4
Nye/(tilbakeført ubenyttede) avsetninger	64,4	(69,6)
Avsetninger benyttet i løpet av året	(8,0)	(42,8)
Avsetning per 31. desember	64,4	8,0

¹ I 2006 ble det besluttet å omorganisere selskapet for å oppnå en reduksjon i driftskostnadene med 350,0 millioner kroner med effekt fra 2008. I løpet av 2009 er restavsetningen fra 2008 på 8,0 millioner kroner benyttet til sluttpakker for overtallige. Tilsvarende beløp for 2008 utgjorde 42,8 millioner kroner. I 2009 er det ved årsslutt besluttet å gjøre en ny avsetning på 22,0 millioner kroner i tilknytning til den pågående omstillingsprosessen innen stabs- og støtteområdene, samt en avsetning på 42,4 millioner kroner vedrørende restrukturering av kontornettet. Prosessen er kommunisert ut til alle enhetene.

17 – SKATT

Millioner kroner	2009	Omarbeidet 2008
Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	(833,7)	(340,9)
Formuesskatt	(36,0)	(36,0)
Korreksjon tidligere år		94,1
Endring utsatt skatt	383,6	317,6
Sum skattekostnad	(486,2)	34,7
Forpliktelser ved utsatt skatt og eiendeler ved utsatt skatt		
Forpliktelser ved utsatt skatt og eiendeler ved utsatt skatt nettoføres når det foreligger en juridisk rett til å motregne slike eiendeler/forpliktelser, og når forpliktelser ved utsatt skatt/eiendeler ved utsatt skatt tilhører det samme skatteregimet. Motregnede beløp er som følger		
Skatteøkende midlertidige forskjeller		
Eiendommer	156,9	192,3
Aksjer, obligasjoner og øvrige verdipapirer	251,7	80,0
Administrasjonsavsetning		1.054,1
Garantiaavsetning		521,6
Gevinst- og tapskonto	451,9	564,8
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	860,4	2.412,8
Skattereduserende midlertidige forskjeller		
Utlån og fordringer	(111,0)	(111,0)
Driftsmidler og immaterielle eiendeler	(82,4)	(105,3)
Avsetninger etter god regnskapsskikk	(69,1)	(18,0)
Pensjonsforpliktelser	(656,3)	(1.301,3)
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	(918,8)	(1.535,6)
Netto midlertidige forskjeller	(58,4)	877,2
Forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved utsatt skatt)	(16,4)	245,6

17 – SKATT (FORTS.)

Millioner kroner	2009	Omarbeidet 2008
Avstemming av skattekostnad		
Resultat før skattekostnad	3 429,8	885,5
Beregnet skatt av resultat før skattekostnad (28 %)	(960,4)	(82,7)
<i>Skatteeffekten av</i>		
Mottatt utbytte	48,5	27,1
Skattefrie inntekter og kostnader	22,0	(524,8)
Engangseffekt av overgang til full skatteplikt ¹		7,5
Engangseffekt av skattemessig behandling av forsikringstekniske avsetninger ²	441,4	554,4
Ikke fradragsberettigede kostnader	(1,8)	(4,9)
Formuesskatt	(36,0)	(36,0)
Korreksjon tidligere år		94,1
Sum skattekostnad	(486,2)	34,7
Effektiv skattesats	(14,2 %)	3,9 %
Endring i utsatt skatt		
Forpliktelser ved utsatt skatt per 1. januar	245,6	675,1
Endring utsatt skatt innregnet i resultatet	(383,6)	(317,6)
<i>Endring utsatt skatt innregnet direkte i balansen</i>		
Pensjoner	121,7	(112,0)
Valutakursdifferanse	(0,1)	
Forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved utsatt skatt) per 31. desember	(16,4)	245,6
Skatt innregnet i andre resultatkomponenter		
Pensjoner	(121,7)	112,0
Betalbar skatt på utbyttekostnader		12,3
Sum skatt innregnet i andre resultatkomponenter	(121,7)	124,3
Utsatt skatt på egenkapitalfond		
Administrasjonsavsetning brutto	1 054,1	1 054,1
Utsatt skatt		(295,2)
Administrasjonsavsetning netto	1 054,1	759,0
Naturskadefond brutto	2 418,2	2 250,8
Utsatt skatt		
Naturskadefond netto	2 418,2	2 250,8
Garantiordningen brutto	494,2	522,3
Utsatt skatt		(146,2)
Garantiordningen netto	494,2	376,1

¹ Gjensidige Forsikring har frem til og med 2007 hatt skattefritak for inntekt og formue som skriver seg fra brann- og husdyrforsikring. I Regjeringens statsbudsjett for 2009 oppheves skattefritaket for gjensidige brann- og husdyrforsikringsselskap med virkning fra inntektsåret 2008. Dette innebærer engangseffekter i 2008 som vises på egen linje i forklaring til skattekostnad. Inkludert i engangseffekter ligger også effekt av at det ikke er beregnet utsatt skatt på naturskadefond fra og med 2008.

² I henhold til endret forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringselskaper av 18. desember 2009 skal det ikke avsettes utsatt skatt av forsikringstekniske avsetninger klassifisert under egenkapital, eller av reassuransavsetninger.

18 – KOSTNADER

FORSIKRINGSRELATERTE ADMINISTRASJONSKOSTNADER INKL.

PROVISJONER FOR MOTTATT GJENFORSIKRING OG SALGSKOSTNADER

Millioner kroner	2009	2008
Avskrivning og verdiendringer (note 5 og 7) ekskl. avskrivning eiendommer	106,9	136,2
Lønns- og personalkostnader	1.087,1	1.027,8
Honorarer tillitsvalgte	4,5	3,7
IKT-kostnader	282,8	302,6
Revisjonshonorar	4,2	5,4
Diverse honorarer andre	61,8	40,4
Provisjonskostnader	244,0	234,0
Andre kostnader	634,1	555,1
Sum forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	2.425,5	2.342,7
Herav salgskostnader		
Lønns- og personalkostnader	759,0	738,4
Provisjon	260,4	234,0
Øvrige salgskostnader	462,6	498,4
Sum salgskostnader	1.482,0	1.470,9

ANDRE KOSTNADER

Millioner kroner	2009	2008
Varekostnad	12,1	
Sum andre kostnader	12,1	

ØVRIGE SPESIFIKASJONER

Millioner kroner	2009	2008
Administrasjonskostnader knyttet til finansielle eiendeler, ekskl. rentekostnader, inkl. administrasjonskostnader eiendom		
Avskrivning og verdiendringer (note 5 og 7) ekskl. avskrivning eiendommer	26,4	52,2
Andre kostnader	96,9	66,7
Sum administrasjonskostnader knyttet til finansielle eiendeler	123,2	118,9
Lønns- og personalkostnader		
Lønn	800,1	750,0
Arbeidsgiveravgift	166,4	132,5
Pensjonskostnader – innskuddsbasert (note 15 inkl. arb.avg.)	35,2	25,2
Pensjonskostnader – ytelsesbasert (note 15 inkl. arb.avg.)	85,4	120,1
Sum lønns- og personalkostnader	1.087,1	1.027,8
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)		
Lovpålagt revisjon	1,7	1,3
Attestasjonstjenester	0,1	0,7
Rådgivning – annen rådgivning	2,3	3,0
Rådgivning – skatt	0,2	0,5
Sum godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	4,2	5,4

	2009	2008
Gjennomsnittlig antall ansatte	2.101	2.096

STYRETS ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL DAGLIG LEDER OG ANDRE LEDENDE ANSATTE

Gjensidiges belønningssystem

Retningslinjene for fastsettelse av godtgjørelse til konsernsjef og øvrige ledende ansatte skal til enhver tid understøtte gjeldende strategi og verdigrunnlag og bidra til konsernets måloppnåelse. Godtgjørelsen skal være i samsvar med prinsippene i konsernets belønningssystem.

I henhold til belønningssystemet som gjelder for alle ansatte i konsernet, skal Gjensidige ikke være lønnsledende, men ha en konkurranse-dyktig avlønning. Det forventes at de ansatte har et helhetlig syn på hva selskapet tilbyr av lønn og goder. Konsernets belønningssystem skal være åpne, prestasjonsbaserte, rettferdige og forutsigbare. Belønning skal knyttes til oppnåelse av selskapets uttrykte strategiske og økonomiske mål. Total godtgjørelse består av grunnlønn (hovedelement), variabel lønn, pensjoner og naturallytelse.

Beslutningsprosess

Styret har opprettet et kompensasjonsutvalg med tre medlemmer, styrets leder og to styremedlemmer. Kompensasjonsutvalget skal forberede saker for styret, og har i hovedsak ansvar for

- Årlig vurdering og forslag til godtgjørelse til konsernsjef
- Årlig å utarbeide forslag til målkort for konsernsjef
- Være rådgiver for konsernsjef vedrørende den årlige vurderingen av godtgjørelse til resten av de øvrige ledende ansatte
- Erklæringen om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte
- Andre vesentlige personalrelaterte forhold for ledende ansatte

VEILEDENE RETNINGSLINJER FOR DET KOMMENDE REGNSKAPSÅRET

Godtgjørelse til konsernsjef

Konsernsjefens lønn og øvrige økonomiske ytelser fastsettes av styret på bakgrunn av en helhetlig vurdering og hensyntatt Gjensidiges belønningssystem.

Grunnlønnen vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt. Variabel lønn (bonus) fastsettes av styret basert på avtalte mål og leveranser, og kan maksimalt utgjøre 50 prosent av den faste årslønnen. Konsernsjefen gis ikke resultatbaserte ytelser utover nevnte bonus.

Konsernsjefen kan i tillegg gis naturallytelse som firmabil og dekning av mobiltelefon og bredbånd. Tildeling av naturallytelse skal ha sammenheng med konsernsjefens funksjon i konsernet og for øvrig være i tråd med markedsmessig praksis.

Konsernsjefen har pensjonsalder på 62 år. Det gis åpning for å fratre ved fylte 60 år dersom styret eller konsernsjefen selv ønsker det. Konsernsjefen har pensjonsrettigheter i henhold til Gjensidiges lukkede ytelsespensjonsordning. I henhold til hans ansettelsesavtale har han rett til en pensjon på 100 prosent av årslønnen ved avgang ved fylte 62 år, og deretter nedtrappende til 70 prosent av lønn fra fylte 67 år.

Ved fratreden ved 60 år er det tilsvarende avtalefestet nedtrapping fra 100 prosent ved fratreden til 70 prosent ved fylte 67 år. Bilordning og øvrige goder opprettholdes frem til fylte 67 år.

Konsernsjefen har ingen avtale om etterlønn ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder.

Godtgjørelse til øvrige ledende ansatte

Konsernsjefen fastsetter økonomiske betingelser for øvrige ledende ansatte etter rammer som er drøftet med kompensasjonsutvalget. Gjensidiges belønningssystem legges til grunn.

Den totale godtgjørelsen fastsettes ut fra behovet for å gi konkurransedyktige betingelser i de ulike forretningsområdene, og skal bidra til å tiltrekke seg og beholde ledere som fremmer konsernets vekst og lønnsomhet.

Grunnlønnen vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt.

Variabel lønn (bonus) til ledende ansatte kan gis basert på konkret resultatmåling av definerte målområder og diskresjonær vurdering fastsatt i målkort og avledet av selskapets strategier og mål. Det settes et øvre tak på utbetaling av bonus på 30 prosent av årslønnen. Konsernsjefen kan etter samråd med kompensasjonsutvalget gjøre avvik for spesielle stillinger hvis det er nødvendig for å gi konkurransedyktige betingelser.

Tildeling av naturallytelse til ledende ansatte skal ha sammenheng med deres funksjon i konsernet og for øvrig være i tråd med markedsmessig praksis.

Medlemmer av konsernledelsen har en pensjonsalder på 62 år. Alle nåværende medlemmer av konsernledelsen, med unntak av en, er medlemmer av den lukkede ytelsespensjonsordningen. Disse har ved full opptjening rett til en pensjon på 70 prosent. Selskapet vil opprettholde tidligere inngåtte individuelle pensjons-avtaler for to medlemmer av konsernledelsen.

Visekonsernsjef har en bonusavtale tilsvarende konsernsjefens avtale, hvor bonus maksimalt kan utgjøre 50 prosent av den faste årslønnen. Det eksisterer ingen etterlønsordning for ledere som fratrer sin stilling i Gjensidige.

Bindende retningslinjer vedrørende tildeling av tegningsretter m.v. for det kommende regnskapsåret

Konsernsjef og ledende ansatte vil på lik linje med øvrige ansatte i Gjensidige få adgang til å delta i eventuelle tegningsprogrammer for ansattes kjøp av egenkapitalbevis.

Redegjørelse for lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår

Styret bekrefter at retningslinjene om lederlønn for 2009 gitt i fjorårets erklæring, har blitt fulgt.

19 – LØNN OG GODTGJØRELSE 2009 (FORTS.)

LØNN OG ANDRE GODER TIL KONSERNLEDELSE OG STYRENDE ORGANER

Tusen kroner	Fast lønn/ honorar	Variabel lønn	Beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter	Opptjente rettigheter i regnskapsåret for pensjons- ordning ⁹	Lån, forsukds- betalinger, sikkerhets- stillelser, utestående beløp	Rente- sats ⁷	Gjeldende vilkår og avdragsplan	Fra- tredel- ses- vilkår
Godtgjørelse til								
Konsernledelsen								
Helge Leiro Baastad, konsernsjef	4.004,2	1.220,8	231,4	1.839,6				²
Bjørn Asp, konserndirektør	2.014,4	10,5	200,9	562,5	5.704,8	2,6-2,7 %	20.07.2033	³
Petter Bøhler, konserndirektør	2.019,3	314,6	190,0	962,6	821,6	2,6 %	20.11.2012	³
Trond Delbekk, konserndirektør	2.241,2	434,7	207,9	813,1				³
Tor Magne Lønnum, visekonsernsjef	2.782,8	538,2	204,9	964,4				³
Jørgen Inge Ringdal, konserndirektør	2.100,5	322,9	156,8	820,9	479,5	2,6 %	04.06.2019	²
Bjørn Walle, konserndirektør	1.895,2	224,8	234,0	610,6				⁴
Erica Blakstad, konserndirektør	1.866,1	294,8	191,2	1.388,4				³
Martin Danielsen (10.09.09-31.12.09) ¹ , konserndirektør	634,4	151,3	54,0	272,8	4.406,0	2,6-2,9 %	28.04.2019	³
Styret ⁶								
Inge K. Hansen, leder	380,0		1,5					
Randi B. Sætershagen, nestleder	384,8		8,7			3,2 %	19.02.2018	
Hans Erik Andersson	250,0		4,3					
Karen Marie Hjelmseter	210,8		2,3					
Hans Ellef Wettre	195,0		1,5					
Tor Øwre	319,3		13,3					
Cato Litangen (01.01.09-31.03.09) ¹	65,0		4,5					
Marianne Lie (01.01.09-31.03.09) ¹	61,3		1,5					
Trond V. Andersen (01.04.09-31.12.09) ¹	177,5		1,7		141,2	5,3 %	20.08.2014	
Per Engebret Askilrud (01.04.09-31.12.09) ¹	222,8		2,3					
Gunnar Mjåtvedt, ansatterepresentant	185,0							
Gunnhild H. Andersen, ansatterepresentant	185,0							
Kjetil Kristensen, ansatterepresentant	185,0							
Marianne Bø Engebretsen, ansatterepresentant	185,0							
Styret, vararepresentanter ⁶								
Valborg Lippestad	23,0							
Harald Milli	14,5							
John Ove Ottestad	18,0							
Trine Vekseth (01.01.09-31.03.09) ¹	9,3		0,6					
Sissel Johanne Monsvold (01.04.09-31.12.09) ¹	13,5							
Ingvild Sollie Andersen, ansatterepresentant	11,0							
Christian Kristensen (01.01.09-31.03.09) ¹ , ansatterepresentant	2,8							
Knut Bertil Øygard (01.04.09-31.12.09) ¹	8,3							
Kontrollkomité ⁶								
Marit Tønsberg, leder	115,2		0,6					
Snorre Inge Roald, nestleder	68,7		3,7					
Tove Melgård	80,5		4,0					
Representantskap ⁵								
Kirsten Indgjerd Værdal, ordfører	119,5		5,4					
Trond Bakke, varaordfører	39,5		0,6					

I forbindelse med fratreden for et medlem av konsernledelsen er det avtalt sluttvederlag på 2,2 millioner kroner.

I tillegg

43 representanter fra selskapet/brannkasser/organisasjoner/ansatte. ⁵

¹ Oppgitt godtgjørelse gjelder perioden vedkommende har innehatt posisjonen/vervet.

² 62 år, 100 prosent lønn avtrappende til 70 prosent ved 67 år i henhold til opptjeningstid.

³ 62 år, 70 prosent lønn til 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

⁴ 60 år, 70 prosent lønn til 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

⁵ Årshonorar tre tusen kroner i tillegg til honorar per møte. Det er avholdt to ordinære møter med honorar på henholdsvis tre tusen og tre tusen fem hundre kroner i løpet av 2009.

⁶ Honoraret inkluderer honorar for datterselskaper.

⁷ Rentesatsen er 2,6 nominell med mindre annet er opplyst særskilt.

⁸ For ansatterepresentanter er kun godtgjørelsen for det gjeldende verv oppgitt.

⁹ Alle i konsernledelsen har pensjonsordninger, ytelsesbaserte og innskuddsbaserte.

19 – LØNN OG GODTGJØRELSE 2008 (FORTS.)

LØNN OG ANDRE GODER TIL KONSERNLEDELSE OG STYRENDE ORGANER

Tusen kroner	Fast og variabel lønn	Beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter	Opptjente rettigheter i regnskapsåret etter ytelsesbasert pensjonsordning ⁵	Lån, forskuddsbetalinger, sikkerhetsstillelser, utestående beløp	Rentesats ⁷	Gjeldende vilkår og avdragsplan	Fra-tred-elses-vilkår
Godtgjørelse til							
Konsernledelsen							
Helge Baastad, konsernsjef	4.892,1	251,9	1.888,8				²
Tor Lønnum, visekonsernsjef	3.294,3	210,0	1.010,1				³
Bjørn Asp, konserndirektør	2.379,0	172,1	559,9	5.743,2	5,6	20.7.2033	³
Erica Blakstad, konserndirektør	1.790,2	191,0	1.430,7				³
Petter Bøhler, konserndirektør	2.149,9	184,2	997,1	1.078,8	4,8	20.5.2013	³
Trond Delbekk, konserndirektør	2.431,9	194,7	756,6				³
Jørgen Ringdal, konserndirektør	2.435,2	193,2	839,3				²
Bjørn Walle, konserndirektør	1.817,6	220,3	1.723,8				⁴
Hege Toft Karlsen, konserndirektør (01.01 - 01.06) ¹	665,9	61,4	179,2	2.420,0	4,8	20.4.2017	³
Odd Røste, konserndirektør (01.01 - 01.06) ¹	700,3	72,1	136,8	1.401,2	4,8	15.5.2018	³
Geir Bergskaug, konserndirektør (01.01 - 01.06) ¹	914,2	82,3	338,2	2.976,0	4,8	25.8.2017	³
Ove Ådland, konserndirektør (01.01 - 01.06) ¹	824,7	66,8	292,0				³
Nils Arne Fagerli, konserndirektør (01.01 - 01.06) ¹	657,6	67,2	212,5	3.678,9	4,8	20.3.2029	³
Styret ⁶							
Inge K. Hansen, leder (26.03 - 31.12) ¹	266,0	1,5					
Jørgen Tømmerås, leder (01.01 - 26.03) ¹	129,5	17,7					
Jorund Stellberg, nestleder (01.01 - 19.11) ¹	320,6	25,4					
Magne Revheim (01.01 - 26.03) ¹	51,3	0,2					
Randi B. Sætershagen	304,1	20,7					
Hans Ellef Wettre	196,0	11,0					
Tor Øwre	310,3	24,9					
Cato Litangen	225,0	15,9					
Marianne Lie	211,8	12,6					
Hans-Erik F. Andersson (26.03 - 31.12) ¹	153,8	3,8					
Karen Marie Hjelmseter (26.03 - 31.12) ¹	18,7	0,5					
Gunnhild Hegggen Andersen, ansattrepresentant (26.03 - 31.12) ⁸	138,8						
Kjetil Kristensen, ansattrepresentant (26.03 - 31.12) ⁸	141,5						
Odd Kristian Hamborg, ansattrepresentant (01.01 - 26.03) ⁸	51,3						
Petter Aasen, ansattrepresentant (01.01 - 26.03) ⁸	46,3						
Marianne Bø Engebretsen, ansattrepresentant ⁸	185,0						
Gunnar Mjåtvedt, ansattrepresentant ⁸	186,5						
Styret, vararepresentanter ⁶							
Tove Jebens (01.01 - 26.03) ¹	2,8	1,3					
Harald Milli	11,0						
Odd Samuelsen (01.01 - 26.03) ¹	2,8	3,5					
Valborg Lippestad	28,5						
Christian Kristensen, ansattrepresentant (26.03 - 31.12) ¹	8,3						
John Ove Ottestad (26.03 - 31.12) ¹	8,3						
Trine Vekseth (26.03 - 31.12) ¹	34,3	1,3					
Ingvild Solli Andersen, ansattrepresentant	11,0						
Kontrollkomité ⁶							
Marit Tønsberg, leder (19.04 - 31.12) ¹	94,5	0,4					
Kåre Lund, leder (01.01 - 19.04) ¹	137,0	2,2					
Snorre Inge Roald (nestleder)	3,5	1,4					
Tove Melgård	88,0	3,5					
Representantskap ⁵							
Kirsten Indgjerd Værdal, ordfører (19.04 - 31.12) ¹	104,0	4,3					
Randi Braathe, ordfører (01.01 - 19.04) ¹	76,0						
Trond Bakke, varaordfører	34,3	0,1					

I tillegg

41 representanter fra selskapet/brannkasser/organisasjoner/ansatte. ⁵

¹ Oppgitt godtgjørelse gjelder perioden vedkommende har innehatt posisjonen/vervet.

² 62 år, 100 prosent lønn avtrappende til 70 prosent ved 67 år.

³ 62 år, 70 prosent lønn til 67 år, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

⁴ 60 år, 70 prosent lønn til 67 år, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

⁵ Årshonorar tre tusen kroner i tillegg til honorar per møte. Det er avholdt to ordinære møter med honorar på henholdsvis tre tusen og tre tusen, fem hundre kroner i løpet av 2008.

⁶ Honoraret inkluderer honorar for datterselskaper.

⁷ Rentesatsen er 4,8 nominell med mindre annet er opplyst særskilt.

⁸ For ansattrepresentanter er kun godtgjørelsen for det gjeldende verv oppgitt.

⁹ Alle i konsernledelsen har ytelsesbaserte pensjonsordninger.

20 – NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER

Millioner kroner	2009	2008
Inntekter fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	309,5	1.346,3
Nedskrivning av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	(3,7)	(29,9)
Netto andre finansinntekter/(kostnader)	(49,8)	(132,9)
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra bygninger og faste eiendommer		
Inntekter fra investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom, eksklusive urealisert gevinst/(tap)	102,5	150,1
Netto verdiregulering eiendom	(37,3)	(231,0)
Netto gevinst/(tap) ved realisasjon av investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom	2,7	780,8
Administrasjonskostnader knyttet til bygninger og faste eiendommer	(32,2)	(44,1)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra bygninger og faste eiendommer	35,7	655,7
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket		
Netto renteinntekt/(kostnad) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket	354,6	759,3
Utbytteinntekter	2,4	35,3
Netto gevinst/(tap) fra aksjer og andeler	295,1	(1.966,2)
Netto gevinst/(tap) fra obligasjoner og sertifikater	(427,7)	(15,5)
Netto gevinst/(tap) fra derivater	1.591,9	(139,6)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket	1.816,3	(1.326,6)
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		
Utbytteinntekter		68,9
Urealisert tap på aksjer tilgjengelig for salg over resultatet		(1.716,8)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		(1.647,8)
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler som holdes til forfall		
Netto renteinntekt på obligasjoner som holdes til forfall	804,9	533,7
Netto gevinst/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall	(22,8)	(53,7)
Netto gevinst/(tap) fra valutaomregning av obligasjoner som holdes til forfall	(32,9)	82,6
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler som holdes til forfall	749,2	562,6
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra lån og fordringer		
Netto renteinntekt/(-kostnad) fra lån og fordringer	31,4	105,5
Netto gevinst/(tap) fra utlån	16,4	19,2
Netto gevinst/(tap) fra valutaomregning av lån og fordringer	(86,8)	54,9
Sum netto inntekter og gevinster fra utlån og fordringer	(39,1)	179,6
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle forpliktelser målt til amortisert kost		
Netto gevinst/(tap) fra valutaomregning av forpliktelser i forbindelse med forsikring	5,4	(28,3)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	5,4	(28,3)
Sum netto inntekter fra investeringer	2.823,5	(421,4)
Renteinntekt og -kostnad for finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet		
Samlet renteinntekt for finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet	836,3	639,2

21 – BETINGEDE FORPLIKTELSE

Millioner kroner	2009	2008
Garantier og kommittert kapital		
Brutto garantier	0,6	0,6
Kommittert kapital, ikke innbetalt	946,0	1.091,0

Selskapet har som ledd i den løpende finansforvaltningen forpliktet seg til å investere inntil 946,0 millioner kroner i ulike private equity- og eiendomsfondsinvesteringer, utover de beløp som er innregnet i balansen. Investeringer i private equity og eiendomsfond utgjør 901,6 millioner kroner ved utløpet av året.

Tidspunktet for utbetaling av kapital er avhengig av når det enkelte fond foretar kapitalinnkallinger fra sine investorer. Gjennomsnittlig

gjenværende levetid for fondene er mellom fem og ti år.

Det foreligger kontraktmessige forpliktelser til å utvide kjøpesenteret Strandtorget på 100,0 millioner kroner.

Gjensidige Forsikring er utad ansvarlig for ethvert forsikringskrav som oppstår i de samarbeidende brannkassenes brannforsikringsvirksomhet.

22 – TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

OVERSIKT OVER NÆRSTÅENDE PARTER

Gjensidige Forsikring BA er konsernets morselskap. Per 31. desember 2009 er følgende parter å anse som nærstående parter.

	Forretningskontor	Eierandel
Datterselskaper		
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	Oslo, Norge	100,0 %
Gjensidige Bank Holding AS	Førde, Norge	100,0 %
Glitne Invest AS	Oslo, Norge	100,0 %
Oslo Areal AS	Oslo, Norge	100,0 %
Fair Forsikring A/S	København, Danmark	100,0 %
Gjensidige Baltic	Riga, Latvia	100,0 %
Tennant Holding AB	Stockholm, Sverige	100,0 %
Gjensidige Norge AS	Oslo, Norge	100,0 %
Lokal Forsikring AS	Oslo, Norge	100,0 %
Strandtorget Eiendom AS	Oslo, Norge	100,0 %
Strandtorget Drift AS	Oslo, Norge	100,0 %
Samtrygd Eieendom AS	Førde, Norge	100,0 %
Tilknyttede selskaper		
Storebrand ASA	Oslo, Norge	24,3 %
SpareBank1 SR-Bank ¹	Stavanger, Norge	10,8 %
Bilskadeinstituttet AS	Oslo, Norge	29,5 %
Forsikring og Finans Sandnes AS	Sandnes, Norge	34,0 %
Forsikringskontoret Johansen og Torkelsen AS	Sandnes, Norge	34,0 %
Fossmark Assurans AS	Stavanger, Norge	34,0 %
Vervet AS	Tromsø, Norge	25,0 %
Andre nærstående parter		
Brannkassene	Hele landet, Norge	
Gjensidige Pensjonskasse	Oslo, Norge	97,4 %

¹ Gjensidige eier i tillegg obligasjoner i SpareBank1 SR-Bank for 323,4 millioner kroner.

Stemmeandel er lik eierandel.

22 – TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER (FORTS.)

TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

RESULTATREGNSKAPET

Oversikten nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter som er innregnet i resultatregnskapet.

	2009		2008	
Millioner kroner	Inntekt	Kostnad	Inntekt	Kostnad
Netto premieinntekter				
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	0,2		0,1	
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper	68,5		58,0	
Gjensidige Baltic	10,8		12,0	
Tennant Försäkringsaktiebolag AB (eid av Tennant Holding AB)	10,7		8,3	
Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie				
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper		0,1	53,1	
Gjensidige Baltic		0,3		
Tennant Försäkringsaktiebolag AB (eid av Tennant Holding AB)				1,7
Netto erstatningskostnader				
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper		96,7		2,2
Gjensidige Baltic		0,7		6,1
Tennant Forsikring NUF (filial av Tennant Försäkringsaktiebolag AB)		24,3		13,6
Gjenforsikringsandel av betalte bruttoerstatninger				
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper			237,8	
Endring i brutto erstatningsavsetning				
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper	76,2			18,9
Gjensidige Baltic			6,8	
Tennant Försäkringsaktiebolag AB (eid av Tennant Holding AB)				5,6
Tennant Forsikring NUF (filial av Tennant Försäkringsaktiebolag AB)	22,3			
Provisjoner				
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)			0,2	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)			0,8	
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)	2,5		3,9	
Administrasjonskostnader				
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	11,8		4,4	
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	22,5		10,4	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	44,4		22,0	
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)	9,3		16,1	
Clitne Invest AS	0,1		0,4	
Hjelp24 NIMI AS (eid av Clitne Invest AS)	5,4			
Oslo Areal AS	0,1	4,1		7,0
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper	1,2			
Tennant Holding AB		1,1		
Tennant Forsikring NUF (filial av Tennant Försäkringsaktiebolag AB)	4,9			
KommuneForsikring NUF (filial av KommuneForsikring AS, eid av Fair Forsikring A/S)	23,1		19,6	
Annen inntekt				
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)			5,6	
Sum	314,2	127,2	459,5	55,1

22 – TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER (FORTS.)

KONSERNBIDRAG OG UTBYTTE

Oversikten nedenfor viser en oppsummering av konsernbidrag/utbytte til/fra datterselskaper.

Millioner kroner	2009		2008	
	Mottatt	Avgitt	Mottatt	Avgitt
Konsernbidrag				
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		75,2		66,9
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		44,9		52,1
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)		74,0		82,0
Glitne Invest AS	18,1		1.079,5	
Gjensidige Norge AS	0,1		0,4	
Oslo Areal AS	73,2		146,5	
Strandtorget Eiendom AS		0,1		
Tennant Försäkringsaktiebolag AB	41,6			
Utbytte				
Oslo Areal AS			119,9	
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper	176,3			
Gjensidige NOR Forsikring Eiendom AS (avviklingsutbytte)	0,2			
Sum konsernbidrag og utbytte	309,5	194,2	1.346,3	201,0

KJØP OG SALG AV EIENDELER

Privat- og næringslivsporteføljen til Tennant Försäkringsaktiebolag AB ble solgt til Gjensidige Forsikring BA, svensk filial per 1. oktober 2009. Kjøpesum SEK 197,5 millioner kroner. Det var ingen kjøp og salg av eiendeler innad i konsernet i 2008.

MELLOMVÆRENDE

Oversikten nedenfor viser en oppsummering av fordring/forpliktelse på/til datterselskaper, tilknyttede selskaper og nærstående parter.

Millioner kroner	2009		2008	
	Fordring	Forpliktelse	Fordring	Forpliktelse
Innen konsernet				
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper	12,7		214,0	90,1
Gjensidige Baltic	3,8		6,9	0,3
Gjensidige Sverige AB			1,0	24,9
Gjensidige Norge AS	0,1		0,4	
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)	5,3	74,0	2,0	82,0
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	(0,2)		1,9	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	10,0	75,2	6,4	66,9
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	9,5	44,9	2,8	51,2
Glitne Invest AS	17,9		1.079,5	
Hjelp 24 NIMI AS (eid av Glitne Invest AS)	1,6		4,7	
Glitne Oppgjørssentral AS (eid av Glitne Invest AS)			0,2	
Oslo Areal AS	73,2		146,5	3,7
Tennant Holding AB	38,7			
Tennant Försäkringsaktiebolag AB (eid av Tennant Holding AB)	41,2	2,8		
KommuneForsikring NUF (filial av KommuneForsikring AS, eid av Fair Forsikring A/S)	7,4			
Tennant Assurance AB (eid av Tennant Försäkringsaktiebolag AB)		0,9		
Tennant Forsikring NUF (filial av Tennant Försäkringsaktiebolag AB)	1,6	15,9		
Sum mellomværende innen konsernet (forfall under ett år)	222,7	213,7	1.466,1	319,1
Samarbeidende selskaper¹ og øvrige nærstående parter				
Brannkassene		165,2		170,5
Sum mellomværende	222,7	378,9	1.466,1	489,6

¹ Samarbeidende selskaper er definert som selskaper hvor Gjensidige Forsikring har inngått en langsiktig strategisk samarbeidsavtale.

GARANTIER

Gjensidige Forsikring er ansvarlig eksternt for forsikringskrav som følge av forsikringsvirksomheten til brannkassene, jf. note 21.

23 – HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

8. mars 2010 inngikk Gjensidige avtale om kjøp av Nykredit Forsikring A/S (Nykredit Forsikring) for 2,5 milliarder danske kroner. Kjøpet vil styrke Gjensidiges konkurransekraft i det danske markedet og bidra til å realisere ytterligere kostnadssynergier gjennom stordriftsfordeler. Samtidig inngikk Gjensidige og Nykredit Realkredit et langsiktig strategisk partnerskap som innebærer at Nykredit-konsernet skal selge og distribuere Gjensidiges skadeforsikringsprodukter i det danske markedet. Nykredit er et av Danmarks største finanskonsern, med aktiviteter innen bank, forsikring, pensjon og

eiendomsmegling. Konsernet har omfattende distribusjon, inkludert 70 rådgivningskontorer og to eiendomsmeglerkjeder med totalt 310 kontorer.

Januar 2010 har vært uvanlig kald, noe som har medført et større antall skader enn normalt. Dette gjør det nødvendig å vurdere pristiltak.

Utover dette har det ikke inntrådt noen vesentlige hendelser etter balansedagen.

24 – KAPITALDEKNING

Millioner kroner	2009	Omarbeidet 2008
Egenkapital	19.959,3	18.352,3
Effekt av adm.avs., garantiavs. og naturskadeavsetning	(3.966,6)	(3.827,2)
Goodwill	(152,0)	(16,9)
Eiendeler ved utsatt skatt	(16,4)	(441,4)
Andre immaterielle eiendeler	(235,2)	(204,7)
Investerings eiendommer, urealiserte gevinster, andel	(278,1)	(313,5)
Reassuransavsetning, minstekrav	(5,6)	(5,5)
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon, andel		195,5
Kjernekapital	15.305,5	13.738,6
45 % av investerings eiendommer, urealiserte gevinster, andel	125,2	141,1
Tilleggs kapital	125,2	141,1
Ansvarlig kapital	15.430,7	13.879,7
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(108,6)	
Netto ansvarlig kapital (A)	15.322,1	13.879,7
Eiendeler med risikovekt 0 %	4.851,3	6.005,2
Eiendeler med risikovekt 10 %	150,6	387,4
Eiendeler med risikovekt 20 %	16.603,7	14.521,4
Eiendeler med risikovekt 35 %	2,5	4,2
Eiendeler med risikovekt 50 %	1.488,6	290,2
Eiendeler med risikovekt 100 %	28.399,1	26.819,8
Eiendeler med risikovekt 150 %	69,0	100,7
Andre ikke vektete eiendeler		
Goodwill	152,0	16,9
Eiendeler ved utsatt skatt	16,4	441,4
Andre immaterielle eiendeler	235,2	204,7
Tapsavsetninger		(6,4)
Derivater	166,9	222,4
Sum eiendeler	52.135,1	49.007,8
Eiendeler med risikovekt 0 %	0,0	0,0
Eiendeler med risikovekt 10 %	15,1	38,7
Eiendeler med risikovekt 20 %	3.320,7	2.904,3
Eiendeler med risikovekt 35 %	0,9	1,5
Eiendeler med risikovekt 50 %	744,3	145,1
Eiendeler med risikovekt 100 %	28.399,1	26.819,8
Eiendeler med risikovekt 150 %	103,5	151,1
Sum risikovektede eiendeler	32.583,6	30.060,4
Vektet reinvesteringskostnad derivater	32,8	43,0
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(108,6)	
Tapsavsetninger		(6,4)
Risikovektet beregningsgrunnlag (B)	32.507,8	30.097,0
Kapitaldekning (A/B)	47,1 %	46,1 %
Finanstilsynets minstekrav	8,0 %	8,0 %

25 – SOLVENSMARGIN

Millioner kroner	2009	Omarbeidet 2008
Netto ansvarlig kapital	15.322,1	13.879,7
Fradrag på grunn av begrensningsregelen		(141,1)
Andel av sikkerhetsavsetning	1.207,5	1.108,0
Andel av naturskadefond (inntil 25 % av naturskadefondet medregnes)	597,5	562,7
Solvensmarginkapital	17.127,0	15.409,3
<i>Solvensmargin minstekrav</i>	<i>2.399,3</i>	<i>2.399,3</i>
Overdekning	14.727,7	13.010,0
Solvensmarginkapital i prosent av minstekrav	713,8 %	642,2 %

26 – BUNDNE MIDLER

Millioner kroner	2009	2008
Bundne bankinnskudd		
Skattetrekkskonti	57,6	59,4
Verdipapirer deponert som sikkerhet for forsikringsvirksomhet	14,8	17,6
Sum	72,4	77,0

27 – PRINSIPPENDRING OG OMARBEIDING AV SKATT FOR 2008

Med virkning fra og med 1. januar 2008 har selskapet endret regnskapsføring av aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper fra egenkapitalmetoden til kostmetoden, samt reklassifisert avsatt utbytte for 2007 fra egenkapital til forpliktelse.

Gjennom arbeidet med skattenoten for 2009 ble det oppdaget at grunnlaget for skattenoten i 2008 ikke var fullstendig, hvilket medførte

vesentlige forskjeller mellom skattenoten og innsendte ligningspapirer for 2008. I henhold til IAS 8 korrigeres feilen i 2008 med tilbakevirkende kraft ved å omarbeide sammenligningstallene.

Prinsippendring, reklassifisering av avsatt utbytte og omarbeidelse av skatt for 2008 har medført følgende korreksjoner av berørte poster i finansregnskapet.

Millioner kroner	Før 1.1.-31.12. 2008	Prinsipp- endring 1.1.-31.12. 2008	Korreksjon skatt 1.1.-31.12. 2008	Omarbeidet 1.1.-31.12. 2008
Resultatregnskap				
Inntekter fra investeringer i datterselsk. og tilkn. selskaper	790,3	556,0		1.346,3
Nedskr. av investeringer i datterselsk. og tilkn. selskaper		(29,9)		(29,9)
Realisert gevinst og tap på investeringer	267,4	(590,3)		(322,9)
Skattekostnad	159,9	108,9	(234,1)	34,7
Resultat før andre resultatkomponenter	519,3	44,7	(234,1)	329,9
Andre resultatkomponenter				
Valutakursdifferanser fra utenlandsk virksomhet	152,0	(152,0)		
Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden	(95,6)	95,6		
Skatt på andre resultatkomponenter	289,6	(165,3)		124,3
Totalresultat	571,3	(176,9)	(234,1)	160,3

Millioner kroner	Før 1.1. 2008	Prinsipp- endring 1.1.2008	Avsatt utbytte 1.1.2008	Om- arbeidet 1.1.2008	Før 31.12. 2008	Prinsipp- endring 31.12. 2008	Korreksjon skatt 31.12. 2008	Omarbeidet 31.12. 2008
Balanse								
Aksjer i datterselskaper	8.766,5	(43,6)		8.722,9	10.299,2	(125,4)		10.173,8
Aksjer i tilknyttede selskaper	6,0	0,8		6,8	2.662,6	(94,5)		2.568,1
Fond for vurderingsforskjeller	22,8	(22,8)			754,8	(754,8)		
Annen opptjent egenkapital	12.196,2	(20,0)	(1.021,5)	11.154,7	10.580,0	535,0	(234,1)	10.880,9
Forpliktelser ved periodeskatt	154,0			154,0	436,1		(71,4)	364,7
Forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved skatt)	675,1			675,1	(59,9)		305,5	245,6
Avsatt, ikke utbetalt utbytte			1.021,5	1.021,5				
Oppstilling over endringer i egenkapital								
Resultat før andre resultatkomponenter					519,3	44,7	(234,1)	329,9
Valutakursdifferanser fra utenlandsk virksomhet					152,0	(152,0)		
Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden					(95,6)	95,6		
Skatt på andre resultatkomponenter					289,6	(165,3)		124,3
Egenkapital					18.806,2	(219,8)	(234,1)	18.352,4

ERKLÆRING FRA STYRET OG DAGLIG LEDER

Gjensidige Forsikring BA, konsern og morselskap, for kalenderåret 2009 og per 31. desember 2009 (årsrapporten 2009).

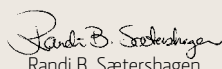
Konsernregnskapet er avlagt i samsvar med de EU-godkjente IFRSer og tilhørende fortolkningsuttalelser, samt de ytterligere opplysningskrav som følger av årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper med hjemmel i regnskapsloven, og som skal anvendes per 31. desember 2009. Årsregnskapet for morselskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper per 31. desember 2009. Årsberetningen for konsern og morselskapet er i samsvar med regnskapslovens krav og Norsk Regnskapsstandard nr 16 per 31. desember 2009.

Etter vår beste overbevisning:

- er årsregnskapet for 2009 for konsernet og morselskapet utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder
- gir opplysningene i regnskapet et rettviseende bilde av konsernets og morselskapets eiendeler, forpliktelser, finansielle stilling og resultat som helhet per 31. desember 2009
- gir årsberetningen for konsernet og morselskapet en rettviseende oversikt over
 - utviklingen, resultatet og stillingen til konsernet og morselskapet
 - de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet og morselskapet står overfor

10. mars 2010
Styret i Gjensidige Forsikring BA

Inge K. Hansen
Styreleder

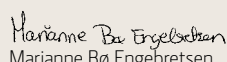

Randi B. Sætershagen
Nestleder

Gunnhild H. Andersen

Trond Vegard Andersen

Hans-Erik F. Andersson

Per Engebretsen Askilrud

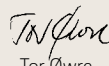

Marianne Bø Engebretsen

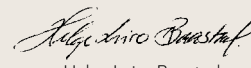

Karen Marie Hjelmseter

Kjetil Kristensen

Gunnar Mjølvedt

Hans Ellef Wettre

Tor Øvre

Helge Leiro Baastad
Konsernsjef

REVISJONSBERETNING

Til representantskapet og generalforsamlingen i *Gjensidige Forsikring BA*

REVISJONSBERETNING FOR 2009

Ledelsens ansvar og revisors oppgave

Vi har revidert årsregnskapet for Gjensidige Forsikring BA for regnskapsåret 2009, som viser et totalresultat på kr 3.257,0 millioner for morselskapet og et totalresultat på kr 2.382,3 millioner for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av resultat før andre resultatkomponenter. Årsregnskapet består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, oppstilling over endringer i egenkapital, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger. Konsernregnskapet består av konsolidert resultatregnskap, oppstilling over andre resultatkomponenter, balanse, oppstilling over endringer i egenkapital, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger. Morselskapets regnskap er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper. Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med Internasjonale standarder for finansiell rapportering som fastsatt av EU med tilhørende fortolkningsuttalelser samt de ytterligere opplysningskrav som følger av årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper med hjemmel i regnskapsloven. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og konsernsjef. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Grunnlaget for vår uttalelse

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Uttalelse

Vi mener at

- selskapsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling 31. desember 2009 og av totalresultatet, kontantstrømmene og endringene i egenkapitalen i regnskapsåret i overensstemmelse med regnskapsloven og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper
- konsernregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling 31. desember 2009 og av totalresultatet, kontantstrømmene og endringene i egenkapitalen i regnskapsåret i overensstemmelse med Internasjonale standarder for finansiell rapportering som fastsatt av EU med tilhørende fortolkningsuttalelser samt de ytterligere opplysningskrav som følger av årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper med hjemmel i regnskapsloven
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av resultat før andre resultatkomponenter er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 10. mars 2010

KPMG AS

Tom Myhre
Statsautorisert revisor

KONTROLLKOMITEENS UTTALELSE

KONTROLLKOMITEENS UTTALELSE

Til Generalforsamlingen og Representantskapet i Gjensidige Forsikring BA

Kontrollkomitéen har i samsvar med gjeldende instruks, sammen med valgt revisor, aktuar, konserndirektør for Konsernstab/Fellestjenester og regnskapsdirektør gjennomgått konsernstyrets årsberetning og årsregnskap for 2009 og revisors beretning for Gjensidige Forsikring BA og Gjensidige Forsikring konsern.

Komitéen har fått seg forelagt alle dokumenter og oppgaver den har bedt om.

Komitéen vil tilrå at de fremlagte regnskaper fastsettes som årsregnskap for Gjensidige Forsikring BA og Gjensidige Forsikring konsern for 2009.

Oslo, 11. mars 2010

Marit Tønsberg
Kontrollkomiteens leder

Tove Melgård

Snorre Inge Roald

REPRESENTANTSKAPETS UTTALELSE

Representantskapets uttalelse om årsberetning og årsregnskap for Gjensidige Forsikring BA og Gjensidige Forsikring konsern for 2009

I møte 24. mars 2010 har representantskapet behandlet årsberetning og årsregnskap for 2009 for Gjensidige Forsikring BA og Gjensidige Forsikring konsern, samt forslag til disponering av morselskapets resultat.

Representantskapet anbefaler at generalforsamlingen godkjenner det fremlagte regnskapet som Gjensidige Forsikring BAs årsregnskap for 2009.

Representantskapet anbefaler at generalforsamlingen godkjenner disponeringen av morselskapets resultat før andre resultatkomponenter på 2.943,6 millioner kroner slik det er anbefalt av styret:

Utbytte	1.650,0 millioner kroner
Overføring til utjevningsfond (klasse I)	178,2 millioner kroner
Overføring til annen egenkapital (klasse I)	145,2 millioner kroner
Overføring til opptjent egenkapital (klasse II)	534,7 millioner kroner
Overføring til annen egenkapital (klasse II)	435,5 millioner kroner

Representantskapet anbefaler at generalforsamlingen godkjenner det fremlagte konsernregnskapet som Gjensidige Forsikring konserns regnskap for 2009.

Representantskapet anbefaler at generalforsamlingen godkjenner årsberetningen for Gjensidige Forsikring BA for 2009.

Oslo, 24. mars 2010

Kirsten I. Værdal
Representantskapets ordfører

ORD OG UTTRYKK

Følgende forklaringer er ikke ment som tekniske definisjoner, men for å gi en generell og grunnleggende forståelse av enkelte av de sentrale begrepene som er benyttet i årsrapporten.

COMBINED RATIO

Combined Ratio (CR) er et sentralt nøkkeltall i forsikringsbransjen, og viser forholdet mellom kostnader (både erstatningskostnader og driftskostnader) og premieinntekter i skadeforsikringsvirksomheten. Combined Ratio er lik summen av skadeprosent og kostnadsandel.

EBITA

Står for Earnings before Interest, Taxes and Amortization, altså resultat før renter, skatt og amortisering. EBITA-marginen er EBITA i prosent av driftsinntektene. I Gjensidige benyttes EBITA som et nøkkeltall i helsesegmentet.

EGENKAPITALAVKASTNING FØR SKATT

Resultat før skattekostnad som prosent av gjennomsnittlig egenkapital i perioden

FOR EGEN REGNING

Premier og erstatninger kan oppgis "for egen regning" (f.e.r.). Det vil si at det er gjort fradrag for reassurandørenes andel.

FORFALT BRUTTOPREMIE

Forfalt bruttopremie omfatter de beløp selskapet har mottatt eller har til gode som betaling for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt.

FORSIKRINGSTEKNISKE RESERVER

Regnskapsmessige avsetninger som dekker premie som er forfalt, men ikke opptjent, erstatninger som ventes å påløpe og forventede kostnader knyttet til å avslutte inntrufne skadesaker.

IFRS

Står for International Financial Reporting Standards, og er en internasjonal regnskapsstandard som gjelder i EØS. Gjensidige har rapportert konsernregnskap i henhold til IFRS siden 2007.

KOSTNADSANDEL

Uttrykker hvor store de forsikringsrelaterte driftskostnadene er i forhold til premieinntektene.

PREMIEINNTÉKT

Summen av premie fra alle forsikringsavtaler i en gitt periode (betraktningssperioden). Dersom avtaleperioden for en forsikring avviker fra betraktningssperioden vil kun andelen av premie som sammenfaller med betraktningssperioden telle med. Premieinntekt beregnes ut fra når premien regnskapsmessig er opptjent, uavhengig av når premien er betalt.

REASSURANSE

Reassurans eller gjenforsikring er en avtale mellom et forsikringsselskap og en reassurandør, der forsikringsselskapet overfører en andel av en forsikring til reassurandøren. Dette er en metode for risikoavlastning, for å beskytte egenkapitalen.

SKADEPROSENT

Skadeprosenten uttrykker hvor store erstatningskostnadene er i forhold til premieinntektene.

SOLVENS

Solvens er et uttrykk for kredittverdighet, og uttrykker forsikringsselskapets evne til å håndtere sine forsikringsmessige forpliktelser. Solvens beregnes som solvensmarginkapital i prosent av solvensmarginkrav. Solvensmarginkapitalen skal overstige solvensmarginkravet.

SOLVENS MARGINKAPITAL

Den kapital som etter regelverket kan medregnes til dekning av solvensmarginkravet kalles solvensmarginkapital.

SOLVENS MARGINKRAV

Forsikringsselskaper må oppfylle et solvensmarginkrav som er et uttrykk for risikoen knyttet til de forsikringsmessige forpliktelsene. Kravet som må oppfylles beregnes med utgangspunkt i selskapets forsikringsforpliktelser.

UNDERWRITING

Underwriting er den risiko- og prisvurdering som gjøres ved etablering av en forsikringsavtale. Underwriting-resultatet er resultatet av forsikringsvirksomheten, og inkluderer ikke resultat av finansielle investeringer.